



# Книга Мормона

Посібник для вчителя семінарії

# Книга Мормона

Посібник для вчителя семінарії

Видано  
Церквою Ісуса Христа Святих Останніх Днів  
Солт-Лейк-Сіті, штат Юта

Будемо вдячні за коментарі та виправлення. Просимо надсилати їх,  
а також інформацію щодо помилок на адресу:

Seminaries and Institutes of Religion Curriculum Services  
50 E. North Temple St., Floor 8  
Salt Lake City, Utah 84150-0008  
USA

Електронна адреса: [ces-manuals@ldschurch.org](mailto:ces-manuals@ldschurch.org)

Будь ласка, вкажіть ваше ПІБ, адресу, приход і кіл.  
Не забудьте вказати назву посібника. Потім запропонуйте ваші коментарі.

© 2012 by Intellectual Reserve, Inc.

Усі права застережено

Printed in the United States of America

Текст англійською мовою затверджено: 10/09

Затверджено на переклад: 10/09

Назва оригіналу: *Book of Mormon Seminary Teacher Manual*

Ukrainian

09411 192

# Зміст

Вступ до <i>Книги Мормона. Посібник для вчителя семінарії</i> . . . vi	
Наша мета . . . . . vi	
Підготовка до уроку . . . . . vi	
Використання посібника для вчителя програми щоденних занять . . . . . vii	
Програма щоденних занять семінарії (семінарія виділеного часу і ранкова семінарія) . . . . . ix	
Використання уроків за програмою домашнього навчання . . . . . xi	
Програма семінарії домашнього навчання . . . . . xii	
Інші джерела . . . . . xiii	
Щоденні уроки і уроки за програмою домашнього навчання	
Урок 1 Роль учня . . . . . 1	
Урок 2 Вивчення Писань . . . . . 5	
Урок 3 План спасіння . . . . . 9	
Урок 4 Титульна сторінка, вступ та свідчення свідків . 12	
Урок 5 Огляд Книги Мормона . . . . . 15	
<i>Урок за програмою домашнього навчання Вивчення Писань—Огляд Книги Мормона (Блок 1)</i> . . . . . 18	
Вступ до Першої книги Нефія . . . . . 20	
Урок 6 1 Нефій 1 . . . . . 21	
Урок 7 1 Нефій 2 . . . . . 25	
Урок 8 1 Нефій 3–4 . . . . . 29	
Урок 9 1 Нефій 5 . . . . . 32	
Урок 10 1 Нефій 6 і 9 . . . . . 36	
<i>Урок за програмою домашнього навчання 1 Нефій 1–6; 9 (Блок 2)</i> . . . . . 39	
Урок 11 1 Нефій 7 . . . . . 41	
Урок 12 1 Нефій 8 . . . . . 44	
Урок 13 1 Нефій 10–11 . . . . . 48	
Урок 14 1 Нефій 12–13 . . . . . 51	
Урок 15 1 Нефій 14 . . . . . 54	
<i>Урок за програмою домашнього навчання 1 Нефій 7–14 (Блок 3)</i> . . . . . 57	
Урок 16 1 Нефій 15 . . . . . 59	
Урок 17 1 Нефій 16 . . . . . 63	
Урок 18 1 Нефій 17 . . . . . 66	
Урок 19 1 Нефій 18 . . . . . 69	
Урок 20 1 Нефій 19 . . . . . 72	
<i>Урок за програмою домашнього навчання 1 Нефій 15–19 (Блок 4)</i> . . . . . 76	
Урок 21 1 Нефій 20–22 . . . . . 78	
Вступ до Другої книги Нефія . . . . . 82	
Урок 22 2 Нефій 1 . . . . . 83	
Урок 23 2 Нефій 2 (частина 1) . . . . . 86	
Урок 24 2 Нефій 2 (частина 2) . . . . . 89	
Урок 25 2 Нефій 3 . . . . . 92	
<i>Урок за програмою домашнього навчання 1 Нефій 20–2 Нефій 3 (Блок 5)</i> . . . . . 95	
Урок 26 2 Нефій 4 . . . . . 97	
Урок 27 2 Нефій 5 . . . . . 101	
Урок 28 2 Нефій 6–8 . . . . . 104	
Урок 29 2 Нефій 9:1–26 . . . . . 107	
Урок 30 2 Нефій 9:27–54 і 2 Нефій 10 . . . . . 110	
<i>Урок за програмою домашнього навчання 2 Нефій 4–10 (Блок 6)</i> . . . . . 113	
Урок 31 2 Нефій 11 і 16 . . . . . 115	
Урок 32 2 Нефій 12–15 . . . . . 118	
Урок 33 2 Нефій 17–20 . . . . . 121	
Урок 34 2 Нефій 21–24 . . . . . 125	
Урок 35 2 Нефій 25 . . . . . 128	
<i>Урок за програмою домашнього навчання 2 Нефій 11–25 (Блок 7)</i> . . . . . 132	
Урок 36 2 Нефій 26 . . . . . 134	
Урок 37 2 Нефій 27 . . . . . 137	
Урок 38 2 Нефій 28 . . . . . 140	
Урок 39 2 Нефій 29–30 . . . . . 144	
Урок 40 2 Нефій 31 . . . . . 147	
<i>Урок за програмою домашнього навчання 2 Нефій 26–31 (Блок 8)</i> . . . . . 150	
Урок 41 2 Нефій 32 . . . . . 152	
Урок 42 2 Нефій 33 . . . . . 156	
Вступ до Книги Якова . . . . . 159	
Урок 43 Кн. Якова 1–2:11 . . . . . 160	
Урок 44 Кн. Якова 2:12–35 . . . . . 164	
Урок 45 Кн. Якова 3–4 . . . . . 167	
<i>Урок за програмою домашнього навчання 2 Нефій 32–Кн. Якова 4 (Блок 9)</i> . . . . . 170	
Урок 46 Кн. Якова 5:1–51 . . . . . 172	
Урок 47 Кн. Якова 5:52–77; Кн. Якова 6 . . . . . 176	
Урок 48 Кн. Якова 7 . . . . . 180	
Вступ до Книги Еноша . . . . . 183	
Урок 49 Енош . . . . . 184	
Вступ до Книги Ярома . . . . . 188	
Вступ до Книги Омнія . . . . . 189	
Урок 50 Яром і Омній . . . . . 190	
<i>Урок за програмою домашнього навчання Кн. Якова 5–Омній (Блок 10)</i> . . . . . 194	
Вступ до Слів Мормона . . . . . 196	
Вступ до Книги Мосії . . . . . 197	
Урок 51 Слова Мормона—Мосія 1 . . . . . 198	
Урок 52 Мосія 2 . . . . . 202	
Урок 53 Мосія 3 . . . . . 205	
Урок 54 Мосія 4 . . . . . 208	
Урок 55 Мосія 5–6 . . . . . 212	
<i>Урок за програмою домашнього навчання Слова Мормона—Мосія 6 (Блок 11)</i> . . . . . 216	



Урок 56	Мосія 7–8	218	Урок 94	Алма 37	360	
Урок 57	Мосія 9–10	221	Урок 95	Алма 38	364	
Урок 58	Мосія 11–12:17	225	<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			
Урок 59	Мосія 12:18–14:12	228	Алма 33–38 (Блок 19)			367
Урок 60	Мосія 15–17	231	Урок 96	Алма 39	369	
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			Урок 97	Алма 40	373	
Мосія 7–17 (Блок 12)			Урок 98	Алма 41	377	
Урок 61	Мосія 18	237	Урок 99	Алма 42	380	
Урок 62	Мосія 19–20	241	Урок 100	Алма 43–44	384	
Урок 63	Мосія 21–22	244	<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			
Урок 64	Мосія 23–24	247	Алма 39–44 (Блок 20)			387
Урок 65	Мосія 25	250	Урок 101	Алма 45–48	389	
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			Урок 102	Алма 49–51	393	
Мосія 18–25 (Блок 13)			Урок 103	Алма 52–55	397	
Урок 66	Мосія 26	255	Урок 104	Алма 56–58	400	
Урок 67	Мосія 27	258	Урок 105	Алма 59–63	404	
Урок 68	Мосія 28–29	261	<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			
Вступ до Книги Алми			Алма 45–63 (Блок 21)			407
Урок 69	Алма 1–2	265	Вступ до Книги Геламана			409
Урок 70	Алма 3–4	269	Урок 106	Геламан 1–2	410	
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			Урок 107	Геламан 3–4	413	
Мосія 26–Алма 4 (Блок 14)			Урок 108	Геламан 5	417	
Урок 71	Алма 5:1–36	275	Урок 109	Геламан 6–7	421	
Урок 72	Алма 5:37–62	278	Урок 110	Геламан 8–9	425	
Урок 73	Алма 6–7	282	<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			
Урок 74	Алма 8	285	Геламан 1–9 (Блок 22)			428
Урок 75	Алма 9–10	288	Урок 111	Геламан 10	430	
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			Урок 112	Геламан 11–12	433	
Алма 5–10 (Блок 15)			Урок 113	Геламан 13	437	
Урок 76	Алма 11	293	Урок 114	Геламан 14	440	
Урок 77	Алма 12	296	Урок 115	Геламан 15–16	443	
Урок 78	Алма 13	300	<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			
Урок 79	Алма 14	304	Геламан 10–16 (Блок 23)			446
Урок 80	Алма 15–16	307	Вступ до книги Третій Нефій: Книга Нефій			448
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			Урок 116	3 Нефій 1	449	
Алма 11–16 (Блок 16)			Урок 117	3 Нефій 2–5	452	
Урок 81	Алма 17	312	Урок 118	3 Нефій 6–7	456	
Урок 82	Алма 18	315	Урок 119	3 Нефій 8–10	459	
Урок 83	Алма 19–20	318	Урок 120	3 Нефій 11:1–17	462	
Урок 84	Алма 21–22	321	<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			
Урок 85	Алма 23–24	324	3 Нефій 1–11:17 (Блок 24)			465
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			Урок 121	3 Нефій 11:18–41	468	
Алма 17–24 (Блок 17)			Урок 122	3 Нефій 12	471	
Урок 86	Алма 25–26	329	Урок 123	3 Нефій 13	475	
Урок 87	Алма 27–29	332	Урок 124	3 Нефій 14	478	
Урок 88	Алма 30	335	Урок 125	3 Нефій 15–16	481	
Урок 89	Алма 31	339	<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			
Урок 90	Алма 32	342	3 Нефій 11:18–16:20 (Блок 25)			484
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i>			Урок 126	3 Нефій 17	486	
Алма 25–32 (Блок 18)			Урок 127	3 Нефій 18	489	
Урок 91	Алма 33	348	Урок 128	3 Нефій 19	492	
Урок 92	Алма 34–35	352	Урок 129	3 Нефій 20	496	
Урок 93	Алма 36	356	Урок 130	3 Нефій 21–22	499	

<i>Урок за програмою домашнього навчання</i> 3 Нефій 17–22 (Блок 26) . . . . .	502	Довідник для визначення темпу навчання за цим курсом для вчителів семінарії домашнього навчання . . . . .	629
Урок 131 3 Нефій 23 . . . . .	504	Ознайомлення з “віршами для опанування” . . . . .	630
Урок 132 3 Нефій 24–26 . . . . .	507	Вправи на вивчення віршів для опанування . . . . .	631
Урок 133 3 Нефій 27 . . . . .	511	100 уривків з Писань для опанування . . . . .	636
Урок 134 3 Нефій 28 . . . . .	515	Ознайомлення з основними вченнями . . . . .	637
Урок 135 3 Нефій 29–30 . . . . .	519	Основні вчення . . . . .	638
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i> 3 Нефій 23–30 (Блок 27) . . . . .	522	Пластини і їхній зв’язок з надрукованою Книгою Мормона . . . . .	643
Вступ до книги Четвертий Нефій: Книга Нефія . . . . .	524	Стислий огляд подорожей в Мосія 7–24 . . . . .	644
Урок 136 4 Нефій . . . . .	525	Можливе розташування місцевостей, про які згадується у Книзі Мормона (по відношенню одне до одного) . . . . .	645
Вступ до Книги Мормона . . . . .	529		
Урок 137 Мормон 1–2 . . . . .	530		
Урок 138 Мормон 3–4 . . . . .	534		
Урок 139 Мормон 5–6 . . . . .	537		
Урок 140 Мормон 7–8:11 . . . . .	540		
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i> 4 Нефій 1–Мормон 8:11 (Блок 28) . . . . .	543		
Урок 141 Мормон 8:12–41 . . . . .	545		
Урок 142 Мормон 9 . . . . .	548		
Вступ до Книги Етера . . . . .	551		
Урок 143 Етер 1 . . . . .	552		
Урок 144 Етер 2 . . . . .	556		
Урок 145 Етер 3 . . . . .	559		
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i> Мормон 8:12–Етер 3 (Блок 29) . . . . .	563		
Урок 146 Етер 4–5 . . . . .	565		
Урок 147 Етер 6 . . . . .	568		
Урок 148 Етер 7–11 . . . . .	571		
Урок 149 Етер 12:1–22 . . . . .	574		
Урок 150 Етер 12:23–41 . . . . .	578		
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i> Етер 4–12 (Блок 30) . . . . .	581		
Урок 151 Етер 13–15 . . . . .	583		
Вступ до Книги Моронія . . . . .	587		
Урок 152 Мороній 1–3 . . . . .	588		
Урок 153 Мороній 4–5 . . . . .	592		
Урок 154 Мороній 6 . . . . .	596		
Урок 155 Мороній 7:1–9 . . . . .	599		
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i> Етер 13–Мороній 7:19 (Блок 31) . . . . .	603		
Урок 156 Мороній 7:20–48 . . . . .	605		
Урок 157 Мороній 8 . . . . .	609		
Урок 158 Мороній 9 . . . . .	612		
Урок 159 Мороній 10:1–7, 27–29 . . . . .	615		
Урок 160 Мороній 10:8–26, 30–34 . . . . .	619		
<i>Урок за програмою домашнього навчання</i> Мороній 7:20–10:34 (Блок 32) . . . . .	623		
Додаток . . . . .	625		
Графіки читання Писань . . . . .	625		
Довідник для визначення темпу навчання за цим курсом для вчителів щоденної семінарії . . . . .	626		
Поради для вільних днів . . . . .	628		

# Вступ до Книги Мормона. Посібник для вчителя семінарії

## Наша мета

Завдання семінарій та інститутів релігії формулюється так:

“Наша мета—допомогти молоді та дорослій молоді розуміти вчення та Спокуту Ісуса Христа, покладатися на них, ставати гідними благословень храму і підготувати себе, свої сім’ї та інших людей до вічного життя з Небесним Батьком”.

Для здійснення нашої мети ми навчаємо студентів вченням та принципам євангелії, як вони містяться в Писаннях та словах пророків. Цих вчень і принципів навчають так, щоб це вело до розуміння й напучування. Ми допомагаємо студентам виконувати їхню роль у навчальному процесі й готуємо їх навчати євангелії інших людей.

Щоб допомогти у виконанні цих цілей, вам і студентам, яких ви навчаєте, пропонується під час спільного вивчення Писань оволодіти такими основними методами навчання і засвоєння євангелії:

- Навчати і навчатися через Духа.
- Створювати атмосферу для навчання, в якій відчуються любов, повага і чітко ставиться мета.
- Щоденно вивчати Писання і читати навчальні матеріали курсу. (Графіки для відслідковування читання Писань можна знайти у додатку в кінці цього посібника).
- Розуміти контекст і зміст Писань та слів пророків.
- Виявляти і розуміти вчення і принципи євангелії, відчувати їх істинність і важливість та жити за ними.
- Пояснювати вчення та принципи євангелії, ділитися ними і свідчити про них.
- Опановувати ключові уривки з Писань та основні вчення.

Цей посібник для вчителя укладено, щоб допомогти вам успішно досягти такі цілі.

## Підготовка до уроку

Господь заповідав тим, хто навчає Його євангелії, “навчати принципам Моєї євангелії, які є в Біблії і Книзі Мормона, в якій є повнота євангелії” (УЗ 42:12). Далі Він вказав, що цих істин слід навчати за “спрямуван[ням] Дух[а]”, Який “буде дано ... молитвою віри” (УЗ 42:13–14). Під час підготовки кожного уроку з молитвою прагніть спрямування Духа, щоб отримати допомогу у розумінні Писань, а також вчень і принципів, які в них містяться. Прислухайтеся також до підказок Духа, обмірковуючи, як саме допомогти студентам зрозуміти Писання, бути навченими Святим Духом і відчуті бажання застосовувати у житті те, чого вони навчаються.

У цьому курсі навчання Книга Мормона є вашим головним джерелом під час підготовки і навчання. З молитвою вивчайте розділи або вірші, яких будете навчати. Прагніть зрозуміти контекст і зміст певного блоку з Писань, включаючи історичне тло, людей, місця та події. Під час ознайомлення з контекстом і змістом кожного блоку Писань прагніть визначити вчення і принципи, які в ньому вміщені, і вирішити, які з цих істин для ваших студентів найбільш важливо зрозуміти і застосувати. Визначивши, на чому будете зосереджуватися, ви можете вирішити, які методи, підходи або вправи найкраще допоможуть

вашим студентам дізнатися про священні істини, які знаходяться в Писаннях, і застосовувати їх.

Цей посібник створено, щоб допомогти вам у цьому процесі. Уважно продивляйтеся матеріал уроку, що стосується блоку з Писань, якого ви будете навчати. Ви можете вибрати усі чи кілька пропозицій для певного блоку з Писань або адаптувати запропоновані ідеї до потреб і обставин студентів, яких ви навчаєте. Обмірковуючи те, як застосувати матеріали уроку, пам’ятайте про дотримання такої поради від старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Президент Пекер часто навчав, у моїй присутності, що ми спочатку засвоюємо [урок], а потім його пристосовуємо. Якщо ми старанно заглиблюємося у поданий матеріал уроку, який будемо проводити, тоді можемо прислухатися до Духа в тому, як цей матеріал пристосувати” (“A Panel Discussion with Elder Dallin H. Oaks” [Seminaries and Institutes of Religion Satellite Broadcast, Aug. 7, 2012], 6, si.lds.org).

Під час підготовки до уроку пам’ятайте про студентів, які мають особливі потреби. Пристосовуйте вправи і завдання, щоб допомогти їм з ними впоратися. Спілкування з батьками і провідниками допоможе вам дізнатися про потреби студентів і з успіхом допомагати їм отримати важливий і повчальний досвід.



## Використання посібника для вчителя програми щоденних занять

### ВСТУП ДО

## Книги Етера

#### Чому слід вивчати цю книгу?

Коли студенти вивчатимуть книгу Етера, вони дізнаються про яредійців—групу людей, які подорожували до Західної півкулі і жили там протягом багатьох років до прибуття народу Легія.

Вони мають важливі принципи

#### Коли і де була написана ця книга?

Етер завершував літопис свого народу під час і після останньої великої битви, в якій було вбито всіх яредійців, окрім одного і Коріантумра (див. Етер 1:33). Потім він

#### Стислий зміст

**Етер 1–3** Господь зберігає мову яредійців при Вавилонській башті й обіцяє вести їх до вбратства. Він зробить великим

### Вступ до книги

У вступі до кожної книги вміщено стислий огляд книги, яка є складовою Книги Мормона. Крім того, там пояснюється, хто написав кожну книгу, якою була мета автора, а також описується короткий зміст кожної книги.

### Вступ до блоку з Писань

Вступ до блоку з Писань дає стислий огляд контексту і змісту блоку з Писань для кожного уроку.

### Розділення віршів по групах і стислий зміст контексту

Блоки з Писань часто розділяють на менші сегменти, або групи віршів, за темами або подіями. Після посилання на кожну групу віршів дається стислий зміст контексту подій або вчень, про які сказано в цій групі віршів.

### Підказки для вчителя

У підказках для вчителя пояснюються принципи і методи навчання євангелії. Вони можуть допомогти вам стати кращим учителем.

### Основна частина уроку

В основній частині уроку вміщені настанови для вашого вивчення і навчання студентів. В ній пропонуються ідеї для навчання, зокрема, запитання, вправи, цитати, схеми і таблиці.

### Вчення і принципи

Вивчаючи текст Писань, ви будете природно бачити в них вчення і принципи. Вони в тексті уроку виділені жирним шрифтом, щоб допомогти вам їх визначити і на них наголошувати під час обговорення зі студентами.

### Ілюстрації

Ілюстрації із зображенням церковних провідників і подій з Писань являють собою ілюстративні матеріали, якими в разі наявності ви можете користуватися під час навчання.

### УРОК 144

## Етер 2

#### Вступ

Пішовши від Вавилонської башти, Яред, його брат, їхні сім'ї та друзі були ведені Господом через пустиню. Господь наставляє брата Яреда у побудові восьми барок, щоб переправити його людей через море до

землі обіцяної. Завдяки тому, що брат Яреда і його люди слухалися Господа з вірою, Він скеровував і направляв їх у подорожі, щоб вона була успішною.

#### Рекомендації для навчання

##### Етер 2:1–12

##### Яредійці починають свою подорож до обіцяної землі

Щоб допомогти студентам побачити, як виконання настанов, які ми отримуємо від Бога, може підготувати нас до отримання подальшого скерування від Нього, проведіть таку вправу:

Перед уроком заховайте в класі якийсь предмет, що уособлює скарб. Підготуйте три–чотири послідовні підказки, які приведуть студентів до цього скарбу. Ви дасте студентам першу підказку. Ця підказка приведе до наступної, а та—до наступної, і так далі, доки студенти не знайдуть скарб. Після того як вони знайдуть скарб, запитайте:

- Що б сталося, якби ви проігнорували першу підказку? (Вони б не знайшли другу підказку).

Попросіть студентів продивитися мовчки Етер 1:41–42 і знайти першу низку вказівок Господа, які мали скеровувати яредійців до обіцяної землі.

Щоб допомогти студентам дізнатися, як яредійці сприйняли ці вказівки, запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Етер 2:1–3.

- Як яредійці відреагували на першу низку вказівок Господа?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Етер 2:4–6. Попросіть решту класу слідувати і дізнатися, яке благословення отримали яредійці, виконавши першу низку вказівок.

- Що сталося після того як яредійці послушалися першої низки вказівок? (Господь дав їм додаткові вказівки через брата Яреда).
- Що ми можемо дізнатися з цієї розповіді про те, як отримувати скерування від Господа? (Студенти можуть давати різні відповіді, але важливо наголосити на такому принципі: **Коли ми діємо з вірою згідно з вказівкою, даною нам Господом, то можемо отримати подальше скерування від Нього.** Ви можете запропонувати студентам написати цю істину у своїх примірниках Писань поруч з Етер 2:6).

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти і застосувати цей принцип, попросіть їх пригадати підказку або спонування, яке вони отримали від Господа нещодавно. Потім прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятих Апостолів, про те, як часто ми отримуємо одкровення:



“Вони приходять кожен раз по частинах, поступово, щоби ваша спроможність зростала. Коли кожна частина буде прийматися з вірою, все буде спрямовано до інших частин і так, доки ви не отримаєте повну відповідь. Такий процес вимагає від вас віри в те, що наш Батько дасть вам відповідь. Хоча іноді цей процес дуже важкий, однак він веде до значного особистого зростання” (“Застосування божественного дару молитви”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2007, с. 9).

Запропонуйте студентам відповісти на подані далі запитання у зошитах або щоденниках для вивчення Писань. Ви можете написати їх на дошці або повільно зачитувати, щоб студенти могли їх записати.



## Вірші для опанування

25 уривків для опанування з Книги Мормона виділені у тексті уроків, де вони з'являються. В кожному з цих уроків також міститься ідея для навчання, яка стосується певного уривка для опанування. Щоб допомогти вам дотримуватися послідовності в навчанні віршам для опанування, по всьому посібнику подані вправи на повторення віршів для опанування. Див. додаткові ідеї для навчання віршам для опанування в додатку наприкінці цього посібника.

## Вільне поле

Вільне поле можна використовувати в процесі підготовки до уроку: робити там нотатки, записувати принципи, досвід або інші ідеї за підказками Святого Духа.

## Коментарі та довідковий матеріал

Наприкінці деяких уроків наведені додаткові цитати і пояснення. Вони дають глибше зрозуміти певні поняття або уривки з Писань. Звертайтеся до інформації в цій частині, щоб підготуватися відповідати на запитання або давати додаткові пояснення під час навчання.

## Додаткові ідеї для навчання

У кінці деяких уроків з'являються додаткові ідеї для навчання. В них містяться поради, як навчати студентів вченням і принципам, які, можливо, не були визначені або виділені в основній частині уроку. В них також можуть бути поради щодо відеопрезентацій, зокрема, навчання студентів з використанням DVD.

УРОК 140

наодинці, робімо це сміливо, зміцнені знанням про те, що в дійсності ми ніколи не самотні, якщо стоїмо разом з Небесним Батьком" ("Мати сміливість вистояти наодинці", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, сс. 60, 67).

Завершіть урок, поділившись досвідом про те, коли Господь благословив вас за те, що ви були вірні наодинці або за складних обставин.

### Повторення вірша для опанування

Напишіть на дошці слово *закликати*. Поясніть, що слово *закликати* означає рішуче спонукати інших діяти певним чином. Поясніть, що завершальні слова Мормона в Мормон 7 є гарним прикладом заклик. Роздайте студентам аркуші паперу і скажіть, що вони збираються писати заклик на основі одного з їхніх улюблених уривків для опанування з Книги Мормона. Вгорі аркушу попросіть студентів написати: "Я б хотів/ла дещо сказати молоді останніх днів". Запропонуйте кожному студенту вибрати улюблений вірш для опанування, а потім на основі цього вибраного ними уривку написати заклик до молоді останніх днів. Їхній заклик може складатися з переліку основних істин, які знаходяться в уривку для опанування; пояснення того, чому ці істини є важливими для молоді сьогодні; а також запрошення діяти відповідно до цих істин. Заклики можуть закінчуватися обіцянням, схожим на те, що знаходиться в Мормон 7:7 або Мормон 7:10. Ви можете попросити кількох студентів поділитися з класом своїми підготовленими закликами. Ви також можете зібрати ці заклики і використати їх як підказки для майбутніх вправ з віршами для опанування або просто повісити в класі.

*Примітка:* Ви можете провести цю вправу в будь-який час протягом уроку. Наприклад, ви можете її провести наприкінці уроку або після обговорення Мормон 7.

### Коментарі та довідковий матеріал

#### Мормон 7. Останнє благання Мормона—щоб ми вірили в Христа

Старійшина Джеффрі Р. Холланд, з Кворуму Двадцятьох Апостолів, пояснив останнє благання Мормона, щоб ми вірили в Христа, благання, яке він написав до людей нашого часу після того, як став очевидцем цілковитого знищення його народу:

"Мормон у своєму монолозі перед смертю сягнув крізь час і простір до нас, особливо до того "залишку дому Ізраїля", який одного дня читатиме цей дивовижний літопис. Ті, хто належать до іншого часу і місця, повинні дізнатися, що ті, хто лежали перед ним, забули, що всі повинні "повірити в Ісуса Христа, що Він є Син Бога", що після Свого розп'яття в Єрусалимі

Він "силою Батька ... піднявся знову, чим отримав перемогу над могилою; і також у Ньюмо жалю смерті поглинуто.

І Він приносить воскресіння мертвих ... [і] викуплення світові". Тоді ті, хто викуплені, зможуть, завдяки Христу, перебувати "у стані щастя, яке не має кінця" [Мормон 7:2, 5–7]. ...

"Вірте в Христа"—було останнім благанням Мормона і його єдиною надією особливо за таких трагічних обставин, яких цілком можна було уникнути. В цьому полягає основна мета цілої книги, яка мала прийти у сучасний світ, називаючись його іменем" (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 321–322).

### Додаткова ідея для навчання

#### Мормон 7:8–9. Біблія і Книга Мормона

Покажіть примірник Книги Мормона, прикріпивши до неї клаптик паперу з написом "це". Потім покажіть примірник Біблії з написом "те". Запропонуйте студентам прочитати подумки Мормон 7:8–9 і знайти,

що Мормон сказав про зв'язок між "цим" (Книгою Мормона) і "тим" (Біблією).

- Як ваше вивчення Книги Мормона зміцнило ваше свідчення про істини в Біблії? Як ваше вивчення Біблії зміцнило ваше свідчення про Книгу Мормона?

## Програма щоденних занять семінарії (семінарія виділеного часу і ранкова семінарія)

У цьому посібнику містяться такі матеріали для вчителів щоденної семінарії: 160 щоденних уроків, підказки для вчителя та допоміжні матеріали для опанування віршів з Писань, а також Основні вчення.

### Щоденні уроки для вчителів

#### Структура уроку

Кожен урок цього посібника зосереджений скоріш на певному блоці з Писань, ніж на певному понятті, вченні або принципі. Така структура допоможе вам і вашим студентам послідовно вивчати Писання і обговорювати вчення і принципи, коли вони природно з'являтимуться в тексті Писань. Коли студенти вивчатимуть контекст, де міститься певне вчення або певний принцип, їхнє розуміння цієї істини може поглибитися. Крім того, студенти зможуть краще побачити і зрозуміти всю повноту послань, яку намагалися донести натхненні автори Писань. Якщо ви будете навчати студентів у такий спосіб, це також допоможе їм пізнати, як знаходити і застосовувати вічні істини під час особистого вивчення Писань.

У тексті уроків не робиться наголос на усіх частинах блоку з Писань. Деяким частинам приділяється менша увага через те, що вони не такі важливі по відношенню до загального послання натхненного автора або через те, що вони можуть менше стосуватися молоді. Ви маєте відповідальність пристосовувати ці матеріали до потреб та інтересів студентів, яких ви навчаєте. Пристосовуючи ідеї для уроку, викладені в цьому посібнику, ви можете вирішити зробити більший наголос на певному вченні або принципі, ніж це зроблено у матеріалі уроку, або ж вирішити приділити меншу увагу частині блоку з Писань, який глибоко розкривається в посібнику. Шукайте спрямування і допомоги Святого Духа у здійсненні цих пристосовань під час підготовки і навчання.

#### Вчення і принципи

В основному тексті кожного уроку ви побачите, що кілька ключових вчень і принципів виділені жирним шрифтом.

Ці вчення і принципи визначені в навчальній програмі завдяки тому, що (1) відображають основне послання блоку з Писань, (2) вони особливо добре відповідають потребам і обставинам студентів або ж (3) вони є ключовими істинами, які можуть допомогти студентам поглибити їхні стосунки з Господом. Знайте, що Книга Мормона навчає безлічі істин, окрім тих, які визначені в навчальній програмі. Президент Бойд К. Пекер навчав, що в Писаннях містяться "нескінченні поєднання істин, які задовольняють потребу кожної людини за будь-якої обставини" ("The Great Plan of Happiness" [CES Symposium on the Doctrine and Covenants/Church History, Aug. 10, 1993], 2, si.lds.org).

Під час навчання постійно давайте студентам можливість визначати вчення і принципи у Писаннях. Студенти, формуючи знайдені ними істини, часто можуть використовувати слова, які відрізняються від тих, якими певне вчення або принцип сформульовані в цьому посібнику. Вони також можуть знаходити істини, які не визначені в матеріалах уроку. Будьте обережні, щоб не сказати, що відповіді студентів є неправильними тільки тому, що вони були висловлені не так, як написано в посібнику, або лише тому, що вони визначили істину, про яку не говориться в матеріалах уроку. Однак якщо сказане студентом є доктринально невірним, ваш обов'язок м'яко допомогти йому виправити свою відповідь, зберігаючи атмосферу любові і довіри. Таким чином ви можете створити важливий навчальний момент для студентів вашого класу.

#### Темп викладання курсу

У цьому посібнику вміщені 160 уроків для щоденних занять семінарії, враховуючи перерви на шкільні канікули і державні свята, а також подано резерв певної кількості днів для повторення змісту Писань або роботи над опануванням уривків з Писань. У разі потреби ви можете пристосовувати уроки і темп навчання цього курсу згідно з часом, який маєте. (Див. приклад довідника для визначення темпу навчання за цим курсом у кінці посібника).

#### Доопрацювання

Книга Мормона: Навчальний посібник для студентів семінарії за програмою домашнього навчання може використовуватися в програмі щоденної семінарії

як джерело для надання студентам матеріалу для доопрацювання. Уроки в навчальному посібнику для студентів семінарії за програмою домашнього навчання аналогічні тим, які представлені в цьому посібнику. Студенти, які мають багато пропусків, можуть отримати завдання за навчальним посібником, яке узгоджується з пропущеним ними матеріалом класних занять. Ці завдання можна роздрукувати з веб-сайту семінарії і інституту, щоб вам не потрібно було давати весь посібник студентам, які потребують самостійного доопрацювання. Більше інформації стосовно матеріалу *Книга Мормона: Навчальний посібник для студентів семінарії за програмою домашнього навчання* надається в розділі під назвою "Програма семінарії домашнього навчання".

#### Підказки для вчителя

Підказки для вчителя подаються на полях цього посібника. Ці підказки для вчителя пояснюють і показують, як ви і студенти, яких ви навчаєте, можете застосовувати основні методи навчання і засвоєння євангелії під час вашого вивчення Книги Мормона. В них також пропонуються поради щодо того, як ефективно використовувати різноманіття навчальних методів, навичок і підходів. Зрозумівши принципи, які містяться в підказках для вчителя, намагайтеся постійно користуватися ними і застосовувати їх у вашому навчанні студентів.

#### Вірші для опанування й основні вчення

Щоб допомогти студентам цінувати вічні істини і збільшувати їхню впевненість у вивченні і навчанні з Писань, Відділ семінарії та інституту релігії (CI) вибрав певну кількість уривків з Писань для опанування студентами протягом кожного навчального курсу. Крім того, був наведений список основних вчень, щоб наголосити на ключових доктринах, які студенти повинні зрозуміти, в які повинні повірити і за якими повинні жити протягом чотирьох років навчання в семінарії та решту їхнього життя. Посібник для кожного курсу був підготовлений таким чином, щоб привертати увагу студентів до основних вчень, як вони з'являються в Писаннях під час їх послідовного вивчення. Багато уривків для опанування були вибрані у відповідності з цими основними вченнями, щоб ви, навчаючи студентів уривкам

для опанування, одночасно навчали їх і основних учень.

Якщо люди зберігатимуть, як скарб, у своєму розумі й серці вічні істини, Святий Дух нагадуватиме їм про них, коли виникатиме в цьому потреба, і даватиме їм мужність діяти з вірою (див. Іван 14:26).

Президент Говард В. Хантер навчав:

“Я наполегливо запрошую вас під час навчання використовувати Писання і робити все можливе, щоб допомагати студентам користуватися ними і полюбити

їх. Я хотів би, щоб наша молодь довіряла Писанням. ...

... Ми хочемо, щоб студенти довіряли силі та істинам, які містяться в Писаннях, були певними у тому, що їх Небесний Батько дійсно промовляє до них через Писання, і що вони можуть звернутися до Писань і знайти відповіді на свої проблеми і свої молитви. ...

... Ми сподіваємося, що ніхто з ваших студентів не піде з уроку з почуттям страху, збентеженості або сорому через

те, що не може отримати потрібну допомогу, оскільки недостатньо добре знає Писання, щоб знайти необхідні уривки” (“Eternal Investments” [address to CES religious educators, Feb. 10, 1989], 2, si.lds.org).

Дивіться додаток в кінці цього посібника, щоб більше дізнатися про вірші для опанування та основні вчення.

# Програма домашнього навчання

## Слова Мормона–Мосія 6 (Блок 11)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи блок Слова Мормона—Мосія 6 (блок 11), не призначений для розгляду на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Слова Мормона–Мосія 2)

Вивчаючи досвід Мормона в тому, як він слухався Духа і включив малі пластини Нефії у свій літопис, студенти дізналися, що Господь знає все. Цар Веніямин навчав, що якби нефіійці не мали Писань, вони б виродилися у зневіри, і що дослідження Писань допомагає нам знати і виконувати заповіді. Він навчав свій народ про важливість таких принципів: Коли ми служимо ближнім, ми служимо Богу. Коли ми відчуємо себе у боргу перед Богом, то хочемо служити іншим і наша вдячність зростає. Якщо ми будемо виконувати заповіді, то будемо мати благословення і матеріальні, і духовні.

#### День 2 (Мосія 3)

Цар Веніямин переказує слова ангела, який приніс "приємну новину великої радості" про прихід Спасителя на землю. Студенти дізналися: ще за понад 100 років до самих подій було пророковано, що Ісус Христос буде страждати, щоб ми могли спастися від своїх гріхів. Ми можемо бути спасенні від своїх гріхів, якщо виявляємо віру в Ісуса Христа і каємося. Якщо ми піддаємося гріху, то можемо подолати в ньому Ісуса Христа.

### Вступ

Цей урок допоможе студентам зрозуміти вчення царя Веніямина, яких він навчав своїх синів і народ за три роки до своєї смерті: Цар Веніямин навчав свій народ, як отримати й утримувати прощення гріхів через виявлення віри в Ісуса Христа.

### Рекомендації для навчання

#### Слова Мормона

**Нефій і Мормон висловлюють свою впевненість в Богові**

Попросіть когось зі студентів прочитати 1 Нефій 9:2–3, аби нагадати студентам, що Нефій було наказано зробити два види пластин. Допоможіть їм зрозуміти, що в цьому уривку слова "ці пластини" стосується малих пластин Нефії, які містили головним чином записи про священне. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 1 Нефій 9:4. Нехай клас знайде, для якої мети були призначені великі пластини (написати про правління царів та війни між народами).

Нагадайте студентам: Мормон виявив малі пластини серед інших літописів, коли скорочував написане на великих пластинах Нефії. За натхненням від Святого Духа він включив те, що містилося на малих пластинах до скорочення, навіть і не знаючи для чого (див. Слова Мормона 1:7).

Попросіть половину класу дослідити 1 Нефій 9:5–6, навіщо Нефійу було наказано виготовити малі пластини. Нехай інша половина класу дослідить Слова Мормона 1:6–7 і з'ясує, чому Мормон вирішив включити малі пластини до скорочення. Нехай клас дасть відповіді, а потім спитайте їх: чого цей уривок з книг Нефії і Мормона навчає їх про Господа. (Хоч студенти можуть сформулювати свою думку по-різному, однак переконайтеся, чи розуміють вони, що Господь знає все).

Що це за "мудра діяльність" Мормона?

покладено на Мормона літописи. (Див. Омній 1:23, 25).

Наприкінці життя цар Веніямин попросив свого сина Мосію зібрати весь народ разом. Попросіть студентів прочитати Мосія 1:10–11 і знайти причини, з яких цар Веніямин хотів звернутися до народу. (Він хотів оголосити, що Мосія буде наступним царем, і дати народу ім'я).

#### Мосія 2–6

**Цар Веніямин навчає свій народ про Спасителю Спокуту**

Покажіть студентам ілюстрацію "Цар Веніямин звертається до свого народу" (62298 192; Альбом "Євангелія в мистецтві" [2009], № 74). Прочитайте класу Мосія 2:12–19. Скажіть студентам, щоб вони піднімали руку, коли чутимуть фрази, які характеризують царя Веніямина. Коли студенти будуть піднімати руки, зупиняйтесь і просіть їх пояснити, що вони визначили і як це характеризує царя Веніямина.

Ви можете спитати студентів, що вони дізналися про служіння в Мосія 2:17. (Відповіді студентів мають показувати їхню розуміння того, що коли ми служимо ближнім, ми служимо Богу). Ви також можете запропонувати, щоб вони класом повторили напам'ять Мосія 2:17, вірш з Писань, призначений для опанування. Можна попросити студентів розказати, як вони недавно служили Богу, служачи ближнім.

Напишіть послання на вказані далі уривки з Писань на дошці або на аркуші паперу. Не вказуйте відповіді, що в дужках. Дайте завдання кожному студенту проглянути один з вказаних уривків. Нагадайте їм, що проповідь царя Веніямина зосереджена на темі: "Спасіння може прийти до дітей людських тільки в імені Христа, Господа Вседержителя" (Мосія 3:17). Кожний з цих уривків з Писань чогось навчає про це.

1. Мосія 2:20–25, 34. (Якщо ми усвідомлюємо, що знаходимося в боргу перед Богом, наша вдячність збільшується).
2. Мосія 3:7–11, 17–18. (Ісус Христос страждав, щоб ми могли бути спасенні від своїх гріхів. Якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа через покаяння, то можемо бути спасенні від своїх гріхів).

свого, то завдяки Спасителю ми можемо скинути з себе тілесну людину і стати святими).

4. Мосія 4:5–8, 19–21, 26. (Якщо ми упокорюємося перед Богом і стараємося розвинути в собі риси, схожі на Христові, то ми зможемо утримувати прощення своїх гріхів).

Дайте студентам достатньо часу для виконання цього завдання, а потім нехай вони розкажуть про те, що дізналися, класу або в невеличкій групі. Після цього попросіть кількох студентів вибрати один з цих принципів і пояснити, як вони можуть застосовувати його в житті.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 4:1–3. Нехай клас слідує, шукаючи, як народ відреагував на слова царя Веніямина. Потім попросіть іншого студента прочитати вголос Мосія 5:1–2, 5–8. Попросіть клас з'ясувати, як ми беремо на себе Господнє ім'я. Переконайтеся, що студенти зрозуміли цей принцип: **Ми беремо на себе ім'я Ісуса Христа, коли входимо у священні завіти і виконуємо їх.** Ви можете нагадати студентам, що одна з причин, чому цар Веніямин зібрав свій народ разом,—навчати їх про необхідність увійти в завіти. Він також посвятив свого сина Мосію бути царем над його народом (див. Мосія 6:3).

На завершення спитайте студентів, чи хоче хтось з них поділитися почуттями, які вони мали, коли брали на себе ім'я Ісуса Христа під час хрищення. Нехай вони помиркують над такими запитаннями:

- Як ви можете особисто застосовувати принципи із звернення царя Веніямина?
  - Що для вас означає взяти на себе ім'я Ісуса Христа?
- Ви також можете свідчити про радість, яка приходить через віру в Ісуса Христа і покладання надій на Його Спокуту.

#### Наступний блок (Мосія 7–17)

Запитайте студентів: Чи відстоювали б ви Ісуса Христа, якби це означало навіть віддати своє життя? Повідомте студентам, що наступного тижня вони будуть засвоювати вчення пророка Авінадія. Запропонуйте їм визначити послання, яке Авінадія хотів передати нефіійцям, хоч і знав, що це буде коштувати йому життя.

## Використання уроків за програмою домашнього навчання

### Короткий огляд уроків для студентів

Короткий огляд допоможе вам ознайомитися зі змістом, учнями і принципами, які студенти вивчали протягом тижня в посібнику для студентів.

### Вступ до уроку

Вступ до уроку допоможе вам дізнатися, на яких частинах блоку з Писань буде наголошено в уроці.

### Основна частина уроку

В основній частині уроку вміщені настанови для вашого вивчення і навчання. В ній пропонуються ідеї для навчання, зокрема, записання, вправи, цитати, схеми і таблиці.

### Розділення віршів по групах і стислий зміст контексту

У блоках з Писань вірші розділені на групи за темами або подіями. Після послання на кожну групу віршів дається стислий зміст контексту подій або вчень з цієї групи віршів.

### Вчення і принципи

Вивчаючи текст Писань, ви будете природно бачити в них вчення і принципи. Вони в тексті уроку виділені жирним шрифтом, щоб допомогти вам їх визначити і на них наголосувати під час обговорення зі студентами.

### Ознайомлення з наступним блоком

В останньому абзаці кожного уроку подається короткий опис того, що буде в наступному блоці. Читайте цей абзац вашим студентам наприкінці кожного уроку, щоб допомогти їм з нетерпінням очікувати на вивчення Писань протягом наступного тижня.

## Програма семінарії домашнього навчання

Завдяки програмі домашнього навчання студентам зараховується курс семінарії, якщо вони виконують індивідуальні завдання згідно з уроками вдома замість відвідування занять протягом тижня. Ці уроки знаходяться в окремому посібнику під назвою *Книга Мормона: Навчальний посібник для студентів семінарії за програмою домашнього навчання*. Раз на тиждень студенти зустрічаються з викладачем семінарії, щоб показати свою виконану роботу і взяти участь у класному занятті. Про навчальний посібник для студентів і щотижневі класні заняття йтиметься далі.

### Навчальний посібник для студентів семінарії за програмою домашнього навчання

*Книга Мормона: Навчальний посібник для студентів семінарії за програмою домашнього навчання* створено для того, щоб допомогти студенту програми домашнього навчання отримати такий же досвід вивчення Книги Мормона, що й студенту семінарії, який відвідує щоденні заняття протягом тижня. Отже, темп вивчення за навчальним посібником для студентів, а також поданий у ньому перелік вчень і принципів, на яких робиться наголос, відповідають матеріалу даного посібника. У навчальному посібнику для студентів також містяться настанови для опанування віршів з Писань. Уривки для опанування подані в контексті Писань, які вивчаються. Додаткові вправи подані в кінці уроків, де розглядаються ці уривки.

Кожного тижня студенти семінарії за програмою домашнього навчання повинні пройти чотири уроки з навчального посібника для студентів і бути присутніми на щотижневому уроці, який проводиться учителем семінарії. Пронумеровані завдання з навчального посібника студенти виконують у своїх щоденниках для вивчення Писань. Студенти повинні мати два щоденники

для вивчення Писань, аби вони могли здавати один вчителю і продовжувати працювати в іншому. Кожного тижня студенти, зустрічаючись зі своїм учителем програми домашнього навчання, віддають йому один із щоденників, а другий учитель повертає студентам для роботи над завданнями наступного тижня. (Наприклад, протягом одного тижня студент виконує завдання в щоденнику 1. Потім він приносить у клас цей щоденник і віддає його вчителю. Протягом наступного тижня студент виконує завдання у щоденнику 2. Коли студент віддає щоденник 2, учитель повертає йому щоденник 1. Тоді студент використовує щоденник 1 для роботи над завданнями наступного тижня).

Усіх студентів семінарії слід заохочувати вивчати Писання щоденно і читати текст уроку, але студенти програми домашнього навчання повинні розуміти, що від них очікується, аби вони витрачали додаткові 30–40 хвилин на кожний із чотирьох уроків програми домашнього навчання в кожному блоці, а також відвідували щотижневий урок за програмою домашнього навчання.

### Щотижневі уроки для вчителів за програмою домашнього навчання

Кожен блок з *Книги Мормона: Навчальний посібник для студентів семінарії за програмою домашнього навчання* відповідає п'ятьом урокам з посібника для вчителя програми щоденних занять. Наприкінці кожного з п'яти уроків цього посібника ви знайдете один щотижневий урок для вчителя програми домашнього навчання. Уроки програми домашнього навчання допоможуть студентам повторити, поглибити розуміння і застосовувати вчення і принципи, які вони вивчали протягом тижня під час роботи над завданнями з навчального посібника для студентів. У цих уроках також можуть розкриватися додаткові істини, які не розглядаються в навчальному посібнику для студентів. (Щоб краще спланувати розклад ваших уроків, див. Довідник для визначення темпу

навчання за цим курсом для вчителів семінарії домашнього навчання в додатку в кінці цього посібника).

Як у вчителя програми домашнього навчання, у вас має бути цілковите розуміння того, що ваші студенти вивчають вдома кожного тижня, аби під час ваших зустрічей ви могли відповідати на запитання і проводити змістовні обговорення. Просіть студентів приносити на щотижневі заняття свої примірники Писань, щоденники для вивчення Писань, а також навчальні посібники для студентів, щоб вони могли звертатися до них під час уроку. Пристосовуйте уроки до потреб студентів, яких ви навчаєте, і згідно з підказками Святого Духа. Під час підготовки і навчання ви також можете звертатися до щоденних уроків для вчителів у цьому посібнику. Вивчення зазначеного у підказках для вчителя і навчальних методах, які використовуються у щоденних заняттях, може допомогти збагатити ваше щотижнєве навчання. Намагайтеся задовольнити будь-які індивідуальні потреби студентів, яких навчаєте. Наприклад, якщо студенту/ці важко писати, дозвольте йому/їй користуватися диктофоном або надиктовувати свої думки члену сім'ї чи другові, які могли б записувати їхні відповіді.

У кінці кожного щотижневого уроку збирайте у студентів щоденники для вивчення Писань і заохочуйте їх продовжувати навчання. Роздайте їм другі примірники щоденників для вивчення Писань, щоб виконати завдання на наступний тиждень. Під час ваших щотижневих уроків через брак часу вам не потрібно наголошувати на віршах для опанування. Коли ви будете читати виконані студентами завдання зі щоденників для вивчення Писань, періодично коментуйте їхню роботу, написавши маленьку нотатку або щось зауваживши при наступній зустрічі з ними. Ви також можете придумати інші способи, щоб надати підтримку і належний відгук. Це допоможе студентам дізнатися, що вам не байдужа їхня робота, і спонукатиме їх бути старанними, записуючи відповіді.



## Інші джерела

Учителі можуть відвідувати веб-сайт семінарії та інституту релігії ([si.lds.org](http://si.lds.org)), щоб отримати допомогу в підготовці уроків, а також знайти додаткові ідеї для навчання. Наведені далі джерела доступні он-лайн через вашого керівника, через місцеві церковні розподільчі центри і через церковний он-лайн магазин ([store.lds.org](http://store.lds.org)):



Наочні матеріали для семінарії на DVD



Альбом "Євангелія в мистецтві"



Щоденники для вивчення Писань



Семінарські закладки (з часовими шкалами і списками уривків з Писань для опанування, а також ключових слів)



Картки з віршами для опанування



Стійкі у вірі: довідник з євангелії



Заради зміцнення молоді



Постери з часовою шкалою



## УРОК 1

# Роль учня

### Вступ

Мета цього уроку—допомогти студентам усвідомити важливість своєї ролі в процесі пізнання євангелії. Іноді студенти думають, що відповідальність за їхнє навчання лежить тільки на вчителі. Президент Генрі Б. Айрінг, з Першого Президентства, говорив про потребу як для учня, так і для вчителя прагнути провладу Святого Духа:

“Труднощі і спокуси, з якими стикалися наші студенти всього лише п’ять років тому, блякнуть у порівнянні з тим, що ми бачимо зараз, і ще важчі часи чекають на нас попереду. Я відчуваю, ... що того, що ми робили і робимо, буде недостатньо. Нам потрібна більша сила, щоб вкласти євангелію в серця і життя наших студентів. ...

Для того, щоб ви могли навчатися з силою, Дух має стати вашим постійним супутником. Ваші студенти не зможуть духовно встояти, якщо не матимуть супроводу Духа” (“The Spirit Must Be Our Constant Companion” [звернення до вчителів релігії ЦСО, 7 лютого 2003 р.], 1, si.lds.org).

Якщо ви будете навчати силою Святого Духа і допомагати студентам навчатися тією ж силою, то зможете сприяти тому, що вони стануть істинно наверненими до відновленої євангелії Ісуса Христа. З метою нагадування студентам про їхні обов’язки на уроці ви можете регулярно повторювати принципи, які розглядаються в матеріалі даного уроку.

## Рекомендації для навчання

### Особиста відповідальність набувати знання через навчання і віру

Попросіть одного з студентів вийти вперед класу. Поясніть, що ви хочете допомогти цьому студентові стати фізично сильним. Потім попросіть другого студента вийти вперед і зробити п’ять віджимань.

Після того, як другий студент зробив віджимання, поставте першому студенту таке запитання:

- Чи зробили тебе сильнішим ці віджимання?

Запитайте решту студентів:

- Як цей приклад пов’язаний з фізичними вправами, стосується вашого обов’язку вивчати євангелію? Хто відповідальний за те, як ви вивчаєте євангелію?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 88:118.

- Що, на вашу думку, означає “прагніть знання ... через навчання і також через віру”? (Можливо, вам потрібно наголосити на тому, що **набуття знань через навчання і віру вимагає особистих зусиль**).



Старійшина Девід А. Беднар, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, говорив про те, що означає навчатися вірою. Порадьте студентам десь записати цю цитату (можливо, у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять), щоб вони могли часто звертатися до неї протягом навчального року в семінарії:

“Навчання вірою вимагає духовних, розумових та фізичних зусиль, а не просто пасивного сприйняття. ... Студент для того, щоб отримати знання для себе, повинен виявляти віру і діяти” (“Прагніть навчатися через віру” [звернення до вчителів релігії ЦСО, 3 лютого 2006 р.], 3, si.lds.org).

### Щоденне особисте вивчення Писань

Поясніть, що щоденне особисте вивчення Писань є важливою складовою здобуття знання через навчання і віру.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 3:29–30.

- В чому, на вашу думку, полягає різниця між нерегулярним читанням Писань і “володі[нням] словом Бога”?

### Щоденники для вивчення Писань або зошити для класних занять

Щоденником для вивчення Писань або зошитом для класних занять може бути будь-який щоденник у твердій обкладинці, зошит або швидкозшивач з аркушами. У щоденниках для вивчення Писань студенти можуть робити нотатки і записувати натхненні думки, які приходять під час уроків, особистого вивчення та інших церковних зборів. Якщо вони будуть записувати і вчитися формулювати свої думки та почуття, то стануть більш підготовленими до участі в уроці, покращиться їхнє розуміння євангелії і здатність отримувати особисте одкровення.

- Які благословення, згідно з віршами, які ми щойно прочитали, приносить володіння словом Бога?
- Які інші благословення приходять завдяки щоденному вивченню Писань?
- Коли ви отримували благословення завдяки щоденному особистому вивченню Писань?

Коли студенти будуть відповідати на ці запитання, пересвідчіться в тому, що вони розуміють, що **щоденне вивчення Писань зміцнює наше свідчення, запрошує в наше життя Святого Духа і допомагає нам пізнавати євангелію.**

Запропонуйте студентам відповісти на одне з таких запитань у своїх щоденниках для вивчення Писань:

- Що ви можете робити, щоб покращити вивчення Книги Мормона цього року?
- Як читання Книги Мормона вплинуло на ваше ставлення до Ісуса Христа?

Зверніться до студентів з проханням поставити собі за мету на цей рік вивчати Книгу Мормона щодня. Запропонуйте їм також поставити за мету—прочитати всю Книгу Мормона протягом навчального року в семінарії. Ви можете запропонувати їм, аби вони записали ці цілі у своїх щоденниках для вивчення Писань. Нагадайте їм, що ці цілі можуть допомогти їм у виконанні завдань з програм “Обов’язок перед Богом” та “Особистий розвиток”.

### Навчання через Духа

Перемалюйте на дошку таку схему, але поки що її не підписуйте. Ви підпишете її пізніше по ходу уроку.



Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 50:17–18.

- Що, згідно з цими віршами, вимагає Господь від учителя євангелії? (Навчати істини силою Духа).

Підпишіть схему так, як показано вище: *Святий Дух і Учитель*. Поділіться своїми думками про те, як ви шукаєте скерування Святого Духа під час викладання. Нехай студенти знають, що під час підготовки і проведення уроку ви докладаєте ширих зусиль, аби бути скерованими Духом.

Попросіть студентів позначити закладкою розділ Учення і Завіти 50 (бо вони скоро повернуться до цього уривка). Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 33:1.

- Як Святий Дух впливає на людину, яку навчають євангелії?

Поясніть, що для того, аби пізнавати євангелію у Господній спосіб, ми повинні взяти на себе обов’язок навчатися силою Святого Духа. Попросіть студентів прочитати подумки Учення і Завіти 50:19–21.

- Що ми повинні написати в нижньому правому куті трикутника? (Напишіть *Студент*).
- Що, на вашу думку, означає сприймати істину Духом?

Ви можете розповісти про кілька принципів того, як розпізнавати вплив Святого Духа. Допоможіть студентам зрозуміти, що Дух зазвичай спілкується з нами в спокійній манері через наші почуття і думки (див. 1 Нефій 17:45; УЗ 8:2–3). Святий Дух також приносить відчуття любові, радості, миру, терпіння, лагідності, доброти, віри і надії (див. Галатам 5:22–23; УЗ 11:12).

- Що саме ви можете робити в семінарії, аби підготувати себе до навчання за допомогою Духа?

### Щоденне вивчення Писань

Старійшина Даллін Х. Оукс, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, учив: “Читання Писань налаштовує нас відчувати Дух Господній. ...Оскільки ми віримо в те, що читання Писань може допомогти нам отримувати одкровення, нас заохочують читати Писання знову і знову. Завдяки цьому ми отримуємо доступ до того, що Небесний Батько хотів би, щоб ми знали і робили в нашому особистому житті сьогодні. Це одна з причин, чому святі останніх днів вірять у те, що потрібно вивчати Писання щодня” (“Scripture Reading and Revelation,” *Ensign*, Jan. 1995, 8).



Під час цієї бесіди допоможіть студентам зрозуміти, що одним із важливих способів навчання за допомогою Духа є бажання ділитися одне з одним нашими свідченнями. Прочитайте такий вислів старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Коли студенти промовляють вголос істини, [ці істини] знаходять підтвердження в їхніх душах і зміцнюють їхні особисті свідчення” (“To Understand and Live Truth” [звернення до вчителів релігії ЦСО, 4 лютого 2005 р.], с. 3, si.lds.org).

Нагадайте студентам, що в програмах “Обов’язок перед Богом” та “Особистий розвиток” нас закликають ділитися євангельськими істинами з іншими людьми. Заохочуйте студентів ділитися своїм досвідом під час занять семінарії, на зборах кворуму чи класу або ж у розмовах з членами сім’ї та друзями. Наголосіть, що коли вони будуть докладати зусиль, щоб пояснювати євангельські істини, ділитися ними та свідчити про них, Бог буде покращувати їхнє вміння обговорювати євангелію з іншими людьми.

Знову зверніться до схеми на дошці. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 50:14, 22.

- Що саме говориться у цих віршах про ролі Святого Духа, вчителя і студента в процесі пізнання євангелії? (Можливо, вам потрібно пояснити, що Святий Дух, Якого в цьому уривку називають також Духом і Втішителем, навчає істині. Вчитель має навчати силою Духа, а студенти—навчатися тією ж силою).
- Що відбувається, коли студент навчається, а вчитель навчає Духом? (Можливо, вам потрібно пояснити, що *напучувати* означає підносити, зміцнювати, просвітлювати або покращувати).

У Книзі Мормона є приклади людей, які навчалися Духом: це Енош та Алма. Попросіть студентів прочитати подумки Енош 1:4–10 та Алма 5:45–47. (Ви можете написати ці посилання на дошці). Потім спитайте:

- Що робили Енош (чи Алма) для того, аби навчатися Духом?
- Що зробив Дух для Еноша (або Алми)?

Попросіть когось з учнів прочитати наведене далі висловлювання старійшини Беднара: “Ми завжди повинні пам’ятати, що Святий Дух—це Вчитель, який, якщо його належним чином запросити, може увійти в серце учня” (“Прагніть навчатися через віру,” с. 4).

- Як те, що ми досі вивчали, можна застосувати особисто до вас як членів цього класу? (Зважаючи на відповіді студентів, пересвідчіться, що вони розуміють, що **коли ми відкриваємо наші серця і запитуємо Бога з вірою, Святий Дух допомагає нам зрозуміти євангельські істини**).

Аби студенти обговорили, як вони можуть допомагати одне одному навчатися Духом, запитайте:

- Як ми можемо запрошувати Духа в наш клас? (Відповіді можуть бути такими: співати вступний гімн, приносити в клас Писання та щодня ними користуватися, мати бажання відповідати на запитання і ділитися досвідом, молитися одне за одного, а також про скерування Святого Духа).

Щоб допомогти студентам зрозуміти, що негативні вчинки також можуть впливати на решту класу, запитайте:

- Яке ставлення або поведінка у класі семінарії ображає Дух?

Запропонуйте студентам обміркувати цінність можливості мати Святого Духа своїм учителем.

- Коли ви були свідками того, як Дух діяв у Своїй ролі вчителя?

Завершуючи урок, закличете студентів набувати знання через навчання і віру протягом вивчення в семінарії Книги Мормона в цьому році. Можливо, вам захочеться нагадувати про це студентам протягом року, аби заохотити їх продовжувати свої старання.



## Коментарі та довідковий матеріал

### 2 Нефій 33:1. Відкрити свої серця для Святого Духа

Під час обговорення 2 Нефій 33:1 можна прочитати таке висловлювання старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Нефій навчає нас: “Коли людина говорить силою Святого Духа, сила Святого Духа доносить [це послання] до сердець дітей людських” (2 Нефій 33:1). Будь ласка, зверніть увагу на те, що сила Духа доносить послання до серця, а не обов’язково у серце. Учитель може

пояснювати, показувати, переконувати і свідчити й робити все це з великою духовною силою та ефективністю. Однак остаточно зміст послання і свідчення Святого Духа проникають у серце лише тоді, коли той, хто отримує послання, дозволяє йому туди увійти. ...

Учень, який застосовує свободу волі, діючи за вірними принципами, відкриває своє серце Святому Духу і запрошує Його навчати, свідчити з силою і підтверджувати” (“Seek Learning by Faith” [звернення до вчителів релігії ЦСО, 3 лют., 2006 р.], сс. 1, 3, si.lds.org).

## УРОК 2

# Вивчення Писань

### Вступ

Цей урок допоможе студентам поглибити їхнє розуміння щодо призначення Писань. Він також допоможе їм вивчати Писання у більш ґрунтовний спосіб. Це включає в себе вправи на вивчення, які стосуються розуміння історичного тла та обставин, за яких відбуваються події в Писаннях; визначення та розуміння вчень

і принципів, а також застосування вчень і принципів у нашому житті. У міру покращення студентами їхнього вміння вивчати Писання, зростатиме їхня любов до Писань, а також їхнє розуміння євангелії. Обміркуйте, як саме ви можете повторювати матеріал, вміщений у цьому уроці, протягом року.

### Рекомендації для навчання

#### Як ми повинні вивчати Писання в семінарії?

Перед початком заняття напишіть на дошці таке висловлювання Президента Томаса С. Монсона. (Це висловлювання знаходиться в Conference Report за жовтень 1970 р. на с. 107).

*“Мета навчання євангелії ... полягає не в тому, аби спрямувати “потік інформації” в голови студентів. ... Мета в тому, щоб надихнути кожну людину думати про євангельські принципи, відчутти їх, а потім зробити так, щоб жити відповідно до цих принципів” (Президент Томас С. Монсон).*

Попросіть одного зі студентів прочитати це висловлювання вголос.

- Якою, згідно з цим висловлюванням, має бути моя мета як учителя семінарії? Якою має бути ваша мета як студентів семінарії?

Скажіть студентам, що на цьому уроці вони дізнаватимуться про способи того, як “думати про євангельські принципи, відчутти їх, а потім зробити так, щоб жити відповідно до цих принципів”, які викладаються в Писаннях.

#### Розуміння історичного тла та обставин, за яких відбуваються події в Писаннях

Поясніть, що один із способів того, як студенти можуть покращити процес вивчення Писань, полягає в ознайомленні з історичним тлом та обставинами, за яких відбувалися певні події в Писаннях та отримувалися одкровення. Історичне тло та обставини часто називають контекстом.

Запропонуйте комусь із студентів прочитати таку пораду Президента Томаса С. Монсона:



*“Ознайомтеся з уроками, яким вчать Писання. Дізнайтеся про умови й обставини, за яких Учитель розповідав притчі, а пророки давали свої застереження. Вивчайте їх так, наче вони звертаються до вас, бо так воно і є” (“Будьте найкращими”, Ensign або Ліягона, трав. 2009, с. 68).*

Наголосіть, що розуміння історичного тла та обставин може допомогти нам зрозуміти вчення з Писань. Контекст дає інформацію, яка прояснює й відкриває глибину розуміння розповідей, учень і принципів, що містяться в тексті Писань.

Напишіть на дошці такі запитання:

- Хто промовляє у цих віршах?*
- До кого йде звернення?*
- Що відбувається в цій розповіді?*

Поясніть, що ці запитання можуть допомогти нам зрозуміти контекст вчення або розповіді з Писань.

Попросіть студентів розповісти, що вони робили, аби отримати краще розуміння історичного тла та обставин, за яких відбуваються події, описані у певних уривках з Писань. Ви можете записати кілька їхніх ідей на дошці.

Студенти можуть згадати такі методи, як з'ясування значення складних або незнайомих слів; дослідження тексту, що знаходиться перед уривком і після нього; читання короткого змісту розділу перед початком розділів або роботу з виносками, щоб знайти пояснення і перехресні посилання. Не забудьте назвати ці методи, якщо студенти про них не згадують.

Для того, щоб змоделювати один із методів покращення розуміння контексту Писань, запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос 3 Нефій 17:1–10. Попросіть решту студентів слідкувати за текстом і намагатися знайти відповіді на запитання, які ви написали на дошці. Також для швидкого ознайомлення з розділом ви можете запропонувати їм проглянути його короткий зміст.

- Хто є оповідачем цієї історії у віршах 1, 5–6 та 9–10? (Мормон).
- Хто промовляє у цій розповіді? Хто отримує це послання?
- Що відбувалося перед подіями, описаними у цій розповіді? (Див. короткий зміст розділів 3 Нефій 8–16). Як знання цього підґрунтя впливає на ваше розуміння того, чому люди хотіли, щоб Спаситель залишився з ними трохи довше? (Див. 3 Нефій 17:5–6). Які чудеса сталися після того, як Він сказав, що залишиться? (Див. 3 Нефій 17:7–10).

### Пошук та розуміння вчень і принципів

Наголосіть на тому, що коли студенти розуміють історичне тло та обставини, за яких відбувалися події у певній розповіді з Писань, вони стають краще підготовленими до пошуку та розуміння вчень і принципів, які там містяться. Попросіть когось зі студентів прочитати наступне описання принципів евангелії, дане старійшиною Річардом Г. Скоттом, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Принципи—це концентрована істина, призначена для застосування за багатьох різних обставин” (“Acquiring Spiritual Knowledge,” *Ensign*, Nov. 1993, 86).

Поясніть, що вчення і принципи є вічними, незмінними істинами евангелії Ісуса Христа, яка скеровує наше життя. Це уроки, які за задумом давніх пророків ми маємо засвоїти, вивчаючи події, історії та проповіді, записані ними у Писаннях. Зверніть увагу на те, що деякі з літописців використовували у Писаннях такі фрази, як “так, ми бачимо” (див. Геламан 3:27–29) або такі слова, як *отже* (див. Алма 32:16), щоб прямо вказати на вчення і принципи. Все ж, багато вчень і принципів не викладені настільки прямо в Писаннях. Натомість відображення цих істин можна бачити в житті тих, про кого розповідається в Писаннях.

Щоб допомогти студентам знаходити вчення і принципи, які не мають прямого визначення, порадьте їм під час читання ставити собі такі запитання: Яке послання містить ця історія? Чого автор бажав, аби ми навчилися з цієї історії? Які істини розкриваються в цьому уривку з Писань? Ви можете написати ці запитання на дошці.

Щоб допомогти студентам потренуватися визначати вчення і принципи, попросіть їх знов відкрити 3 Нефій 17:1–10. Запитайте:

- Чого ми можемо навчитися з учень Спасителя, поданих у 3 Нефій 17:2–3, щодо розуміння Його слів?
- Які істини ми можемо пізнати про Спасителя з 3 Нефій 17:5–7?
- Побачивши велику віру людей, Спаситель сказав, що Він зцілить їх. Яких принципів, описаних в 3 Нефій 17:8–9, слід дотримуватися, щоб прагнути благословень від Господа? (Одним із принципів, який можуть знайти студенти, є той, що Господь відповідає на наше щире бажання наблизитися до Нього).

Якщо дозволяє час, дайте студентам кілька завдань на пошук учень і принципів та запропонуйте їм знайти свої улюблені історії з Писань. Попросіть їх визначити принципи, про які вони дізналися з цих історій. Тоді запропонуйте їм розповісти ці історії та принципи, про які вони дізналися.

## Застосування вчень і принципів

Президент Бойд К. Пекер, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, сказав:

“Істинне вчення, якщо воно засвоєне, змінює світогляд і поведінку. Вивчення євангельських вчень змінить на краще поведінку швидше, ніж це зробить вивчення поведінки. ... Саме тому ми надаємо такого великого значення вивченню євангельських вчень” (“Little Children,” *Ensign*, Nov. 1986, 17).

Поясніть, що коли ми розуміємо вчення або принцип, наше знання не обмежується лише розумінням значення слів. Ми знаємо, що це вчення або принцип означає в нашому житті. Коли ми знаходимо вчення або принцип і усвідомлюємо його, то можемо застосувати його в нашому житті. Поясніть, що застосування означає зміну нашої поведінки відповідно до засвоєних принципів. Студенти, які діють відповідно до засвоєних принципів, матимуть більше нагод відчутти підтвердження від Святого Духа про істинність цих принципів (див. 2 Нефій 32:5; Мороній 10:5). У цьому і полягає справжня цінність знання, отриманого шляхом вивчення Писань. Допоможіть студентам зрозуміти, що коли б вони не вивчали Писання—чи то вдома, чи в церкві, в семінарії, під час роботи над програмами “Особистий розвиток” чи “Обов’язок перед Богом”, або ж за інших обставин—однією з головних цілей повинно бути докладання більших зусиль, щоб жити за євангелією і наблизитися до Бога.

Щоб допомогти студентам зрозуміти і застосовувати принципи, які вони знаходять у Писаннях, заохочуйте їх молитися про допомогу Святого Духа під час особистого вивчення. Також пропонуйте їм під час вивчення ставити такі запитання: Якою є воля Господа щодо застосування мною цих знань? Як це може вплинути на моє життя? Що я можу почати робити або припинити робити зараз, аби змінити своє життя на краще? Як покращиться моє життя, якщо я так робитиму? (Ви можете написати всі або деякі з цих запитань на дошці. Ви також можете порадити студентам написати ці запитання у свої щоденники для вивчення Писань, щоб вони могли часто до них звертатися).

На завершення, розбийте студентів на пари. Попросіть їх поділитися одне з одним принципами, про які вони сьогодні дізналися з 3 Нефій 17:1–10. Запропонуйте їм розповісти про те, як вони прийшли до розуміння цих принципів і як саме вони будуть застосовувати те, що вони дізналися і відчували. Нехай вони розкажуть, як застосування цих принципів може вплинути на їхнє життя.

## Додаткові ідеї для навчання

### Навички і методи вивчення Писань

Вказані навички допоможуть студентам у вивченні Писань. Вони представлені у формі нагадувань по всьому посібнику.

**Визначення значення слів:** Нам незрозуміле значення деяких слів, які використовували пророки. Путівник по Писаннях, виноска в Писаннях і тлумачний словник можуть допомогти нам зрозуміти значення слів і знайти до них синоніми. Наприклад: слово *Месія* у 1 Нефій 10:4–17.

**Підставлення імені:** Щоб навчитися краще застосовувати Писання у своєму житті, підставляйте своє ім'я замість імені, вказаного в Писаннях. Приклад: 1 Нефій 1:1.

**Перехресні посилання:** Робіть посилання з одного уривку Писань на інші, щоб прояснити їхнє значення і поглибити розуміння. Наприклад: На полі поруч з 3 Нефій 12:28 ви можете написати примітку: "Див. Учення і Завіти 42:23".

**Причина і наслідок:** Звертайте увагу на такі зв'язки: "якщо—то" і "наскільки—настільки" Приклад: 2 Нефій 1:9.

**Ключові слова:** Такі слова і фрази, як: *і сталося; і таким чином; тому, що; однак або і так ми бачимо* є сигналом для того, щоб зупинитися і звернути увагу на конкретні повчання. Наприклад: Геламан 6:35–36.

**Переліки:** Пророки часто наводили переліки попереджень і закликів. Коли ви знаходите перелік, то можете пронумерувати кожен його пункт. Наприклад: Алма 26:22.

**Обставини:** Під час вивчення історій з Писань визначайте, хто говорить; до кого іде звернення; про що йде мова та час і місце події. Наприклад: Щоб зрозуміти обставини, які стосуються Алма 32:21–43, слід звернутися до Алма 31:1, 6–11 та 32:1–6.

**Протиставлення:** Пророки у своїх літописах часто протиставляють ідеї, події та людей. Завдяки цим протиставленням виразніше наголошується на принципах євангелії. Звертайте увагу на контрасти в окремих віршах, розділах, кількох розділах і книгах. Наприклад: 2 Нефій 2:27; Алма 48:1–17.

**Визуалізація:** Звертайте увагу на образні деталі, які можуть допомогти вам створити у вашій уяві певну картину. Уявляйте себе свідками певних подій. Наприклад: Енош 1:1–8.

**Символізм:** Слова *так само; як* або *схоже на* допомагають визначати символи. Намагайтеся побачити, що стоїть за цим символом, вивчаючи його значення і розмірковуючи над його ознаками. Значення деяких символів можна зрозуміти за допомогою виноска і Путівника по Писаннях. Приклад: Геламан 8:14–15 разом із виносками до цих віршів.

**Розмірковування:** Розмірковувати означає обдумувати, замислюватися, ставити запитання та аналізувати те, що вам відомо, і те, що ви дізналися. Розмірковування часто допомагає нам зрозуміти, що саме нам слід робити, аби застосувати євангельські принципи.



# План спасіння

### Вступ

Президент Бойд К. Пекер, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, радив учителям семінарії на початку кожного навчального року робити стислий огляд плану спасіння:

“Якщо з самого початку робити стислий огляд “плану спасіння” ... і час від часу до нього повертатися, то це принесе величезну користь вашим студентам. ...

Молодь запитує “чому?": чому нам заповідано *робити* те і те, і чому заповідано *не* робити іншого? Знання плану щастя, хоча б у схематичній формі, може дати відповідь юному розуму на запитання “чому?” ...

“...Представте для них план у цілому, не вдаючись у подробиці. ... Дайте їм зрозуміти, що це за план, і тоді вони отримають відповіді на свої “чому?”. ...

“...Якщо ви намагаєтеся дати [студентам] відповіді на запитання “чому”, дотримуйтеся такого зразка: “Бог

дав їм заповіді, після того як зробив відомим для них план викуплення” [Алма 12:32; курсив додано]”. (“The Great Plan of Happiness” [симпозіум ЦСО, присвячений викладанню курсів Учення і Завіти/Історія Церкви, 10 серпня 1993 р.], сс. 2–3, si.lds.org).

Згідно з порадою президента Пекера, в цьому уроці представлений стислий огляд плану спасіння як він поданий у Писаннях. Урок зосереджується на Спокуті Ісуса Христа, яка є “найважливішою подією, визначальною основою та головним вченням великого і вічного плану спасіння” (Джеффри Р. Холланд, “Missionary Work and the Atonement,” *Ensign*, Mar. 2001, 8). Із розумінням плану спасіння зростатиме віра студентів у Небесного Батька та Ісуса Христа. Зросте їхня рішучість дотримуватися заповідей, отримати обряди спасіння та бути вірними своїм завітам.

## Рекомендації для навчання

### План спасіння у Книзі Мормона

Поясніть, що у доземному духовному світі ми дізналися про план нашого Небесного Батька, призначений для нашого спасіння (див. Мойсей 4:1–2; Авраам 3:22–28). Завдяки цьому плану ми зможемо стати схожими на Нього і жити в Його присутності вічно.

Напишіть на дошці *План спасіння включає в себе* ...

Попросіть студентів завершити цю думку у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять.

Після того, як студенти письмово виконали це завдання, прочитайте таке визначення плану спасіння. Ви можете написати його на дошці або на ватмані перед уроком.

План спасіння—це “повнота євангелії Ісуса Христа, призначеної принести людині безсмертя і вічне життя. [Цей план] включає [в себе] сотворіння, падіння і викуплення, а також усі Богом дані закони, обряди та вчення. Він уможливує піднесення й вічне життя з Богом для всіх людей” (Путівник по Писаннях, “План викуплення”, scriptures.lds.org).

Попросіть студентів підняти руки, якщо написане ними схоже на дане визначення. Потім поставте такі запитання деяким із тих студентів, які підняли руки:

- Що спільного між вашим визначенням і тим, що було прочитано? Чому ви включили цей пункт у своє визначення?

Розділіть студентів для роботи парами. Попросіть одного зі студентів у парі прочитати Алма 22:12–14, а другого—2 Нефій 2:25–28. (Ви можете написати ці посилання на дошці). Попросіть студентів знайти складові плану спасіння, про які згадується у призначених їм уривках. Після того, як студенти мали достатньо часу для читання, попросіть напарників поділитися знайденим.

Напишіть на дошці наведені далі посилання на Писання: *2 Нефій 9:6; 2 Нефій 11:5; Алма 12:25; Алма 24:14; Алма 42:8; Алма 42:15*. (Ви можете написати їх на дошці перед уроком).

### Стислий огляд

Коли президент Пекер порадив учителям викладати урок про план спасіння, він також дав їм особисте завдання, щоб вони під час особистого вивчення Писань “зробили стислий конспект або огляд плану спасіння”. Він сказав: “Представте його у вигляді схеми, до якої ваші студенти зможуть додавати істини, яких ви будете їх навчати” (“The Great Plan of Happiness” [симпозіум ЦСО, присвячений викладанню курсів Учення і Завіти/Історія Церкви, 10 серпня 1993 р.], с. 3, si.lds.org). Керуйтеся цією порадою під час підготовки до викладання даного уроку. Вам не потрібно прагнути викласти кожен євангельську істину, хоча план і охоплює всю істину.

Поясніть, що в Книзі Мормона пророки використовують різні назви по відношенню до плану Небесного Батька. Запропонуйте студентам відкрити 2 Нефій 9:6 і попросіть когось із них прочитати цей вірш вголос.

- Яка фраза у цьому вірші описує план Бога? (“Милосердний план великого Творця”). Напишіть цю фразу на дошці поруч з 2 Нефій 9:6).

Попросіть студентів подумки прочитати інші вказані на дошці уривки з Писань і знайти фрази, які стосуються плану Небесного Батька. Коли студент/студентка знаходить фразу, яка стосується плану Небесного Батька, попросіть його/її написати цю фразу на дошці поруч із відповідним посиланням на Писання. Повний список на дошці має виглядати приблизно так:

2 Нефій 9:6—Милосердний план великого Творця

2 Нефій 11:5—Великий і вічний план спасіння від смерті

Алма 12:25—План викуплення

Алма 24:14—План спасіння

Алма 42:8—Великий план щастя

Алма 42:15—План милості

(Щоб допомогти студентам глибше зрозуміти цінність вчень, вміщених у Книзі Мормона, ви можете звернути увагу, що такі фрази, як “план спасіння”, “план щастя” і “план викуплення” неодноразово згадуються у Книзі Мормона, але їх немає в Біблії).

- На що вказують ці назви плану Небесного Батька? (Переконайтеся в розумінні студентами того, що **план Небесного Батька створений, аби принести Його дітям вічне спасіння і щастя.**)

Свідчіть, що ми не можемо повернутися в присутність Бога й отримати вічне спасіння без божественної допомоги. Попросіть студентів самостійно прочитати Мосія 3:17 і визначити головну постать у плані спасіння. Після їхніх відповідей попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 2:8. Наголосіть на тому, що **Ісус Христос є головною постаттю в плані спасіння і саме Його Спокута приводить у дію план для всіх Божих дітей.** Попросіть одного зі студентів прочитати таке висловлювання пророка Джозефа Сміта:



“Фундаментальними принципами нашої релігії є свідчення апостолів і пророків стосовно Ісуса Христа, що Він помер, був похований і піднявся на третій день, і вознісся на небеса. А все інше, що стосується нашої релігії, є лише додатком до цього” (*Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* [2007], с. 51).

Ви можете пояснити, що слово *додаток* вказує на предмет або поняття, яке пов'язане з чимось більш важливим, як, наприклад, гілка з деревом. Дерево може існувати і без гілки, але гілка не може існувати, якщо вона відділена від коренів і стовбура дерева. Президент Бойд К. Пекер, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, говорив, що вчення про Спокуту Ісуса Христа є “самим корінням християнського вчення. Ви можете знати багато про євангелію, яка, немов гілки, розгалужується з нього, але якщо ви знаєте лише про гілки, а ці гілки відділені від коріння—відрізані від істини—то в них не буде ані життя, ані суті, ані викуплення” (“The Mediator,” *Ensign*, May 1977, 56).

Поясніть, що план Небесного Батька часто називають планом спасіння, тому що він передбачає наш порятунок. Ісус Христос називається Спасителем тому що Своєю Спокутою Він уможливив наше спасіння.

Напишіть на дошці *Нам потрібно спасіння від ...*

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 2 Нефій 9:6–10, а потім попросіть іншого студента прочитати вголос 3 Нефій 9:21–22. Запропонуйте решті студентів слідувати за читанням і знайти закінчення речення, написаного на дошці. Ви можете порадити їм підкреслювати в Писаннях те, що вони знайдуть.

Нехай студенти розкажуть про те, що вони знайшли, і напишуть свої відповіді на дошці. Впевніться в їхньому розумінні того, що завдяки Спокуті Ісуса Христа всі люди будуть спасенні від фізичної смерті. Допоможіть їм також чітко зрозуміти, що завдяки

Спокуті ми можемо бути спасенні від наших гріхів, через які, в іншому випадку, для нас було б неможливим жити в присутності Бога.

Прочитайте такі слова пророка Якова: “О яка велика благодать нашого Бога” (2 Нефій 9:10). “О який величний план нашого Бога!” (2 Нефій 9:13).

- Як слова Якова в 2 Нефій 9:6–10 допомагають вам зрозуміти, чому він говорив про це так піднесено-емоційно?
- Що, згідно з 2 Нефій 9:7, 9, сталося б, якби не було Спокути? (Наші тіла б померли і ніколи більше не встали, а також наші духи стали б підвладними дияволу).

Зверніться до останнього речення у визначенні плану спасіння, яке ви зачитували раніше: “[Цей план] уможливило піднесення й вічне життя з Богом для всіх людей”.

- Чому важливо розуміти, що цей план *уможливило* наше піднесення, але не *гарантує* його? (Під час того, як студенти будуть відповідати на це запитання, впевніться в їхньому розумінні того, що ми маємо свободу волі: здатність вибирати і діяти самостійно. Наше піднесення частково залежить від того, як ми сприймаємо запропоновані нам Богом благословення).

Напишіть на дошці такі посилання на Писання: *2 Нефій 2:25–28; 2 Нефій 31:17–20; Алма 34:15–16*. Попросіть студентів мовчки опрацювати ці уривки й на їх основі записати у своїх щоденниках для вивчення Писань, що ми повинні робити, аби отримати все те, що Бог пропонує нам у Своему плані спасіння.

Дайте студентам достатньо часу на виконання цього завдання, а потім попросіть їх обмінятися своїми відповідями. Зверніть їхню увагу на приклади слухняності “Богом даним закон[ам], обряд[ам] та ученн[ям]”, про які згадується у визначенні, яке ви читали раніше. (У цих віршах є такі приклади: вияв віри для покаяння, хрищення і отримання Святого Духа). Після того, як студенти завершать, ви можете поставити їм такі запитання:

- Як наші вчинки впливають на нашу здатність отримувати благословення Спокути? (Коли студенти будуть відповідати, прагніть знайти можливість свідчити, що **ми, вибираючи жити за євангелією і дотримуючись Божого плану, готуємося до отримання вічного життя—і це завдяки Спокуті Спасителя**).
- Як розуміння плану спасіння допомагає нам дотримуватися заповідей?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 2:25.

- Що принесло вам радість від дотримання плану спасіння?

Завершуючи урок, поясніть, що коли студенти будуть вивчати Книгу Мормона, вони дізнаються про багато інших учень стосовно плану спасіння. В цьому уроці був представлений лише його стислий огляд. Закличте студентів, щоб під час вивчення вони звертали увагу на все, зроблене для них Богом згідно з Його планом спасіння, а також на все, що їм потрібно робити для отримання повноти благословень, призначених для них Богом. Свідчіть про істини, які обговорювалися на цьому уроці.

# Титульна сторінка, вступ і свідчення свідків

## Вступ

Викладаючи курс з вивчення Книги Мормона, ви допоможете студентам відкрити для себе істини, які наблизять їх до Бога. Від початку цієї книги стає чітко зрозумілим, що автори Книги Мормона писали з наміром, аби вона свідчила, що Ісус є Христос. Також ця книга ще раз підтверджує Божий завіт з домом Ізраїля

і вказує, що всім Божим дітям потрібно вступати у священні завіти і дотримуватися їх. Якщо студенти будуть з молитвою вивчати Книгу Мормона, то здобудуть міцніше свідчення про євангелію Ісуса Христа і Відновлення Його Церкви в останні дні. Вони також навчаться виявляти більшу віру в Ісуса Христа і Його Спокуту.

## Рекомендації для навчання

Викладання за рекомендаціями для навчання, поданими в цьому уроці, може зайняти більше часу, ніж відведено для заняття. З молитвою визначте, які з рекомендованих матеріалів найбільше потрібні вашому класу.

### Титульна сторінка

Попросіть студентів відкрити титульну сторінку Книги Мормона. Вона починається такими словами: “Книга Мормона, розповідь, що її написав Мормон власноручно на пластинах з пластин Нефія”. Пророк Джозеф Сміт пояснив походження титульної сторінки:

“Титульна сторінка Книги Мормона є буквальним перекладом, узятим з останньої пластини, з лівого боку ... книги пластин, яка містила літопис, що був перекладений, ... і ... зазначена титульна сторінка ні в якому разі не є сучасним текстом, написаним мною або будь-якою іншою людиною, яка жила або живе у цьому поколінні” (див. *History of the Church*, 1:71).

Запропонуйте студентам подумки прочитати титульну сторінку Книги Мормона. Попросіть їх знайти фрази, в яких говориться про цілі Книги Мормона. (Ви можете дати студентам підказку, що про ці цілі говориться як про те, що Книга Мормона “має показати” тим, хто її читатиме). Запропонуйте кільком студентам написати свої відповіді на дошці. Після цього попросіть студентів подумки перечитати другий абзац, підставляючи замість “залишкові дому Ізраїлевого” власні імена.

- Які з цих цілей були виконані у вашому житті, коли ви прочитали Книгу Мормона? Як вони були виконані?
- Яку користь приносить вам знання того, що ті, хто уклав завіти з Господом, “не є знехтувані назавжди”?

Скажіть студентам, що іноді вони можуть почуватися самотніми або “знехтуваними”.

- Чому в такі часи важливо знати, що ви не є “знехтувані назавжди”?
- Як в цьому обіцянні виявлено Божу любов до вас?

Щоб допомогти студентам зрозуміти головну ціль Книги Мормона, попросіть когось із них прочитати таке висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:



“Основна місія Книги Мормона, як написано на її титульній сторінці, полягає в тому, щоб “переконати Юдея й Іновірця, що Ісус є Христос, Бог Вічний, Який являється до всіх народів”.

Щирий шукач істини може отримати свідчення про те, що Ісус є Христос, якщо з молитвою розмірковуватиме над натхненними словами з Книги Мормона.

### Підставлення імені

Пропонуючи студентам підставляти свої імена замість наведених у віршах Писань, ви допомагаєте їм зробити вчення з Писань більш особистими. Коли студенти читають у Писаннях власні імена, то можуть краще зрозуміти, як застосувати до себе вчення або принцип з певного вірша.

У понад половині всіх віршів у Книзі Мормона говориться про нашого Господа. В перерахунку на вірші деякі форми Христового імені згадуються у Книзі Мормона частіше, ніж навіть у Новому Завіті.

У Книзі Мормона Йому дано понад сотню різних імен. Ці імена мають винятково важливе значення в описанні Його божественної природи” (“Come unto Christ,” *Ensign*, Nov. 1987, 83).

Поділіться вашим свідченням про те, що **Книга Мормона свідчить, що Ісус є Христос**.

### Вступ до Книги Мормона

Намалюйте на дошці зображення арки (див. наведену ілюстрацію) або зробіть модель арки з дерева чи інших матеріалів.



Попросіть когось із студентів прочитати вголос висловлювання Джозефа Сміта у вступі до Книги Мормона (див. шостий абзац). Ви можете запропонувати студентам виділити це висловлювання у своїх примірниках Писань.

- Для чого потрібен ключовий камінь?

Поясніть, що ключовий камінь—це центральний камінь верхньої частини арки. Коли зводиться арка, два її стовпи будуються з підпорками, які їх підтримують. Розмір простору між стовпами на верхівці ретельно вимірюється і витіснюється ключовий камінь, який має точно підходити під цей розмір. Коли вставляється ключовий камінь, арка вже може стояти без підпорок.

- Що буде з аркою, якщо забрати ключовий камінь? (Якщо у вас є модель, продемонструйте це, забравши ключовий камінь).
- У чому полягає роль Книги Мормона, як ключового каменя, по відношенню до відновленої євангелії?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос наведене далі висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона. (Ви можете роздрукувати це висловлювання для студентів, щоб вони поклали його у свої примірники Писань. Або ж ви можете запропонувати студентам написати це висловлювання Президента Бенсона у своїх примірниках Писань у верхньому чи нижньому полі першої сторінки вступу).

“Є три пояснення того, чому Книга Мормона є ключовим каменем нашої релігії. Вона—ключовий камінь нашого свідчення про Христа. Вона—ключовий камінь нашого вчення. Вона—ключовий камінь свідчення” (“The Book of Mormon—Keystone of Our Religion”, *Ensign*, Nov. 1986, 5).

Щоб допомогти студентам зрозуміти, чому Книга Мормона є ключовим каменем свідчення, попросіть когось із студентів прочитати таке висловлювання Президента Бенсона:

“Книга Мормона є ключовим каменем свідчення. Так само, як арка розпадеться, якщо забрати ключовий камінь, так само вся Церква буде стояти або впаде, в залежності від того, істинна Книга Мормона чи ні. ... Якщо Книга Мормона істинна, ... тоді людина повинна прийняти твердження стосовно Відновлення і всього, що його супроводжує” (“The Book of Mormon—Keystone of Our Religion,” 6).

- Як ваше свідчення про Книгу Мормона вплинуло на ваше свідчення про вчення і принципи євангелії?

### Інценування

Інценування допомагає студентам потренуватися у застосуванні євангельських порад до ситуацій реального життя. Інценування буде більш вдалим, якщо ви дасте учасникам достатньо інформації і часу на підготовку. Під час інценування студенти, скоріш за все, припустяться помилок. Виявляйте чуйне ставлення до їхніх почуттів і настрою та не дозволяйте собі критикувати їхні помилки. По закінченні інценування може бути корисним запитати глядачів, чи виникли в них інші ідеї, які можна було б втілити, якби учасниками були вони.



- Як Книга Мормона наблизила вас до Бога?

Ви можете розповісти, як вивчення вами Книги Мормона зміцнило ваше свідчення і наблизило вас до Бога.

Запросіть студентів до участі в інсценуванні. Попросіть їх уявити, що вони дають примірник Книги Мормона комусь, хто не є членом Церкви. Розділивши студентів на дві групи, допоможіть їм підготуватися до інсценування. Попросіть першу групу прочитати абзаци 2–4 зі вступу до Книги Мормона. А другу групу—прочитати абзаци 5–8. Нехай обидві групи знайдуть інформацію, якою, на їхню думку, буде важливо поділитися, розповідаючи про Книгу Мормона.

Давши студентам час на вивчення і підготовку, попросіть одного з них вийти наперед класу і зіграти роль людини, яка не є членом Церкви. Також попросіть вийти перед класом по одному студенту з кожної групи. Скажіть, що ці два студенти зіграють роль місіонерів-напарників. Щоб розповісти першому студенту про Книгу Мормона, вони будуть користуватися тим матеріалом, який знайшли їхні групи у вступі.

Коли студенти завершать інсценування, ви можете запитати решту класу, чи є ще якась інформація у вступі, якою вони могли б поділитися, якби їх було вибрано навчати.

Ви можете наголосити, що Книга Мормона не претендує на те, щоб бути історичним літописом усіх давніх народів, які жили в західній півкулі. Це лише літопис нащадків Легія (нефійців і ламанійців) та народу Яреда. Можливо, були й інші народи, які населяли континенти західної півкулі до, під час і після подій, описаних у Книзі Мормона.

Попросіть студентів подумки прочитати Мороній 10:3–5.

- Як, згідно зі словами Моронія, ми можемо знати, що Книга Мормона істинна?

Попросіть студентів прочитати абзаци 8–9 у вступі до Книги Мормона. Попросіть їх визначити три додаткові істини, про які вони здобудуть свідчення, якщо зроблять те, до чого закликає Мороній.

Свідчіть студентам: **якщо ми будемо читати, обдумувати Книгу Мормона і молитися про неї, Святий Дух засвідчить, що вона істинна, що Ісус є Христос, що Джозеф Сміт був пророком Бога, і що Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів є царством Господа на землі.**

### Свідчення трьох свідків і восьми свідків

Попросіть студентів уявити, що вони були свідками того, як хтось викрав цінну річ з будинку їхнього сусіда.

- Чому під час розкриття злочину важливо мати свідка?
- Чому буде корисним мати більше одного свідка?

Попросіть студентів прочитати подумки “Свідчення трьох свідків”. Нехай вони знайдуть фрази, які мають для них особливе значення. Ви можете порадити їм виділити ці фрази.

- Які фрази ви виділили? Чому вони мають для вас значення? (Ви можете зазначити, що голос Бога проголосив трьом свідкам, що ці пластини були перекладені даром і силою Бога).

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос “Свідчення восьми свідків”. Запропонуйте решті класу бути уважними і знайти відмінності між “Свідченням трьох свідків” і “Свідченням восьми свідків”.

- Які відмінності ви помітили?

Запропонуйте студентам написати власні свідчення про Книгу Мормона або ставлення до неї. Вони можуть це зробити у своїх щоденниках для вивчення Писань або на вільних аркушах своїх примірників Писань. Деякі студенти можуть відчувати, що ще не знають, що Книга Мормона істинна. Заохочуйте їх прагнути здобути свідчення цього року.

#### Допомогти студентам здобути свідчення

Одним зі способів того, як допомогти студентам здобути свідчення, є заохочення ділитися своїми почуттями про євангелію з іншими, включаючи членів сім'ї та друзів за межами класу. Президент Бойд К. Пекер, з Кворуму Дванадцятих Апостолів, навчав: “Якби я тільки міг навчити вас цьому одному принципу. Свідчення значять, проголошуючи його! ...

Одна справа—отримати свідчення завдяки тому, що ви прочитали або що сказали інші; і це є необхідним початком. Але зовсім інша справа, коли Дух підтверджує вам у вашому серці, що те, про що ви свідчили, є істиною” (“The Candle of the Lord,” *Ensign*, Jan. 1983, 54–55).

# Огляд Книги Мормона

## Вступ

У цьому уроці поданий огляд Книги Мормона. Студенти вивчатимуть свідчення Джозефа Сміта стосовно появи Книги Мормона. Також вони дізнаються, як ця книга була укладена і скорочена за небесним

скеруванням. Автори Книги Мормона бачили останні дні і включили в неї розповіді та вчення, які, як вони знали, матимуть для нас найбільшу користь.

## Рекомендації для навчання

### Свідчення пророка Джозефа Сміта

Перед уроком покладіть в коробку Книгу Мормона і обгорніть її як подарунок. Покладіть коробку на стіл перед усім класом і скажіть студентам, що це цінний подарунок.

- Які найцінніші подарунки вам доводилося одержувати?
- Що робить подарунок цінним?
- Що ви відчуваєте, даруючи подарунок, який вважаєте цінним, і людина приймає його з радістю?

Попросіть когось із студентів відкрити коробку і показати її вміст іншим студентам.

- Хто дав нам цей дар?
- Чому, на вашу думку, цей дар є цінним?

Покажіть ілюстрацію “Мороній являється Джозефу Сміту в його кімнаті” (08165 192; Альбом “Евангелія в мистецтві”, [2009], № 91).

- Яку подію представлено на цій ілюстрації?
- Як ця подія сприяла Відновленню євангелії?

Поясніть студентам, що зараз вони прочитають слова самого пророка Джозефа Сміта про появу Книги Мормона. Скажіть їм, що свідчення пророка Джозефа Сміта, яке представлено на початку Книги Мормона, взято з Джозеф Сміт—Історія в Дорогоцінній Перлині. Коли студенти виконають наведене далі завдання, попросіть їх прочитати [це свідчення] в Дорогоцінній Перлині.

Розділіть студентів для роботи парами. Попросіть одного студента з пари подумки прочитати Джозеф Сміт—Історія 1:30, 32–35, 42. Попросіть другого студента з кожної пари подумки прочитати Джозеф Сміт—Історія 1:51–54, 59–60. Поясніть, що після того, як вони закінчать читати, напарники повинні будуть розповісти одне одному про прочитане.

Виділивши студентам достатньо часу на читання та обговорення, запитайте:

- Як, на вашу думку, Джозефу Сміту допоміг чотирирічний період очікування того, щоб він міг забрати золоті пластини додому? (Протягом цього часу Мороній наставляв Джозефа, який багато чого навчився. Див. Джозеф Сміт—Історія 1:54).
- Який доказ того, що **Господь зберігав Книгу Мормона, аби вона з’явилася в останні дні**, ви бачите у розповіді Джозефа Сміта?
- Який доказ того, що **Книгу Мормона було явлено силою Бога**, ви бачите у розповіді Джозефа Сміта?

### Коротке пояснення щодо Книги Мормона

Щоб допомогти студентам зрозуміти, як було укладено Книгу Мормона, попросіть їх звернутися до “Короткого пояснення до Книги Мормона”, яке знаходиться на вступних сторінках цієї книги. Попросіть чотирьох студентів по черзі читати вголос пункти 1–4. Попросіть решту класу в цей час уважно слухати і з’ясувати причини, з яких кожен вид пластин у Книзі Мормона є важливим. У додатку до цього посібника

### Представлення оглядів

Президент Бойд К. Пекер, президент Кворуму Дванадцятьох Апостолів, сказав: “Короткий, але ретельно організований огляд усього курсу на самому його початку має велику цінність. ...

...Якщо [студенти] знатимуть, як фрагменти складаються в єдину картину, то зможуть набагато більше засвоїти, і світло знання сятиме яскравіше. Такий попередній огляд формує структуру, цінність якої набагато перевищує час і зусилля, витрачені на її створення” (“The Great Plan of Happiness” [симпозіум ЦСО, присвячений викладанню курсів Учення і Завіти/Історія Церкви, 10 серпня 1993 р.], с. 2, si.lds.org).





знаходиться ілюстрація під назвою “Пластини і їхній зв’язок з друкованою Книгою Мормона”. Ця ілюстрація може допомогти студентам уявити пластини, про які говориться в “Короткому поясненні до Книги Мормона”.

Покажіть ілюстрацію “Мормон скорочує пластини” (08165 192; *Альбом “Євангелія в мистецтві”*, № 73). Поясніть, що багато людей зберігали літописи, які зрештою стали Книгою Мормона. Напишіть на дошці наведені далі посилання на Писання. Попросіть студентів опрацювати їх самостійно і знайти певні принципи, які допомогли авторам Книги Мормона визначити, що включити до своїх літописів. Запропонуйте студентам поділитися тим, що вони знайшли. (Ви можете записати їхні відповіді на дошці).

1 Нефій 1:20

2 Нефій 29:11–13

1 Нефій 6:4–8

Слова Мормона 1:4–8

2 Нефій 4:15

3 Нефій 16:4

2 Нефій 25:23, 26

Мороній 1:4

- Як розуміння цих керівних принципів може допомогти вам у вивченні Книги Мормона?

Свідчіть, що **автори Книги Мормона бачили наші дні і писали те, що принесе нам найбільшу користь**. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Мормон 8:35–38.

- Які проблеми людей нашого часу бачив Мороній?
- Чому важливо знати, що Мороній та інші автори Книги Мормона знали про ті проблеми, які поставатимуть перед нами?

Запропонуйте комусь із студентів прочитати таке висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона стосовно того, як слід вивчати Книгу Мормона:



“Якщо вони бачили наші дні й вибрали саме те, що матиме для нас найбільшу цінність, то хіба це не вказує на те, як ми повинні вивчати Книгу Мормона? Ми повинні постійно запитувати себе: “Чому Господь надихнув Мормона (або Моронія, або Алму) включити це у свій літопис? Чого я можу навчитися з цього, що допоможе мені жити сьогодні і в цьому столітті?” (“The Book of Mormon—Keystone of Our Religion,”

*Ensign*, Nov. 1986, 6).

Скажіть студентам, що люди, про яких написано в Книзі Мормона, стикалися з проблемами, які дуже схожі на наші. Незважаючи на те, що Книга Мормона є стародавнім літописом, її вчення, історія і розповіді мають велику цінність і сьогодні.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос наведене далі висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона. (Ви можете роздати копію висловлювання кожному студенту). Закличте студентів уважно слухати і визначити благословення, обіцяні Президентом Бенсоном тим, хто почне серйозне вивчення Книги Мормона.

“Справа не тільки в тому, що Книга Мормона навчає нас істині, хоч вона дійсно робить це. Справа не тільки в тому, що Книга Мормона свідчить про Христа, хоч вона справді робить і це також. Але є щось більше. В цій книзі є сила, яка почне входити у ваше життя в той самий момент, коли ви почнете серйозно вивчати книгу. Ви знайдете більшу силу, щоб чинити опір спокусі. Ви знайдете силу, щоб уникати обману. Ви знайдете силу, щоб залишатися на тісній та вузькій путі. Писання називають “словами життя” (див. УЗ 84:85), і для жодної іншої [книги] це не є настільки істинним, як для Книги Мормона. Коли ви почнете відчувати голод і спрагу за цими словами, ви побачите, що ваше життя все більше і більше збагачується” (“The Book of Mormon—Keystone of Our Religion,” 7).

- Коли ви отримували благословення від вивчення Книги Мормона?

Поділіться вашим свідченням про те, що **Книга Мормона дає більше сили чинити опір спокусі, уникати обману та залишатися на тісній та вузькій путі**. Розкажіть студентам, коли ви отримували ці благословення завдяки вивченню Книги Мормона.

Перед уроком напишіть на дошці такий перелік запитань та уривків з Писань:

*Чи існує Бог? (Див. Алма 30:37–44). Чи можу я пізнати Бога? (Див. Алма 22:18). Чи турбується Бог про мене? (Див. 3 Нефій 13:26–32).*

### До початку уроку

Якщо можливо, виділіть час до початку уроку на підготовку класної кімнати. Перед уроком напишіть на дошці посилання на Писання, запитання та іншу інформацію. Це допоможе вам зберегти цінний навчальний час і уникнути відволікань, які можуть перешкодити процесу викладання і навчання.

Як мені протистояти спокусі та гріху? (Див. Геламан 5:12).

У чому полягає мета життя? (Див. Алма 34:32–34).

Чи є життя після смерті? (Див. Алма 40:11–12, 21–23).

Як я можу знайти мир, радість і щастя? (Див. Мосія 2:41; Мосія 4:2–3; Алма 41:10).

Як моя сім'я може стати більш щасливою і згуртованою? (Див. Мосія 4:14–15).

Як мені відрізнити правильне від неправильного? (Див. Мороній 7:16–17).

Чому Бог допускає, щоб існували зло і страждання? (Див. 2 Нефій 2:1–2, 11–16, 22–27; Алма 14:9–11; 60:13).

Поясніть, що окрім благословень, про які вже згадувалося, **Книга Мормона містить відповіді на найважливіші запитання життя**. Запропонуйте студентам самостійно вибрати одне-два запитання та опрацювати вказані біля них уривки з Писань, щоб знайти відповіді. Виділіть їм кілька хвилин на пошук відповідей. Ви можете ходити по класу і, якщо потрібно, допомагати.

- Як Книга Мормона відповідає на вибрані вами запитання?

Прочитайте наступне висловлювання президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Двадцятьох Апостолів. Він сказав ці слова у своєму виступі для вчителів семінарії та інституту, говорячи про спроможність Писань відповідати на найважливіші запитання життя.

“Якщо ваші студенти знайомі з одкровеннями, не існує питання—особистого, чи суспільного, чи політичного, чи професійного—на яке не можна відповісти. В них міститься повнота вічної евангелії. В них ви знайдете принципи істини, які внесуть ясність у будь-яку плутанину і вирішать кожен проблему і кожен дилему, яка тільки може постати перед людством чи будь-якою людиною” (“Teach the Scriptures” [звернення до вчителів релігії ЦСО, 14 жовт. 1977 р.], 3–4, si.lds.org).

Розкажіть про те, як Книга Мормона благословила ваше життя. Нагадайте студентам про їхню ціль читати Книгу Мормона щодня і прочитати всю Книгу Мормона принаймні один раз протягом цього року.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Коротке пояснення щодо Книги Мормона.

Існує два рукописи Книги Мормона англійською мовою: оригінальний рукопис і друкарський рукопис. Невелика частина друкарського набору для видання Книги Мормона 1830 року була зроблена на основі оригінального рукопису, а решта була основана на друкарському рукописі, який був копією оригінального рукопису. Коли Джозеф Сміт готував до друку видання Книги Мормона 1840 року, він за допомогою оригінального рукопису виправляв випадкові помилки і вилучення тексту, які зустрічалися у виданні 1830 року. Для видання 1981 року знову було опрацьовано оригінальний рукопис, аби відновити первинний варіант тексту приблизно у 20 місцях. Будь-які помилки у Книзі Мормона є помилками людини, і зміни були внесені лише для відновлення тексту Книги Мормона до його первинного значення і мети. (Див. *Book of Mormon Reference Companion*, ed. Dennis Largey [2003], 124–125.)

Президент Джозеф Філдінг Сміт писав:

“Існувало кілька друкарських помилок у першому виданні [Книги Мормона], і, можливо, було пропущено одне чи два слова. Ті, хто видає книги за найсприятливіших обставин і робить ретельну перевірку, все ж знаходять, на жаль, помилки, друкарські або механічні, причому деякі з них трапляються після того, як було зроблено остаточну перевірку.

“...Ретельне вивчення переліку внесених змін ... показує, що все, що було змінено або додано, знаходиться в повній гармонії з текстом оригіналу. Були внесені зміни щодо пунктуації і декількох незначних питань, які потребували виправлення. Але жодне виправлення чи те, що було додано, не змінили жодної думки з оригіналу. Як нам здається, внесені зміни ... роблять текст яснішим і вказують на те, що їх було упущено. Я впевнений, що помилки або упущення в першому виданні виникли здебільшого з вини набирача або друкаря. Багато з цих помилок, допущених в перших коректурах, були помічені самим пророком Джозефом Смітом, і він їх виправив” (*Answers to Gospel Questions*, comp. Joseph Fielding Smith Jr., 5 vols. [1957–1966], 2:199–200; курсив—згідно з оригіналом).

# Урок за програмою домашнього навчання

## Вивчення Писань—Огляд Книги Мормона (Блок 1)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

#### Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання

Далі подається стислий зміст подій, учень і принципів, які студенти засвоїли під час вивчення чотирьох уроків за програмою домашнього навчання блоку 1. Якщо ви будете знати, що вивчали студенти, це допоможе вам підготуватися до вашого уроку. Цей стислий зміст не є складовою уроку, і його не треба обговорювати зі студентами. Через те, що урок, який ви будете викладати на основі блоку 1, зосереджений лише на кількох із зазначених учень і принципів, іноді ви можете відчувати спонукання повторити або обговорити інші вчення і принципи згідно з підказками Духа і потребами ваших студентів.

#### День 1 (Вивчення Писань)

Студенти опановували навички, які допомагатимуть їм розуміти історичне тло та обставини подій у Писаннях; методи вивчення і знаходження євангельських істин; а також вміння застосовувати євангельські вчення і принципи у своєму житті.

#### День 2 (План спасіння)

Цей урок був стислим оглядом плану спасіння. У Книзі Мормона говориться про те, що план Небесного Батька створений для того, аби принести Його дітям вічне спасіння і щастя. Ісус Христос є головною постаттю в плані спасіння і саме Його Спокута приводить у дію план для всіх Божих дітей. Роблячи вибір дотримуватися Божого плану, ми готуємося отримати вічне життя.

#### День 3 (Титульна сторінка, Вступ та Свідчення свідків)

Вступні матеріали до Книги Мормона допомагають визначити її мету і свідчать про її істинність і божественне походження. З титульної сторінки ми дізнаємося, що Книга Мормона свідчить, що Ісус є Христос. Коли ми читаємо Книгу Мормона, обмірковуємо її і молимося про неї, Святий Дух свідчитиме про її істинність, про те, що Ісус є Христос, що Джозеф Сміт був пророком Бога і що Церква Ісуса Христа Святих Останніх днів є Господнім царством на землі.

### День 4 (Огляд Книги Мормона)

Свідчення пророка Джозефа Сміта допомогло студентам зміцнити їхні свідчення про те, що Книга Мормона була явлена даром і силою Бога. Господь зберіг Книгу Мормона, аби вона з'явилася в останні дні. Автори Книги Мормона бачили наші дні і писали те, що принесе нам найбільшу користь. Студентам було запропоновано подумати над власними запитаннями і знайти відповіді на них під час вивчення Книги Мормона.

### Вступ

В уроці, який вивчається цього тижня, наголошується на відповідальності кожного студента за особисте вивчення євангелії. У ньому також наголошується основна роль Книги Мормона, яка полягає в тому, щоб допомогти студентам набутися свідчення про Ісуса Христа і Його Церкву. Під час викладання уроку допоможіть студентам зрозуміти важливість старанного вивчення цієї священної книги Писань, а також благословень, які увійдуть у їхнє життя завдяки її вивченню.

### Рекомендації для навчання

#### Вивчення Писань

Ви можете розпочати урок, звернувшись до студентів з такими запитаннями:

- У чому полягає різниця між людиною, яка читає Книгу Мормона і здобуває свідчення, і людиною, яка читає її і не здобуває свідчення? (Деякі просто читають слова; інші ж читають з вірою, зі справжнім наміром, і їхні серця відкриті для Святого Духа).
- Як людина пізнає духовні істини? (Ви можете записати відповіді студентів на дошці. Поверніться до цього списку після того, як прочитаєте наведене нижче висловлювання старійшини Девіда А. Беднара).

Напишіть на дошці наступне речення, залишаючи порожнє місце замість підкреслених слів: *“Прагніть знання, саме через навчання і також через віру”*.

Перевірте, що студенти вивчили за цей тиждень, запропонувавши їм заповнити пробіли. Якщо їм потрібна допомога, попросіть їх прочитати Учення і Завіти 88:118. Запитайте їх, що означає прагнути знання через навчання і через віру. Під час обговорення впевніться у розумінні ними того, що **прагнення знання через навчання і через віру вимагає особистих зусиль**.



Щоб допомогти студентам зрозуміти, чому для пізнання євангелії потрібні зусилля і робота, попросіть когось із студентів прочитати таке пояснення старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть студентів уважно слухати і дізнатися, що відбувається, коли ми докладаємо зусиль у духовному навчанні.

“Учень, який виявляє свободу волі й діє відповідно до правильних принципів, відкриває своє серце для Святого Духа і запрошує Його вчення, силу свідчення і підтвердження. Навчання вірою вимагає духовних, розумових та фізичних зусиль, а не просто пасивного сприйняття” (Див. “Прагніть навчатися через віру”, *Ліягона*, вер. 2007, с. 64).

Запитайте студентів: Що, за словами старійшини Беднара, відбувається зі студентом, який докладає зусиль у духовному навчанні?

Запропонуйте студентам розповісти про випадки зі свого життя, коли вони доклали особливих духовних зусиль і в результаті глибше відчувли супровід Святого Духа. Ви можете додати своє свідчення, що **наші зусилля і молитва під час вивчення євангелії запрошуватимуть Святого Духа до участі у процесі навчання**.

Запитайте студентів: Що конкретно ви можете робити цього року, аби “прагн[ути] знання, ... через навчання і також через віру”?

## План спасіння

Повторіть різні назви плану спасіння, попросивши студентів написати на дошці ті назви, які вони записали у свої щоденники для вивчення Писань під час виконання завдання 1, урок “День 2”. Якщо їм потрібна допомога, попросіть їх відкрити відповідну сторінку своїх посібників.

Ви можете запитати: Чого ці назви навчають вас про мету плану спасіння? (План Небесного Батька створений для того, аби принести Його дітям вічне спасіння і щастя).

Поясніть, що протягом року буде багато можливостей дізнаватися, як ці істини, які ви пізнаєте з Книги Мормона, знаходять своє місце в плані щастя Небесного Батька. Ви можете попросити студентів під час навчання протягом цього року знаходити і позначати у своїх примірниках Писань принципи, пов’язані з планом спасіння. Ви можете дати їм кілька прикладів того, що вони можуть знайти під час вивчення. Заохочуйте студентів протягом року ділитися знайденим з класом.

## Титульна сторінка, Вступ і Свідчення свідків

Запросіть студентів до участі в інсценуванні. Попросіть їх уявити, що вони дають примірник Книги Мормона комусь, хто не є членом Церкви.

Розділіть студентів на дві групи і попросіть кожну групу підготувати інсценування у вигляді обговорення запитань, призначених для їхньої групи. Можливо, буде доцільним написати ці запитання на дошці до початку уроку або роздати копії запитань кожному студенту. Попросіть студентів знайти

і позначити інформацію, якою, на їхню думку, буде важливо поділитися під час розповіді іншим про Книгу Мормона.

### Запитання для групи 1:

1. Чим є Книга Мормона? (Див. Вступ, абзац 1–3).
2. Яка мета Книги Мормона? (Див. Титульну сторінку, абзац 2).
3. Які благословення приходять завдяки життю за приписаннями або принципами, викладеними у Книзі Мормона? (див. Вступ, абзац 6).

### Запитання для групи 2:

1. Як було явлено Книгу Мормона? (Див. Вступ, абзаци 4–5).
2. Як ми можемо дізнатися, що Книга Мормона істинна? (Див. Вступ, абзац 8).
3. Що ще ми можемо пізнати силою Святого Духа? (Див. Вступ, останній абзац).

Виділивши студентам достатньо часу на підготовку, виберіть одного зі студентів зіграти роль людини, яка не є членом Церкви. Попросіть добровольця з кожної групи подарувати примірник Книги Мормона цій людині. Запропонуйте студентам використовувати відповіді на запитання, над якими працювали їхні групи, щоб розповісти першому студенту про Книгу Мормона.

Коли вони завершать інсценування, ви можете запитати решту класу, якою додатковою інформацією вони б поділилися, якби були на місці людини, яка дарувала примірник Книги Мормона. Ви також можете запитати: Що ви дізналися або запам’ятали стосовно Книги Мормона під час цієї вправи?

Коли студенти відповідатимуть, переконайтеся у розумінні ними того, що **Книга Мормона—це свідчення, що Ісус є Христос**. Наголосіть на важливості звертати увагу на те, як Книга Мормона свідчить про Ісуса Христа. Крім цього, поясніть, що вивчення Книги Мормона допоможе їм розуміти вчення і принципи євангелії Ісуса Христа, а також зміцнить їхнє свідчення про Його Церкву.

Нагадайте студентам, що **автори Книги Мормона бачили наші дні і писали те, що принесе нам найбільшу користь** (див. Мормон 8:35).

Запитайте студентів: Про що ви дізналися цього тижня, що вплине на спосіб вашого вивчення Книги Мормона?

Попросіть кількох студентів розповісти, як вони планують виконувати свій обов’язок з читання Книги Мормона протягом навчального року. На завершення поділіться своїми почуттями і свідченням про Книгу Мормона, а також тим, як її вивчення вплинуло на ваше життя.

## Наступний блок (1 Нефій 1–6, 9)

Запитайте студентів, чи були вони колись у такій ситуації, коли знали, що щось є правильним, але зробити це здавалося важко або навіть неможливо. Поясніть, що наступного тижня вони дізнаються, що в такій ситуації був і Нефій, та дізнаються, як він покладався на Бога, щоб виконати те, що здавалося неможливим.



# Першої книги Нефїя

### Навіщо вивчати цю книгу?

Вивчаючи книгу 1 Нефїй, студенти виявлять, що “лагідні милості Господа огортають усіх, кого Він обрав, через їхню віру, щоб зробити їх сильними” (1 Нефїй 1:20). Вони також дізнаються, що Бог бажає благословляти Своїх дітей. Легїй та його народ відчули на собі Божі милість і благословення, коли виконували Його заповіді. Легїй і Нефїй прагнули провину від Бога й отримували його через сни, видіння, Ляїгону та скерування від Святого Духа. Нефїй бачив і записав широкоохоплююче видіння, яке стосувалося земної історії, що стало для нього засвідченням Божого всезнання; хрищення, священнослужіння і розпінання на хресті Ісуса Христа; знищення нефїйців і останніх днів. Бог допоміг Нефїю та його братам здобути пластини із латуні, щоб вони мали Писання. Він також врятував Легїя та його народ від голоду у пустині та від загибелі в океані, благополучно привівши їх до обіцяної землі. Студенти, вивчаючи у цій книзі діяння Нефїя і Легїя, зможуть дізнатися, як шукати й отримувати небесні благословення.

### Хто написав цю книгу?

Син Легїя, Нефїй, написав цю книгу, виконуючи повеління Господа вести літопис свого народу. Нефїй, вірогідно, народився в Єрусалимі або неподалік від нього. Він жив там у період служіння пророка Єремїї та правління царя Седекїї. Нефїй прагнув отримати власне свідчення стосовно слів свого батька про зруйнування Єрусалима та необхідності для його сім'ї залишити це місто. Оскільки Нефїй і далі прагнув отримувати поради від Господа і дослухатися до них, то він став знаряддям у Божих руках. Двічі він слухняно повертався в Єрусалим зі своїми братами—у перший раз, щоб здобути пластини з латуні, а після цього—щоб переконати Ізмаїлову сім'ю приєднатися до Легїєвої сім'ї у пустині. З Господньою допомогою Нефїй побудував корабель, на якому його сім'я та інші люди перетнули океан, щоб дістатися обіцяної землі. Коли помер Легїй, Господь вибрав Нефїя бути провідником свого народу.

### Для кого і з якою метою була написана ця книга?

Нефїй написав її, думаючи про три категорії людей: нащадків свого батька, Господній завітний народ в останні дні і всіх людей у світі (див. 2 Нефїй 33:3, 13). Він писав, щоб переконати всіх людей прийти до Ісуса Христа і бути спасеними (див. 1 Нефїй 6:4).

### Коли й де була вона написана?

Нефїй написав розповідь, яка стала книгою 1 Нефїй приблизно в 570 р. до Р.Х.—через 30 років після того, як він зі своєю сім'єю залишив Єрусалим (див. 2 Нефїй 5:30). Він написав її, коли перебував у землі Нефїя.

### Чим характерна ця книга?

1 Нефїй містить кілька розповідей про небесні прояви, що давалися в снах, видіннях та безпосередніх одкровеннях. Ці прояви показують, що Бог настановляє, направляє і захищає тих, хто шукає Його:

- Коли Легїй молиться, з'являється стовп вогню, він бачить і чує багато такого, що змусило його затремтіти (див. 1 Нефїй 1:6–7).
- Легїю дається видіння, в якому він бачить Бога, і читає з книги, в якій пророкується про зруйнування Єрусалима та взяття в полон його жителів (див. 1 Нефїй 1:8–14).
- Господь наказує Легїю, щоб він разом зі своєю сім'єю вирушив у пустиню (див. 1 Нефїй 2:1–2).
- Господь дає повеління Легїю, щоб той послав своїх синів назад в Єрусалим за пластинами з латуні (див. 1 Нефїй 3:2–4).
- Ангел заступається за Нефїя і Сама, коли їх б'ють Ламан і Лемуїл (див. 1 Нефїй 3:29).
- Господь наказує, щоб Нефїй зі своїми братами повернулися в Єрусалим до Ізмаїла та його сім'ю (див. 1 Нефїй 7:1–2).
- Легїю і Нефїю даються видіння про дерево життя; народження, священнослужіння і Спокуту Ісуса Христа; історію обіцяної землі; Відновлення

євангелії; протистояння між силами диявола та церквою Агнця Божого (див. 1 Нефїй 8; 11–14).

- Нефїю показано, як побудувати корабель, щоб переправити свій народ до обіцяної землі (див. 1 Нефїй 18:1).

1 Нефїй містить в собі розповідь очевидця про людей, які здійснили подорож до обіцяної землі. Далі у Книзі Мормона буде згадано про ще дві групи людей, які прибули до обіцяної землі: мюлекїйців (див. Омній 1:14–17) і яредїйців (див. Етер 6:4–12).

У книзі 1 Нефїй також сказано про два важливі предмети: меч Лавана і компас, або дороговказ, що має назву Ляїгона (див. 1 Нефїй 18:12; Алма 37:38). За допомогою Ляїгони Господь направляє сім'ю Легїя в їхній подорожі через пустиню й океан. Меч Лавана передавався з покоління в покоління—аж до кінця нефїйської цивілізації. І Ляїгона, і меч Лавана були сховані разом із золотими пластинами, і вони були показані Джозефу Сміту і Трьом свідкам (див. Уз 17:1–2).

### Стислий огляд

**1 Нефїй 1–7** Легїй веде свою сім'ю у пустиню. Його сини слухаються Господнього наказу повернутися в Єрусалим й здобути пластини з латуні, а потім повернутися туди ще раз, аби переконати Ізмаїла та його сім'ю приєднатися до них у пустині.

**1 Нефїй 8–15** Легїй і Нефїй, кожний окремо, отримують видіння про дерево життя. Нефїй розповідає про своє видіння, в якому йому було показано священнослужіння Спасителя та історичні події, що привели до Відновлення євангелії в останні дні.

**1 Нефїй 16–18** Господь направляє Легїя та його сім'ю під час їхньої подорожі через пустиню й океан до обіцяної землі.

**1 Нефїй 19–22** Нефїй пророкує про Ісуса Христа і розсіяння та збирання Ізраїля.

## УРОК 6

# 1 Нефій 1

### Вступ

Книга Мормона починається з розповіді про те, як Легій віддано виконував свою роль пророка. Легій був одним з “багат[ьох] пророків, які пророкували людям, що вони повинні покаятися” (1 Нефій 1:4). Коли він пророкував про зруйнування Єрусалима і свідчив про викуплення, яке здійснить Месія, багато людей насміхалися з нього і хотіли його вбити. Та все

ж Легій радів милості Господа та Його сили визволяти. Студенти, дізнаючись про служіння Легія, можуть збільшити своє розуміння ролі сучасних пророків. Коли вони бачитимуть прояви милості Бога та Його зацікавленості в їхньому житті, їхні стосунки з Ним будуть поглиблюватися.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 1:1–3

#### *Нефій починає писати свій літопис*

Попросіть студентів подумки прочитати 1 Нефій 1:1–3. Запропонуйте їм визначити, чому Нефій писав цей літопис.

- Чому, за словами Нефія, він складає літопис про свої діяння?
- Чому, на вашу думку, Нефій відчував, що він був “щедро благословен Господом”, незважаючи навіть на те, що він зазнав “багато скорбот”?

### 1 Нефій 1:4–20

#### *Легій бачить видіння й попереджає людей про те, що Єрусалим буде зруйновано*

Попросіть студентів подумати про час, коли їхні батьки попереджали їх про небезпеку.

- Чому ваші батьки попередили вас про небезпеку?
- Як саме Небесний Батько попереджає Своїх дітей?

Поясніть, що перша розповідь у Книзі Мормона стосується часу, коли багато людей в Єрусалимі були злочестивими. Попросіть когось із студентів прочитати 1 Нефій 1:4. Запропонуйте класу знайти, як саме Господь попереджав людей в Єрусалимі.

Поясніть, що батько Нефія, Легій, приєднався до “багатьох пророків”, згаданих у цьому вірші. Він застерігав людей, кажучи, що вони повинні покаятися. Щоб допомогти студентам знайти, про що застерігав Легій і чого він навчав, поділіть їх на пари і дайте кожній парі завдання прочитати 1 Нефій 1:5–13. Попросіть їх визначити, що Легій бачив у видінні. Нехай вони позначать знайдене у своїх примірниках Писань або складуть список на аркуші паперу. Дайте парам кілька хвилин, щоб обговорити наведене далі запитання. (Ви можете написати це запитання на дошці).

- Що б ви відчули, якби побачили у видінні, що ваше місто буде зруйноване?

Після цього попросіть студентів проглянути 1 Нефій 1:15, аби знайти, що відчував Легій після цього видіння.

- Як відреагував Легій на побачене ним?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 1:14–15. Запропонуйте класу знайти причини, чому Легій відчував радість. (Можливо, вам буде потрібно пояснити: Легій дізнався про зруйнування Єрусалима, але він також побачив, що люди, які поклалися на Бога, не загинуть).

- Чи доводилося вам колись прославляти Бога, навіть у важкі часи свого життя?
- Які благословення приходять завдяки визнанню “благодаті і милості” Господа, коли ми переживаємо важкі часи?

### Щоденне вивчення Писань

Ви можете допомогти студентам виконувати їхню роль у навчальному процесі, заохочуючи їх щодня вивчати Книгу Мормона. Упродовж всього року з молитвою знаходьте шляхи, щоб допомогти їм набути звичку щодня вивчати Писання. Час від часу ви можете ділитися своїм свідченням про благословення, що приходять завдяки щоденному вивченню Книги Мормона.

### Знаходьте ключові фрази

Один із способів допомогти студентам набутися хорошої звички особисто читати Писання щодня—це навчити їх шукати ключові фрази. Автори Книги Мормона часто використовували ключові фрази, щоб наголосити на уроках, які вони намагалися нам передати, або підсумувати принципи, яких вони навчали, наприклад: “Я покажу вам”, “Отже, ви бачите” і “Я кажу вам”. Заохочуйте студентів звертати увагу на ці уроки, що супроводжуються такими фразами.

Нехай хтось із студентів прочитає вголос наведені далі слова:

“Як і пророки давнини, пророки сьогодення свідчать про Ісуса Христа і навчають Його євангелії. Вони проголошують волю Бога і розповідають про Його справжній характер. Вони говорять сміливо і ясно, засуджуючи гріх і попереджаючи про його наслідки. Часом вони можуть бути натхнені пророкувати про майбутні події, щоб це було нам на користь”. (*Стійкі у вірі: Довідник з євангелії [2005]*, с. 113).

Наголосіть: життя Легія підтверджує ту істину, що **пророки застерігають проти гріха і навчають про спасіння, яке приходить через Ісуса Христа**. (Ви можете написати цю істину на дошці).

Попросіть студентів прочитати 1 Нефій 1:19–20.

- Чого навчав Легій?
- Як реагували люди на те, чого навчав Легій?
- Чому деякі люди в наш час відкидають послання Господніх пророків?
- Коли ви були благословенні або захищені завдяки тому, що прислухалися до поради пророка?

### 1 Нефій 1:20

#### Нефій свідчить про лагідні милості Господа

Зазначте, що в другому реченні 1 Нефій 1:20 Нефій перериває свою розповідь, щоб поділитися посланням з тими, хто читає його слова. Нехай студенти індивідуально прочитають 1 Нефій 1:20, шукаючи послання, яке Нефій хоче, щоб ми почули. Якщо потрібно, приверніть їхню увагу до фрази Нефія, якою він починає це послання (“я, Нефій, покажу вам...”).

- Як може пильна увага до фраз такого типу допомогти у вашому індивідуальному вивченні Книги Мормона?
- Що Нефій хотів показати нам?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 1 Нефій 1:20. Попросіть іншого студента прочитати Мороній 10:3. Запропонуйте класу знайти схожі думки в обох цих віршах.

- На яку ідею, що звучить у цих віршах, Нефій і Мороній хотіли звернути увагу читачів Книги Мормона?

Допоможіть студентам визначити такий принцип: **Лагідні милості Господа поширюються на тих, хто виявляє віру в Нього**. (За бажанням, ви можете написати цей принцип на дошці).

Щоб допомогти студентам зрозуміти, що таке лагідні милості Господа і як їм розпізнати їх у своєму житті, прочитайте наведені далі слова старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Лагідні милості Господа є дуже особистими й індивідуальними благословеннями, міццю, захистом, запевненням, проводом, люблячою добротою, утіхою, підтримкою і духовними дарами, які ми отримуємо від Господа Ісуса Христа, завдяки Йому і через Нього. ...

...Лагідні милості Господа не приходять випадково або лише за збігом обставин. Вірність і слухняність дозволяють нам отримати ці важливі дари, і часто вибраний Господом час допомагає зрозуміти їх.

Ми не повинні недооцінювати чи ігнорувати силу лагідних милостей Господа (“Лагідні милості Господа”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2005, сс. 99–100).

- Як старійшина Беднар пояснив фразу “лагідні милості Господа”?
- Які приклади лагідних милостей Господа відчували на собі ви самі чи хтось із ваших знайомих?

Виділіть студентам певний час для відповідей на ці запитання, а потім попросіть їх подумати, як вони можуть краще розпізнавати лагідні милості Господа у своєму житті. Заохотьте їх більше дізнатися про лагідні милості, які Господь виявляє до них. Можливо, у вас виникне бажання запропонувати їм записати про власний досвід, що стосується лагідних милостей Господа, в особисті щоденники. Ви можете дати їм час,

щоб вони написали у своїх щоденниках для вивчення Писань або у зошитах для класних занять про один чи два шляхи, якими Господь недавно виявив Свої лагідні милості до них.

Завершіть, повторивши свідчення Нефія, вміщене в 1 Нефій 1:20, стосовно лагідних милостей Господа. Поділіться власним свідченням про реальність Господніх благословень, якими Він нагороджує людей індивідуально, і турботу, яку Він до них виявляє. Закличте студентів знаходити приклади лагідних милостей Господа в їхньому житті і по всій Книзі Мормона.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 1 Нефій 1:2. “Мова єгиптян”

Нефій сказав, що він писав свій літопис “мовою Єгиптян” (1 Нефій 1:2). Майже через 470 років по тому цар Веніамин навчав своїх синів “мові Єгиптян” (Мосія 1:1–4). Термін “реформовані єгипетські” знаки з’являється в Мормон 9:32. Мороній вказував, що в його дні, а це було приблизно через 1000 років від часів Легія і Нефія, люди змінили єгипетську і гебрейську мову, якою користувалися Легій і Нефій.

### 1 Нефій 1:4. “Багато пророків”

Нефій сказав, що “багато пророків” з’явилося серед людей в Єрусалимі. Ми знаємо, що Єремія, Овдій, Наум, Авакум і Софонія—усі вони—були пророками-сучасниками, які пророкували в Юдейському царстві.

В Єремія 35:15 вміщено схожий коментар стосовно багатьох пророків, які були послані Господом застерегти людей (див. також 2 Хронік 36:15–16).

Єремія був могутнім пророком у дні Легія і Нефія, і про нього згадується в 1 Нефій 5:13 і 7:14. Він служив серед юдеїв з 626 р. до Р.Х. до 586 р. до Р.Х. На відміну від Легія, Єремія залишився в Єрусалимі і продовжував закликати людей покаятися (див. Путівник по Писаннях, “Єремія”). Після того як Легій залишив Єрусалим, Єремію було ув’язнено. Перебуваючи у темниці, він написав книгу “Плач Єремії”, в якій оплакував руйнування Єрусалима і тужив через те, що народ не покався.

## Додаткові ідеї для навчання

### 1 Нефій 1:2–3, 20. Ведіть запис лагідних милостей, які відчуваєте у своєму житті

- Чому записи про ваш досвід у щоденнику є цінними?

Нефій свідчив про лагідні милості Бога у своєму житті. Він навчав, що всі, хто має віру в Ісуса Христа, можуть отримувати такі благословення. Президент Генрі Б. Айрінг, з Першого Президентства, описав час, коли він відчув підказку записати про вияви Божої доброти до його сім'ї:

“Я повертався додому пізно ввечері з церковного служіння. Уже було темно. Мій тесть, який жив поблизу нас, здивував мене, коли я підходив до парадних дверей нашого будинку. Він ніс на плечі кілька труб, ідучи дуже швидко, і на ньому був робочий одяг. Я знав, що він будує систему, щоб брати воду із струмка, який тік неподалік нашого дому, трохи нижче по схилу.

Він посміхнувся, щось тихенько сказав і поспішив повз мене в темряву, щоби продовжувати свою роботу. Я зробив кілька кроків у напрямку будинку, думаючи про те, що він робить для нас, і коли я підійшов до дверей, я почув у своєму серці,—і це був не мій голос,—ці слова: “Я даю тобі ці переживання не для тебе. Записуй їх”.

Я зайшов у дім. Я не пішов спати. Хоч я був і втомлений, але взяв кілька аркушів паперу і почав писати. Роблячи це, я зрозумів послання, яке я почув у своєму розумі. Я мав записувати це для моїх дітей, щоб колись у майбутньому вони могли прочитати мої

свідчення про те, що я бачив, як Божа рука благословляла нашу сім'ю. ...

Я писав по кілька рядків щодня протягом багатьох років. Я ніколи не пропускав жодного дня, яким би втомленим я не був або як рано мені не треба було б починати наступний день. Перш ніж писати, я обдумував таке питання: “Чи бачив я сьогодні, як рука Божа простягається, аби торкнутися нас, або наших дітей, або наших родичів?” Коли я замислювався над цим, щось починало відбуватися. Коли я пригадував події дня, я бачив доказ того, що робив Бог для когось із нас, а я, заклопотаний, не помічав цього” (О пам'ятайте ж, пам'ятайте”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2007, сс. 66–67).

### 1 Нефій 1:4–20. Паралелі між Легієм і Джозефом Смітом

Запропонуйте студентам прочитати 1 Нефій 1:4–20, з'ясовуючи, які важливі події сталися в той період у житті Легія. Потім попросіть їх проглянути Джозеф Сміт—Історія 1:1–35, з'ясовуючи, які важливі події сталися в житті пророка Джозефа Сміта. Попросіть студентів провести паралелі між життям Легія і життям Джозефа Сміта. (Серед відповідей може бути: обидва шукали Бога у щирій молитві, бачили Батька і Сина, говорили іншим про свої видіння, були зневажені багатьма людьми, їхньому життю загрожувала небезпека, були вимушені переселитися на нове місце і ставили Бога вище мирського багатства та похвали світу).

# 1 Нефій 2

### Вступ

Розповідь в 1 Нефій 2 вказує на те, як по-різному реагують люди на накази від Господа. Легій послухався Господнього наказу вивести свою сім'ю у пустиню.

Ламан і Лемуїл, яким було важко виконати цей наказ, бунтували. Нефій же прагнув отримати підтверджувальне свідчення.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 2:1–7

#### *Бог наказує Легію піти у пустиню*

Попросіть студентів уявити, що їхні батьки сказали їм, що їхні сім'ї завтра повинні покинути свої домівки, залишивши майже все їхнє майно. Вони підуть у пустиню, взявши з собою лише провізію та найнеобхідніше, щоб вижити.

- Як би ви на це зреагували?
- Як би змінилася ваша реакція, якби ви знали, що наказ вирушити у пустиню прийшов від Господа?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 2:1–6. Попросіть клас знайти причини, чому Легій повів свою сім'ю у пустиню.

- Який наказ отримав Легій від Господа? (Див. 1 Нефій 2:2).
- Що ви можете дізнатися з рішення Легія стосовно того, що брати, а що залишити?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 1 Нефій 2:7.

- Легій подякував Господу, як тільки залишив свій дім і все, що йому належало. Чого ми можемо навчитися з цього?
- За що Легій мав бути вдячним?

Напишіть на дошці таке речення: **Коли ми вірні й слухняні, Господь допомагає тиме нам у часи випробувань.**

- Коли ви відчували, що Господь допомагав вам у часи випробувань? (Скажіть студентам, що, відповідаючи на це запитання, їм слід шукати проводу Духа. Допоможіть їм зрозуміти, що їм не потрібно ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним).

### 1 Нефій 2:8–15

#### *Ламан і Лемуїл ремствують проти свого батька*

Попросіть студентів подумки спитати себе, чи висловлювали вони коли-небудь своє невдоволення, вголос або в душі, з приводу якоїсь Господньої заповіді або прохання когось із батьків чи церковних провідників. Дайте їм трохи часу, щоб вони поміркували над цим.

- Чому ми іноді висловлюємо невдоволення, коли нам дається вказівка?

Напишіть на дошці *Річка і Долина*. Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 2:8–10.

- Легій хотів, щоб Ламан був подібний до річки. Чим саме? Він хотів, щоб Лемуїл був подібний до долини. Чим саме? (Ви можете попросити студентів написати їхні відповіді на дошці поряд зі словами *Річка і Долина*).
- Чого Легій намагався навчати Ламана і Лемуїла?

Нехай студенти подумки прочитають 1 Нефій 2:11–14.

- Чому Ламан і Лемуїл ремствували проти свого батька?



- У 1 Нефій 2:11 слово *твердошийість* стосується гордості або впертості. Чому іноді через гордості люди починають ремствувати?
- Чому, на вашу думку, ремствування іноді виникає тоді, коли народ не розуміє Божих справ?

Поясніть: одна з причин, чому Сатана хоче, аби ми ремствували, полягає в тому, що ремствування заважає нам дослухатися до живих пророків, інших натхненних провідників і батьків. Під час обговорення ви можете прочитати наведені далі слова старійшини Х. Росса Уоркмена, сімдесятника:

“Ремствування відбувається в три етапи, кожен з яких є продовженням попереднього на шляху до непослуху”. По-перше, люди починають сумніватися. Спочатку вони починають “виявляти власне судження”, а потім сіють сумніви “в розумі інших”. По-друге, ті, хто ремствує, починають “давати пояснення і виправдовувати себе в тому, чому вони не роблять того, що їм було вказано зробити. ... Таким чином вони виправдову[ють] непослух”. Їхнє самовиправдовування веде до третього етапу: “Зволікання у виконанні наказу Господаря. ...

Я пропоную вам зосередитися на тій заповіді сучасних пророків, яку вам найважче виконувати. Чи сумніваєтеся ви, що ця заповідь стосується вас? Чи ви маєте готове виправдання того, чому ви не можете виконувати цю заповідь? Чи відчуваєте ви незадоволення й роздратування до тих, хто нагадує вам про цю заповідь? Чи зволікаєте ви з її виконанням? Стережіться обману супротивника. Стережіться ремствувань” (“Стережіться ремствувань”, *Ліягона*, січ. 2002, сс. 98–100).

Запропонуйте студентам написати відповідь на наступне питання в їхніх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять:

- Що ви можете зробити, якщо виявили, що ремствуєте проти Господніх пророків і заповідей?

### Запитання, що сприяють натхненню

Президент Генрі Б. Айрінг, з Першого Президентства, навчав, що деякі запитання сприяють натхненню. Він порадив учителям ставити запитання, “які будуть викликати у людей спогади про почуття”. Якщо ставити запитання, які дозволяють студентам роздумувати над їхнім минулим досвідом, а не просто пригадувати інформацію, то це може допомогти їм навчатися через Духа. Президент Айрінг сказав: “Мудрим буде почекати якусь мить, перш ніж попросити когось відповісти. Навіть ті, хто не буде відповідати, замисляться над своїми духовними переживаннями. Це запросить Святого Духа” (“The Lord Will Multiply the Harvest” [звернення до вчителів релігії ЦСО, 6 лют. 1998 р.], 6, si.lds.org).

## 1 Нефій 2:16–19

### Нефій прагнув, щоб Господь дав йому розуміння

Нехай студенти подумки прочитають 1 Нефій 2:16, 19 і подумають над цим уривком.

- Як Нефій відреагував на слова свого батька?
- Коли було так, що ви волали до Бога і відчували, що ваше серце пом'якшилось?

Дайте студентам можливість розказати про часи, коли Господь пом'якшував їхні серця (однак нагадайте, що вони не повинні відчувати, що зобов'язані ділитися своїм досвідом, який є надто особистим чи приватним). Крім того, ви можете розказати про час, коли Господь пом'якшив ваше серце. Запевніть студентів, що **коли ми волаємо до Бога, Він може пом'якшити наше серце, щоб ми повірили Його словам.**

Прочитайте вголос 1 Нефій 2:19. Нехай студенти пояснять своїми словами значення слів “старанно” і “з смиренністю у серці”. Заохотьте їх шукати Господа, як шукав Його Нефій.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 2:17–18.

- Які принципи ми можемо засвоїти, беручи до уваги різну реакцію Нефія, Сама, Ламана і Лемуїла?
- Коли слова члена сім'ї чи друга зміцнювали вашу віру подібно до того, як віру Сама зміцнили слова Нефія?

## 1 Нефій 2:20–24

### Ті, хто виконує заповіді, будуть процвітати

Нехай студенти прочитають 1 Нефій 2:20–21. Попросіть їх знайти або позначити обіцяння: “Якщо ви будете дотримуватися Моїх заповідей, ви будете процвітати”.

Поясніть, що, вивчаючи Книгу Мормона, вони прочитають про багато випадків, коли це обіцяння виповнювалося.

Прочитайте наступні слова старійшини Брюса Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Слухняність—це перший закон небес. Увесь розвиток, уся досконалість, усе спасіння, усе благочестя, усе, що є вірним, правильним та істинним, усе добре отримують ті, хто дотримується законів Того, Хто є Вічний. У всій вічності немає нічого більш важливого, ніж дотримання заповідей Бога” (*The Promised Messiah: The First Coming of Christ* [1978], 126).

Поділіться своїм свідченням про те, що **Бог благословляє тих, хто слухняний і вірний**. Як і Нефій, студенти можуть набути впевненості, що будуть отримувати скерування від Господа. Закличте їх старатися й ставати більш слухняними і дослухатися до підказок, які вони отримують від Святого Духа.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 1 Нефій 2:2–6. Вірогідний маршрут, яким йшла сім'я Легія

Легій міг вести свою сім'ю до місцевості, що знаходилась біля Червоного моря неподалік Акабської затоки, приблизно за 180 миль (290 км) від Єрусалима. Їм довелося мандрувати у спеку пустинним краєм, який був відомим тим, що на непідготовлених мандрівників там чатували злодії. Дійшовши до Червоного моря, сім'я продовжувала свою подорож ще три дні, після чого вони поставили свої намети в долині на березі ріки. Подорож від Єрусалима до цієї долини на березі ріки зайняла приблизно 14 днів. Ви можете нагадати студентам про ці відстані та час, коли вони будуть читати, як Нефій та його брати поверталися назад до Єрусалима.

### 1 Нефій 2:7. Виявлення вдячності Господу

Вдячність Легія за провід і захист Господа показана в 1 Нефій 2:7: “Він спорудив жертовник з каміння, і приніс жертву Господу, і дякував Господу Богу нашому”. Це перший з кількох прикладів у Книзі Мормона, коли вірні послідовники Христа приносили жертви і всеспалення, щоб подякувати Богу (див. 1 Нефій 7:22; Мосія 2:3–4). Щиро виявляти свою вдячність і слухняність Небесному Батьку необхідно всім Його дітям, якщо вони хочуть, щоб Він був задоволений ними (див. УЗ 59:21).



## Додаткова ідея для навчання

### 1 Нефій 2:1–3, 16–19. Пом'якшені серця й одкровення

Нагадайте студентам, що в 1 Нефій 1 Нефій описує одкровення, яке Легій отримав, коли був “знесилений Духом” (1 Нефій 1:7). У тому видінні Легій читав з книги, яка містила в собі пророцтва, і “сповнився Духом” (1 Нефій 1:12). У 1 Нефій 2 тема одкровення продовжується, коли Нефій розповідає про попередження, яке його батько отримав уві сні від Господа (див. 1 Нефій 2:1–3). Нефій розповідає і про власний досвід, коли він отримував одкровення і слухався голосу Господа.

Покажіть два предмети: один—м'який і здатний поглинати вологу (наприклад, клаптик тканини або губку), а інший—твердий (наприклад, камінь). Потім

попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 2:16–19.

- У чому є подібність між серцями Легія, Нефія і Сама та цього м'якого предмета?
- У чому є подібність між серцями Ламана і Лемуїла та цього твердого предмета?
- Як духовний стан нашого серця позначається на нашій здатності отримувати одкровення?

Допоможіть студентам зрозуміти, що **Господь тоді відкриває нам знання, коли ми старанно шукаємо Його**. Частково це обговорення ви можете провести, розділивши студентів на пари і попросивши їх прочитати статтю “Одкровення” у Путівнику по Писаннях. Попросіть їх обговорити таке питання:

- Що ми можемо робити, аби підготуватися до отримання одкровення від Господа?

# 1 Нефій 3–4

## Вступ

Господь наказав Легію відрядити синів назад до Єрусалима, щоб узяти в Лавана пластини з латуні. Ламан і Лемуїл не бачили, як їм вдасться виконати цей наказ, але Нефій мав віру в те, що Господь підготує шлях для них, щоб їм виконати те, чого Він вимагав.

Незважаючи на труднощі, що виникали знову й знову, Нефій наполегливо і з вірою робив те, що Господь попросив його зробити. Завдяки цьому його спрямував Святий Дух і він таки здобув пластини.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 3:1–9, 19–20

#### Сини Легія повертаються в Єрусалим, щоб здобути пластини з латуні

До початку занять напишіть на дошці вказані далі твердження. Попросіть студентів вибрати фразу, яка б найкраще описувала їхню віру в те, що Господь допомагає нам, коли Він просить нас виконати якусь важку справу.

Коли ви стараєтесь виконати наказ або якусь важке завдання від Господа, Він буде:

- Змінювати наказ так, щоб вам було просто й легко його виконати.
- Благословляти ваші зусилля, відкриваючи для вас шлях, щоб виконати цей наказ, навіть якщо цей наказ і залишається важким для виконання.
- Втручатися і робити всю роботу за вас.
- Вимагати від вас виконання цього наказу виключно вашими власними силами, без жодної допомоги.

Запросіть кількох студентів назвати вибрані ними відповіді і причини такого вибору.

Поясніть: існує багато способів, якими Господь може благословити тих, хто старається виконувати Його заповіді. Коли студенти будуть вивчати розповідь Нефія в 1 Нефій 3–4, попросіть їх знайти приклади, що ілюструють цей принцип. Також попросіть студентів звернути увагу на те, наскільки по-різному Нефій та його брати реагували на труднощі.


Попросіть кількох студентів по черзі вголос прочитати 1 Нефій 3:1–9. Нехай решта класу слухає і знайде, чому саме Нефій був готовий зробити те, про що просив його батько.

Ламан і Лемуїл відчували, що “їм важко зробити те, що [Легій] вимага[в] від них” — виконати наказ повернутися в Єрусалим за пластинами з латуні (1 Нефій 3:5). Щоб допомогти студентам зрозуміти деякі з причин, чому Ламан і Лемуїл могли це відчувати, ви можете нагадати, що вони, залишивши Єрусалим, уже пройшли далеку відстань від нього.

- Чому, на вашу думку, Нефій був готовий зробити без ремствування те, про що просив його батько?

Запросіть студентів ще раз сказати своїми словами принцип, про який свідчить Нефій в 1 Нефій 3:7, у вигляді твердження “якщо—тоді”. Наприклад, студенти можуть сказати: **Якщо ми прагнемо робити те, що наказує Господь, тоді Він підготує для нас шлях, щоб зробити це.** Зазначте, що 1 Нефій 3:7—це уривок з Писань, призначений для опанування. Поясніть, що впродовж року студенти будуть зосереджуватися на опануванні 25 уривків з Писань (більше інформації ви знайдете у додатку до цього посібника). Список цих 25 уривків з Писань знаходиться на звороті семінарської закладки. Ви можете заохотити студентів якимось особливо позначити уривки з Писань, призначені для опанування, щоб вони могли легко їх знаходити.

- Коли у вас виникало відчуття, що Господь “підготував шлях”, щоб ви могли виконати якусь одну з Його заповідей?

 **1 Нефій 3:7**—це уривок з Писань для опанування. Використайте ідею для навчання, що стосується опанування Писань і знаходиться в кінці уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.

Запросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 3:3, 19–20. Решту класу попросіть послухати фрази, які пояснюють, чому пластини з латуні були настільки цінними для сім'ї Легія та їхніх нащадків. (Ви можете запропонувати студентам позначити ці фрази у своїх примірниках). Після того, як студенти поділяться тим, що знайшли, поясніть, що ці пластини з латуні були книгою давніх Писань, які містили в собі багато тих самих писань та інформації, що є і в Старому Завіті.

- Як ви вважаєте, чому написане на пластинах з латуні було настільки важливим, що Нефій та його брати мали повернутися в Єрусалим, щоб забрати їх?
- Що з того, що Писання містять сьогодні, є цінним для вас? Чому для вас це є цінним?

### 1 Нефій 3:10–31

#### *Лаван заволодіває багатством Легія і намагається позбавити життя Нефія та його братів*

Запропонуйте половині класу уважно прочитати про першу спробу Нефія та його братів здобути пластини з латуні (див. 1 Нефій 3:10–18). Попросіть іншу половину уважно прочитати про їхню другу спробу (див. 1 Нефій 3:21–31). Нехай кожний студент працює самостійно й дасть відповіді на вказані далі запитання. Ви можете попросити їх виконати це завдання у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять. Напишіть запитання на дошці або підготуйте їх як роздатковий матеріал для кожного студента.

1. Хто пішов?
2. Що вони зробили?
3. Як вони відреагували на невдалу спробу?
4. Для тих, хто вивчає першу спробу: Нефій та його брати після невдалої спроби здобути пластини з латуні “дуже засмутилися” (див. 1 Нефій 3:14). У чому реакція Нефія на їхню невдачу відрізнялася від реакції його братів? (Див. 1 Нефій 3:15–16).  
Для тих, хто вивчає їхню другу спробу: Ламан і Лемуїл, коли їм не вдалося й друга спроба, розгнівалися на Нефія. Вони били його і говорили йому образливі слова. Навіть після того як ангел пообіцяв, що Господь віддасть Лавана в їхні руки, вони продовжували ремствувати й сумніватися у своїй здатності виконати завдання. Як гнів Ламана і Лемуїла міг позначитися на їхній здатності повірити в обіцяння ангела? Як гнів, спори, ремствування та невіра заважають нам розуміти Божі послання до нас? (Див. 1 Нефій 3:28–31; 3 Нефій 11:29).
5. Які важливі думки прийшли до вас під час вивчення цих віршів?

Дайте студентам достатньо часу, щоб відповісти на запитання, а потім запросіть кількох з них сказати свої відповіді.

### 1 Нефій 4:1–38

#### *Нефій отримує пластини з латуні*

Попросіть студентів визначити, які запитання поставили Ламан і Лемуїл в 1 Нефій 3:31.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 4:1–3. Запропонуйте класу послухати відповіді Нефія на запитання його братів.

- Як історія Мойсея стосується запитань Ламана і Лемуїла?

Якщо студентам треба допомогти відповісти на це запитання, поясніть, що Мойсей зіткнувся з подібними труднощами, коли йому було сказано вивести дітей Ізраїля з Єгипту. Незважаючи на те, що Мойсей зробив кілька спроб, йому все ж не вдалося переконати фараона відпустити дітей Ізраїля з рабства. Але Мойсей наполегливо робив те, що Господь наказав йому, і Господь відкрив перед ним шлях, щоб звільнити дітей Ізраїля. Нефій застосував приклад Мойсея до обставин своєї сім'ї. Він мав впевненість в тому, що Бог і для них підготує шлях.

- Про який принцип ви дізналися з відповіді Нефія своїм братам?

Хоч відповіді студентів можуть бути виражені дещо іншими словами, однак вони мають містити таку думку: **якщо ми віддано й наполегливо робимо те, що вимагає**

**Господь, то, не зважаючи на труднощі, Він підготує для нас шлях, щоб ми виконали Його повеління.** (Ви можете написати цей принцип на дошці).

Укажіть на вислови, які ви написали перед початком уроку.

- Тепер, коли ви дізналися про досвід Нефія, який вислів, на вашу думку, найкраще передає принцип, який ви тільки-но визначили?

Коли студенти будуть вивчати решту розповіді Нефія, попросіть їх знайти підтвердження цього принципу в результатах, яких досяг Нефій завдяки своїй наполегливості.

Нехай хтось із студентів прочитає вголос 1 Нефій 4:4–6. Ви можете запропонувати студентам позначити 1 Нефій 4:6 в їхніх примірниках Писань.

Допоможіть студентам зрозуміти, що Господь може надихнути нас зробити щось, не відкриваючи відразу, як, коли або чому ми повинні це зробити. Нефій дізнався, як, коли і чому Господь допомагав йому тільки *після* того, як він дозволив Святому Духу направляти його, і тільки *після* того, як він вирішив з вірою йти вперед.

Скажіть студентам, що Президент Гарольд Б. Лі зауважив, що часто ми хочемо побачити “кінець від початку”, тобто побачити наслідок ще до того, як ми підемо за Господнім скеруванням. Він радив:

“Ви повинні навчитися йти до границі світла і, можливо, зробити кілька кроків у темряву [у невідоме], і ви побачите, що світло з’явиться і буде йти перед вами” (в Lucile C. Tate, Boyd K. Packer: *A Watchman on the Tower* [1995], 137–138).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 4:7.

- У 1 Нефій 4:7 є слова “однак я йшов уперед”. Чим вони важливі?
- Чого навчає досвід Нефія стосовно зв’язку між нашою готовністю “йти і робити” та нашою здатністю бути веденими Господом?

Запросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 1 Нефій 4:8–18.

- Чому Дух передав Нефію Господній наказ вбити Лавана?

Стисло завершіть розповідь Нефія про те, що йому таки вдалося здобути пластини (див. 1 Нефій 4:19–38), або запросіть зробити це когось із студентів, хто знає кінець цієї історії. Дайте завдання студентам визначити принципи, застосування яких, на їхній погляд, допомогло врешті-решт отримати пластини. Після того, як вони висловлять свої думки, свідчіть і ви про те, що **коли ми виявляємо віру в Бога і прагнемо робити те, що Він просить, навіть коли не можемо бачити наслідків, Він буде вести нас, впливаючи через Святого Духа.**

Щоб допомогти студентам поглибити їхнє свідчення про цей принцип, запросіть їх поділитися досвідом, розповівши про випадки, коли вони діяли з вірою, не знаючи наперед, як або коли Бог збирається допомогти їм.

Попросіть студентів поміркувати над своєю теперішньою ситуацією, в якій їм важко виконати те, що Господь вимагає від них. Нехай вони напишуть у своїх щоденниках для вивчення Писань, що вони зроблять, аби виявити перед Господом свою готовність “йти і робити” те, що Він наказав. Коли вони закінчать записувати це, висловіть свою впевненість в тому, що коли ми демонструємо свою віру, Господь буде допомагати нам виконати будь-що з того, про що Він просить нас.

### Опанування Писань—1 Нефій 3:7

Напишіть на дошці *слухняність, віра, і довіра*. Запитайте:

- Які докази слухняності, віри і довіри Нефія ви бачите в 1 Нефій 3?
- Як можуть ці чесноти допомогти будь-кому з покликаних служити на місії?

Запропонуйте кожному студенту написати листа комусь із місіонерів, запитуючи його чи її, як вони відчували у своєму житті дієвість написаного в 1 Нефій 3:7. Заохотьте студентів поділитися відповідями, які вони отримують на свої листи.

*Примітка:* У кінці кожного уроку, який містить уривок з Писань для опанування, ви знайдете додаткову вправу, призначену допомогти студентам опанувати цей уривок. Ви можете використовувати ці вправи у будь-який час (більше про це див. у додатку і в посібнику *Навчання і вивчення євангелій*). Зважаючи на характер і обсяг сьогоденного уроку, ви можете використати цю вправу в інший день, коли матимете більше часу.

### Читання Писань у класі

Читання Писань на уроці може допомогти студентам краще зрозуміти вірші, які вони вивчають. Це також може допомогти їм стати більш упевненими у власній спроможності самим читати Писання. Проте вчителю ніколи не слід збентежувати студентів, змушуючи їх читати вголос, якщо це викликає в них хоч якусь незручність. Ось деякі із способів спільного читання Писань у класі:

1. Студенти читають Писання вголос по черзі.
2. Учитель читає вголос, а студенти сліdkують у своїх примірниках Писань.
3. Пропонуйте читати кільком студентам, якщо в уривку з Писань передаються слова багатьох людей.
4. Студенти читають вголос одне одному в невеличких групах або у парах.



# 1 Нефій 5

## Вступ

Сарія, дружина Легія, чекаючи на повернення своїх синів з Єрусалима, боялась, що вони загинули, намагаючись здобути пластини з латуні. Коли ж вони безпечно повернулися з пластинами, вона набула ще сильнішого свідчення про те, що Бог направляє й

оберігає її сім'ю. Легій продивився пластини з латуні і виявив, що вони є надзвичайно цінними для його сім'ї. Читаючи їх, він сповнився Святого Духа і пророкував про те, що Писання, які містяться на них, будуть збережені для його нащадків.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 5:1–9

#### *Сини Легія благополучно повертаються до своєї сім'ї у пустині*

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 5:1–3. Запропонуйте класу знайти причини, чому Сарія почала ремствувати.

- Чим була невдоволена Сарія? (Серед відповідей можуть бути такі: Легій був людиною, яка мала видіння; він вивів сім'ю із землі їхнього успадкування і він приймав рішення, які могли призвести до втрати їхніх синів і до їхньої власної загибелі в пустині).

Попросіть студентів подумати про час, коли вони, можливо, були невдоволені через якусь ситуацію, хоч і не мали повної інформації про неї.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 5:4–6. Запропонуйте класу звернути увагу на те, в якій манері Легій відповів на невдоволення Сарії.

- Яке враження на вас справило те, як Легій відповідав на невдоволення Сарії? (Можете зазначити, що Легій відповідав, маючи свідчення й віру в Господа, а не страх чи сумніви. Він не відповідав гнівно чи нетерпеливо).
- Чого ми можемо навчитися з відповіді Легія Сарії?

Нехай хтось із студентів прочитає вголос 1 Нефій 5:7–9.

- Чого набула Сарія з цього досвіду?

### 1 Нефій 5:10–22

#### *Легій проглядає пластини з латуні*

Попросіть студентів подумати про те, чи є щось, для отримання чи збереження чого вони б пожертвували б своїм життям.

Запропонуйте комусь із студентів підсумувати написане в 1 Нефій 3–4 і розказати про жертви, на які пішла сім'я Легія для отримання пластин із латуні. (Нефій та його брати ризикували власним життям, жертвували своїми багатствами і подорожували на велику відстань).

- Чому, на вашу думку, така жертва була необхідна?

Поясніть: після того, як сім'я принесла жертви і подякувала Господу, Легій не гаючись почав читати написане на пластинах. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 1 Нефій 5:11–16. Нехай клас знайде, що виявив Легій у записаному на пластинах з латуні. Ви можете на дошці стисло написати список їхніх відповідей.

Попросіть студентів подумки прочитати 1 Нефій 5:10. Нехай вони знайдуть слово, що описує, як Легій читав Писання. (Він продивився їх "уважно") Запропонуйте студентам розділитися на пари, щоб обговорити таке питання:

- Яка різниця між дослідженням Писань і читанням їх? (Ви можете попросити студентів розповісти про випадки, коли вони досліджували Писання).

Прочитайте наведені далі слова старійшини Д. Тодда Крістофферсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Коли я кажу “вивчати”, то маю на увазі дещо більше, ніж читання. Корисно іноді читати Писання протягом встановленого часу, щоб знати, про що в них ідеться, але для навернення вам слід більше перейматися тим, скільки часу ви присвятили Писанням, а не тим, скільки сторінок ви прочитали за цей час. Іноді я бачу, як ви, прочитавши кілька віршів, зупиняєтеся, щоб поміркувати над ними, потім ще раз уважно читаете вірші й, розмірковуючи над їхнім змістом, молитесь, щоб зрозуміти їх, ставите запитання у своєму розумі, чекаєте на отримання духовних відчуттів і записуєте свої відчуття й думки, які прийшли до вас, щоб краще запам’ятати їх і більше з них навчитися. Вивчаючи Писання в такий спосіб, ви, можливо, за півгодини прочитаєте небагато розділів чи віршів, зате дасте місце в серці для слова Божого, і Він промовлятиме до вас. Згадайте, як Алма описував це почуття: “Воно починає збільшувати мою душу; так, воно починає освітлювати мое розуміння, так, воно стає приемним для мене” [Алма 32:28]” (“Ти ж колись, як навернешся”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2004, сс. 11–12).

Дайте студентам час, щоб подумати, як вони вивчають Писання. Попросіть їх написати у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять про ефективні способи, якими вони досліджують Писання. Після того, як вони напишуть, запросіть їх поміркувати, як вони можуть вивчати Писання ще краще. Попросіть їх вибрати один спосіб, яким би вони покращили своє особисте дослідження Писань. Дайте їм завдання написати про це як про мету у своїх щоденниках для вивчення Писань. Ви можете запропонувати студентам, щоб вони розказали про цю мету ще комусь (наприклад, вам, батьку чи матері або комусь із студентів), хто б нагадував їм про неї та заохочував би її досягти.

Поясніть, що Господь благословляв Легія за те, що він досліджував Писання. Щоб допомогти студентам з’ясувати, якими саме були ці благословення, попросіть їх подумки прочитати 1 Нефій 5:16–20.

- Як дослідження пластин із латуні вплинуло на Легія?

Наголосіть: Легій, досліджуючи Писання, сповнився Святим Духом і отримав одкровення “про своє сім’я” (своїх нащадків). Запевніть студентів: **досліджуючи Писання, ми можемо сповнитися Святим Духом й отримати одкровення**. Так само, жертвуючи, як Легій, свій час та енергію задля дослідження Писань, ми можемо отримати силу, щоб виконувати Божі заповіді.

- Які благословення ви отримали за дослідження Писань?
- Коли ви відчували Святого Духа під час дослідження Писань?

Попросіть когось із студентів прочитати слова, якими старійшина Роберт Д. Хейлз, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, свідчив про благословення, що приходять завдяки дослідженню Писань:



“Коли ми прагнемо спілкуватися з Богом—ми молимося. А коли бажаємо почути Його голос, звернений до нас,—ми досліджуємо Писання, оскільки Його слова виголошені через Його пророків. Тоді Він навчатиме нас, якщо ми дослухатимемося до спонукань Святого Духа.

Якщо останнім часом ви не чули Його голосу, зверненого до вас, відкрийте очі й вуха і зверніться до Писань. Вони є нашою духовною дорогою життя” (“Святі Писання: сила Бога для нашого спасіння”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2006, сс. 26–27).

Прочитайте вголос 1 Нефій 5:21–22, попросивши студентів слідкувати у їхніх примірниках Писань. Читаючи, наголосіть на цих словах: “В цьому була велика мудрість Господа, що ми повинні були носити їх з собою, поки ми мандруємо пустинею”.

- Чому для нас є мудрим носити Писання з собою в наших подорожах?
- Як саме ми можемо носити Писання з собою?

Зазначте, що Легій і його сім’я отримали пластини з латуні ціною великої жертви. Без Писань Легій і його сім’я не змогли б успішно подорожувати. Закличте студентів мати Писання з собою протягом усієї своєї життєвої подорожі.

Запропонуйте студентам поміркувати, як вони особисто вивчають Писання. Можете запросити когось із студентів, хто регулярно читає Писання, закликати до цього своїх

однолітків та свідчити про важливість Писань. Заохотьте студентів набути звичку виділяти щодня певний час для дослідження Писань.

*Примітка:* Оскільки обсяг цього уроку не великий, ви можете провести захід для опанування Писань з попереднього уроку.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 1 Нефій 5:10–22. Цінність Писань

Навчаючи про те, як ми можемо отримати провід завдяки вивченню Писань, старійшина Роберт Д. Хейлз, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, розповів, як Легій досліджував пластини із латуні:

“Коли Нефій та його брати повернулися [з Єрусалима і принесли пластини з латуні], Легій, їхній батько, зрадів. Він почав досліджувати Святі Писання “від самого початку” і “перекона[в]ся, що вони корисні; так, а точніше, великої цінності ... бо [Легій і його нащадки] зможуть зберегти заповіді Господа для [їхніх] дітей”.

І дійсно, на пластинах з латуні був літопис батьків Легія, там була їхня мова, родовід і, найважливіше, євангелія, якої навчали святі пророки Бога. Досліджуючи пластини, Легій дізнався про те, про що кожний з нас дізнається, вивчаючи Писання:

- Хто ми.
- Ким ми можемо стати.
- Пророцтва для нас і для наших нащадків.
- Заповіді, закони, обряди й завіти, яких нам слід дотримуватися, щоб здобути вічне життя.
- І те, як нам слід жити, щоб витерпіти до кінця і повернутися до нашого Небесного Батька з честю.

Ці істини є настільки життєво важливими, що Небесний Батько дав Легію і Нефію видіння, в яких слово

Бога було яскраво символізовано жезлом із заліза. Обоє, батько і син, дізналися, що триматися за цей міцний, непохитний, абсолютно надійний дороговказ—це *єдиний* спосіб залишитися на тісній і вузькій путі, що веде до нашого Спасителя” (“Святі Писання: сила Бога для нашого спасіння”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2006, с. 27).

### 1 Нефій 5:18–19. Пластини з латуні

Старійшина Брюс Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, так свідчив про важливість того, що сім'я Легія отримала пластини з латуні:

“Для нефійців цінність пластин з латуні важко переоцінити. Завдяки цим пластинам вони змогли зберегти свою мову (1 Неф. 3:19), значною мірою цивілізацію та релігійне знання народу, з якого вони походили. (1 Неф. 22:30). З іншого боку, мюлекійці, які були виведені з Єрусалима десь через 11 років після виходу з нього Легія і які не мали літопису, подібного тому, що був на пластинах з латуні, невдовзі впали у відступництво й невіру та втратили свою мову, цивілізацію й релігію. (Омній 14–18).

Від пророка до пророка і від покоління до покоління пластини з латуні передавалися і зберігалися нефійцями. (Мосія 1:16; 28:20; 3 Неф. 1:2 1:2). Господь пообіцяв у певний час у майбутньому явити їх і зазначив, що вони за цей час не потьмяніють і утримуватимуть свою яскравість, а писання, що є на них, мають “дій[ти] до всіх народів, колін, язиків і людей”. (Алма 37:3–5; 1 Неф. 5:18–19)”. (*Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 103).

## Додаткові ідеї для навчання

### 1 Нефій 5:21. Досліджувати Писання

Класом проспівайте або прочитайте слова гімну “Як вивчатиму Писання” (*Гімни*, с. 169). Попросіть студентів знайти в гімні фрази, які описують благословення, що приходять завдяки дослідженню Писань. Нехай студенти визначать фрази, які є значущими для них, і розкажуть, чому ці фрази їм подобаються.

Ви можете прочитати наведені далі слова президента Меріона Дж. Ромні, з Першого Президентства:

“Я переконаний у тому, що коли в наших сім'ях батьки будуть читати Книгу Мормона з молитвою і

регулярно—самі та разом із дітьми,—дух цієї великої книги прийде, щоб наповнити собою наші домівки і всіх, хто живе в них. Відчутнішим стане дух благоговіння, зростатимуть взаємоповага й піклування одне про одного. Дух суперечок відійде. Батьки будуть радити своїм дітям з більшою любов'ю та мудрістю. Діти будуть краще реагувати на ці поради і сприймати їх з більшою готовністю. Праведність зросте. Віра, надія й милосердя—чиста любов Христова—будуть наповнювати наші домівки й життя, приносячи в них мир, радість і щастя” (в *Conference Report*, Apr. 1960, 112–113; процитовано Езрою Тефтом Бенсоном, “*Cleansing the Inner Vessel*,” *Ensign*, May 1986, 6).

# 1 Нефій 6 і 9

## Вступ

Нефій заявив: “Єдине моє бажання—переконати людей прийти до Бога Авраама, і до Бога Ісаака, і до Бога Якова, і бути спасеними” (1 Нефій 6:4). Він вів два види літописів: на малих пластинах Нефія і на великих пластинах Нефія. Господь наказав йому скоротити літопис Легія на малих пластинах (див. 2 Нефій

5:28–31). Пізніше Мормон отримав натхнення додати ці малі пластини до укладеної ним Книги Мормона (див. Слова Мормона 1:6–7). Ні Нефій, ні Мормон не знали навіть це треба було зробити, але обоє вони виконали настанову Господа.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 6

*Нефій пише, щоб переконати всіх людей прийти до Ісуса Христа*

Покажіть кілька хороших книг чи назвіть кілька фільмів, які є популярними серед сучасної молоді. Запитайте студентів, якою, на їхнє відчуття, була мета автора кожної з цих книг чи режисера кожного з цих фільмів. Покажіть Книгу Мормона. Скажіть студентам, що в 1 Нефій 6 Нефій пояснює, якою була його мета ведення свого літопису, який зрештою став частиною Книги Мормона.

Нехай студенти прочитають 1 Нефій 6:3–6 і знайдуть слова і фрази, що передають намір Нефія вести свій літопис. (Ви можете запропонувати студентам позначити ці слова).

- Чому це важливо, що Нефій записував те, “що приємне Богові”, а не те, “що приємне світові”?
- Як би ви передали цей намір Нефія своїми словами? (Можливо, корисним буде пояснити, що у фразі “прийти до Бога Авраама, і до Бога Ісаака, і до Бога Якова” мова йде про Ісуса Христа. Можна запропонувати студентам написати *Ісус Христос* у їхніх примірниках Писань біля вірша 1 Нефій 6:4. Також можете пояснити, що ім’я Єгова також стосується Ісуса Христа. [Див. 1 Нефій 19:10; 2 Нефій 11:4, 6–7; див. також Путівник по Писаннях, “Христос”, “Христос, імена”).

Щоб допомогти студентам бути більш вдячними за те, що Книга Мормона є ще одним свідченням про Ісуса Христа, запропонуйте їм звернутися до Путівника по Писаннях і проглянути всі заголовки, що стосуються Ісуса Христа. Попросіть їх визначити кілька способів, якими Книга Мормона навчає про місію Спасителя.

Попросіть когось із студентів написати на дошці таку істину: *Одна з цілей Книги Мормона—переконати всіх людей прийти до Ісуса Христа.*

- Як може розуміння мети Нефія, з якою він вів літопис, вплинути на ваш план вивчення Книги Мормона цього року?

Розкажіть, як Книга Мормона допомогла вам більше наблизитися до Небесного Батька і Спасителя. Запросіть студентів розповісти, як Книга Мормона вплинула на їхнє життя і привела ближче до Небесного Батька та Ісуса Христа. Заохотьте їх у наступні кілька днів ділитися почуттями, які в них є до Книги Мормона, та свідченням про Ісуса Христа з друзями чи кимось з членів своєї сім’ї.

### 1 Нефій 9

*Нефій вів літопис на двох видах пластин*

Покажіть класу якусь історичну книгу і вкажіть, який період часу в ній описано. Потім покажіть класу особисту історію, нотатник або щоденник, в якому описано той самий період часу. (Якщо доречно, прочитайте про якийсь духовний досвід зі щоденника).

### Пояснювати, розповідати або свідчити поза класом

Якщо студенти діляться своїм свідченням поза класом, їхнє розуміння істин, про які вони дізналися в класі, буде поглиблюватися. Заохотуйте їх шукати нагоди, щоб навчати і свідчити про євангельські принципи під час їхнього спілкування з членами своєї сім’ї та друзями.



- Чим ці два тексти відрізняються в підході до записаної історії?
- Чи один з текстів цінніший за інший? Чому? (Кожний цінний по-своєму).
- Як ці тексти можна порівняти з Книгою Мормона?

Поясніть, що в 1 Нефій 9:1–5 Нефій розповідає про те, що веде літопис на двох видах пластин.

На одних пластинах, які тепер відомі як великі пластини Нефія, він записував “історію [й]ого народу” (1 Нефій 9:2). У цю історію входила “розповідь про правління царів, і про війни, і розбрат серед [й]ого народу” (1 Нефій 9:4). Це був перший літопис, який вів Нефій, але він не ввійшов у Книгу Мормона, якою вона є тепер.

На інших пластинах, які тепер відомі як малі пластини Нефія, він описував “духовне життя [й]ого народу” (1 Нефій 9:3). Можливо, вам потрібно буде пояснити, що слово *духовне життя*, стосується релігійних вчень і діянь. Літопис Нефія на малих пластинах тепер знаходиться в книгах 1 Нефій і 2 Нефій.

Щоб допомогти студентам розрізнити малі пластини від великих, коли вони читають 1 Нефій 9, напишіть на дошці: “ці пластини” = *малі пластини* і “інші пластини” = *великі пластини*. Можете запропонувати студентам написати ці слова в їхніх примірниках Писань поряд з відповідними віршами. У 1 Нефій 9 слова “ці пластини” завжди стосуються малих пластин. Слова “інші пластини” стосуються великих пластин.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 9:3, 5–6.

- Чому Нефій зробив малі пластини на додаток до великих пластин? Як це пояснення виявляє віру Нефія в Господа?

Поясніть, що приблизно через 1000 років пророк Мормон скоротив, тобто зробив скорочену версію, всі літописи, які були зроблені його народом. Тепер ці літописи відомі як Книга Мормона. Працюючи над цим скороченням, він знайшов малі пластини Нефія і включив їхній зміст у свій літопис.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Слова Мормона 1:3–7. Поясніть, що Мормон написав ці слова приблизно в 385 р. від Р.Х., у час, коли відбувалася остання битва між нефійцями і ламанійцями. Нехай студенти, читаючи ці вірші, з’ясують, чому саме Мормон включив малі пластини Нефія у свій скорочений літопис.

Прочитайте наведені далі слова старійшини Марвіна Дж. Ештона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Іноді, коли нас просять бути слухняними, ми не знаємо причину цього, окрім того, що це наказав Господь. ... Нефій виконував настанови, навіть повністю не розуміючи мудрої мети того, що йому було наказано зробити. Його послухність принесла благословення людству по всьому світу” (“Who Will Forfeit the Harvest?” *Ensign*, Nov. 1978, 51).

Значте, що на прикладі Нефія і Мормона ми вчимося, що **ми повинні виконувати Божі накази і прислухатися до підказок Духа, навіть якщо й не повною мірою розуміємо, чому це слід робити.**

- Чому важливо слухатися Господніх наказів навіть тоді, коли ми повною мірою не розуміємо, чому це слід робити?
- Чи були випадки, коли ви слухалися Господа або робили щось, відчуваючи певне натхнення, не зовсім розуміючи, чому це робите?
- Як нам розвинути більшу впевненість і сміливість, щоб віддано виконувати Божу вказівку?

Свідчіть, що коли ми виконуємо Божі накази і дослухаємося до підказок Святого Духа, наше розуміння того, чому ми це робимо, буде зростати і Господь буде благословляти нас за слухняність.

Нехай хтось із студентів прочитає наведене далі пояснення. (Ви можете дати кожному студенту зменшену копію цього пояснення, щоб вони могли слідкувати і вставили її у свої примірники Писань для подальшого використання).

Принаймні частково Господня “мудра мета” (1 Нефій 9:5; Слова Мормона 1:7) ведення Нефієм двох видів літописів виявилася тоді, коли Джозеф Сміт перекладав Книгу Мормона. Спочатку Джозеф перекладав скорочення з великих листів Нефія, зроблене Мормоном. Мартін Гарріс, який допомагав Джозефу, захотів показати

переклад своїй дружині та сім'ї. Пророк, хоч і неохоче, дозволив Мартіну взяти на певний час 116 сторінок рукопису зробленого на той час перекладу. Ці 116 сторінок були вкрадені у Мартіна, і, як наслідок, пластини, Урім і Туммім та дар перекладу були тимчасово забрані від Джозефа Сміта (див. УЗ 3:14).

Після того, як Джозеф Сміт пройшов через період покаяння (див. УЗ 3:10), Господь сказав йому не перекладати знову втрачену частину (див. УЗ 10:30). Натомість Він наказав йому перекладати з малих пластин Нефія (див. УЗ 10:41), які охоплювали той самий період. Він повідомив Джозефу, що люди, які забрали ці 116 сторінок, змінили їх і планують їх використати, щоб дискредитувати цю роботу (див. УЗ 10:10–19). Господь передбачив ці події за багато століть наперед і надав другий літопис, щоб розладнати план Сатани. (Див. *History of the Church*, 1:20–23; УЗ 10:38–46).

Попросіть студентів індивідуально прочитати 1 Нефій 9:6. Попросіть їх визначити, про що навчає Нефій у цьому вірші. Нехай хтось із студентів напише на дошці такий принцип: **Бог знає все і готує шлях для виконання всієї Його роботи.**

- Чому корисно знати, що “Господь знає все від початку”? (1 Нефій 9:6; див. також 2 Нефій 9:20; Слова Мормона 1:7).
- Як може це вчення вплинути на спосіб нашого життя? (Коли студенти будуть відповідати на це запитання, ви можете поділитися власними думками про те, як це вчення збільшило вашу віру, надію й довіру до Бога).
- Як це вчення може допомогти вам у разі настання випробувань? (Можлива відповідь: ми можемо знайти заспокоєння в запевненні, що Бог може бачити, що принесуть нам ці випробування й труднощі, навіть якщо ми не можемо цього бачити. І через Святого Духа Він може дати нам силу, втішення й вказати напрям, щоб нам подолати або витерпіти до кінця життєві труднощі).

Висловіть свою впевненість в тому, що Бог знає все, у т.ч. й те, що є найкращим для кожного з Його дітей. Допоможіть студентам зрозуміти, що впродовж усього життя їм потрібно буде виконувати заповіді і вони будуть отримувати натхненні підказки від Бога, які спочатку можуть повністю й не розуміти. Послушність Господнім заповідям і підказкам Святого Духа буде благословляти і їхнє життя, і життя інших людей.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 1 Нефій 6:4. Бог Авраама, Бог Ісака і Бог Якова

Президент Езра Тефт Бенсон пояснював, що коли в Писаннях згадується Бог Авраама, Ісака і Якова, то це стосується Ісуса Христа: “Ми повинні тримати в пам’яті, Ким був Ісус до того, як Він народився. Він був Творцем усього, великим Єговою, Агнцем, убитим ще до закладення цього світу, Богом Авраама, Ісака і Якова. Він був і є Святим Ізраїля” (“Five Marks of the Divinity of Jesus Christ,” *Ensign*, Dec. 2001, 10).

### 1 Нефій 9:6. Бог знає все від початку

Ми можемо бути впевнені в тому, що Бог знає все. “Без знань про все, Бог не зміг би спасти жодної частини Своїх створінь; бо завдяки знанню, яке Він має про все, від початку до кінця, Він спроможний передати це розуміння Своїм створінням, через яке вони стають учасниками життя вічного; і якби в розумі людей не існувало уявлення про те, що Бог володіє всім знанням, для них було б неможливо виявляти віру в Нього” (*Lectures on Faith* [1985], 51–52).

# Програма домашнього навчання

## 1 Нефій 1–6; 9 (Блок 2)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків, що вивчаються вдома*

Далі подається стислий зміст учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи 1 Нефій 1–6; 9 (Блок 2), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (1 Нефій 1)

Студенти, вивчаючи, як Легій пророкував людям і попереджав їх про необхідність покаятися, дізналися, що пророки застерігають проти скоєння гріха і навчають про спасіння, яке приходить через Ісуса Христа. Крім того, вони дізналися, що Господні лагідні милості поширюються на тих, хто виявляє віру в Нього.

#### День 2 (1 Нефій 2)

Легій виконав наказ Господа залишити Єрусалим. Цим він проілюстрував ось такий принцип: якщо ми вірні й слухняні, Господь буде допомагати нам у часи випробувань. Нефій виявив послухність і сам дізнався, що коли ми просимо Бога, Він може пом'якшити наші серця, щоб ми повірили Його словам. Студенти дізналися, що Бог благословляє тих, хто слухняний і вірний.

#### День 3 (1 Нефій 3–4)

Коли Легій сказав Нефію та його братам, що Бог наказав їм повернутися в Єрусалим і принести звідти пластини з латуні, Нефій відповів свідченням: якщо ми будемо робити те, що наказав нам Господь, Він підготує шлях, щоб ми могли виконати це. Нефій та його брати розуміли, що виконати цей наказ Господа буде важко. Рішучість Нефія повернутися в Єрусалим допомогла студентам побачити, що коли ми виявляємо віру в Бога і прагнемо зробити те, що Він просить, навіть якщо ми не можемо передбачити наслідки, Він буде вести нас Святим Духом.

#### День 4 (1 Нефій 5–6; 9)

Студенти, вивчаючи, як Легій досліджував пластини з латуні, зрозуміли ось такий принцип: Досліджуючи Писання, ми можемо сповнитися Святим Духом і отримати одкровення. Коли студенти дізналися, задля якої мети Нефій вів свій літопис, вони також дізналися про те, що мета Книги Мормона—переконати всіх людей прийти до Ісуса Христа.

### Вступ

Урок цього тижня дасть студентам можливість повторити й обговорити те, що вони дізналися з прикладу сім'ї Легія та проявів віри тих людей. Проводячи цей урок, наголосіть, яким відданим був Нефій у послухності Господнім наказам і як старанно він прагнув дізнатися про істинність усіх слів, сказаних його батьком (див. 1 Нефій 2:16). Наслідуючи вірцеву слухняність Нефія, студенти зміцнять свої свідчення про євангелію.

Навчаючи, візьміть до уваги таку пораду старійшини Джеффері Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятих Апостолів:

“Ми повинні пожвавити навчання в Церкві і знову надати йому найвищий пріоритет—вдома, з кафедри, на наших адміністративних зборах і, звичайно ж, у класах. Натхненне навчання ніколи не повинно ставати забутим мистецтвом у Церкві, і ми повинні старатися, щоб воно не стало втраченою традицією. ...

...Давайте краще навчати вдома і в Церкві та посилювати кожне наше старання, щоб надихати й настановляти” (“A Teacher Come from God,” *Ensign*, May 1998, 25, 27).

### Рекомендації для навчання

#### 1 Нефій 1

*Господь огортає вірних Своїми лагідними милостями*

Напишіть на дошці вказаний далі принцип: **Господні лагідні милості огортають тих, хто виявляє віру в Нього.** Запропонуйте студентам проглянути 1 Нефій 1 і знайти вірш, який навчає цій істині (вірш 20).

Поставте вказані далі запитання, щоб допомогти студентам згадати і підсумувати, що вони дізналися, вивчаючи впродовж тижня 1 Нефій 1–6; 9:

- Виходячи з того, що ви дізналися з розділів, вивчених цього тижня, скажіть, як Господь огортав Своїми лагідними милостями Легія і його сім'ю?
- Які приклади послухності й віри були показані Легієм та його сім'єю?
- Чи бачили ви Господні лагідні милості, якими Він огортав вас чи когось із ваших знайомих?

Ви можете розказати, як Господь огортав лагідними милостями вас та вашу сім'ю, коли ви діяли з вірою, або розповісти про те, що знайшли на цю тему в якомусь з церковних друкованих видань. Закличте студентів шукати приклади того, як Господь огортає Своїми лагідними милостями вірних, які будуть вивчати Книгу Мормона впродовж цього року.

## 1 Нефій 2

*Господь може пом'якшити наше серце, щоб ми повірили Його словам*

Нагадайте студентам: після того як Легію було наказано разом зі своєю сім'єю залишити Єрусалим, його син Нефій доклав сам зусилля, щоб дізнатися про істинність одкровень свого батька і зрозуміти їх. Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 2:16, 19.

Запитайте студентів: Хоч Нефій і не ремствував, та все ж який є доказ в 1 Нефій 2:16 того, що залишити Єрусалим могло бути важко й для нього? (Нефій написав, що він молився про розуміння і Господь пом'якшив його серце. Це є натяком на те, що йому нелегко було залишити Єрусалим, тому Господь допоміг йому змиритися з цим).

Запитайте: Який ви бачите доказ того, що незважаючи на послухність Легія та його сім'ї Господу, їхнє життя не було легким? (Див. 1 Нефій 2:4, 11).

Попросіть студентів поділитися своїми думками стосовно бажань Нефія і того, що він зробив, аби послухатися наказів Господа, даних через його батька.

Запросіть кількох студентів поділитися тим, що вони записали у своїх щоденниках для вивчення Писань для 2-го дня, завдання 4: Наведіть приклад, коли ви, як і Нефій, зверталися до Небесного Батька і відчули, що ваше серце пом'якшилося завдяки впливу Духа, або коли ви отримали свідчення про щось, що сказав Господь.

Поділіться власним свідченням стосовно того, що **коли ми звертаємося до Бога, Він може пом'якшити наше серце, щоб ми повірили Його словам**.

Попросіть студентів поміркувати над тим, що вони, як Нефій, можуть зробити, аби зміцнити своє свідчення і набути особистої впевненості. Якщо в них є бажання поділитися своїми думками, дайте їм можливість для цього. Закличте їх чинити відповідно до своїх думок та вражень.

## 1 Нефій 3–4

*Господь підготує шлях, якщо ми віддано виконуємо Його заповіді*

Призначте кожному студенту напарника, щоб їм працювати з партнером. Напишіть на дошці наведені далі посилання на Писання: 1 Нефій 3:6–7 і 1 Нефій 4:6–13. Запропонуйте студентам прочитати ці уривки та обговорити зі своїм партнером наведені далі питання:

- Що, на ваш погляд, є важливим у словах Нефія: "Однак я йшов уперед"? (1 Нефій 4:7).

- Як віра Нефія уможливила для нього отримання пластин із латуні?

Після того, як студенти обговорять свої ідеї з партнерами, поясніть, що Господь може попросити нас, як Він попросив Нефія та його братів, щось зробити, не відкриваючи негайно, для чого, коли або як ми повинні це зробити. Нефій дізнався, для чого, коли і як Господь допомагатиме йому, тільки *після* того, як він дозволив Духу направляти його, і *після* того, як він вирішив йти вперед з вірою. Поділіться свідченням про те, що **коли ми виявляємо віру в Бога і прагнемо робити те, що Він просить, навіть якщо не знаємо про результати, Він буде вести нас через вплив Святого Духа**.

Якщо дозволяє час, можна спитати студентів, чи є у них запитання або чи хочуть вони поділитися своїми думками стосовно вивченого у 4-й день з 1 Нефій 5–6; 9. Наприклад, можна попросити їх розказати про виконане завдання 4, в якому їх просили написати про випадки, коли вони, досліджуючи Писання, відчували Дух Господа.

Завершіть, попросивши когось із студентів прочитати вголос (або процитувати на пам'ять) 1 Нефій 3:7. Потім поставте такі запитання:

- Якого принципу можна навчитися з 1 Нефій 3:7 стосовно послухності Господнім заповідям? (Студенти мають сформулювати цей принцип: **якщо ми прагнемо робити те, що наказує Господь, Він підготує для нас шлях, щоб це виконати**).
- Відповідно до прочитаного в 1 Нефій 1–6 і 9, які результати дала послухність Легія і Нефія Божим наказам?
- Чи були випадки, коли Господь підготував для вас шлях, щоб допомогти виконати якусь Його заповідь?

Запропонуйте студентам подумати, в якій сфері вони можуть повніше виявляти свою послухність Богу. Ви можете завершити урок свідченням про благословення, які приходять у ваше життя завдяки вашим старанням у виконанні Господніх заповідей.

## Наступний блок (1 Нефій 7–14)

У наступному блоці Писань студенти будуть вивчати видіння Легія і Нефія. Видіння Легія і Нефія про дерево життя може бути застосоване до нашого життя сьогодні. У розповіді Нефія про його видіння повідомляється про народження, священнослужіння і Спокуту Ісуса Христа; про відкриття Америки і заселення її іновірцями; про втрату важливих істини з Біблії та їхнє відновлення через Книгу Мормона. Розповідь Нефія про його видіння завершується описанням того, як буде відбуватися Відновлення євангелії.

# 1 Нефій 7

## Вступ

У 1 Нефій 7 показано приклади того, яким відданим Богу був Нефій. Нефій послухався, коли Господь наказав йому з братами повернутися в Єрусалим і запросити Ізмаїла та його сім'ю приєднатися до них

у пустині, щоб вони могли одружитися й мати дітей. Навіть коли Ламан і Лемуїл збунтувалися проти Нефія і хотіли вбити його, він залишився вірним і намагався допомогти їм також бути вірними.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 7:1–5

*Господь наказує Нефію повернутися в Єрусалим за Ізмаїлом та його сім'єю*

Покажіть ілюстрацію подружньої пари з їхніми дітьми. (Можна показати фотографію вашої власної сім'ї).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 7:1–2.

- Що Господь наказав зробити синам Легія? Про яку істину ми дізнаємося з цієї заповіді? (Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **Господь дав нам заповідь укладати шлюб і виховувати дітей для Нього.**)

Нагадайте студентам, що Нефію з братами довелося провести у важкій подорожі пустинею кілька днів, щоб повернутися в Єрусалим.

- Чому шлюб і сім'я були настільки важливими для Нефія та його братів, що вони помандрували назад в Єрусалим, щоб зустрітися з Ізмаїлом та його сім'єю?

Перш ніж продовжити, ви можете дати кожному студенту примірник документа “Сім'я: Проголошення світові” або ж нехай вони звернуться до цього Проголошення у своїх щоденниках для вивчення Писань.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос вказане далі твердження з документа “Сім'я: Проголошення світові”. Запропонуйте студентам уважно слухати й визначити, що проголошували пророки останніх днів стосовно важливості шлюбу.

“Ми, Перше Президентство і Рада Дванадцятьох Апостолів Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів, урочисто проголошуємо, що шлюб між чоловіком і жінкою встановлено Богом і що сім'я є центральною частиною Творцевого плану для вічної долі Його дітей” (“Сім'я: Проголошення світові”, *Ліягона*, жовт. 2010, с. 49).

Запропонуйте кільком студентам поділитися тим, що вони дізналися з цього твердження. Переконайтеся, чи розуміють вони, що сім'я є центральною частиною Творцевого плану для нашої вічної долі. Наголосіть, що саме тому Господь наказав Нефію та його братам запросити сім'ю Ізмаїла піти з ними. Також поясніть, що однією з найважливіших підстав для шлюбу є приведення у світ дітей.

- Що, на вашу думку, означає “зростити [дітей] Господові”? (1 Нефій 7:1).

Після того, як студенти дадуть відповіді на це запитання, попросіть їх послухати ще й інші важливі думки, коли ви будете далі читати з Проголошення про сім'ю. Якщо у них є власні примірники Проголошення, то ви можете запропонувати їм позначити важливі для них слова і фрази.

“Ми проголошуємо, що Божа заповідь Його дітям розмножуватися і наповнювати землю залишається в силі.

...Батьки мають священний обов'язок виховувати своїх дітей у любові й праведності, забезпечувати їхні фізичні й духовні потреби, вчити їх любити один одного й служити один одному, дотримуватися заповідей Божих і бути законопослушними громадянами, де б вони не жили. Чоловіки і дружини—матері й батьки—будуть відповідати перед Богом за виконання цих обов'язків” (“Сім'я: Проголошення світові, с. 49).

### Використання Проголошення про сім'ю

Сестра Джулі Б. Бек, генеральний президент Товариства допомоги, закликала учителів семінарії та інституту навчати про важливість сім'ї та використовувати проголошення про сім'ю на своїх уроках: “У Церкві перш за все слід турбуватися, щоб навчати про ... принципи, що стосуються сім'ї, про принципи, які будуть навчати [студентів] створювати сім'ю, навчати ту сім'ю і підготувати ту сім'ю до обрядів і завітів. ... Навчаючи їх, ви зможете прив'язувати вчення до ключових тверджень і фраз з Проголошення про сім'ю. Проголошення—це не окремо виділений урок” (“Teaching the Doctrine of the Family” [Seminaries and Institutes of Religion satellite broadcast, Aug. 4, 2009], 5, si.lds.org).



Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 7:3–5.

- Як розповідь з 1 Нефій 7:3–5 ілюструє істину, про яку сказано в 1 Нефій 3:7? (Допоможіть студентам побачити, що Господь підготував шлях для Нефія і його братів, аби виконати заповідь одружитися й мати дітей).
- Як молодь може тепер готуватися до шлюбу і виховання дітей в євангелії?

### 1 Нефій 7:6–15

**Коли Ламан і Лемуїл вчинили бунт, Нефій свідчив їм, що в Господа є сила вести їх в землю обіцяну.**

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 7:6.

- Чому Ламан і Лемуїл, а також дехто із дітей Ізмаїла бунтували під час їхньої подорожі пустинею?

Попросіть студентів подумати про те, що б вони могли сказати Ламану і Лемуїлу, а також бунтівливим синам і дочкам Ізмаїла, аби переконати їх продовжувати їхню подорож до обіцяної землі. Потім запропонуйте студентам подумки прочитати 1 Нефій 7:8–12 і знайти, які питання ставив Нефій Ламану і Лемуїлу.

- Про які істини розповів їм Нефій, ставлячи ці запитання? (Він нагадав своїм братам про благословення, які вони вже отримали від Господа, і про те, що Господь здатний і далі благословляти їх відповідно до їхньої віри).
- Чому для нас важливо пам'ятати про ці істини?

Запросіть студентів прочитати 1 Нефій 7:13–15 і знайти, якими б були наслідки, якби Ламан, Лемуїл та бунтівливі сини та дочки Ізмаїла таки повернулися в Єрусалим?

### 1 Нефій 7:16–22

**Господь визволяє Нефія**

Поясніть, що після того, як Нефій нагадав Ламану і Лемуїлу про знищення, яке мало настати для тих, хто був у Єрусалимі, вони розлютилися на нього.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 7:16. Попросіть клас уявити себе на місці Нефія.

- Що б ви відчували, будучи на місці Нефія? Що б ви зробили?

Зазначте, що Нефій відреагував на цю ситуацію молитвою про допомогу. Попросіть когось із студентів прочитати вголос молитву Нефія в 1 Нефій 7:17–18.

- Про що молився Нефій? Що для вас є важливим у цій його молитві?

Коли студенти будуть відповідати, переконайтеся, чи зрозуміли вони, що Нефій просив, щоб бути звільненим “заради [його] віри”. Також зазначте, що, молячись про звільнення з рук своїх братів, він просив Бога зміцнити його, аби йому подолати цю проблему. Поясніть, що молитися з вірою означає, що ми молимося, відчуваючи довіру до Господа і готовність діяти. Попросіть когось із студентів прочитати наведені далі слова старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Нефій є прикладом людини, яка знала і розуміла, яку силу дає Спаситель, і покладалася на неї. ... Будь ласка, зверніть увагу на те, про що молився Нефій у 17-му вірші: “О Господи, заради моєї віри в Тебе, визволи Ти мене з рук моїх братів; а саме, дай мені силу, щоб я міг розірвати пута, які зв'язують мене” (курсив додано).

...Мені особливо цікаво те, що Нефій не молився про те, щоб змінилися обставини. Натомість він молився про силу, щоб мати силу змінити свої обставини. І я можу сказати, що він саме так молився тому, що знав і розумів силу, що дається завдяки Спокуті Спасителя, і вже відчував її” (“In the Strength of the Lord” [Brigham Young University devotional address, Oct. 23, 2001], 4, speeches.byu.edu).

Поділіться своїм свідченням про те, що **Бог відповідає на молитви відповідно до нашої віри**. Зазначте, що в цій ситуації Бог відповів на молитву Нефія майже миттєво. Проте не завжди відповіді на молитви приходять у такий спосіб. Небесний Батько відповідає на молитви у Його час, у Його спосіб і відповідно до Його

волі. Дайте студентам можливість свідчити про силу молитви, поставивши їм таке запитання:

- Коли ви молилися у вірі і отримали силу чи допомогу від Господа, то це сталося негайно чи через певний час? (Ви можете розповісти про ваш власний досвід стосовно цього принципу).

Скажіть студентам, що після того, як Нефія було визволено з пут, його брати намагалися знову напасти на нього. Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 7:19–20.

- Хто переконав Ламана і Лемуїла припинити їхні спроби вбити Нефія?

Зазначте, що відповіді на наші молитви і допомога в наших потребах часто приходять через сумлінні дії інших людей. Коли ваші студенти будуть вивчати решту віршів з 1 Нефій 7, запропонуйте їм звернути увагу, як Нефій відповів своїм братам, навіть після того, що вони зробили з ним. Попросіть студентів поміркувати над наведеним далі запитанням, не висловлюючись вголос:

- Як реагували ви, коли хтось намагався завдати вам болю?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 7:21. Можете запропонувати студентам позначити ці слова Нефія про прощення.

- Що означає щиро простити? (Якщо студенти не впевнені, що знають значення цього слова, поясніть, що слово *щиро* означає чесно й відверто).
- Що переконував Нефій зробити своїх братів? Чому ця порада є важливою?

Свідчіть, що **прагнення бути прощеними і прощати інших приносить єдність і мир**. Запропонуйте студентам поміркувати про ситуації в їхніх сім'ях, коли необхідно було простити.

- Чому прощення особливо важливе в наших сім'ях?
- Подумайте про випадки, коли ви простили когось із членів сім'ї або коли хтось із членів сім'ї протиставив вас. Як це вплинуло на ваші стосунки і настрої вдома?

Завершіть, нагадавши студентам, що Господь наказав Нефію та його братам одружитися і мати сім'ї і того ж самого Господь вимагає сьогодні й від нас. Також свідчіть, що Господь відповідає на наші молитви і дає нам силу, щоб долати труднощі відповідно до нашої віри в Нього. Запропонуйте їм поміркувати, як вони можуть застосувати один із вивчених на сьогоднішньому уроці принципів, щоб допомогти своїм сім'ям.

### Повторення уривка з Писань, який належить опанувати

*Примітка:* Способи повторення уривків з Писань, які належить опанувати, можна знайти по всьому посібнику. У них вказано, як ви можете їх застосувати, аби допомогти студентам регулярно повторювати вірші з Писань для опанування.

Через невеликий обсяг цього уроку ви можете провести вказану далі вправу на повторення уривка Писань. Ви можете провести цю вправу на початку уроку, між частинами уроку або наприкінці його. Слідкуйте за тим, щоб провести її швидко, аби вистачило часу для самого уроку. Інші вправи на повторення див. у додатку.

Якщо студенти легко можуть знаходити уривки для опанування і розуміють їхнє значення, зміст та як їх застосовувати, то вони будуть більш впевненими у своєму особистому навчанні, у своїй здатності застосовувати євангельські принципи, а також у своїх можливостях навчати з Писань. Поміркуйте над далінаведеними словами Президента Говарда В. Хантера: “Ми сподіваємося, що жодний студент не залишить ваш клас з почуттям страху, збентеження або сорому, через те що не може отримати потрібну допомогу, коли не може знайти необхідні уривки, бо не достатньо добре знає Писання” (“Eternal Investments” [звернення до вчителів релігії ЦСО, 10 лют. 1989 р.], с. 2, si.lds.org).

Щоб допомогти студентам знати, де знаходяться уривки з Писань, призначені для опанування, попросіть їх скористатися закладкою, де вказані ці уривки, знайти перші п'ять з них у своєму примірнику Писань і прочитати їх. Ви можете запропонувати їм позначити ці уривки для опанування особливим чином, щоб їм було легко їх знаходити.

# 1 Нефій 8

## Вступ

У 1 Нефій 8 Легій розповідає про своє видіння, в якому йому було показано дерево життя. У видінні Легій куштує плід цього дерева, який символізує любов Бога і благословення, які ми отримуємо завдяки Спокуті Ісуса Христа. Легію було показано різні групи людей. Дехто загубився і не дістався до цього дерева.

Інші, скуштувавши плід цього дерева, засоромилися й відступилися на заборонені дороги і зникли. Інші ж міцно трималися за жезл із заліза, скуштували плід і залишилися вірними та відданими. А ще одна група вирішила взагалі не ставати на шлях, що веде до дерева життя.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 8:1–18

*Легій бачить видіння, в якому куштує плід дерева життя і запрошує свою сім'ю зробити те саме*

Запропонуйте студентам подумати про часи, коли вони відчували до себе любов Небесного Батька. Попросіть їх подумки поміркувати, як вибір, який вони роблять, впливає на їхню близькість до Бога та на їхню здатність відчувати Його любов. Коли закінчиться час, даний їм для роздумів, поділіться своїм свідченням про те, що Небесний Батько любить кожного з них. Коли клас вивчатиме 1 Нефій 8, попросіть їх знайти, чого вони повинні уникати, якщо хочуть ставати ближче до Бога і сильніше відчувати Його любов у своєму житті. (Щоб допомогти студентам підготуватися до цього уроку, можна запропонувати їм на початку уроку заспівати пісню “Залізний жезл” [Гімни, с. 168]).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 8:2. Попросіть клас визначити, який духовний досвід отримав Легій невдовзі після того, як його сини повернулися з Єрусалима з пластинами з латуні. Нехай кілька студентів по черзі прочитають 1 Нефій 8:5–12.

- Які символи у видінні Легія були найголовнішими? (Дерево життя і його плід).
- Які слова й фрази вжив Легій, щоб описати плід? (Див. 1 Нефій 8:10–11; також можна попросити студентів прочитати 1 Нефій 11:8–9, щоб знайти, як Нефій описував дерево).

Поясніть, що Господь часто використовує щось нам знайоме як символ, аби допомогти нам зрозуміти вічні істини. Щоб допомогти студентам визначити, що означають у сні Легія дерево і плід, попросіть когось із студентів прочитати наведені далі слова старійшини Ніла А. Максвелла, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть клас уважно послухати й визначити, що саме символізують дерево і плід.



“Дерево життя ... означає любов Бога (див. 1 Нефій 11:25). Любов Бога до Своїх дітей найглибше виявляється в Його дарі Ісуса як нашого Викупителя: “Так-бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого” (Іван 3:16). Скуштувати від [плоду дерева], який є символом любові Бога—це стати причасником Ісусової Спокути і рятуння та радості, які вона може принести” (“Lessons from Laman and Lemuel,” *Ensign*, Nov. 1999, 8).

- Відповідно до слів старійшини Максвелла, дерево життя символізує любов Бога, особливо виявлену до нас через який дар? (Допоможіть студентам зрозуміти, що Спокута Ісуса Христа—це найвище виявлення любові Бога до Своїх дітей. Коли люди у видінні Легія куштують плід дерева життя, то це означає, що їм вділяється від благословень Спокути).
- *Рятуння* означає звільнення або свободу. Як Спокута Ісуса Христа звільняє нас від неволі і приносить радість?

Щоб допомогти студентам визначити один із принципів, проілюстрованих в 1 Нефій 8:10–12, попросіть їх знайти в 1 Нефій 8:11 слова, які описують, що зробив Легій (“я підійшов і скуштував цей плід”). Потім нехай вони знайдуть результати цих його дій в 1 Нефій 8:12 (“моя душа сповнилася надзвичайно великою радістю”). Також ви можете сказати студентам, що в 1 Нефій 8:10 Легій описував плід як “жаданий” і що він “міг зробити будь-кого щасливим”. (Можете запропонувати студентам позначити ці фрази в їхніх примірниках Писань).

- Що відчув Легій після того, як скуштував плід?
- Як ми можемо стати причасниками Спокути? (Через процес покаяння).
- Чому, коли ми стаємо причасниками Спокути, наша душа сповнюється “надзвичайно великою радістю”?

Поділіться своїм свідченням: **якщо ми йдемо до Ісуса Христа і стаємо причасниками Спокути, це приносить щастя й радість.** (Ви можете написати цей принцип на дошці).

- Коли Спокута Спасителя приносила щастя і радість у ваше життя? (Нагадайте студентам, що їм не потрібно ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним).

## 1 Нефій 8:19–35

*У своєму видінні Легій бачить різні групи людей і те, як вони досягають або не досягають дерева життя*

Покажіть ілюстрацію “Сон Легія” (62620; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 69), і вкажіть на символи, які клас вже обговорював: дерево і плід. Поясніть, що в цьому видінні Господь також використав інші символи, щоб навчити Легія, як прийти до Ісуса Христа і стати причасниками Його Спокути. Запитайте студентів, які інші символи вони бачать на малюнку. (Серед відповідей можуть бути: ріка, жезл із заліза, імла темряви і велика та простора будівля).

Нагадайте студентам, що Господь показав таке саме видіння й Нефію. Пізніше Нефій написав про значення цих різних символів та образів у цьому видінні (див. 1 Нефій 11, 12 і 15).

Підготуйте наведену далі таблицю у вигляді роздаткового матеріалу або прикріпіть її на дошці перед початком уроку. (Залиште праву колонку пустою, там мають бути лише посилання на Писання). Запросіть студентів використати вказані перехресні посилання, щоб знайти тлумачення кожного із символів у видінні Легія. Розгляньте всім класом перший символ—дерево з плодом, білішим за все біле. Дайте студентам кілька хвилин, щоб вони самостійно, кожний окремо, знайшли значення решти чотирьох символів. (Ви можете запропонувати, щоб вони написали відповіді у своїх примірниках Писань біля відповідних віршів у 1 Нефій 8).

Символи у видінні Легія	Тлумачення, яке надав Нефій
1 Нефій 8:10–12—Дерево з плодом, білішим за все біле	1 Нефій 11:21–25 (Любов Божа; благословення від Спокути Ісуса Христа)
1 Нефій 8:13—Ріка з брудною водою	1 Нефій 12:16; 15:26–29 (Бруднота; глибини пекла)
1 Нефій 8:19—Жезл із заліза	1 Нефій 11:25 (Слово Бога)
1 Нефій 8:23—Імла темряви	1 Нефій 12:17 (Спокуси диявола)
1 Нефій 8:26—Велика і простора будівля	1 Нефій 11:35–36; 12:18 (Гордіня і нікчемні вигадки цього світу)

Запропонуйте студентам назвати тлумачення, які вони знайшли. Аби допомогти їм побачити, як 1 Нефій 8 стосується їхнього життя, попросіть когось із студентів прочитати наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть клас послухати, чому саме для них важливо вивчати видіння Легія:



### Позначення і примітки у Писаннях

Студентам може бути корисним записувати перехресні посилання, тлумачення символів та іншу інформацію на полях їхніх примірників Писань. Також їм може принести користь виділення якимось кольором перехресних посилань у виносках. Такі примітки можуть служити нагадуванням, яке допоможе їм розуміти Писання і навчати з них у майбутньому. Ці примітки можна легше знайти, і вони будуть служити довше, ніж інформація, записана у щоденнику або на окремому аркуші паперу. Проте ви повинні завжди з повагою ставитися до свободи вибору студентів і ніколи не вимагати, щоб вони робили примітки у своїх примірниках Писань. Натомість запропонуйте можливі варіанти і дозвольте студентам вирішити самим, що буде для них доречним.

“Ви можете подумати, що сон, або видіння, Легія не мають для вас особливого значення, але це не так. Ви—у тому сні. Усі ми там. ...

Сон, або видіння, Легія ... містить в собі все, що святому останніх днів необхідно зрозуміти про випробування, яким є життя” (“Як знайти себе у сні Легія”, *Ліягона*, серп. 2010, с. 28).

Коли студенти будуть вивчати решту видіння, закликайте їх знайти у видінні людей, які б могли уособлювати їх самих. Запевніть їх, що немає значення, де вони побачать себе у цьому видінні, кожний з них має силу і здатність вибирати те, що підготує їх до благословень Спокути.

Поділіть студентів на дві групи. Поясніть, що кожна група буде шукати відмінності, коли клас разом читатиме 1 Нефій 8:21–33.

Попросіть першу групу дати відповіді на такі запитання: (Перед уроком напишіть ці запитання на дошці або підготуйте як роздатковий матеріал).

- З якими перешкодами зіткнулися люди у видінні Легія?
- Що символізують ці перешкоди?
- У якому вигляді ці перешкоди існують сьогодні?
- Які принципи ви бачите в цих віршах?

Попросіть другу групу знайти відповіді на вказані далі запитання. (Перед уроком напишіть ці запитання на дошці або підготуйте як роздатковий матеріал).

- Що допомогло людям дійти до дерева і скуштувати його плід?
- Чим жезл із заліза схожий на слово Бога?
- Як слово Бога допомагає нам долати перешкоди на шляху до вічного життя?
- Які принципи ви бачите у цих віршах?

Запросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 1 Нефій 8:21–33. Потім попросіть студентів з першої групи дати відповіді на призначені їм запитання. Також попросіть їх назвати принципи, які вони знайшли в цих віршах. Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **гордість, суєтність та нездатність чинити опір спокусам можуть перешкодити нам отримати благословення Спокути**. Попросіть студентів подумати, як ці перешкоди можуть заважати їхньому духовному зростанню.

Нехай студенти з другої групи дадуть відповіді на призначені їм запитання. Після обговорення їхніх ідей, попросіть їх назвати принципи, які вони побачили в 1 Нефій 8:21–33. Серед принципів, які вони визначили, можуть бути такі:

**Якщо ми міцно тримаємося за слово Бога, це допоможе нам подолати спокуси і вплив світу.**

**Коли ми міцно тримаємося за слово Бога, це допомагає нам наблизитися до Господа й отримувати благословення Спокути.**

- Які слова в 1 Нефій 8:24 і 30 описують зусилля людей, спрямовані на те, щоб їм триматися за жезл із заліза і наблизитися до дерева?
- Що, на вашу думку, означає “просуватися вперед”?
- Що, на вашу думку, означає захопитися за слово Бога і продовжувати міцно триматися за нього? (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що в 1 Нефій 8:30 слово *міцно* означає надійно).
- Чому ми повинні вивчати Писання кожного дня?

Після обговорення цих питань ви можете зазначити, що у видінні деякі люди, наприклад, Ламан і Лемуїл, не скуштували плід (див. 1 Нефій 8:22–23, 35–38). Це символізує їхню відмову покаятися і скуштувати від благословень Спокути Ісуса Христа. Дехто з людей відступили, навіть скуштувавши той плід (див. 1 Нефій 8:25, 28). Це нагадує нам: після того, як ми почали отримувати благословення Спокути, нам потрібно бути старанними і вірними, каятися у своїх гріхах і старатись дотримуватися своїх завітів. Закличте студентів наслідувати приклад людей, які скуштували плід і залишилися біля дерева (див. 1 Нефій 8:33).

Аби допомогти студентам побачити, як принципи з видіння Легія благословили їхнє життя, попросіть їх відповісти на наступні запитання у своїх зошитах для класних занять або у щоденниках для вивчення Писань:



- Коли слово Бога направляло вас чи допомогло вам подолати якусь спокусу, гордість чи суетність?
- Коли ви відчували Божу любов до вас, читаючи або слухаючи Його слово?

Запросіть кількох студентів назвати свої відповіді класу.

Заохочуйте студентів діяти відповідно до того, що вони дізналися і відчували під час вивчення 1 Нефій 8, ставлячи перед собою реалістичні цілі, щоб почати або продовжувати розвивати звичку щоденно самостійно вивчати Писання. Розкажіть студентам про благословення, які прийшли у ваше життя завдяки регулярному вивченню Писань.

**Заохочуйте  
до щоденного  
вивчення Писань**

Мало що має більш тривалий позитивний вплив, ніж допомога студентам набути звички щодня самостійно вивчати Писання. Порадьте студентам щодня виділяти час для вивчення Писань. Також регулярно давайте студентам можливість ділитися у класі тим, про що вони дізналися і що відчували під час свого особистого вивчення Писань.

# 1 Нефій 10–11

## Вступ

Послухавши розповідь свого батька Легія про його видіння, Нефій захотів сам побачити, почути і дізнатися те, що побачив і почув Легій (див. 1 Нефій 10:17). Коли Нефій обдумував вчення свого батька, він був “віднес[ений] Духом Господа” (1 Нефій 11:1) і йому було дано самому побачити видіння. Це видіння

переказано в 1 Нефій 11–14. У 1 Нефій 11 ми читаємо про дерево життя, жезл із заліза та велику і простору будівлю, а також про народження Спасителя, Його хрищення, священнослужіння та розпинання на хресті. Побачивши все це, Нефій усвідомив, наскільки Бог любить Своїх дітей.

### Розповіді без вказування імені

Ви можете запропонувати студентам написати, не вказуючи своїх імен, про досвід, який прийшов до них завдяки щоденному вивченню Писань. Зберіть їхні написані розповіді і прочитайте кілька з них класу. Студенти, слухаючи тих, хто навчається з ними в одному класі, можуть відчувати більше бажання особисто вивчати Писання. Дехто зі студентів не наважується відкрито ділитися своїм свідченням і духовним досвідом, бо вони не хочуть показати себе хвастливими або боятися, що інші будуть засуджувати їх чи легковажно поставляться до їхнього духовного досвіду. Коли студенти письмово діляться враженнями не називаючи себе, це дозволяє їм ділитися духовним досвідом, не побоюючись цього.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 10:1–16

#### Легій пророкує про Месію

Стисло підсумуйте 1 Нефій 10:1–16, сказавши студентам, що після того як Легій розповів про видіння дерева життя, він також виголосив кілька пророцтв. Серед них були докладніші пророцтва про те, коли Ісус Христос прийде на землю (див. 1 Нефій 10:4), про Його хрищення, яке виконає Іван Христитель (див. 1 Нефій 10:7–10), Його розп'яття на хресті і воскресіння (див. 1 Нефій 10:11) та неминуче розсіяння і збирання Ізраїля (див. 1 Нефій 10:12–14).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 10:4–6. (Ви можете пояснити, що *Месія*—це “форма арамейського і гебрійського слова, яке означає “помазаник”. У Новому Завіті Ісуса названо Христом, що є грецьким еквівалентом слова *Месія*. Це означає “помазаний Пророк”, “Священик”, “Цар” і “Визволитель”, прирештя Якого так чекали Юдеї” [Путівник по Писаннях, “Месія”, scriptures.lds.org; див. також Bible Dictionary, “Messiah”]).

- Відповідно до пророцтва Легія, коли мав прийти Спаситель? (Див. 1 Нефій 10:4).
- Що має статися з людством, якщо воно не буде поклатися на Спасителя? (Див. 1 Нефій 10:6).

### 1 Нефій 10:17–22; 11:1–6

#### Нефій прагне побачити, почути і пізнати істини, яких навчав його батько

Попросіть студентів поміркувати над таким прикладами: Троє молодих чоловіків прийшли на ті самі церковні збори. Повернувшись додому, один з них відчуває, що збори були нудними і він просто згаяв час. Другий вважає, що збори були хорошими, однак на нього ніяк не подіяли. Третій повертається додому, відчуваючи сильний вплив Святого Духа, і отримує натхнення й вказівки для свого життя, які набагато перевершують те, чого навчали на зборах.

- Як може так статися, що троє молодих чоловіків були на одних і тих же зборах, але отримали такий різний досвід?

Поясніть, що описане у цьому прикладі нагадує те, як реагували Ламан, Лемуїл і Нефій, коли вони слухали пророцтва їхнього батька і розповідь про його видіння. Ламан і Лемуїл не зрозуміли слів свого батька і сперечалися стосовно почутого (див. 1 Нефій 15:2). А Нефій звернувся до Господа, щоб зрозуміти сказане батьком. Він подав чудовий приклад того, як прагнути і отримувати одкровення.

Скажіть студентам, що вивчаючи досвід Нефія, вони знайдуть принципи, які допоможуть їм прагнути й отримувати одкровення для себе. Нехай вони звернуть увагу на те, що зробив Нефій, аби отримати одкровення, схоже на одкровення, яке отримав Легій.

Розділіть студентів на три групи. Призначте кожній групі запитання з однієї з категорій запитань, що вказані в поданій далі таблиці. (Ви можете прикріпити цю таблицю

на дошці перед початком уроку). Попросіть студентів подумки прочитати 1 Нефій 10:17 і 11:1–6 і підготувати відповіді на призначені їм запитання.

Бажання	Що бажав Нефій побачити, почути і пізнати? Як наші бажання позначаються на нашій здатності отримувати одкровення? Що я бажаю дізнатися від Господа?
Віра	Віру в що виявив Нефій, прагнучи отримати одкровення? Як віра в це може впливати на нашу здатність отримувати одкровення? Як мені зміцнити своє свідчення про Ісуса Христа і віру в Нього?
Обдумування	Що сталося, коли Нефій сидів і обдумував почуте? Як обдумування може привести до одкровення? Що я можу зробити, аби старанніше обдумувати слова пророків?

Запросіть кількох студентів з кожної групи дати відповіді на дані їм перші два запитання. (Ви можете також запросити студентів відповісти на третє запитання, але при цьому запевніть їх, що їм не потрібно давати відповіді, які є надто особистими чи приватними).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 10:19.

- Хто може знати таємниці Бога?
- Якою силою відкриваються таємниці Бога?
- Що ми повинні робити, щоб отримувати одкровення силою Святого Духа?
- Що, на вашу думку, означає старанно шукати?
- Як Нефій продемонстрував, що він старанно прагнув побачити, почути і пізнати те, чого навчав його батько?

Напишіть на дошці таку незавершену фразу:

*Бог відкриває істини ...*

Попросіть студентів закінчити написану на дошці фразу, підсумовуючи те, про що вони дізналися з досвіду Нефія. Хоч студенти можуть називати різні слова, усе ж їхні відповіді мають містити ту істину, що **Бог відкриває істину всім, хто старанно шукає Його**. (Ви можете написати цей принцип на дошці).

Запропонуйте студентам подумати про час, коли вони старанно шукали Бога і це дало їм відчуття Його Духа та отримати одкровення. (Було б корисним нагадати, що одкровенням може бути отримання настанов при прийнятті рішень, здобуття глибшого розуміння чогось, відчуття заспокоєння або запевнення, що щось є правдою). Запросіть студентів поділитися їхнім досвідом з рештою класу. Ви також можете свідчити про власний досвід, який прийшов до вас завдяки зусиллям старанно шукати Господа.

## 1 Нефій 11:7–36

### *Нефій свідчить про поблажливість Бога*

Поясніть студентам, що Нефій під час свого видіння продовжував обдумувати те, що бачив і чув, і шукав божественного проводу в цьому. Коли Нефій сказав, що хоче знати, що означає дерево, яке побачили він та його батько, з'явився ангел, щоб допомогти йому. Ангел запитав: "Чи відоме тобі значення того дерева, що його бачив твій батько?" (1 Нефій 11:21). Пригадайте, що символізує це дерево, попросивши кількох студентів по черзі прочитати вголос з 1 Нефій 11:18–23.

- Що, за словами Нефія, символізує дерево? (Після того, як студенти дадуть відповіді, ви можете зазначити, що Нефій бачив Марію, яка тримала дитину Ісуса, і ангел сказав, що вона тримала—"Сина Батька Вічного". Потім ангел спитав у Нефія, чи відоме йому значення того дерева, щоб допомогти йому зрозуміти, що воно символізує Ісуса Христа. Коли Нефій відповів, що дерево—це "любов Божа", він мав на увазі любов Бога, яку Він виявив тим, що віддав за нас Свого Сина. Ми відчуваємо любов Бога, стаючи причасниками благословень Спокути Ісуса Христа).
- Якими словами Нефій і ангел описали Божу любов?

Попросіть одного зі студентів прочитати 1 Нефій 11:16. (Поясніть, що слово *поблажливість* означає добровільне прихильне ставлення когось з висоти свого положення чи звання. Ви можете попросити студентів написати у своїх примірниках Писань це пояснення біля 1 Нефій 11:16).

Нехай студенти знайдуть відповідь Нефія на запитання ангела, прочитавши вголос 1 Нефій 11:17.

- Що знав Нефій?
- Чого Він не знав?

Після відповіді Нефія ангел показав йому кілька прикладів Божої поблажливості, щоб допомогти поглибити його розуміння Божої любові. Поясніть студентам, що “поблажливість Бога” стосується як Бога Батька, так і Ісуса Христа.

Прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Брюса Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, який пояснював, що означає поблажливість Бога, нашого Небесного Батька:

“Поблажливість Бога виявляється в тому факті, що Він, піднесена Істота, ступив вниз зі Свого вічного трону, щоб стати Батьком смертного Сина” (*The Mortal Messiah* [1979], 1:314).

Щоб допомогти студентам зрозуміти, що “поблажливість Бога” також стосується і Ісуса Христа, покажіть ілюстрацію Народження Ісуса (62116; Альбом “*Євангелія в мистецтві*” [2009], № 30). Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 1 Нефій 11:13–21. Запросіть іншого студента визначити, як ці вірші пов’язані з наведеною ілюстрацією. Нехай хтось із студентів прочитає наведені далі слова старійшини Джеральда Н. Ланда, колишнього сімдесятника. Попросіть клас послухати, як саме Спаситель виявив Свою любов до нас.



“І ось Ісус—член Божества, Першонароджений від Батька, Творець, Єгова Старого Завіту—тепер залишає Своє божественне і святе місце перебування; позбавляє Себе всієї тієї слави й величі і входить в тіло крихітного немовляти; стає безпомічним, цілковито залежним від Своєї матері й земного батька. Те, що Він мав народитися не в найкращому із земних палаців ... посеред безлічі коштовностей, а у звичайному хліві, є вражаючим. Тому-то не дивно, що ангел мав сказати Нефію: “Визнай поблажливість Бога!” (*Jesus Christ, Key to the Plan of Salvation* [1991], 16).

- Як любов Спасителя до нас було виявлено в Його народженні?

Переконайтеся, чи зрозуміло студентам, що готовність Спасителя жити смертним життям показує Його любов до нас.

Покажіть ілюстрацію Повернення до життя Яірової дочки (62231; Альбом “*Євангелія в мистецтві*” [2009], № 41) і Христос уздоровлює хворого біля Віфесди (Альбом “*Євангелія в мистецтві*, № 42). Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 11:28 і 31. Запропонуйте класу визначити, в чому полягає схожість між зображенням на цих ілюстраціях та описаним у цих віршах.

- Кому служив Спаситель і кого Він зцілював, як це бачив Нефій?
- Як вчинки Спасителя виявляють Його любов?

Нехай студенти прочитають 1 Нефій 11:32–33. Запропонуйте класу послухати про цей великий приклад любові Спасителя.

Після того, як студенти розкажуть про те, що вони знайшли, покажіть ілюстрацію Розп’яття (62505; Альбом “*Євангелія в мистецтві*”, [2009], № 57).

Свідчіть про те, що **поблажливість Ісуса Христа демонструє Божу любов до нас**. Спаситель зійшов [з небес], щоб прожити смертне життя, священнослужити і зцілювати недужих та страждених і померти за всі наші гріхи, щоб ми могли повернутися додому, у присутність Небесного Батька.

- Як знання про поблажливість і любов Спасителя впливають на ваші почуття до Нього?

Завершіть, запросивши студентів свідчити про те, чому любов Божа для них є “бажанішою за все” і “найрадіснішою” (див. 1 Нефій 11:22–23). Свідчіть: якщо ми наслідуємо приклад Нефія і старанно шукаємо Бога, то будемо відчувати Його любов і пізнаємо радість від того, що стаємо причасниками благословень, які стали можливими завдяки Спокуті Христа.

Закличте студентів наслідувати приклад Нефія в їхніх стараннях отримувати одкровення. Нагадайте їм про їхню роль студентів семінарського класу і про те, що віра та старання, з якими вони щоденно особисто вивчають Писання та беруть участь в уроках, будуть впливати на їхню здатність навчатися Духом.

# 1 Нефій 12–13

## Вступ

Після того як Нефій побачив у видінні священнослужіння Спасителя на землі і Його Спокуту, він побачив, що його нащадки протягом чотирьох поколінь житимуть у праведності, а потім стануть гордими, піддадуться спокусам диявола і будуть знищені. Йому також було показано беззаконня тих, хто йшов за Сатаною у тій великій і мерзотній церкві. Він побачив, що вони видалять з Біблії прості й цінні істини, тим самим змусивши багатьох людей духовно спотикатися. Незважаючи на ці гнітючі сцени, завдяки своєму видінню Нефій також отримав підставу для великої надії. Він бачив, що Бог підготує шлях для відновлення

евангелії в останні дні. Він також на власні очі бачив, що літопис його народу (Книга Мормона) з'явиться в останні дні, щоб відновити прості й цінні істини, які були втрачені для світу.

*Примітка:* Можливо, у вас не вистачить часу для розгляду всього матеріалу, поданого в цьому уроці. Готуючись до уроку, прагніть провину Святого Духа, щоб знати, які саме частини уроку є найважливішими і найпотрібнішими для ваших студентів. Можливо, вам доведеться стисло переказати якісь частини цього уроку, аби мати достатньо часу, щоб ефективно навчати найважливіших вчень і принципів.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 12

#### *Нефій бачить майбутнє нефійського і ламанійського народів*

Підсумуйте 1 Нефій 12, пояснивши, що в цьому розділі далі розповідається про видіння Нефія. У ньому ангел показав Нефію, як саме символи з видіння про дерево життя будуть стосуватися його нащадків. Йому було показано, що дехто з його нащадків отримає всі благословення Спокути. Однак Нефій також побачив, що його нащадки врешті-решт будуть знищені нащадками його братів (ламанійцями). Запросіть студентів прочитати 1 Нефій 12:16–19. Нехай вони знайдуть причини, з яких нефійців буде знищено (див. 1 Нефій 12:19). Нагадайте студентам: якщо вони будуть виявляти віру в Ісуса Христа, їм вдасться подолати гордість і спокуси.

### 1 Нефій 13:1–9

#### *Нефій бачить велику і мерзотну церкву*

Попросіть підняти руку студентів, які займаються спортом. Запропонуйте кільком з них сказати, яким спортом вони займаються. Поясніть, що в спорті команди часто, готуючись до ігор, вивчають попередні ігри і стратегії супротивника.

- Чому для команди корисно вивчити стратегії супротивника ще до змагань?

Поясніть, що Нефій побачив у видінні бажання й стратегії тих, хто буде чинити опір Церкві Ісуса Христа в останні дні. Попросіть студентів знаходити ці стратегії, коли вони будуть вивчати цей розділ; завдяки цьому вони зможуть підготуватися, щоб розпізнати їх і не бути обманутими.

Запросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 1 Нефій 13:1–4, 6. Попросіть когось із студентів визначити групу людей, побачену Нефієм, яка формувалася серед іновірців останніх днів.

Щоб допомогти студентам зрозуміти зміст цих віршів, прочитайте наведений далі коментар старійшини Брюса Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів.

Попросіть студентів уважно послухати і виділити визначення, яке дається великій і мерзотній церкві.

*“Назви церква диявола та велика і мерзотна церква використовуються, щоб визначити всі ... організації, як би вони не називалися або якими б вони не були за природою—політичними, філософськими, освітніми, економічними, соціальними, братерськими,*

## Підсумуйте

У вас не буде достатньо часу навчати всього, що вміщено у блоці Писань, приділяючи всьому однакову увагу. Іноді для вас буде доцільно стисло переповісти сюжетну лінію або вчення з однієї частини блоку Писань, щоб мати достатньо часу для розкриття більш важливого змісту, більш важливих вчень або принципів з іншої частини блоку. Підсумуйте, а не пропускайте частини з блоку Писань; це допомагає студентам краще зрозуміти всю сюжетну лінію й послання цього блоку.

цивільними чи релігійними,—які призначені ставити людей на шлях, що відводить їх від Бога і Його законів, а отже й від спасіння в Божому царстві” (*Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 137–138).

Наголосіть, що фраза “велика і мерзотна церква” не стосується жодної конкретної деномінації або церкви. Вона стосується будь-якої і всіх організацій, які призначені відводити людей від Бога і Його законів.

Можна запропонувати студентам написати фразу *всі організації, які призначені відводити людей від Бога і Його законів* на полі біля 1 Нефій 13:6.

- Чому, на вашу думку, важливо знати, що Сатана організовує свої сили, щоб відвести нас від Бога і Його законів?

Поясніть, що Нефій описав велику і мерзотну церкву. Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 13:5–9.

- Чого бажають ті, хто знаходиться у великій і мерзотній церкві? (Див. 1 Нефій 13:7–8).
- Відповідно до 1 Нефій 13:5, 9, чого прагнуть досягнути ті, хто знаходилися у великій мерзотній церкві? Чому? (Ви можете написати на дошці таку істину: **Сатана і його послідовники хочуть знищити святих Бога і привести їх у залежність.**)
- Як знання бажань і намірів Сатани та його послідовників може допомогти нам боротися з ними?

Поінформуйте студентів, що далі вони дізнаються з цього розділу про один із шляхів, яким велика і мерзотна церква намагалася знищити тих, хто шукав Бога.

### 1 Нефій 13:10–19

**Нефій вбачає руку Бога в установленні “землі свободи”, на якій буде відновлено євангелію.**

Свідчіть: Господь запевнив, що Його робота буде рухатися вперед, незважаючи на зусилля великої і мерзотної церкви змусити людей духовно спотикатися. Тому Він підготував шлях для Відновлення Його євангелії.

Висловлювання, вміщені далі, стисло передають важливі події, які Нефій бачив у своєму видінні. Нехай студенти читають 1 Нефій 13:10–19 і з’єднають кожне посилання на Писання, вказане нижче, з подією, яка в ньому описується. (Ви можете розмістити ці посилання на Писання та висловлювання на дошці до початку уроку. Або ж можна зробити роздатковий матеріал, який міститиме посилання на Писання і висловлювання. Нижче показано, як правильно слід з’єднати посилання на Писання і висловлювання. Щоб ця вправа була виконана правильно, вам треба буде поміняти порядок висловлювань, якщо ви будете розміщувати їх на дошці або включати в роздатковий матеріал).

- 1 Нефій 13:12 *Колумб пливе до Америки*
- 1 Нефій 13:13 *Пілігрими плывуть до Америки, прагнучи свободи релігії*
- 1 Нефій 13:14 *Корінні жителі Америки виганяються з їхніх земель*
- 1 Нефій 13:15 *Іновірці процвітають в Америці*
- 1 Нефій 13:16–19 *Американські революційні війська, незважаючи на переважачі сили супротивника, отримують перемогу*

Коли студенти будуть давати свої відповіді, ви можете запропонувати їм написати у своїх примірниках Писань ключове слово чи ключову фразу біля кожного уривка. Наприклад, *Колумб* поряд з 1 Нефій 13:12.

- Відповідно до 1 Нефій 13:12, чому Колумб поплив до Америки?
- Відповідно до 1 Нефій 13:13, чому пілігрими переселялися до Америки?
- Відповідно до 1 Нефій 13:15–19, чому іновірці процвітали і завоювали незалежність від “усіх інших народів”?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос вказане далі висловлювання Президента Джозефа Ф. Сміта:

“Силою Своєї всевладної руки Всемогутній підніс цей великий американський народ, аби в ці останні дні стало можливим установлення на землі Божого царства. Якби Бог не приготував такий шлях, заклавши основи цієї славетної країни, було б неможливо (через



суворі закони і нетерпимість монархічних держав світу) закласти основи для приходу Його величного царства. Господь здійснив це” (*Gospel Doctrine*, 5th ed. [1939], 409).

Свідчіть, що **Господь підготував шлях для Відновлення**, заснувавши країну зі свободою релігії, де Він міг відновити Свою Церкву. Свідчіть, що Господь підготував і буде й далі підготовлювати шлях, щоб Його відновлена евангелія увійшла до кожної країни.

Якщо ви проводите цей урок в іншій країні, а не у Сполучених Штатах Америки, спитайте:

- Як Господь підготував шлях для проповідання відновленої евангелії в нашій країні?

## 1 Нефій 13:20–42

*Нефій бачить майбутніх іновірців з Біблією, Книгою Мормона та Писаннями останніх днів*

Попросіть когось із студентів прочитати 1 Нефій 13:20–24. Нехай він чи вона визначить, що, як це бачив Нефій, “розповсюджував[ося] серед” перших американських колоністів? Підніміть в руці примірник Біблії і поясніть, що цю книгу Нефій бачив у своєму видінні. Ви можете запропонувати студентам написати *Біблія* на полі біля 1 Нефій 13:20.

Поясніть: ангел навчав Нефія, що Біблія—це літопис, який “ма[є] велику цінність” (1 Нефій 13:23). Одкровення, які спочатку записувалися в Біблії, “містил[и] повноту евангелії Господа” (1 Нефій 13:24). Нехай хтось із студентів прочитає вголос 1 Нефій 13:26–27.

- Що вилучила з Біблії велика і мерзотна церква? Чому ці вчення були вилучені?

Нехай інший студент прочитає вголос 1 Нефій 13:29.

- До яких наслідків призвело вилучення з Біблії того, що було простим і цінним, а також багатьох завітів Господа?

Нехай чотири студенти прочитають вголос з 1 Нефій 13:34–36, 39. Попросіть клас знайти, що Господь зробить, аби допомогти людям подолати наслідки зробленого великою і мерзотною церквою.

- Що, відповідно до 1 Нефій 13:34, дасть Господь, виявляючи своє милосердя?
- Що, відповідно до 1 Нефій 13:35–36, буде “сховано”, аби потім бути відкритим іновірцям? (Ви можете запропонувати студентам написати біля 1 Нефій 13:35, що слова “це все” стосуються Книги Мормона).
- Що, відповідно до 1 Нефій 13:39, ще, крім Книги Мормона, Господь дасть в останні дні? Які “інші книги” дав Господь протягом Відновлення? (Учення і Завіти, Дорогоцінна Перлина, Переклад Біблії, зроблений Джозефом Смітом).

Попросіть студентів прочитати 1 Нефій 13:40–41. Нехай вони знайдуть описання тих Писань Відновлення, які стануть відомі всім людям. Після того, як студенти скажуть, що вони знайшли, підніміть у руці примірник Біблії і поділіться своїм свідченням про її істинність. Підніміть у руці Книгу Мормона і прикладіть її до Біблії. Свідчіть, що **Книга Мормона і писання останніх днів відновлюють прості й цінні істини, які допомагають нам дізнатися, що Ісус Христос є Сином Бога, і допомагають нам дізнатися, як прийти до Нього.**

Попросіть студентів знайти фразу у кінці 1 Нефій 13:41, яка описує, що Господь зробить з літописом Юдеїв (Біблією) і літописами нащадків Нефія (Книгою Мормона). Свідчіть, що ці літописи “зібрані в одному” (1 Нефій 13:41) і “зрос[лися] одне з одним” (2 Нефій 3:12), щоб допомогти нам чітко знати, як прийти до Спасителя.

Щоб допомогти студентам цінувати те, як відновлення простих і цінних істин вплинуло на їхнє життя, запросіть їх поміркувати над таким питанням:

- Як Книга Мормона вплинула на ваше свідчення про Ісуса Христа і допомогла вам наблизитися до Нього?

Виділіть студентам час для роздумів, а потім запропонуйте кільком з них дати свої відповіді. Ви також можете поділитися власним свідченням про Книгу Мормона і те, як вона зміцнила ваше свідчення про Ісуса Христа і допомогла вам дізнатися, як прийти до Нього. Закінчуючи урок, закличете студентів ретельно вивчати Книгу Мормона впродовж року, знаходячи вчення і розповіді, які будуть зміцнювати їхнє свідчення про Ісуса Христа та навчати їх, як прийти до Нього.

# 1 Нефій 14

## Вступ

У 1 Нефій 14 завершується розповідь про видіння Нефія. У цій частині видіння Нефію було сказано про благословення, обіцяні тим, хто кається і дослухається до Господа, і про прокляття, що зйдуть на злочестивих, які закам'янили своїми серцями проти Господа.

Нефію також було показано, що Господь допомагатиме тим, хто живе праведно й дотримується своїх завітів, захищатиме їх, і що Він знищить велику і мерзотну церкву диявола.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 14:1–7

*Нефій бачить наслідки, які матимуть наступні покоління за послух і непослух Господу*

Попросіть студентів відкрити в їхніх примірниках Писань 1 Нефій 14. Поясніть, що сьогодні вони будуть продовжувати вивчення видіння Нефія. Попросіть студентів подумати, як би вони закінчили вказані далі речення:

Якщо я йду за Господом, тоді ...

Якщо я відмовляюся йти за Господом, тоді ...

Коли студенти скажуть свої відповіді, зазначте, що слово *якщо* каже про наявність вибору. Залежно від того, що ми вибираємо, ми маємо різні наслідки. Поясніть, що Нефій бачив майбутні покоління і помітив, що коли вони були праведними, то до них приходили благословення, а коли вони вибирали злочестивість, то на них сходило прокляття. Запропонуйте класу під час уроку подумати про те, як завдяки їхньому вибору бути послухними Господу, до них прийшли благословення.

Намалюйте на дошці наступну схему:

Якщо —> тоді —>

Нехай хтось зі студентів прочитає вголос 1 Нефій 14:1–2. Попросіть клас визначити (1) вибір, який, як вказав Нефій, могли зробити іновірці, і (2) благословення, які, як це бачив Нефій, прийдуть до іновірців, якщо вони зроблять такий вибір. Коли студенти розповідатимуть про те, що вони знайшли, заповнюйте вільні місця на схемі, зображеній на дошці, щоб вона мала приблизно такий вигляд:

Якщо вони почують Агнця Божого і не закам'яніють своїми серцями,	тоді —> вони будуть ... причислені до дому Ізраїля назавжди благословенним народом ніколи їх не заберуть у полон
--	--

Ви можете пояснити, що в Писаннях фраза “камені спотикання” (1 Нефій 14:1) часто стосується перешкод, які заважають людям йти за Господом. Бути “причисл[еними] до дому Ізраїля” (1 Нефій 14:2) означає бути зарахованими до Господнього завітного народу.

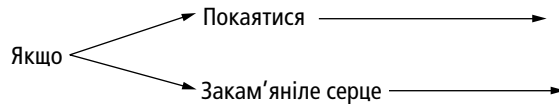
- Чому важливо бути серед Господнього завітного народу? (Щоб отримати благословення Авраамового завіту [див. УЗ 132:30–31]).
- Що означають слова “почують Агнця Божого”?
- Які з винагород за послухність, вказаних на дошці, для вас є найважливішими? Чому?

### Наочні матеріали

Більшість студентів засвоїть матеріал краще і пам'ятатиме його довше, якщо ви використовуєте наочні допоміжні матеріали, щоб подати ті чи інші ідеї. Прості схеми, на зразок показаних в цій ідеї для навчання, легко намалювати на дошці. Такі схеми допоможуть студентам зосередитися на основних ідеях в Писаннях.

- Коли було так, що ви послухалися Господа і побачили Його благословення у своєму житті? (Нагадайте студентам, що їм не потрібно ділитися досвідом, який є надто особистим або приватним).

На іншій частині дошки намалюйте таку схему:



Нехай хтось з студентів прочитає вголос 1 Нефій 14:5–7. Попросіть клас знайти (1) благословення, які приходять до тих, хто кається, і (2) негативні наслідки, які настають для тих, хто кам'яніює своїми серцями. Завершіть схему так, як ви це зробили у попередній вправі. (Якщо люди каються, тоді “з ними все буде гаразд” [1 Нефій 14:5] і вони отримають “мир і життя вічне” [1 Нефій 14:7]. Якщо люди закам'яніють своїми серцями, тоді вони “загинуть” [1 Нефій 14:5] і будуть приведені до “поневолення” і “винищення” [1 Нефій 14:7]).

Коли студенти відповідатимуть, можливо, вам потрібно буде пояснити, що “величні й дивовижні діяння”, згадані в 1 Нефій 14:7, стосуються відновлення священства, евангелії і Господньої Церкви в останні дні.

- В якому розумінні Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів є для вас “величною і дивовижною”? Як вона приносить вам мир? Як вона приносить вам надію на вічне життя?

Можна дати студентам час, щоб вони подумали, яким шляхом із зображених на дошці, вони простують у даний час. Свідчіть, що **послушність Господу і покаєння в наших гріхах веде до великих благословень**. Ви також можете свідчити про те, що якщо наші серця кам'яніють проти Господа і Його Церкви, це призводить до духовного поневолення і знищення.

## 1 Нефій 14:8–17

### *Нефій бачить битву між Церквою Агнця Божого і великою і мерзотною церквою*

Запропонуйте студентів уявити, що вони мобілізовані воювати на війні.

- Що б ви зробили, аби підготуватися до битви?

Поясніть, що ангел навчав Нефія про велику битву, яка відбудеться в останні дні.

Запросіть трьох студентів по черзі прочитати вголос 1 Нефій 14:9–11. Попросіть решту класу визначити дві групи, які беруть участь у конфлікті. (Ви можете нагадати студентам, що велика і мерзотна церква означає будь-яку людину чи групу, які відводять людей від Бога і Його законів).

- Які слова і фрази вжито, щоб описати “велику і мерзотну церкву”?
- Відповідно до видіння Нефія, де буде знаходитися “велика і мерзотна церква” в останні дні?

Попросіть ще трьох студентів по черзі прочитати вголос з 1 Нефій 14:12–14. Запропонуйте класу визначити причини, чому ми можемо мати надію на майбутнє.

- Яка церква, відповідно до 1 Нефій 14:12, буде мати більше людей?
- Чому Церква Агнця матиме менше людей, ніж велика і мерзотна церква?
- Для якої мети, відповідно до 1 Нефій 14:13, велика і мерзотна церква збиратиме разом безліч людей?

Свідчіть про те, що ми перебуваємо у війні, описаній Нефієм,—у духовній битві останніх днів проти зла. Нас, членів Церкви Агнця, чисельно мало і нам потрібна допомога, щоб перемогти сили диявола.

- Що з прочитаного в 1 Нефій 14:14 дає вам надію?

Наголосіть: обіцяння, що даються в цьому уривку з Писань, особливо стосуються тих, хто вступає в завіти з Господом і дотримується їх. Нагадайте студентам, що вони

увійшли в завіт з Господом через хрищення. Приверніть увагу студентів до фрази “озброєні праведністю і силою Бога” в 1 Нефій 14:14.

- Що для вас означає ця фраза—“озброєні праведністю і силою Бога”?
- В якому розумінні бути “озброєними праведністю і силою Бога” можна порівняти з наявністю в нас зброї та засобів самозахисту в нашій битві проти зла?
- Коли вам доводилося відчувати, що ви були “озброєні праведністю і силою Бога”? Що ви при цьому відчували?

Попросіть студентів підсумувати сказане в 1 Нефій 14:1–14. Переконайтеся, чи розуміють вони, що **коли ми живемо праведно і залишаємося вірні своїм завітам, сила Бога буде допомагати нам тріумфувати над злом.**

Запропонуйте студентам оцінити їхнє життя і подумати, як їм краще озброїтися праведністю. Переконайте їх діяти відповідно до всіх підказок Духа, які вони отримують. Запевніть їх, що, залишаючись вірними, вони матимуть можливість увійти у священні храми і вступити з Господом ще й в інші завіти. Обіцяння, отримані там, і завіти, які вони там укладають, будуть давати велику силу і захист в їхньому житті.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 14:3–4. Попросіть іншого студента прочитати вголос 1 Нефій 14:15–17.

- Що станеться з великою і мерзотною церквою?
- Яким буде остаточний наслідок битви між Церквою Агнця (Божим царством) і силами диявола?
- Як знання про результат цієї боротьби може допомогти вам?

Прочитайте класу наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Ми [члени Церкви], в порівнянні з мільярдами людей на Землі, крихітна їх частка. Однак ми ті, хто ми є, і ми знаємо те, що знаємо, і маємо йти вперед і проповідувати євангелію.



У Книзі Мормона ясно сказано, що ми ніколи не переважатимемо кількістю. Але ми маємо силу священства [див. 1 Нефій 14:14]. ...

Ми можемо вплинути на все людство і у свій час неодмінно це зробимо. Усім буде відомо, хто ми і чому ми тут. Наша боротьба проти Сатани може здатися безнадійною; вона є надзвичайно важкою; але це не тільки можливо, але й достеменно відомо, що ми в ній переможемо” (“Сила священства”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, с. 7).

Запевніть студентів, що **Боже царство буде тріумфувати в останні дні.** Висловіть упевненість в тому, що вони можуть довіритися Богу і що Його сила подолає усе зло. Закличте їх діяти заради добра, впливаючи на інших людей.

## 1 Нефій 14:18–27

*Нефій бачить Івана Богослова*

Напишіть на дошці такі запитання:

*Кого з дванадцятьох апостолів Спасителя бачив у видінні Нефій?*

*Про що цей апостол мав написати?*

*Чому Нефію було наказано не писати про решту побаченого в цьому видінні?*

Попросіть студентів подумки прочитати 1 Нефій 14:18–27. Потім коротко обговоріть відповіді на запитання, написані на дошці.

Поясніть, що ці вірші стосуються, принаймні частково, написаного Іваном в книзі Об’явлення. Основна тема тієї книги—Бог буде тріумфувати над силами диявола. Як і Іван, Нефій також бачив видіння про кінець світу, але йому було наказано не записувати його, оскільки відповідальність зробити це було дано Івану. Якщо час дозволяє, ви можете завершити урок, провівши коротке обговорення того, як Біблія і Книга Мормона “установлюють істину” одна одній і є “зібраними в одне” (див. 1 Нефій 13:40–41).

# Програма домашнього навчання

## 1 Нефій 7–14 (блок 3)

### Матеріалу для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків, що вивчаються вдома*

Указаний далі підсумок учень і принципів, про які дізналися студенти, вивчаючи 1 Нефій 7–14 (блок 3), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (1 Нефій 7)

Вивчаючи, як сини Легія повернулися в Єрусалим, щоб привести з собою сім'ю Ізмаїла до обіцяної землі, студенти дізналися, що Господь наказує нам одружитися і виховувати дітей для Нього і що Бог відповідає на молитви відповідно до нашої віри.

#### День 2 (1 Нефій 8)

Студенти вивчали видіння Легія про дерево життя. Вони дізналися: коли ми йдемо до Ісуса Христа і стаємо причасниками Його Спокути, це приносить щастя й радість. Читуючи про різні групи людей, яких Легій бачив уві сні, і те, що одні з них дійшли до дерева життя і скуштували його плід, а інші ні, вони також дізналися про наступні принципи: гордість, суєтність та нездатність протистояти спокусам можуть завадити нам отримати благословення Спокути. Якщо ми міцно тримаємося за слово Бога, це допоможе нам подолати спокуси і вплив світу. Якщо ми міцно тримаємося за слово Бога, це допомагає нам більше наблизитися до Господа й отримувати благословення Спокути.

#### День 3 (1 Нефій 10–11)

Студенти дізналися, що сталося, коли Нефій сам захотів "побачити, і почути, і пізнати" (1 Нефій 10:17) те, що бачив його батько. З прикладу Нефія вони побачили, що Бог відкриває істини тим, хто старанно шукає Його. Нефій отримав видіння, яке навчало про любов Бога до нас, виявлену в тому, що Він віддав за нас Свого Сина. Студенти мали нагоду написати, що це для них означає.

#### День 4 (1 Нефій 12–14)

Наприкінці свого видіння Нефій побачив, як Господь готував шлях для відновлення. Він дізнався, що прості й цінні істини будуть вилучені з Біблії, але через Книгу Мормона і Писання останніх днів прості й цінні істини буде відновлено і вони допоможуть нам знати, що Ісус Христос є Сином Бога, і допоможуть нам прийти до Нього. Нефій також бачив останні дні. Студенти розмірковували над таким принципом: якщо ми живемо праведно і дотримуємося священних завітів, сила Бога буде допомагати нам тріумфувати над злом.

### Вступ

Центральною темою уроку цього тижня є видіння Легія, про яке написано в 1 Нефій 8. Навчаючи на цьому уроці, наголосіть на тому, яку радість може принести Спокута Ісуса Христа в наше життя, і що ми можемо мати благословення від Спокути, живучи за словом Бога. На цьому уроці студенти будуть використовувати свої примірники Писань, навчальні посібники для студентів і щоденники для вивчення Писань.

### Рекомендації для навчання

#### 1 Нефій 7

*Господь наказує синам Легія повернутися в Єрусалим за Ізмаїлом і його сім'єю*

Покажіть фотографію подружньої пари з їхніми дітьми, можливо, це буде фотографія вашої власної сім'ї або сім'ї студента, якого ви попросили принести таку фотографію.

Запитайте студентів: Чому сім'ї важливі у Божому плані, призначеному для нашого спасіння?

Запросіть студентів проглянути і підсумувати 1 Нефій 7:1–5. Спитайте, про які принципи вони дізналися з цих віршів. (Студенти можуть назвати різні принципи. Ось принцип, на якому наголошено у посібнику для студентів,—**Господь наказує нам одружуватися і виховувати дітей для Нього**).

У їхньому уроці для 1-го дня студентам було дано завдання попросити батька чи матір, церковного провідника або вчителя назвати їм три шляхи, якими б молоді люди сьогодні могли б підготуватися до шлюбу і виховання дітей Господу. Запропонуйте кільком студентам розказати те, про що вони дізналися.

#### 1 Нефій 8

*Легій отримує видіння про дерево життя*

Нагадайте студентам: після того як Нефій і його брати привели Ізмаїла і його сім'ю у пустиню, Легій отримав видіння. Нехай хтось із студентів прочитає вголос 1 Нефій 8:10–13, а інший намалює на дошці або аркуші паперу те, про що

сказано в цих віршах. Якщо ви відчуваєте, що для вашого класу більш доречно буде показати ілюстрацію Сон Легія (62620; Альбом "Євангелія в мистецтві" [2009], № 69), то покажіть її, і нехай студенти знайдуть різні образи, описані в цих віршах.

Запитайте студентів: Чим плід дерева, описаний Легієм, приваблює вас?

Нагадайте їм, що плід дерева символізує "найвеличніший з усіх дарів Бога" (1 Нефій 15:36)—благословення Спокути Ісуса Христа. Якщо ви просили когось зі студентів намалювати ілюстрацію, ви можете позначити на ній, що означає плід.

Запитайте студентів: Що ви дізналися з 1 Нефій 8:10–13 про отримання благословень Спокути? (Хоч студенти можуть і різними словами розказати про це, переконайтеся, чи зрозумілим є для них наступний принцип: **Якщо ми йдемо до Ісуса Христа і стаємо причасниками Його Спокути, це приносить нам щастя й радість.** За бажанням, ви можете написати цей принцип на дошці).

В уроці для 2-го дня студентам було дано завдання відповідати на запитання: "Коли Спокута Спасителя приносила щастя й радість у ваше життя?" Запропонуйте студентам звернутися до своїх щоденників для вивчення Писань і подумки прочитати свої відповіді.

Щоб допомогти студентам поділитися змістовними думками і свідченнями одне з одним, запросіть кількох з них прочитати або розказати те, про що вони написали. Ви можете також і самі розповісти їм про часи, коли Спокута приносила щастя й радість у ваше життя.

Поясніть, що з видіння Легія ми не тільки дізнаємося, що Спокута приносить велику радість; ми також бачимо, що нам потрібно робити, аби отримати благословення Спокути. Запропонуйте студентам проглянути 1 Нефій 8:19–26 й намалювати інші символи з видіння Легія, або ж нехай вони визначають інші символи на ілюстрації Сон Легія. Коли вони будуть малювати чи визначати, попросіть їх пояснити, що означають різні символи. (Щоб допомогти, запропонуйте їм скористатися схемою, з якою вони працювали в навчальному посібнику для студентів).

Нехай хтось із студентів прочитає вголос 1 Нефій 8:30. Потім поставте такі запитання:

- Якою була роль жезла із заліза—слова Бога—у видінні Легія?
- Що ви дізналися про важливість слова Бога, вивчаючи 1 Нефій 8?
- Які фрази в 1 Нефій 8:30 вказують те, що нам потрібно робити, аби отримати благословення Спокути?
- Що, на вашу думку, означає "просуватися вперед, весь час міцно тримаючися за жезл з заліза"?

Напишіть на дошці ще два євангельські принципи, які вони вивчали в навчальному посібнику для студентів: **Якщо ми міцно тримаємося за слово Бога, це допоможе нам подолати спокуси і вплив світу. Якщо ми міцно тримаємося за слово Бога, це допомагає нам більше наближатися до Господа й отримувати благословення Спокути.**

Попросіть студентів уявити, що вони—місіонери і мають можливість свідчити про важливість вивчення слова Бога і

жити відповідно до принципів, які містяться в ньому. Нехай студенти поділяться тим, що б вони сказали, виходячи з власного досвіду. Ви також можете поділитися своїми почуттями стосовно сили Писань і слів пророків, які допомагають вам наблизитися до Спасителя.

## 1 Нефій 10–14

*Завдяки своїй вірі й старанності Нефій отримує особисте одкровення про те, чого навчав його батько, та про багато чого іншого*

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 10:17, 19. Нехай клас визначить, які приходять благословення, коли ми старанно шукаємо Господнього проводу. Нехай один або два студенти поділяться своїми думками з приводу того, що означає "старанно шукати". (Під час уроку, що проводився в 3-й день, їх попросили написати, що це означає, в їхньому навчальному посібнику для студентів).

Підсумуйте 1 Нефій 11–14, сказавши, що Нефій отримав особисте одкровення, бо він старанно шукав Господа. Він бачив священнослужіння і Спокуту Ісуса Христа (1 Нефій 11), майбутнє знищення свого народу, викликане їхньою гордістю й злочестивістю (1 Нефій 12), перших іновірців-колоністів, які прибули на обіцяну землю, і відновлення простих і цінних істин (1 Нефій 13), праведних людей, які боролися проти справ великої і мерзотної церкви в останні дні (1 Нефій 14).

*Примітка:* Щоб підготуватися до наступної вправи, ви можете проглянути відповідні уроки в цьому посібнику та матеріали в навчальному посібнику для студентів для 4-го дня цього блоку).

Попросіть студентів вибрати якийсь один розділ в 1 Нефій 11–14 і зробити наступне. (Ви можете попросити їх зробити це на дошці або аркуші паперу).

- Письмово підсумуйте зміст вибраного розділу.
- Напишіть один з євангельських принципів, якому навчають в цьому розділі. (Вони можуть взяти принцип, виділений в їхньому навчальному посібнику, або визначити такий принцип самі).
- Напишіть, як цей принцип стосується нас сьогодні.

Дайте їм достатньо часу для підготовки, а потім попросіть студентів прочитати те, що вони написали. Запросіть одного чи двох студентів поділитися їхніми свідченнями стосовно принципів, про які вони дізналися, вивчаючи цього тижня 1 Нефій 7–14.

Перед тим, як відпустити свій клас, не забудьте зібрати їхні щоденники для вивчення Писань і перевірити виконані завдання.

## Наступний блок (1 Нефій 15–19)

Під час опанування наступного блоку студенти більше дізнаються про випробування, які випали на долю Легія та його народу, коли вони далі подорожували у пустині, а потім пливли до обіцяної землі. Уявіть собі, яким було їхнє здивування, коли прокинувшись одного ранку, вони знайшли "кулю майстерної роботи"—Ліягону. Як працювала Ліягона і як вона направляла їх? Чому Нефій докоряв своїм братам на кораблі? Як Нефій описував обіцяну землю?



# 1 Нефій 15

## Вступ

Після того як Нефій отримав видіння, подібне до видіння, яке бачив його батько, він повернувся до батькового намету. Там він побачив братів, які сперечалися між собою стосовно вчень Легія. Нефій суворо дорікав братам через те, що вони закам'яніли серцем, і нагадав, як їм самим отримати одкровення.

Потім він пояснив деякі з учень Легія про природні віти оливного дерева і значення видіння Легія про дерево життя. У 1 Нефій 15 показано відмінність між старанними зусиллями Нефія в його пошуках істини і випадковими намаганнями в цьому його братів (див. 1 Нефій 15:9–11).

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 15:1–11

*Брати Нефія висловлюють невдоволення, бо не можуть зрозуміти видіння Легія*

Попросіть студентів скласти список заходів, які вимагають, щоб ми доклали певних зусиль, перш ніж отримаємо результат. Їхні ідеї можна написати у вигляді списку на дошці. (Серед відповідей можуть бути: заняття в школі, догляд за городом, гра на музичному інструменті, заняття спортом і фізичні вправи. Запропонуйте студентам подумати про приклади з їхнього досвіду).

- Стосовно заходів, про які ви думали: який зв'язок ви побачили між зусиллями, яких ви докладали, і результатами, яких ви досягли?

Після того, як студенти дадуть відповідь на це запитання, запропонуйте їм знаходити подібний зв'язок під час цього уроку, коли вони будуть вивчати 1 Нефій 15.

Скажіть студентам, що 1 Нефій 15 починається з того, що Нефій, отримавши видіння, схоже на видіння Легія, повертається до намету свого батька. Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 15:1–2, 7. Попросіть клас з'ясувати, що він побачив, повертаючись до намету свого батька.

- Що знайшов Нефій, коли повернувся до намету свого батька?
- Про що сперечалися брати Нефія? Чому?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 15:3. Попросіть клас визначити, чому саме братам Нефія було дуже важко зрозуміти те, чого навчав їх Легій.

- Чому, відповідно до 1 Нефій 15:3, братам Нефія було важко зрозуміти те, чого навчав їх Легій?
- Що робив Нефій, аби дізнатися про духовні істини? (Щоб допомогти студентам відповісти на це запитання, ви можете попросити їх прочитати 1 Нефій 10:17).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 15:8.

- Беручи до уваги те, що Нефій тільки-но отримав небесні видіння у відповідь на своє прохання (див. 1 Нефій 11–14), дайте відповідь на таке запитання: чому для нього було природним спитати у своїх братів, чи запитували вони у Господа?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 1 Нефій 15:9. Потім попросіть іншого студента написати на дошці відповідь братів Нефія:

*Ми не запитували; бо Господь не відкриє нам нічого про це.*

Підкресліть на дошці слова “Ми не запитували”.

- Що не зробили брати Нефія?

Вставте відповідь (*не дізнавалися у Господа, не молилися, тобто не просили Господа*) у речення на дошці, щоб воно тепер могло прочитатися так:

*Ми не дізнавалися у Господа; бо Господь не відкриває нам нічого такого.*

(Іншими словами, “Ми не просили, бо Господь не розмовляє з нами”)

### Запитання, що спонукають до дослідження

Правильно сформульовані запитання спонукають студентів досліджувати Писання, щоб докладніше зрозуміти сюжетну лінію розповіді і сформулювати основне уявлення про зміст блоку Писань. Ці запитання часто містять такі слова, як: *хто, що, коли, як, де і чому*. Оскільки для знаходження відповідей на запитання, що спонукають до дослідження, від студентів вимагається шукати інформацію у Писаннях, такі запитання корисно ставити до того, як студенти будуть читати вірші, в яких знаходяться відповіді. Це допомагає студентам зосереджувати свою увагу на тому, щоб знайти відповіді в уривку з Писань, коли вони його читають.

- Якої помилки припустилися у своїх думках Ламан і Лемуїл?

Переконайтеся, чи розуміють студенти, якої помилки у своїх міркуваннях припустилися брати Нефія. Запропонуйте їм так переставити слова або перефразувати речення на дошці, щоб в ньому ясно говорилося, чому брати Нефія не отримали Господньої допомоги, щоб зрозуміти вчення Легія. Серед можливих відповідей може бути: “Господь не відкриває нам нічого про те, бо ми не запитували в Нього” і “Через те, що ми не просили Господа, Він не відкривав нам нічого про те”.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 15:10–11. Нехай клас визначить, яких істин навчав Нефій своїх братів, аби допомогти їм дізнатися, як отримати відповіді від Бога.

- Яку пораду дав Нефій своїм братам, щоб допомогти їм зрозуміти слова їхнього батька й отримати відповіді від Бога? (Нефій порадив своїм братам не закам’яніти серцем, просити з вірою, вірити, що вони отримають відповідь, і старанно виконувати заповіді). Допоможіть студентам побачити, що Нефій знав цінність цих принципів, бо сам дотримувався їх, і, як результат, отримав одкровення).

Щоб допомогти студентам знайти принципи у цих віршах, напишіть на дошці наступне:

*Якщо ... , тоді ...*

- Виходячи з прочитаного нами у 1 Нефій 15:10–11, як би ми могли закінчити це речення?

Студенти можуть відповісти різними словами, однак вони повинні продемонструвати, що розуміють: **якщо ми запитуємо у Господа з вірою й виконуємо Його заповіді, тоді будемо підготовлені отримувати одкровення й провід від Нього.** (Ви можете написати цей принцип на дошці).

Підготуйте наступні запитання до початку уроку, написавши їх на дошці або роздрукувавши у вигляді роздаткового матеріалу:

1. Як би ви пояснили цей принцип, щоб допомогти комусь зрозуміти, як навчитися від Господа і усвідомити духовні істини?
2. Як ваші особисті старання позначилися на вашій спроможності отримувати Господній провід й розуміти євангелію?

Розбийте студентів на пари. У кожній парі нехай перший партнер поміркує над першим запитанням, а інший партнер—над другим. Нехай вони поділяться своїми свідченнями одне з одним. Дайте студентам достатньо часу на обговорення їхніх відповідей, а потім запропонуйте кільком з них поділитися своїми думками з класом. Наголосіть, що наші старання і бажання прагнути проводу Духа можуть великою мірою позначатися на нашому свідченні й наближенні до Господа.

## 1 Нефій 15:12–20

### *Нефій розповідає про розсіяння і збирання Ізраїля*

Стисло підсумуйте 1 Нефій 15:12–20. Поясніть: щоб допомогти братам завершити їхні суперечки, Нефій навчав їх, яке значення має пророцтво Легія про “природні віти цієї оливи” та іновірців (див. 1 Нефій 10:12–14; 15:7). Він пояснив, що оливкове дерево символізувало дім Ізраїля. Оскільки сім’я Легія залишила Єрусалим і була відокремлена від решти дому Ізраїля, вона нагадувала віту, відламану від оливкового дерева (див. 1 Нефій 15:12). Далі він пояснив, що в останні дні, через багато років після того, як нащадки Легія “виродяться в зневірі” (1 Нефій 15:13), повнота євангелії буде дана іновірцям. А потім іновірці принесуть євангелію нащадкам Легія, відновлюючи їхнє знання про їхнього Викупителя і про завітні благословення їхніх батьків. Це буде наче збирання і прищеплення їхньої віти знову до оливкового дерева (див. 1 Нефій 15:13–17). Це відновлення відбудеться не тільки для всіх нащадків Легія, але й для всього дому Ізраїля (див. 1 Нефій 15:18–20; див. також 1 Нефій 10:12–14).

Свідчіть, що Господь виконує Свої обіцяння і пам’ятає Свої завіти зі Своїми дітьми. Він хоче, щоб всі Його діти отримали благословення євангелії.

## 1 Нефій 15:21–36

### Нефій відповідає на запитання своїх братів про видіння Легія

Поясніть, що в решті віршів у 1 Нефій 15 ми будемо читати відповіді Нефія на запитання його братів про видіння Легія. Нефій використовував те, що дізнався зі свого видіння, щоб навчати їх.

Напишіть на дошці наведені далі висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона або підготуйте їх як роздатковий матеріал. Попросіть студентів здогадатися, яке слово чи яку фразу вони мають вставити у кожне речення.

1. “В \_ ... ми можемо знайти силу, щоб протистояти спокусі”.
2. “ \_ ... має силу зміцнити святих і озброїти їх Духом”.
3. “Його \_\_\_\_\_ —один з найцінніших дарів, які Він дав нам”.

Після того, як кілька студентів висловлять свої здогадки, попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 15:23–24. Запропонуйте студентам знайти фразу в цьому уривку, яка допоможе їм правильно закінчити висловлювання Президента Бенсона. Після того, як вірші будуть прочитані, попросіть студентів знову здогадатися, яке слово чи фраза завершує кожне з цих висловлювань. Розгляньте правильні відповіді з класом. (Відповіді: 1 —слово Бога 2—слово Бога; 3—слово. [Див. “The Power of the Word,” *Ensign*, May 1986, 80, 82]).

Нехай студенти подумки прочитають 1 Нефій 15:24–25. Попросіть половину студентів визначити в цих віршах деякі з благословень, що приходять, якщо діяти відповідно до слова Бога. Попросіть іншу половину класу знайти слова або фрази, які вказують, як ми повинні дотримуватися слова Бога, щоб отримати ті благословення. Нехай кожна група поділиться своїми знахідками.

- Що нам потрібно робити, аби “прислухатися”, “міцно триматися” і “зважати” на слово Бога? (Серед відповідей може бути: щоденно вивчати Писання, прислухатися до поради натхненних церковних провідників та зважати на неї і прагнути через молитву особистого одкровення та діяти відповідно до нього).

Запросіть студентів сформулювати власними словами принцип, який би підсумовував те, чого навчають ці вірші про вивчення Писань і про благословення, які приходять завдяки цьому в наше життя. Одна з можливих відповідей: **щоденне вивчення слова Бога і життя за ним зміцнює нас проти спокус Сатани**. Аби дати нагоду студентам свідчити про цей принцип, спитайте:

- Назвіть приклади, коли щоденне особисте вивчення Писань зміцнювало вас проти спокуси? (Нагадайте студентам, що їм не потрібно ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним).

Прочитайте наведені далі слова старійшини Роберта Д. Хейлза, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Ці істини є настільки життєво важливими, що Небесний Батько дав Легію і Нефію видіння, в яких слово Бога було яскраво символізовано жезлом із заліза. І батько, і син дізналися, що триматися за цей міцний непохитний, абсолютно надійний дороговказ—це *єдиний* спосіб залишитися на тісній і вузькій путі, що веде до нашого Спасителя” (“Святі Писання: сила Бога для нашого спасіння”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2006, с. 25).

Нагадайте студентам, що у видінні Легія ті, хто міцно тримався за жезл із заліза, були безпечно проведені через імлу темряви, яка символізувала спокуси диявола (див. 1 Нефій 12:17).

Стисло підсумуйте 1 Нефій 15:26–29. Скажіть студентам, що брати Нефія просили його пояснити значення ріки, яку їхній батько бачив у видінні. І він пояснив, що вона символізує жахливе пекло, яке приготовлене для злочестивих і відділяє їх від Бога і Його народу.

- Що помітив Нефій стосовно ріки води, чого не помітив його батько? (Вода була брудною).

Поясніть, що в 1 Нефій 15:33–36 Нефій навчає про справедливість Бога і те, чому злочестиві будуть відділені від праведних. Запропонуйте кільком студентам по черзі прочитати вголос 1 Нефій 15:33–36.

- Чому злочестиві будуть відокремлені від праведних?

- Як могло знання про те, що ніщо нечисте не може увійти в Боже царство, допомогти Ламану і Лемуїлу?

Попросіть студентів задуматися над принципами, про які вони дізналися в 1 Нефій 15, подумки поміркуючи над такими запитаннями:

- Що у видіннях Легія і Нефія вказує на те, що Ламан і Лемуїл є важливими для Бога? Що в них вказує на те, що ви є важливими для Бога?
- Як ви можете застосувати принципи, про які дізналися, вивчаючи цей розділ? (Ви можете запросити студентів написати відповіді на це запитання в їхніх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять).

Ви можете закінчити урок, знову прочитавши класу 1 Нефій 15:25. Поділіться власним свідченням про благословення, які приходять, коли ми зважаємо на слово Бога і виконуємо Його заповіді. Запевніть їх, що Бог відчуває до них велику любов і що Він буде благословляти їх в їхніх праведних стараннях.

# 1 Нефій 16

## Вступ

Слова Нефія вкололи в серце Ламана і Лемуїла, і після цього вони упокорилися перед Господом. Сім'я продовжила свою подорож у пустині, і Господь благословив їх Ліягоною, через яку Він направляв їх у мандрах. У дорозі вони зазнали багато тяжких випробувань, у т.ч. і втрату Нефієвого лука, який був

їхнім найкращим знаряддям для здобування їжі. Більшість сім'ї—навіть Легій—почали нарікати на Господа. Нефій докоряв своїм братам за їхнє невдоволення, змайстрував новий лук і попросив у свого батька поради, куди йому йти на полювання.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 16:1–6

#### Реакція Нефія на ремствування його братів

Попросіть студентів подумати про випадки, коли їм робили зауваження за щось, зроблене неправильно, і як вони на це реагували. Потім попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 16:1. Перед тим, як він чи вона почне читати, попросіть клас послухати, що відповіли Ламан і Лемуїл на повчання Нефія. Нагадайте студентам: Нефій навчав, що злочестиві будуть відділені від праведних та відсічені від Божої присутності (див. 1 Нефій 15:33–36).

Попросіть студентів подумки прочитати 1 Нефій 16:2. Ви можете запропонувати їм позначити фразу, сказану Нефієм, щоб описати, як реагують деякі люди на почуту істину, якщо вони не живуть за нею.

- Що, на вашу думку, означають слова “винуваті вважають істину тяжкою”? Як ви думаєте, що означає фраза “вона пронизує їх до самого нутра”?
- Як саме ми можемо реагувати, якщо вважаємо істину важкою для нас?

Попросіть студентів подумки прочитати 1 Нефій 16:3–4. Ви можете запропонувати їм позначити слова *якби* і *то* у вірші 3. Попросіть їх знайти, яку пораду дав Нефій своїм братам стосовно того, як вони повинні реагувати на “тяжкі речі”, сказані ним. Запропонуйте комусь із студентів пояснити своїми словами, чого Нефій навчав своїх братів.

- Як, відповідно до 1 Нефій 16:5, відреагували брати Нефія на його настанови?
- Що запропоновано в 1 Нефій 16:5 стосовно того, як ми повинні реагувати, коли істина “пронизує [нас] до самого нутра”?

### 1 Нефій 16:7–33

#### Господь направляє сім'ю Легія через Ліягону

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 16:9–10. Покажіть ілюстрацію Ліягона (62041; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 68). Зазначте, що на ілюстрації передано уявлення художника, якою була Ліягона.

- Як саме, на вашу думку, такий дар міг бути корисним для Легія і його сім'ї в їхніх обставинах?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 1 Нефій 16:16–19.

- Яку користь принесла Ліягона сім'ї Легія?
- Після того, як сім'я Легія отримала Ліягону, їхня подорож стала легкою чи важкою? Якими словами Нефія в 1 Нефій 16:17–19 ви можете підкріпити свою відповідь?
- Як ви вважаєте, чому праведні люди, такі як Легій і Нефій, іноді мають стикатися з випробуваннями? (Ви можете пояснити, що багато випробувань, які нам



випадають, необов'язково є наслідками неправильного вибору. Вони скоріше є шансом навчитися чогось і зрости під час нашої життєвої подорожі).

Попросіть половину класу подумки дослідити 1 Нефій 16:20–22, і знайти, якою була реакція декого з членів сім'ї Легія на випробування—вихід з ладу Нефієвого лука. Запросіть іншу половину класу дослідити 1 Нефій 16:23–25, 30–32, шукаючи, як Нефій відреагував на це випробування і як його реакція вплинула на сім'ю. Після того, як кожна група дасть свої відповіді, запитайте:

- Чого ми можемо навчитися, порівнюючи ці дві реакції на одне й те саме випробування?
- Чому це так важливо, що Нефій пішов до свого батька за настановою, навіть незважаючи на те, що Легій ремствував? Про які принципи ми можемо з цього дізнатися, щоб застосовувати їх у своєму житті? (Ви можете пояснити: Нефій, пішовши за настановами до Легія, виявив повагу до нього і допоміг йому згадати, що слід звернутися до Господа. Якщо ми звертаємося за порадою до батьків і провідників священства, незважаючи на їхні недоліки, то ми тим самим шануємо їх і виявляємо віру в Господа).
- Про які ще принципи ми можемо дізнатися з реакції Нефія на різні лиха, яких зазнавала його сім'я? (Попросіть студентів поділитися своїми ідеями з цього приводу; при цьому зверніть увагу присутніх на те, що **коли ми робимо все, що можемо, і також прагнемо Господніх настанов, тоді Він буде допомагати нам проходити через труднощі**).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 16:26–29. Запропонуйте класу знайти подробиці того, як Господь використовував Ліягону, щоб направляти сім'ю Легія. Аби допомогти студентам зрозуміти і застосовувати те, чого навчають ці вірші про отримання настанов від Господа, поставте такі запитання:

- Яка різниця між тим, щоб дотримуватися настанов Господа час від часу, і тим, щоб дотримуватися настанов Господа з вірою й старанністю?

Попросіть студентів подумки прочитати 1 Нефій 16:29, Алма 37:6–7 і Алма 37:38–41, знаходячи принцип, про який навчають ці три уривки.

- Якого принципа навчають ці три уривки? (Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **малими засобами Господь може вершити великі справи**. Ви можете написати цей принцип на дошці).
- Відповідно до цих віршів, які “малі засоби” дав Господь, щоб направляти нас?

Напишіть на дошці наступні запитання, сказавши, що в кожному реченні пропущено слово або фраза. (Можете написати їх перед початком уроку).

1. Які є два чи три шляхи отримання настанов, які ... нагадують Ліягону?
2. Через що ми можемо не звернути увагу на важливі послання з ... ?
3. Коли ви отримували благословення завдяки тому, що дотримувалися настанов ... ?

Поділіть клас на три групи, призначивши для кожної провідника. Дайте кожному провіднику одне з вказаних далі завдань. Мета цих завдань для груп—вивчити “малі засоби”, які Господь використовує, щоб направляти нас. (Якщо клас великий, можна розділити студентів на більше, ніж три групи, щоб зменшити чисельність груп. У такому разі вам буде потрібно дати однакове завдання більш, як одній групі).

### Група 1: Патріарше благословення

Прочитайте групі таке висловлювання Президента Томаса С. Монсона:

“Той Самий Господь, Який дав Ліягону Легію, дає сьогодні вам і мені унікальний і цінний дар, щоб скерувати наше життя, вказувати на небезпеки заради нашого спокою та окреслити шлях, а саме надійну дорогу—не до обіцяної землі, а до нашого небесного дому. Дар, про який я кажу, відомий як ваше патріарше благословення. ...

...Ваше благословення є не для того, щоб його обережно скласти й кудись заховати. Його не слід ставити в рамку чи публікувати. Воно для того, щоб його читати. Воно для того, щоб його любити. Воно для того, щоб виконувати настанови, які містяться в ньому. Ваше патріарше благословення підтримає вас найтемнішої ночі. Воно проведе вас крізь життєві небезпеки. ... Ваше патріарше благословення—це ваша особиста



Ліягона, яка вкаже путь і вестиме ним” (“Your Patriarchal Blessing: A Liahona of Light,” *Ensign*, Nov. 1986, 65–66).

Адапуйте вказані на дошці запитання так, щоб вони стосувалися патріарших благословень. Обговоріть ці питання в групі. Призначте когось з групи поділитися з рештою класу тим, про що дізналася ваша група. Також попросіть когось з вашої групи поділитися власним досвідом, що стосується запитання 3.

### Група 2: Писання і слова пророків останніх днів

Прочитайте групі таке висловлювання старійшини У. Рольфа Керра, сімдесятника:

“Слова Христа можуть бути особистою Ліягоною для кожного з нас, вказуючи шлях. Не будьмо ледачими через легкість шляху! Сприймемо з вірою, усім розумом і серцем слова Христа, записані у Святому Писанні й проголошені сучасними пророками, провидцями і одкровителями! Бенкетуймо з вірою і старанністю словами Христа, бо слова Христа будуть нашою духовною Ліягоною і будуть вказувати нам все, що необхідно робити!” (“Слова Христа—наша духовна Ліягона”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2004, с. 37).

Адапуйте наведені на дошці запитання так, щоб вони стосувалися Писань і слів пророків останніх днів. Обговоріть групою ті запитання. Призначте когось одного у вашій групі поділитися з рештою класу тим, про що дізналася ваша група. Також попросіть когось з вашої групи поділитися власним досвідом, що стосується запитання 3.

### Група 3: Святий Дух

Прочитайте вказане далі висловлювання старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Коли ми намагаємося спрямувати наше ставлення і дії до праведності, тоді Святий Дух стає для нас сьогодні тим, чим Ліягона була для Легія і його сім’ї в їхній час. Ті ж самі фактори, завдяки яким Ліягона працювала у Легія, сприятимуть тому, що Святий Дух увійде в наше життя. А ті ж самі фактори, через які Ліягона не працювала в давнину, подібним чином від’єднуватимуть нас від Святого Духа сьогодні” (“Щоб його Дух міг завжди бути з нами”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2006, с. 30).

Адапуйте наведені на дошці запитання так, щоб вони стосувалися Святого Духа. Обговоріть групою ті запитання. Призначте когось одного у вашій групі поділитися з рештою класу тим, про що дізналася ваша група. Також попросіть когось з вашої групи поділитися власним досвідом, що стосується запитання 3.

*Примітка для вчителя:* Нехай мине шість—вісім хвилин, а потім попросіть кожную групу навчати клас того, про що вони дізналися під час свого обговорення. Ви можете також запропонувати студентам написати у своїх щоденниках для вивчення Писань або в зошитах для класних занять про час, коли Господь направив їх завдяки малим засобам. Ви можете розповісти про час, коли ви отримали настанову від Господа завдяки малим засобам.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 1 Нефій 16:10. Особиста Ліягона

Президент Спенсер В. Кімбол порівнював нашу совість з Ліягоною:

“Ви повинні усвідомити, що маєте у своїй душі щось подібне до компаса, таку собі Ліягону. Вона дається кожній дитині. Якщо батьки добре навчали її, у вісім років вона знає різницю між добром і злом. Якщо дитина ігнорує Ліягону, яку має у своїй душі, ця Ліягона

врешті-решт перестане пошепки підказувати їй. Але якщо ми пам’ятаємо, що в кожного з нас є дороговказ, який буде спрямовувати нас у вірному напрямку, тоді наш корабель не ляже на хибний курс, і страждань обійдуть стороною, і луки не будуть ламатися, і сім’ї не будуть благати про їжу—якщо ми слухаємо вказівок нашої власної Ліягони, яку ми звемо совістю” (“Our Own Liahona,” *Ensign*, Nov. 1976, 79).

# 1 Нефій 17

## Вступ

Промандрувавши у пустині майже вісім років, сім'я Легія прибула на узбережжя і вони назвали ту землю Щедрою. Після того, як вони облаштувалися у землі Щедрій, Господь наказав Нефію збудувати корабель. Його брати, дізнавшись, за що він буде братися, насміялися над ним, сперечалися з ним і відмовилися

допомагати. Нефій навчав своїх братів, що хоч Господь і намагався говорити до них тихим, лагідним голосом Духа, їхні беззаконня завадили їм відчутти Його слова. Він дорікав їм за їхню злочестивість і закликав покаятися.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 17:1–51

*Сім'я Легія приходить в землю Щедра, де Нефію наказано збудувати корабель*

Намалюйте на дошці таку схему.

Легко ←————→ Важко

Попросіть студентів подумати, вважають вони своє теперішнє життя легким чи важким і чому. (Ви можете запропонувати студентам обговорити свої відповіді з партнером. Або попросіть кількох студентів поділитися своїми думками з усім класом. Нагадайте їм, що не потрібно ділитися тим, що є надто особистим або приватним).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 17:1, 4, 6. Коли він чи вона буде читати, нехай клас шукає слова і фрази, які вказують, чи був час, проведений Нефієм і його сім'єю у пустині, легким чи важким.

- Нефій охарактеризував цей час у пустині як легкий чи як важкий? Які слова вказують на те, що він був важкий?

Поясніть, що Нефій і його сім'я також були щедро благословенні протягом того часу. Запропонуйте студентам проглянути 1 Нефій 17:2, 5, 12–13, щоб визначити, як саме Нефій і його сім'я були благословенні в їхній подорожі. Попросіть кількох студентів поділитися своїми знахідками.

Скажіть студентам, що Нефій навчав принципу, який пояснює, чому його сім'я могла отримувати благословення у цей важкий час. Запропонуйте студентам подумки прочитати 1 Нефій 17:3 і знайти принцип, формулювання якого починається зі слова *якщо*. Коротко поясніть, що в Писаннях принципи іноді виражаються у причинно-наслідковому форматі, тобто “якщо, тоді”. Слово *якщо* вказує на якусь дію, а слово *тоді* вказує на наслідок (позитивний чи негативний), який прийде до нас як результат тієї дії.

Запросіть студентів знайти свідчення про цей принцип під час вивчення досвіду Нефія і обдумування власного життя. Хоч у вірші 1 Нефій 17:3 й немає слова *тоді*, але в ньому описано дію, а також кілька благословень, які будуть її наслідком. Попросіть студентів назвати ці кладові “якщо—тоді” у принципі, який вони знайшли. Їм слід сформулювати щось на зразок такої думки: **Якщо ми будемо виконувати заповіді, тоді Господь зміцнить нас і приготує шляхи, щоб виконати те, що Він наказав.** (За бажанням, ви можете написати цей принцип на дошці). Запросіть студентів знайти докази дієвості цього принципу, вивчаючи досвід Нефія та роздумуючи над власним життям.

Дайте роздатковий матеріал, що містить такі запитання (або напишіть їх на дошці перед уроком):

1. Що Господь наказав Нефію зробити? (1 Нефій 17:7–8) Як на це відреагував Нефій? (1 Нефій 17:9–11, 15–16) Як на це відреагували його брати? (1 Нефій 17:17–21)

### Допоможіть студентам навчитися, як знаходити в тексті учення і принципи

Якщо ви допоможете студентам навчитися, як знаходити учення й принципи у Писаннях, вони зможуть більш продуктивно вивчати Писання самостійно. Навчіть студентів шукати такі фрази, як “отже, ми бачимо”, “отже”, “а тому”, “дивіться” або “якщо ... , то”, які часто “сигналізують” про принципи або формулювання учення.

2. Як Господь допоміг Мойсею виконати завдання, яке Він йому доручив? (1 Нефій 17:23–29)
3. Чим реакція братів Нефія була схожою на реакцію дітей Ізраїля? (1 Нефій 17:30, 42)
4. Що з наказаного Господом може бути важким для мене?
5. Як я можу реагувати подібно до Нефія і Мойсея? Як мені уникнути помилок, допущених братами Нефія і дітьми Ізраїля?

Поставте запитання, вказані вище, пояснюючи, що вони допомагатимуть студентам побачити, як Нефій продовжував жити за принципом, що міститься в 1 Нефій 17:3, після прибуття в землю Щедру. Ці запитання також допомагатимуть студентам застосовувати цей принцип до себе. Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 17:7–8. Попросіть решту класу визначити, що було наказано зробити Нефію. Нехай студенти напишуть відповідь під запитанням 1 на роздатковому матеріалі або у своїх щоденниках для вивчення Писань.

- Чому саме це повеління могло бути важким для Нефія?

Запропонуйте одному студенту прочитати вголос 1 Нефій 17:9–11, а іншому—1 Нефій 17:15–16. Перед тим, як вони почнуть читати, попросіть клас послухати, як відреагував Нефій на повеління збудувати корабель.

- Чим вразила вас відповідь Нефія?

Нехай студенти стисло напишуть відповідь Нефія під запитанням 1 у роздатковому матеріалі або у своїх щоденниках для вивчення Писань.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 1 Нефій 17:17–21. Нехай клас знайде слова і фрази, які вказують на ставлення Ламана і Лемуїла. Нехай студенти стисло напишуть про реакцію Ламана і Лемуїла на повеління збудувати корабель. Попросіть одного чи двох студентів прочитати, що вони написали.

Поясніть: Нефій відповів на невдоволення своїх братів, нагадавши їм, що Господь допоміг Мойсею виконати важке завдання—визволити дітей Ізраїля з неволі. Нефій також порівняв закам'янілість серця своїх братів і дітей Ізраїля. Попросіть студентів вивчити ці уривки з Писань і написати відповіді на запитання 2 і 3. Залежно від потреб ваших студентів, ви можете дати це завдання для індивідуального виконання або в парах.

Після того, як студенти дадуть відповідь на запитання 2 і 3, запитайте:

- Як Господь допоміг Мойсею виконати завдання, яке Він йому доручив?
- Як, на вашу думку, приклад Мойсея міг допомогти Нефію?
- У чому була схожість між реакцією братів Нефія і реакцією дітей Ізраїля?

Зазначте: якщо Господь дає нам для виконання нелегкі завдання або заповіді, ми можемо вибрати, відреагувати так, як це зробив Нефій, чи відреагувати так, як це зробили Ламан і Лемуїл. Поясніть: хоч Бог і не просить нас виконати завдання, наприклад, побудувати корабель чи розділити Червоне море, Він дав нам заповіді і попросив, щоб ми виконували те, що на думку інших людей є важким. Наприклад, він наказав нам мати чисті думки і дотримуватися святості Суботнього дня. Він очікує, що ми будемо виконувати свої церковні покликання (наприклад, як президент кворуму чи класу) та служити іншим. Він також очікує, що ми будемо дотримуватися своїх завітів та залишатися активними в Церкві, навіть якщо стикаємось з труднощами. Дайте студентам час, щоб записати відповіді на запитання 4 і 5. Попросіть їх відповісти на запитання 4, написавши про якийсь повеління Господа, яке може видаватися їм важким.

Після того, як студенти встигнуть написати відповіді, прочитайте вголос слова Нефія про віру, написані в 1 Нефій 17:50. Потім попросіть студентів подумки прочитати 1 Нефій 17:51 і подумати, як застосувати це в їхньому житті. Запропонуйте їм написати своє ім'я біля слова *я* і замінити фразу *побудувати корабель* назвою завдання чи заповіді, які видаються їм важкими. Можна запросити студентів, які впевнено зрозуміли це, прочитати вголос 1 Нефій 17:51 зі зробленими ними замінами. Знову приверніть увагу до принципу, написаного на дошці.

- Який досвід уже був у Нефія стосовно цього принципу, який дав йому впевненість в тому, що Господь допоможе йому виконати будь-яке завдання?
- Який досвід мали ви, який дає вам впевненість, що Бог допоможе вам звершити все, про що Він вас попросить?

**Навчаючи, беріть до уваги потреби своїх студентів**

Буде мудро пристосовувати навчальні методи до ситуації, щоб допомогти студентам успішно виконувати їхню роль учнів. Наприклад, якщо студенти виглядають втомленими, можна запропонувати їм роботу в парах, що сприятиме їхньому залученню до навчання. Якщо студенти збуджені, ви можете попросити їх попрацювати індивідуально, що допоможе їм не відволікатися.

Поділіться своїм свідченням: якщо ми виконуємо заповіді, Господь зміцнює нас і готує шляхи, щоб ми могли виконати те, що Він наказує.



## 1 Нефій 17:45–55

### Нефій дорікає Ламану і Лемуїлу за їхню злочестивість

Покажіть ілюстрацію Нефій заспокоює своїх бунтівних братів (62044; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 70). Попросіть студентів підсумувати, що зображено на цій ілюстрації. Якщо студентам важко відповісти, попросіть їх знайти відповідь в 1 Нефій 17:48, 53–54.

- Відповідно до 1 Нефій 17:53, чому Господь вразив братів Нефія? (Щоб допомогти студентам зрозуміти слово *вразив*, ви можете пояснити, що в цьому контексті воно означає “змусити задрожати або тремтіти”).

Поясніть: те, що Господь вразив Ламана і Лемуїла, було лише одним із багатьох способів, в які Господь спілкувався з ними. Попросіть студентів прочитати 1 Нефій 17:45 та знайти кілька способів, в які Господь спілкувався з Ламаном і Лемуїлом у минулому.

- Назвіть кілька способів, у які Господь спілкувався з Ламаном і Лемуїлом? Яким з них, як здається, Господь найчастіше намагається спілкуватися з нами?

Ви можете запропонувати студентам позначити в 1 Нефій 17:45 таке твердження: “Він розмовляв з вами тихим, лагідним голосом”. Попросіть когось із студентів прочитати наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятих Апостолів:

“Святий Дух говорить таким голосом, що ви його більше *відчуваєте*, ніж *чуєте*. Його називають “спокійний тихий голос” [УЗ 85:6]. І коли ми говоримо про “прислухання” до нашітгувань Духа, найчастіше ми описуємо духовні спонукання, кажучи: “Я мав *відчуття* ... ” (“Personal Revelation: The Gift, the Test, and the Promise”, *Ensign*, Nov. 1994, 60).

Ви можете запросити студентів написати таку істину у своїх примірниках Писань біля 1 Нефій 17:45: **Святий Дух говорить таким голосом, що ви його більше відчуваєте, ніж чуєте.** (Щоб поглибити розуміння цього принципу, попросіть студентів прочитати Учення і Завіти 8:2–3).

- Коли ви відчували тихий, лагідний голос Святого Духа, Який промовляв до вас?
- Що ви робите, аби відчувати і розпізнавати цей тихий, лагідний голос Святого Духа?

Коли студенти дадуть відповіді, ви можете запропонувати їм позначити таку фразу в 1 Нефій 17:45: “Але ви були поза почуттям”. Нехай студенти прочитають перше речення в 1 Нефій 17:45 і визначать, чому Ламан і Лемуїл виявилися “поза почуттям”. Запросіть їх поділитися своїми знахідками.

- Чому те, що Ламан і Лемуїл були “скорі на беззаконня”, призвело до того, що вони були “поза почуттям”?
- Як наші гріхи можуть позначатися на здатності відчувати вплив Святого Духа?

Після того, як студенти дадуть відповідь, прочитайте наведені далі слова президента Джеймса Е. Фауста, який служив членом Першого Президентства:

“У наш час ми часто спілкуємося за допомогою стільникових телефонів. Однак іноді ми натрапляємо на мертві зони, куди не доходить сигнал мобільного зв’язку. Це може статися, коли користувач стільникового телефону знаходиться в тунелі, в каньйоні або там, де є інші перешкоди.

Те саме відбувається і з божественним зв’язком. ... Ми часто поміщаємо себе в духовно мертві зони—місця і ситуації, які блокують божественні послання. Серед цих мертвих зон—гнів, порнографія, порушення встановлених правил, егоїзм та інше, що ображає Дух” (“Чи ти отримав правильне послання?” *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2004, с. 67).

Щоб завершити, попросіть студентів поміркувати над посланнями, які нещодавно намагався передати їм Господь. Запропонуйте їм замислитися, а чи не було якихось “духовно мертвих зон”, які б заважали їм мати таке спілкування. (Можна дати студентам завдання написати про це в їхніх щоденниках для вивчення Писань). Свідчіть, що Святий Дух промовляє тихим, лагідним голосом, який ми більше відчуваємо, ніж чуємо. Також свідчіть, що ми можемо мати таке спілкування, якщо прагнемо бути гідними цих ледь чутних підказок.

# 1 Нефій 18

## Вступ

Дослухавшись до Господніх настанов, Нефій та інші, хто були з ним, збудували корабель і відплили до обіцяної землі. Під час цієї подорожі Ламан і Лемуїл, а також сини Ізмаїла і їхні дружини, вчинили бунт проти Господа. Коли Нефій суворо докоряв їм, вони зв'язали його вірвовками. У наслідок цього Ліягона

перестала працювати і вони не могли визначити, куди вести корабель. Коли сильна буря почала загрожувати життю кожного на кораблі, вони покаялися і звільнили Нефія. Нефій молився, щоб ця буря втихла, і Господь знову направив їх шляхом до обіцяної землі.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 18:1–8

#### Сім'я Легія готується плисти до обіцяної землі

Напишіть на дошці слова *Господня сила* і *Моє зусилля*. Попросіть студентів подумати про якусь проблему, з якою вони зараз стикаються. Запросіть їх вибрати, що з цього (*Господня сила* чи *Моє зусилля*) може краще розв'язати цю проблему і попросіть їх пояснити, чому саме. Після короткого обговорення попросіть студентів з'ясувати для себе, як приклад Нефія в 1 Нефій 18 може допомогти їм витримати труднощі, які в них виникають.

Покажіть ілюстрацію Легій зі своїм народом прибуває на обіцяну землю (62045; Альбом "Євангелія в мистецтві" [2009], № 71).

Попросіть студентів подумки прочитати 1 Нефій 18:1–8. Нехай вони знайдуть, (1) що Нефій і його сім'я зробили, щоб підготуватися до подорожі до обіцяної землі; і (2) що зробив Господь, аби допомогти їм.

- Чому, на ваш погляд, важливим є те, що Нефій "час від часу" отримував одкровення?
- Який взаємозв'язок ви бачите в 1 Нефій 18:2–3 між діями Нефія і допомогою, яку він отримував від Господа?
- Чому і Господній провід, і власні зусилля Нефія були необхідні для побудови корабля і здійснення подорожі до обіцяної землі?

Попросіть студентів назвати кілька принципів, про які вони дізналися завдяки прикладу Нефія. Дайте студентам можливість визначити істини, які вони засвоїли, а потім напишіть на дошці такий принцип: **Щоб виконати те, що наказує Господь, нам потрібно шукати Його допомоги і докладати власних зусиль.**

- Коли ви отримували настанови чи провід від Господа і вам також потрібно було докласти власні зусилля, щоб виконати одну з Його заповідей?

Запросіть студентів записати відповіді інших на вказане вище запитання у свої щоденники для вивчення Писань або зошити для класних занять.

Зазначте, що всім нам потрібна допомога Бога, щоб виконувати Його заповіді і дотримуватися євангельських норм, вказаних в брошурі *Заради зміцнення молоді*. (Ви можете отримати примірник брошури *Заради зміцнення молоді* і проглянути її перед уроком). Запропонуйте студентам визначити якусь заповідь або євангельську норму, у дотриманні якої їм особливо потрібна Божа допомога. Дайте їм час, щоб написати у своїх щоденниках для вивчення Писань (1) про те, що вони можуть зробити, аби шукати Господньої допомоги для її дотримання, і (2) які власні зусилля їм потрібно докласти, щоб дотримуватися її.





## 1 Нефій 18:9–25

### Бунт Ламана і Лемуїла перешкоджає подорожі до обіцяної землі

Поставте таке запитання:

- Як ви вважаєте, якими є причини наших труднощів?

Після обговорення попросіть когось із студентів прочитати наведені далі слова старійшини Л. Уїтні Клейтона, сімдесятника. Попросіть клас послухати, на які три причини наших труднощів вказав старійшина Клейтон:

“У загальному розумінні наші тягарі мають три джерела походження. [1] Деякі тягарі є природним наслідком умов у світі, в якому ми живемо. Хвороби, фізична непрацевдатність, урагани та землетруси стаються час від часу не з нашої вини. ...

“[2]Інші тягарі лягають на наші плечі через негідну поведінку інших людей. Жорстоке поводження та згубні звички можуть зробити домівку для невинних членів сім’ї чим завгодно, тільки не небесами на землі. Гріх, хибні традиції, утиски та злочини тягарями лягають на життя багатьох людей. ...

“[3]Наші власні помилки та недоліки стають причиною багатьох наших проблем і можуть покласти важкі тягарі нам на плечі. Найобтяжливішим тягарем, який ми можемо звалити на себе, є тягар гріха” (“Щоб ваші тягарі могли бути легкими”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2009, сс. 12–13).

Напишіть на дошці (1) *Умови у світі*, (2) *Негідна поведінка інших* і (3) *Наші власні помилки і недоліки*.

Поясніть: після того, як сім’я Легія відправилася в океанську подорож, Ламан і Лемуїл та інші робили неправильний вибір, що призвело до труднощів для кожного, хто був на кораблі. Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 18:9. Попросіть студентів піднімати руку, коли вони будуть чути про чийсь неправильний вибір.

- Який неправильний вибір зробили Ламан, Лемуїл, сини Ізмаїла та їхні дружини? Чому це було неправильно?

Допоможіть студентам зрозуміти, що неправильним є не танцювати, слухати музику чи веселитися, а те, як сказано в цьому вірші, що Ламан, Лемуїл та інші все це робили “з великою непристойністю” (1 Нефій 18:9). Поясніть: у цьому контексті словом *непристойність* названо вульгарність чи грубість. Супротивник може використовувати танці, музику і слова, якими ми спілкуємося, щоб зіпсувати наше серце й розум та змусити нас втратити супровід Святого Духа.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 18:10.

- Чого, відповідно до 1 Нефій 18:10, злякався Нефій, що може статися, якщо ті, хто збунтувались, не покаються?
- Що зробив Нефій, аби спробувати допомогти їм? (Студентам може бути корисним дізнатися, що слово *розсудливість* означає ще й серйозність).

Запропонуйте студентам припустити, як би вони відреагували, як би хтось із членів сім’ї чи церковний провідник попросив їх змінити музику, яку вони слухають, манеру танцювати або говорити. Попросіть їх поміркувати, чи готові були б вони послухатися і змінити свої уподобання.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 18:11.

- Як, відповідно до 1 Нефій 18:10–11, відреагували Ламан і Лемуїл на пораду Нефія?
- Чому Господь дозволив, щоб Ламан і Лемуїл зв’язали Нефія?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 1 Нефій 18:12–14, 17–19. Нехай вони знайдуть слова і фрази, які вказують на наслідки такої поведінки Ламана і Лемуїла. Запропонуйте студентам визначити євангельські принципи, яких можна навчитися з цієї розповіді. Одна з відповідей може бути такою: **гріх веде до страждань нас самих, а іноді й інших людей**. Щоб допомогти студентам застосовувати цей принцип, ви можете поставити їм такі запитання:

- Як бунтівна поведінка небагатьох позначилася на всій групі?
- Як може нерозумний вибір або непокоря зашкодити нашій здатності отримувати одкровення?



Під час цього обговорення можна прочитати наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Ми помітили в Церкві приклади благоговіння і не благоговіння. І хоч багатьох можна дуже похвалити, усе ж у нас відбувається й дрейф. У нас є підстава для глибокого занепокоєння.

Світ дедалі стає більш галасливим. Одяг і зовнішній вигляд—більш неохайними, поведінка—більш розв’язною і менш шанобливою. Хриплий спів ... пісень з непристойними словами гримить через підсилювачі. ... Усе це у різному вигляді широко приймається нашою молоддю і впливає на неї. ...

Ця тенденція до більшої галасливості, більшої збудженості, більшого сперечання, меншого самовладання, меншого почуття власної гідності, меншого дотримання встановлених норм і правил не є випадковою чи невинною, чи нешкідливою.

Перший наказ, який дає командир при військовому вторгненні,—перерізати канали зв’язку тих, кого він наміряється завоювати.

Неблагоговійність сприяє досягненню цілей супротивника, бо вона ніби перерізає тонкі канали отримання одкровення і розумом, і духом” (“Reverence Invites Revelation,” *Ensign*, Nov. 1991, 22).

- Якщо будете бунтувати і станете неслухняними, як це може позначитися на вашій сім’ї? Як це може вплинути на ваших друзів? Як це може позначитися на вашому класі чи кворумі?

Знову зверніть увагу на три джерела труднощів, які вказані на дошці. Поясніть: з решти цього розділу ми зможемо дізнатися, як реагувати, коли настають труднощі, незалежно від того, чи є вони результатом нашого власного вибору чи вибору інших. Запросіть студентів самостійно прочитати 1 Нефій 18:15–16, 20–23. Попросіть їх знайти істини, які можна було б застосувати і до тієї, і до іншої ситуації. Нехай вони своїми словами розкажуть про те, що знайшли. Серед їхніх відповідей можуть бути такі:

**Ми можемо поклатися на Бога і залишатися вірними у своїх випробуваннях.**

**Молитва може допомогти нам знайти мир під час наших випробувань.**

Коли студенти будуть ділитися своїми ідеями, наголосіть на праведному прикладі Нефія, який він подавав у часи своїх випробувань. Попросіть когось із студентів прочитати наведене далі свідчення старійшини Л. Уїтні Клейтона. Нехай студенти визначать, що старійшина Клейтон порадив нам робити, коли приходять труднощі:

“Які б тягарі нам не довелось носити протягом життя внаслідок стихійних лих, негідної поведінки інших або власних помилок і недоліків, усі ми є дітьми люблячого Небесного Батька, Який послав нас на цю землю. Це було частиною Його вічного плану для нашого зростання й розвитку. Отриманий нами унікальний особистий досвід може допомогти нам підготуватися, щоб повернутися до Нього. ... Ми повинні робити все, що в наших силах, щоб достойно нести наші тягарі [див. УЗ 121:7–8].

“...Я знаю, що коли ми дотримуємося заповідей Бога і наших завітів, Він допомагає нам нести наші тягарі. Він зміцнює нас. Коли ми каємося, Він прощає нас і благословляє спокоєм сумління й радістю” (“Щоб ваші тягарі могли бути легкими”, сс. 13–14).

Попросіть студентів поміркувати над однією з істин, які вони засвоїли з цього уроку.

- Коли ви спостерігали дію цієї істини у власному житті або в житті когось із ваших знайомих?

Ви можете додати і своє свідчення про те, що Бог може допомогти нам у наших випробуваннях, якщо ми вірні, якщо ми каємося і повертаємося на шлях до Нього.

На завершення нагадайте студентам, що незважаючи на великі труднощі, які випали на долю Нефія та його сім’ї, вони врешті-решт дісталися обіцяної землі. Свідчіть, що коли ми шукаємо Господнього скерування і старанно діємо, щоб діяти за ним, ми також можемо успішно закінчити свою подорож, в яку Господь послав нас на землю для набуття досвіду.

# 1 Нефій 19

## Вступ

У цьому розділі Нефій пояснював, чому деякі люди не будуть шанувати Бога Ізраїля, Ісуса Христа. Образно кажучи, вони будуть топтати Ісуса Христа своїми ногами, маючи Його за нікчому і відмовляючись дослухатися до Його порад. Нефій також розповідає про вчення давніх пророків, які передрікли: ті, на кому лежить вина за бичування й розп'яття Спасителя, а також їхні нащадки, будуть розсіяні і страждатимуть,

аж поки не повернуться своїм серцем до Господа. У той час Господь “згадає завіти, які Він склав з їхніми батьками” (див. 1 Нефій 19:15). Нефій пояснював, що він пише це, аби переконати свій народ пам'ятати про Господа і вірити в Нього. Він також навчав свій народ застосовувати Писання до себе, щоб допомогти їм вірити в Господа.

## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 19:1–19

*Нефій записує пророцтва про Ісуса Христа, щоб допомогти народу пам'ятати про їхнього Викупителя*

Підніміть в руці примірник Книги Мормона. Підсумуйте 1 Нефій 19:1–4, пояснюючи, що Нефію було наказано виготовити два види пластин—один для запису священної (релігійної) історії, а інший—для світської історії його народу. Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 19:3, 5–6. Нехай решта класу знайде, що сказав Нефій про “святі” речі.

- Заради якої мети Нефій вів літопис священних подій?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 19:7. Перед тим, як він чи вона почне читати, поясніть, що в цьому вірші фраза “Бог Ізраїля” стосується Ісуса Христа. У цьому вірші також є слово *зневажають*, яке означає, що вони мають Його за нікчому. Мати когось за нікчому—це ставитися до особи так, наче вона нічого не варта.

- Про що Нефій почав писати після того, як сказав, що він збирається писати тільки про те, що є священним?
- Відповідно до 1 Нефій 19:7, як саме деякі люди топчуть Спасителя своїми ногами, або мають Його за нікчому?
- Чому відмова прислухатися до Господньої поради є майже тим самим, що й мати Його за нікчому або топтати Його своїми ногами?

Попросіть одного зі студентів прочитати 1 Нефій 19:8–10. Нехай клас знайде, як люди будуть ставитися до Спасителя, маючи Його за нікчому, під час Його земного священнослужіння. (Можете запропонувати студентам позначити слова і фрази, які вони знайдуть).

- Як саме люди будуть ставитися до Спасителя, маючи Його за нікчому, під час Його земного священнослужіння?
- Які подробиці в цьому вірші показують, що Спаситель не ставитися до нас так, наче ми нікчеми. (Студенти мають зрозуміти, що Спаситель витерпів усе “через Свою люблячу доброту і Своє довготерпіння до дітей людських”).
- Роздумуючи над цими віршами, що ви відчуваєте до Спасителя?

Попросіть когось із студентів прочитати 1 Нефій 19:13–14, і нехай клас знайде, через що, за твердженням пророка Зиноса, людей, які розіпнуть Спасителя (а також їхніх нащадків) будуть “переслідувати усі люди”.

- Через що, за твердженням пророка Зиноса, людей, які розіпнуть Спасителя (а також їхніх нащадків) будуть “переслідувати усі люди”?

Напишіть на дошці таке речення: *Вони відвертають свої серця.*

- Як ви вважаєте, що означає відвернути своє серце від Господа?

Після відповідей студентів скажіть класу, що ви хочете, аби кілька студентів допомогли вам проілюструвати, як ця фраза може стосуватися нас сьогодні. Нехай кілька студентів стануть біля дошки. Попросіть кожного з них написати приклад дії, що вказувала б на те, що людина відвернула своє серце від Господа. Потім нехай кожний з них пояснить деякі можливі наслідки того, що людина відвертає своє серце від Господа, вчиняючи те, про що вони написали на дошці. (Наприклад, студент може написати *припиняє вивчати Писання* і пояснити, що одним із наслідків цього є менша здатність отримувати одкровення).

Після того, як декілька студентів пояснять свої приклади, скажіть класу, що незалежно від того, чому ми можемо відвернутися серцем від Господа, ми можемо вибрати знову повернутися своїм серцем до Нього. Нехай студенти подумки прочитають 1 Нефій 19:14–17, шукаючи, якими є Господні обіцяння для тих, хто знову повертається своїм серцем до Нього.

- Коли Господь розсіює Ізраїль? (Коли їхні серця відвертаються від Нього).
- Коли Господь збирає Ізраїль? (Коли вони повертаються серцем до Нього).
- Що, за словами Господа, Він зробить для тих, хто більше не відвертається від Нього своїм серцем?
- Що, на вашу думку, означає, що Господь згадає про цих людей і завіти, які Він уклав з їхніми батьками?

Допоможіть студентам зрозуміти, що Господь не забув тих людей. Вони жили так, що Він не міг поширити на них всі благословення евангелії. Але якщо їхні нащадки повернуться своїм серцем до Господа, то Він обіцяє, що згадає їх, збере у Свою Церкву і поширить на них усі благословення евангелії.

- Як ви вважаєте, що означають для вас обіцяння у віршах 15–17? (З обговорення має стати ясно: **якщо ми повертаємося своїм серцем до Господа, то Він шануватиме завіти, які ми уклали з Ним**).

Попросіть студентів поміркувати над вказаними далі запитаннями і записати відповіді у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять. (Ви можете написати ці запитання на дошці).

- Які саме вчинки вказують на те, що ви і ваша сім'я повернулися своїм серцем до Господа?
- Коли такі ваші вчинки допомогли вам або вашій сім'ї отримати Господні благословення?

Можна попросити кількох студентів прочитати їхні відповіді класу. Нагадайте, що їм не потрібно ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним.

Стисло поясніть, що Нефій призначав свій літопис для всіх, хто належить до дому Ізраїля, а це означає і для нас також. Попросіть когось із студентів прочитати 1 Нефій 19:18–19 і попросіть клас визначити, що Нефій хотів переконати нас зробити. Свідчіть: якщо ми пам'ятаємо Господа і повертаємося своїм серцем до Нього, Він поширює на нас благословення Своєї евангелії.

## 1 Нефій 19:20–24

*Нефій пояснює, чому він використовував давні Писання, щоб навчати свій народ*

Прочитайте наведені далі слова президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства, взяті зі звернення до вчителів релігії Церковної системи освіти:

“Я даю вам таке обіцяння щодо читання Книги Мормона: вона буде вас більше притягувати, якщо ви зрозумієте, що Господь вклав у неї Своє послання до вас. Нефій, Мормон і Мороній знали це, і ті, хто писав цю книгу, вкладали в неї свої послання до вас. Я сподіваюся, що ви впевнені в тому, що ця книга написана для ваших студентів. У ній містяться прості, зрозумілі послання, які скажуть їм, як змінитися. Саме про це і йдеться у цій книзі. Це свідчення про Господа Ісуса Христа і Спокуту і про те, як вони можуть діяти у їхньому житті. У цьому році ви відчуєте зміну, що приходить від сили Спокути завдяки вивченню цієї книги” (“The Book of Mormon Will Change Your Life,” *Ensign*, Feb. 2004, 11).

- Як знання про те, що Нефій, Мормон і Мороній призначали ці послання для вас, допомагає вам у вивченні Книги Мормона?

Прочитайте наведені далі висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:

“Книга Мормона була написана для нашого часу. Автором цієї книги є Бог. Це літопис загиблого народу, складений натхненними чоловіками для нашого благословення. Ті люди ніколи не мали цієї книги—вона призначалася для нас. Мормон, давній пророк, за чийм іменем названо книгу, скоротив літописи, які писали протягом століть. Бог, Який знає кінець від початку, сказав йому, що саме внести до того скорочення,—те, що буде потрібно нам у наш час” (“The Book of Mormon Is the Word of God,” *Ensign*, Jan. 1988, 3).

“Якщо вони бачили наші дні й вибрали саме те, що буде для нас найбільшої цінності, то хіба це не вказує, як ми повинні вивчати Книгу Мормона? Ми повинні постійно запитувати себе: “Чому Господь надихнув Мормона (або Моронія, або Алму) включити це у свій літопис? Чого я можу навчитися з цього, що допоможе мені жити сьогодні і в цьому столітті?” (“The Book of Mormon—Keystone of Our Religion,” *Ensign*, Nov. 1986, 6).

Запропонуйте класу подумки прочитати 1 Нефій 19:22–23 і знайти, як Нефій описав свою допомогу братам, щоб ті могли самостійно знаходити послання у Писаннях.

- На що сподівався Нефій, застосовуючи Писання до себе і свого народу?
- Що означає слово *користь*? (Вигода, перевага, цінне набуття).

Підготуйте вказану далі схему у вигляді роздаткового матеріалу або прикріпіть її на дошці; нехай студенти скопіюють її собі у щоденник для вивчення Писань.

Застосування Писань до себе		Застосування істин з Писань	
Яка ситуація або обставина описана в цьому уривку з Писань?	Як це схоже на ситуацію у моєму житті або у світі, що навколо мене?	Якої істини навчає або яке послання передає цей уривок з Писань?	Як я можу діяти за цією істиною чи посланням у моїй ситуації?

**Застосування Писань до себе**

Важлива мета вчителів євангелії—допомогти студентам навчитися застосовувати Писання до себе. Учителі можуть допомогти студентам робити це, ставлячи запитання на зразок написаних у схемі, а також під час уроку. Навчаючи, шукайте нагод допомогти студентам навчитися застосовувати Писання до себе.

Вкажіть на таблицю і поясніть, що *застосовувати* означає співставляти. Застосовувати Писання до себе означає, що ми співставляємо обставини в Писаннях з ситуацією в нашому власному житті або у світі навколо нас. Усвідомлюючи схожість між обставинами у Писаннях і ситуаціями в нашому власному житті, ми готуємося знаходити й застосовувати істини, про які сказано в Писаннях. Ті ж самі істини, які були застосовані людьми, про яких ми читаємо в Писаннях, можуть бути застосовані й до нас, коли ми опиняємося в подібних обставинах.

Щоб допомогти студентам зрозуміти, як на практиці застосовувати Писання, попросіть їх заповнити їхні таблиці, коли ви будете розглядати разом з ними перший уривок з Книги Мормона, призначений для опанування 1 Нефій 3:7. Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 3:7.

- За яких обставин відповів Нефій, сказавши ці слова? (Його попросив пророк—його батько, Легій—повернутися в Єрусалим, щоб здобути пластини з латуні. Його ж брати нарікали, жалючись на те, що це завдання є важким).
- У чому обставини Нефія схожі на ситуацію у вашому житті? Коли Господь очікував від вас, що ви виконаєте щось складне?
- Яка істина допомогла Нефію в його ситуації? (Нефій знав: який би наказ не давав Господь Своїм дітям, Він підготує шлях для того, щоб вони могли його виконати).
- Що можете зробити ви, діючи відповідно до цієї істини у вашій ситуації?

Запросіть кількох студентів поділитися тим, як вони застосовували написане в 1 Нефій 3:7 до себе і як вони можуть застосувати це у своєму житті. (Нагадайте, що їм не потрібно ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним).

На завершення уроку знову підніміть у руці примірник Книги Мормона. Нагадайте студентам, що Нефій вважав, що написане ним про Спасителя є священним і має велику цінність для нього та інших. Закличте студентів вивчати Писання і шукати послання, які Господь і Його пророки вмістили в них для нас. Свідчіть: **застосовуючи Писання до себе, ми будемо засвоювати їх і мати від них користь.**

Закличте студентів вивчати Писання самостійно і знаходити уривки, які вони можуть застосувати до себе. Вони можуть підставити свої імена в деякі вірші й читати їх так, наче це Господь або Його пророк говорить безпосередньо до них. Наприклад, вони можуть прочитати першу частину 2 Нефій 31:20 так: “Отже, ти [підставити ім’я] повинен/повинна просуватися вперед з непохитною вірою в Христа”.

Ви можете дати студентам незаповнені копії цієї таблиці, щоб вони заповнили її вдома. Запросіть їх прийти на наступний урок підготовленими поділитися тим, як вони застосовували Писання до себе, чого вони навчилися і що засвоїли з цього досвіду.

# Програма домашнього навчання

## 1 Нефій 15–19 (Блок 4)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків, що вивчаються вдома*

Вказаний далі підсумок учень і принципів, які студенти за-своили, вивчаючи 1 Нефій 15–19 (Блок 4), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох ученнях і принципах. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (1 Нефій 15)

Нефій та його брати по-різному реагували на пророцтва Легія. Вивчаючи дії Нефія, студенти побачать: якщо ми звертаємося до Господа з вірою і виконуємо Його заповіді, ми будемо підготовлені до отримання одкровень і про-воду від Нього. Нефій пояснив, що означає жезл із заліза, показавши, що коли ми щоденно вивчаємо слово Бога і живемо за ним, воно зміцнює нас проти спокус Сатани.

#### День 2 (1 Нефій 16)

З того, як Ламан і Лемуїл реагували на вчення Нефія, студенти бачать, що “винуваті вважають істину важкою” (1 Нефій 16:2). Коли Нефій зламав лук, він показав: якщо ми зробимо все для нас можливе і будемо шукати Господньої настанови, Господь допоможе нам у наших труднощах. Вивчаючи те, як Ліягона направляла сім’ю Легія, студенти дізналися, що “малими засобами Господь може вершити великі справи” (1 Нефій 16:29).

#### День 3 (1 Нефій 17)

Нефій розповідає про тимчасове перебування його сім’ї у пустині і прибуття до землі Щедрої. Коли йому було нака-зано збудувати корабель, він продемонстрував, що коли ми виконуємо заповіді, тоді Господь буде зміцнювати нас і дасть нам засоби, щоб виконати те, що Він наказав. Господь в різні способи закликав братів Нефія покаятися. Студенти дізналися, що Святий Дух зазвичай промовляє тихим, лагідним голосом, який ми більше відчуваємо, ніж чуємо. Вони перерахували ситуації та місця, в яких їм важко було б розпізнати цей тихий, лагідний голос.

#### День 4 (1 Нефій 18–19)

Приклад Нефія, який збудував корабель, вчить студен-тів: аби виконати те, що наказує Господь, нам потрібно шукати Його допомоги і докладати власних зусиль. Вивчаючи подорож сім’ї Легія до обіцяної землі, вони навчилися, що гріх призводить до страждань нас самих, а іноді й інших людей. Приклад Нефія, показаний в тому, як він поведився, коли брати переслідували його, навчив нас: коли ми сподіваємося на Бога і залишаємося вірними в наших випробуваннях та молимося, це допоможе нам знаходити мир під час наших випробувань.

### Вступ

Цього тижня студенти вивчали важливі події, що сталися під час подорожі сім’ї Легія через пустиню та океан до обіцяної землі. Цей урок допоможе студентам розглянути ті події, обговорити їх та свідчити про принципи, яких вони навчи-лися. Допоможіть студентам з’ясувати, чому Нефій залишався вірним у важких обставинах. Закличте їх наслідувати його приклад послухності та довіри до Господа у важкі часи.

### Рекомендації для навчання

#### 1 Нефій 15–18

*Нефій є взірцем слухняності і довіри до Господа під час випробувань*

Якщо є вказані далі ілюстрації, підготуйтеся показати їх:

- Ліягона (62041; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 68)
- Нефій заспокоює своїх бунтівних братів (62044; Альбом “Євангелія в мистецтві”, № 70)
- Легій зі своїм народом прибуває на обіцяну землю (62045; Альбом “Євангелія в мистецтві”, № 71)

Щоб допомогти студентам розглянути й зрозуміти основне з того, що вони вивчили на цьому тижні, покажіть ілюстрації у довільному порядку, а студенти нехай розкладуть їх у хроно-логічному порядку. Попросіть їх увявити собі, що вони—редак-тори служби новин і їм потрібно написати заголовки до цих ілюстрацій з трьох—шести слів. Покажіть ілюстрації одна за одною і просіть клас давати їм заголовки. Щоб дати їм якісь ідеї, ви можете прочитати вголос стислий зміст розділів 1 Нефій 15–18.

Щоб підготувати студентів до обговорення 1 Нефій 15, попросіть їх розповісти про якусь свою справу і те, яких вони доклали зусиль, щоб отримати результат. Цим може бути: ви-конання домашнього завдання, гра на музичному інструменті або заняття спортом.

Напишіть на дошці 1 Нефій 15:2–3, 7–11 і дайте студентам час, щоб прочитати ці вірші. Спитайте їх, чому брати Нефія не отримали такого ж розуміння, яке отримав Нефій, стосовно одкровень Легія.

Вислухавши їхні відповіді, допоможіть їм зрозуміти, що **для отримання натхнення і настанови від Господа ми спо-чатку повинні вести праведне життя, докладати зусилля і виявляти віру**. Ви можете звернути особливу увагу на цей принцип, написавши його на дошці.

Попросіть студентів подумати і відповісти на таке запитання: Що з пережитого вами допомогло вам дізнатися, що цей принцип є істинним?

Напишіть на дошці слово *непохитний*. Спитайте студентів, що означає бути непохитним. Після їхніх відповідей напишіть на дошці: *міцний і незламний у важких ситуаціях або під тиском*.



Щоб допомогти студентам зрозуміти, як слово *непохитний* стосується Нефія, призначте по одному із вказаних далі розділів кожному студенту: 1 Нефій 16, 17 або 18. Якщо у вас великий клас, корисним було б розділити студентів на групи і нехай вони попрацюють разом над розділом.

Напишіть на дошці вказані далі запитання. Попросіть студентів звернутися до призначеного їм розділу та відповідного матеріалу у посібнику для студентів, щоб відповісти на ці запитання.

- *Які випробування випали на долю Нефія, як про це сказано у призначеного вам розділі?*
- *Як Нефій виявляв віру в тих обставинах? Які вірші або фрази показують, що віра Нефія була непохитною?*
- *Які євангельські принципи проілюстровано в цьому розділі? Який досвід ви мали стосовно цих принципів, що збільшив ваше свідчення?*

Дайте студентам достатньо часу на виконання цієї вправи. Потім попросіть принаймні одного студента, щоб він чи вона дали відповіді на ці запитання стосовно призначених їм розділів. (Якщо у вас достатньо студентів, ви можете мати відповіді різних студентів на кожне запитання для кожного розділу).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос вказане далі висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Чому нам так необхідно мати настільки сильну віру? Тому що попереду на нас чекають важкі дні. У майбутньому бути відданим святим останніх днів часто буде нелегко чи непопулярно. Кожного буде випробувано. ... Переслідування можуть або підкосити вас до мовчазної слабкості, або спонукати до більш взірцевої й відважної поведінки в повсякденному житті.

“Те, як” ви справляєтеся з життєвими випробуваннями, також є етапом розвитку вашої віри. Сила приходить, коли ви пам’ятаєте, що ви маєте божественну сутність—цей безцінний спадок” (“Дивіться у майбутнє з вірою”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2011, сс. 35–36).

Запропонуйте студентам поділитися ідеями стосовно того, як вони можуть зустрічати труднощі життя та особисті випробування, як це робив Нефій.

## 1 Нефій 19

*Нефій записує пророцтва про Ісуса Христа, щоб переконати нас пам’ятати Його*

Якщо дозволяє час, попросіть студентів проглянути, що вони написали у своїх щоденниках для вивчення Писань для дня 4, завдання 5. Спитайте, чи хоче хтось з них поділитися написаним про свою любов до Спасителя. Потім коротко висловіть власні почуття до Спасителя.

Нефій любив Спасителя і пам’ятав Його у своїх випробуваннях. Свідчіть: якщо ми любимо і пам’ятаємо Спасителя, Він буде допомагати нам і підтримувати нас в наших випробуваннях.

## Наступний блок (1 Нефій 20–2 Нефій 3)

У наступному блоці студенти будуть вивчати деякі з останніх слів Легія, які він перед смертю сказав своїй сім’ї. Також вони будуть читати про дуже давнє пророцтво, яке було зроблено ще задовго до часів Христа, про пророка Джозефа Сміта.

# 1 Нефій 20–22

## Вступ

Коли Нефій навчав членів своєї сім'ї, він читав їм з пластин з латуні, зосереджуючись на пророцтвах Ісаї про розсіювання і збирання Ізраїля. Потім він відповідав на запитання своїх братів стосовно цих пророцтв. Він пояснив, що ці пророцтва стосуються

безпосередньо їхньої сім'ї. Повторюючи слова Ісаї, Нефій свідчив, що Господь буде збирати Свій завітний народ—що навіть коли ці люди не жили за своїми завітами, Господь любив їх і закликав покаятися й повернутися до Нього.



## Рекомендації для навчання

### 1 Нефій 20

#### Господь карає Свій народ і закликає їх повернутися до Нього

Покажіть студентам ілюстрацію Ісаї пише про народження Христа (62339; *Альбом "Євангелія в мистецтві"* [2009], № 22). Поясніть, що на цій ілюстрації зображено пророка Ісаю, який пише про народження Ісуса Христа. Спитайте, хто з них чув про Ісаю.

Поясніть, що Ісаї був пророком, який жив в Єрусалимі і пророкував народу між 740 р. до Р.Х. і 701 р. до Р.Х., незадовго до того, як Легій та його сім'я вирушили до обіцяної землі. Нефій втішався словами Ісаї і використовував пророцтва Ісаї, щоб навчати свою сім'ю (див. 1 Нефій 19:23; 2 Нефій 25:5). Оскільки стиль письма Ісаї є поетичним і він використовує багато символів, люди інколи вважають, що його вчення важко зрозуміти. Однак ми можемо отримати благословення, якщо вивчаємо його слова і прагнемо зрозуміти їх.

Поясніть, що коли Нефій навчав свою сім'ю, він читав дещо зі слів Ісаї, які містилися на пластинах з латуні. Він робив це для того, щоб він "міг більше переконати їх вірити в Господа, Викупителя їхнього" (1 Нефій 19:23; див. також вірш 24).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 20:1–2. Перед тим, як він чи вона почне читати, поясніть, що в цьому уривку Ісаї говорить до охрищених людей, які перестали дотримуватися своїх завітів. Можете пояснити, що фраза "дім Ізраїля" стосується наступного: Старий Завіт містить історію Якова, який був сином Ісаака і онуком Авраама. Господь дав Якову ім'я Ізраїль (див. Буття 32:28). Термін "дім Якова" стосується нащадків Якова і завітного народу Господа (див. Bible Dictionary, "Israel," and "Israel, Kingdom of").

Попросіть студентів подумки прочитати 1 Нефій 20:3–4, 8. Нехай вони знайдуть слова і фрази, які вказують на те, що дім Ізраїля не був вірним Господу. Запропонуйте студентам поділитися своїми знахідками.

Покажіть кусок металу, який важко зігнути. Попросіть студентів подумати, що може означати, що в когось шия—"залізна м'яза" або жила (1 Нефій 20:4). Поясніть, що жила—це сухожилля. Так само, як залізо не можна легко зігнути, так сповнена гордощів людина не може нахилити свою шию у смиренні. Фраза "залізна м'яза" вказує на те, що багато людей в домі Ізраїля були сповнені гордощів.

Нехай хтось із студентів прочитає вголос 1 Нефій 20:22.

- Чому, на вашу думку, злочестиві люди не мають миру?

Нагадайте студентам, що коли Нефій розповідав про пророцтва Ісаї, він настійливо радив своїм братам "прикладати їх до себе" (1 Нефій 19:24).

- У чому деякі члени сім'ї Нефії нагадували людей, яких Ісаї закликав до покаєння?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 20:14, 16, 20.

- Що хотів Господь, аби Його завітний народ робив і казав? (Можливо, слід пояснити, що втеча з Вавилону і від халдеїв символізує залишення за собою всього суетного і наближення до Господа).

Запросіть студентів розповісти про знайомих їм людей, які йдуть до Господа і залишають за собою все суєтне. Нехай студенти дослідять 1 Нефій 20:18, шукаючи благословення, які Господь дає тим, хто йде до Нього і прислуховується до Його заповідей.

- Чим спокій може бути схожим на ріку? Чим праведність може бути схожа на хвилі моря?

Попросіть кількох студентів підсумувати істини, про які вони дізналися з 1 Нефій 20. Хоч вони можуть і висловити це своїми словами, переконайтеся, чи розуміють вони таку істину: **Господь запрошує тих, хто став неслухняним, покаятися й повернутися до Нього.**

Нехай хтось із студентів прочитає висловлювання президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства. Запропонуйте студентам поміркувати, як воно стосується 1 Нефій 20.

“Сатана ... хоче, щоб ми почували себе за межею прощення (див. Об’явлення 12:10). Сатана хоче, аби ми думали, що якщо ми згрішили, то перетнули “рубіж неповернення”, тобто що вже запізно змінювати свій курс. ...

...Спокута Ісуса Христа є даром від Бога Його дітям, щоби виправляти і подолати наслідки гріха. Бог любить усіх Своїх дітей, і Він ніколи не припинить любити нас і надіятися на нас. ...

Христос приходив, щоб спасти нас. Якщо ми взяли хибний курс, Спокута Ісуса Христа може запевнити нас, що гріх—не рубіж неповернення. Безпечно вороття можливе, якщо ми ідемо за планом Бога, призначеного для нашого спасіння.

...*Завжди* є рубіж повернення, завжди є надія” (“Рубіж повернення”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2007, сс. 99, 101).

- Чим послання президента Ухтдорфа нагадує послання Ісаї?

Свідчіть, що **Господь запрошує тих, хто став неслухняним, покаятися й повернутися до Нього.** Запевніть студентів, що Господь любить нас кожного і завжди запрошує нас прийти до Нього. Попросіть їх поміркувати над тим, що Господь попросив би їх залишити за собою, щоб вони йшли до Нього старанніше.

## 1 Нефій 21:1–17

*Ісая пророкує, що Ісус Христос не забуде Свій завітний народ*

Стисло підсумуйте 1 Нефій 21:1–13, привернувши увагу студентів до перших двох висловлювань у підсумку розділу: “Месія буде світлом для іновірців і звільнить ув’язнених” та “Ізраїль буде зібрано з силою в останні дні”. Поясніть, що у віршах 1–13 Господні слова показують Його любов до Свого народу—навіть тих, хто збився з дороги й забув Його.

Напишіть на дошці **Господь любить нас, і Він ніколи не забуде нас.** Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 21:14.

- Чому, на вашу думку, люди іноді вважають, що Господь забув про них?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 1 Нефій 21:15–16. Після цього поставте їм усі або кілька з наступних запитань:

- Чого навчає Ісая, порівнюючи Спасителя з матір’ю немовляти?
- Що означає слово *накреслений*, тобто вигравіюваний? (Ви можете вказати, що звичайно ми вважаємо, що накреслити або вигравіювати можна на камені чи металі, аби написане залишилося назавжди).
- Що для вас означає бути накресленим “на долонях [Спасителя]”?
- Що з пережитого допомогло вам пізнати, що Господь не забув вас?

Студенти, думаючи над цими запитаннями і слухаючи відповіді інших, підготуються, щоб відчути, як Святий Дух свідчить їм про Спасителя. Поділіться своїм свідченням про любов Спасителя. Нагадайте студентам, що Нефій розповідав про пророцтва Ісаї, аби переконати нас повірити у Викупителя і допомогти нам мати надію.

### Давайте студентам час на обдумування

Ставлячи студентам запитання, давайте їм час подумати, як відповісти. Правильні запитання часто приводять до якоїсь думки чи спогадів, і студентам, можливо, потрібен буде час, щоб знайти відповідь у своїх примірниках Писань або сформулювати змістовну відповідь. Навіть якщо відповіді студентів і не є вичерпними, студенти будуть засвоювати важливі уроки, розмірковуючи над євангельськими істинами та ділячись своїми ідеями.

## 1 Нефій 21:18–26; 22:1–22

### Нефій пояснює пророцтво Ісаї про розсіювання і збирання Ізраїля

Покладіть на стіл або стілець кілька предметів (наприклад, чашок). Скажіть студентам, що ці предмети символізують групи людей. Поясніть, що Нефій навчав, що Ізраїль буде розсіяно серед усіх народів, бо вони закам'янили своїм серцем проти Спасителя (див. 1 Нефій 22:1–5). Розповідаючи це, рознесіть предмети в різні частини кімнати. Поясніть, що ця тема була дуже важливою для Нефія. Його сім'я була частиною цього розсіяння. Вони були розсіяні з Єрусалиму, їхньої батьківщини, через злочестивість людей, що жили у тій місцевості.

Запропонуйте студентам подумки прочитати 1 Нефій 21:22–23 і 22:6–8. До того, як вони почнуть читати, поясніть, що 1 Нефій 21 містить пророцтво Ісаї стосовно збирання Ізраїля і що 1 Нефій 22 містить учення Нефія про пророцтво Ісаї.

- Що це за “дивовижна робота”, згадана в 1 Нефій 22:7–8?
- Як може проповідання євангелії бути схожим на носіння інших на наших руках або на наших плечах?

Аби допомогти студентам зрозуміти, що таке розсіяння і збирання Ізраїля, ви можете прочитати наведене далі висловлювання старійшини Брюса Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Чому Ізраїль було розсіяно? Відповідь є явною; вона очевидна; немає сумнівів щодо неї. Наші предки-ізраїльтяни були розсіяні тому, що відкинули євангелію, опоганили священство, зреклися церкви і покинули царство. ...

Тоді що ж являє собою збирання Ізраїля? Збирання Ізраїля передбачає віру в усе те, що Господь вже пропонував Своему стародавньому вибраному народу, прийняття усього цього і життя у гармонії з усім цим. ... Воно включає в себе віру в євангелію, приєднання до Церкви і прихід у царство. ... І воно також може полягати в тому, щоб збиратися у визначеному місці або землі поклоніння” (*A New Witness for the Articles of Faith* [1985], 515).

Прочитайте 1 Нефій 22:9–12. Поясніть, що коли у Писаннях сказано, що Господь “обнажить ... руку Свою”, то мається на увазі, що Господь виявляє Свою силу.

- Що, за словами Нефія в 1 Нефій 22:11, зробить Господь в останні дні, щоб виявити Свою силу?
- Як збирання людей в Церкву виводить їх з полону й темряви?

Попросіть студентів зібрати предмети, розкладені по кімнаті, та принести їх назад, поставивши в одне місце. Поясніть, що збирання може бути духовним, а також фізичним. Коли ми ділимося євангелією з іншими і вони охрищуються та отримують дар Святого Духа, то вони духовно збираються в Господній Церкві. У ранній період історії Церкви новонавернених просили збиратися фізично в одному місці (наприклад, у Кертленді, шт. Огайо; Наву, шт. Ілінойс; та Солт-Лейк-Сіті, шт. Юта). Сьогодні навернених закликають будувати Церкву там, де вони є, і збиратися в місцевих філіях, приходах і колах.

- Які благословення, відповідно до 1 Нефій 22:25, прийдуть до тих, кого збирає Господь? Що, на вашу думку, означає “буде одна отара”? (Ви можете пояснити, що отара збирається в одному місці, де вся вона захищена). Як ви вважаєте, що означає “знайдуть вони пасовисько”?

У наші дні Бог просить, щоб усі члени Церкви допомагали у збиранні Його “дітей з чотирьох кінців землі” (1 Нефій 22:25). Свідчіть, що **Господь пообіцяв відновити євангелію і зібрати Ізраїль в останні дні.**

- Що, на вашу думку, будуть відчувати ті, хто збирається (навернені), до людей, які їх збирають (тих, хто поділився з ними євангелією)?
- Що ви можете робити, аби ділитися євангелією Ісуса Христа з іншими?

Нагадайте студентам, що Нефій цитував Ісаю, щоб допомогти своїй сім'ї мати більше віри в Ісуса Христа й більше надії на Нього. Пророцтва Ісаї і свідчення Нефія можуть подібним чином допомогти й нам. Свідчіть, що Ісус Христос не забуде нас і що Він активно шукає нас, щоб зібрати.

### Свідчіть

На кожному уроці вам слід свідчити про конкретні вчення, а не лише проголошувати загальне свідчення про істинність євангелії. Коли ви свідчите, пам'ятайте про пораду старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів: “Свідчіть з глибини вашої душі. Це свідчення буде найважливіше за те, що ви скажете їм за цілу годину. ... Якщо ви будете свідчити про істини, яких навчали, Бог підтвердить в нашому серці і в серці наших студентів послання євангелії Ісуса Христа” (“Teaching and Learning in the Church,” *Ensign*, June 2007, 104-105).

### Огляд книги 1 Нефій

Виділіть час для огляду книги 1 Нефій, попросивши студентів згадати, про що вони дізналися в семінарії і завдяки особистому вивченню на даний час в цьому навчальному році. Ви можете запропонувати їм проглянути підзаголовки до розділів у книзі 1 Нефій. Попросіть їх підготуватися й розказати про щось з книги 1 Нефій, що надихнуло їх або зміцнило їхню віру в Ісуса Христа. Дайте їм для цього достатньо часу, а потім нехай кілька студентів поділяться своїми думками й почуттями. Ви можете розповісти щось із вашого власного досвіду про те, як вчення з книги 1 Нефій благословили ваше життя.

# Другої книги Нефїя

### Навіщо вивчати цю книгу?

Книга 2 Нефїй допоможе студентам зрозуміти основні вчення євангелії, такі як Падіння Адама і Єви, Спокута Ісуса Христа і свобода вибору. Також ця книга містить пророцтва Нефїя, Якова та Ісаї, які були особливими свідками Спасителя. Вони пророкували про Відновлення євангелії в останні дні, розсіяння і збирання завітного народу Бога, Друге пришестя Ісуса Христа, появу Книги Мормона і Тисячоліття. Книга 2 Нефїй також вміщує пояснення Нефїя стосовно учення Христа і завершується свідченням Нефїя про Спасителя.

### Хто написав цю книгу?

Нефїй, син Легїя, написав цю книгу. Нефїй був пророком і першим великим провідником нефїйського народу після їхнього відокремлення від ламанїйців. Написане ним вказує на те, що він відчув викупительну силу Господа (див. 2 Нефїй 4:15–35; 33:6) і всією своєю душею бажав принести спасіння своєму народу (див. 2 Нефїй 33:3–4). З цієї метою він навчав свій народ вірі в Ісуса Христа і побудував храм.

### Для кого і навіщо ця книга була написана?

Нефїй писав, подумки звертаючись до трьох груп людей: нащадків свого батька; завітного народу Господа в останні дні та всіх людей світу (див. 2 Нефїй 33:3, 13). Книга 2 Нефїй була написана на малих пластинах Нефїя, які волею Господа були призначені для запису "священнослужінь і пророцтв" Нефїя та його нащадків (див. 1 Нефїй 19:3–5). На цих пластинах Нефїй записав "з глибин душі [своєї], а також багато чого з Писання, яке [було] вигравіюване на пластинах з латуні". Він пояснив, що написав "на науку і на благо [своїм] дітям" (2 Нефїй 4:15). Він проголосив: "Ми говоримо про Христа,

ми втішаємося у Христі, ми проповідуємо Христа, ми пророкуємо про Христа, і ми записуємо наші пророцтва, щоб наші діти могли знати, до якого джерела їм звертатися за прощенням їхніх гріхів" (2 Нефїй 25:26). Він завершив свій літопис запрошенням до всіх людей "прислухатися до його слів і повірити в Христа" (див. 2 Нефїй 33:10).

### Коли і де була написана ця книга?

Нефїй розпочав писати літопис, який став називатися книгою 2 Нефїй, приблизно в 570 р. до Р.Х., через 30 років після того, як він і його сім'я вийшли з Єрусалима. Він писав його, коли перебував на землі Нефїя (див. 2 Нефїй 5:8, 28–34).

### У чому особливості цієї книги?

Хоча Нефїй і є автором книги 2 Нефїй, ця книга є зібранням учень з різних джерел. Як показано нижче, в багатьох розділах книги містяться слова інших пророків. Зважаючи на те, що Легїй, Яків та Ісаї бачили Ісуса Христа і були Його свідками, Нефїй додав деякі їхні вчення з наміром переконати читачів повірити в Ісуса Христа. Легїй та Яків також цитували інших пророків під час своїх проповідей.

- Учення Легїя записані в 2 Нефїй 1–4. У 2 Нефїй 3:6–21 Легїй цитує Йосипа з Єгипту.
- Учення Нефїя записані в 2 Нефїй 4–5 та 2 Нефїй 11–33. Нефїй багато цитує Ісаїю в 2 Нефїй 12–24 та 2 Нефїй 27.
- Учення Якова записані в 2 Нефїй 6–10. У 2 Нефїй 6:6–7 та 2 Нефїй 7–8 Яків цитує Ісаїю.

У книзі 2 Нефїй також згадується про смерть Легїя (див. 2 Нефїй 4:12) й розділення нащадків Легїя на два народи— ламанїйців і нефїйців (див. 2 Нефїй 5).

### Стислий зміст

**2 Нефїй 1–4** Незадовго до смерті Легїй дає поради і благословення своїм нащадкам.

**2 Нефїй 4–8** Нефїй прославляє Господа. Він веде своїх послідовників у землю, названу ними землею Нефїя. Він записує вчення Якова про розсіяння і збирання Ізраїля.

**2 Нефїй 9–10** Яків навчає про Спокуту Ісуса Христа. Він також пророкує про те, що юдеї не приймуть Ісуса Христа, і про майбутнє збирання юдеїв та іновірців в обіцяній землі.

**2 Нефїй 11–24** Нефїй із захоптом свідчить про Ісуса Христа. Він цитує пророцтва Ісаї щодо розсіяння і збирання Ізраїля, усмирення гордих і злочестивих перед Другим пришестям, а також народження, місію і тисячолітнє правління Месії.

**2 Нефїй 25–27** Нефїй пророкує про розп'яття Спасителя, Його Воскресіння і явлення нефїйцям; розсіяння і збирання юдеїв; знищення нефїйців; відступництво; появу Книги Мормона та Відновлення.

**2 Нефїй 28–30** Нефїй застерігає від злочестивості, яка буде в останні дні, пояснює майбутню роль Книги Мормона і пророкує про збирання душ згідно з завітом.

**2 Нефїй 31–33** Нефїй закликає нас іти за Христом, бенкетувати Його словами і витерпіти до кінця. Він свідчить, що написав слова Христа.



# 2 Нефій 1

## Вступ

Істини, вміщені в 2 Нефій 1, були промовлені люблячим батьком і провідником, який знаходився на порозі смерті. Легій благав своїх синів, синів Ізмаїла і Зорама дотримуватися заповідей Бога. Він пообіцяв

їм, що якщо вони будуть дотримуватися заповідей Бога, то процвітатимуть на землі. Він також закликав їх прислухатися до Нефія як пророка і провідника.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 1:1–23

#### Легій закликає свій народ жити праведно

Попросіть студентів уявити, що вони мають раптово залишити членів своєї сім'ї і, можливо, ніколи вже їх не побачать.

- Якби вам треба було залишити останні поради своїй сім'ї, то що б ви сказали? Чому?

Заслухавши кількох студентів, поясніть, що в розділах 1–4 книги 2 Нефій міститься записана Нефієм остання порада його батька. В цьому уроці розглядається розділ 2 Нефій 1, де міститься порада, яку Легій дав своїм синам, синам Ізмаїла та Зорама.

- Чому остання порада батька (матері) або пророка може бути особливо важливою?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 1:1–5. Попросіть клас визначити ті “великі справи, які звершив Господь” для сім'ї Легія.

- Яким чином ці великі справи виявляють милість Господа?
- Можете навести приклад великої справи, яку Господь зробив для вас або вашої сім'ї?
- Які почуття викликають у вас думки про милість Бога до вас і вашої сім'ї?

З одного боку дошки напишіть *Вчинки*. З іншого боку дошки напишіть *Наслідки*. Поділіть клас на дві групи. Попросіть першу групу прочитати 2 Нефій 1:6–9, а другу групу прочитати 2 Нефій 1:10–12. Попросіть обидві групи знайти приклади вчинків, які, за словами Нефія, можуть робити його нащадки. Також попросіть їх знайти описання наслідків цих вчинків. Наприклад, Легій сказав, що коли люди будуть служити Господу згідно з Його заповідями, ця земля стане для них землею волі (див. 2 Нефій 1:7). Попросіть когось із студентів записувати на дошці відповіді, які будуть давати решта студентів.

- Аналізуючи написані на дошці відповіді, як би ви підсумували послання Легія до своєї сім'ї? (Студенти можуть сказати це іншими словами, але переконайтеся, що вони зрозуміли саме таку суть послання: **Господь благословляє нас, коли ми дотримуємося Його заповідей, і Він утримує благословення, коли ми не дотримуємося Його заповідей**).
- У 2 Нефій 1:9 фраза “ця земля” стосується Америки. Що Господь обіцяє слухняним, які житимуть у “цій землі”?

Щоб допомогти студентам зрозуміти значення метафор, які використовував Легій для того, аби заохотити своїх синів дотримуватися Господніх заповідей, покажіть будильник, ланцюг і якийсь предмет з шаром пилу (приверніть увагу до пилу, а не до предмету).

Запропонуйте студентам прочитати про себе 2 Нефій 1:13–14 і знайти слова та фрази, які стосуються трьох принесених вами предметів. Після того як вони прочитають цей уривок, піднімайте кожен предмет і просіть студентів назвати слова і фрази, які вони знайшли. (Відповіді можуть бути такими: “прокиньтєся”, “[сон] пекла”, “скину[ти] ті жакливі кайдани”, “кайдани, що сковують” і “встаньтє з праху”). Запитайте студентів,

### Метафори в Писаннях

Метафора—це образний вислів, у якому слово чи фраза описують об'єкт або дію, не маючи прямого зв'язку з цим об'єктом або дією. Наприклад, сини Легія в буквальному розумінні не були вкриті пилом (тобто прахом), коли Легій сказав їм “вста[ти] з праху” (2 Нефій 1:14). Господь і Його пророки часто користувалися метафорами під час навчання, щоб допомогти нам зрозуміти євангельські принципи. Ці метафори можуть служити яскравим нагадуванням. Під час обговорення метафор допоможіть студентам зосереджуватися на духовному значенні сказаних слів.

### Зосереджуйтеся на студентах

Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Двадцятьох Апостолів, розповів, що допомогти студентам здобути розуміння [теми уроку] більш важливо, ніж охопити весь матеріал уроку: "Пам'ятайте, ваше першочергове завдання не в тому, щоб охопити весь матеріал, якщо при цьому його не можна належним чином засвоїти. Робіть усе можливе, аби допомогти студентам зрозуміти матеріал. ... Якщо основний принцип був зрозумілий і засвоєний, ... тоді найбільш важливої цілі було досягнуто" ("To Understand and Live Truth" [звернення до вчителів релігії ЦСО, 4 лют. 2005 р.], сс. 2–3, si.lds.org).

що це може означати: перебувати в стані "глибокого сну"; бути скованими "жахливими кайданами" або необхідність "встати з праху".

- До чого Легій закликав своїх синів, коли використовував ці слова і фрази? (Покаятися, змінити свої шляхи).
- Що станеться, як попереджає Легій, якщо його сини не скинуть свої кайдани"? (Див. 2 Нефій 1:13).

Попросіть студентів прочитати про себе 2 Нефій 1:14–18. Поясніть, що Легій дав свою пораду з добротою, і любов'ю, і великою турботою ("то непокоїло мою душу") про благополуччя своїх дітей. Попросіть студентів знайти, чому Легій бажав, аби його сім'я дотримувалася заповідей Господа.

- Чому Легій хвилювався за своїх нащадків? (Його непокоїли наслідки, що прийдуть до них через їхні вчинки, і він бажав, аби вони відчували любов Бога, як відчув її він).

Нехай студенти знову самостійно прочитають 2 Нефій 1:15.

- Яке благословення отримав Легій завдяки своїй вірності?
- Коли ви відчували себе оточеними руками Божої любові?

Розділіть клас на пари. Попросіть одного студента з кожної пари прочитати 2 Нефій 1:19–22 і знайти обіцяння, які могли спонукати синів Легія до покаяння. Попросіть іншого студента з кожної пари опрацювати ті ж самі вірші і знайти наслідки, які, за словами Легія, настануть, якщо його сини виберуть не дослухатися до його поради. (Ви можете записати це завдання на дошці). Дайте студентам три або чотири хвилини на виконання цього завдання й на те, щоб поділитися знайденим одне з одним. Під час їхніх бесід ви можете ходити по класу і допомагати в обговоренні.

Прочитайте студентам вголос заклик Легія з 2 Нефій 1:23. Ви можете запропонувати студентам позначити цей вірш. Ви також можете запропонувати їм написати у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять одну ціль, яку їм, можливо, потрібно досягнути, аби "проки[нутися]", "скину[ти] ті жахливі кайдани" або "вста[ти] з праху", щоб вони могли отримати благословення, про які говорив Легій.

- Що для вас означає "одягн[утися] бронею праведності"? (Див. також УЗ 27:15–18).

## 2 Нефій 1:24–32

### *Легій закликав своїх синів прислухатися до Нефія як пророка і провідника*

Поясніть, що Легій говорив про джерело сили і натхнення, приготовлене Господом для його сім'ї. Попросіть студентів знайти, що це за джерело, в 2 Нефій 1:24. (Цим джерелом був Нефій, який мав служити їхнім пророком після смерті Легія).

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 1:25–28. Попросіть клас знайти причини, з яких Легій просив народ прислухатися до Нефія.

- На яких якостях наголошував Легій, коли говорив про провідництво Нефія? Чи довірилися б ви провіднику з такими якостями?
- Коли ви бачили приклади того, як провідники Церкви виявляють такі якості?

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 1:30–32. Попросіть їх знайти обіцяння, які Легій дав Зораму.

- Що це були за обіцяння?
- Як ці обіцяння можна застосувати до нас і наших сімей, якщо ми йдемо за пророком?

Після цього обговорення пересвідчіться, що студенти розуміють: **коли ми дослухаємося до тих, кого Бог покликав бути нашими провідниками, ми благословенні духовним процвітанням і захистом.** На підтримку цього принципу поділіться своїм свідченням про благословення, які приходять, коли ми йдемо за нашими церковними провідниками.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 2 Нефій 1:22. “Знищення навечно”

У 2 Нефій 1:22 Легій говорить про “знищення навечно душі і тіла”. Наведене далі висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта може допомогти вам пояснити слова Легія:

“Знищення не означає кінець існування. Ми знаємо, оскільки навчені завдяки одкровенням Господа, що душа не може бути знищена.

Кожна душа, народжена у цей світ, отримає воскресіння і безсмертя та буде існувати безкінечно. Отже, знищення не означає припинення існування. Коли Господь каже, що вони будуть знищені, Він має на увазі, що вони будуть вигнані з Його присутності, що вони будуть відсічені від присутності світла й істини і не матимуть привілею отримати це піднесення; оце і є знищення” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 2:227–228).

### 2 Нефій 1:28. “Якщо ви будете прислухатися до голосу Нефія, ви не загинете”

Легій пообіцяв, що ті, хто буде “прислухатися до голосу Нефія”, матимуть благословення (див. 2 Нефій 1:28). Щоб прочитати обіцяння, дані Господом тим, хто прислухається до живих пророків у наші дні, див. Учення і Завіти 21:5–6.

Президент Уілфорд Вудрафф казав: “Я сподіваюся, ми всі можемо слідувати тим курсом, що його визначено перед нами слугами Господніми, бо якщо ми робимо це, то я знаю, що ми будемо в безпеці у цьому світі і здобудемо щастя і піднесення у світі прийдешньому. ... Якщо ми вірні, вони поведуть нас шляхом життя, і якщо ми маємо достатньо довіри до їхніх повчань, до повчань Святого Духа, що передається через них, то ми завжди на безпечному шляху, і ми можемо бути певними в тому, що отримаємо свою нагороду” (*Учення Президентів Церкви: Уілфорд Вудрафф* [2004], с. 203).

# 2 Нефій 2 (Частина 1)

## Вступ

У розділі 2 Нефій 2 міститься продовження повчань Легія, які він дав незадовго до своєї смерті. Звертаючись безпосередньо до свого сина Якова, Легій свідчив про здатність Господа освятити наші скорботи на нашу користь. У зверненні до всіх своїх синів Легій свідчив

про Падіння Адама—чому воно було необхідним і який вплив воно має на людство, а також про потребу в Спокуті Ісуса Христа. (Легій також пояснював вчення про свободу вибору. Це вчення буде представлено в наступному уроці).

**Допоможіть студентам побачити, що Писання можна застосувати до них**

Один з найефективніших способів допомогти студентам підготуватися до навчання—це попросити їх подумати над запитанням або ситуацією, які є для них близькими і про які буде говоритися в Писаннях, що пропонуються для вивчення. Це допоможе студентам вивчати Писання цілеспрямовано.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 2:1–4

#### *Легій говорить з Яковом про скорботи і благословення*

Щоб допомогти студентам побачити, що розділ 2 Нефій 2 має застосування в їхньому житті, попросіть їх пригадати якусь знайому їм людину, яка зазнала великих труднощів або скорбот. Нехай вони подумують, що могли б сказати цій людині. Попросіть їх підготуватися і поділитися своїми думками з класом.

Поясніть, що у розділі 2 Нефій 2 міститься запис звернення Легія до сина, який зазнав чимало труднощів. Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 2:1. Попросіть їх визначити, до якого сина Легій звертався (Якова) і що було причиною страждань цього сина (жорстокість його братів). Потім нехай студенти подумки прочитають 2 Нефій 2:2–3. Ви можете запропонувати їм позначити слова і фрази, які описують те, що Господь зробить для Якова.

Попросіть студентів назвати фрази, які вони знайшли. Потім поставте такі запитання, щоб допомогти їм зрозуміти, що **Господь може освятити наші скорботи на нашу користь**:

- Що для вас означає фраза “освятить твої скорботи на твою користь”?
- Коли ви були свідками того, що Господь може освятити наші скорботи нам на користь?

### 2 Нефій 2:5–25

#### *Легій навчає своїх синів про Падіння і Спокуту Ісуса Христа*

Скажіть, що Легій навчав Якова та інших своїх синів про Падіння Адама і Єви. Можливо, вам потрібно пояснити, що термін “Падіння” вказує на обставини, в яких опинилися Адам і Єва та їхні нащадки внаслідок вибору, зробленого Адамом і Євою в Еденському саду, де вони скуштували забороненого плоду.

- Який вибір Господь дав Адаму і Єві в Еденському саду? (Він дозволив їм вибрати, чи скуштувати заборонений плід).
- Чому, згідно з 2 Нефій 2:15, Господь дав їм цей вибір? (“Щоб виконати Свої одвічні цілі щодо кінцевого стану людини”. Ви можете запропонувати студентам позначити цю фразу).
- Якими є одвічні цілі Бога для нас? (Дати нам можливість отримати вічне життя і стати подібними до Нього. Ви можете запропонувати студентам занотувати це у своїх примірниках Писань поруч з фразою “одвічні цілі”. Ви також можете попросити їх прочитати Мойсей 1:39).

Перемалюйте на дошку таку таблицю, залишаючи порожніми дві нижні графи. (Ви можете запропонувати студентам перемалювати цю таблицю в їхні щоденники для вивчення Писань або зошити для класних занять).

Якби не було Падіння	Завдяки Падінню
<p>Усе б залишилося у тому стані, в якому воно було створено (див. 2 Нефій 2:22).</p> <p>Адам і Єва не мали б дітей (див. 2 Нефій 2:23).</p> <p>Адам і Єва залишалися б у невинності, не маючи змоги пізнати радість або горе, добро або гріх (див. 2 Нефій 2:23).</p>	<p>Адам і Єва були вигнані з саду обробляти землю (див. 2 Нефій 2:19).</p> <p>Адам і Єва народили дітей—сім'ю всієї землі (див. 2 Нефій 2:20).</p> <p>Адам і Єва та їхні нащадки матимуть змогу пройти смертне життя—з його горем, радістю та можливістю робити добро і грішити (див. 2 Нефій 2:23, 25).</p> <p>Ми підвладні фізичній і духовній смерті (див. 2 Нефій 9:6; Геламан 14:16).</p>

Запропонуйте комусь із студентів вийти до дошки і робити записи. Попросіть студентів подумки опрацювати 2 Нефій 2:19–25 і визначити (1) наслідки, які б настали, якби Адам і Єва не скуштували заборонений плід і не пали, а також (2) наслідки, які стали результатом Падіння. Попросіть студента, який стоїть біля дошки, записувати відповіді інших студентів у таблицю. Відповіді повинні узгоджуватися з перерахованими вище (окрім інформації про фізичну і духовну смерть, яку буде додано пізніше).

Попросіть студентів продивитися свої відповіді під заголовком “Якби не було Падіння”.

- Як умови Еденського саду перешкождали зростанню Адама і Єви згідно з планом спасіння Небесного Батька? (Див. 2 Нефій 2:22–23).

Запропонуйте студентам продивитися список під заголовком “Завдяки Падінню”.

Пересвідчіться, чи вони розуміють, що ми є нащадками Адама і Єви, і тому підвладні наслідкам, які прийшли до них після Падіння (див. 2 Нефій 2:21).

- Фраза “обробляти землю” означає, що після того, як Адам і Єва були вигнані з саду, вони повинні були працювати, аби здобувати їжу. Як, на вашу думку, робота допомагає нам зростати згідно з планом Небесного Батька?
- Як можливість мати дітей допомагала Адаму і Єві стати більш подібними до Небесного Батька? Чому сім'ї мають важливе значення в плані Небесного Батька?
- Як можливість пізнавати радість і горе допомагає нам зростати згідно з планом Небесного Батька?

Після обговорення цих запитань наголосіть, що **Падіння Адама і Єви є необхідною складовою плану щастя Небесного Батька.**

Зверніть увагу, що 2 Нефій 2:25 є віршем для опанування. Ви можете запропонувати студентам його позначити. Він короткий, а тому ви можете приділити трохи часу, щоб допомогти студентам його вивчити.

Поясніть, що незважаючи на те, що Падіння відкрило шлях для нашого розвитку, воно також принесло з собою у світ біль, страждання, гріх і смерть. Щоб допомогти студентам розширити своє розуміння цієї істини, попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 9:6. Потім попросіть іншого студента прочитати вголос Геламан 14:15–17. Попросіть клас знайти наслідки Падіння, описані в цих віршах.

- Що в цих віршах говориться про Падіння? (Воно принесло фізичну смерть, яка є смертю тіла, а також духовну смерть, яка є відсіченням від присутності Бога. Напишіть на дошці під заголовком “Завдяки Падінню” *Ми підвладні фізичній і духовній смерті*).

Щоб допомогти студентам поміркувати над тим, як вони відчували на собі наслідки Падіння, написані на дошці, запропонуйте їм обдумати наведені далі запитання. (Читайте запитання повільно і робіть між ними паузи, щоб дати студентам достатньо часу на обдумування).

- Які можуть бути причини бідувань у нашому житті?
- Чому смерть є необхідною складовою плану спасіння?
- Як біди і смуток можуть сприяти нашому навчанню і зростанню?

Поясніть: якщо ми розуміємо, як впливає на нас Падіння, то усвідомлюємо потребу в Спокуті Ісуса Христа. Прочитайте таке висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:

### 2 Нефій 2:25

Щоб допомогти студентам опанувати цей вірш, зверніться до поданої в кінці уроку ідеї для навчання, яка стосується цього вірша для опанування.



“Людина насправді не бажає їжі, поки не зголодне, так само вона не бажає спасіння Христа, поки не усвідомить, чому їй потрібен Христос. Ніхто відповідним і належним чином не знає, навіщо йому потрібен Христос, поки не зрозуміє і не прийме вчення про Падіння і його наслідки для людства. І жодна інша книга у світі й близько не пояснює цього важливого вчення так добре, як Книга Мормона” (“The Book of Mormon and the Doctrine and Covenants,” *Ensign*, May 1987, 85).

Після того, як у студентів було достатньо часу на обдумування цих запитань, покажіть ілюстрацію із зображенням Спасителя. Поділіться своїм свідченням про те, що **завдяки Спокуті Ісус Христос викупляє нас від наслідків Падіння і пропонує викуплення від наших гріхів.**

Запропонуйте кільком студентам по черзі прочитати вголос з 2 Нефій 2:5–10, 21 та Алма 7:11–13. Попросіть клас знайти в цих віршах фрази, які говорять про те, що зробив Спаситель, аби викупити нас від наслідків Падіння і від наших власних гріхів. (Стосовно вірша 9: вам, можливо, потрібно пояснити, що “бути посередником” означає бути тим, хто просить від імені іншої особи або діє від імені іншої особи). Щоб допомогти студентам проаналізувати знайдені ними фрази, поставте такі запитання:

- Які фрази у цих віршах вказують на те, що завдяки Спокуті Спаситель викупить нас від фізичної смерті?
- Які фрази вказують на те, що Спаситель викупить нас від духовної смерті (відсічення від присутності Бога)?
- Які фрази вказують на те, що Спаситель може викупити нас від гріхів?
- Які фрази вказують на те, що Спаситель може допомогти нам у часи випробувань, прикладами яких можуть бути хвороба і біль?

Що, згідно з 2 Нефій 2:7–9, 21, ми повинні робити, аби отримати всі благословення, доступні завдяки Спокуті? (Стосовно вірша 7: вам, можливо, потрібно пояснити, що людина, яка має “скрушене серце і упокорений дух”, є смиренною і готовою виконувати волю Бога. Така людина відчуває глибокий смуток за скоєний гріх і щиро бажає покаятися).

Після обговорення цих запитань попросіть студентів подумки опрацювати визначені вірші і знайти фрази, які мають для них особливе значення. Попросіть студентів розділитися на пари і поділитися одне з одним фразами, які вони вибрали. Запропонуйте їм розповісти, чому ці фрази мають для них особливе значення.

Попросіть одного або двох студентів підсумувати для решти класу те, чому Падіння є необхідною складовою плану спасіння Небесного Батька. Потім попросіть їх поділитися своїми почуттями стосовно того, як Спокута Ісуса Христа викупляє нас від Падіння.

### Вірш для опанування—2 Нефій 2:25

*Примітка:* Подумайте над проведенням наступної вправи, щоб допомогти студентам використовувати 2 Нефій 2:25 під час навчання евангелії. Зважаючи на обсяг і тривалість сьогоденішнього уроку, ви можете провести цю вправу в інший день, коли у вас буде більше часу.

Запропонуйте студентам за допомогою 2 Нефій 2:25 підготувати урок, який стосується вчення про Падіння. Вони можуть провести цей урок під час домашнього сімейного вечора або за інших обставин. Зверніться до кількох студентів з проханням погодитися розповісти про свій досвід після навчання. Якщо дозволяє час, нехай студенти почнуть свою підготовку вже під час уроку.



# 2 Нефій 2 (Частина 2)

## Вступ

Попередній урок, на якому ви вивчали 2 Нефій 2, був зосереджений на Падінні Адама і Єви, а також Спокуті Ісуса Христа. Даний урок зосереджений на вченнях Легія про доктрину свободи вибору, складовою якої є істина про те, що ми вільні вибрати волю і вічне життя через Ісуса Христа.

На цьому уроці студенти матимуть нагоду навчати одне одного. Перед уроком підготуйте роздатковий матеріал з вказівками, які подані в даному уроці. Ознайомтеся з кожною добіркою вказівок, аби допомогти студентам під час їхньої підготовки до навчання.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 2:11–18, 25–30

#### Легій навчає про свободу вибору і наслідки нашого вибору


Коротко нагадайте студентам, що на попередньому уроці вони знайомилися з вченнями Легія з 2 Нефій 2 про Падіння Адама і Єви, а також про благословення Спокути Ісуса Христа. Вибір Адама і Єви дозволив нам прийти на землю (див. 2 Нефій 2:25), де ми зазнаємо смутку, болю та смерті. **Через Спокуту Ісус Христос викупляє нас від Падіння і пропонує звільнення від наших гріхів** (див. 2 Нефій 2:26). Завдяки Спокуті **ми вільні вибрати волю і вічне життя або неволю і смерть** (див. 2 Нефій 2:27).

Поясніть, що на цьому уроці студенти будуть продовжувати вивчати 2 Нефій 2 і матимуть нагоду навчати одне одного принципам свободи вибору, які Легій пояснював своєму сину Якову. Поділіть студентів на чотири групи. Дайте кожній групі копію однієї з наведених далі добірок вказівок, які допоможуть їм підготуватися до навчання (перед уроком підготуйте роздатковий матеріал з цими вказівками). Якщо у класі менше, ніж чотири студенти, роздайте по добірці вказівок кожному студенту, а матеріал решти добірок викладіть самі.

Кожна добірка вказівок має п'ять завдань. Заохочуйте до участі всіх студентів: пере-свідчіться, що кожен у групі отримав завдання. У групах, де більше, ніж п'ять осіб, студенти можуть розділити завдання. У групах, де менше п'яти студентів, декому потрібно буде виконати кілька завдань. Поінформуйте студентів, що вони матимуть приблизно три хвилини на підготовку і що кожна група матиме приблизно п'ять хвилин для навчання.

#### Група 1: Бог створив нас, аби ми діяли

- Підніміть камінь і покажіть його класу. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 2:14. Перед тим, як він чи вона почне читати, попросіть клас знайти описання, дане Легієм, двох типів створіння на небесах і на землі. (“Те, що може діяти, і те, що може бути під дією”). Запитайте: Як цей вірш стосується нас і каменя? (Ми були створені, щоб діяти, а камінь—щоб бути під дією. Цей камінь, як і багато інших створіння, не може діяти самостійно).
- Попросіть одного зі студентів прочитати перше речення з 2 Нефій 2:16. Запитайте студентів: Чому, на вашу думку, в плані спасіння Небесного Батька важливо, аби ми діяли самостійно? Після того як студенти дадуть відповіді, запитайте: Як ми іноді чекаємо, аби бути під дією, замість того, щоб діяти самостійно?
- Напишіть на дошці УЗ 58:26–28. Попросіть студентів знайти цей уривок. Прочитайте його вголос разом зі студентами.
- Запитайте: Що ми можемо дізнатися з Учення і Завіти 58:26–28 стосовно того, аби діяти самостійно? Як саме ми можемо завзято прагнути, щоб “вершити багато праведності”? Коли ви були свідками того, як ваші старання принесли багато

 **2 Нефій 2:27** є віршем для опанування. Щоб допомогти студентам опанувати цей вірш, зверніться до поданої в кінці уроку ідеї для навчання, яка стосується цього вірша для опанування.

праведності? (Після того як один-два студенти дадуть відповіді, ви також можете навести власний приклад).

Д. Поділіться вашим свідченням про важливість діяти самостійно і прагнути принести багато праведності.

### Група 2: Принаджування до добра і принаджування до зла

- А. Попросіть одного зі студентів прочитати друге речення з 2 Нефій 2:16. Запитайте студентів: Що означає слово *принаджувати*? (Запрошувати, переконувати або приваблювати).
- Б. Запитайте студентів: Яким чином Небесний Батько принаджує нас робити добро? (Студенти можуть згадати про спонукання Святого Духа, обіцяні благословення за дотримання заповідей та вчення пророків останніх днів).
- В. Прочитайте вголос 2 Нефій 2:17–18 і запропонуйте студентам слідкувати у своїх примірниках Писань. Попросіть їх з'ясувати, чого диявол прагне для всіх нас. (Він хоче, щоб ми були нещасними).
- Г. Запитайте: Як ви можете дізнатися, які принаджування йдуть від Бога, а які—від диявола? (Під час цього обговорення ви можете звернутися до Мороній 7:16–17). Після відповідей студентів запитайте: Що саме принаджує людей чинити злочестя і веде до нещастя?
- Д. Поділіться вашим свідченням про принаджування від Бога, які ведуть до добра і щастя, а також принаджування від диявола, які ведуть до злочестивості і нещастя. Під час свідчення ви можете розповісти про випадок, який проілюструє істинність того, що ви знаєте.

### Група 3: Ми несемо відповідальність за свої рішення

- А. Прочитайте класу таке висловлювання:
- “Ви вільні вибирати і діяти, але не вільні вибирати наслідки своїх вчинків. Наслідки можуть не бути негайними, але вони завжди матимуть місце” (*Стійкі у вірі: довідник з евангелії* [2004], 123).
- Запитайте: Які приклади наслідків, що можуть не бути негайними, але можуть мати місце? (Одна з можливих відповідей—захворювання на рак, яке часто виникає внаслідок куріння).
- Б. Запропонуйте студентам прочитати подумки 2 Нефій 2:26–27 і знайти слова й фрази, що вказують на майбутні наслідки рішень, які ми приймаємо зараз. Попросіть студентів розповісти про те, що вони знайшли. (Відповіді можуть бути такими: “покарання згідно з законом у той великий і останній день”, “воля”, “вічне життя”, “неволя”, “смерть” і “неща[стя]”). Напишіть відповіді студентів на дошці.
- В. Запитайте: Чому, на вашу думку, нам важливо розуміти наслідки наших рішень у цьому житті? Коли студенти дадуть відповіді, запитайте: Як знання про ці наслідки може спонукати нас приймати праведні рішення?
- Г. Зверніть увагу, що в 2 Нефій 2:27 Легій говорить, що ми “вільні вибрати волю”. Запитайте: Як ви можете підтвердити з власного досвіду, що праведні рішення допомагають нам залишатися вільними вибирати? Можете навести приклади? (Будьте готові навести власні приклади).
- Д. Поділіться своїм свідченням, що ми несемо відповідальність перед Богом за свої рішення і що наслідки завжди мають місце.

### Група 4: Обрання найкращої частини

- А. Нехай студенти прочитають вголос 2 Нефій 2:28. Попросіть студентів знайти чотири бажання, які Легій мав стосовно своїх синів. Після прочитання вірша запропонуйте студентам розповісти про те, що вони знайшли.
- Б. Запитайте: Яким чином ми можемо дивитися на великого Посередника Ісуса Христа, щоб Він допоміг нам приймати праведні рішення?
- В. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 2:29. Запитайте студентів: Яким чином наші рішення дають дияволу силу підкоряти нас? Під час цього обговорення наголосіть, що багато зі спокус Сатани спрямовані на “бажання плоті”,

тобто наші фізичні бажання. Коли люди піддаються цим спокусам, вони стають залежними від шкідливих речовин і в них формується хибна поведінка. Прочитайте наступне висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Те, що починається з думки просто поекспериментувати, може призвести до порочного кола. Зі спроби формується звичка. Зі звички виростає залежність. Залежність породжує згубну звичку. А вона захоплює дуже поступово. Її поневолюючі кайдани настільки непомітні, що не відчуваються, аж поки не стають надто міцними, щоб їх розірвати. ... Згубна звичка придушує майбутню свободу вибирати” (“Addiction or Freedom,” *Ensign*, Nov. 1988, 6–7).

Поділіться своїм свідченням про те, як праведність веде до свободи від згубних звичок і залежностей.

Г. Прочитайте студентам 2 Нефій 2:30. Коли вони за вами слідкуватимуть, попросіть їх звернути увагу на такі слова: “Я обрав найкращу частину”. Запитайте: Що цей вислів говорить про Легія?

Д. Попросіть студентів обміркувати такі запитання: Хто із тих, кого ви знаєте, як і Легій, “обрав найкращу частину”? Як саме ви б хотіли взяти приклад з цієї людини? Дайте студентам достатньо часу для обдумування, а потім попросіть одного або двох з них поділитися своїми думками. Після цього поділіться власними думками.

*Примітка для вчителя:* На завершення запропонуйте студентам поміркувати над тим, чи ведуть їх їхні рішення до волі і вічного життя, чи до полону, духовної смерті та нещастя. Запевніть студентів, що будь-які погані вчинки, які вони вже могли зробити, можуть бути виправлені через віру в Ісуса Христа і покаяння. Свідчіть про Спасителя, Його Спокуту і Його здатність зміцнювати нас в наших зусиллях приймати рішення, які приведуть до щастя і вічного життя.

### Вірш для опанування—2 Нефій 2:27

Щоб допомогти студентам вивчити напам'ять 2 Нефій 2:27, напишіть на дошці першу літеру кожного слова, таким чином: *О, л в, к в в п; і в н д л н і. І в в в в і в ж ч в П д в л, а в н і с, щ ч н в у п т п в д; б в п в л з т с н, я с.* (Ви можете також запропонувати студентам позначити цей вірш особливим чином, щоб при потребі вони могли швидко його знайти).

Нехай студенти повторюють разом 2 Нефій 2:27 (при потребі можна користуватися Писаннями), доки вони не зможуть повторити весь вірш за допомогою тільки перших літер. Потім зітріть кілька літер і попросіть їх знову повторити цей вірш. Продовжуйте, доки всі літери не будуть стерті і доки студенти не розкажуть увесь вірш напам'ять. Під час цієї вправи ви можете прочитати таке висловлювання старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів: “Заучений уривок з Писань стає надійним другом, що не втратить силу з плином часу” (“Сила Писань”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, с. 6).

*Примітка:* Протягом цього уроку ви можете виділяти час для виконання цієї вправи.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 2 Нефій 2:29. “Бажан[ня] плоті і зло, яке в ній”

Цей вірш не означає, що наші тіла є злом. Скоріше він описує аспект нашого занепаłego стану. У довіднику *Стійкі у вірі* дається таке пояснення: “У цьому занепалому стані ми маємо конфлікт усередині нас самих. Ми є духовними дітьми Бога з можливістю бути

“учасниками Божої Істоти” (2 Петра 1:4). Однак “ми недостойні перед [Богом]; через падіння наші натури стали постійно грішними” (Етер 3:2). Нам потрібно постійно докладати зусиль, аби перемогти неправедні пристрасті й бажання” (*Стійкі у вірі: довідник з євангелії* [2004], с. 88).

# 2 Нефій 3

## Вступ

2 Нефій 3 вміщує слова Легія до його найменшого сина Йосипа. Легій переповідає пророцтво Йосипа з

Єгипту, яке стосувалося ролі пророка Джозефа Сміта, появи Книги Мормона і Відновлення євангелії.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 3:1–25

*Легій переповідає пророцтво Йосипа з Єгипту стосовно пророка Джозефа Сміта*

Перед уроком намалюйте на дошці таку схему.



Щоб підготувати студентів до розуміння змісту 2 Нефій 3, скажіть, що в цьому розділі міститься інформація про чотирьох чоловіків з однаковим іменем. Попросіть студентів за допомогою посилань на Писання швидко знайти, кого представляє кожна фігура. Коли хтось із студентів знаходить відповідь, нехай запише її на дошці. (Перша фігура представляє Йосипа, сина Легія. Друга—пророка Йосипа, проданого в Єгипет приблизно за 1700 р. до народження Ісуса Христа. Третя—пророка Джозефа Сміта. А четверта—Джозефа Сміта старшого).

Покажіть ілюстрацію із зображенням пророка Джозефа Сміта, а саме “Брат Джозеф” (62161; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 87). Скажіть студентам, що більша частина розділу 2 Нефій 3 зосереджена на пророцтві Йосипа з Єгипту, яке стосується пророка Джозефа Сміта.

Попросіть трьох студентів по черзі прочитати вголос по одному віршу з 2 Нефій 3:6–8. Нехай клас знайде слова і фрази, які Йосип з Єгипту вжив для описання Джозефа Сміта і роботи, яку він здійснить. (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що коли Йосип з Єгипту вживав фразу “плід моїх стегон”, він мав на увазі своїх нащадків). На дошці під фігурою, яка представляє Джозефа Сміта, напишіть знайдені студентами слова і фрази. Вони повинні знайти такі фрази: “вибраний провидець для плоду моїх стегон”, “поважатимуть його дуже”, “привів їх до знання завітів” та “зроблю Я його великим у Моїх очах”.

- Після того як ми розглянули 2 Нефій 3:6–8, що ви дізналися про пророка Джозефа Сміта? (Допоможіть студентам зрозуміти, що **Господь поставив пророка Джозефа Сміта, щоб він допоміг здійснити Відновлення євангелії**.)

Запропонуйте студентам подумки прочитати 2 Нефій 3:11–15. Попросіть їх знайти додаткові фрази, які стосуються того, що Бог буде вершити через пророка Джозефа Сміта. Виділіть їм достатньо часу на вивчення цих віршів, а потім запитайте, що вони знайшли. Додайте їхні відповіді до списку на дошці під фігурою, яка представляє пророка Джозефа Сміта. (Відповіді можуть бути такими: “нести слово Мое”, “через



слабкість він стане сильним”, “ті, хто прагне знищити його, зазнають поразки” та “назвуть його ... ім'ям ... батька”).

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти і обміркувати роль пророка Джозефа Сміта у відновленні євангелії, прочитайте вголос 2 Нефій 3:11 і зробіть особливий наголос на фразі “силу нести слово Мое”.

- Які ви можете назвати приклади Божого слова, які привніс Джозеф Сміт? (Відповіді можуть бути такими: Книга Мормона, Учення і Завіти, Дорогоцінна Перлина, Переклад Біблії Джозефом Смітом та особисті проповіді пророка).

Під час цього обговорення особливо наголосіть: Йосип з Єгипту пророкував, що пророк Джозеф Сміт явить Книгу Мормона. Можливо, вам потрібно буде пояснити, що в 2 Нефій 3:12 говориться про дві книги: книгу, написану нащадками Йосипа з Єгипту—Книгу Мормона; і книгу, написану нащадками Юди—Біблію. Ви можете запропонувати студентам записати ці пояснення у свої примірники Писань.

Попросіть студентів опрацювати 2 Нефій 3:12 і знайти фрази, що описують, як вплинуть на світ Книга Мормона і Біблія, коли вони “зрос[туться] одне з одним”. (Наприклад, студенти можуть знайти такі прояви впливу: “зруйнує хибні вчення”, “покладе край розбратові” та “встановить мир”).

Щоб допомогти студентам розглянути, як Книга Мормона вплинула на їхнє життя, запитайте:

- Коли ви відчували вплив Книги Мормона на ваше життя або спостерігали її вплив на життя друзів або членів сім'ї?

Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 3:15. Попросіть клас звернути особливу увагу на фразу “приведе мій народ до спасіння”.

- Яким чином Книга Мормона допомагає приводити людей до спасіння?
- Що Книга Мормона змінила у вашому житті?



Щоб допомогти студентам зрозуміти й оцінити місію пророка Джозефа Сміта, якого було висвячено наперед, попросіть одного зі студентів прочитати вголос таке висловлювання Президента Бригама Янга:

“Це було вирішено на радах у вічності, задовго до того, як землю було закладено, що він, Джозеф Сміт, має бути людиною в останньому розподілі цього світу, який принесе слово Бога людям і отримає повноту ключів і влади священства Сина Бога. Око Господа було на ньому, і на його батькові, і на батьковій його батька, і на його прашурах до самого ... Адама. Він пильнував цю сім'ю і цю кров, відколи вона взяла початок зі свого витка і до народження цієї людини. Він був висвячений наперед у вічності, щоб головувати у цьому останньому розподілі” (*Discourses of Brigham Young*, sel. John A. Widtsoe [1954], 108).

Підсумуйте 2 Нефій 3:16–24, пояснюючи, що Йосип з Єгипту порівняв Джозефа Сміта з Мойсеєм. Нехай студенти знайдуть у 2 Нефій 3:24 слова і фрази, які описують пророка Джозефа Сміта. Коли вони будуть називати знайдені слова і фрази, додавайте їхні відповіді до списку на дошці.

Прочитайте наведене далі висловлювання Президента Гордона Б. Хінклі. Попросіть студентів звернути увагу на істини, відкриті через пророка Джозефа Сміта:

“Дозвольте назвати кілька з багатьох учень і практик, які відрізняють нашу Церкву від усіх інших церков, і всі вони були явлені через одкровення молодому пророкові [Джозефу Сміту]. ...

Знання про Божество. ...

Книга Мормона. ...

Відновлене священство. ...

План вічного життя сім'ї. ...

Невинність малих дітей. ...

Велике вчення про спасіння померлих. ...

Віч[на] приро[да] людини. ...

Принцип сучасного одкровення. ...

### Запитання, які спонукають пригадати почуття

Президент Генрі Б. Айрінг, з Першого Президентства, радив учителям ставити запитання, які "спонукають людей звертатися до спогадів, щоб згадати почуття". Він сказав: "Поставивши запитання, мудрим буде витримати паузу, перш ніж попросити когось відповідати. Навіть ті, хто не буде відповідати, замисляться над своїми духовними переживаннями. Цим ви запросите Святого Духа" ("The Lord Will Multiply the Harvest" [звернення до вчителів релігії ЦСО, 6 лют. 1998 р.], 6, si.lids.org).

Протягом коротких 38 з половиною років життя через нього було дано неймовірну кількість знань, дарів та вчень" ("Те величне, що відкрив Бог", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2005, сс. 80–83).

Попросіть одного зі студентів додати до написаного на дошці перелік Президента Хінклі.

Нехай один із студентів прочитає вголос Учення і Завіти 135:3. Поясніть, що старійшина Джон Тейлор, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, який пізніше став третім Президентом Церкви, написав ці слова невдовзі після смерті пророка Джозефа Сміта. Попросіть студентів знайти в цьому вірші те, що можна було б додати до списку на дошці. Додайте їхні відповіді до списку.

Дайте студентам час продивитися написане на дошці. Запропонуйте їм поміркувати про те, що вони дізналися про роль пророка Джозефа Сміта. Нехай вони обдумають те, що знають і відчувають стосовно Пророка, написавши відповідь на одне з таких запитань у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять:

- Про що ви сьогодні дізналися або що відчули, що зміцнило ваше свідчення про пророка Джозефа Сміта?
- Що із того, що Джозеф Сміт зробив, чого навчав або що відновив, має, як ви вважаєте, "велику цінність" (2 Нефій 3:7) для вас?

Поділіть студентів на пари. Запропонуйте їм поділитися одне з одним своїми свідченнями про пророка Джозефа Сміта. Якщо дозволяє час, можете попросити кількох студентів свідчити перед класом. Поділіться власним свідченням про те, що Бог поставив Джозефа Сміта, аби здійснити Відновлення. Запропонуйте своїм студентам з молитвою шукати способів ділитися з іншими своїми свідченнями про пророка Джозефа Сміта і Книгу Мормона, особливо з друзями і членами сім'ї.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 2 Нефій 3:12. Як Книга Мормона і Біблія "зрост[уться] одне з одним"

Невдовзі після виходу Біблії короля Джеймса, виданої Церквою, з його Путівником по Писаннях та виносками, в яких містяться посилання на всі Головні труди, президент Бойд К. Пекер, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, сказав: "Старий Завіт і Новий Завіт ... і ... Книга Мормона ... тепер сплетені разом так, що якщо ви зосереджено вивчаєте одне [Писання], то прагнете вивчати й інше; якщо ви вивчаєте одне з [Писань], вам в цьому допомагає інше. Для нас вони дійсно є одним цілим" ("Scriptures," *Ensign*, Nov. 1982, 53).

### 2 Нефій 3:18. Хто є промовцем?

Старійшина Брюс Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, так визначив людей, про яких говориться в 2 Нефій 3:18. Слова в квадратних дужках додані старійшиною Мак-Конкі. Він сказав: "Зверніть увагу на слова Господа: "І Я, знайте, Я настановлю його [Мормона] написати письмена плоду стегон твоїх [нефійців] для плоду стегон твоїх [ламанійців]; і промовець родом з стегон твоїх [Джозеф Сміт] проголосить їх". Книгу Мормона написав Мормон, але те, що він написав, було взято з писань нефійських пророків; і ці писання, зібрані в одну книгу, були перекладені Джозефом Смітом і через нього вони дійшли до ламанійців" (*A New Witness for the Articles of Faith* [1985], 426).



# Урок за програмою домашнього навчання

## 1 Нефій 20–2 Нефій 3 (Блок 5)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за  
програмою домашнього навчання*

Далі подається стислий зміст учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи 1 Нефій 20 до 2 Нефій 3 (блок 5), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите за блоком 5, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (1 Нефій 20–22)

Нефій цитував деякі пророцтва Ісаї своїм братам. З цих пророцтв студенти дізналися, що Господь запрошує тих, хто був непокірним, покаятися і повернутися до Нього. Це вказує на те, що Господь любить нас і ніколи не забуде. Студенти також дізналися, що хоч Ізраїль і буде розсіяний за свій непослух, усе ж Господь пообіцяв відновити євангелію і зібрати Ізраїль в останні дні.

#### День 2 (2 Нефій 1)

Студенти дізналися, про що востаннє навчав Легій свою сім'ю перед смертю. Легій наголошував, що Господь благословляє нас, коли ми дотримуємося Його заповідей, і Він утримує благословення, коли ми цього не робимо. Легій, зрозумівши, що невдовзі помре, закликав свою сім'ю прислухатися до Нефія. Студенти могли побачити, що коли ми прислухаємося до тих, кого Бог покликав бути нашими провідниками, то благословляємося духовним процвітанням і безпекою.

#### День 3 (2 Нефій 2)

Легій пояснив своєму сину Якову дві основоположні істини: (1) Падіння Адама і Єви є необхідною складовою плану щастя Небесного Батька та (2) завдяки Спокуті Ісуса Христос викупляє нас від наслідків Падіння й пропонує викуплення від наших гріхів. Легій пояснив, що внаслідок Падіння і Спокути ми вільні обрати волю і вічне життя або неволю і смерть (див. 2 Нефій 2:27).

#### День 4 (2 Нефій 3)

Звертаючись до свого сина Йосипа, Легій перепоїв пророцтво Йосипа з Єгипту, знайдене на пластині з латуні. У цьому пророцтві передрікалося, що Господь поставить пророка Джозефа Сміта, щоб він допоміг здійснити Відновлення євангелії. У студентів було завдання написати у свої щоденники для вивчення Писань про те, яку велику цінність має для них зроблене пророком Джозефом Смітом.

### Вступ

Призначення цього уроку—допомогти студентам зрозуміти вічні цілі Бога. Легій знав: його нащадки зможуть приймати рішення, які поведуть їх до радості, волі і вічного життя, тільки якщо вони розумітимуть і віритимуть у ключові вчення, а саме—Падіння, Спокуту Ісуса Христа, свободу волі та слухняність (див. 2 Нефій 2:25, 27). Закличте студентів до вибору вічного життя, щоб вони зрештою могли бути “оточені” навіки руками Його любові” (2 Нефій 1:15), як це було з Легієм.

### Рекомендації для навчання

#### 2 Нефій 1–2

*Перед смертю Легій закликає своїх дітей дотримуватися Божих заповідей і навчає їх основоположним доктринам плану спасіння*

Розпочніть урок тим, що попросіть студентів прочитати останнє речення з 2 Нефій 3:25 (“Пам'ятай передсмертні слова свого батька”). Запитайте, як зміниться їхня увага до поради члена сім'ї, якщо вони знатимуть, що ця людина невдовзі помре.

Наведена далі вправа може допомогти студентам краще зрозуміти істини, на яких наголошував Легій, востаннє звертаючись до своєї сім'ї. Це також дасть їм нагоду поділитися одне з одним тим, як ці істини можуть допомогти їм жити за планом Небесного Батька, призначеним для їхнього спасіння.

1. Поділіть наступні уривки з Писань між окремими студентами або парами студентів: 2 Нефій 1:16–20; 2 Нефій 2:6–10; 2 Нефій 2:19–20, 22–25 та 2 Нефій 2:11–13, 27–29. (Якщо у вас менше чотирьох студентів, ви можете пристосувати цю вправу, даючи студентам по кілька уривків з Писань або ж вибрати для обговорення меншу кількість уривків).
2. Попросіть студентів під час вивчення уривків відповісти у своїх щоденниках для вивчення Писань на такі запитання. (Ви можете написати ці запитання на дошці).
  - а. Яких ключових істин навчав Легій?
  - б. Чому ці істини важливі для нашого вічного благополуччя?
3. Відведіть достатньо часу студентам на виконання цього завдання, а потім запропонуйте кожному студенту або парі студентів розповісти про те, що вони дізналися. Запропонуйте якомога більшій кількості студентів сказати, що вони знайшли і чому це для них є важливим.

По закінченні вправи напишіть на дошці таку істину: **Падіння Адама і Єви є необхідною складовою плану спасіння Небесного Батька.**

Прочитайте наступне висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта:

“Адам зробив тільки те, що він мав зробити. Він скуштував від плоду з однієї важливої причини, яка полягала в тому, щоб відчинити двері й повести вас, і мене, і всіх у цей світ. ...

...Якби не Адам, мене б тут не було; вас би тут не було; ми б все ще чекали на небесах як духи” (in Conference Report, Oct. 1967, 121–122).

Поставте студентам такі запитання:

- Які наслідки Падіння описані Легієм у 2 Нефій 2:21–24?
- Як ці наслідки уможливають наш розвиток згідно з планом Небесного Батька, який призначений для нашого спасіння?

Допишіть на дошці таку істину: **Завдяки Спокуті Ісус Христос викупляє нас від Падіння і пропонує викуплення від наших гріхів.**

Щоб допомогти студентам глибше зрозуміти цю істину, попросіть одного зі студентів прочитати вголос таке висловлювання старійшини Джозефа Б. Віртліна, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Спокута Ісуса Христа, цей плід чистої любові, подолав наслідки Падіння і надав усьому людству шлях повернення у присутність Бога. Своєю Спокутою Спаситель, зокрема, подолав фізичну смерть і забезпечив воскресінням безсмертя для всіх Божих дітей. Він також подолав духовну смерть і надав можливість вічного життя—того життя, яким живе Бог, що є найвеличнішим з усіх дарів Бога” (“Christians in Belief and Action,” *Ensign*, Nov. 1996, 71).

Запитайте студентів: Які ви можете назвати благословення Спокути?

Щоб допомогти студентам зрозуміти важливість свободи волі в плані Небесного Батька, прочитайте таке висловлювання старійшини Ніла А. Максвелла, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Якби не було вибору, якби не було свободи вибирати і не було протилежності, тоді б не було реального існування. ... Дійсно, ми не можемо ні духовно зростати, ні бути завдяки цьому справді щасливими, якщо тільки і допоки не будемо

мудро користуватися свободою волі” (*One More Strain of Praise* [1999], 80).

Запишіть на дошці такий принцип: **Ми вільні вибрати волю і вічне життя або неволю і смерть.**

Попросіть студентів звернутися до завдання 4, день 3 у своїх щоденниках для вивчення Писань. Запропонуйте кільком з них пояснити, що вони дізналися про свободу волі з 2 Нефій 2:26–29.

Прочитайте вголос висловлювання пророка Джозефа Сміта, яке подано далі:

“Щоб здобути спасіння, ми повинні робити не тільки щось, що повеліває Бог, але все, що Він повеліває” (*Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* [2007], с. 162).

Щоб допомогти студентам зрозуміти важливість слухняності, ви можете поставити їм такі запитання:

- Чому, на вашу думку, Легій наголошував на слухняності в останній пораді, яку дав своїй сім’ї перед смертю?
- Які випадки з вашого життя допомогли вам дізнатися, що **Господь благословляє нас, коли ми дотримуємося Його заповідей, і Він утримує благословення, коли ми не дотримуємося Його заповідей?** (Додайте цю істину до списку на дошці).

На завершення цього уроку прочитайте наступне висловлювання президента Бойда К. Пекера, президента Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Слухняність—це могутні духовні ліки. Вони виліковують майже всі хвороби” (“Balm of Gilead,” *Ensign*, Nov. 1987, 18).

Поділіться вашим свідченням про любов Бога до ваших студентів і Його бажання допомогти їм подолати наслідки Падіння й отримати вічне життя.

## Наступний блок (2 Нефій 4–10)

Після смерті Легія Ламан і Лемуїл знову прагнули позбавити Нефія життя. Яке попередження дав Господь, що врятувало життя Нефія? А також, що сталося б з нашими тілами і душами, якби не було Спокути? Студенти знайдуть відповідь на це запитання в 2 Нефій 9:7–9.

# 2 Нефій 4

## Вступ

Після смерті Легія Ламан і Лемуїл розлютились на Нефїя “через дорікання Господа”, які їм передав Нефїй (див. 2 Нефїй 4:13–14). Стурбований ставленням і вчинками своїх братів, а також власними слабкостями

і гріхами, Нефїй записав свої почуття емоційною і поетичною мовою. Він написав про свою любов до Писань і вдячність за благословення і силу, яку отримав від Господа (див. 2 Нефїй 4:15–35).

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефїй 4:1–11

*Легїй дає благословення і поради своїй сім'ї*

Перед уроком напишіть на дошці таке запитання:

*Якби ви були вірним дідусем (бабусею) і ваші діти не жили б за євангельськими нормами, що б ви порадили своїм онукам?*

Розпочніть урок, попросивши студентів відповісти на запитання на дошці. Після відповідей студентів запитайте:

- Які обов'язки мають батьки, а також бабусі й дідусі щодо навчання і порад своїм дітям та онукам?

Під час цього обговорення ви можете прочитати самі такі слова або попросити зробити це одного зі студентів:

“Батьки мають священний обов'язок виховувати своїх дітей у любові й праведності, забезпечувати їхні фізичні й духовні потреби, вчити їх любити один одного й служити один одному, дотримуватися заповідей Божих і бути законопослушними громадянами, де б вони не жили. Чоловіки і дружини—матері й батьки—будуть відповідати перед Богом за виконання цих обов'язків. Близькі родичі мають надавати підтримку, якщо в цьому виникатиме потреба” (“Сім'я: Проголошення світові”, *Ліягона*, жовт. 2010, с. 49).

Пристаюючи до вивчення 2 Нефїй 4, поясніть, що перед смертю Легїй порадив своїм нащадкам дотримуватися заповідей. Попросіть студентів прочитати 2 Нефїй 4:3–11 і визначити, кого саме Легїй навчав, а також, яку пораду їм залишив.

- Кого Легїй навчав? (Див. 2 Нефїй 4:3, 8, 10–11).
- Яке обіцяння дав Легїй дітям Ламана і Лемуїла? (Див. 2 Нефїй 4:7, 9).
- Спираючись на 2 Нефїй 4:5, який, на вашу думку, обов'язок Господь дав батькам? (Студенти можуть по-різному відповідати на це запитання, але пересвідчіться, чи розуміють вони, що **батьки мають Богом даний обов'язок навчати своїх дітей євангелії**).
- Які істини ви пізнали від своїх батьків або дідуся з бабусею?

Закличте студентів стати сильною ланкою в ланцюгу їхньої сім'ї—жити за євангелією і підготуватися стати праведними батьками. Ви можете показати плакат під назвою “Будь сильною ланкою” (див. <http://lds.org/liahona/2003/09/poster?lang=eng>).

### 2 Нефїй 4:12–35

*Нефїй визнає свої слабкості і покладає надію на Господа*

Напишіть на дошці *Моя душа втішається ...*

Попросіть студентів написати цю фразу у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять та завершити це речення, перераховуючи те, чим втішаються їхні душі.

### Записування на дошці

Написані на дошці цитата або запитання, які спонукають до роздумів, можуть допомогти студентам зацікавитися уроком, а також утримувати їхню увагу. Також може бути корисним написати або зобразити на дошці дещо з матеріалу уроку, зокрема: посилання на Писання, таблиці та схеми. У залежності від обсягу і способу використання матеріалу уроку ви можете дещо написати або зобразити на дошці до початку заняття. Це допоможе вам заощадити час уроку та уникнути зайвих зупинок.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 4:15–16, щоб дізнатися, як цю фразу завершив Нефій.

- Як може проявлятися те, що наші душі втішаються Писаннями?
- Що для вас означає втішатися діяннями Господа?
- Нефій сказав, що його серце обдумує те, що він побачив і почув. Що це означає для вас?

Наголосіть на тому, що Нефій мав у житті велику радість. Однак, він стикався також із труднощами. Попросіть студентів прочитати подумки 2 Нефій 4:12–13 і дізнатися про деякі з випробувань, що постали перед Нефієм в той час його життя. (Смерть Легія та гнів з боку Лавана, Лемуїла і синів Ізмаїла).

Багато випробувань Нефія виникли через вчинки і ставлення його старших братів. Але Нефій також був і засмучений власними слабкостями. Напишіть на дошці *Моє серце засмучене через ...*

Попросіть студентів прочитати 2 Нефій 4:17–18 і знайти причини смутку Нефія.

Після того, як студенти мали достатньо часу для прочитання цих віршів, запитайте їх, що вони знайшли. Зверніть їхню увагу на слова *нещасна людина, плоть і облутують*, які знаходяться в цих віршах. Поясніть, що слово *нещасний* означає бідолашний або жалюгідний. У Писаннях слово *плоть* часто вказує на слабкості, які ми маємо через те, що перебуваємо у занепадомому стані. Слово *облутувати* означає оточувати або тиснути з усіх боків.

- Які саме труднощі можуть нас облутувати? (Відповіді можуть бути такими: випробування в сім'ї, тиск однолітків, складне домашнє завдання та спокуси).

Попросіть одного зі студентів прочитати 2 Нефій 4:19. Ви можете запропонувати студентам виділити фразу “Проте я знаю, Кому я довірився”. Наголосіть на тому, що в 2 Нефій 4:19 сповнені смутку слова Нефія замінюються словами надії.

- Що, на вашу думку, мав на увазі Нефій, коли сказав: “Я знаю, Кому я довірився?”
- Як пам'ять про Господа і Його доброту допомагає нам у часи зневіри?

Прочитайте вголос 2 Нефій 4:20–25. Попросіть студентів слідкувати за вами у своїх примірниках Писань. Запропонуйте їм знайти слова і фрази, які підтверджують, що **Бог підтримує тих, хто покладає на Нього довіру.**

- Які слова або фрази з 2 Нефій 4:20–25 мають для вас особливе значення? Чому?
- Пригадайте, коли Господь підтримав вас або допоміг вам у скрутний час. Як Він вам допоміг? Як це на вас вплинуло?

Можливо, буде корисним дати студентам час поміркувати про такі випадки і записати їх у свої щоденники для вивчення Писань. Студентам також може піти на користь, якщо ви розкажете про той час, коли Бог підтримував і зміцнював вас.

Допоможіть студентам зрозуміти, що здатність Нефія пам'ятати і цінувати те, що колись зробив для нього Господь, дала йому надію і натхнення стати кращим. Запропонуйте студентам прочитати подумки 2 Нефій 4:26–30 і знайти, як пережите Нефієм вплинуло на його бажання бути праведним. Попросіть кількох учнів поділитися тим, що вони дізналися.

Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос з 2 Нефій 4:30–35. Усім класом визнайте, які зобов'язання Нефій взяв перед Господом і про які благословення він попросив.

- Що з цієї молитви може допомогти нам в особистих молитвах? (Студенти можуть по-різному відповідати на це питання, але пересвідчіться, що вони розуміють: **щира молитва може зміцнити наше зобов'язання долати гріх і зневіру**).

Попросіть студентів згадати про те, коли молитва допомогла їм подолати гріх або зневіру. Ви можете запропонувати їм поділитися своїм досвідом або записати його у свої щоденники для вивчення Писань.

Дайте студентам можливість відшукати уривок, який знаходиться в 2 Нефій 4 і відображає бажання, яке мають вони. Виділіть на це достатньо часу, а потім прочитайте висловлювання старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, про те, як молитва може сприяти духовному зростанню:

### Читання Писань вголос

Час від часу читайте вашим студентам вголос уривки з Писань. Це дає їм нагоду почути [мову Писань] і відчувати вашу любов до Писань, а також може спонукати їх до самостійного читання Писань. Це також дає змогу скористатися можливістю наголосити на конкретній думці, істині або застосуванні її на практиці. Студенти також отримують користь від читання Писань вголос одне одному і навіть під час особистого вивчення.

“Припустимо, що в нашому характері, поведінці або духовному зростанні є те, про що нам треба порадитися з Небесним Батьком в ранковій молитві. Висловивши належну вдячність за отримані благословення, ми благаємо дати нам розуміння, спрямування і допомогу, щоб зробити те, що самим нам зробити не під силу. Наприклад, молячись, ми можемо:

- Згадати про випадки, коли ми різко або неналежним чином говорили з тими, кого найбільше любимо.
- Визнати, що ми знаємо, як нам краще поводитися, однак не завжди діємо відповідно до свого знання.
- Більш переконливо висловіть жалкування з приводу своєї слабкості і того, що не скинули з себе оболонку тілесної людини.
- Вирішіть повніше наслідувати у своєму житті приклад Спасителя.
- Благайте про більшу силу, щоб зробити більше і стати кращими” (“Завжди моліться”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, с. 41).

Завершіть урок, вказавши на фрази, написані вами на дошці раніше (“Моя душа вітшається ...” та “Мое серце засмучене через ...”). Висловіть впевненість, що навіть опинившись у складних ситуаціях, ми можемо відчувати щастя і спокій, якщо прагнемо Господньої допомоги.

### Повторення “Вірша для опанування”

*Примітка:* Зважаючи на тривалість даного уроку, ви можете відвести час для такої вправи на повторення вірша для опанування. Ви можете провести цю вправу на початку уроку, між окремими його частинами або ж у самому його кінці. Нехай вправа буде короткою, щоб не забирати час уроку. Див. інші вправи на повторення в кінці цього посібника.

Опитування можуть допомогти студентам згадати вивчене та оцінити рівень своїх знань. Виберіть кілька нових уривків для опанування і запропонуйте студентам прочитати й позначити їх у своїх примірниках Писань. Потім проведіть усне опитування на основі цих уривків, а також інших уривків для опанування, вивчених ними раніше. З семінарської закладки читайте ключове слово або фразу кожного з уривків. Потім просіть студентів знайти відповідний уривок у своїх примірниках Писань.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 2 Нефій 4:16–35. Подолання наших гріхів і слабкостей

Вивчаючи зворушливе благання Нефія до Господа про допомогу в подоланні його гріхів і слабкостей, ми бачимо, що можемо звертатися до Господа за такою ж допомогою. Слова Нефія перегукуються зі словами пророків останніх днів.

Пророк Джозеф Сміт учив:

“Чим ближче людина до досконалості, тим чистіше її бачення і тим більше в неї радості, доки вона здолає зло цього життя і втратить будь-яке бажання чинити гріх” (*Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* [2007], с. 211).

Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, свідчив про благословення, які ми отримуємо, коли каємося:

“Чому наш Батько і Його Син повеліли нам каятися? Тому що Вони люблять нас. Вони знають, що всі ми порушуватимемо вічні закони. Незалежно від того, чи малі вони, чи великі, справедливість вимагає, щоб кожний порушений закон було задоволено, щоб зберегти обіцання радості в цьому житті і привілей

повернення до Батька на Небесах. Якщо закон не буде задоволено, у день суду справедливість примусить, щоб нас було відсічено від присутності Бога, аби відійти під контроль Сатани [див. 2 Нефій 9:8–10; 2 Нефій 2:5].

Наш Господар і Його акт викуплення дає нам можливість уникнути такого вироку. Це робиться через віру в Ісуса Христа, слухняність Його заповідям та терпіння у праведності до кінця.

Чи ви повністю використовуєте викупительну силу покаяння у вашому житті таким чином, що можете мати більший спокій і радість? Відчуття сум'яття та відчаю часто є сигналом того, що є потреба в покаянні. Також відсутність духовної спрямованості, якої ви прагнете у своєму житті, може бути результатом порушення законів. Повне покаяння, якщо в ньому є потреба, відновить ваше життя. Воно виведе вас з лабіринту духовного болю, в який ви потрапили через гріх. Але в цьому житті воно не зможе вилікувати деякі фізичні наслідки, які приходять через скоєння тяжкого гріха. Будьте мудрими і постійно живіть у межах праведності, визначених Господом” (“Шлях до спокою і радості”, *Ліягона*, січ. 2001, с. 31).



# 2 Нефій 5

## Вступ

Дослухавшись до попередження від Господа, Нефій та його послідовники відділилися від Ламана, Лемуїла і синів Ізмаїла. Вони жили в праведності й щасті, тоді як

послідовники Ламана і Лемуїла відокремили себе від Господа.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 5:1–8

*Господь відокремлює послідовників Нефія від послідовників Ламана і Лемуїла*

Попросіть студентів поміркувати про складні проблеми і рішення, з якими вони стикаються. Нехай вони пам'ятають ці особисті випробування, коли вивчатимуть, як реагував на випробування Нефій. Нагадайте їм, що коли Легій помер, Нефій був залишений духовним провідником сім'ї. Попросіть студентів прочитати подумки 2 Нефій 5:1–4 і дізнатися, яке випробування постало перед Нефієм.

- Що, згідно з 2 Нефій 5:1, робив Нефій, щоб знайти рішення до своєї проблеми?
- Навіть після того, як Нефій молився про допомогу, що прагнули зробити Ламан і Лемуїл?

Коли студенти будуть відповідати, ви можете наголосити на тому, що не завжди наші молитви приходять негайна відповідь або що вона приходиться у бажаний для нас спосіб.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 5:5–8. Нехай решта студентів сліdkують за ним і знайдуть описання того, що зробив Господь, аби допомогти Нефію та його послідовникам.

Попросіть студентів підсумувати те, що вони дізналися з 2 Нефій 5:1–8. Ось одна істина, на якій ви можете наголосити: **Господь скеровує тих, хто віддано шукає Його в молитві.** На основі цих віршів поставте такі запитання:

- Чому важливо продовжувати бути вірним, коли наші молитви не надходять негайної відповіді або відповіді у бажаний для нас спосіб?
- Яким чином Господь може нас попередити?

Після відповіді студентів ви можете прочитати наступне висловлювання президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Ми не можемо взяти невірний курс, якщо спершу не проігноруємо застереження” (цитовано в Кеннет Джонсон, “Піддатися натхненню Святого Духа”, *Ліягона*, лист. 2002, с. 90).

- Яким чином ми можемо наслідувати приклад Нефія, коли стикаємося з труднощами?

Під час обговорення студентами 2 Нефій 5:1–8 зверніть увагу на те, що відокремлення нефійців від ламанійців було результатом ненависті до Нефія з боку Ламана і Лемуїла. Це відокремлення тривало протягом століть, при цьому нащадки Ламана і Лемуїла навчали своїх дітей ненавидіти нащадків Нефія (див. Мосія 10:12–17).

### 2 Нефій 5:9–18, 26–27

*Нефійці живуть щасливо*

Прочитайте вголос разом зі студентами 2 Нефій 5:27. Ви можете запропонувати студентам позначити цей вірш. Напишіть на дошці слово *щасливо*.

- Що, на ваш погляд, означає жити “щасливо”?

### Звертайтеся до студентів за ім'ям

Коли ви просите студента щось прочитати або взяти участь в обговоренні, звертайтеся до нього/неї за ім'ям. Це сприятиме створенню навчальної атмосфери, в якій панує любов та повага.

Попросіть одного зі студентів прочитати таке висловлювання старійшини Марліна К. Дженсена, сімдесятника:



“Певні незмінні принципи та істини приносять щастя в наше життя. Ця тема цікавила мене багато років, тому що незважаючи на те, що я щедро благословений і маю всі підстави бути щасливим, іноді я борюся з собою і не завжди маю природну схильність до відчуття щастя та веселої вдачі, яка, здається, притаманна деяким людям.

З цієї причини кілька років тому мою увагу привернув один уривок з Книги Мормона. ... Нефій започаткував суспільство, основане на євангельських істинах; і він так сказав про це суспільство: “І сталося так, що жили ми щасливо” (2 Неф. 5:27). Цей уривок глибоко зворушив мене. ... Я розмірковував, ... якими можуть бути окремі чинники дійсно щасливого суспільства і життя, і, щоб знайти відповідь, я почав вивчати написане Нефієм. Я ... закликаю вас провести своє власне дослідження. Це може бути справою, вартою всього життя. ...

...Ті ж самі принципи та чинники щоденного життя, які уможливили щастя Нефія і його народу за 560 років до народження Христа, дійсні і сьогодні” (“Living after the Manner of Happiness,” *Ensign*, Dec. 2002, 56, 61).

Закличте студентів прийняти запрошення старійшини Дженсена. Попросіть їх прочитати подумки 2 Нефій 5:6, 10–18, 26–27 і знайти “чинники дійсно щасливого суспільства і життя”. Ви можете запропонувати їм позначити принципи, які сприяли щастю нефійців. Через кілька хвилин попросіть деяких студентів написати на дошці те, що вони знайшли. (Відповіді можуть бути такими: Нефій і його послідовники пішли зі своїми сім'ями [див. вірш 6]; слухалися Господа [див. вірш 10]; старанно працювали для свого утримання [див. вірші 11, 15–17]; взяли з собою Писання [див. вірш 12]; побудували храм [див. вірш 16]; та дослухалися до праведних провідників [див. вірші 18, 26]).

Запропонуйте студентам вибрати один-два принципи, написані на дошці, і розповісти, як ці принципи допомогли їм “жи[ти] ... щасливо”

В залежності від того, на чому наголошують студенти, ви можете додати кілька запитань, а саме:

- Які благословення, згідно з 2 Нефій 5:10–11, 16, отримали люди завдяки тому, що дотримувалися Господніх заповідей? Коли ви відчували, що Господь був з вами? Яким чином вплив Господа на ваше життя сприяв вашому щастю?
- Як храм міг допомогти людям “жи[ти] ... щасливо”? Як храм збільшив ваше щастя або щастя тих, кого ви знаєте?
- Яким чином тяжка праця веде до щастя?

Запропонуйте студентам підсумувати, що вони дізналися про те, як збільшити своє щастя. Хоча студенти можуть називати різні принципи, пересвідчіться, чи розуміють вони, що **коли євангелія Ісуса Христа стає стилем нашого життя, ми відчуваємося більш щасливими**. Ви можете написати цей принцип на дошці.

Запропонуйте студентам проаналізувати своє життя і визначити те, що вони робитимуть, аби більш повною мірою “жи[ти] ... щасливо”. Закличте їх записати про це у щоденники для вивчення Писань або зошити для класних занять. Поділіться вашим свідченням про принципи і вчинки, які принесли щастя у ваше життя.

## 2 Нефій 5:19–25

### *Ламанійців проклято через їхній непослух*

Запропонуйте студентам прочитати подумки 2 Нефій 5:19–24 і знайти відмінності між стилем життя ламанійців і стилем життя нефійців.

- Яким, згідно з 2 Нефій 5:20, був наслідок непослуху ламанійців?

Пересвідчіться, чи розуміють студенти, що прокляття, про яке згадувалося у цьому розділі, є відсіченням від присутності Бога. Зміна кольору їхньої шкіри була лише знаком або ознакою прокляття. Щоб прояснити цю думку, попросіть одного зі студентів прочитати таке висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта:

### **Ділитися думками і почуттями**

Коли молодь висловлює свої думки і почуття про євангельські принципи, то цим вони запрошують Святого Духа, Який поглиблює їхнє розуміння і зміцнює їхні свідчення. Під час уроку ви можете сприяти цьому процесу, якщо будете заохочувати студентів пояснювати євангельські принципи своїми словами. Ви також можете запрошувати студентів розповідати про доречні та прийнятні випадки, а також свідчити про те, що вони дізналися завдяки цим ситуаціям.



“Темнота шкіри зійшла на ламанійців, щоб вони могли відрізнятись від нефійців і щоб утримувати два народи від змішання. Темна шкіра була ознакою прокляття. Прокляттям же було віддалення Духа Господа. ...

Темнота шкіри тих, хто приєднався до Церкви, більше не вважається ознакою прокляття. Багато таких навернених є прекрасними людьми і мають Духа Господа” (*Answers to Gospel Questions*, comp. Joseph Fielding

Smith Jr., 5 vols. [1957–1966], 3:122–123).

- Як 2 Нефій 5:21 допомагає вам зрозуміти, чому ламанійці були відсічені від Господа? (Ви можете пояснити, що кремій—це твердий камінь. Говорячи, що ламанійці “стали немовби кремій”, Нефій наголошував на закам’янілості сердець ламанійців).
- Яке попередження дав Господь стосовно одруження нефійців з тими ламанійцями, які не прийняли євангелію? (Див. 2 Нефій 5:23).
- Чому важливо уникати побачень та одруження з тими, хто не прислухається до Господа? Як, ви вважаєте, ті люди, з якими ви ходите на побачення, і зрештою, одружитесь, вплинуть на ваші зусилля жити за євангелією? (Можливо, буде корисним нагадати студентам, що Перше Президентство дало таку пораду: “Зустрічайтеся лише з тими, хто має високі моральні норми, і в чиєму товаристві ви можете підтримувати ваші норми” [*Заради зміцнення молоді* (брошура, 2011 р.), с. 4]).
- Про які принципи ми можемо дізнатися з 2 Нефій 5:20–24? (Коли студенти розповідатимуть про ці принципи, пересвідчіться, чи розуміють вони, що **коли люди кам’яніють серцями проти Господа, вони відділяють себе від Нього.**

Наголосіть на тому, що в розділі 2 Нефій 5 вказано на великий контраст між нефійцями і ламанійцями. Ми можемо вибрати, який приклад наслідувати. Попросіть студентів згадати, що, як вони визначили, вони будуть робити, аби повнішою мірою “жи[ти] ... щасливо”. Висловіть свою впевненість, що вони можуть наслідувати приклад Нефія і бути по-справжньому щасливими.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 2 Нефій 5:16. “І я, Нефій, побудував храм”

Старійшина Марлін К. Дженсен, сімдесятник, пояснив, як відвідування храму веде до щастя:

“Нефій пише: “І я, Нефій, побудував храм” (2 Неф. 5:16). Храм Нефія міг певним чином відрізнятись від наших сучасних храмів, але його основна мета була, певно, тією ж: навчати і скеровувати дітей Бога за Його планом для їхнього щастя та надати можливості для проходження обрядів і укладання завітів, необхідних для отримання цього щастя.

Проживши на цій добрій землі вже більше п’яти десятиків років, я можу широко сказати, що найбільш

духовно зрілі і щасливі люди, яких я знаю, є завзятими відвідувачами храму. Для цього є вагома причина. Саме в храмі говориться і повторюється про весь розмах Божої програми для нас, з кожною розповіддю приносячи більше розуміння і зобов’язання жити так, як того хоче Він. ...

“Надійним тестом того, наскільки успішно ми справляємося з завданням прийти до Христа, може бути те, як ми ставимося до храму і того, що ми там робимо. Храм може бути синонімом щастя і радості. Так було для Нефія і його народу” (“Living after the Manner of Happiness”, *Ensign*, Dec. 2002, 60).

# 2 Нефій 6–8

## Вступ

Коли Нефій писав про служіння своєму народу, він додав запис дводенної проповіді свого молодшого брата Якова. Ця проповідь знаходиться в 2 Нефій 6–10, і цей урок є першим з трьох, присвячених

даній проповіді. На початку проповіді Яків прочитав пророцтва Ісаї стосовно розсіяння і збирання Ізраїля, показуючи, що “Господь Бог виконає Свої завіти, які Він дав Своїм дітям” (2 Нефій 6:12).

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 6

#### Яків свідчить, що Господь пам’ятатиме Свій завітний народ

Щоб допомогти студентам побачити, що вчення Якова стосується їхнього життя, попросіть їх поміркувати, як би вони відреагували, якби друг або член сім’ї поставився до них недобре, відмовився вірити їхнім словам або показав своєю поведінкою чи ставленням, що ваші з ним стосунки для нього більше не важливі.

Попросіть студентів подумки обміркувати такі запитання:

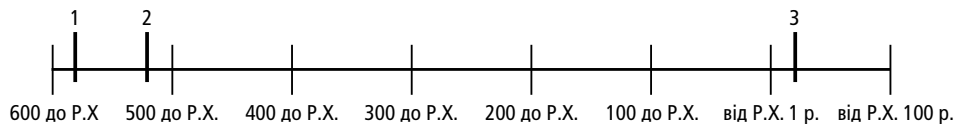
- Чи виявляли ви колись схожу поведінку або ставлення по відношенню до Господа?

Поясніть, що в 2 Нефій 6–8 ми бачимо, як Господь ставиться до тих, хто відвернувся від Нього. У цих розділах міститься записана Нефієм частина проповіді його брата Якова. Решта проповіді Якова записана в 2 Нефій 9–10. Ці розділи будуть розглядатися в наступних двох уроках.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 6:3–4 та 2 Нефій 9:1, 3. Попросіть клас визначити причини того, чому Яків звернувся з цією проповіддю.

Запросіть когось із студентів писати на дошці. Попросіть його/її написати на дошці заголовок *Цілі проповіді Якова*. Потім запитайте студентів, що вони дізналися з щойно прочитаних віршів. Нехай студент біля дошки запише їхні відповіді під заголовком. Допоможіть студентам побачити, що Яків навчав свій народ, бажаючи “благополуччя [їхнім] душам” (2 Нефій 6:3). Він прагнув допомогти їм “усплаяти ім’я [їхнього] Бога” (2 Нефій 6:4), “знати про завіти Господа” (2 Нефій 9:1) та “радіти, і підняти [свої] голови назавжди” (2 Нефій 9:3). Пересвідчіться, що ці цілі є в списку, складеному студентами. Порадьте студентам, щоб під час вивчення проповіді Якова вони шукали вчення, які допомагають у виконанні цих цілей.

Перемалюйте на дошку таку часову шкалу. (Ви можете перемалювати її перед уроком). Попросіть одного зі студентів прочитати 2 Нефій 6:4. Наголосіть: Яків почав свою проповідь словами, що він збирається говорити про обставини, які існували в його дні і будуть існувати в майбутньому (“те, що є і що має бути”).



Вкажіть на номер 1 на часовій шкалі.

- Що, як говорить Яків у 2 Нефій 6:8, сталося з юдеями в Єрусалимі через те, що вони відвернулися від Господа? (Деяких було вбито, а деяких забрано в полон. Ви можете нагадати студентам, що Легій, Еремія та інші пророки пророкували про те, що це станеться. Їхні пророцтва збулися приблизно в 578 р. до Р.Х., коли вавилоняни завойовали Єрусалим і забрали багатьох юдеїв у полон до Вавилону. Див. “Хронологія” у Путівнику по Писаннях стосовно цієї та інших дат).

Зверніть увагу на номер 2.

- Що, згідно з першим реченням 2 Нефій 6:9, зрештою, станеться з нащадками юдеїв, яких було забрано у полон до Вавилону? (Вони повернуться до Єрусалима. Це пророцтво здійснилося приблизно в 537 р. до Р.Х., коли цар Кір дозволив юдеям повернутися на батьківщину).

Зверніть увагу на номер 3 і поясніть: Яків пророкував, що Спаситель проведе Своє смертне життя серед юдеїв.

- Які фрази у 2 Нефій 6:9–10 описують, як деякі юдеї поведуть себе по відношенню до Спасителя і як вони сприйматимуть Його під час Його земного служіння? (Відповіді можуть бути такими: “бичуватимуть Його”, “розіпнуть Його” та “закам’яніють серцями своїми і затвердіють шиями своїми проти” Нього).
- Що, згідно з 2 Нефій 6:10–11, станеться з юдеями, які не приймуть Месію? (Вони будуть страждати у плоті, будуть розкидані, покарані і їх будуть ненавидіти).

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 6:6–7, 11–12, 14, 17. Ви можете пояснити, що у віршах 6–7 Яків читає пророцтво Ісаї про Відновлення евангелії і збирання дому Ізраїля. Попросіть студентів визначити фрази, що описують, як Господь поставиться до дому Ізраїля, завітного народу Господа, незважаючи на те, що вони відкинуть Його. Попросіть студентів поділитися тим, що вони знайшли. Допоможіть їм зрозуміти значення кількох з цих фраз, поставивши такі запитання:

- Як ви вважаєте, що у 2 Нефій 6:7 означає чекати на Господа?
- Яків пообіцяв, що “Господь буде милосердним” до Ізраїля (2 Нефій 6:11). Яким чином деякі визначені вами фрази стосуються Господньої милості?
- Яків також пообіцяв, що Господь “поверне” Ізраїль (див. 2 Нефій 6:14). Що, на вашу думку, означає для Спасителя когось повернути?
- Що, згідно з 2 Нефій 6:11–12, 14, ми повинні робити, аби отримати милість Господа?

Коли студенти будуть ділитися своїми думками, пересвідчіться, чи розуміють вони, що **Господь милосердний до тих, хто повертається до Нього**.

Приверніть увагу до 2 Нефій 6, де Яків говорить про вияв Господнього милосердя до Свого завітного народу навіть після того, як вони були дуже злочестивими. Запевніть студентів, що якщо Господь буде милосердним до цього народу, Він напевне буде милосердним до нас особисто, якщо ми прийдемо до Нього і будемо дотримуватися своїх завітів із Ним. Попросіть студентів поміркувати про те, як саме Господь виявляє до них милосердя. Попросіть їх записати таку фразу у свої щоденники для вивчення Писань або зошити для класних занять: *Я знаю, що Господь милосердний, тому що. ...* Потім запропонуйте їм написати свої думки і почуття, щоб завершити це твердження. Виділіть їм достатньо часу на написання, а потім запросіть кількох студентів розповісти про те, що вони написали.

## 2 Нефій 7–8

### Яків наводить пророцтво Ісаї про здатність Спасителя викупити Свій завітний народ

Поясніть, що в 2 Нефій 7 і 8 Яків читає пророцтво з писань Ісаї. У розділі 7 вміщені слова Господа до членів дому Ізраїля, які були розсіяні і поневолені внаслідок своїх гріхів. Попросіть одного зі студентів прочитати 2 Нефій 7:1. Ви можете запропонувати студентам позначити запитання, поставлені Господом.

Щоб допомогти студентам зрозуміти запитання у вірші 1, поясніть, що фрази “покинув тебе”, “вашої матері лист розлучний” і “продав вас” стосуються поняття порушення або розірвання завіту. Допоможіть студентам зрозуміти, що Господні запитання можна перефразувати таким чином: “Чи Я відвернувся від вас? Чи розірвав Я завіт, який ми уклали?”

- Якою є відповідь на ці запитання? (Відповідь—“ні”. Господь ніколи не відвернеться від нас і не забуде укладених з нами завітів).
- Чому, згідно зі словами в кінці вірша 2 Нефій 7:1, цей народ був відділений від Господа і зазнав страждань у полоні? (Тому що вони згрішили і відвернулися від Господа).

### Записування покращує здатність викладати думки

Коли ви пропонуєте студентам відповісти на запитання письмово до того, як ділитися своїми думками з класом, ви даєте їм час на формулювання своїх ідей і отримання підказок Святого Духа. Студенти можуть з більшим бажанням ділитися своїми думками після того як їх запишуть, і сказане ними часто буде більш змістовним.

Приверніть увагу студентів до того, що в 2 Нефій 7:2 Господь ставить інше запитання, яке допомагає нам побачити, що Він прагне допомогти нам і що Він має силу це зробити. Запропонуйте студентам знайти і підкреслити це запитання. (“Чи рука Моя зовсім короткою стала, що вона не може викупити, або чи немає в Мене сили рятувати?”)

Щоб допомогти студентам зрозуміти це запитання, спитайте, як би вони перефразували це запитання своїми словами. (Якщо їм важко зрозуміти вислів “чи рука Моя зовсім короткою стала”, попросіть одного зі студентів простягнути свою руку іншому студенту, ніби пропонуючи допомогу. Тоді попросіть першого студента “вкоротити” свою руку, демонструючи, ніби ви відмовляєте у допомозі або утримуєте її). Студенти можуть сформулювати запитання Господа приблизно таким чином: “Хіба Я утримую руку чи не простягаю її, щоб викупити вас? Чи вірите ви, що Я маю силу вас спасти?”

Скажіть студентам, що відповіддю на це запитання є решта розділу 2 Нефій 7 та розділ 8, в яких міститься кілька прикладів того, наскільки Спаситель бажає викупити Свій завітний народ, а також приклади того, що Він має силу це зробити.

Щоб допомогти студентам знайти підтвердження того, що **Спаситель бажає викупити Свій завітний народ і має силу це зробити**, розділіть між групами студентів наступні шість уривків з Писань, узятих з 2 Нефій 8: вірші 1–3, 4–6, 7–8, 10–11, 12–13 та 14–16. (Якщо у вашому класі 12 або більше студентів, розподіліть ці уривки між парами або іншими маленькими групами. Якщо у вас менше 12 студентів, призначайте групам по кілька уривків). Попросіть кожну групу знайти у призначеному їм уривку чи кількох уривках фразу, яка показує бажання Господа нас викупити і Його силу це зробити. Виділіть на це достатньо часу, а потім запропонуйте кожній групі прочитати класу вибрану ними фразу. Запитайте їх, про що вони дізналися з цього уривку. Ви можете запропонувати студентам позначати фрази, які були знайдені кожною групою.

На завершення зверніться до переліку цілей Якова, написаних на дошці. Запропонуйте студентам поміркувати про завіти, які вони уклали з Господом, та благословення, які Він пообіцяв за їх дотримання. Поділіться вашим свідченням про Господню вірність нам і Своїм завітам з нами, а також про милість і викуплення, які ми можемо отримати, якщо будемо вірні укладеним з Ним завітам.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 2 Нефій 6:2. Яке священство мав Легій, Нефій та Яків?

Яків сказав, що був “покликаний Богом, і висвячений за подобою Його святого чина” і що він “був освячений його братом Нефієм” (2 Нефій 6:2). Коли він говорив про цей “святий чин”, він мав на увазі Мелхиседекове священство. Президент Джозеф Філдінг Сміт написав, що “нефіїці діяли владою Мелхиседекового священства з днів Легія до днів появи серед них нашого Спасителя” (*Answers to Gospel Questions*, comp. Joseph Fielding Smith Jr., 5 vols. [1957–1966], 1:124).

### 2 Нефій 8. Збирання в останні дні

У пророцтвах Ісаї, що наводяться в 2 Нефій 8, сказано про збирання Ізраїля в останні дні. Старійшина Брюс

Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, говорив про духовну природу цього збирання:

“Тоді що ж являє собою збирання Ізраїля? Збирання Ізраїля передбачає віру в усе те, що Господь вже пропонував Своему стародавньому вибраному народу, прийняття усього цього і життя в гармонії з усім цим. Воно полягає в тому, щоб мати віру в Господа Ісуса Христа, каятися, бути охрищеними й отримати дар Святого Духа та виконувати заповіді Бога. Воно полягає в тому, щоб мати віру в євангелію, приєднатися до Церкви і прийти у царство. Воно полягає в тому, щоб отримати святе священство, отримати ендаумент у святому місці силою з небес і отримати всі благословення Авраама, Ісака та Якова через обряд целестіального шлюбу” (*A New Witness for the Articles of Faith* [1985], 515).



# 2 Нефій 9:1–26

## Вступ

Проповідь нефійцям Яків почав з цитування деяких пророцтв Ісаї стосовно викуплення, яке Господь здійснить для Свого завітного народу. Ця частина проповіді Якова наводиться в 2 Нефій 6–8 (див. урок 28 цього посібника). Продовження цієї дводенної проповіді наводиться в 2 Нефій 9–10. Процитувавши Ісаю, Яків приніс власне свідчення про Спокуту Ісуса Христа—силу Спасителя рятувати нас від наслідків Падіння

та наших гріхів. Президент Джозеф Філдінг Сміт говорив, що в 2 Нефій 9 наведено “одну з найбільш повчальних проповідей, які коли-небудь виголошувалися стосовно Спокути”. Він сказав: “Вона має бути уважно прочитана кожною людиною, яка прагне спасіння” (*Answers to Gospel Questions*, comp. Joseph Fielding Smith Jr., 5 vols. [1957–1966], 4:57).

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 9:1–9

#### Яків пояснює наслідки Падіння

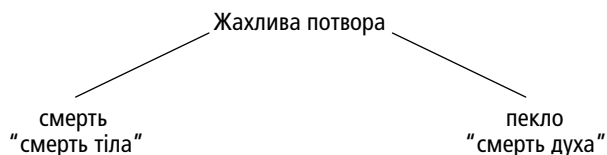
Перед початком заняття напишіть на дошці по центру *жахлива потвора*.

Розпочніть урок, пояснивши, що в 2 Нефій 9 наводиться продовження проповіді, яку студенти почали вивчати на попередньому уроці. Нагадайте студентам, що в першій частині проповіді, яка знаходиться в 2 Нефій 6–8, Яків цитує вчення Ісаї про милість Спасителя і Його силу рятувати Свій завітний народ від їхнього занепаłego стану та розсіяння. Продовжуючи свою проповідь, Яків говорить про те, як Спаситель викупляє нас від занепаłego і гріховного стану.

Приверніть увагу студентів до фрази, яку ви написали на дошці.

- Що приходить вам на думку, коли ви думаєте про жахливу потвору?

У відповідь на це запитання студенти можуть згадати казкових істот. У такому разі поясніть, що деякі реальні речі можуть бути більш страшаючими, ніж казкові істоти, тому що вони здатні завдати шкоди на довгий час. Скажіть студентам, що Яків використав фразу “жахлива потвора”, щоб описати стан, з яким ми всі стикаємося, а також шкоду, яка може стати його наслідком і триватиме вічно. Попросіть студентів прочитати подумки 2 Нефій 9:10 і знайти дві складові монстра, описаного Яковом. Коли студенти поділяться знайденим, додайте їхні відповіді на дошку, як показано нижче:



Щоб допомогти студентам зрозуміти використання Яковом таких понять, як *смерть* і *пекло*, поясніть, що обидва ці поняття певним чином пов'язані з відокремленням. Коли Яків у цій притчці вживає слово *смерть*, він має на увазі “смерть тіла”, що є відокремленням фізичного тіла від духа. Коли він вживає слово *пекло*, то має на увазі “смерть духа”, яка є відокремленням людини від присутності Бога. У Писаннях це відокремлення часто називається “духовною смертю”.

Запропонуйте студентам подумки прочитати 2 Нефій 9:6. Попросіть їх знайти причину фізичної і духовної смерті.

- Яка подія принесла всім нам фізичну і духовну смерть? (Вам, можливо, потрібно буде пояснити, що в результаті Падіння всі люди відсічені від присутності Бога і всі люди зрештою помруть фізично).

Поясніть, що в 2 Нефій 9:7–9 Яків розповідає нам, що б сталося з нами, якби не було Спокути і наслідки Падіння залишилися б назавжди. Щоб підготувати студентів до вивчення цих віршів, ви можете дати визначення кільком термінам у вірші 7: Коли Яків говорив про “перше покарання, яке зійшло на людину”, він мав на увазі наслідки Падіння Адама і Єви. Коли він говорив про “тління”, то мав на увазі наші смертні тіла, які помруть. Коли він говорив про “нетління”, то мав на увазі наші воскреслі тіла, які житимуть вічно.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 9:7–9. Запропонуйте класу знайти фрази, які описують, що б сталося з нашими тілами і духами, якби фізична і духовна смерть залишилися назавжди.

- Що сталося б з нашими тілами, якби не було Спокути?
- Що сталося б з нашими духами, якби не було Спокути?

Щоб зробити наголос на тому, якою була б наша доля без Спокути Ісуса Христа, попросіть одного зі студентів прочитати вголос таке висловлювання старійшини Д. Тодда Крістофферсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів.



“Якщо наше відділення від Бога і наша фізична смерть були б чимось постійним, моральна свобода вибору не мала б ніякого сенсу. Так, ми були б вільні у прийнятті рішень, але яке б це мало значення? Кінцевий результат завжди буде незмінним, якими б не були наші вчинки: смерть без надії на воскресіння та без надії жити на небесах. Якими б добрими або поганими ми не вибрали бути, ми всі стали б “ангелами дияволові”. [ 2 Нефій 9:9]”. (“Moral Agency”, *Ensign*, June 2009, 50).

## 2 Нефій 9:10–26

**Яків навчає, що завдяки Спокуті Спаситель визволяє нас від наслідків Падіння і пропонує прощення наших гріхів**

Попросіть студентів перечитати 2 Нефій 9:10.

- Що, згідно з цим віршем, підготував для нас Бог?

Наголосіть на тому, що головне послання Якова в цій проповіді полягає в тому, що Бог підготував “шлях для нашого порятунку від влади ... смерті і пекла”. Цей порятунок від фізичної і духовної смерті, викликаної Падінням, став можливим завдяки спокутній жертві Ісуса Христа.

Поділіть клас на дві групи. Запропонуйте першій групі прочитати подумки 2 Нефій 9:5, 19–21 і знайти описання жертви Спасителя, принесеної задля нас. Запропонуйте другій групі прочитати подумки 2 Нефій 9:11–12, 15, 22 і знайти фрази про те, як Ісус Христос спасає нас від фізичної смерті. (Можливо, буде корисним записати ці посилення на дошці).

Давши студентам достатньо часу на прочитання, поставте першій групі такі запитання:

- Що Спаситель був готовий вистраждати, аби Він міг звільнити нас від фізичної і духовної смерті? Які знайдені вами описання мають для вас особливе значення?
- Яків наголошував, що Ісус Христос витерпів біль усіх людей. Що це означає для вас? Як це розуміння впливає на ваші почуття до Спасителя? (Щоб допомогти студентам поміркувати про значимість жертви Спасителя, ви можете зробити паузу в обговоренні й наголосити на тому, що Спаситель витерпів біль усіх, хто жив і ще буде жити на землі. Щоб допомогти студентам подумати про особисту природу Спасителя, ви можете запропонувати їм написати свої імена на полях поруч з 2 Нефій 9:21 як нагадування про те, що Спаситель витерпів їхній біль).

Поставте другій групі такі запитання:

- Які ви знайшли фрази, що описують, як Ісус Христос спасає нас від фізичної смерті?
- Хто, згідно з 2 Нефій 9:22, воскресне і буде приведений назад у присутність Бога?

Знову вкажіть на фразу “жахлива потвора”, написану на дошці. Запропонуйте студентам сказати своїми словами, чого навчав Яків про те, як ми можемо врятуватися від цієї “потвори”. Пересвідчіться, чи студенти розуміють, що **завдяки Спокуті Ісуса**

**Христос визволяє все людство від фізичної і духовної смерті, викликаной Падінням.** Попросіть одного зі студентів записати цю істину на дошці.

Нагадайте студентам, що окрім визволення всього людства від фізичної і духовної смерті, спричиненої Падінням, Ісус Христос може визволити нас від духовної смерті, спричиненої нашими власними гріхами.

Поясніть, що Яків описав стан людей, які постають перед Богом у своїх гріхах. Попросіть студентів знайти це описання, коли один із студентів читатиме вголос 2 Нефій 9:15–16, 27.

- Як Яків описав стан людей, що постануть перед Богом у своїх гріхах?

Поясніть, що Яків описав також стан людей, які постають перед Богом у чистоті.

Запропонуйте студентам знайти ці описання, коли один із студентів читатиме вголос 2 Нефій 9:14, 18.

- Як Яків описує стан людей, які постануть перед Богом у чистоті?

Вкажіть на те, що хоча визволення від Падіння є даром усьому людству, визволення від наслідків наших гріхів частково залежить від наших бажань і вчинків. Напишіть на дошці такі слова: *Завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо подолати наслідки наших гріхів, якщо ми ...*

Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 9:21, 23–24. Попросіть студентів знайти фрази, якими можна завершити речення на дошці.

- Як, згідно з цими віршами, ви б завершили це речення? (Відповіді студентів для завершення речення повинні відображати такий зміст: **Завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо подолати наслідки наших гріхів, якщо ми маємо віру в Ісуса Христа, каємося, приймаємо хрищення і терпимо до кінця.** Допишіть це речення на дошці, коли вони будуть відповідати).

Завершіть урок, вибравши одну з поданих далі вправ. Обидві вправи призначені для того, щоб допомогти студентам обміркувати, що означає для них Спокута Спасителя, та поділитися своїми почуттями про Нього.

1. Попросіть студентів пробігти очима 2 Нефій 9:1–22 і знайти всі вірші, які починаються зі слова *О*. Запропонуйте студентам прочитати вголос перші речення цих віршів.

Запропонуйте студентам написати схожі твердження у свої щоденники для вивчення Писань або зошити для класних занять і описати свої особисті почуття вдячності до Спасителя та вдячності за Його жертву заради них. Попросіть їх, наслідуючи Якова, починати кожне речення зі слова *О* та закінчувати знаком оклику. Якщо доречно, попросіть кількох студентів поділитися своїми твердженнями. Пересвідчіться, чи розуміють вони, що не зобов'язані ділитися почуттями або досвідом, який є надто приватним або особистим.

2. Усім класом проспівайте або прочитайте слова гімну "О, як досягнути Ісусові милості!" (*Гімни*, № 110) або іншого гімну про Спокуту Ісуса Христа. Запропонуйте студентам вибрати рядки з гімну, які відображають їхні почуття до Спасителя і Його спокутної жертви. Дайте їм можливість розповісти класу про обрані рядки і пояснити причини, чому вони мають для них цінність.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 2 Нефій 9:7. Якими були б наслідки Падіння без Спокути?

Старійшина Д. Тодд Крістофферсон, з Кворуму Двадцятьох Апостолів, пояснив, якою була б наша доля без Спокути Ісуса Христа:

"Так само, як смерть залишає нас приреченими, а нашу свободу вибору позбавленою сенсу без Викуплення Христа, так само без Його благодаті наші гріхи і неправильний вибір залишають нас загубленими

навіки. Ніколи не було б змоги повністю виправити наші помилки, і, будучи нечистими, ми б ніколи не могли знову жити в присутності [Бога].

...Нам потрібен Спаситель, Посередник, Який може здолати наслідки наших гріхів та помилок, щоб вони не були цілком фатальними. Саме завдяки Спокуті Христа ми можемо подолати неправильний вибір і бути виправданими згідно з законом, ніби й не грішили" (*"Moral Agency", Ensign, June 2009, 50*).

# 2 Нефій 9:27–54 і 2 Нефій 10

## Вступ

Свою проповідь Яків завершив свідченням про те, що Ісус Христос викупляє все людство від наслідків Падіння і пропонує нам прощення наших гріхів. Він застеріг проти ставлення і вчинків, які призводять до відокремлення від Господа, і свідчив про ставлення і вчинки, які дозволяють людям прийти до Христа й бути спасеними. Наступного дня Яків знову говорив до народу і сказав, що хоч дім Ізраїля й буде розсіяно

через гріх, усе ж Господь згадає Свої завіти з ними і збере їх, коли вони покаються і повернуться до Нього. Яків пророкував про розп'яття Ісуса Христа. Він також пророкував про те, що обіцяна його народові земля буде землею волі, зміцненою проти всіх народів, і на ній не буде правління царів. Яків закликав свій народ примиритися з Божою волею і пам'ятати, що вони можуть бути спасенні лише завдяки Божій благодаті.

## Навчайте Духом

Як учитель євангелії, ви, готуючись і навчаючи, повинні шукати проводу Святого Духа. "І Дух буде дано вам молитвою віри; і якщо ви не отримаєте Духа, ви не будете навчати" (УЗ 42:14).

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 9:27–54

*Яків запрошує всіх прийти до Христа і застерігає від ставлення і вчинків, які відокремлюють нас від Господа*

Напишіть на дошці фрази: *Чому мені потрібна допомога? і Що я повинен робити?* Нехай клас уявить собі людину, в якій тяжке захворювання.

- Чому важливо, щоб ця людина розуміла, що їй потрібно шукати допомогу?
- Чому важливо, щоб ця людина також розуміла, що їй робити, аби отримати допомогу?
- Що буде, якщо ця людина розуміє, що їй потрібна допомога, але не розуміє, що робити, аби отримати її?

Нагадайте студентам, що на попередньому уроці вони вивчали, що сталося внаслідок Падіння і якими є наслідки наших гріхів, і дізнавалися, чому нам потрібен Спаситель. Свідчіть, що Він хоче допомогти нам і визволити нас з наших гріхів. Запропонуйте студентам подумати, чи знають вони, що повинні робити, аби отримати всі благословення Спокути.

Поясніть, що Яків хотів допомогти своєму народу вибрати "шлях вічного життя" (2 Нефій 10:23). Він допоміг їм зрозуміти, що вони отримують вічне життя тільки в тому випадку, якщо "прийд[уть] до Господа" (2 Нефій 9:41). Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 9:41. Нехай клас знайде, як Яків описав "шлях", яким ми повинні йти.

- Що означає прийти до Господа? (Ви можете запропонувати студентам уявити їхнє життя як шлях. Нехай кожний з них уявить собі, куди веде його чи її шлях. Чи їхній вибір наближує їх до Спасителя?)
- Якими словами Яків описав "цю путь"? Чого нас навчають слова *вузька і вона лежить у вірному напрямі* про те, як ми повинні жити?

Зазначте, що далі, кажучи про вузьку і пряму путь, Яків використовує образ воріт. Він каже, що Спаситель є охоронцем тих воріт. Свідчіть про те, що ми можемо бути прощені за наші гріхи й отримати вічне життя лише завдяки Ісусу Христу і Його Спокуті. Усе, що ми робимо для отримання вічного життя—у т.ч. обряди, які проходимо, молитви, з якими звертаємося до Бога, свідчення, якими ділимося, і те, як ми живемо,—повинно виконуватися в ім'я Ісуса Христа.

- Чому для вас важливо, що Спаситель "не наймає ніякого слуги для того"? (Ви можете зазначити, що Господь покликає слуг, таких, як, наприклад, єпископи і президенти колів, діяти від Його імені в якості суддів народу. Однак Він Сам буде нашим останнім Суддею і винесе остаточне рішення стосовно шляху, яким ми жили).

- Як знання того, що Господа “не можна обманути”, може позначитися на наших зусиллях йти до Нього?

Поясніть, що учення Якова з решти розділу 2 Нефій 9 допомагають нам зрозуміти, як наше ставлення та вчинки впливають на нашу здатність йти до Спасителя. Те чи інше ставлення і певні наші вчинки допомагають нам йти до Христа, у той час як інші заважають нам у цьому процесі наближення до Нього.

Щоб допомогти студентам з'ясувати, якими є деякі з цих ставлень та вчинків, проведіть вертикальну лінію по центру дошки. По один бік від лінії напишіть *Віддалятися від Христа*. Під цими словами напишіть:

1. 2 Нефій 9:27–33

2. 2 Нефій 9:34–39

По інший бік від лінії напишіть *Наближатися до Христа*. Під цими словами напишіть:

3. 2 Нефій 9:23, 39, 42, 45–46

4. 2 Нефій 9:49–52

Призначте кожному студенту номер від 1 до 4. Нехай вони подумки прочитають вірші, що відповідають призначеному їм номеру. Попросіть студентів, які призначені до груп 1 і 2 визначити, які позиції та вчинки можуть віддалити нас від Спасителя. Попросіть студентів, призначених до груп 3 і 4, визначити, які з позицій та вчинків допомагають нам йти до Спасителя і отримати благословення Його Спокути. Ви можете запропонувати студентам позначити їхні знахідки у примірниках Писань.

Через кілька хвилин запросіть добровольців з груп 1 і 2 вийти до дошки і написати список, що відображав би ставлення та вчинки, які, на їхню думку, віддаляють нас від Спасителя. Обговоріть деякі із застережень Якова, поставивши всі або кілька з таких питань:

- Яків згадував освіченість і багатства; і те, і те може бути добрим. Як перевага, яку ми надаємо освіченості і багатству, може заважати нам йти до Господа? (Вкажіть, що 2 Нефій 9:28–29—це уривок з Писань, який призначено для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок).
- Що, на вашу думку, означає бути духовно глухим чи сліпим? (Див. 2 Нефій 9:31–32).
- Фраза “необрізани серцем” (2 Нефій 9:33) стосується тих, чий серця не відкриті для Бога і хто не бажає дотримуватися завітів, укладених з Ним. Як такий стан заважає нам отримати всі благословення Спокути?
- Які вам відомі сучасні форми ідолопоклонства? (Див. 2 Нефій 9:37).

Запросіть студентів з груп 3 і 4 підійти до дошки і скласти список, що відображав би ставлення та вчинки, знайдені ними, які приведуть нас до Спасителя і допоможуть нам отримати благословення Спокути. Щоб допомогти студентам проаналізувати те, що вони знайшли, поставте всі або кілька із вказаних далі запитань:

- У 2 Нефій 9:23 Яків нагадує нам про Господній наказ покаятися й охреститися. Як оновлення укладених при хрищенні завітів, що відбувається під час причастя, допомагає нам прийти до Христа й отримати благословення Його Спокути?
- Що, на вашу думку, означає мати “духовні помисли”? (2 Нефій 9:39). Що допомагає нам мати “духовні помисли”?
- Що означає “відверн[ути]ся від гріхів своїх”? (2 Нефій 9:45).
- Як ви вважаєте, що мав на думці Яків, коли запрошував пити, їсти і “втїшит[и]ся у наситі”? (Див. 2 Нефій 9:50–51. Ви можете пояснити, що ці вірші стосуються духовного насичення).

Свідчіть: **якщо ми йдемо до Господа і живемо за Його волею, то отримаємо повноту благословень Спокути**. Напишіть цей принцип на дошці над списком, складеним студентами.

Запропонуйте студентам подумати над доказом цього принципу, який вони спостерігали у своєму житті. Нехай вони напишуть у свої щоденники для вивчення Писань або зошити для класних занять про те, як вони наблизилися до Спасителя завдяки якомусь ставленню чи вчинку—або кільком з них—з написаного у другому списку на дошці. Запросіть кількох студентів поділитися тим, що вони написали (але допоможіть їм зрозуміти, що вони не повинні відчувати себе зобов'язаними ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним).

### Пишіть завдання на дошці

Якщо студенти отримують завдання прочитати в групах певні вірші, може бути корисним написати ці посилання на дошці. Це допомагає студентам пам'ятати, що їх попросили зробити, і допомагає уникнути плутанини стосовно завдання.

### 2 Нефій

**9:28–29**—це уривок з Писань, призначений для опанування. Ознайомтеся з ідеєю, вміщеною в кінці матеріалу цього уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.

## 2 Нефій 10

### Яків закликає свій народ радіти і йти до Господа

Спитайте у студентів, чи отримували вони коли-небудь подарунок, який мав для них особливе значення через те, що людина, аби його подарувати вам, дуже старалася або чимось пожертвувала. Можете запросити одного чи двох студентів розповісти про їхній досвід.

- Як ми можемо виявити свою вдячність за такі подарунки?
- Як ми можемо виявляти вдячність за дар, яким є Спокута Спасителя?

Поясніть: Яків, виголосивши проповідь про Спокуту Ісуса Христа, наступного дня знову свідчив про Господнє визволення нас від наслідків гріха. Він навчав Свій народ про те, як їм необхідно гідно приймати дар Спокути.

Підсумуйте 2 Нефій 10:1–19, пояснивши, що Яків ще раз наголосив: хоч дім Ізраїля й буде розсіяно через гріх, усе ж Господь пам'ятатиме Свої завіти з ними і збере їх, коли вони покаються і повернуться до Нього. Можете вказати на те, що 2 Нефій 10:3— це перший вірш у Книзі Мормона, в якому стосовно Спасителя вжито титул *Христос*.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 2 Нефій 10:20, 23–25. Попросіть клас визначити, що закликає Яків нас зробити, щоб прийняти дар Спокути. Ви можете запропонувати студентам позначити те, що вони знайшли у цих віршах. Запросіть їх поділитися своїми знахідками.

Підготуйте роздатковий матеріал, який би містив вказані далі запитання (або напишіть ці запитання на дошці до початку уроку). Запропонуйте студентам вибрати одне запитання і поділитися власними думками та почуттями стосовно цього запитання з напарником.

- У світлі того, що ми вивчили про Спасителя, що ви хочете завжди пам'ятати про Нього?
- Чому покаяння є важливим способом виявити нашу вдячність за те, що Господь зробив для нас?
- Що з того, що ви дізналися про Спасителя, допомагає вам відчувати надію?

Завершіть, пояснивши, що слово *примиритися* в 2 Нефій 10:24 означає привести людей або щось у гармонію чи злагодю одне з одним. Наприклад, двоє друзів повинні примиритися один з одним після якоїсь незгоди.

- Що, на вашу думку, означає примиритися з волею Бога?

Попросіть студентів поміркувати над тим, що вони дізналися і відчули, коли вивчали й обговорювали 2 Нефій 9–10. Запропонуйте їм шукати проводу від Святого Духа, Який би допоміг їм визначити, що вони робитимуть, аби примиритися з волею Бога і завдяки цьому повніше отримувати благословення Спокути. Наприклад, хтось із студентів може зобов'язатися прислухатися до якоїсь конкретної поради від Бога (див. 2 Нефій 9:29), відвернутися від якогось конкретного гріха (див. 2 Нефій 9:45) або визначити для себе, як їм частіше згадувати про Спасителя упродовж кожного дня (див. 2 Нефій 10:20). Закличте студентів робити все необхідне, щоб “примиритися з волею Бога” (2 Нефій 10:24). Свідчіть про благословення, які приходять, коли ми це робимо.

### Уривок з Писань, призначений для опанування— 2 Нефій 9:28–29

*Примітка:* Вказана далі вправа призначена допомогти студентам в опануванні 2 Нефій 9:28–29. Зважаючи на обсяг сьогоденнього уроку, ви можете провести цю вправу наступного дня, коли будете мати більше часу.

Разом зі студентами прочитайте вголос 2 Нефій 9:28–29.

- В які з пасток ми можемо потрапити, прагнучи освіченості? Як ми можемо прагнути освіченості і все ж уникнути цих пасток?
- Що може допомогти нам “прислуха[ти]ся до порад Бога”, коли ми прагнемо освіченості?

Закличте студентів продовжувати відвідувати семінарію тепер і планувати відвідувати інститут після закінчення семінарії.



# Урок за програмою домашнього навчання

## 2 Нефій 4–10 (Блок 6)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за  
програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи 2 Нефій 4–10 (блок 6), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (2 Нефій 4–5)

Студенти, вивчаючи 2 Нефій 4, зосереджувалися на тому принципі, що Бог підтримує тих, хто покладається на Нього (див. 2 Нефій 4:12–35), і написали у своїх щоденниках для вивчення Писань про один із шляхів, яким вони можуть збільшити свою довіру до Бога. У 2 Нефій 5 вони побачили приклади, що ілюструють такі істини: Безпека приходять завдяки послушності одкровенням від Бога (див. 2 Нефій 5:1–8). Якщо євангелія Ісуса Христа стає нашим способом життя, ми стаємо щасливішими (див. 2 Нефій 5:9–18, 26–27). Студенти проаналізували своє життя і визначили те, що вони робитимуть, аби це допомогло їм бути щасливішими.

#### День 2 (2 Нефій 6–8)

На цьому уроці студенти дізналися, що Господь милосердний до тих, хто повертається до Нього (див. 2 Нефій 6). Вони розмірковували над тим, у чому Господь був милосердним до них. Вони також дізналися, що Спаситель бажає викупити Свій завітний народ і має всю силу, щоб зробити це (див. 2 Нефій 7–8).

#### День 3 (2 Нефій 9)

Студенти, розпочавши вивчати 2 Нефій 9, дізналися, що сталося б, якби не було Спокути. Також вони засвоїли такі істини: Спокута Ісуса Христа визволяє все людство від фізичної і духовної смерті, що прийшла внаслідок Падіння (див. 2 Нефій 9:1–22). Завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо подолати наслідки наших гріхів, якщо маємо віру в Ісуса Христа, каємося, охрищуємося і терпимо до кінця (див. 2 Нефій 9:14–27). Студенти стисло написали про свої почуття, які в них викликає жертва Спасителя заради них.

#### День 4 (2 Нефій 9–10)

Коли студенти вивчали решту розділу 2 Нефій 9 та вивчали 2 Нефій 10, вони роздумували над тим, який їхній вибір може відділити їх від Господа, а який допомагає їм наблизитися до Нього. Вони дізналися, що, коли ми вибираємо йти до Господа і живемо відповідно до Його волі, ми отримуємо повноту благословень Спокути.

### Вступ

Хоч цього тижня студенти вивчили багато важливих істин, усе ж наголосити на важливості саме Спокути Ісуса Христа. Моліться про провід, щоб знати, як вам найкраще допомогти їм зрозуміти, що таке Спокута, і робити її дією у своєму житті. Коли навчаєте, заохочуйте студентів розмірковувати про те, що їм потрібно робити для отримання благословень Спокути Спасителя.

*Примітка:* З молитвою готуючись до свого уроку, зважте на потреби ваших студентів—особливо тих, хто може пережити важкі часи. Якщо ви молитесь про окремих студентів і просите проводу, щоб знати, як найкраще навчати їх ученням і принципам, що містяться в Писаннях, Святий Дух буде надихати вас і ви будете знати, як задовольнити потреби студентів.

### Рекомендації для навчання

#### 2 Нефій 4–5

*Нефій свідчить про свою довіру до Господа; Господь відділяє нефійців від ламанійців; нефійці живуть щасливо.*

Напишіть інформацію, що міститься у наведеній далі таблиці, на дошці або підготуйте її як роздатковий матеріал.

2 Нефій 4	2 Нефій 5
<ol style="list-style-type: none"><li>Прочитайте підзаголовок до розділу і підготуйтеся власними словами стисло переповісти зміст розділу.</li><li>Прочитайте 2 Нефій 4:19 і поясніть, що, на вашу думку, означають слова "знаю, Кому я довірився".</li><li>Прочитайте свій запис у щоденнику для вивчення Писань для дня 1, завдання 4, та підготуйтеся розказати про один із способів, яким вам подобається зміцнювати свою довіру до Господа.</li></ol>	<ol style="list-style-type: none"><li>Прочитайте підзаголовок до розділу і підготуйтеся власними словами стисло переповісти зміст розділу.</li><li>Прочитайте 2 Нефій 5:27 і поясніть, що, на вашу думку, означає жити щасливо?</li><li>Прочитайте свій запис у щоденнику для вивчення Писань для дня 1, завдання 6. Підготуйтеся розказати про один із вчинків нефійців або їхнє ставлення до чогось і те, як подібні вчинок або ставлення позначилися на вашому щасті.</li></ol>

Поділіть клас на дві групи. Нехай одна група студентів підготується, щоб навчати з матеріалу, який стосується 2 Нефій 4, а інша нехай підготується, щоб навчати з матеріалу, який стосується 2 Нефій 5.

Розбийте студентів на пари, в яких би одному студенту було призначено проаналізувати 2 Нефій 4, а іншому—2 Нефій 5.

Попросіть студентів поділитися зі своїми напарниками матеріалом, який вони підготували, виконуючи свої завдання.

## 2 Нефій 6–8

*Яків пророкує про розсіювання та збирання Ізраїля і цитує пророцтва Ісаї про прихильність Спасителя до завітного народу.*

Нагадайте студентам, що в 2 Нефій 6–9 розповідається про перший день, в який Яків виголошував проповідь своєму народу. Наступного дня він продовжив навчати їх, і про це написано в 2 Нефій 10. В 2 Нефій 6 Яків пророкував про юдеїв, що вони відречуться від Господа і будуть розсіяні. Нехай студенти прочитають 2 Нефій 7:1–2, а ви попросіть їх сказати своїми словами, що це означає.

## 2 Нефій 9

*Яків навчає, як Спокута Спасителя визволяє нас від наслідків Падіння і наслідків гріха*

Прочитайте наступний вислів Президента Езри Тефта Бенсона:

“Людина насправді не бажає їжі, поки не зголодне, так само вона не бажає спасіння Христа, поки не усвідомить, чому їй потрібен Христос.

Ніхто відповідним і належним чином не знає, навіщо йому потрібен Христос, поки не зрозуміє і не прийме вчення про Падіння і його наслідки для людства. І в жодній книзі у світі не пояснюється це надзвичайно важливе вчення так добре, як у Книзі Мормона” (“The Book of Mormon and the Doctrine and Covenants,” *Ensign*, May 1987, 85).

Нехай студенти уявлять собі, що хтось з їхніх друзів запитав: “Чому нам потрібний Спаситель?” Запропонуйте класу відповісти на це запитання, виходячи з вивченого у 2 Нефій 9. Щоб відповісти, нехай вони проглянуть 2 Нефій 9:7–10, 19–22. Попросіть студентів поділитися їхніми відповідями на це запитання.

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти, чому Ісус Христос може спасти нас від наслідків Падіння, прочитайте аналогію, до якої вдався Президент Джозеф Філдінг Сміт, вона наведена в матеріалі уроку для вивчення 2 Нефій 9:10–27, у Блоці 6: День 3, у посібнику для студентів. Ви можете попросити когось із студентів намалювати на дошці чи великому аркуші паперу те, що описав Президент Сміт. Якщо ви вирішите, що хтось із студентів буде це малювати на дошці чи на великому аркуші паперу, то можна попросити цього студента також і пояснити намальоване.

Запропонуйте студентам подумати про те, що б вони відчували, якби потрапили у глибоку западню і були б відділені від Бога через зроблений ними вибір. Поясніть: якби не було Спокути Ісуса Христа, то не було б можливостей для покаяння, не було б надії і не можна було б уникнути наслідків Падіння.

Нехай хтось із студентів прочитає 2 Нефій 9:21–23, а ви попросіть кількох студентів пояснити це їхніми власними словами. Хоч вони можуть сформулювати свою думку по-різному, однак впевніться, що для них зрозуміла ця істина: **Завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо подолати наслідки наших гріхів.**

Поясніть, що коли ми збираємось групою, у нас з'являється чудова можливість ділитися почуттями й свідченнями. Запросіть студентів розповісти, що вони відчувають, думаючи про Ісуса Христа і Його Спокуту, і попросіть їх поділитися своїми свідченнями. Якщо їм важко це зробити, то вони можуть прочитати, що вони написали у своїх щоденниках для вивчення Писань, виконуючи завдання 4 для дня 3. Ви можете додати до їхніх свідчень своє.

Нехай клас уявить собі людину, в якій тяжке захворювання. Потім обговоріть наступні запитання:

- Чому важливо, щоб ця людина розуміла, що їй потрібно шукати допомогу?
- Чому важливо, щоб ця людина також розуміла, що їй потрібно робити, аби отримати допомогу?
- Яким буде результат, якщо ця людина буде розуміти необхідність допомоги, але не розумітиме, що робити, аби отримати її?

Спитайте студентів, чи знають вони, що їм необхідно робити, аби отримати благословення Спокути. Нагадайте їм, що вони вивчали 2 Нефій 9:23, 42–52 і визначили кілька таких вчинків і те ставлення, які допомагають нам йти до Христа та завдяки яким сила Його спокутної жертви діє в нашому житті. Нехай вони проглянуть позначені ними уривки з Писань і список того, що веде нас до Спасителя (день 4, завдання 1), написаний в їхніх щоденниках для вивчення Писань. Попросіть студентів розказати, як один чи більше з цих вчинків або якість їхнє ставлення наблизили їх до Спасителя. Поділіться своїм свідченням стосовно того, що вказані далі принципи, яких навчають ці вірші, допомагатимуть нам отримати повноту благословень Спокути.

## 2 Нефій 10

*Яків закликає свій народ радіти і йти до Господа*

Прочитайте зі студентами 2 Нефій 10:23–24. Нагадайте їм, що в день 3, у завданні 6, їх попросили визначити те, що б вони зробили, аби примиритися з волею Бога. Закличте їх і надалі думати про це і діяти відповідно до цього.

Попросіть студентів поділитися ще й іншими думками, які прийшли до них цього тижня під час вивчення цих розділів. Якщо дозволяє час, завершіть цей тижневий урок, заспівавши разом гімн “О, як осягнути Ісусові милості” (*Гімни*, № 110) чи інший гімн про Спокуту Ісуса Христа або прочитавши разом слова цього гімну. Поділіться своїм свідченням стосовно того, як це важливо—йти до Спасителя та про реальність благословень Спокути.

## Наступний блок (2 Нефій 11–25)

Коли студенти вивчатимуть наступного тижня 2 Нефій 11–25, вони будуть впізнавати дещо зі сказаного Ісаєю і зрозуміють, що він бачив наш день і, знаючи, що настане, попереджав нас. Дещо з його застережень стосується наших ЗМІ, нашого одягу, нашого способу життя та нашого ставлення. Попросіть студентів прочитати 2 Нефій 11–25 і спробувати зрозуміти, про що йде мова, навіть якщо вони й не розуміють кожного слова.

# 2 Нефій 11 і 16

## Вступ

У 2 Нефій 11 Нефій висловив свою любов до слів Ісаї. Він також свідчив, що Яків та Ісая бачили “Викупителя, точно так, як [він] бачив Його” (2 Нефій 11:2). У 2 Нефій 16 міститься розповідь Ісаї про те, як він був очищений від своїх гріхів і покликаний бути пророком, коли він “бачив Господа, Який сидів на троні” (див. 2 Нефій 16:1, 5–8). І Нефій, і Яків навчали, як важливо нам “прикладати” писання Ісаї до себе (див. 1 Нефій

19:23; 2 Нефій 6:5; 11:2), і Господь проголосив, що “великими є слова Ісаї” (3 Нефій 23:1). У 2 Нефій 11 вміщено деякі з пояснень Нефія з приводу того, чому він додав проповідь Ісаї у свій літопис, і його слова слугують вступом до слів Ісаї в 2 Нефій 12–24. Завершенням цих розділів є 2 Нефій 25, де вміщено пораду Нефія стосовно того, як зрозуміти слова Ісаї (див. урок 35 у цьому посібнику).

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 11

*Нефій свідчить, що його душа втішається тим, що спасіння приходить через Ісуса Христа*

Запропонуйте трьом студентам самостійно написати одним реченням, що сталося в останній раз, коли збирався клас. Не дозволяйте їм порівнювати або ж обговорювати те, що вони пишуть. Щоб проілюструвати переваги, які дає наявність більше одного свідка, попросіть кожного з цих трьох студентів прочитати вголос написане ним чи нею речення. Після того, як перший студент прочитає своє речення, спитайте клас, чи повністю це відповідає тому, що сталося на їхньому останньому уроці. Потім нехай другий студент прочитає своє речення, а ви спитайте, чи повністю це відповідає тому, що сталося на їхньому останньому уроці. Після того, як своє речення прочитає третій студент, спитайте те саме.

- Які переваги дає наявність багатьох свідків?

Поясніть, що Господь покликає пророків, щоб вони були Його свідками світу. Закличте студентів подумати над тим, що для них означало чути, як пророки свідчать про Ісуса Христа.

Напишіть на дошці таке твердження: **Вивчаючи свідчення пророків про Ісуса Христа, ми можемо зміцнити свою віру в Ісуса Христа і втішатися в Ньому.**

Попросіть когось зі студентів прочитати 2 Нефій 11:2–3.

- Відповідно до цих віршів, який здобутий досвід дозволив Нефію, Ісаї та Якову бути особливими свідками Ісуса Христа?
- Чому, на вашу думку, важливо мати свідчення про Ісуса Христа від багатьох пророків? (Див. також Мосія 13:33–35).

Запропонуйте студентам проглянути перші рядки кожного вірша з 2 Нефій 11:4–6 і знайти фразу, яку Нефій повторює у кожному вірші.

- Що означає “втішатися” чимось? (Ви можете пояснити, що слово *втішатися* вказує на почуття, яке є глибшим, ніж те, що виникає в разі, якщо нам щось подобається або ми чимось цікавимося. Воно стосується виявлення радості й задоволення).

Нехай студенти подумки прочитають 2 Нефій 11:4–7, визначаючи, чим втішався Нефій. Потім розділіть клас на пари. Попросіть студентів назвати фрази, які найбільше їх вразили, і сказати чому. Також запросіть їх розказати, чим втішаються вони або що спонукає їх втішатися в Ісусі Христі.

Прочитайте вголос 2 Нефій 11:8, і нехай студенти знайдуть, чому Нефій додав писання Ісаї у свій літопис.

### Розуміння слів Ісаї

Учителям і студентам може бути важко зрозуміти слова Ісаї у Книзі Мормона. Президент Бойд К. Пекер, з Кворуму Дванадцятих Апостолів, визнав, що у вивченні Книги Мормона ці розділи можуть здатися бар’єром. Потім він сказав: “Не припиняйте читати! Продовжуйте читати всі ці важкі для розуміння розділи ... , навіть якщо ви їх майже не розумієте. Продовжуйте читати, навіть якщо все, що вам вдається,—це просто читати ці слова й відчувати якийсь враження, що приходить час від часу” (“The Things of My Soul,” *Ensign*, May 1986, 61).

- Що, як сподівався Нефій, будуть відчувати його народ та майбутні читачі Книги Мормона, коли вони будуть читати слова Ісаї?

Вказаний далі список містить кілька прикладів того, чому Нефій додав писання Ісаї у свій літопис:

1. Ісаїя, як і Нефій та Яків, бачив Спасителя (див. 2 Нефій 11:2–3; див. також 2 Нефій 16:1–5, де вміщено опис видіння Ісаї, в якому Він бачив Спасителя).
2. Нефій втішався свідченням про Христа, Ісаїя також свідчив про Христа (див. 2 Нефій 11:4, 6; див. також 2 Нефій 17:14 і 19:6–7, два приклади пророцтв Ісаї про Спасителя).
3. Нефій втішався завітами Господа (див. 2 Нефій 11:5). Пророцтва Ісаї стосуються завітів Господа. Наприклад, він пророкував про храмову роботу в останні дні (див. 2 Нефій 12:1–3).

Поясніть, що в цьому уроці і в наступних трьох студенти будуть вивчати й обговорювати слова Ісаї, уміщені в 2 Нефій 12–24. Закличте їх шукати в цих розділах істини, які зміцнюють їхнє свідчення про Спасителя і допомагають їм втішитися у Ньому. Запросіть студентів поділитися кількома їхніми улюбленими віршами з цих розділів з членами їхніх сімей та друзями.

## 2 Нефій 16

### *Ісаїю покликано бути пророком*

Поясніть, що далі клас буде вивчати 2 Нефій 16, оскільки там вміщено розповідь про видіння Ісаї, в якому він отримав покликання бути пророком. Щоб допомогти студентам підготуватися й зрозуміти це видіння, поясніть, що в писаннях Ісаї вжито символічну мову. Там багато символів, образів і метафоричних висловлювань. Зазначте, що в одному з віршів, який вони прочитали раніше, Нефій стверджував: “Усе, що дане від Бога з початку світу для людини, є прообразом [Ісуса Христа]” (2 Нефій 11:4). Використання символів і образів—це один із способів, в які Писання навчають нас про спасительну місію Господа.

Напишіть на дошці такі слова і фрази: *шлейф; серафими (ангели), кожний з яких мав шість крил; дим; розжарена вуглина*.

Спитайте студентів, що приходить їм на думку, коли вони читають або чують ці слова. Після короткого обговорення, поясніть, що Ісаїя вжив ці слова, розповідаючи про те, як він був покликаний стати пророком Бога. (Намагайтеся допомогти студентам зрозуміти, яким був намір Ісаї. Будьте уважними, щоб не надто аналізувати значення символічних образів). Натомість, допоможіть студентам побачити, як послання Ісаї стосується їхнього життя.

Попросіть когось із студентів прочитати 2 Нефій 16:1. (Якщо у студентів є Біблія короля Джеймса, видана Церквою, то ви можете запропонувати їм відкрити розділ Ісаї 6, який містить виноску і навчальні матеріали, які сприятимуть розумінню уривків з Писань, що будуть розглядатися на цьому уроці).

Поясніть, що у цьому вірші слово *шлейф* стосується краю, або низу, мантії.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 16:2–3. Поясніть, що “серафими”—це ангели, які перебувають у присутності Бога (див. Bible Dictionary, “Seraphim”).

- Що символізують шість крил, які мають серафими? (Ви можете запропонувати студентам прочитати як підказку Учення і Завіти 77:4. Образ крил символізує силу рухатися і діяти).
- Які слова вказують на ставлення серафимів до Господа?
- Коли ви відчували, що маєте подібне ставлення до Бога?

Нехай хтось зі студентів прочитає вголос 2 Нефій 16:4 і Об'явлення 15:8. Попросіть клас знайти значення фрази “сповнився димом”. (Ви можете допомогти студентам зрозуміти, що дим символізує присутність, силу і славу Господа). Можна запропонувати студентам написати Об'явлення 15:8 на полях в їхніх примірниках Писань поряд з 2 Нефій 16:4.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 16:5. Нехай клас знайде фрази, які вказують, що відчував Ісаїя у присутності Господа. (Якщо у студентів є Біблія короля Джеймса, видана Церквою, нехай вони відкриють Ісаїю 6:5 і знайдуть виноску *a* і *b*).

- Що, на вашу думку, мав на увазі Ісаїя, коли сказав: “Я занашений; тому що я людина нечистоуста”? (Можливо, буде потрібно пояснити, що в Ісаїя 6:5 слово *занашений* було перекладено з гебрійського слова зі значенням “відсічений”, а слово *нечистоуста* вказує на усвідомлення Ісаїєю своїх гріхів і гріхів його народу. Цим Ісаїя висловив те, що відчував себе недостойним бути у присутності Господа).

Дайте студентам кілька секунд подумати над тим, чому Ісаїя міг так себе відчувати. Поясніть, що кілька пророків говорили про те, що вони відчували свою невідповідність, коли отримували своє покликання. Президент Спенсер В. Кімбол розповів про телефонну розмову з президентом Дж. Рубеном Кларком молодшим, з Першого Президента, під час якої президент Кларк повідомив йому про те, що його, Спенсера В. Кімбола, було покликано у Кворум Дванадцятих Апостолів:

“О, Брате Кларк! Це ж не мене? Це ж, правда, не мене? Тут, мабуть, якась помилка. Я таки, мабуть, неправильно вас почув”. Було відчуття, що я наче падаю зі стільця на підлогу. ...

“О, Брате Кларк! Це видається абсолютно неможливим. Я такий слабкий, малий, обмежений і нездібний” (Edward L. Kimball and Andrew E. Kimball Jr., *Spencer W. Kimball: Twelfth President of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints* [1977], 189).

Допоможіть студентам зрозуміти, що Ісаїя, праведний чоловік, відчував себе “занашеним” і “нечистим” у присутності Господа. Хто б з нас не відчував себе негідним стояти перед Богом?

Напишіть на дошці таку істину: **Ми можемо очиститися і стати гідними завдяки Спокуті Ісуса Христа.**

Якщо можливо, покажіть студентам кусочок деревного вугілля або кусочок звугленого дерева. Спитайте їх, якими б вони були, якщо їх тільки-но витягти з вогню.

- Що станеться з тим, хто торкнеться розжареної вуглини?

Прочитайте вголос 2 Нефій 16:6–7. Нехай студенти слідкують по тексту, шукаючи, що Ісаїя написав про “розжарену вуглину”. (Якщо у студентів є Біблія короля Джеймса, видана Церквою, нехай вони відкриють Ісаїя 6:6, і знайдуть виноску *a* і Ісаїя 6:7, виноски *a* і *b*).

- Відповідно до 2 Нефій 16:7, що означало, що ангел символічно торкнувся “розжареною вуглиною” вуст Ісаї? (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що “розжарена вуглина” символізує очищення. Коли у видінні Ісаї ангел торкнувся його вуст цією “вуглиною”, це символізувало, що Господь очистив Ісаїю від його недостойності і простив йому його гріхи).

Дайте студентам трохи часу подумати про випадки, коли вони відчували очищувальну силу Спокути Ісуса Христа.

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 16:8–13. Нехай хтось із студентів підсумує, що сказав Господь про служіння Ісаї серед народу. (Можливо, вам буде потрібно пояснити, що Господь порадив Ісаї: хоч його проповідування бунтівливим ізраїльтянам і буде в основному ігноруватися, та він все одно повинен проповідувати, аж поки “земля спустошена буде зовсім”. Іншими словами, Господь буде милостиво продовжувати Свою місію спасіння через Своїх слуг, “доки час буде йти, або земля буде стояти, або залишиться хоч би одна людина на лиці її, яку треба буде спасти” [Мороній 7:36]).

Поясніть, що Ісаїя став могутнім свідком Господа Ісуса Христа і Його евангелії. Свідчіть, що Спаситель є реальним і Він може простити нам наші гріхи і що коли ми відчуваємо силу Спокути у своєму житті, то ми також можемо бути свідками Спасителя.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 2 Нефій 16:2–3. Чи мають ангели крила?

“Ангел Божий ніколи не має крил” (Joseph Smith, в *History of the Church*, 3:392). Тоді чому ж Ісаїя, описуючи ангелів, каже, що вони з крилами? Старійшина Брюс Р. Мак-Конкі пояснив, що цей опис є

символічним: “Те, що ці святі істоти були показані йому як ті, що мають крила, просто символізувало їхню “сил[у] рухатися, діяти тощо”. Цей символізм також стосувався видінь, отриманих іншими людьми. (УЗ 77:4)”. (*Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 703).



# 2 Нефій 12–15

## Вступ

Ісає засуджував злочестивість людей в його дні, а також і злочестивість багатьох людей в останні дні. Він застерігав, щоб люди не називали зло добром, а добро злом. Він також наголошував, що в останні дні

відбудеться Відновлення євангелії, у т.ч. підкреслював, наскільки важливим є храм і як необхідно бути чистим від гріхів світу. Більше інформації про Ісаю див. в уроці 21 цього Посібника.

### Привернення уваги студентів

Вказані далі пропозиції допоможуть вам утримувати увагу студентів у класі: (1) Допомагайте студентам бачити, як урок стосується їхнього життя. (2) Навчаючи, змінюйте інтонацію свого голосу. (3) Підтримуйте зоровий контакт зі студентами. (4) Якщо можливо, не стійте під час навчання на одному місці.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 12–15

#### *Ісає розрізняє злочестивий Ізраїль і праведний Ізраїль*

Щоб допомогти студентам зрозуміти контекст сьогодишнього уроку, розпочніть його, нагадавши їм, що на попередньому уроці вони дізналися про покликання Ісаї бути пророком. Сьогодні вони дізнаються про народ, якого він навчав.

Допоможіть студентам зрозуміти, що коли Ісає описував вчинки Господнього завітного народу в його дні, він також описував деяких людей у наші дні. Старійшина Даллін Х. Оукс, з Кворуму Дванадцятих Апостолів, пояснив: “Книга Ісаї містить численні пророцтва, які, схоже, багаторазово здійснювалися. ... Той факт, що багато з цих пророцтв можуть мати багато значень, вказує на важливість того, щоб ми шукали одкровення від Святого Духа, аби отримати допомогу в їх тлумаченні” (“Scripture Reading and Revelation,” *Ensign*, Jan. 1995, 8).

До початку уроку скопіюйте вказану далі таблицю на дошку або підготуйте її як роздатковий матеріал. Залиште достатньо місця, щоб студенти могли написати відповіді в кожному стовпчику.

	2 Нефій 12:5–12, 17–19; 13:8–9	2 Нефій 13:16–26
Яке ставлення і які вчинки вказують на гріхи цих людей?		
Що станеться з цими людьми через їхні гріхи?		

Поясніть, що ця таблиця допоможе класу побачити, до яких наслідків призводять вчинки людей, які жили всупереч своїм завітам.

Поділіть клас на дві групи. Одна група нехай вивчає 2 Нефій 12:5–12, 17–19; 13:8–9. Інша група нехай вивчає 2 Нефій 13:16–26. Запросіть студентів прочитати признані їм вірші і знайти відповіді на два запитання, що знаходяться у лівому стовпчику таблиці. Якщо таблицю накреслено на дошці, попросіть по одному студенту з кожної групи написати їхні відповіді у відповідному стовпчику. Якщо ж таблицю дає у вигляді роздаткового матеріалу, нехай студенти запишуть там свої відповіді.

Поясніть другій групі, що Ісає передбачив наслідки ношення екстравагантного одягу і безглуздої поведінки мирських жінок у його дні і у майбутньому. У 2 Нефій 13:16–26 описано, що він бачив. Хоч Ісає і звертається конкретно до “дочок Сіону”, його слова стосуються й чоловіків. (Можете зазначити, що пророцтво в 2 Нефій 14:1 не стосується множинного шлюбу. Це пророцтво про чоловіків, які помирають на війні, описаний в 2 Нефій 13:25–26, після якої багато жінок залишилися вдовами).



Після того, як у студентів буде достатньо часу, щоб відповісти на запитання на дошці, спитайте:

- Які гріхи вчинили ці люди? (Серед відповідей може бути: гордовитість, ідолопоклонство, суєтність і марнославство. Які фрази вказують, що ті люди були винні в цих гріхах? Якими були наслідки цих гріхів?)
- Ісаї говорив про землю, “повну ідолів” 2 Нефій 12:8. Якими є сучасні форми ідолопоклонства?

Під час обговорення прочитайте наведену далі пораду Президента Спенсера В. Кімбола:

“Сучасними ідолами, або лжебогами, можуть стати одяг, будинки, робота, механізми, автомобілі, катери для прогулянок та інші численні матеріальні “збивачі” з дороги, яка веде до божественності. Багато молодих людей вирішують піти в коледж, тоді як в першу чергу повинні поїхати на місію. Диплом та багатство і впевненість, які приходять завдяки йому, здаються настільки бажаними, що місія відсувається на друге місце. Багато хто вклоняється мисливству, рибальству, відпусткам, пікнікам на вихідних та походам. Для інших ідолами стали спортивні ігри, бейсбол, футбол, корида чи гольф. ... Ще одним ідолом, якому поклоняються люди, є влада і престиж” (*The Miracle of Forgiveness* [1969], 40–41).

- Ісаї пророкував про людей, які будуть виявляти свою гордість і суєтність тим, як вони будуть одягнені. Як ми можемо захиститися від якогось ставлення і якихось тенденцій, що викликаються суєтністю?

Напишіть на дошці слово *горе*. Поясніть, що слово *горе* означає скорботу і страждання. Іноді давні пророки вживали це слово, щоб підкреслити, до чого призведуть гріхи. (Студенти можуть пригадати, що бачили, як це слово не раз повторювалося в 2 Нефій 9:27–38). Попросіть студентів послухати, коли ви будете читати вголос 2 Нефій 15:18–23. (Можете запропонувати студентам позначити слово *горе* і фрази, що описують вчинки та ставлення, які принесуть скорботи і страждання. Також ви можете запропонувати, щоб вони написали визначення слова *горе* на полях біля цих віршів).

- Що для вас означає написане в 2 Нефій 15:20?
- В яких випадках, як ви це бачили, люди в наші дні називають “зло добром, а добро—злом”?

Скажіть студентам, що тепер вони прочитають про групу людей, які дотримувалися своїх завітів. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 14:2–4. Нехай решта класу знайде, якими словами Ісаї описав цю групу людей.

- Які слова або фрази вказують на те, що ця група людей відрізнялася від інших груп, які ми розглядали? (Можете написати відповіді студентів на дошці).

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 14:5–6 і знайти три місця, де, як казав Ісаї, буде надаватися духовний захист. Переконайтеся, що студенти знайшли і зрозуміли слова *житло* (будинок чи дім), *зібрання* (місце збирання, наприклад, філії, приходи або коли) і *скинія* (храм). Поясніть, що “хмара і дим удень і блиск вогню палаючого вночі” символізує захист і провід, які Мойсей і його народ отримували від Господа у пустині (див. Вихід 13:21–22). Ці слова нагадують нам про захист і провід, які ми можемо отримати від Господа. Також зазначте, що Ісаї порівняв храм з тінню від спеки і захистом, тобто притулком, від бурі й від дощу.

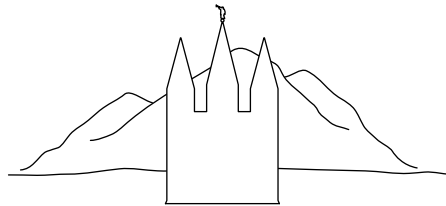
- Коли ви відчували Господній захист або провід у себе вдома або в церкві?
- Коли ви знаходили духовне полегшення чи захист у храмі?
- Які саме люди будуть жити в домах і поклонятися в церквах та храмах, як про це написано у віршах 5–6?
- Що ми можемо робити, аби наші домівки і філії чи приходи стали місцем захисту від світу?

Підсумуйте розділи 12–15, пояснюючи: з них ми дізналися про те, що **дотримання наших завітів приносить благословення духовного захисту, а порушення завітів позбавляє нас Господнього захисту**. Запевніть студентів, що вони можуть створювати у своєму житті середовище, схоже на описане в 2 Нефій 14:5–6.

## 2 Нефій 12:1–5; 15:26

Ісає пророкує про храми і встановлення Господньої Церкви в останні дні

На дошці схематично намалюйте гору і храм:



- У чому подібні гора і храм? (Можливо, серед відповідей буде: і гора, і храм чудові й величні, вони надихають нас дивитися в небеса).

Запросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 12:2–5 і знайти, що Бог пообіцяв поставити в останні дні і як це благословить життя людей.

- Чого стосуються слова “гора Господа”? (Це конкретно стосується Солт-Лейкського храму, однак може стосуватися й інших храмів, які Господь поставив в останні дні).
- Які благословення приходять від “дому Господнього” в останні дні? (Один із принципів, які можуть визначити студенти,—**Бог поставив храми, щоб навчити нас Своїм шляхам і допомогти нам ходити Його стежками** [див. 2 Нефій 12:3]).
- Як храми допомагають нам ходити Господніми стежками?

Прочитайте наведені далі слова Президента Гордона Б. Хінклі про важливість храмів: “Ці неповторні й прекрасні споруди, а також обряди, що виконуються в них, є вершиною в нашому поклонінні. Ці обряди найкраще виявляють нашу найглибшу теологію. Я закликаю наших людей повсюди, з усією переконливістю, на яку здатен, жити гідно, щоб мати храмову рекомендацію, берегти її і ставитися до неї, як до скарбу, а також щосили прагнути прийти в дім Господа, проїнятися його духом і відчутти його благословення” (“Of Missions, Temples, and Stewardship,” *Ensign*, Nov. 1995, 53).

- Як можуть храми допомогти нам уникнути наслідків злочестивості, описаних в 2 Нефій 12–15? (Серед відповідей можуть бути такі: Укладання й дотримання храмових завітів зміцнює нас і наші сім’ї проти злочестивості. Регулярне храмове поклоніння нагадує нам про Спасителя, Його спокутну жертву й завіти, які ми уклали. Якщо ми живемо гідно того, щоб мати храмову рекомендацію, то маємо надію на благословення вічного життя. Ця надія мотивує нас і далі жити праведно).
- Як храм надихав і благословляв вас?

Нехай хтось із студентів прочитає вголос 2 Нефій 15:26. Попросіть клас знайти фразу, яка вказує, що саме Господь “підніме”, щоб зібрати народ в останні дні. Поясніть, що слово прапор означає стяг, знамено або гасло, яким позначено місцезнаходження призовного пункту або який слугує сигналом для збирання, особливо на битву.

- Про який “прапор народам” пророкував Ісає?

Прочитайте наступне висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта:

“Тим прапором [є] Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів, яку було встановлено востаннє і яку вже ніколи не буде зруйновано або віддано іншому народові. То була найвеличніша подія, яку бачив світ з того дня, як Випкупителя було піднято на хресті і Він здійснив нескінченну й вічну спокуту. Для людства це значило більше, ніж будь-що інше, що сталося з того дня” (*Doctrines of Salvation*, 3 vols. [1954–56], 3:254–255).

- Чому Церква Ісуса Христа Святих Останніх днів є “прапором народам”?
- Які благословення прийшли у ваше життя завдяки вашому членству в Церкві?
- Подумайте про всі благословення, які ви отримали, й істини, про які ви дізналися як член Церкви? Якою однією істиною ви могли б поділитися з іншими, щоб допомогти їм зібратися під “прапором народам”?

Свідчіть, що Господь благословив нас великою допомогою, щоб ми успішно жили в останні дні. Він буде благословляти й освячувати тих, хто вибирає йти до Нього. Якщо ми укладаємо з Ним завіти і шануємо їх, Він допомагатиме нам йти Його шляхами.

# 2 Нефій 17–20

## Вступ

У 2 Нефій 17–20 Нефій пише про те, як Ісаїя намагався переконати царя Юдеї та його народ покластися на Господа, а не союзників у світі. Використовуючи

образи та натяки, Ісаїя пророкував про сучасні для нього події, про народження Ісуса Христа і про знищення злочестивих під час Другого пришествя Господа.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 17–18; 19:1–7

#### Народ царства Юди не хоче покладатися на Ісуса Христа

На початку уроку попросіть студентів скласти якомога більший перелік описових титулів Ісуса Христа. Їхні відповіді записуйте на дошці. Потім попросіть студентів прочитати 2 Нефій 17:14. Додайте до переліку на дошці титул *Еммануїл* або обведіть його кружечком, якщо його вже написано. Попросіть студентів знайти значення цього імені в Матвії 1:23 або у Путівнику по Писаннях.

- Що означає титул *Еммануїл*? (“З нами Бог”).

Зазначте, що про велику важливість пророцтва Ісаї про Еммануїла сказано в Матвії 1:18–25. Попросіть когось зі студентів прочитати цей уривок вголос.

- Як здійснилося пророцтво Ісаї про Еммануїла?
- Коли у своєму житті ви відчували, що Господь є дійсно Еммануїлом, тобто що Він дійсно був з вами?

Поясніть, що в 2 Нефій 19:6–7 вміщено одне з найвідоміших пророцтв про Спасителя. Прочитайте цей уривок вголос. Вкажіть, що в цьому уривку Ісуса Христа названо кількома титулами. (Якщо якихось з цих титулів ще не написано на дошці, додайте їх до списку).

- Які з цих титулів найкраще описують ваші почуття до Спасителя? Чому?

Перш ніж приступити до проведення решти цього уроку, розкажіть студентам про історичне тло написаного в 2 Нефій 17–18. Поясніть, що в цих розділах часто згадуються три малі країни—Юдея, Ізраїль і Сирія—та їхні царі, а також Асирійська імперія, яка прагнула завоювати ці три менші країни. Якщо у студентів є Біблія короля Джеймса, видана Церквою, то ви можете запропонувати їм знайти карти 1, 3 і 5, де показано географічні території, про які йдеться в цих розділах. Також ви можете допомогти студентам зрозуміти контекст цих розділів, показавши наведену далі таблицю (адаптовано з Victor L. Ludlow, *Isaiah: Prophet, Seer, and Poet* [1982], 140). Якщо буде потрібно, звертайтеся до неї упродовж уроку.

Країна	Юдея	Сирія	Ізраїль
Столиця	Єрусалим	Дамаск	Самарія
Територія або основне коліно	Юда	Арам	Єфрем
Керівник	Ахаз (цар), з дому Давида	Рецін (цар)	Пеках (цар), син Ремалії

Напишіть на дошці слово *союз*.

- Що таке союз? (Серед можливих відповідей: об’єднання, альянс, угода або пакт).
- З яких причин країна може шукати союзу з іншими країнами?

Поясніть: у період служіння пророка Ісаї в Юдейському царстві царі Ізраїля і Сирії хотіли, щоб цар Юдеї Ахаз приєднався до їхнього союзу проти могутньої Асирійської імперії. Коли ж цар Ахаз відмовився, Ізраїль і Сирія напали на Юдею, щоб змусити її до цього союзу й поставити іншого правителя на троні в Юдеї (див. 2 Нефій 17:1, 6). У 2 Нефій 17–18 написано про те, що пророк Ісаїя дав пораду царю Ахазу, коли той намагався знайти, як захистити Юдею від загрози, що йшла з боку Ізраїля, Сирії та Асирії.

Попросіть когось зі студентів прочитати 2 Нефій 17:1–2.

- Що, на вашу думку, означає, що Ахазове “серце було схвильоване, і серце його народу, як дерева в лісі хвилює вітром”? (Ахаз і його народ були налякані і не мали певності, що робити в разі нападу на них Ізраїля і Сирії).

Поясніть, що оскільки Ахаз боявся Ізраїля і Сирії, то він задумав вступити в союз з Асирією, щоб захистити своє царство (див. 2 Царів 16:7). Ісаїя сказав Ахазу: якщо він (Ахаз) покладатиме свою віру на Господа, а не на політичні союзи, тоді Господь захистить царство Юди.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 17:3–8. (Якщо є Біблія короля Джеймса, видана Церквою, попросіть студентів прочитати Ісаїя 7:4, виноску *a*. Якщо цієї Біблії у вас немає, поясніть, що фраза *димлячі головешки* стосується згорілого смолоскипа. По суті Господь каже: “Не панікуй через їхній напад. У тих двох царів залишилося мало вогню”. Ізраїль і Сирія вже виснажили свої сили. Невдовзі їх вщент розіб’є Асирія, і не буде більше загрози для Юдеї).

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 2 Нефій 17:9, 17–25. Коли вони будуть читати, нехай клас визначить, що, як відкрив Господь, станеться з народом Юдеї, якщо вони будуть покладатися на політичні союзи, а не довірятися Господу.

- Відповідно до цих віршів, що трапиться, якщо Ахаз не довіриться Господу? (Юда буде розбитий).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 17:10–12. (Можливо, вам буде потрібно пояснити: коли Ісаїя вказав, що Ахазу необхідно попросити собі ознаки, то він тим самим настійливо радив Ахазу шукати Господньої поради, як йому вирішити цю проблему. Але Ахаз відмовився, сказавши, що не потребує Божої допомоги і має намір діяти на власний розсуд).

Попросіть когось зі студентів прочитати 2 Нефій 17:13–14. Скажіть студентам, щоб вони знову звернули увагу на слово *Еммануїл* в 2 Нефій 17:14 і на його значення—“з нами Бог”.

- Чому для Ахаза було важливим хотіти, щоб Бог був з ним в критичний для його країни момент?
- Чому нам важливо звертатися до Господа, а не покладатися лише на власну мудрість?

Прочитайте вголос зі студентами 2 Нефій 18:5–8. Коли будете читати вірш 6, поясніть, що слова *води Сілоамські* іноді стосуються Ісуса Христа. Коли ви будете читати вірш 8, поясніть фразу “аж до шиї досягне”, вказавши, що головою Юдеї, тобто, її столицею, був Єрусалим. Ісаїя пророкував, що асирійці дійдуть до самих стін Єрусалима, іншими словами, до шиї цього міста. Це пророцтво збулося, коли 185000 асирійських воїнів прийшли, щоб напасти на Єрусалим, і стали біля стін міста. Господь захистив Свій народ, пославши ангела, щоб знищити військо нападників. (Див. 2 Царів 19:32–35).

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 18:9–10, шукаючи, про що попереджав Господь тих, хто буде разом воювати проти Юдеї.

- Якими будуть наслідки для тих, хто воюватиме проти Юдеї?
- Відповідно до 2 Нефій 18:10, чому ті країни були знищені?

Нагадайте студентам, що цар Ахаз боявся загроз з боку Ізраїля і Сирії і задумався над тим, щоб об’єднати свої сили з Асирією. Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 18:11–13.

- Що сказав Господь стосовно того, чи варто Юді вступати у змову (приєднатися до Асирії)?
- На кого, за словами Ісаї, треба людям покладати свою довіру?

Щоб допомогти студентам застосовувати ці розділи у своєму житті, спитайте:

- Які на нас чекають небезпеки, якщо ми покладаємося на сили і вплив світу, а не на Господа? (Попросіть студентів подумати про ситуації, коли виникала спокуса прийняти рішення, піддавшись страху).
- Коли ви зверталися до Бога за силою, піддавшись спочатку спокусі звернутися за нею до інших джерел? Як Бог допоміг вам? Чого ви навчилися з цього досвіду?

Свідчіть, що **Бог буде з нами, якщо ми покладаємося на Нього, навіть тоді, коли нам важко і страшно.** (Ви можете написати цей принцип на дошці).

## 2 Нефій 19:8–21; 20:1–22

### *Ісаїя описує знищення злочестивих під час Другого пришествя*

Підсумуйте історичний контекст написаного в 2 Нефій 19–20, пояснивши, що Ахаз відкинув пораду Ісаї і вирішив вступити в союз з Асирією (див. 2 Царів 16:7–20). Юдея стала залежною країною і платила дань Асирії за захист від загрози з боку Сирії та Ізраїля. Як і пророкував Ісаї, Асирія згодом завоювала ці менші царства—захопила Дамаск (Сирію) у 732 р. до Р.Х., а Самарію (Ізраїль) в 722 р. до Р.Х. Асирія також спустошила всю Юдею, окрім Єрусалима, приблизно у 701 р. до Р.Х.

Поясніть, що коли Асирія завоювала Сирію та Ізраїль і взяла в облогу столицю Юдеї, Єрусалим, Ахаз вже не був царем Юдеї. На троні тоді був праведний цар Єзекія. Оскільки Єзекія покладався на Господа, Господь захистив місто Єрусалим під час облоги його асирійським військом. Уночі ангел Господній розбив табір асирійців. Уранці 185000 вояків асирійського війська були знайдені мертвими (див. 2 Царів 19:34–35; 2 Хронік 32:21; Ісаїя 37:36).

Пророцтва Ісаї, записані в 2 Нефій 19–20, зосереджені на покараннях, що прийдуть на Ізраїля і Юдею від руки Асирії. Ісаїя попереджав Ізраїль, що невдовзі вони зазнають знищення й полону, і він передрік подальший напад на Юдею. Месіанські пророцтва, що знаходяться в 2 Нефій 17–18, далі будуть розширені в 2 Нефій 19–20. Пророцтво про Еммануїла докладно подано в 2 Нефій 19, де Ісаїя обіцяє нове світло і нового провідника: історично—Єзекію, а пророче—Месію. Це приклад пророцтва з подвійним здійсненням. Це також приклад образу, тобто, коли одна подія слугує пророцтвом майбутньої події. Пророцтво Ісаї про знищення Асирії, що міститься в 2 Нефій 20,—це образ знищення злочестивих під час Другого пришествя.

Напишіть на дошці наведені далі посилення на Писання: *2 Нефій 19:12, 17, 21; 20:4*. Нехай студенти знайдуть фразу, що повторюється у цих віршах. Напишіть її на дошці. (*“При всьому цьому Його гнів ще не відвернутий, а Його рука все ще простерта”*). Поясніть, що в цих віршах сказано про наслідки, які приходять до людей, що повстають проти Господа і відмовляються покаятися. В них говориться про Господнє незадоволення тими, хто продовжує грішити.

Поясніть, що в інших уривках з Писань схожі слова використовуються, аби показати Господню милість до тих, хто покається. І хоч Він є Бог справедливий, Він також безмежно милосердний до тих, хто буде йти до Нього. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 28:32. Потім прочитайте наведені далі слова старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Усім вам, хто думає, що є загубленим чи безнадійним, або думає, що надто багато і надто довго робив те, що є надто неправильним, кожному з вас, хто непокоїться тим, що опинився у пастці десь на зимових рівнинах життя і зламав свій ручний візок в дорозі, --- ця конференція звучить неослабним покликом Єгови: “Моя рука все ще простягнута” [див. Ісаїя 5:25; 9:17, 21]. “Я простягатиму Свою руку до них, --- сказав Він, --- [і навіть якщо вони] заперечуватимуть Мене; проте Я буду милосердним до них, ... якщо вони покаються і прийдуть до Мене; бо Моя рука простерта весь день, каже Господь Бог Саваот” [2 Нефій 28:32]. Його милість існує завжди, і Його рука простерта й досі. Його любов—це чиста любов Христа, милосердя, що ніколи не згасає, співчуття, що залишається навіть тоді, коли все інше навколо нас здається безсилим” [див. Мороній 7:46–47]” (“І знову [прийшли] пророки на цю землю”, *Ліягона*, лист. 2006, сс. 106–107).

Запросіть студентів своїми словами сформулювати істину, про яку вони дізналися з цих віршів. (Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **Ісус Христос—Бог**

### **Підсумовування**

Час від часу у вас не буде можливості навчати з усього блоку Писань, призначеного на даний день. Нехай це вас не бентежить! Якщо у великі блоки Писань входять кілька розділів, вам буде потрібно підсумувати їх: назвати основні події, сюжетну лінію та іноді вчення. Заголовки до розділів, матеріал з посібника для уроків і власні думки, що приходять до вас під час особистого вивчення, допоможуть вам підготуватися, щоб зробити змістовний підсумок.

**справедливий і милостивий. Його милість поширюється на тих, хто кається і виконує Його заповіді).**

- Як би ви могли застосувати цей принцип у своєму житті?

Ісая передбачив, що в останні дні Господній народ повернеться до Нього і перестане покладатися на безбожні об'єднання, шукаючи безпеки й миру. Якщо у студентів є Біблія короля Джеймса, видана Церквою, запропонуйте їм прочитати Ісая 10:20, виноска с, і поясніть значення слова *опиратись*. Ви можете пояснити, що в цьому контексті слово *опиратись* означає залежати, покладатися або мати впевненість в чомусь або в комусь. Запевніть студентів, що коли ми покладемося на Господа, нам не потрібно боятися тих вироків, які сходитимуть на народи землі перед Другим пришестям.



# 2 Нефій 21–24

## Вступ

Багато з пророцтв Ісаї, вмічених у Книзі Мормона, стосуються останніх днів. Він пророкував про Відновлення євангелії, пророка Джозефа Сміта, Друге пришествя і знищення злочестивих. Він передбачив, що Господь “підійме прапор для народів”, щоб зібрати

Свій народ в останні дні (див. 2 Нефій 21:11–12). Ісаї також свідчив, що Господь буде triumфувати над Сатаною і тоді розпочнеться Тисячоліття, ера миру й радості.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 21:1–5, 10–12

*Ісаї передбачає Відновлення євангелії Ісуса Христа в останні дні.*

Покажіть ілюстрацію “Мороній являється Джозефу Сміту в його кімнаті” (62492; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 91). Поясніть: уперше явившись Джозефу Сміту, Мороній “цитував одинадцятий розділ Книги Ісаї, кажучи, що все, сказане в ній, незабаром буде сповнено” (Джозеф Сміт—Історія 1:40). Пророцтво, що знаходиться в Ісаї 11, також є і в 2 Нефій 21.

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 21:1. Зверніть їхню увагу на фразу “пагін із стебла Єссея”. Потім запропонуйте їм подумки прочитати 2 Нефій 21:10. Зверніть їхню увагу на фразу “корінь Єссея”. Ви можете запропонувати студентам позначити ці фрази. Поясніть, що пророк Джозеф Сміт отримав одкровення стосовно цих фраз. Запропонуйте студентам звернутися до Учення і Заповітів 113:1–6. Прочитайте цей уривок уголос. Перед тим як читати, попросіть студентів прочитати його у своїх примірниках Писань і знайти, що означають ці фрази. Ви можете написати значення цих фраз на дошці, як це показано далі. Ви можете запропонувати студентам написати ці значення у своїх примірниках Писань.

*Стебло Єссея—Ісус Христос*

*Пагін—слуга Христа, “на якого покладено велику владу”*

*Корінь Єссея—особа в останні дні, яка буде мати священство і “ключі царства”*

Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова старійшини Брюса Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть клас послухати і знайти значення слів “пагін” і “корінь Єссея”.

“Чи помилимося ми, якщо скажемо, що пророк, згаданий тут, це Джозеф Сміт, якому було дано священство, який отримав ключі царства і який підняв прапор для збирання Господнього народу в нашому розподілі? І чи не він також є “слуга в руках Христа, який частково є нащадком Єссея, а також Єфрема, або дому Йосипа, на якого покладено велику владу”? (*The Millennial Messiah: The Second Coming of the Son of Man* [1982], 339-340).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 21:10, 12. Нехай клас знайде слова і фрази, які стосуються Джозефа Сміта і Відновлення євангелії та Господньої Церкви. Перед тим, як студенти почнуть читати, ви можете їм нагадати, що слово *прапор* означає стяг, знамено або гасло, яким позначено місцезнаходження призовного пункту або який слугує сигналом для збирання (див. урок 32).

- Як робота Джозефа Сміта стала здійсненням пророцтва стосовно кореня Єссея?
- Як саме ми як члени Церкви збираємося сьогодні? Як саме ми піднімаємо прапор, щоб допомогти іншим знати, де збиратися?

Свідчіть, що **Господь відновив Свою євангелію і Свою Церкву через пророка Джозефа Сміта і що Він збирає Свій народ в останні дні.**



## Принесення свідчення

Свідчення—це просте, щире проголошення того, у що людина вірить. Готуючись навчати кожний урок, моліться, щоб Дух допоміг вам знати, коли свідчити про істини, які ви обговорюєте. Ви можете відчувати спонукання свідчити кілька разів під час уроку, а не тільки на його завершення.

## 2 Нефій 21:6–9; 22

### Ісаїя описує Тисячоліття

Попросіть студентів уявити собі, що хтось із їхніх друзів, який належить до іншої церкви, спитав їх, якими є їхні вірування стосовно Тисячоліття. Нехай вони подумки прочитають 2 Нефій 21:6–9 і 22:1–6 та знайдуть істини, якими вони могли б поділитися у бесіді з цим другом. Запропонуйте їм написати їхні ідеї у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять. Щоб допомогти їм обговорити ці знахідки, поставте їм всі або кілька з цих питань:

- На які умови на землі під час Тисячоліття вказують описання в 2 Нефій 21:6–8?
- Відповідно до 2 Нефій 21:9, чому земля стане місцем миру під час Тисячоліття? (Допоможіть студентам зрозуміти, що **під час Тисячоліття земля буде місцем миру тому, що вона сповниться знанням Господа**).
- Як знання Господа може допомогти нам жити більш мирно тепер?
- У 2 Нефій 22:1–6 Ісаїя описує, в якому дусі люди будуть поклонятися під час Тисячоліття. Як нам розвинути таке ж ставлення вже сьогодні?
- Що з того, що характеризує Тисячоліття, ви хотіли б мати у своєму житті вже сьогодні? (Запропонуйте студентам поміркувати, що вони можуть зробити, аби отримати деякі з цих благословень у своєму житті).

## 2 Нефій 23–24

### Ісаїя навчає, що злочестиві загинуть і що Господь матиме милість до Свого народу

Поясніть, що в 2 Нефій 23 Ісаїя пророкує про знищення Вавилону і порівнює це знищення зі знищенням злочестивих під час Другого пришествя Спасителя. Попросіть студентів прочитати статтю “Вавилон” у Путівнику по Писаннях. Поясніть: у деяких уривках з Писань слово *Вавилон* стосується взагалі злочестивості світу. Ісаїя пророкував, що велике знищення зійде на злочестивих у Вавилоні та в останні дні.

Щоб студенти могли визначити, якими будуть наслідки для злочестивих в останні дні, нехай вони подумки прочитають 2 Нефій 23:1, 5–9, 11, 15, 19 і 22.

Поясніть, що Ісаїя говорив про падіння Люцифера, тобто Сатани, аби ще раз яскраво показати, що злочестиві загинуть. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 24:12–16.

- Які фрази в цих віршах вказують на зарозумілість Сатани?
- Що, відповідно до описаного в 2 Нефій 24:16, ми відчули б до Сатани, якби змогли побачити, хто він є насправді?

Попросіть когось зі студентів прочитати наведене далі твердження Президента Езри Тефта Бенсона:

“Під час наради на небесах саме через гордість був скинутий Сатана, “син ранку” (2 Неф. 24:12–15; див. також УЗ 76:25–27; Мойсей 4:3). ... Під час наради на небесах Люцифер запропонував свій план усупереч плану Батька, підтриманого Ісусом Христом. (Див. Мойсей 4:1–3). Він прагнув, аби його шанували більше всіх інших. (Див. 2 Неф. 24:13). Коротше кажучи, його горделивим бажанням було скинути з трона Бога. (Див. УЗ 29:36; 76:28)” (“Beware of Pride,” *Ensign*, May 1989, 4–5).

Зверніть увагу студентів на слова Господа, якими закінчується 2 Нефій 23:22: “Я буду милосердним до Мого народу, але злочестиві загинуть”. Ви можете запропонувати студентам позначити ці слова у своїх примірниках Писань. (Зазначте, що останнього речення, яке є в цьому вірші, немає у відповідному вірші у книзі Ісаї в Біблії короля Джеймса. Це вказує на те, що пластини з латуні містили деяку інформацію, якої немає в Біблії).

- Що, на вашу думку, означає бути серед Господнього народу?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос по одному чи два вірша з 2 Нефій 24:1–7, 24–27. Нехай клас знайде обіцяння Господа Своему народу. Запропонуйте їм поділитися одне з одним тим, що вони виявили. Можете запропонувати комусь зі студентів написати це на дошці.

- Які послання передають ці вірші тим, хто страждає через злочестивість інших людей?
- Які докази щастя й надії ви вбачаєте в цих віршах?

Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **Господь буде милосердним до Свого народу, але злочестиві загинуть**. Допоможіть студентам зрозуміти, що пророцтва Ісаї в 2 Нефій 21–24 відображають одне з основних послань Книги Мормона—по-слушні будуть процвітати, а непослушні загинуть. Свідчіть, що ми можемо жити праведно і процвітати сьогодні, очікуючи Тисячоліття.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 2 Нефій 21:1. “І віта виросте з кореня його”

Старійшина Брюс Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, пояснив, що означає віта, згадана в 2 Нефій 21:1:

“Ось дні наступають,—говорить Господь,—і поставлю Давидові праведну Парость, і Цар зацарює, і буде Він мудрий ... ” (Єрем. 23:3–6). Тобто Цар, Який особисто царюватиме на землі під час Тисячоліття, буде

Паростю, тобто Вітою, що виросте з дому Давида. Він буде чинити суд і справедливість по всій землі, бо Він є Господь Єгова, саме Той, Кого ми називаємо Христом. Те, що Пагінець Давидів—це Христос, є абсолютно ясним. Тепер ми побачимо, що Його також названо Давидом, що Він є новим Давидом, Вічним Давидом, Який буде правити вічно на троні Свого давнього предка [див. Єремія 30:8–9]” (*The Promised Messiah: The First Coming of Christ* [1978], 193).

## Додаткова ідея для навчання

### 2 Нефій 21:9. “Земля сповниться знанням Господа”

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 21:9. Прочитайте наступне висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“У наші дні ми спостерігаємо вибух знань про світ і його людей. Але люди світу не відчують подібного поширення знань про Бога та Його план для Його

дітей. Якщо говорити про те, що потрібно світові,—так йому потрібно більше не вченості й технологій, а праведності й одкровенень. Я дуже чекаю того дня, про який пророкував Ісая, коли “земля сповниться знанням Господа” (Ісая 11:9 ; 2 Неф. 21:9)” (*“Alternate Voices,” Ensign, May 1989, 30*).

- Чого, за словами старійшини Оукса, потребує світ?
- Як ми можемо допомагати у здійсненні цього пророцтва Ісаї?

# 2 Нефій 25

## Вступ

Нефій, продовжуючи наголошувати на важливості пророцтва Ісаї, пояснив, що кожний, хто має дух пророцтва, може розуміти й цінувати слова Ісаї. Він вказав на мету, задля якої веде свій літопис: “аби переконати наших дітей, а також наших братів повірити

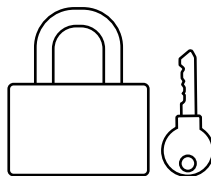
в Христа, і примиритися з Богом” (2 Нефій 25:23). Він закликав усіх повірити в Ісуса Христа і “поклонитися Йому з усією [їхньою] могутністю, розумом і силою, і всією [їхньою] душею” (2 Нефій 25:29).

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 25:1–8

*Нефій навчає, що ми можемо зрозуміти слова Ісаї, якщо маємо дух пророцтва*

Покажіть висячий замок, який неможливо відкрити без ключа (або намалуйте висячий замок і ключ до нього на дошці). Зазначте: якщо люди хочуть зберегти щось цінне зі свого майна, вони часто це замикають. Тільки у них може зберігатися ключ від замка, або вони можуть дати такий же запасний ключ другу або члену сім'ї, яким вони довіряють.



Поясніть: Нефій знав, що пророцтва Ісаї були “великої цінності” (2 Нефій 25:8). Однак він не тримав їх у секреті. Він навіть навчав, яким є ключ, аби кожний, хто бажає, міг “відімкнути” значення слів Ісаї. Попросіть когось зі студентів прочитати перше речення з 2 Нефій 25:4. Попросіть клас знайти ключ до розуміння слів Ісаї.

- Який ключ ви знайшли? (“Дух пророцтва”).

Щоб допомогти студентам зрозуміти, що означає мати “дух пророцтва”, прочитайте наведене далі твердження з Путівника по Писаннях:

“Пророцтво складається з богонатхненних слів або писань, які людина одержує через одкровення від Святого Духа. Свідчення Ісусове є духом одкровення (Об’явлення 19:10). Пророцтво може стосуватися минулого, теперішнього або майбутнього. Коли людина пророкує, вона говорить або пише те, що, за Божим бажанням, їй слід знати для власного блага або для блага інших. Окремі люди можуть одержувати пророцтва або одкровення стосовно свого власного життя” (Путівник по Писаннях, “Пророцтво, пророкувати”, scriptures.lds.org).

Допоможіть студентам побачити, що їхнє розуміння слів Ісаї буде збільшуватися, якщо вони (1) будуть шукати проводу Святого Духа і (2) матимуть свідчення про Ісуса Христа і бажання пізнавати Його. Якщо вони будуть підходити до слів Ісаї таким шляхом, завжди шукаючи, як він у своїх пророцтвах свідчить про Спасителя, тоді їм вдасться дізнатися, що Бог хоче, щоб вони знали для їхнього блага та блага інших людей.

Зазначте, що Нефій ділився й іншими ідеями, щоб сприяти нашому розумінню слів Ісаї. Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 25:1 і знайти, чому саме багато хто з народу Нефія вважав пророцтва Ісаї важкими для розуміння.

- Що ви знайшли? (Вони не знали, “у який спосіб пророкували серед Юдеїв”).

- Виходячи з прочитаних слів Ісаї, які можна назвати особливості давніх пророцтв юдеїв? (Серед відповідей може бути те, що Ісаї та інші пророки вдавалися до символізму та поетичних зворотів).

- Чому, коли ви читаєте слова Ісаї, корисно знати про цей спосіб пророкування?

Поясніть, що ще одна корисна ідея знаходиться в 2 Нефій 25:5–6. Попросіть когось зі студентів прочитати ці вірші вголос. Нехай клас знайде, що саме допомагало Нефію розуміти слова Ісаї.

- Чому, на вашу думку, Нефію допомагало те, що він жив у Єрусалимі? Виходячи з прочитаних слів Ісаї, скажіть, чому, на вашу думку, Нефію пішло на користь те, що він “бачи[в] діла Юдеїв” і “зна[в] навколишні краї” Єрусалима?
- Що ми можемо робити, щоб здобути якийсь знання про це? (Ми можемо вивчати культуру, історію і географію давнього Ізраїля).

Прочитайте студентам 2 Нефій 25:7–8. Коли ви будете читати, вкажіть, що пророцтва Ісаї ставатимуть для нас великою цінністю, коли ми бачимо, що вони здійснилися.

Щоб проілюструвати цю істину, спитайте:

- Які пророцтва з тих, що ми вивчали протягом кількох останніх днів, уже здійснилися? (Студенти можуть згадати пророцтва про Солт-Лейкський храм [див. 2 Нефій 12:2–3], про народження Ісуса Христа [див. 2 Нефій 19:6] і про Джозефа Сміта [див. 2 Нефій 21:1, 10]). Чому ці пророцтва стають для вас більш значущими, коли ви бачите їх здійснення?

На завершення цієї частини уроку висловіть свою впевненість в тому, що студенти можуть зростати у своєму розумінні слів Ісаї, якщо вони прагнуть духа пророцтва. Вкажіть, що вони можуть покращити своє розуміння, завдяки вивченню того, у який спосіб пророкували давні юдеї, а також культури, історії та географії давнього Ізраїля.

## 2 Нефій 25:9–19

### *Нефій пророкує про розсіяння і збирання юдеїв*

Підсумуйте 2 Нефій 25:9–19, сказавши, що Нефій пророкував про юдеїв та їхню батьківщину в Єрусалимі та навколишній місцевості. Він сказав, що юдеї, які будуть забрані у полон до Вавилону після зруйнування Єрусалима, повернуться на “землю їхнього успадкування” (див. 2 Нефій 25:9–11). Ісус Христос, Месія, житиме серед них, та багато хто відкине Його і Він буде розіп’ятий на хресті (див. 2 Нефій 25:12–13). Після смерті і воскресіння Спасителя Єрусалим знову буде зруйновано, і Юдеї будуть розсіяні й гнані іншими народами (див. 2 Нефій 25:14–15). Урешті-решт вони повірять в Ісуса Христа і Його Спокуту, і Господь відновить їх “з їхнього загубленого і занепа-лого стану” (див. 2 Нефій 25:16–19).

## 2 Нефій 25:20–30

### *Нефій свідчить про Ісуса Христа*


Попросіть студентів подумати, як би вони відповіли людині, яка заявляє, що святі останніх днів не вірять в Ісуса Христа. Ви можете запропонувати одному або двом студентам стисло розказати про випадки, коли інші люди ставили під сумнів те, що вони вірять в Ісуса Христа. Коли студенти будуть читати й обговорювати 2 Нефій 25:20–30, попросіть їх знайти уривки, які вони могли б навести в подібних ситуаціях.

Попросіть студентів знайти слова “правильний шлях” в 2 Нефій 25:28–29. Після того, як вони знайдуть, що “правильний шлях—це вірити в Христа і не відрікатися від Нього”, напишіть на дошці *Чому вірити в Ісуса Христа—це правильний шлях?* Потім попросіть студентів дослідити 2 Нефій 25:20, 23–26 і знайти причини, з яких вірити в Ісуса Христа є правильним шляхом. Попросіть їх написати свої відповіді на дошці під написаним вами запитанням. Відповіді можуть бути такими:

**Спасіння приходить лише через Ісуса Христа.**

**Бо завдяки Ісусу Христу ми, зробивши все для нас можливе, можемо бути спасенні Його благодаттю.**

**Завдяки Спокуті Спасителя ми можемо отримати відпущення наших гріхів.**

 Уривок **2 Нефій 25:23, 26** призначений для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити його в їхніх примірниках Писань. Зверніться до ідеї для навчання в кінці цього уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.

### Заохочуйте студентів ділитися їхнім свідченням

Коли студенти чують свідчення одне одного про євангельські істини, вони можуть зростати у своєму розумінні євангельських принципів та бажанні застосовувати ці принципи у своєму житті. Ви можете заохочувати студентів ділитися їхніми свідченнями в класі, ставлячи питання, що починаються, наприклад, такими словами: "Як ви набули свідчення про ..." або "Коли ви вперше дізналися, що ...", або "Як би ви пояснили чи свідчили про...". Після того, як один студент поділиться своїм свідченням про якусь із істин, ви можете спитати: "Хто ще може свідчити про цю істину?"

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 25:23 і 2 Нефій 10:24. Зазначте, що в цих віршах є слово *примиритися*, яке означає привести людей або щось у гармонію чи злагоду одне з одним.

- В обох цих віршах пророки радять нам примиритися з Богом. Що, на вашу думку, це означає?

Поясніть, що в обох цих віршах також є слово *благодать*. Благодать—це дар від Небесного Батька, наданий через Його Сина Ісуса Христа. Слово *благодать*, як воно вживається в Писаннях, стосується перш за все надихаючої сили і духовного зцілення, які стають можливими завдяки милості й любові Ісуса Христа.

- Чого навчає написане в 2 Нефій 10:24 і 25:23 про стосунки між благодаттю і нашими зусиллями?

Попросіть студентів застосувати вивчене, написавши відповіді на вказане далі запитання у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять. Ви можете написати це запитання на дошці.

- Що для вас означає бути спасеними благодаттю?

Щоб допомогти студентам зрозуміти твердження Нефія в 2 Нефій 25:24–25 стосовно того, що закон став мертвим для його народу, поясніть, що це стосується закону Мойсея. Того закону, з його системою церемоній, ритуалів, символів і заповідей, включно з принесенням в жертву тварин, усе ще дотримувалися у часи Нефія. Нефій та інші знали, що цей закон буде виконано завдяки Спокуті Ісуса Христа. Після Спокути від послідовників Спасителя вже не вимагалось дотримуватися закону Мойсея. Але вірні нефійці продовжували дотримуватися цього закону у той час, навіть знаючи, що приїде день, коли діючий закон буде замінено іншим.

Нефій, кажучи, що закон став мертвим для нього та інших людей, мав на увазі, що цей закон не спасе їх. Вони виконували цей закон, тому що хотіли бути слухняними і тому що знали: цей закон спрямовував їх до Ісуса Христа, Який принесе їм спасіння.

- Чому, як це ми можемо дізнатися з 2 Нефій 25:23–26, ми повинні виконувати заповіді?
- Що ви будете робити, аби "говорити про Христа" і "втішатися у Христі"? (Див. 2 Нефій 25:26). Що ви будете робити, аби допомогти іншим повірити в Христа?

Попросіть студентів прочитати знайдені ними уривки, які допомогли б їм відповісти на заяви про те, що святі останніх днів буцімто не вірять в Ісуса Христа. Спитайте їх, чому ці уривки подобаються їм.

Свідчіть про істини, які ви обговорювали сьогодні. Ви можете дати студентам нагоду також свідчити про ці істини.

### Вірші для опанування—2 Нефій 25:23, 26

*Примітка:* Можливо буде доцільним використати наведену далі ідею для навчання під час завершальної частини цього уроку. Якщо під час цього уроку у вас не буде достатньо для цього часу, ви можете використати цю ідею для навчання на наступному уроці у вигляді огляду.

Щоб допомогти студентам вивчити напам'ять 2 Нефій 25:26 один з віршів цього призначеного для опанування уривка, напишіть на дошці:

*Говоримо  
Втішаємося  
Проповідуємо  
Пророкуємо  
Записуємо  
Щоб наші діти ...  
До якого джерела ...  
За прощенням ...*

Запропонуйте студентам скористатися написаними на дошці словами-підказками, щоб вивчити напам'ять 2 Нефій 25:26. Нехай вони повторять цей вірш кілька разів, а потім запитайте клас, чи хоче хтось спробувати процитувати його напам'ять. Потім



попросіть решту студентів процитувати цей вірш разом, не глядячи на дошку. На завершення ви можете сказати, що важливо уважно слухати, коли батьки, провідники і вчителі стараються переконати нас дивитися на Спасителя.

Дайте кожному студенту по аркушу паперу. Запропонуйте їм написати лист своїм майбутнім дітям, заохочуючи їх зосереджувати своє життя на Ісусі Христі. Студенти можуть вкласти ці листи у свої примірники Писань, щоб зберегти їх на майбутнє.

# Урок за програмою домашнього навчання

## 2 Нефій 11–25 (Блок 7)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

#### Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи 2 Нефій 11–25 (блок 7), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (2 Нефій 11–16)

Ісаїя описував гордість і злочестивість давнього Ізраїля та вироки, що чекають на них. Він також пророкував про храм, який буде поставлено в останні дні, і навчав, що Бог встановлює храми, щоб навчати нас Своїм шляхам та допомогти нам ходити Його стежками. Ісаїя бачив Господа і був очищений від гріха. З досвіду Ісаї студенти дізналися, що й ми можемо бути очищені від нашої негідності через Спокуту Ісуса Христа.

#### День 2 (2 Нефій 17–20)

Ісаїя каже про покарання, що зійде на царство Юди за те, що вони не поклалися на Небесного Батька та Ісуса Христа. Студенти дізналися, що Бог буде з нами, якщо ми будемо покладатися на Нього, навіть у важкі для нас часи або коли нам страшно. Ісаїя описав знищення злочестивих під час Другого пришествя і навчав, що Ісус Христос є Богом справедливим та милосердним і що Його милість поширюється на тих, хто кається і виконує Його заповіді.

#### День 3 (2 Нефій 21–24)

На цьому уроці студенти дізналися про те, що Ісус Христос буде судити у праведності і що згодом Господь через пророка Джозефа Сміта відновить Свою Церкву, щоб зібрати Свій народ в останні дні. Нефій також втішався в пророцтвах Ісаї стосовно того, що під час Тисячоліття мир і знання Господа будуть сповнювати землю. Студентів було закликано подумати про цю істину й те, як вони можуть бути більш підготовленими до того часу.

#### День 4 (2 Нефій 25)

Нефій, підсумовуючи основні послання з писань Ісаї, зробив огляд простих істин стосовно Божої роботи серед дітей людських: немає іншого імені, даного під небесами, як тільки Ісуса Христа, що Ним би “людина могла спастися” (2 Нефій 25:20), і Ісус Христос—це єдине джерело, до якого ми можемо звертатися за прощенням своїх гріхів. Нефій хотів, щоб кожний знав: якщо ми робимо “вс[е], що ми можемо зробити”, тоді Ісус Христос благословить нас благодаттю—божественною допомогою й силою (див. 2 Нефій 25:23).

### Вступ

Цього тижня студенти вивчали вибрані розділи з книги Ісаї, які Нефій додав у свої писання. Президент Бойд К. Пекер, президент Кворуму Дванадцятьох Апостолів, сказав про ці розділи з писань Ісаї: “Не припиняйте читати! Продовжуйте читати ці важкі для розуміння розділи старозавітних пророцтв, навіть якщо ви їх майже не розумієте. Продовжуйте читати, навіть якщо все, що вам вдається,—це просто читати ці слова й відчувати якесь враження, що приходить час від часу” (“The Things of My Soul,” *Ensign*, May 1986, 61).

Зустрічаючись зі студентами на цьому тижні, заохочуйте їх бути терпеливими при вивченні слів Ісаї. Ви також можете запросити їх розказати, як писання Ісаї допомогли їм “піднести серцем і звеселитися” у Божій доброті (2 Нефій 11:8).

### Рекомендації для навчання

#### 2 Нефій 11–25

##### Нефій цитує пророцтва Ісаї про Ісуса Христа

Покажіть збільшувальне скло або намалюйте його на дошці. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 25:13. Нехай клас знайде, що “звеличував” Нефій. Поясніть: одна з причин, чому Нефій записав слова Ісаї (а вона вказана в 2 Нефій 11–25)—звеличити ім’я, священнослужіння і Спокуту Ісуса Христа в житті тих, хто читатиме слова Нефія.

Нехай хтось зі студентів прочитає вголос 2 Нефій 11:4–8. Попросіть клас знайти фрази, що вказують на цілі, які ставив перед собою Нефій, цитуючи слова Ісаї.

Дайте студентам домашнє завдання позначати ім’я “Христос” щоразу, коли воно буде зустрічатися в 2 Нефій 25:20–30. Попросіть їх звернутися до 2 Нефій 25:28–29 і знайти фразу, що повторюється в цих віршах. (“Правильний шлях—це вірити в Христа і не відрікатися від Нього”).

Запитайте студентів: Який власний досвід навчив вас, що вірити в Ісуса Христа і йти за ним—це правильний шлях у житті.

У наведеному далі переліку вказані істини, учення і принципи, про які студенти дізналися цього тижня, вивчаючи 2 Нефій 11–25. Напишіть на дошці дев’ять наведених далі тверджень або підготуйте їх у вигляді роздаткового матеріалу для кожного студента. Запропонуйте студентам прочитати цей перелік і знайти ці істини, учення й принципи у цитованих віршах.

#### Розуміння учень Ісаї в наші дні

1. Бог поставив храми, щоб навчати нас Своїм шляхам і допомогти нам ходити Його стежками (див. 2 Нефій 12:2–3).
2. Ми можемо бути очищені від власної негідності завдяки Спокуті Ісуса Христа (див. 2 Нефій 16:5–7).

3. Бог буде з нами, якщо ми покладаємося на Нього, навіть у важкі для нас часи або коли нам страшно (див. 2 Нефій 17:4, 7, 14).
4. Ісус Христос—Бог справедливий і милосердний. Його милість поширюється на тих, хто кається і виконує Його заповіді (див. 2 Нефій 19:12, 17, 21; 20:4).
5. Господь відновив Свою євангелію і Свою Церкву через пророка Джозефа Сміта і тепер, в останні дні, Він збирає Свій народ (див. 2 Нефій 21:10, 12).
6. Під час Тисячоліття земля буде місцем миру, тому що буде сповнена знанням Господа (див. 2 Нефій 21:6–9).
7. Господь буде милостивим до Свого народу, а злочестиві загинуть (див. 2 Нефій 23:22).

### Учення Нефія

8. Завдяки Ісусу Христу ми, зробивши все можливе для нас, можемо бути спасенні благодаттю (див. 2 Нефій 25:23).
9. Завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо отримати відпущення наших гріхів (див. 2 Нефій 25:26).

Дайте студентам достатньо часу подумати, а потім спитайте:

- Які основні теми ви бачите в цих ученнях з писань Ісаї та Нефія? (Можливі теми: Небесний Батько послав Свого Сина, Ісуса Христа, щоб принести спасіння й мир Його дітям. Ми можемо покладатися на Бога у будь-яких обставинах. Храми навчають нас про Бога).
- Які з цих дев'яти тверджень ви вважаєте найбільш важливими? Чому?

Дайте завдання кожному студенту поміркувати над одним якимось вченням чи принципом з наведеного вище переліку і нехай вони:

1. Прочитають уривок з Писань, з якого взято це вчення чи принцип.
2. Дадуть відповідь на запитання: Як може це вчення чи принцип допомогти вам "втішатися" в Господі? (Див. 2 Нефій 11:4–6).
3. Подумають про обставини, за яких знання про це вчення чи принцип могло б принести їм надію й зміцнення.

Запросіть студентів поділитися своїми думками. Коли вони будуть робити це, ви можете спитати: "У кого ще є свідчення чи думки про шойно вивчене?" Якщо ви даєте їм можливість ділитися власними думками й свідченням, то це підтверджує істини в їхньому серці і в серцях їхніх ровесників. Дякуйте їм за участь.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 25:13. Нехай решта при цьому слідкує, знаходячи причини, чому Нефій у своєму серці звеличував Господне ім'я. Попросіть студентів поділитися знайденим.

Попросіть когось зі студентів прочитати наведене далі свідчення Президента Томаса С. Монсона:

"Переконаний, що ніхто з нас не в змозі повною мірою усвідомити всю важливість того, що Христос зробив для нас у Гефсиманії, але я кожного дня свого життя дякую за Його спокутну жертву заради нас.

В останню мить Він міг відмовитися. Але Він цього не зробив. Він спустився нижче всього, щоб мати змогу все спасти. Роблячи це, Він дав нам життя поза межами цього смертного існування. Він звільнив нас від Падіння Адама.

Я безмірно вдячний Йому. Він навчив нас, як жити. Він навчив нас, як помирати. Він уможливив наше спасіння" ("На прощання", *Лягона*, трав. 2011, с. 114).

Запитайте: Яку схожість ви бачите між словами Нефія в 2 Нефій 25:13 і словами Президента Монсона?

Завершіть сьогоднішній урок, попросивши студентів описати, як молоді святі останніх днів можуть звеличувати Господне ім'я. Після того, як студенти дадуть відповідь, закличете їх звеличувати Господнє ім'я кожний день.

### Наступний блок (2 Нефій 26–31)

У наступному блоці студенти будуть вивчати пророцтва Нефія про останні дні. Нефій бачив, що буде дуже багато лжецерков та таємних змов. Він також бачив, що Господь виконає "предивну роботу і чудо" (2 Нефій 27:26) і що багато хто відкине Книгу Мормона через те, що вони вже мають Біблію. Крім того, Нефій пояснив учення Христа.

# 2 Нефій 26

## Вступ

Нефій пророкував, що прийде час, коли його нащадків відвідає воскреслий Ісус Христос і що після цього три покоління їх житиме у праведності. Однак Нефій страждав через те, що вже у четвертому поколінні деякі з його нащадків відпадуть від праведності,

відкинуть Месію і зрештою будуть знищені. Нефій попереджав тих, хто житиме в останні дні, про гордість, таємні змови та орудування священників. Він навчав, що Господь любить усіх людей і запрошує їх прийти до Нього.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 26:1–13

*Нефій пророкує про те, що його народ буде знищений через те, що вони відкинуть Ісуса Христа*

Напишіть на дошці *Вироки Бога*.

- Коли ви бачите або чуєте цю фразу, які до вас приходять думки?

Поясніть: хоч до багатьох людей і приходять негативні думки, коли вони бачать ці слова, однак у дійсності вироки Бога несуть благословення багатьом людям. У 2 Нефій 26, ми читаємо про те, якими є наслідки справедливості для злочестивих і якими для праведних.

Щоб подати контекст для основного послання з 2 Нефій 26, поясніть: Нефій сказав, що багато ознак будуть супроводжувати народження, смерть і Воскресіння Ісуса Христа. Він пророкував, що багато людей загине невдовзі після смерті Спасителя, бо вони знехтували пророків і відданих послідовників Ісуса Христа, які жили серед них. Він також пророкував, що навіть після того, як воскреслий Спаситель відвідав їх, багато з їхніх нащадків обернуть “діяння темряви, а не світла” і будуть знищені. (Див. 2 Нефій 26:1–11).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 26:7. Нехай клас знайде, як Нефій прореагував на видіння, в якому побачив знищення народу. Запросіть студентів поділитися своїми знахідками. Ви можете запропонувати їм позначити слова, виголошені Нефієм наприкінці цього вірша: “Твої путі справедливі”.

- Що означає для вас твердження “Твої путі справедливі”? (Можливо, вам слід буде пояснити, що справедлива людина завжди буде ставитися до людей чесно й неупереджено, тобто справедливо).

Допомігши студентам зрозуміти, що справедливість Бога вимагає, аби злочестиві були покарані за свої вчинки, поясніть, що справедливість Бога також вимагає, щоб праведні були винагороджені за їхні діяння. Під час свого пояснення ви можете запросити студентів прочитати Учення і Завіти 130:20–21. Нехай вони прочитають 2 Нефій 26:8–9, 13, знаходячи, які благословення, за словами Нефія, прийдуть до його праведних нащадків.

- Які фрази у віршах 8 і 13 описують діяння праведних?
- Чи бачили ви, як приходили благословення, згадані у вірші 13? В які різні способи Господь являє Себе нам?

Напишіть на дошці такий принцип: **Якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа, Він являє Себе нам силою Святого Духа.**

- Як може знання про цю істину збільшити вашу віру в Ісуса Христа?

## 2 Нефій 26:14–33

### *Нефій пророкує про останні дні і запрошує всіх прийти до Христа*

Підсумуйте 2 Нефій 26:14–19, пояснивши: Нефій пророкував, що Книга Мормона з'явиться на світ в останні дні, у час, коли багато людей будуть гордовитими і невірними.

Попросіть студентів подумати про час, коли вони об щось спотикнулись (або ви можете попросити їх уявити собі, як вони спотикаються об якусь перепону в темряві й падають). Запропонуйте їм подумки дослідити 2 Нефій 26:20–21, і знайти, об які перепони можуть спотикатися люди в останні дні.

- Відповідно до 2 Нефій 26:20–21, через які перепони, побачені Нефієм, будуть спотикатися іновірці?
- Які є інші приклади перепон, які використовує Сатана, щоб люди спотикалися?

Поясніть: Сатана, крім того, що ставить “камені спотикання” на нашому шляху, аби відвести нас від Бога, прагне ще й зв'язати нас. Покажіть нитку і запропонуйте студентам проглянути 2 Нефій 26:22, шукаючи, що написав Нефій про щось, схоже на нитку. Запросіть когось зі студентів вийти й стати перед класом. Легенько зв'яжіть зап'ястки студента, обмотавши їх ниткою один раз. Попросіть його чи її розірвати цю нитку. Знову зв'яжіть студентів за п'ястки, цього разу обмотавши їх ниткою кілька разів. Продовжуйте робити це доти, поки студент вже не зможе розірвати нитку. Попередьте студента, що робити це треба обережно, аби не пошкодити собі руку. (Якщо у вас немає нитки, ви можете попросити студентів уявити собі цю демонстрацію). Попросіть студентів розглянути 2 Нефій 26:22 і знайти, як цей вірш стосується показаної демонстрації.

- Чим важлива фраза “доки не зв'яже їх” у 2 Нефій 26:22? Чого навчає нас цей вірш про те, як працює Сатана?
- Чи бачили ви, як Сатана веде людей “на льняній вірвовці”? (Льняна вірвовка виготовляється з рослини, що називається льон).
- Які з цих гріхів (льняних вірвовок), на вашу думку, є найнебезпечнішими для людей вашого віку?

Нагадайте студентам: Сатана зваблює нас робити діяння тьми, аби зв'язати нас і звести зі шляху праведності. Поясніть, що в заключних віршах розділу 2 Нефій 26 показано контраст між шляхами Сатани і шляхами Бога. Попросіть студентів прочитати подумки 2 Нефій 26:23–24.

- Відповідно до цих віршів, як працює Господь? Якою є мета всього, що робить Господь? (Ви можете запропонувати студентам позначити частину вірша 2 Нефій 26:24, який навчає: **усе, що робить Господь, є на благо світові**).

Попросіть студентів згадати якийсь момент, коли вони відчували, що в них опустилися руки або що вони віддалилися від Господа. Щоб допомогти студентам відчутти, що Нефієве послання про Господню любов стосується їхнього життя, попросіть їх дослідити 2 Нефій 26:24–28, 33. Ви можете запропонувати їм позначити слова *всі, всіх, всім, кому-небудь і нікому* (за винятком слова *жодне*, що на початку вірша 33). Дайте студентам кілька хвилин, і нехай вони знову прочитають речення, що містять ці слова.

Попросіть, щоб кожний зі студентів повернувся до іншого члена класу і стисло обговорив, що ми можемо зрозуміти з цих віршів. Після того, як студенти поділяться своїми думками одне з одним, можна запросити кількох з них, щоб вони назвали основні ідеї з їхнього обговорення. Один з головних висновків, якого слід дійти в результаті цього обговорення, є таким: **Господь любить всіх людей і запрошує всіх прийти до Нього і стати причасниками Його спасіння**. Ви можете написати це твердження на дошці. Також ви можете запропонувати студентам написати відповіді на вказані далі запитання у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять:

- Коли ви відчували Господню доброту у своєму житті?
- Як це може допомогти вам знати, що Господь любить всіх людей і запрошує всіх прийти до Нього?

### Запрошуйте студентів до дії

Ефективне навчання, як правило, супроводжується запрошенням діяти відповідно до засвоєних принципів. Якщо знання євангельських принципів набувається, але за ним не йдуть дії, то таке навчання не є повноцінним. Запрошення діяти може надходити від вчителя, а ще більш відчутно—від Святого Духа.

На завершення запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 26:25, 33. Перш ніж він чи вона почне читати, запропонуйте студентам позначити фрази, які заохочують їх до дій. Щоб допомогти студентам побачити, як ще можна застосувати ці вірші, прочитайте слова президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства:



“Сподіваюся, що ви радо вітаєте і любите всіх Божих дітей, у тому числі й тих, хто може одягатися, виглядати, розмовляти або робити щось не так, як усі. Буде недобре, якщо ми дамо іншим відчуття, нібито вони неповноцінні. Давайте підтримувати всіх людей навколо нас. Давайте привітно розкривати обійми. Давайте виявляти братам і сестрам у Церкві стільки гуманності, співчуття й милосердя, щоб вони відчули, що нарешті знайшли дім. ...

Мабуть, буде правильним і належним пропонувати іншим те, чого ми так гаряче бажаємо для себе.

Я не пропоную, щоб ми примирилися з гріхом або не помічали зла у своєму особистому житті чи у світі. Однак у запалі ми іноді плутаємо гріх з грішником і дуже швидко на осуд, виявляючи надто мало співчуття. ...

...Давайте співчутливо розкривати свої обійми і серця до інших людей, бо кожен іде своїм важким шляхом” (“Ви—мої руки”, *Ліягона*, трав. 2010, сс. 68–69).

- Як саме ми можемо застосовувати сказане в 2 Нефій 26:33 і в ученнях президента Ухтдорфа?

Запропонуйте студентам поміркувати, що б вони могли зробити, аби простягти свою руку тим, хто в нужді, чи допомогти їм відчутти любов Господа.

## Додаткова ідея для навчання

### 2 Нефій 26:29–31. Нефій застерігав проти гріха орудування священиків

Напишіть на дошці: *Шерем, Негор і Коригор*. Спитайте студентів, що вони знають про цих чоловіків. Якщо студентам важко відповісти, стисло поясніть їм, що ці чоловіки намагалися відвести людей від віри в Ісуса Христа. Вони були винні, бо вчинили гріх орудування священиків.

Нефій застерігав свій народ—і тих з нас, хто живе в останні дні,—проти орудування священиків. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 26:29–31. Нехай клас слухає і визначить, що є орудуванням священиків.

- Яку мету мають люди, залучені до орудування священиків?

Старійшина М. Рассел Баллард, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, попередив, що орудування священиків може статися і в Церкві. Попросіть когось зі студентів прочитати його пораду:

“Отже, остерігайтеся лжепророків і лжевчителів, чи то чоловіків, чи жінок, які самі проголосили себе

проповідниками вчень Церкви і які прагнуть розповсюджувати свою хибну євангелію та приваблювати до себе послідовників через спонсорування симпозиумів, книг та журналів, зміст яких суперечить фундаментальним вченням Церкви. Остерігайтеся тих, хто говорить та видає матеріали всупереч істинним пророкам Божим і хто активно проповідує іншим, ставлячись з нерозсудливою байдужістю до вічного благополуччя тих, кого вони зваблюють. Подібно до Негора та Коригора з Книги Мормона, вони покладаються на софістику, щоб обманювати та переманювати інших на свій бік. Вони “ставлять себе за світло для світу, щоб вони могли мати користь і хвалу від світу; але вони не прагнуть благополуччя Сіону” (2 Неф. 26:29) (“Beware of False Prophets and False Teachers,” *Ensign*, Nov. 1999, 63).

- Як можуть члени Церкви потрапити у пастку орудування священиків?
- Відповідно до 2 Нефій 26:30, як можна запобігти орудуванню священиків? (Допоможіть студентам зрозуміти, що ми можемо уникнути гріха орудування священиків, якщо будемо мати милосердя до всіх людей).



# 2 Нефій 27

## Вступ

Часто, наводячи слова Ісаї, Нефій пророкував, що Господь вчинить “чудову роботу і диво” в останні дні. Цією чудовою роботою буде Відновлення євангелії Ісуса Христа. Важливою подією, про яку пророкував Нефій, була поява Книги Мормона. Нефій передрік, що свідки побачать Книгу Мормона і будуть свідчити про її істинність. Він також свідчив

про фундаментальну роль, яку Книга Мормона буде відігравати в Господній роботі в останні дні,—що вона буде дивовижним даром для світу. (Примітка: розділ 2 Нефій 27 дуже схожий на розділ Ісаї 29. У Біблії, виданій Церквою, виноски до Ісаї 29 містять корисну інформацію, яка стане у пригоді під час вивчення обох цих розділів).

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 27:1–5

*Нефій пророкує, що в останні дні земля буде сповнена злочестивістю*

Покажіть такі предмети: балончик дезодоранту, тубик зубної пасти і брусок мила чи пляшечку рідкого мила. Поясніть, що кожний з цих предметів призначений для усунення якоїсь проблеми. Попросіть студентів сказати, яку саме проблему призначений усунути кожен з цих предметів. (Ви можете використати інші предмети, які можна розглядати як засоби для усунення якихось конкретних проблем).

Поясніть, що пророцтво Нефія в 2 Нефій 27 вказує на проблеми, які будуть існувати в наші дні. Він навчав, що люди будуть духовно спотикатися через своє беззаконня, що вони страждатимуть на духовну сліпоту і що вони будуть відкидати пророків. Нефій також пророкував про те, що зробить Бог, аби вирішити ці проблеми.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 2 Нефій 27:1–5. Нехай клас знайде слова і фрази, що описують деякі з проблем, які існуватимуть в останні дні. Попросіть кількох студентів назвати фрази, які вони знайшли. Аби допомогти студентам проаналізувати ці фрази, можна поставити такі запитання:

- Як ви вважаєте, що означає бути “сп’янілими від беззаконня”?
- Як написано у 2 Нефій 27:3, деякі люди в останні дні будуть нагадувати голодного чоловіка, який спить і бачить, що він їсть, або того, хто спраглий, який спить і бачить, що він п’є, але коли пробуджується, то відчуває, що його душа й далі спрагла. Чого ми можемо навчитися з цього? (Якщо їсти й пити уві сні, то це не дає людині надовго вдовольнити потребу в їжі і питві і вона нічого цим не досягає, оскільки голод або спрага залишаються і після сну. Так і ті, хто “борються проти Сіону”, не будуть мати ні тривалого вдоволення, ні якогось суттєвого досягнення).
- Що на вашу думку означає фраза “ви закрили свої очі”?

Щоб допомогти студентам знайти євангельські істини в 2 Нефій 27:1–5, запропонуйте їм підсумувати, про що вони дізналися з цих віршів. Напишіть їхні відповіді на дошці. Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **в останні дні багато людей чинитимуть велике беззаконня і відіракатимуться від пророків.**

- Чому, на вашу думку, важливо знати про це пророцтво і його здійснення?

### 2 Нефій 27:6–23

*Нефій пророкує про появу Книги Мормона*

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 27:6–7. Нехай вони визначать, що дасть Господь, аби допомогти розв’язати духовні проблеми людей в останні дні.

- Що дасть Господь?
- Що ця книга буде містити?

### Запитання, що спонукають до аналізу

Ставлячи запитання, що спонукають до аналізу, ви можете заохочувати студентів думати про значення віршів, які вони вивчають. Як правило, вам слід ставити такі запитання після того, як студенти ознайомляться з цими віршами. Запитання, що спонукають до аналізу, часто починаються, наприклад, так: “Чому ви вважаєте, що ...” або “Що, на вашу думку, ...”. Наприклад, ви можете спитати: “Що, на вашу думку, означає (фраза або слово)?”

- Як ви вважаєте, яку книгу описано в цих віршах? (Аби допомогти студентам відповісти на це запитання, ви можете запропонувати, щоб вони звернулися до посилань на Писання, вказані в 2 Нефій 27:6–7, виноска б. Ви також можете пояснити, що слова “тих, хто заснув”, стосуються померлих пророків, що вели літописи, з яких було складено Книгу Мормона).

Покажіть Книгу Мормона. Поясніть: Господь явив цю книгу, щоб допомогти усунути проблеми в останні дні і щоб принести світло у темний світ. Господь відкрив давнім пророкам подробиці стосовно появи Книги Мормона. Нефій записав ці подробиці в 2 Нефій 27. Поясніть: подібне пророцтво знаходиться в Ісая 29. (Ви можете пояснити, що деякі люди ставили під сумнів Книгу Мормона, питаючи, чому про неї не згадується в Біблії. Зазначте, що пророцтво в Ісая 29 показує, що Біблія, у дійсності, свідчить про Книгу Мормона).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 27:12–14. Нехай клас знайде, кому, за словами Нефія, буде дозволено побачити цю книгу.

- Хто були ті три свідки, яким було дозволено побачити Книгу Мормона “силою Бога”? (Олівер Каудері, Девід Уйтмер і Мартін Гарріс. Див. “Свідчення Трьох свідків”, Книга Мормона).

Зазначте, що Нефій згадав ще “декількох” інших, кому також буде дозволено подивитися на цю книгу.

- Хто, на вашу думку, були ці інші свідки? (Ви можете нагадати студентам про ще вісьмох свідків Книги Мормона. Див. “Свідчення Восьми свідків”, Книга Мормона).

Укажіть, що в 2 Нефій 27:14 згадано про те, що Господь “установить Своє слово” “вустами стількох свідків, скільки Він вважатиме за доцільне”.

- Що, на вашу думку, мав на увазі Нефій, коли сказав, що свідки будуть установлювати слово Бога? (Ті, хто отримав і прийняв слово Бога через Книгу Мормона, будуть ділитися ним з іншими та свідчити про його істинність).
- Хто може бути цими свідками?
- Аби допомогти студентам зрозуміти, що й вони також можуть бути свідками істинності Книги Мормона, ви можете запропонувати їм написати свої імена на полях сторінки біля 2 Нефій 27:14. Як може кожний член Церкви, у т.ч. й ви, допомагати у ствердженні істинності Книги Мормона?
- Коли ви ділилися своїм свідченням про Книгу Мормона з іншими?

Можливо, в одному з попередніх уроків ви закликали студентів поділитися з кимось їхнім свідченням про Книгу Мормона. Якщо ви закликали до цього, перевірте, чи виконали вони це завдання, запросивши кількох студентів розказати, як вони це зробили. Заохотьте студентів шукати нагоди поділитися своїм свідченням про Книгу Мормона з іншими, у тому числі з людьми, що сповідують іншу релігію.

Намалюйте на дошці вказану далі таблицю. (Щоб зберегти час, ви можете намалювати її перед уроком).

**Перевіряйте, як виконалося завдання**

Час від часу просіть студентів дати звіт про виконання даних їм доручень чи завдань. Це дозволяє студентам ділитися позитивним досвідом і може спонукати інших студентів виконувати дані вами завдання. Це також дозволить вам звернути особливу увагу на те хороше, що відбулося, коли студенти виконали те, що їм було запропоновано чи доручено зробити.

	Пророцтво Нефія про те, що буде робити чоловік	Ім'я чоловіка	Здійснення цього пророцтва Джозеф Сміт— Історія 1:63–65
1-й чоловік (“неосвічений”) 2 Нефій 27:9, 15, 19			
2-й чоловік (“другий”) 2 Нефій 27:15, 17			
3-й чоловік (“освічений”) 2 Нефій 27:15–18			

Поділіть студентів на пари. Поясніть, що кожна пара буде вивчати пророцтво стосовно появи Книги Мормона, а також здійснення того пророцтва. Нехай студенти перемалюють таблицю з дошки у свої щоденники для вивчення Писань або зошити для класних завдань і напишуть відповіді, скориставшись вказаними посиланнями на Писання. (Ви можете пояснити, що слово *письмена*, що знаходиться в Джозеф Сміт—Історія 1:63–65, стосується писань, вигравіюваних на золотих пластинах, з яких була перекладена Книга Мормона). Коли студенти перемалюють таблицю, запропонуйте їм поділитися своїми відповідями з класом.

- Відповідно до 2 Нефій 27:15 і Джозеф Сміт—Історія 1:64, хто був цей освічений чоловік, якому Мартін Гарріс приніс слова цієї книги? (Чарльз Ентон).
- Яким саме чином міг би хтось без формальної освіти, подібно до Джозефа Сміта, підходити для перекладу Книги Мормона краще за вченого, такого, як Чарльз Ентон?

Нехай студенти подумки прочитають 2 Нефій 27:20–21 і знайдуть фразу, яка повторюється в кожному з цих віршів. (“Я можу виконувати Свою власну роботу”).

- Що означає для вас фраза “Я можу виконувати Свою власну роботу”?
- Як Відновлення евангелії та поява Книги Мормона стали підтвердженням того, що Бог може виконати Його власну роботу?
- Яким принципам навчають ці вірші? (Коли студенти будуть ділитися своїми ідеями, ви можете наголосити, що **поява Книги Мормона—це один із способів, яким Бог виконуватиме Свою роботу в останні дні.**)
- Як саме здійснення цього пророцтва зміцнює ваше свідчення про Книгу Мормона та її роль у Відновленні Господньої Церкви?

## 2 Нефій 27:24–35

### *Нефій пророкує про позитивний вплив відновленої евангелії Ісуса Христа і Книги Мормона*

Прочитайте вголос 2 Нефій 27:24–26, а студенти нехай слідкують у своїх примірниках Писань.

- Чи ви чули ці слова раніше? Якщо так, то де? (Якщо студентам важко відповісти, поясніть, що Господь вжив подібні слова, коли говорив до Джозефа Сміта у Священному гаю; див. Джозеф Сміт—Історія 1:19).

Візьміть у руку один з предметів, які ви показували на початку цього уроку, і нагадайте студентам, що він був створений для усунення якоїсь конкретної проблеми.

- Які проблеми, за словами Господа в 2 Нефій 27:25, будуть існувати серед людей в останні дні? (Ви можете написати відповіді студентів на дошці).

Нагадайте студентам, про які інші духовні проблеми, що існуватимуть в останні дні, сказано в 2 Нефій 27:5. (Ви можете додати до списку на дошці: *беззаконня, духовна сліпота і зречення пророків*).

- Як Книга Мормона та Відновлення евангелії Ісуса Христа допомагають розв’язати ці проблеми?

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 27:29–30, 34–35 і знайти, як, за словами Господа, відновлена евангелія і Книга Мормона будуть благословляти людей в останні дні. Попросіть когось зі студентів перерахувати ці благословення, записавши їх на дошці.

- Відповідно до 2 Нефій 27:29, Книга Мормона допоможе “оч[ам] сліпих бачи[т]и крізь пільму і крізь темряву”. Що, на вашу думку, це означає?

Допоможіть студентам зрозуміти, що **Книга Мормона і відновлена евангелія Ісуса Христа приносять радість і розуміння тим, хто вивчає і приймає їх.**

Закличте студентів шукати у Книзі Мормона рішення проблем, які в них виникають, і ділитися своїм свідченням про Книгу Мормона з іншими.

# 2 Нефій 28

## Вступ

Нефій пророкував про деякі важкі умови, що існують тимуть в останні дні, у т.ч. про лжевчення та гордість багатьох церков, які буде збудовано. Він навчав, як

розпізнати лжевчення і мирські прагнення, і попереджав про шляхи, якими Сатана буде намагатися відвернути нас від праведності.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 28:1–19

#### Нефій описує лжецеркви та хибні уявлення наших днів

Намалюйте на дошці попереджувальні знаки, які прийняті у вашій культурі. Наприклад, ви можете намалювати якийсь дорожній знак або ж символ, який вказує на те, що певна речовина є небезпечною або отруйною.

- Яким є призначення цих знаків?



Поясніть: Книга Мормона може допомогти нам побачити знаки, які попереджують нас про те, що несе духовну небезпеку. Президент Езра Тефт Бенсон пояснив, що однією з цілей Книги Мормона є викрити, як супротивник та інші вороги Церкви будуть діяти в останні дні. Попро- сить когось зі студентів прочитати наведене далі висловлювання Прези- дента Бенсона:

“Книга Мормона викриває ворогів Христа. Вона спростовує лжевчення. ... Вона зміцнює смиренних послідовників Христа проти злих намірів, стратегій та вчень диявола в наші дні. Типові відступники, про яких сказано в Книзі Мормона, подібні до тих, які існують сьогодні” (“The Book of Mormon Is the Word of God,” *Ensign*, Jan. 1988, 3).

- Як Книга Мормона викриває ворогів Христа? (Вона містить у собі розповіді про людей, які намагалися відвести інших людей від віри у Христа. Вона дозволяє нам побачити їхні помилки та розпізнати хибні уявлення).
- Як Книга Мормона зміцнює вас проти супротивника?

Свідчіть, що **Книга Мормона спростовує хибні уявлення, які навіює диявол, і зміцнює нас проти його злих задумів**. Поясніть, що студенти побачать приклад цього в 2 Нефій 28. У цьому розділі міститься одне з пророцтв Нефія про останні дні. У цьому пророцтві Нефій попереджає про лжевчення, які будуть переважати в останні дні.

Попросіть студентів подумки дослідити 2 Нефій 28:3–9 і знайти попередження Нефія про лжевчення. Зазначте, що 2 Нефій 28:7–9—це уривок з Писань, призначений для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок таким чином, щоб їм було легко його знаходити. Після того, як студенти матимуть достатньо часу, щоб вивчити цей уривок, попросіть кількох з них вийти до дошки. Попро- сить кожного з них написати якесь одне лжевчення або хибне уявлення з цього уривка, при цьому вказавши, в якому вірші вони знаходяться. Потім спитайте інших студен- тів, чи помітили вони ще й інші лжевчення або хибні уявлення в цьому уривку. Якщо помітили, то нехай вони додадуть їх до списку на дошці.

Щоб допомогти студентам обговорити кілька з лжевчень та хибних уявлень, попро- сить їх відповісти на такі запитання:

- Яким є сучасний приклад одного з цих хибних уявлень? (Прослідкуйте за тим, щоб клас, відповідаючи на це запитання, не називав конкретні церкви).
- Як саме це хибне уявлення перешкоджає людям дотримуватися плану нашого Не- бесного Батька?

### 2 Нефій

**28:7–9**—це уривок з Писань, призначений для опанування. Зверніться до ідеї для навчання, що знахо- диться в кінці цього уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 28:12–14. Нехай клас знайде попередження Нефія стосовно того, що станеться з багатьма церквами та людьми в останні дні через гордовитість і лжевчення.

- Як саме впливають на людей гордовитість та лжевчення?
- Чому гордовитість і злочестивість не збили з дороги “покірних послідовників Христа”? Як нам уникнути осліплення “науками людей”? (Можливо, вам слід буде пояснити, що слова “науки людей” стосуються людських вчень, які протиставляються вченням Господа).

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 28:15–16, 19 і знайти, до яких наслідків призводять лжевчення.

- Які у цих віршах ви помітили слова або фрази, що описують наслідки гордовитості та лжевчень?

## 2 Нефій 28:20–32

### Нефій попереджає про те, як Сатана намагається нас обманути

Розкажіть студентам таку історію:

Президент Бойд К. Пекер під час виконання дорученого йому завдання в Африці поїхав подивитися тварин у заповіднику. Він помітив, що тварини біля мілкого водопою були неспокійні. Коли він спитав провідника цього заповідника, чому тварини не п'ють, той відповів, що це через крокодилів. Президент Пекер пригадував:

“Я подумав, що він жартує, і тому запитав серйозно: “Так в чому, дійсно, справа?” Пролунала та ж сама відповідь: “Крокодили”. ...

Він побачив, що я йому не повірив, і вирішив, напевно, подати мені урок. Ми вирушили до іншого місця і зупинили машину на насипу над великою грязькою калюжею, звідки могли дивитися вниз. “Ось,—сказав він.— Дивіться самі”.



Я не бачив нічого, крім багна, невеликої кількості води та переляканих тварин неподалік. І раптом я побачив його—великий крокодил причаївся в болоті, чекаючи, поки якась тварина, що нічого не підозрює, не втримається через спрагу й підійде, щоб напиться.

Я швидко повірив у слова гіда! Коли він побачив, що я готовий слухати далі, він продовжив урок. “Крокодили тут по всьому парку,—сказав він,—і не тільки в річках. Немає жодного водоймища, де б не було десь поруч крокодила, і вам краще б зважати на це”. ...

Під час іншої подорожі до Африки я обговорив те, про що дізнався, з доглядачем іншого парку. ...

Він показав мені місце, де сталася одна трагедія. Молодий чоловік з Англії приїхав попрацювати один сезон в готелі. Незважаючи на численні попередження, він переліз через огорожу комплексу, щоб подивитися, що там за калюжею, води в якій не вистачить навіть, щоб намочити його кросівки.

“Він не зробив і двох кроків,—розповідав наглядач,—як крокодил вже схопив його, і ми не могли нічого зробити, аби врятувати його” (“Spiritual Crocodiles,” *Ensign*, May 1976, 30–31).

- Через що молодий чоловік став жертвою крокодила? Як би він міг уникнути цієї трагедії? (Якби він послухався даних йому застережень).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос наступну пораду президента Пекера:

“Люди, старші за вас у житті, перевірили ті водопої й здійняли голос попередження стосовно крокодилів. Не тільки про тих великих сірих алігаторів, які можуть розшматувати вас, але й про *духовних крокодилів*, набагато небезпечніших, більш хитрих і не таких явних, як навіть ті добре замасковані африканські рептилії.

Ці духовні крокодили можуть вбити або знівечити вашу душу. Вони можуть зруйнувати ваш спокій, а також спокій тих, хто вас любить. Саме про них слід попереджати, бо наряд чи існує якесь джерело води в усьому земному житті, яке б не кишло ними” (“Spiritual Crocodiles,” 31).

### Використання історій

Розповідь історії може допомогти привернути увагу студентів, оскільки вона викликає інтерес та допомагає їм залучитися до навчального процесу через слухання досвіду інших людей. Історії також можуть допомогти студентам побачити, як євангельські принципи застосовуються в житті людей.

- В якому розумінні крокодили в історії, розказаній президентом Пекером, схожі на спокуси і тактику Сатани? Які попередження ми отримуємо, що допоможуть нам уникнути духовної небезпеки?

Прочитайте вголос 2 Нефій 28:19, а студенти нехай слідкують. Потім напишіть на дошці: *Сатана прагне захопити нас під свою владу шляхом ...*

Поясніть: Нефій у своїх подальших пророцтвах говорив про тактику, до якої буде вдаватися Сатана, діючи проти нас в останні дні. Поділіть студентів на пари. Попросіть кожну пару прочитати 2 Нефій 28:20–29 і знайти, як закінчити речення, написане на дошці.

Дайте на це кілька хвилин, потім запропонуйте парам сказати, як би вони закінчили речення на дошці. Під час цього обговорення переконайтеся, чи студенти розуміють, що **Сатана вдається до багатьох тактик, намагаючись подолати нас, наприклад, він нас збурює до злоби, умиротворює, присипляє і манить нас.**

- Які є приклади того, що Сатана намагається “збурити [людей] до злоби проти того, що є добрим”? Як злоба не дає людям розібратися, що є добром, а що є злом?
- Чому, на вашу думку, для людей небезпечно вважати, що “усе гаразд у Сіоні”, й думати, що нічого не потрібно поліпшувати? Як ви вважаєте, чому таких людей Сатані вдається вести “старанно до пекла”?
- Що означає манити когось? (Заманювати, нещиро хвалячи й говорячи компліменти). Як ви думаєте, чому лестощі можуть відводити декого з людей від Господа?
- Чому Сатана намагається переконати людей, що він не існує?
- Що саме ми можемо робити, аби уберегтися від злоби? Як нам уберегтися від почуття, що все гаразд? Як нам уберегтися від лестощів?

На завершення уроку скажіть студентам, що в кінці розділу 2 Нефій 28 міститься заключне попередження і запевнення від Господа. Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 28:30–32.

- Господь шанує нашу свободу вибору і наше старання вчитися від Нього. Відповідно до 2 Нефій 28:30, Він навчає нас “рядок за рядком, приписання за приписанням”. Що це означає для вас? Відповідно до цього вірша, що станеться з тими, хто каже: “У нас є досить”?
- У 2 Нефій 28:32 Господь звертається до людей, які заперечували Його. Як ви вважаєте, що має Він на увазі, коли каже: “Я простягатиму Свою руку до них день у день”? (У цьому вірші Господь каже про Свою милість і готовність допомагати нам кожного дня, коли ми прагнемо виконувати Його волю, навіть якщо ми у минулому й відкидали Його. Допоможіть студентам зрозуміти, що **Господь буде милосердним до всіх людей, хто кається і йде до Нього**).

Напишіть на дошці: *Завдяки тому, про що я сьогодні дізнався, я буду ...* Попросіть студентів закінчити це речення, написавши його у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних завдань і вказавши, що вони будуть робити завдяки тому, що вивчили пророцтво Нефія в 2 Нефій 28. Ви можете запросити кількох студентів прочитати класу, що вони написали. Однак пересвідчіться, чи розуміють вони, що не повинні відчувати себе зобов’язаними ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним.

Свідчіть про те, що маючи скерування й силу від Господа, ми можемо не піддатися спокусі. І навіть коли ми грішимо, Господь буде милосердним до нас, якщо ми щиро покаємося.

### Опанування уривка з Писань—2 Нефій 28:7–9

Поясніть, що іноді люди виправдовують гріх, кажучи собі, що кожний грішить або що вони пізніше покаються. Поділіть клас на маленькі групи. Попросіть групи прочитати разом 2 Нефій 28:7–9 і знайти слова і фрази, що стосуються цих хибних уявлень. Запросіть студентів обговорити наведені далі запитання у своїх групах (запитання ви можете написати на дошці до початку уроку):

- Яка небезпека криється у вчиненні “маленького гріха”?



- Чи виправдає Бог нас за вчинення незначних гріхів або за те, що ми коїмо їх нечестиво? (Для кращого розуміння попросіть студентів прочитати Учення і Завіти 1:31).
- Як може людина мати “превагу над кимось через його слова”? Як можемо ми іноді “рити яму [своєму] сусідові”?

Запропонуйте кожній групі переписати ці вірші словами, які сьогодні можуть вживати люди, щоб переконати молодь дотримуватись цих нерозумних учень.

Попросіть студентів подумати про часи, коли вони залишалися духовно міцними, незважаючи на хибні уявлення, що панували в школі, пропагувалися у ЗМІ чи були почуті від друзів. Нехай вони напишуть про цей досвід у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять. Попросіть кількох учнів прочитати, що вони написали.

*Примітка:* Можна скористатися цією ідеєю під час уроку, коли ви будете розповідати про уривок з Писань, призначений для опанування, або ви можете скористатися нею наприкінці уроку.

# 2 Нефій 29–30

## Вступ

Нефій пророкував про Відновлення євангелії в останні дні, яке, за словами Господа, буде “предивною роботою” (2 Нефій 29:1). Нефій свідчив, що в останні дні з усіх Писань буде видно, що Бог пам’ятає Своїх дітей. Він пророкував, що багато хто буде заперечувати

Книгу Мормона, але тих, хто повірить в неї, буде зібрано в Церкву. Крім цього, він навчав, що Божий завітний народ—це ті, хто кається і вірить в Божого Сина.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 29

*Нефій пророкував, що в останні дні багато хто буде заперечувати Книгу Мормона*

Запропонуйте студентам уявити собі, що хтось з їхніх шкільних друзів щиро запитав у них: “А чому мормони мають іншу Біблію?” Ви можете попросити студентів підняти руку, якщо їм вже ставили подібне запитання. Потім попросіть кількох з них розказати, як вони відповіли на це запитання.

Поясніть: Нефій дав кілька відповідей на це запитання, записавши слова Господа про роль, яку буде відігравати Книга Мормона у Відновленні євангелії, яке станеться в останні дні і яке Господь назвав “предивною роботою”. Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 29:1–2 і визначити, яка роль відводиться Господнім словам в останні дні. (Вони вийдуть з Його вуст до сімені, тобто нащадків, Нефія і вони також “засвищать до краю землі”). Президент Езра Тефт Бенсон пояснював, що “ми, члени Церкви, а особливо місіонери, повинні бути тими, хто “засвище”, тобто буде розказувати й свідчити про Книгу Мормона до краю землі” (“The Book of Mormon Is the Word of God,” *Ensign*, May 1975, 65).

Поясніть, що слово *стяг* в 2 Нефій 29:2 стосується полотнища, яке використовується для збирання й єднання людей. Часто стягами називають прапори. (Див. пояснення слова *прапор* в уроці 32).

- Відповідно до 2 Нефій 29:2, що є “стягом”, який простягнеться аж “до краю землі”, щоб зібрати Господній народ? (Книга Мормона, яка є словами сімені, тобто нащадків, Нефія).
- З якою метою, відповідно до 2 Нефій 29:1–2, Господь дає додаткові Писання, такі як Книга Мормона? (Допоможіть студентам зрозуміти, що **Господь дає Писання, щоб був ще й другий свідок і щоб зібрати народ до Свого завіту**).

Напишіть на дошці такі слова старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів (з *Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 4.):

*“Книга Мормона—непереврене твердження Бога про Його завіт зі Своїми дітьми тут, на землі, і про Його любов до них”.* (Старійшина Джеффри Р. Холланд)

Поясніть, що в 2 Нефій 29 слово *Іновірці* стосується людей, які не є з дому Ізраїля. Слово *Юдеї* стосується людей, які є з дому Ізраїля, у т.ч. сім’я Легія та його нащадки. Нехай студенти подумки прочитають 2 Нефій 29:3–6 і знайдуть, як поставляться деякі іновірці до додаткових Писань.

- Як дехто поставиться до додаткових Писань?
- Що Господь сказав про людей, які будуть так реагувати?

Поясніть: Нефій пророк описав реагування людей на Книгу Мормона. Сьогодні люди часто висловлюють свій сумнів стосовно Книги Мормона тому, що вони вже мають Біблію.

Поділіть студентів на пари і дайте їм завдання вивчити 2 Нефій 29:7–11. Запропонуйте їм знайти, для яких цілей Господь дає Писання на додаток до Біблії. Через кілька хвилин попросіть їх розказати, що вони з'ясували. Серед можливих відповідей буде: (1) Господь пам'ятає всіх людей і посилає Своє слово всім народам (див. вірш 7); (2) Господь передає однакоє послання всім народам і Книга Мормона є другим свідком істини, що містяться в Біблії (див. вірш 8); (3) Господь завжди Той Самий, і Він промовляє за Його власною волею (див. вірш 9); (4) Божа робота не закінчена і Він буде й далі промовляти, щоб виконати Свою роботу (див. вірш 9); (5) людям не слід вважати, що Біблія містить усі Господні слова або що Господь не повелів написати ще більше (див. вірш 10) і (6) Господь наказує людям з усіх народів записувати Його слова (див. вірш 11). Щоб допомогти студентам підсумувати і застосовувати те, про що вони дізналися з цієї частини уроку, поставте всі або кілька з таких запитань:

- Як можна за допомогою 2 Нефій 29 розвіяти сумніви стосовно Книги Мормона як ще однієї книги Писань?
- Як ці вірші допомогли вам більше цінувати Книгу Мормона і бути вдячними за неї?

Знову поділіть студентів на пари. Попросіть їх попрактикуватися, як відповідати на запитання: “Чому мормони мають іншу Біблію?” Нехай один в парі поставить це запитання, а інший відповість. Потім попросіть їх помінятися ролями і повторити це обговорення. На завершення цієї вправи ви можете запропонувати студентам подумати про їхніх знайомих, яким буде корисним обговорення цих принципів, і шукати проводу Святого Духа, аби знати, як говорити з цими людьми.

Закінчуючи цю частину уроку, переконайтеся, чи розуміють студенти, що **Господь пам'ятає всіх людей і пошле їм Свої слова**.

## 2 Нефій 30:1–8

### *Нефій пророкує про роль Книги Мормона в останні дні*

Поясніть: після того як Нефій навчав, що Бог буде пам'ятати дім Ізраїля, він застеріг свій народ, що їм не слід думати, ніби вони більш праведні, ніж будуть іновірці. Він також нагадав їм, що всі люди можуть стати Божим завітним народом. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 30:2 і попросіть клас визначити два кроки, не зробивши яких неможливо приєднатися до Божого завітного народу. Запропонуйте студентам поділитися своїми знахідками. Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **ми можемо приєднатися до Божого завітного народу, якщо каємося і віримо в Ісуса Христа**.

Поясніть, що в 2 Нефій 30:3 Нефій описує один із способів, у який Господь збирає Свій народ до завіту в останні дні. Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 30:3 і визначити, як цей процес відбувається. (Господь дає світу Книгу Мормона. Багато людей вірять в неї і діляться нею з іншими). Ви можете зазначити: Нефій ясно вказував на те, що слова з Книги Мормона будуть передані “залишкам нашого сімені”, тобто нащадкам Легія.

Нехай студенти подумки прочитають 2 Нефій 30:4–8 і знайдуть фрази, які вказують на те, що люди будуть благословенні, коли отримають Книгу Мормона.

- Як саме будуть благословенні нащадки Легія, коли вони дізнаються про своїх предків?
- Чого навчають ці вірші про вплив, який може мати Книга Мормона на всіх людей?

Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **Книга Мормона може допомогти всім людям прийти до пізнання Ісуса Христа і жити за Його євангелією**. Ви можете написати це твердження на дошці.

- Як ми можемо допомогти іншим людям пізнати Ісуса Христа через Книгу Мормона?
- Як Книга Мормона допомогла вам пізнати Спасителя?

Запропонуйте студентам розказати, як вони діляться Книгою Мормона. Закличте студентів молитися про можливість поділитися Книгою Мормона з іншими.

## 2 Нефій 30:9–18

### *Нефій проповідує про умови на землі під час Тисячоліття*

Поясніть, що Нефій також пророкував про Тисячоліття—1000 років після Другого пришестя Спасителя.

### **Практичні завдання для студентів**

Просьте студентів попрактикуватися, як слід пояснювати євангельські істини, ви тим самим даєте їм нагоду поглибити знання про ці істини та підготуватися, щоб навчати євангелії інших. (Пам'ятайте, що необхідно дотримуватися балансу у використанні цього методу навчання. Учителі не повинні втрачати свою роль у навчанні класу і передавати ініціативу студентам).

Підсумуйте 2 Нефій 30:9–10, пояснивши, що під час Другого пришестя Господа злочестиві будуть знищені. Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 30:12–18 і знайти опис життя під час Тисячоліття. Запропонуйте студентам уявити, що вони живуть у Тисячолітті й пишуть статтю для служби новин, описуючи умови, які вони виявили. Нехай вони напишуть заголовки для цієї статті і назвуть їх одне одному.

- Думаючи про умови, описані в 2 Нефій:30, на яку з них ви найбільше очікуєте? Чому?

Зверніть увагу студентів на таке твердження в 2 Нефій 30:18: “Сатана не матиме більше влади над серцями дітей людських на довгий час”. Ви можете запропонувати студентам позначити це твердження у своїх примірниках Писань.

- Як вам допомагає знання про те, що праведність урешті-решт отримає перемогу над злочестивістю?

Після відповідей студентів свідчить, що **під час Тисячоліття Сатана не матиме влади над серцями людей і переважатимуть праведність та мир**. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос наведене далі твердження президента Джорджа К. Кеннона, з Першого Президентства. Нехай клас послухає, чому саме Сатана не матиме влади упродовж Тисячоліття.

“Ми говоримо про те, що Сатану буде зв’язано. Сатану буде зв’язано силою Бога; але його буде зв’язано також рішучістю народу Божого не слухатися його, не бути під його владою. Господь не буде зв’язувати його та забирати його владу із землі доти, доки є чоловіки і жінки, які хочуть, щоб він керував ними. Це суперечило б плану спасіння. Позбавляти людей їхньої свободи вибору—це суперечить цілям Бога. Був час на цьому континенті, про який ми маємо розповідь, коли люди були настільки праведними, що Сатана не мав влади серед них. Майже чотири покоління прожили в праведності. Вони жили в чистоті й померли безгрішними. І це сталося тому, що вони відмовлялися піддаватись Сатані. Не написано, що у той період Сатана не мав влади на інших частинах землі. Відповідно до всієї доступної нам історії, Сатана мав однакову владу над людьми, які бажали слухатися його. Але на цій землі він не мав влади і був у буквальному розумінні зв’язаний. Я вірю, що так станеться під час Тисячоліття; і, на мою думку, причина цього буде тією ж, що й причина щасливих умов, описаних в літописі, про який я кажу. Я очікую, що злочестиві будуть знищені перед тим, як Сатана буде цілковито зв’язаний” (в Conference Report, Oct. 1897, 65).

- Яким чином Сатана буде зв’язаний протягом Тисячоліття?

Закличте студентів жити праведно, аби супротивник не мав влади над ними.

## Додаткова ідея для навчання

### 2 Нефій 29:12–14. Які благословення приходять завдяки додатковим Писанням?

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 29:12–14 і знайти, що станеться в останні дні з усіма словами, які Бог наказував записувати по всій землі.

- Якою, на вашу думку, буде користь для різних народів світу від того, що вони матимуть літописи один одного?

Старійшина Ніл А. Максвелл, з Кворуму Дванадцятих Апостолів, навчав, що ці літописи будуть явлені, щоб свідчити про Ісуса Христа:

“Серед скарбів, які ще буде явлено, будуть загублені книги. Понад два десятки з них згадані в існуючих

Писаннях. Можливо найбільш приголомшливими і великими за обсягом будуть літописи загублених колін Ізраїля (див. 2 Нефій 29:13). Ми навіть і не знали б про третього, майбутнього, свідка Христа, якби про нього не згадувалося у дорогоцінній Книзі Мормона, яка є другим свідченням про Христа! Таким чином, цей третій комплект священних літописів завершить тріаду істини. І тоді станеться саме так, як сказав Досконалий Пастир: “Моє слово також буде зібране в одне” (вірш 14). І буде “одна отара і один пастир” (1 Нефій 22:25) у з’єднанні всіх християнських розподілів людської історії” (див. УЗ 128:18) (“God Will Yet Reveal,” *Ensign*, Nov. 1986, 52).

# 2 Нефій 31

## Вступ

За багато років до народження Ісуса Христа Нефій отримав одкровення про хрищення Спасителя. Говорючи своєму народу про це одкровення, він навчав того, що називав “ученням Христа”: щоб отримати

вічне життя, ми повинні виявляти віру в Ісуса Христа, покаятися у своїх гріхах, охреститися, отримати Святого Духа і витерпіти до кінця.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 31:1–13

*Нефій навчає, що коли ми охрищуємося, то наслідуємо приклад Спасителя*

Розпочніть урок, поставивши студентам такі запитання:

- Що ви пам’ятаєте про своє хрищення? Що ви відчували, коли охристилися?

Поясніть, що коли студенти охристилися, вони дотрималися зразка, який завжди був частиною євангелії Ісуса Христа. Нефій вжив певну фразу, що стосується цього зразка. Запропонуйте студентам знайти цю фразу в 2 Нефій 31:2 і 2 Нефій 31:21. Після того, як вони знайдуть цю фразу—“вчення Христа”,—спитайте:

- Які слова або фрази в 2 Нефій 31:2, 21 вказують на важливість “вчення Христа”? (Серед відповідей може бути: “я маю сказати про”, “нема ніякого іншого шляху” і “єдине й істинне вчення”).

Покажіть ілюстрацію Іван Христитель христить Ісуса (62133; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 35). Попросіть студентів подумки дослідити 2 Нефій 31:5–9 і знайти фрази, що вказують, чому Ісуса Христа було охрищено. (Ви можете запропонувати позначити ці фрази). Через кілька хвилин попросіть студентів прочитати фрази, які вони знайшли.

- Що, на вашу думку, означає “щоб виповнилася вся праведність”? (Після відповідей студентів, ви можете пояснити: це означає виконувати заповіді. Президент Джозеф Ф. Сміт сказав, що “виповнити всю праведність”—це “виконати закон” [в Conference Report, Apr. 1912, 9]).

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 31:10–12.

- Як ці вірші пояснюють важливість хрищення? (Нефій навчає, що хрищення—це заповідь від Небесного Батька, виконання якої необхідне для отримання дару Святого Духа, і хрищення є необхідним у наших стараннях наслідувати Ісуса Христа).

Попросіть студентів підсумувати учення і принципи, про які вони дізналися з 2 Нефій 31:5–12. Коли вони будуть ділитися своїми ідеями, переконайтеся, чи розуміють вони вказані далі принципи:

**Ісус Христос подав досконалий приклад послухності, який ми маємо наслідувати.**

**Ми повинні наслідувати Ісуса Христа, охреститися та отримати Святого Духа.**

**Будучи безгрішним, Ісус Христос охристився, аби виповнити всю праведність.**

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 31:13. Зверніть увагу студентів на фрази “з щирими намірами в серці”, “не чинячи лицемірства й обману перед Богом” та “зі справжнім бажанням”. Можете запропонувати, щоб вони позначили ці фрази.

- Що ці фрази означають для вас? (Можливо, вам слід зазначити, що всі ці три фрази вказують на необхідність бути щирими у наших намірах виявляти віру в Спасителя, каятися у своїх гріхах і наслідувати приклад Спасителя).

Аби допомогти студентам глибше зрозуміти, як наслідувати приклад Спасителя у різних ситуаціях, поставте запитання, подібні до поданих нижче:

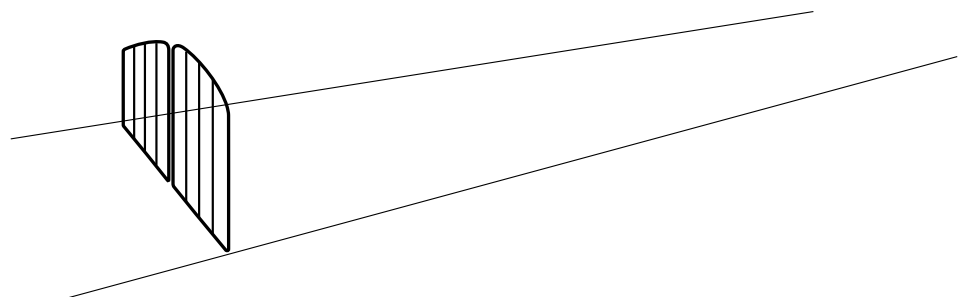


- Як можна застосувати ці фрази до таких справ, як щоденне вивчення Писань і відвідування церкви?
- Яка різниця між фразами: “промовляти молитву” і молитися “з щирими намірами в серці”?
- Яка різниця між фразами: куштувати причасний хліб і причащатися причасним хлібом “із справжнім бажанням”?
- Яка різниця між вибаченням за щось зроблене і покаяттям “з щирими намірами в серці”?

## 2 Нефій 31:14–21

*Нефій навчає, що після хрищення нам потрібно отримати Святого Духа і продовжувати наслідувати приклад Спасителя*

Поясніть, що Нефій сказав про ворота, які відкривають шлях. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 31:17–18. Коли студент закінчить читати, намалюйте на дошці просту ілюстрацію, схожу на вказану нижче:



- Що, відповідно до 2 Нефій 31:17, символізують ворота? (Покаяння і хрищення. Напишіть *Покаяння і Хрищення* під воротами. Чому покаяння і хрищення подібні до воріт?)
- До чого, відповідно до 2 Нефій 31:18, веде цей шлях? (Вічного життя. Напишіть *Вічне життя* у кінці шляху. Можливо, вам слід буде пояснити, що “вічне життя” означає піднесення в цілестіальному царстві).
- Нефій навчав, що після хрищення ми отримуємо дар Святого Духа (див. 2 Нефій 31:13–14). Що, відповідно до 2 Нефій 31:17–18, робить для нас Святий Дух? (Допоможіть студентам зрозуміти, що **Святий Дух свідчить про Батька і Сина та приносить прощення гріхів**).
- Чому для нас важливо отримати свідчення про Батька і Сина через Святого Духа?

Аби пояснити, яку роль відіграє Святий Дух у прощенні гріхів, вам, можливо, слід пояснити фразу “хрищення вогнем і Святим Духом” (2 Нефій 31:13–14; див. також вірш 17). Попросіть студентів прочитати наведене далі твердження старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Нехай клас послухає, що означає бути охрищеним вогнем і Святим Духом.

“Ворота хрищення ведуть до тісної і вузької путі ...

Наша заповідано і нас навчено жити так, щоб наша занепала природа змінювалася завдяки освячуючій силі Святого Духа. Президент Меріон Дж. Ромні навчав, що хрищення вогнем Святим Духом “навертає [нас] від тілесності до духовності. Воно очищує, зцілює і просвітлює душу. ... Віра в Господа Ісуса Христа, покаяння і хрищення водою—усе це є підготовкою і передумовою до [хрищення вогнем], але воно є вінцем. Отримання [цього хрищення вогнем]—це очищення одягу людини в спокутуючій крові Ісуса Христа” (*Learning for the Eternities*, comp. George J. Romney [1977], 133; див. також 3 Нефій 27:19–20).

З цього часу, оскільки нас народжено знов і ми намагаємося завжди мати Його Дух з нами, Святий Дух освячує і очищує наші душі немовби вогнем (див. 2 Нефій 31:13–14, 17). Зрештою, нас має бути виявлено незаплямованими перед Богом” (“Чисті руки та щире серце”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2007, с. 81).

### Ілюстрації

Ілюстрації на дошці можуть допомогти студентам зрозуміти абстрактні ідеї. Якщо ви малюєте на дошці, пам’ятайте, що прості малюнки, як правило, краще сприймаються, ніж складні. Добре було б, якби ви кілька хвилин перед уроком попрактикувалися в малюванні ілюстрації ще до приходу студентів у клас. Якщо ви не дуже гарно малюєте, то можна запропонувати зробити це комусь зі студентів.

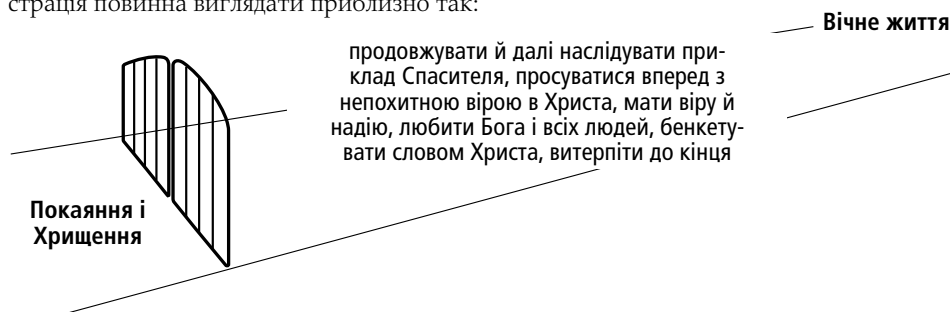


- Що, за словами старійшини Беднара і президента Ромні, робить для нас “хрищення вогнем”?
- Які додаткові благословення ми можемо отримати завдяки впливу Святого Духа?
- Як ви “намагаєтеся завжди мати Його Духа” з вами?
- Коли ви відчували, що Святий Дух діє у вашому житті?

Поясніть, що в 2 Нефій 31:18 слово *тісна* означає вузька, певна, точна і така, що не дозволяє відхилення. Нефій вжив це слово, щоб описати шлях, на який ми стали після хрищення, аби отримати вічне життя. Попросіть студентів тихенько подумати над таким запитанням:

- Що нам потрібно робити після хрищення, аби залишатися на шляху, який веде до вічного життя?

Коли студенти будуть розмірковувати над цим питанням, запропонуйте їм знайти відповідь в 2 Нефій 31:15–16, 19–21. Ви можете запропонувати їм позначити слова або фрази, які пояснюють, що ми повинні робити для отримання вічного життя. Дайте на це достатньо часу, а потім запропонуйте кільком студентам сказати, що саме вони позначили. Коли вони будуть називати, записуйте їхні відповіді на дошці. Ваша ілюстрація повинна виглядати приблизно так:



Переконайтеся, чи студенти розуміють, що **коли ми живемо за ученням Христа, ми отримуємо вічне життя.**

На завершення уроку попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 31:20. Зазначте, що 2 Нефій 31:19–20—це уривок з Писань, призначений для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок в такий спосіб, щоб його можна було легко знаходити. Попросіть їх відповісти на одне з вказаних далі запитань у своєму щоденнику для вивчення Писань або в зошиті для класних занять:

- Виходячи з вивченого на цьому уроці, скажіть, що дає вам надію отримати вічне життя?
- Як завіт, який ви уклали під час хрищення, вплинув на ваше життя?

### Уривок з Писань, призначений для опанування—2 Нефій 31:19–20

Прочитайте наведені далі слова старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Велику силу дає заучування уривків з Писань. Заучувати уривки з Писань—це ніби знаходити нових друзів. Це ніби познайомитися з новою людиною, яка може допомогти в час нужди, надихнути, втішити й спонукати до необхідних змін” (“Сила Писань”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, с. 6).

На плакаті (або аркуші паперу) напишіть: *Я вивчив напам’ять 2 Нефій 31:19–20.*

Розмістіть цей плакат там, де його буде добре видно студентам. Закличте їх вивчити напам’ять цей уривок самостійно або ж зі своєю сім’єю. Запропонуйте їм підписатися на плакаті, коли вони вивчать цей уривок напам’ять. Якщо вони будуть вивчати цей уривок напам’ять із сім’єю, то нехай напишуть на плакаті імена членів сім’ї. Пам’ятайте: це завдання треба адаптувати до індивідуальних здібностей і обставин кожного зі студентів, аби вони могли успішно з ним упоратися.

Поділіться своїм свідченням про те, як важливо знати напам’ять такі уривки з Писань, як, наприклад, 2 Нефій 31:19–20, в яких є слова надії.

*Примітка:* Зважаючи на характер і насиченість сьогоденного уроку, можливо, ви вирішите провести цю вправу в інший день, коли матимете більше часу.

**2 Нефій 31:19–20**—це уривок з Писань, призначений для опанування. Зверніться до ідеї для навчання, що в кінці цього уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.

# Програма домашнього навчання

## 2 Нефій 26–31 (Блок 8)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи 2 Нефій 26–31 (блок 8), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (2 Нефій 26–27)

Студенти вивчали пророцтва Нефій стосовно останніх днів. Вони дізналися: усе, що робить Господь, є для користі світу і що Господь любить всіх людей та запрошує їх усіх прийти до Нього і стати причасниками Його спасіння. Студенти також зрозуміли ту істину, що поява Книги Мормона—це один із шляхів, у які Бог виконає свою роботу в останні дні. Крім того, вони дізналися, що Книга Мормона та відновлена євангелія принесуть радість і розуміння тим, хто вивчає й приймає їх.

#### День 2 (2 Нефій 28)

Вивчаючи попередження Нефій про домінування лжевчень в останні дні, студенти також дізналися, що Книга Мормона викриває хибні уявлення, які навіює диявол, і зміцнює нас проти його злих замислів. Крім того, вони дізналися, що Сатана у спробах підкорити нас вдається до різноманітних тактик, наприклад, викликає в нас злобу, утихомирює й присипляє нас, а також заманює нас.

#### День 3 (2 Нефій 29–30)

Студенти дізналися, що Господь дає Писання, щоб зібрати людей до Свого завіту, і що Книга Мормона може допомогти всім людям дізнатися про Ісуса Христа і жити за Його євангелією. Господь показав Нефію, що в останні дні багато людей будуть заперечувати Книгу Мормона. У студентів була нагода подумати про їхнє власне життя і про те, наскільки іншою буде їхня громада в період Тисячоліття, оскільки Сатана не матиме влади над серцями людей і будуть переважати праведність та мир.

#### День 4 (2 Нефій 31)

Було наголошено на таких істинах, що стосуються вчення Христа і прикладу Спасителя: Ісус Христос виповнив усю праведність, виконуючи всі заповіді Батька, і ми повинні наслідувати приклад послухності Ісуса Христа—охриститися і прийняти Святого Духа. Святий Дух свідчить про Батька і Сина і приносить прощення гріхів. Якщо ми живемо за вченням Христа, то отримуємо вічне життя.

### Вступ

У цьому уроці було наголошено, що все, що робить Небесний Батько, є для користі світу і мотивується Його любов'ю до Своїх дітей. На цьому уроці також говорилося про те, як Книга Мормона викриває лжевчення Сатани, які будуть переважати в нашій країні, і що ті, хто дотримується вчення Христа, здобудуть вічне життя.

### Рекомендації для навчання

До початку уроку спитайте студентів, чи є у них якісь думки або ідеї, що з'явилися під час вивчення Писань, якими б вони хотіли поділитися з класом. Заохотьте їх ставити будь-які запитання, що виникали в них з приводу вивченого. Запропонуйте їм записати духовні враження, які вони мали, коли читали ці уривки з Писань і роздумували над ними та своїми завданнями. Це буде запрошувати Дух одкровення в їхнє життя.

Попросіть студентів допомогти вам написати на дошці або аркуші паперу кілька відповідей на таке запитання: Якби ви знали, що час вашого перебування на землі наближається до кінця і що ви можете написати один лист, який зможуть прочитати ваші нащадки і решта світу, то які б теми ви вибрали, щоб написати про них у своєму посланні?

Запропонуйте студентам швидко проглянути 2 Нефій 26–31 та свої щоденники для вивчення Писань, щоб побачити до яких тем звертався Нефій, наближаючись до кінця свого життя. Порівняйте те, що вони знайшли, з відповідями, написаними на дошці. Остання порада Нефій була написана для тих з нас, хто живе в останні дні, і містить підказки, щоб допомогти нам розпізнавати істину, уникати каменів спотикання, розставлених Сатаною, і дотримуватися вчення Ісуса Христа.

### 2 Нефій 26

*Після того, як Нефій пророкував про знищення свого народу, він пророкує про останні дні і запрошує всіх прийти до Христа.*

Запропонуйте студентам прочитати 2 Нефій 26:29–31 і знайти одну з тактик Сатани, про яку нас попереджав Нефій. Нехай кілька студентів скажуть, що вони знайшли, а потім поставте такі запитання:

- Відповідно до 2 Нефій 26:29, що являє собою орудування священників?
- Що може спонукати декого вдаватися до орудування священників?
- Що, як очікує Господь, буде мотивувати нас, коли ми трудимося в Церкві? Кого ви знаєте, хто є гарним прикладом цього?

Прогляньте 2 Нефій 26:23–28, 33 і день 1, завдання 3. Спитайте: що мотивує Господа в Його роботі?

Нехай кілька студентів дадуть відповідь, а потім попросіть клас відповісти на такі запитання:

- Які фрази в 2 Нефій 26:23–28, 33 навчають нас про те, що **Господь любить усіх людей і запрошує всіх їх прийти до Нього і стати причасниками Його спасіння і що все, що робить Господь, є на користь світу?**
- Чому для нас було б важливим навчитися керуватися любов'ю до інших, а не пожадливістю чи бажанням мати хвалу від людей?
- Як, на вашу думку, нам стати більш милосердними, більш люблячими і більш схожими на Христа у нашій церковній роботі?

## 2 Нефій 28

### *Нефій застерігає проти обманів Сатани*

Скажіть студентам, що в 2 Нефій 28 Нефій продовжував викривати хибні уявлення, яких навчав диявол. Перегляньте “лживі, пусті і дурні учення”, описані в 2 Нефій 28:3–9, і поставте студентам вказані далі запитання. Серед відповідей можуть бути і ті, які вони написали у своїх щоденниках для вивчення Писань минулого тижня.

- Що означає “мати перевагу над кимось через його слова”? (2 Нефій 28:8). (Відповідями може бути: висміювання інших та перекручування або перебільшення слів, сказаних іншими людьми).
- Як саме можуть сьогодні люди “рити яму” (2 Нефій 28:8) для свого ближнього?
- Яка небезпека таїться в намаганні приховати гріхи від Господа або тримати свої справи у темряві? (Див. 2 Нефій 28:9).
- Яке з лжевчень у 2 Нефій 28:3–9, на вашу думку, є найнебезпечнішим сьогодні для молоді? Чому ви вважаєте його згубним? Як молодь потрапляє у пастку цього лжевчення? (Див. день 2, завдання 1).

Прогляньте 2 Нефій 28:20–23 та розповідь президента Бойда К. Пекера про духовних крокодилів з уроку дня 2. Запропонуйте учням показати класу, які застережні знаки, що ілюструють духовні небезпеки, про які, на їхню думку, потрібно попереджати сьогодні молоді, вони намалювали у своїх щоденниках для вивчення Писань (день 2, завдання 5).

Запитайте: З усього, про що міг би написати Нефій, закінчуючи свій літопис, чому, на вашу думку, він написав про

обмани та тактику Сатани? (Ви можете свідчити про те, як старанне вивчення Книги Мормона допомагає нам отримувати підтримку й силу, щоб встояти проти тактик Сатани).

## 2 Нефій 31

### *Нефій навчає про досконалий приклад Спасителя, який Він нам подав*

Схематично намалюйте шлях, що проходить крізь ворота. Запропонуйте студентам прочитати 2 Нефій 31:17–18 і знайти, як Нефій використовував образ шляху і воріт, щоб наголосити на тому, яким єдиним шляхом можна прийти до Ісуса Христа. Потім поставте такі запитання:

- Що, відповідно до цих віршів, символізують ворота і шлях? (Ворота символізують покаєння, хрищення й отримання Святого Духа).
- З того, про що ви дізналися, самостійно вивчаючи 2 Нефій 31, скажіть, чому прийняття Святого Духа ще називається й “хрищенням вогнем”? (Див. 2 Нефій 31:13; див. також вірш 17).

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 31:19–21. Нехай студенти знайдуть, що вимагається від нас після того, як ми пройдемо через ці “ворота”? Після того, як студенти дадуть відповіді, поставте такі запитання:

- Як ви вважаєте, що мав на увазі Нефій, коли він написав “Це є вчення Христа”? (Див. 2 Нефій 31:21).
- Беручи до уваги вивчене вами сьогодні, що, на вашу думку, Небесний Батько хоче, щоб ви робили, аби це допомогло вам рухатися далі тісною і вузькою путтю? (Можете запропонувати студентам, відповідаючи на це запитання, поставити перед собою конкретну мету).

## Наступний блок (2 Нефій 32–Книга Якова 4)

Ви любите їсти? У наступній частині студенти дізнаються, що означає “бенкетувати словами Христа” (2 Нефій 32:3). Як повинен був пророк виправляти людей, що почали прикипати серцем до багатства або підпадати під вплив тих, хто порушував закон цнотливості? Зверніть увагу на те, як Яків ставиться до цих проблем.

# 2 Нефій 32

## Вступ

Після того, як Нефій навчав свій народ про “тісну і вузьку путь, що веде до вічного життя” (2 Нефій 31:18), він відчув: вони обдумували, що їм слід робити, ставши на цю путь. Він відповів на їхні запитання,

закликавши їх “бенкетувати словами Христа” і “молитися завжди” (2 Нефій 32:3, 9). Він запевнив їх: якщо вони будуть робити так, то Святий Дух допомагатиме їм знати, що слід робити.

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 32:1–7

*Нефій радить нам прагнути божественного скерування через слова Ісуса Христа і підказки Святого Духа*

Попросіть студентів подумати про час, коли вони пояснювали комусь, як дістатися з одного місця в інше. Нехай вони пояснять, чому було легко або важко вказувати напрямок.

Нагадайте студентам, що на попередньому уроці вони вивчали настанови, які Нефій дав своєму народу. Давши ці настанови, він сказав: “Це є шлях” (2 Нефій 31:21). Щоб допомогти студентам повторити вивчене, поставте їм такі запитання:

- Якщо ми будемо дотримуватися настанов Нефія, куди вони приведуть нас? (До вічного життя; див. 2 Нефій 31:20).
- З чого, відповідно до 2 Нефій 31:17–18, нам слід почати, аби стати на шлях, що веде до вічного життя?

Поясніть: 2 Нефій 32 є продовженням вчень Нефія в 2 Нефій 31. Попросіть студентів знайти в 2 Нефій 32:1 запитання, яке виникло у народа Нефія стосовно того, чого він навчав їх. Запросіть кількох студентів сформулювати це запитання своїми словами. (Переконайтеся, чи студенти розуміють, що народ обдумував те, що їм треба робити після того, як вони стали на шлях до вічного життя).


Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 32:2–3. Нехай клас знайде, як Нефій відповів на запитання народу. Зазначте, що 2 Нефій 32:3—це уривок з Писань, призначений для опанування. Ви можете запропонувати, щоб студенти позначили його таким чином, щоб його було легко знаходити.

- Які слова в 2 Нефій 32:3 описують, як саме ми повинні отримувати слова Христа? Чим бенкетування відрізняється від куштування легкої закуски?
- Що, на вашу думку, означає бенкетувати словами Христа?
- Які, за словами Нефія, будуть результати нашого бенкетування словами Христа?
- Де саме ми можемо знаходити слова Ісуса Христа? (Серед можливих відповідей: Писання, слова сучасних пророків і натхнення від Святого Духа).

Переконайтеся, чи студенти розуміють, що **коли ми бенкетуємо словами Христа, слова Христа скажуть нам, що нам слід робити.**

Щоб допомогти студентам подумати, наскільки добре вони бенкетують словами Ісуса Христа, прочитайте вказаний далі перелік, роблячи паузу після кожного пункту. Попросіть студентів переписати цей перелік у свої щоденники для вивчення Писань або в зошити для класних занять чи на аркуш паперу.

1. Особисте вивчення Писань
2. Причасні збори
3. Генеральна конференція
4. Сімейне вивчення Писань

 **2 Нефій 32:3**—це уривок з Писань, призначений для опанування. Зверніться до ідеї для навчання, що в кінці цього уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.

5. Семінарія
6. Домашній сімейний вечір
7. Збори кворуму Ааронового священства або класу Товариства молодих жінок
8. Особиста молитва

Запропонуйте студентам подумати, наскільки добре вони шукають слова Ісуса Христа в кожному з цих джерел. Біля кожного пункту нехай вони напишуть *бенкет*, *легка закуска* або *голод*. Наприклад, студент може бенкетувати в особистому вивченні Писань, але куштувати тільки, так би мовити, легку закуску на генеральній конференції. Хтось із студентів, який неуважний на причасних зборах, може у цьому пункті написати слово *голод*.

Попросіть студентів вибрати один із пунктів, біля якого вони написали, що в цьому в них на даний час “легка закуска” або “голод”, і запропонуйте їм поставити перед собою цілі, які б допомогли їм саме в цьому більше “бенкетувати словами Христа”. (Можете запропонувати їм подумати про цілі, які вони мають за програмами “Обов’язок перед Богом” та “Особистий розвиток” і які пов’язані з цими цілями).

Щоб поглибити розуміння студентів про те, що вони мають відповідальність прагнути особистого проводу від Святого Духа, попросіть їх подумки прочитати 2 Нефій 32:4–7. Після цього нехай вони обговорять вказані далі запитання з партнером. (Ви можете дати ці запитання у вигляді роздаткового матеріалу або написати їх на дошці до початку уроку).

- Що, на вашу думку, означають слова “питати” і “стукати” у вірші 4? Які, за словами Нефія, є наслідки для тих, хто не питає і не стукає?
- Які благословення, як обіцяє Нефій, можуть прийти до нас, якщо ми отримуємо Святого Духа?
- Чому Нефій сумував через свій народ?

Висловіть упевненість в тому, що коли студенти будуть бенкетувати словами Ісуса Христа, Святий Дух буде допомагати їм прямувати шляхом до вічного життя.

## 2 Нефій 32:8–9

### *Нефій радить нам завжди молитися*

Поясніть, що далі Нефій зосередився на ще одному, що ми можемо робити, аби отримати слова Ісуса Христа. Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 32:8 і знайти, що, як сказав Нефій, ми повинні робити. Після того, як вони знайдуть відповідь, поставте їм вказані далі запитання, аби допомогти їм поміркувати над важливістю молитви:

- Чому, на вашу думку, Святий Дух хоче, щоб ми молилися?
- Чому, на вашу думку, Сатана не хоче, щоб ми молилися? Як саме Сатана може намагатися переконати людей не молитися?


Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 32:9. Зазначте, що 2 Нефій 32:8–9—це уривок з Писань, призначений для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок таким чином, щоб його можна було легко знаходити.

- Як часто ми повинні молитися? Що, на вашу думку, означає “молитися завжди”?

Прочитайте наведені далі слова старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. (Якщо можливо, зробіть для студентів копії з цієї цитати, щоб вони могли слідкувати, коли ви будете читати, і зосереджуватися на словах старійшини Беднара. Якщо ви будете робити копії, майте на увазі, що ця цитата наводиться далі в уроці, після короткого обговорення. Додайте також і ту частину його висловлювання). Запропонуйте студентам послухати пораду старійшини Беднара стосовно настанови “молитися завжди”.



“У нашому характері, поведінці або духовному зростанні може бути те, про що нам треба радитися з Небесним Батьком в ранковій молитві. ... Упродовж такого дня ми молимося в серці про постійну допомогу і спрямування. ...”

 **2 Нефій 32:8–9**—це уривок з Писань, призначений для опанування. Зверніться до ідеї для навчання, що в кінці цього уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.

Упродовж такого дня ми помічаємо, що у тих випадках, коли зазвичай висловлювалися різко, ми не робимо цього; або коли готові були розгніватися, не гніваємося. Ми розпізнаємо небесну допомогу та силу і смиренно визнаємо відповіді на свою молитву. Навіть у цю мить визнання ми промовляємо тиху молитву вдячності” (“Завжди моліться”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, сс. 41–42).

Щоб допомогти студентам подумати над цією порадою, спитайте:

- Чи можете ви пригадати моменти, що сталися сьогодні або недавно, коли ви діяли, як тут радить старійшина Беднар? (Ви можете попросити студентів просто подумати над цим запитанням, а не відповідати вголос).

Прочитайте далі пораду старійшини Беднара:

“У кінці свого дня ми знову стаємо на коліна і звітуємо перед Небесним Батьком. Ми переглядаємо денні події і сердечно дякуємо за отримані благословення й допомогу. Ми каємося і з допомогою Духа Господнього визначаємо, як нам чинити і як стати кращими завтра. Таким чином наша вечірня молитва будується на ранковій молитві і є її продовженням. І наша вечірня молитва є також підготовкою до змістовної ранкової молитви.

Ранкова і вечірня молитви—і всі молитви між ними—не є непов’язаними, окремими подіями; скоріше вони поєднують собою кожний день, а відтак—дні, тижні, місяці і навіть роки. Певною мірою ми так виконуємо настанову з Писань “молитися завжди” (Лука 21:36; 3 Нефій 18:15, 18; УЗ 31:12). Такі змістовні молитви—це інструмент для отримання найвищих благословень, прибережених Богом для Своїх вірних дітей” (“Завжди моліться”, с. 42).

Щоб допомогти студентам зрозуміти останню частину 2 Нефій 32:9, поясніть, що *освячувати* [або *посвячувати*] означає “робити святим або ставати праведним” (Путівник по Писаннях, “Посвячувати, Закон посвячення”, scriptures.lds.org).

- Чому ми не повинні “робити жодної справи для Господа”, не помолившись?
- Що, на вашу думку, означає для Господа освячувати те, що ми робимо, на користь нашим душам?
- Як порада старійшини Беднара може допомогти нам жити більш освяченим життям?

Свідчіть, що **якщо ми завжди молимося, то станемо здатні робити все, що Господь хоче від нас, на користь нашим душам.**

Щоб зробити висновок з того, що було обговорено студентами на цьому уроці, прочитайте наведені далі слова старійшини Спенсера Дж. Конді, сімдесятника:

“Перед вами може постати вибір стосовно місії, вашої майбутньої роботи і, зрештою, питання шлюбу. Коли ви будете читати Писання і молитися про провід, то не обов’язково побачите відповідь у вигляді друкованих слів на сторінці, але, читаючи, ви відчуєте виразне натхнення і спонування, і, як обіцяно, Святий Дух “покаже вам усе, що вам слід робити” [2 Нефій 32:5]”. (“Стати великою благодаттю для своїх ближніх”, *Ліягона*, лип. 2002, с. 50).



### Уривок з Писань для опанування—2 Нефій 32:3

Спитайте, скільки, на їхню думку, їм буде потрібно часу, щоб вивчити напам’ять 2 Нефій 32:3, якщо вони повторюватимуть цей вірш щоразу перед їжею. Попросіть їх повторювати цей уривок з Писань—бенкетуйте словами Христа—кожного разу перед їжею упродовж кількох наступних днів. Коли вони вивчать його напам’ять, попросіть їх повідомити вам, за скільки разів перед їжею їм вдалося це зробити.

### Уривок з Писань для опанування—2 Нефій 32:8–9

Спитайте студентів, чи пробували вони мати в серці молитву впродовж усього дня чи всього тижня. Запросіть їх поділитися їхнім досвідом. Нехай клас подумає, як їм “молитися завжди” впродовж наступних 24 годин. Закличте їх зробити це і розповісти про свій досвід на початку наступного уроку.

*Примітка:* Якщо у вас немає часу, щоб використати ці ідеї для навчання на цьому уроці, ви можете зробити це для повторення на уроках у майбутньому.



## Коментарі та довідковий матеріал

### 2 Нефій 32:2. Що означає розмовляти язиком ангелів?

Хтось може роздумувати, що означає “розмовляти язиком ангелів”. Президент Бойд К. Пекер навчав, що

розмовляти язиком ангелів “просто означає, що ви можете промовляти з силою Святого Духа” (“Дар Святого Духа: Що повинен знати кожний член Церкви”, *Ліягона*, серп. 2006, с. 21).

# 2 Нефій 33

## Вступ

Нефій завершив свій літопис, проголосивши, що записані ним слова свідчать про Ісуса Христа і переконують людей робити добро та витерпіти до кінця. Він сказав, що хоч він і написав їх “у слабості”, усе ж його слова мали “велику цінність” і “наберуть сили” для

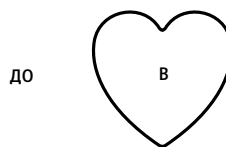
тих, хто читатиме їх (див. 2 Нефій 33:3–4). Він свідчив, що його писання були “словами Христа” і що люди будуть відповідати за те, як вони реагували на них (див. 2 Нефій 33:10–15).

## Рекомендації для навчання

### 2 Нефій 33:1–2

*Нефій навчає про силу Святого Духа доносити істину до наших сердець*

Намалюйте на дошці таку ілюстрацію:



- Яка різниця між посланням, що йде до чийогось серця, і посланням, яке йде у чийсь серце?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 33:1. Потім нехай студенти поміркують над вказаним далі запитанням.

- Чому, на вашу думку, важливим є те, що Святий Дух несе істину до наших сердець, а не в наші серця?

Коли студенти будуть роздумувати над цим запитанням, прочитайте вголос наведені далі висловлювання старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Поясніть, що у цьому висловлюванні старійшина Беднар говорить про 2 Нефій 33:1.



“Будь ласка, зауважте, що сила Духа несе послання до, а зовсім необов’язково в серце. Учитель може пояснювати, показувати, переконувати і свідчити й робити все це з великою духовною силою та ефективністю. Та все ж зміст послання і свідчення Святого Духа входять в серце лише тоді, коли отримувач дозволяє їм туди увійти” (“Прагніть навчатися через віру”, “Ліягона”, вер. 2007, с. 17; si.lds.org).

Запропонуйте студентам прочитати вголос наступне твердження старійшини Джеральда Н. Лунда, сімдесятника:

“Чому лише до серця? Свобода вибору кожної людини настільки священна, що Небесний Батько, при всьому тому, що Він має всю безмежну владу, ніколи не буде змушувати до чогось серце людини. ... Бог дозволяє нам бути охоронцями, тобто сторожею, наших сердець. Ми повинні—за своєю власною волею—відчиняти своє серце Духові, бо Сам Він не буде примушувати нас до цього” (“Відкриваючи своє серце”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2008, с. 33).

- Що визначає, увійде чи ні послання в серце людини?
- Коли ви відчували, що євангельське послання увійшло у ваше серце? Що це каже вам про те, яким було ваше серце у той момент?

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 33:2 і знайти, як люди реагують на Святого Духа, коли вони закам’янілі серцем. Ви можете пояснити, що слово “ніщо”

означає “нічого не вартий”. “Вважа[ти написані слова] за ніщо” —це думати, що вони нічого не варті.

- Яка поведінка та ставлення характерні для людей із закам’янілим серцем?
- Якою, на ваш погляд, є головна думка в 2 Нефій 33:2? (Студенти можуть сказати, що ми вибираємо або відкрити, або закрити своє серце для натхнення від Святого Духа. Переконайтеся, чи розуміють вони, що **коли ми відкриваємо своє серце, послання від Святого Духа можуть увійти в нього**).

Перед тим, як продовжити далі урок, дайте студентам якусь мить подумати про стан їхнього серця і визначити, чи дозволяють вони посланням істини входити в їхнє серце.

## 2 Нефій 33:3–15

*Нефій пояснює, що мета його літопису і його надія в тому, щоб читачі повірили в Христа*

Напишіть на дошці наступне:

2 Нефій 33:3—Я молився постійно за ...

2 Нефій 33:4—Я знаю, що ...

2 Нефій 33:6—Я уславляю ...

2 Нефій 33:7—Я маю ...

Запропонуйте студентам подумки прочитати 2 Нефій 33:3–7 і знайти, які надії мав Нефій стосовно тих, хто буде читати його слова. Нехай кілька студентів вийдуть до дошки і закінчать написані на ній речення своїми словами або словами Нефія. (Деякі фрази, написані на дошці, можуть закінчуватися по-різному).

- Як ми можемо зміцнювати власне свідчення про Ісуса Христа і Його Спокуту?

Нехай п’ять студентів по черзі прочитають 2 Нефій 33:10–14. Нехай клас слідує, шукаючи у прощальних словах Нефія фрази, які є для них важливими. Ви можете запропонувати студентам позначити ці фрази.

- Які фрази є важливими для вас? Чому?
- Якщо люди повірять в Христа, то які почуття у них будуть до Книги Мормона? (Див. 2 Нефій 33:10).
- Що, як попереджав Нефій, станеться з тими, хто буде заперечувати його слова? (Коли студенти будуть відповідати на це запитання, ви можете запропонувати їм також подумати про те, як вони будуть відчувати себе у присутності Господа, якщо вони повірили у слова Нефія та інших пророків і дотримувалися їх).

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 33:15 і замислитися над заключними словами Нефія: “Я мушу слухатися”. Потім дайте їм кілька хвилин, щоб знову проглянути книги 1 і 2 Нефій та знайти приклади слухняності Нефія. Через кілька хвилин попросіть студентів розказати про свої знахідки. Відповідями можуть бути: залишення Єрусалима, повернення в Єрусалим за пластинами з латуні, знову повернення в Єрусалим, щоб запросити сім’ю Ізмаїла приєднатися до них, ведення записів на двох видах пластин, дотримання вказівок, що з’являлися на Лягоні, побудова корабля, подорож до обіцяної землі, відділення від Ламана і Лемуїла, керування своїм народом у праведності. Коли студенти будуть наводити приклади, ви можете записувати їх на дошці.

Напишіть на дошці наступне: *Я повинен ...*

Попросіть студентів закінчити це речення у своїх щоденниках для вивчення Писань або записниках для класних занять. Висловіть свою впевненість в тому, що вони можуть зробити вибір бути слухняними. Поділіться своїми думками про те, як слова Нефія можуть допомогти їм зміцнити свою віру в Ісуса Христа і збільшити здатність чинити добро.

## Огляд книги 2 Нефій

Виділіть певний час, щоб допомогти студентам зробити огляд книги 2 Нефій. Попросіть їх подумати про те, що вони дізналися з цієї книги як в семінарії, так і під час особистого вивчення Писань. Якщо потрібно, запропонуйте їм швидко переглянути книгу 2 Нефій, щоб це допомогло їм згадати. Попросіть їх підготуватися і розказати

### Заохочуйте студентів до формулювання істин

Студентам йдуть на користь часті нагоди ділитися своїми думками і почуттями, пояснювати євангельські принципи і свідчити про істину. Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Дванадцятиох Апостолів, зазначив: “Коли студенти формулюють істини, вони підтверджуються в їхній душі і їхнє особисте свідчення зміцнюється” (“To Understand and Live Truth” [Звернення до вчителів релігії ЦСО, 4 лют. 2005], 3, si.lds.org). Однак хоч і важливо давати студентам таку нагоду ділитися, вони все ж не повинні відчувати, що їх до цього змушують або підштовхують.

щось з книги 2 Нефій, що надихнуло їх чинити добро і мати віру в Ісуса Христа, як про це сказав Нефій (див. 2 Нефій 33:4). Після того, як пройде достатньо часу, попросіть кількох студентів поділитися своїми думками й почуттями.

Прочитайте наведені далі висловлювання про наш обов'язок читати Книгу Мормона і про благословення, що приходять в наше життя, якщо ми цей обов'язок виконуємо.

Президент Джозеф Філлінг Сміт сказав: "Мені здається, що жоден член цієї Церкви ніколи не буде задоволений, доки не перечитуватиме Книгу Мормона знову й знову і не дослідить її глибоко, щоб мати змогу свідчити, що вона насправді є літописом, в якому відчувається натхнення Всемогутнього, і що описана в ньому історія є істинною" (в Conference Report, Oct. 1961, 18).

Президент Гордон Б. Хінклі навчав: якщо члени Церкви читатимуть Книгу Мормона, то "у [їхнє] життя і [їхню] домівку прийде більше Духа Господнього, зміцниться [їхня] рішучість слухатися Його заповідей і зросте свідчення про реальність Сина Божого ("Живе й правдиве свідчення", *Ліягона*, серп. 2005, с. 6).

На завершення уроку ви можете поділитися власним досвідом як свідченням про те, що слова Нефія у цьому розділі виповнилися у вашому житті.

# Книги Якова

## Для чого вивчати цю книгу?

Завдяки вивченню цієї книги студенти можуть засвоїти важливі уроки від людини, яка мала непохитну віру в Ісуса Христа. Яків багато разів свідчив про Спасителя і закликав до покаяння свій народ і тих, хто читатиме його слова. Він навчав важливості старанного виконання покликань від Господа і показував це власним прикладом. Він застерігав свій народ від небезпеки, що йде від гордовитості, багатства та аморальності. Яків також навів і прокоментував алегорію Зиноса про оливкові дерева, яка показує невтомні зусилля Спасителя в приведенні до спасіння всіх Божих дітей і є оглядом Божих справ з домом Ізраїля. Під час своєї зустрічі з Шеремом, антихристом, Яків показує, як праведно відповідати тим, хто ставить під сумнів чи критикує нашу віру.

## Хто написав цю книгу?

Цю книгу написав Яків, п'ятий син Сарії і Легія. Він народився в пустині, коли його сім'я подорожувала до обіцяної землі. В юні роки Яків "азнав багато бідувань і смутку через жорстокість своїх братів" (2 Нефій 2:1). Однак Легій пообіцяв Якову, що Бог "освятить [його] скорботи на [його] користь" і що він проведе свої дні "у служінні [своєму] Богові" (2 Нефій 2:2–3). У молоді роки Яків побачив славу Спасителя (див. 2 Нефій 2:3–4). Нефій висвятив Якова на священника і вчителя нефійців (див. 2 Нефій 5:26), а пізніше довірив йому малі пластини Нефія (див. Кн. Якова 1:1–4). Яків, як відданий провідник священства і вчитель, старанно працював, аби переконати людей повірити в Христа (див. Кн. Якова 1:7). Він отримав одкровення про Спасителя, йому служили ангели,

він чув голос Господа (див. Кн. Якова 7:5) і бачив свого Викупителя (див. 2 Нефій 11:2–3). Яків був батьком Еноша, якому перед своєю смертю він доручив пластини.

## Для кого була написана ця книга і чому?

Нефій наказав Якову записувати священні вчення, одкровення і пророцтва "ради Христа, і ради наших людей" (Кн. Якова 1:4). Яків дотримався цього наказу і зберіг записи, які "вважав найціннішими" (див. Кн. Якова 1:2). Він написав: "Ми працюємо старанно, щоб вигравіювати ці слова на пластинках, сподіваючись, що наші улюблені браття і наші діти одержать їх з вдячними серцями. ... З цим наміром ми написали це, щоб вони могли знати, що ми знали про Христа і мали надію на Його славу багато сот років перед Його пришествям" (Кн. Якова 4:3–4). Яків окреслив головну тему своїх записів такими словами: "Чому ж не розповідати про спокутвання Христа, і не отримати досконале знання про Нього ... ?" (Кн. Якова 4:12).

## Коли і де її було написано?

Книга Якова починається приблизно з 544 р. до Р.Х., коли Нефій доручив Якову малі пластини. Вона закінчується наприкінці життя Якова, коли він передав пластини своєму сину Еношу. Яків написав цей літопис, живучи в землі Нефія.

## У чому особливості цієї книги?

У книзі Якова міститься інформація стосовно форми правління нефійців після смерті Нефія. Нефій призначив одного чоловіка в якості свого наступника, щоб він був царем і правителем людей, а

Яків і його брат Йосип продовжували бути духовними провідниками нефійців. Ще однією особливістю цієї книги є засудження Яковом недозволеної практики множинного шлюбу. Єдиним місцем у Книзі Мормона, де піднімається ця тема, є Кн. Якова 2. Також у книзі Якова міститься найдовший розділ у Книзі Мормона—Кн. Якова 5, де подана алегорія Зиноса про оливкові дерева. Крім цього, у книзі Якова написано про перший випадок, коли пророк Книги Мормона прямо застерігає нефійців проти гордовитості—гріха, який зрештою призведе до їхньої загибелі (див. Кн. Якова 2:12–22; Мороній 8:27). Там також написано про першу появу антихриста серед нефійців.

## Стислий огляд

**Кн. Якова 1** Яків слухається повеління Нефія вести священний літопис. Нефій вмирає. Яків і Йосип служать серед людей і навчають їх слову Бога.

**Кн. Якова 2–3** Перебуваючи в храмі, Яків застерігає нефійців проти гордовитості, любові до багатств та аморальності.

**Кн. Якова 4–6** Яків свідчить про Христа і цитує алегорію Зиноса про оливкові дерева. Він заохочує свій народ покаятися, прийняти милість Господа і підготуватися до суду.

**Кн. Якова 7** Яків, з допомогою Господа, спростовує слова Шерема, антихриста. Він пише про конфлікт між нефійцями і ламанійцями й передає малі пластини Еношу.

## Кн. Якова 1–Кн. Якова 2:11

## Вступ

Після смерті Нефія за правління нового царя нефійці почали “давати собі волю в деяких нечестивих справах” (Кн. Якова 1:15). Яків і його брат Йосип були висвячені Нефієм на священників і вчителів народу,

і вони старанно працювали, аби переконати людей покаятися і прийти до Христа. Яків послухався повеління Нефія записувати на малих пластинах священні вчення, одкровення і пророцтва.

## Рекомендації для навчання

## Кн. Якова 1:1–8

*Яків записує священні істини й працює, щоб допомогти іншим прийти до Ісуса Христа*

Попросіть студентів навести приклади покликань, які можуть мати провідники священства. (Відповіді можуть бути такими: пророки і апостоли, генеральні авторитети, президенти колів, єпископи та президенти кворумів). Попросіть кількох студентів стисло розказати про випадки, коли провідники священства благословили їхнє життя завдяки служінню в священстві.

Поясніть, що Нефій висвятив своїх молодших братів Якова та Йосипа, щоб вони були священниками і вчителями народу (див. 2 Нефій 5:26; Кн. Якова 1:18). Наприкінці свого життя Нефій доручив Якову пластини, на яких були записані діяння їхнього народу.

Попросіть студентів прочитати подумки Кн. Якова 1:1–4. Нехай вони визначать, що Нефій заповідав Якову записувати на пластинах і чому. (Ви можете запропонувати студентам позначити настанови, які Нефій дав Якову). Виділіть студентам достатньо часу для прочитання цього уривка, а потім запросіть кількох з них розповісти класу, що вони знайшли.

Якщо студенти цього не зазначать, наголосіть на останній фразі з Кн. Якова 1:4—“ради наших людей”.

- Що означає фраза “ради наших людей”? (Для їхньої користі).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Кн. Якова 1:5–6. Попросіть клас визначити, що Господь відкрив Якову і Йосипу, аби це допомогло їм навчати свій народ. (Можете пояснити, що слова “палке бажання” вказують на їхню велику турботу про народ).

- Що Господь відкрив Якову і Йосипу? (Він показав їм, що станеться з нефійцями в майбутньому, і Він докладно розповів їм про пришествя Христа).
- Як це знання допомогло Якову і Йосипу в навчанні їхніх людей?

Напишіть на дошці слово *переконувати*. Попросіть студентів прочитати подумки Кн. Якова 1:7–8 і знайти, в чому Яків і Йосип хотіли переконати людей. (Ви можете запропонувати студентам позначити те, що вони знайшли). Запропонуйте кільком студентам написати на дошці по одному знайденому ними пункту.

Попросіть студентів вказати на одну-дві фрази, написані на дошці, які б їм хотілося краще зрозуміти. Після того як студенти назвуть ці фрази, запитайте, чи можуть інші студенти їх пояснити. У цьому обговоренні можуть допомогти такі визначення:

“Увійти до Його покою”—входження до покою Господа означає насолоджуватися миром у цьому житті й отримати “повноту Його слави” в житті прийдешньому (див. УЗ 84:24).

“Дивилися на [Христову] смерть”: одне з пояснень слова *дивитися*—уважно придивлятися або перевіряти. Коли Яків написав, що хотів переконати людей, щоб вони “повірили в Христа, і дивилися на Його смерть”, можливо, він мав на увазі, що йому хотілося, аби вони з усією увагою поставилися до Спокути Ісуса Христа, усвідомили її важливість і отримали особисте свідчення про неї.

## Пояснення складних слів і фраз

Якщо допомагати студентам зрозуміти складні слова і фрази з Писань, то це допоможе їм краще застосовувати Писання в їхньому житті. Для того, щоб знайти визначення складного слова або фрази, ви можете скористатися словником або подивитися, де ще в Писаннях зустрічається це слово або фраза.



“Перестражда[ти] Його хрест”—ця фраза стосується нашого бажання зректися безбожності й світської пожадливісті та дотримуватися заповідей Господа (див. Переклад Джозефа Сміта—Матвій 16:26 ; Лука 9:23; 2 Нефій 9:18). Вона також стосується нашого бажання терпіти і жертвувати, коли ми йдемо за Спасителем.

“Знести ганьбу від світу”—ця фраза стосується дотримання заповідей, незважаючи на тиск світу, приниження та спротив, з якими часто стикаються учні Ісуса Христа.

Попросіть студентів підсумувати, що вони дізналися з Кн. Якова 1:1–8 про обов’язки провідників священства. Коли студенти дадуть відповіді, наголосіть, що **провідники священства старанно працюють, аби допомогти нам прийти до Христа**. (Ви можете написати цей принцип на дошці).

- Як саме наші провідники священства працюють, аби допомогти нам прийти до Христа?

Дайте студентам кілька хвилин, щоб написати у своїх щоденниках для вивчення Писань про те, як пророки або інші провідники священства допомогли їм в якомусь одному чи двох питаннях, що вони вибрали з Кн. Якова 1:7–8. Попросіть кількох студентів розповісти про те, що вони написали. (Нагадайте їм, що не потрібно ділитися чимось дуже особистим або конфіденційним).

## Кн. Якова 1:9–2:11

### Яків застерігає людей, говорячи про їхню злочестивість

Запропонуйте студентам решту уроку поміркувати над таким запитанням:

- Чому церковні провідники застерігають нас від гріха?

Яків записав, що після смерті його брата Нефія люди почали давати собі волю в деяких нечестивих справах. Попросіть студентів прочитати подумки Кн. Якова 1:15–16. Попросіть їх визначити, які три проблеми хвилювали Якова. (Після того як студенти дадуть відповіді, ви можете написати на дошці такі слова *аморальність, суетність і гордовитість*).

Нехай студенти прочитають подумки Кн. Якова 1:17–19 і знайдуть те, що робили Яків і Йосип, аби допомогти своєму народу. Попросіть їх розповісти про знайдене. Нехай один із студентів запише їхні відповіді на дошці.

- Що, на вашу думку, означає отримати “доручення від Господа”? (Кн. Якова 1:17). (Дізнатися, що Господь хоче, аби ми зробили).

Попросіть когось із студентів прочитати наведене далі висловлювання старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть клас звернути увагу на те, як саме провідники Церкви прагнуть отримати доручення від Господа під час підготовки до виступів на генеральній конференції:



“Можливо, ви вже знаєте (а якщо ні, то вам слід про це знати), що дуже рідко коли чоловік або жінка, які виступають [на генеральній конференції], отримують теми виступу. Кожен має поститися і молитися, вивчати і шукати, починати, зупинитися й знову починати, доки не прийде впевненість, що для цієї конференції, для цього часу їхня тема є саме тією, яку, за волею Господа, промовець має розкрити попри свої особисті бажання чи уподобання. ... Кожен плакав, хвилювався, щиро просив Господа спрямувати їхні думки і висловлювання” (“Прапор народам”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2011, с. 111).

- Що роблять промовці, які мають виступати на генеральній конференції, аби зрозуміти своє доручення від Господа?
- Чому важливо розуміти, що провідники Церкви прагнуть навчити нас того, що Господь хоче, аби ми знали? Як розуміння цього може вплинути на наше ставлення, з яким ми слухаємо їхні повчання?
- Якими, згідно з Кн. Якова 1:19, були обов’язки Якова та Йосипа? (Коли студенти будуть відповідати, переконайтеся, що вони розуміють: **провідники священства мають божественно дану відповідальність навчати слову Бога і застерігати від гріха**. Ви можете написати цю істину на дошці).
- Чому це благословення—мати батьків і провідників Церкви, які застерігають нас від грішних думок і поведінки?

- Які слова вжив Яків, аби описати, як вони повинні навчати? Якими будуть наслідки, якщо вони не виконуватимуть своїх обов'язків?

Попросіть студентів поміркувати, що б вони відчували, якби, як Яків, обіймали провідну посаду й отримали натхнення закликати людей покаятися в аморальності, суєтності та гордовитості. Розділіть клас на пари. Запропонуйте партнерам по черзі читати одне одному з Кн. Якова 2:1–3, 6–7, 10–11. Попросіть їх знайти фрази, які описують почуття Якова щодо його завдання закликати народ до покаяння. Виділивши на це достатньо часу, запропонуйте кільком студентам поділитися знайденим з рештою класу.

- Що ці фрази говорять про почуття Якова стосовно заклику його народу до покаяння? (Пересвідчіться, що студенти розуміють: хоч Яків вважав свій обов'язок нелегким, він виконував його, тому що піклувався про народ і бажав дотримуватися Божих заповідей).

На завершення попросіть студентів написати у своїх щоденниках для вивчення Писань про таке: (1) чого нещодавно їх навчали провідники Церкви і як вони можуть застосувати це у своєму житті або (2) як вони можуть застосувати те, що дізналися сьогодні, у своїх покликаннях у президентстві класу або кворуму, під час виконання обов'язку домашніх учителів або за інших можливостей служити провідниками. (Ви можете написати ці настанови на дошці). Надихніть студентів дотримуватися поради своїх провідників священства. Завершіть своїм свідченням про істинність принципів, викладених на цьому уроці.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Кн. Якова 1:19. “Ми звеличували нашу службу Господові”

Президент Томас С. Монсон пояснив, що означає звеличувати покликання:

“Що це означає—звеличувати покликання? Це означає збільшувати його гідність і важливість, робити його шанованим і гідним похвали в очах усіх людей, робити його більшим і сильнішим, дати можливість світлу небес сяяти крізь нього, щоб це бачили інші люди.

Як людина звеличує покликання? Просто виконуючи служіння, яке їй належить виконувати. Старійшина звеличує надане йому висвяченням покликання старійшини, коли вивчає, в чому полягають його обов’язки, і потім виконує їх. Як і у випадку зі старійшиною, так само воно є і з дияконом, учителем, священником, єпископом і кожним, хто має чин у священстві” (“Священне покликання служити”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2005, с. 54).

### Кн. Якова 1:19; 2:2. “Взявши на себе відповідальність відповідати за гріхи людей на свої власні голови”

Ті, хто мають обов’язки провідників у Церкві, несуть серйозну відповідальність. Яків навчав, що, коли провідники нехтують обов’язками учити слову Бога тих, кого вони покликані вести, вони стають почасти відповідальним за їхні гріхи. Звертаючись до братів у священстві, Президент Джон Тейлор дав ширше пояснення обов’язку, про який говорив Яків:

“Якщо ви не звеличуєте своє покликання, Бог спитає з вас за тих, хто міг би спастися, якби ви виконували свій обов’язок” (*Учення Президентів Церкви: Джон Тейлор* [2002], с. 164)

Президент Х’ю Б. Браун, з Першого Президентства, згодом так прокоментував слова Президента Тейлора:

“Це дуже серйозне твердження. Якщо я, через вчинені гріхи або гріх бездіяльності, втрачу те, що міг би мати у майбутньому, я сам мушу страждати, а також, безсумнівно, разом зі мною й дорогі мені люди. Але якщо я схиблю у своєму призначенні в якості єпископа, президента колу, президента місії або одного з генеральних авторитетів Церкви—якщо хтось з нас схибить у навчанні, провідництві, спрямуванні та допомозі у спасінні тих, хто знаходиться під нашим керівництвом і у сфері наших повноважень, тоді Господь вважатиме нас відповідальними, якщо вони будуть втрачені внаслідок невиконання нами своїх обов’язків” (in *Conference Report*, Oct. 1962, 84).

### Кн. Якова 2:8. “Слово Бога ... зцілює поранену душу”

Коли нова інформація викликає непорозуміння або неспокій у дослідників євангелії, краще для них шукати відповідей від Бога, Який знає все, а не проводити розширений пошук в Інтернеті або звертатися до антимормонських матеріалів. Пряме звертання до Бога за відповідями показує нашу віру в Нього і дозволяє нам отримати відповіді через Святого Духа. Ми також повинні звертатися до Писань і слів апостолів і пророків останніх днів, які можуть відповісти на складні запитання і зцілити рани. З поданих далі уривків з Писань ми можемо дізнатися, куди нам звертатися і що ми повинні робити, коли маємо суперечливі запитання або тривоги:

Кн. Якова 2:8—“Слово Бога ... зцілює поранену душу”.

Якова 1:5–6—“Якщо кому з вас не стачає мудрости, нехай просить від Бога, ... і буде вона йому дана. Але нехай просить із вірою”.

Мороній 10:5—“І силою Святого Духа ви можете пізнати правду про все”.

## Кн. Якова 2:12–35

## Вступ

Вірний своєму обов'язку провідника священства, Яків закликав свій народ до покаяння, попереджаючи про

гріхи гордовитості і статевої аморальності. Він навчав про небезпеку і наслідки цих двох поширених гріхів.

## Рекомендації для навчання

## Кн. Якова 2:12–21

*Яків звинувачує свій народ у гордовитості*

Напишіть на дошці такі слова: *гроші, розум, друзі, таланти, знання євангелії*. Попросіть студентів подумати про благословення, які Господь дав їм у цих сферах. Спонукайте їх поміркувати над цими благословеннями під час вивчення Кн. Якова 2.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Кн. Якова 2:12–13. Попросіть решту класу слідувати і дізнатися, чого саме багато хто з нефійців шукав.

Після відповідей студентів наголосіть на тому, що Яків сказав своєму народу, що вони отримали багатства завдяки “руці провидіння”. Ви можете пояснити, що під словом *провидіння* мається на увазі Бог.

- Чому нам важливо пам'ятати, що всі наші благословення йдуть від Небесного Батька?
- Чому, згідно з Кн. Якова 2:13, багато нефійців заносилися в гордовитості?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос наведений далі вислів президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства. Попросіть клас звернути увагу на описання того, що означає заноситися у гордовитості:



“По суті, гординя—це гріх порівняння, оскільки, зазвичай, вона починається зі слів: “Подивіться, який я дивовижний і які чудові речі я зробив”, що, здається, завжди закінчується фразою: “Тому я краще, ніж ви”. ...

...Цей гріх має назву: “Дяка Богові, що я кращий за тебе”. В основі цього гріха лежить бажання, щоб людиною захоплювалися чи їй заздрили. Це гріх самовихваляння” (“Гордість і священство”, *Ensign* або *Ліягона*, лист.

2010, с. 56).

Запропонуйте студентам спокійно поміркувати, чи були вони колись винні в такому гріху, як вважати себе кращими за іншу людину.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Кн. Якова 2:14–16. Попросіть клас знайти фрази, які вказують на наслідки гордовитості. Нехай вони розкажуть про знайдене.

- Чому, на вашу думку, гордовитість має силу “знищити [наші] душі”? (Кн. Якова 2:16).

Попросіть студентів прочитати подумки Кн. Якова 2:17–21. Попросіть їх знайти фрази, де говориться, як ми можемо подолати гордовитість і неналежне ставлення до матеріальних благ. Ви можете запропонувати їм позначити знайдені фрази. Після того як студенти опрацюють ці вірші, попросіть їх вибрати одну із знайдених ними фраз. Дайте можливість кільком студентам пояснити, як ці вибрані ними фрази можуть допомогти нам подолати гордовитість або неналежне ставлення до матеріальних благ. (Під час цієї вправи ви також можете запропонувати студентам прочитати такі уривки з Писань: 1 Царів 3:11–13; Марк 10:17–27; 2 Нефій 26:31; Алма 39:14; УЗ 6:7).

- Що, на вашу думку, означає прагнути до царства Божого? Що, на ваш погляд, означає отримати надію на Христа?
- Як прагнення до царства Божого й отримання надії на Христа може вплинути на наше ставлення до багатства і матеріальних благ?

Попросіть студентів уявити, як би вони підсумували головну думку з Кн. Якова 2:12–21 для студента, якого сьогодні не було в класі. Дайте двом або трьом студентам можливість розповісти, що б вони сказали. Студенти можуть назвати кілька істинних принципів. Пересвідчіться, що вони розуміють: **важливіше за все нам слід прагнути до царства Божого**. Виділіть час, щоб студенти написали у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять про один із способів того, як вони можуть скористатися даними Господом благословеннями та можливостями для розбудови царства Бога і благословення життя інших людей.

## Кн. Якова 2:22–35

### Яків докоряє людям, які порушили закон цнотливості

Напишіть на дошці наведене далі висловлювання Президента Езри Тефт Бенсона:

*“Тріхом цього покоління, який можна порівняти з пошестю, є ...”*

Запропонуйте студентам подумати, як Президент Бенсон міг би закінчити це речення. Потім прочитайте таке висловлювання:

*“Тріхом цього покоління, який можна порівняти з пошестю, є статевая аморальність. Саме вона, за словами пророка Джозефа, стане джерелом більших спокус, сильніших ударів і складніших труднощів для старійшин Ізраїля, ніж будь-що інше” (The Teachings of Ezra Taft Benson [1988], 277).*

Попросіть студентів прочитати подумки Кн. Якова 2:22–23, 28 і знайти слова і фрази, використані Яковом в описанні серйозності статевої аморальності. (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що слово *розпуста* стосується статевих гріхів). Попросіть студентів назвати слова і фрази, які вони знайшли.

Щоб допомогти студентам зрозуміти закон цнотливості, прочитайте наведене далі висловлювання з брошури *Заради зміцнення молоді*. Попросіть студентів звернути увагу на прояви поведінки, яких їм слід уникати.

*“Господні норми щодо статевої чистоти є чіткими і незмінними. Не майте ніяких статевих стосунків до шлюбу і будьте цілковито вірними вашому подружжю після шлюбу. ...”*

*Ніколи не робіть нічого, що може призвести до статевої провини. Ставтеся до інших з повагою, а не як до об'єкту задоволення похитливих та егоїстичних бажань. До шлюбу уникайте пристрасних поцілунків, не лягайте одне на одного та не торкайтеся інтимних, священних частин тіла іншої людини поверх одягу або без нього. Не робіть нічого іншого, що збуджує статеві відчуття. Не викликайте таких відчуттів у власному тілі” (Заради зміцнення молоді [брошура, 2011], сс. 35–36).*

Наголосіть на тому, що згідно з Кн. Якова 2:23–24, деякі люди у дні Якова намагалися виправдати свої статеві гріхи.

- Як люди іноді прагнуть виправдати статевою аморальністю сьогодні?
- Що саме може робити молодь, аби не піддатися статеви́м спокусам? (Відповіді можуть бути такими: молитися про силу, спілкуватися з гарними друзями, вибирати здорові розваги та уникати ситуацій і місць, де, скоріш за все, виникнуть спокуси).

Ви можете наголосити на тому, що одним із гріхів нефійців, як видається, була недозволена практика багатожонства. Попросіть студентів прочитати подумки Кн. Якова 2:27–30. Перед тим, як вони почнуть читати, вам, можливо, потрібно буде пояснити, що слово *наложниця* стосується жінки, яка була законно одруженою з чоловіком, але мала нижчий статус, ніж дружина.

- Яким є “слово Господа”, згідно з Кн. Якова 2:27, стосовно того, щоб мати більше однієї дружини? (Чітко зазначте, що від початку Господь заповів, що чоловік повинен укладати шлюб з однією дружиною. Див. також УЗ 49:15–16).

Поясніть, що недозволена практика багатожонства є прикладом розпусти, або статевого гріха. В очах Бога статеві гріхи є надзвичайно серйозними.

- Коли, згідно з Кн. Якова 2:30, Господньому народу дозволяється практика множинного шлюбу? (Коли Господь заповість).

Наголосіть на тому, що в певні періоди історії світу Господь заповідавав Своему народу практикувати множинний шлюб. Наприклад, до практики множинного шлюбу

### Як навчати про закон цнотливості

Коли ви будете навчати про закон цнотливості, будьте шанобливими, позитивними і чіткими у ваших настановах. Якщо ви будете дотримуватися матеріалу уроку і керуватися підказками Святого Духа, то зможете допомогти студентам зрозуміти, що саме їм потрібно робити, аби дотримуватися закону цнотливості.

вдавалися у часи Старого Завіту Авраам і Сара (див. Буття 16:1–3; УЗ 132:34–35, 37) та їхній онук Яків (див. УЗ 132:37), а також певний час такий шлюб практикувався в ранній період історії відновленої Церкви, починаючи з Джозефа Сміта (див. УЗ 132:32–33, 53).

Щоб наголосити на тому, що статева аморальність має руйнівний вплив на сім'ї, прочитайте вголос Кн. Якова 2:31–35. Попросіть студентів слідувати за вами і визначити наслідки аморальності. Зверніть увагу на те, що хоч Яків звертався лише до чоловіків, закон цнотливості є однаково важливим і для жінок.

- Коли один із членів сім'ї порушує закон цнотливості, як, за словами Якова, це впливає на сім'ю? Як на основі цього можна пояснити, чому порушення закону цнотливості є таким серйозним гріхом?
- Деякі молоді люди вважають, що можуть порушувати закон цнотливості, тому що їхня поведінка нікому не завдає шкоди. Як аморальна поведінка однієї людини впливає на інших людей?

На завершення обговорення про наслідки статевих гріхів ви можете прочитати наведене далі висловлювання старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть студентів звернути увагу на наслідки статевої аморальності.



“Інтимні стосунки поза узами законного шлюбу заборонені Господом, оскільки вони руйнують Його цілі. Такі стосунки узгоджуються з Його планом, якщо перебувають в межах священного шлюбного завіту. Якщо вони практикуються будь-яким іншим чином, то суперечать Його волі. Вони призводять до тяжких емоційних і духовних травм. Навіть якщо ті, хто бере в цьому участь, не усвідомлюють того, що відбувається зараз, вони зрозуміють це пізніше. Статева аморальність створює перешкоду впливові Святого Духа та всьому, що пов'язано з ним: духовному піднесенню, просвітленню і наділенні силою. Вона викликає могутню фізичну та емоційну стимуляцію. З часом це переростає у нестримну пристрасть, яка веде порушника до більш серйозного гріха. Вона породжує егоїзм і може призвести до агресивних вчинків, таких, як жорстокість, аборт, зґвалтування та злочин насильства над особистістю. Стимуляція такого роду може призвести до гомосексуальної поведінки, яка є злом і є абсолютно неприйнятною” (“Making the Right Choices,” *Ensign*, Nov. 1994, 38).

Попросіть студентів переглянути початок Кн. Якова 2:28 і визначити, чим втішається Господь. (Ви можете запропонувати студентам позначити те, що вони знайшли. Дайте чітко зрозуміти, що **Господь втішається цнотливістю**).

- На основі нашого обговорення сьогодні, чому, на вашу думку, Господь втішається цнотливістю?

За бажанням ви можете показати фотографію своєї сім'ї. Свідчіть про благословення, які отримали ви і ваша сім'я завдяки тому, що ви жили за Господнім законом цнотливості. Наголосіть, що сила дітонародження є дивовижним даром від нашого Небесного Батька, коли використовується у встановлених Ним межах. Закличте студентів бути чистими і непорочними, щоб Господь міг “втішатися [їхньою] цнотливістю” (Кн. Якова 2:28).

Щоб допомогти студентам поділитися своїми свідченнями про важливість життя за законом цнотливості, ви можете поставити таке запитання:

- Що б ви сказали людині, яка стверджує, що закон цнотливості є застарілим і непотрібним? (Коли студенти будуть відповідати на це запитання, закличте їх свідчити про благословення за дотримання закону цнотливості, а не лише про небезпеку від його порушення).

Скажіть студентам про свою впевненість у тому, що вони можуть бути морально чистими. Наголосіть: якщо вони згрішили проти закону цнотливості, то повинні шукати допомоги у свого єпископа або президента філії, які можуть допомогти їм покаятися й очиститися через Спокуту Ісуса Христа.



# Кн. Якова 3–4

## Вступ

У розділі Кн. Якова 3 ми читаємо завершення проповіді Якова до свого народу. Яків сказав деякі слова вітхи та обіцяння тим, хто чистий серцем. Він також засудив пихатих і нецнотливих серед свого народу, попереджаючи їх про наслідки, які настануть, якщо вони не покаються. У розділі Кн. Якова 4 містяться

слова Якова, які він за натхненням написав людям, що одного дня читатимуть його літопис. Він свідчив про Спокуту Ісуса Христа і закликав своїх читачів до примирення з Богом Батьком через Спокуту. Голосом застереження він звернувся до юдеїв, які зречуться Ісуса Христа і простоти Його євангелії.

## Рекомендації для навчання

### Кн. Якова 3

*Яків втішає і розраджує тих, хто чистий серцем, та спонукає інших покаятися*

Запропонуйте студентам поміркувати, яку пораду вони могли б дати людям в таких ситуаціях:

1. Молода жінка намагається жити праведно, але страждає від того, що її батько має алкогольну залежність.
2. Молодий чоловік з усіх сил намагається жити за євангелією, але стикається з випробуваннями через розлучення батьків.
3. Молода жінка старанно намагається любити свою сім'ю, але страждає вдома через егоїстичність і нерозсудливі вчинки своєї сестри.

Запропонуйте студентам прочитати подумки перше речення в Кн. Якова 3:1. Попросіть їх визначити, до кого в першу чергу звертається Яків у цьому розділі.

Поясніть, що Яків звертався безпосередньо до людей, які були винними в гордовитості і статевих гріхах. Потім він переключив свою увагу на праведних людей, які зазнавали випробувань через злочестивість інших. Попросіть студентів прочитати подумки Кн. Якова 3:1–2. Нехай вони знайдуть чотири прохання, з якими Яків звернувся до тих, хто чистий серцем.

- З якими чотирма закликами Яків звернувся до тих, хто чисті серцем? (“Дивіться на Бога з твердістю розуму, ... моліться Йому з надзвичайною вірою, ... підніміть свої голови і отримайте приємне слово Бога, і бенкетуйте Його любов'ю”). Що Яків пообіцяв тим, хто чисті серцем, якщо вони залишатимуться вірними? (Заспокоєння у стражданнях і захист від ворогів).
- Що, на вашу думку, ми можемо робити, щоб отримати слово Бога?

Стосовно запитання про обіцяння, дані Яковом тим, хто чисті серцем, дайте студентам чітко зрозуміти, що **Бог заспокоїть тих, хто чисті серцем, в їхніх стражданнях**. Щоб допомогти студентам обміркувати і застосувати цю істину, запитайте:

- Як Господь заспокоював вас?
- Як моління з вірою допомогло вам у часи випробувань?
- Коли слово Бога допомогло вам відчутти Його любов?

Поясніть, що після звернення до тих, хто чисті серцем, Яків знову заговорив до тих, чий серця не були чистими.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Кн. Якова 3:3–4. Попросіть клас визначити, до чого Яків спонукав тих, хто були нечистими.

- Що б сталося, якби народ Якова не покався?

Зверніть увагу на те, що, за словами Якова, на той час ламанійці були більш праведними за деяких нефійців. Попросіть студентів прочитати подумки Кн. Якова 3:5–7 і дізнатися, в чому саме ламанійці були праведнішими за деяких нефійців.

- У чому ламанійці були праведнішими за деяких нефійців?
- Про які принципи сімейних стосунків ви дізнаєтеся з Кн. Якова 3:7? (**Чоловіки та дружини повинні любити одне одного, а батьки—любити своїх дітей**).
- Які можуть бути наслідки, коли членам сім'ї бракує любові одне до одного і коли вони не виконують свої сімейні обов'язки?

Попросіть студентів подумки прочитати Кн. Якова 3:10 і знайти попередження, яке Яків дав конкретно нефійським батькам.

- Яке попередження дав Яків нефійським батькам?
- Чому, на вашу думку, членам сім'ї важливо показувати одне одному гарний приклад?

Прочитайте студентам вголос Кн. Якова 3:11–12. Можливо, вам потрібно буде пояснити, що у вірші 11 фраза “збудіть дари ваших душ” стосується потреби прокинутися духовно. У Кн. Якова 3:12 слова “блуд і похіть” стосуються статевих гріхів. Коли ви будете читати ці вірші, наголосіть на “жахливих наслідках” статевих гріхів. Крім того, нагадайте студентам про обіцяння Якова, дане тим, хто чистий серцем (див. Кн. Якова 3:1–2). Допоможіть студентам зрозуміти, що найкращий спосіб отримати ці обіцяні благословення—завжди бути чистими серцем. Однак люди, які скоїли статеві гріхи, можуть шукати допомоги від свого єпископа або президента філії, які допоможуть їм покаятися, очиститися через Спокуту Ісуса Христа й отримати благословення, обіцяні тим, хто чистий серцем.

#### Кн. Якова 4

##### *Яків свідчить, що через Спокуту Ісуса Христа ми можемо примиритися з Богом*

Перед початком уроку помістіть в центрі дошки маленьку ілюстрацію із зображенням Ісуса Христа. Навколо ілюстрації напишіть кілька слів, які називають те, що може відволікати людей від Спасителя і Його євангелії. Наприклад, ви можете написати слова, що означають щось добре, наприклад: освіта, спорт і друзі. Це є важливим, але не повинно стати пріоритетом у нашому житті. Ви також можете перерахувати й інше, наприклад: порнографія, погана музика і наркотики. Це є шкідливим для наших духів і відводить нас від Спасителя.

Попросіть студентів відкрити Кн. Якова 4:14. Поясніть, що в цьому вірші є фраза “поглядання за межу”. Старійшина Ніл А. Максвелл, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, сказав, що в цьому вірші “межею є Христос” (“Jesus of Nazareth, Savior and King,” *Ensign*, Dec. 2007, 45). Ви можете запропонувати студентам написати цей вислів у своїх примірниках Писань поруч з Кн. Якова 4:14.

Давши це пояснення, запропонуйте студентам прочитати вголос Кн. Якова 4:14–15.

- Що, на вашу думку, може означати “поглядати за межу”? (Зосереджувати наше життя на чомусь іншому, а не на Спасителі і Його євангелії).
- Які настрої і вчинки, згідно зі словами Якова, завадили юдеям прийняти Ісуса Христа?

Поясніть, що хоч Яків говорить конкретно про гріхи деяких юдеїв, дещо з Кн. Якова 4:14–15 можна застосувати до нас, і це може служити нам попередженням. Щоб допомогти студентам побачити, як це можна застосувати, поставте такі запитання:

- Чому люди іноді зневажають “слова прямиоти” і замість цього прагнуть того, що не можуть зрозуміти? Яка небезпека криється у зневажанні простих істин євангелії?
- Що ми могли б додати до написаного на дошці в якості інших прикладів того, що відволікає від Спасителя і Його євангелії? (Відповіді студентів додайте до вже написаного на дошці).

Зітріть з дошки все написане і напишіть таке запитання: *Що нам потрібно робити для того, аби не поглядати за межу, а залишатися зосередженими на Ісусі Христі?*

Напишіть на дошці такі посилання на Писання: *Кн. Якова 4:4–5; Кн. Якова 4:6–7; Кн. Якова 4:8–9; Кн. Якова 4:10; Кн. Якова 4:11–13*. Поясніть, що в Кн. Якова 4 Яків розповідає про принципи, які можуть допомогти нам залишатися зосередженими на Ісусі Христі. Дайте студентам завдання попрацювати в парах і знайти ці принципи в одному з уривків Писань, написаних на дошці. (Залежно від кількості студентів у вашому класі, ви можете призначити кожен уривок кільком парам студентів. Або ж ви можете просити пару студентів прочитати кілька уривків з Писань).

Через кілька хвилин попросіть студентів дати свої відповіді. Коли вони будуть відповідати, ви можете ставити запитання, щоб допомогти їм більш глибоко обміркувати те, про що вони дізналися з цих віршів. Щоб допомогти вам у проведенні цього обговорення, далі подані запитання у відповідності до наведених віршів:

- Кн. Якова 4:4–5. Як свідчення пророків допомогли вам зосередитися на Ісусі Христі? Як ви були зміцнені завдяки свідченням інших людей про Спасителя? Яків сказав, що слухняність його народу закону Мойсея допомогла “скерувати [їхні] душі до” Господа. Як наші старання, направлені на отримання обрядів священства і виконання заповідей, скеровують наші душі до Господа?
- Кн. Якова 4:6–7. Як одкровення пророків допомагають нам отримати надію і віру в Ісуса Христа? Як отримане вами особисте одкровення або духовні свідчення зміцнюють вашу віру? Чому, на вашу думку, важливо пам’ятати, що лише завдяки милості Господа ми взмозі виконувати Його роботу?
- Кн. Якова 4:8–9. Чому, на вашу думку, важливо визнавати, що Господні діяння є “великими і дивовижними”? Яким чином робота Спасителя як Творця землі вплинула на ваше свідчення про Нього? Що це означає для вас: “не зневажайте одкровення Бога”? Як ми можемо показати Господу, що цінуємо дані Ним одкровення?
- Кн. Якова 4:10. Можете навести приклади того, як людина може “не прагн[ути] радити Господові, а [брати] пораду з Його рук”?
- Кн. Якова 4:11–13. Як сказано в урочі 35, слово *примиритися* означає досягти гармонії. Як Спокута допомагає нам досягти гармонії з нашим Небесним Батьком? Яків нагадав нам про важливість вчення про Спокуту, коли запитав: “Чому ж не розповідати про спокутування Христа ... ?” Як ми можемо дотримуватися цього принципу, коли ділимося нашими свідченнями з людьми і коли в нас з’являються інші можливості навчати євангелії? Коли ми ділимося нашими свідченнями, чому важливо робити це так, щоб це було зрозумілим для людей? Як саме Дух допомагає нам це здійснити?

Переконайтеся, що завдяки цьому обговоренню стала чітко зрозумілою така істина: **Завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо бути сповнені надії і примиритися з Богом.**

Поділіться своїми почуттями вдячності за Спасителя та Його Спокуту. Свідчіть, що Ісус Христос є “межею”, на якій ми повинні зосередити наше життя. На завершення уроку попросіть студентів обміркувати, як саме вони будуть зосереджуватися на Спасителі протягом наступних кількох днів. Ви можете запропонувати їм записати свої плани у щоденники для вивчення Писань. Подумайте про те, щоб запросити кількох з них розповісти класу, що вони планують зробити.

### Повторення “вірша для опанування”

Повторення допомагає студентам запам’ятати місцезнаходження уривків з “віршами для опанування”. Одним із способів повторення є використання карток з “віршами для опанування” (номер 10459; також наявні у форматі PDF на сайті [si.lds.org](http://si.lds.org)). Якщо у вас немає доступу до цих карток, допоможіть студентам виготовити власні картки, з одного боку яких будуть написані ключові слова цих уривків з Писань, а з іншого—посилання на Писання. Поділіть студентів на пари. Дайте їм кілька хвилин на проведення опитування за картками. Наприклад, один студент може читати ключові слова, а інший—називає посилання на Писання. Запропонуйте студентам часто користуватися цими картками, аби перевіряти себе і одне одного.

*Примітка:* Зважаючи на тривалість цього уроку, у вас може бути час на проведення цієї вправи на повторення “вірша для опанування”. Ви можете провести цю вправу на початку уроку, в перерві між частинами уроку або ж наприкінці уроку. Нехай ця вправа буде короткою, щоб не забирати час уроку. Див. інші вправи на повторення в додатку цього посібника.

# Програма домашнього навчання

## 2 Нефій 32–Кн. Якова 4 (Блок 9)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

#### Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи 2 Нефій 32–Кн. Якова 4 (Блок 9), не призначений бути частиною вашого уроку. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (2 Нефій 32)

Студенти, вивчаючи 2 Нефій 32, дізналися, що коли ми бенкетуємо словами Христа, слова Христа скажуть нам усе, що нам треба робити. Вони також дізналися: якщо ми будемо завжди молитися, то зможемо виконувати все, що потрібно згідно з волею Господа для благополуччя наших душ. На цьому уроці студентів було закликано протягом 24 годин застосовувати все те, чого вони дізналися про постійну молитву.

#### День 2 (2 Нефій 33)

У цьому уроці про останнє свідчення Нефії студенти дізналися, що ми самі вибираємо, відкривати чи ні наші серця для натхнення від Святого Духа. Вони також продивилися 1 Нефій і 2 Нефій і вибрали уривок, який надихнув їх робити добро або вірити в Христа.

#### День 3 (Кн. Якова 1–2)

В уроці, присвяченому Кн. Якова 1–2, студенти дізналися, що провідники священства працюють старанно, аби допомогти нам прийти до Христа. Вони також мають божественний обов'язок навчати слову Бога і застерігати від гріха. Вивчаючи проповідь Якова своєму народові, студенти дізналися, що перш за все ми повинні шукати царство Бога. Вони написали у своїх щоденниках для вивчення Писань про один із способів того, як вони можуть використовувати дані їм Господом благословення й можливості для розбудови царства Божого і благословення життя інших людей. Їхню увагу також було зосереджено на тій істині, що Господь втішається цнотливістю всіх людей: і чоловіків, і жінок. Їх просили поміркувати про те, як життя за законом цнотливості благословляє сім'ї та є приємним для Господа.

#### День 4 (Кн. Якова 3–4)

Продовжуючи вивчати проповідь Якова, студенти дізналися, що Господь утішить чистих серцем в їхніх скорботах. Урок зосереджений на такому вченні: завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо сповнитися надією і примиритися з Богом. Студенти написали про особисті причини їхнього бажання свідчити про Ісуса Христа і Спокуту.

### Вступ

Цей урок допоможе студентам зрозуміти, що Нефій свідчив про місію Ісуса Христа. Студенти матимуть нагоду поділитися тим, як слова Якова можуть допомогти їм подолати гордовитість і використовувати дані їм Богом благословення на розбудову Його царства. У них буде можливість застосувати принципи і вчення, про які вони дізналися з Кн. Якова 2, для обговорення важливості дотримуватися Господнього закону цнотливості. Вони будуть обговорювати шляхи пошуку можливостей, щоб розповідати про Ісуса Христа і Спокуту.

### Рекомендації для навчання

#### 2 Нефій 32–33

##### *Нефій радить нам шукати божественного проводу через слова Ісуса Христа*

Почніть цей урок такими запитаннями:

- Який ваш улюблений вид спорту або чим вам найбільше подобається займатися?
- Над якими основними навичками ви повинні постійно працювати, щоб досягти успіху в цьому виді спорту або занятті?
- Що станеться, якщо людина не буде практикувати ці основні навички?

Скажіть класу, що існують основні дії, які запрошують Святого Духа давати нам скерування від нашого Небесного Батька. Перемалюйте на дошку таблицю за вказаним далі зразком або підготуйте її у вигляді роздаткового матеріалу.

Молитва	Отримання проводу від Святого Духа	Вивчення Писань
2 Нефій 32:8–9	2 Нефій 32:5; 33:1–2	2 Нефій 32:3; 33:4

Попросіть кожного студента вибрати з таблиці якусь із дій і прочитати відповідні уривки з Писань. Поділіть клас на пари або на маленькі групи. Попросіть студентів по черзі розповісти про те, як молитва, отримання проводу від Святого Духа і вивчення Писань допомогли їм отримати скерування від Бога.

Ви можете попросити студентів розповісти, як їм допомогли настанови старійшини Девіда А. Беднара щодо заповіді постійно молитися. Ви також можете запитати їх, як покращилися їхні молитви завдяки виконанню завдання впродовж 24 годин застосовувати те, що вони дізналися про постійну молитву. (Це були завдання дня 1).

## Кн. Якова 1–2

*Яків звинувачує свій народ у любові до багатства, гордовитості та статевій аморальності*

Напишіть на дошці таке речення: *Через те, що деякі люди мають більше ..., ніж інші, вони можуть відчуті спокусу повірити, що є кращими за інших.*

Попросіть студентів запропонувати різні слова, якими можна завершити це висловлювання. Відповіді можуть бути такими: гроші, багатство, музичні здібності, спортивні навички, таланти, вченість, розум, можливості зростати, знання євангелії та матеріальні блага. Запропонуйте студентам подумки вставити в це висловлювання якість із запропонованих ними слів і поміркувати, чи стосувалося воно коли-небудь їх.

Нагадайте студентам, що завдяки любові Якова до свого народу і його слухняності Господнім заповідям, він застерігав свій народ від їхньої злочестивості і гріхів. Попросіть студентів прочитати Кн. Якова 2:12–13 і запропонувати, як би вони могли закінчити висловлювання на дошці, щоб воно характеризувало деяких нефійців у період служіння Якова.

Запропонуйте студентам прочитати Кн. Якова 2:17–21 і знайти слова поради, які можуть допомогти їм подолати гордовитість. (Можливо, вони позначали ці слова поради під час свого особистого вивчення). Запропонуйте студентам назвати ті слова поради, які вони позначили, і пояснити, як ця порада може допомогти їм подолати гордовитість.

Поясніть, що в цих віршах викладена така істина: **Ми повинні перш за все прагнути царства Божого.** Запропонуйте кільком студентам назвати один із способів, як вони можуть використовувати дані їм Богом благословення і можливості для розбудови Божого царства і благословення інших.

Щоб підготувати студентів до повторення повчань Якова щодо статевої чистоти, попросіть їх уявити, що хтось запитав їх, чому вони вірять у важливість дотримання закону цнотливості. Попросіть студентів прочитати Кн. Якова 2:28–35, щоб допомогти відповісти на це запитання. Можливо, буде корисним нагадати їм, що вони вивчали під час особистого навчання таку істину: **Господь втішається цнотливістю.** Вони також вивчали, якими є наслідки статевої аморальності, описані в цих віршах. Попросіть студентів поділитися тим, як, на основі віршів з Кн. Якова 2:28–35, вони могли б відповісти на це запитання.

Запитайте: Яким, згідно з Кн. Якова 2:27, є “слово Господа” стосовно того, щоб мати більше однієї дружини? (Дайте чітко зрозуміти: Господь заповів, щоб чоловік одружувався тільки з однією дружиною).

Зазначте, що в певні періоди історії світу Господь заповідав Своему народу практикувати множинний шлюб. Наприклад, множинний шлюб практикувався за часів Старого Завіту Авраамом і Сарою (див. Буття 16:1–3; УЗ 132:34–35, 37), а також їхнім сином Ісаком і онуком Яковом (див. УЗ 132:37), і він

також практикувався деякий час на початку існування відновленої Церкви, починаючи з пророка Джозефа Сміта (див. УЗ 132:32–33, 53). Однак у 1890 році Бог звелів Своему пророку Уілфорду Вудраффу припинити практику множинного шлюбу (див. УЗ, Офіційна декларація–1).

Дайте студентам час поміркувати над тим, як рішення, які вони приймають, аби бути цнотливими і чистими, будуть приємними для Господа та інших людей. Попросіть їх пояснити, як дотримання закону цнотливості зараз благословить їх і їхні сім'ї як зараз, так і в майбутньому. Поясніть, як дотримання закону цнотливості благословило вас і вашу сім'ю.

## Кн. Якова 3–4

*Яків закликає свій народ покаятися й отримати надію, що вони можуть повернутися в присутність Бога*

Помістіть невеличку ілюстрацію із зображенням Ісуса Христа в центрі дошки, на плакаті або на аркуші паперу. Навколо цієї ілюстрації напишіть кілька слів, які означають те, що може відволікати людей від Спасителя та Його євангелії. Попросіть студентів відкрити Кн. Якова 4:14. Поясніть, що у цьому вірші є фраза “поглядання за межу”. Запитайте їх, про яку “межу” говориться у цьому вірші. (Старійшина Ніл А. Максвелл, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав, що “межею є Христос” [“Jesus of Nazareth, Savior and King,” *Ensign*, Dec. 2007, 45]). Давши це пояснення, запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Кн. Якова 4:14–15.

Запитайте: Що, на вашу думку, означає “поглядати за межу”? (Зосереджувати наше життя на чомусь іншому, а не на Спасителі і Його євангелії).

Попросіть студентів прочитати Кн. Якова 4:4–12 і визначити кілька причин того, чому Яків вірив в Ісуса Христа і чому він відчував, що важливо відкрити це знання про Спокуту іншим людям. Переконайтеся, що завдяки цьому обговоренню стала чітко зрозумілою така істина: **Завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо бути сповнені надією і примиритися з Богом.**

Поділіться своїми почуттями про вдячність за Спасителя і Його Спокуту. Свідчіть, що Ісус Христос є “межею”, на якій ми повинні зосередити наше життя. На завершення уроку попросіть студентів подумати, що вони робитимуть, аби зосереджуватися на Спасителі протягом наступних кількох днів.

## Наступний блок (Кн. Якова 5 до Омній)

Запитайте студентів: Хто такий антихрист? Як би ви відповідали антихристу? Коли ви будете читати уривки з Писань у наступному блоці, зверніть увагу на те, що сказав і зробив Яків, коли протистояв Шерему, антихристу. Також знайдіть благословення, отримані Еношем, завдяки тому, що він шукав Бога всім серцем, молячись увесь день і ніч. Знайдіть причини того, чому нефійці залишили землю їхнього першого успадкування і приєдналися до мулекійців.

## Кн. Якова 5:1–51

**Вступ**

Під час навчання свого народу Яків цитував алегорію про культивовані і дикі оливкові дерева, яка спочатку була розказана пророком на ім'я Зинос і вміщена на пластинах з латуні. Яків використав цю алегорію, щоб

навчити того, що Господь прагне принести спасіння всім людям—навіть тим з Його завітного народу, які відвернулися від Нього. Зважаючи на величину розділу Кн. Якова 5, його поділено на два уроки.

**Рекомендації для навчання****Кн. Якова 5:1–14*****Яків цитує Зиноса, який порівнює дім Ізраїля з культивованим оливковим деревом***

За бажанням ви можете розпочати цей урок, прочитавши такі приклади про юнака і дівчину, які сумніваються в готовності Господа простити їм їхні гріхи:

- Молодий носій священства набув грішної звички. Він вірить, що інших може бути прощено, але сумнівається, що Господь прийме його покаєння.
- Молода жінка порушила заповідь. Вона відчуває провину, вона відчуває себе жакливо і сумнівається в тому, що Господь усе ще любить її.

Запропонуйте студентам поміркувати над вказаним далі запитанням, не відповідаючи на нього вголос:

- Чи сумнівалися ви коли-небудь у готовності Господа пробачити вам ваші гріхи?

Поясніть, що Яків пророкував, що юдеї зречуться Ісуса Христа (див. Кн. Якова 4:15). Він також навчав, що Ісус Христос буде продовжувати працювати для спасіння Свого народу, навіть після того, як вони відвернулися від Нього (див. Кн. Якова 4:17–18). Щоб проілюструвати цю істину, Яків цитує алегорію, дану пророком на ім'я Зинос. З метою навчити певних істин в алегорії використовуються символічні персонажі, предмети і дії. Студенти, вивчаючи цю алегорію, можуть засвоїти важливі уроки про готовність Ісуса Христа допомогти тим, хто відвернувся від Нього.

Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Кн. Якова 5:1–2, а клас нехай визначить, до кого звертається Зинос (до дому Ізраїля). Можливо, вам потрібно пояснити, що коли пророк Старого Завіту Яків уклав завіти з Господом, то Господь змінив його ім'я на Ізраїль. Фраза “дім Ізраїля” стосується нащадків Якова і всіх людей, які були охрищені й уклали завіти з Господом.

- Хто в цьому класі є членом дому Ізраїля? (Можливо, вам потрібно пояснити, що всі охрищені члени Церкви є частиною дому Ізраїля. В алегорії з Кн. Якова 5 говориться і про них).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Кн. Якова 5:3. Попросіть клас знайти, що саме використав у своїй алегорії Зинос для зображення дому Ізраїля. Після того, як студенти дадуть відповіді, поясніть, що оливкові дерева мали виняткову цінність у давньому Ізраїлі, де жив Зинос. Оливки використовувалися в їжу, а оливкова олія—для приготування їжі, як ліки та пальне для ламп. Оливкові дерева вимагали турботливого догляду і великої праці, щоб вони приносили добрий плід. Наголосіть на тому, що в цій алегорії культивоване дерево знаходиться у винограднику, який символізує світ.

- Що, згідно з Кн. Якова 5:3, почало відбуватися з культивованим оливковим деревом? Що символізує всихання дерева?
- Що таке відступництво? (Відхід від Господа і Його євангелії).

Попросіть студентів прочитати подумки Кн. Якова 5:4–6. Попросіть їх подумати про те, хто є хазяїном виноградника і що можуть символізувати його дії з підризання, обкопування і підживлення. Потім попросіть їх пояснити, що, на їхню думку,



означають ці символи. (Можливо, вам потрібно буде допомогти їм зрозуміти, що хазяїн виноградника символізує Ісуса Христа. Підрізання, обкопування і підживлення символізують зусилля, спрямовані Господом на те, щоб допомогти нам отримати благословення Його Спокути, а також зусилля пророків, спрямовані на те, щоб навчати людей і закликати їх до покаяння).

Попросіть когось зі студентів прочитати наведене далі висловлювання старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Ця алегорія в переказі Якова з самого початку призначалася, щоб розповісти про Христа. ... Те, як трудився Господар виноградника і його служителі, доглядаючи за деревами, прищеплюючи, підрізаючи і розчищаючи їх, аби вони приносили плоди, є коротким, вміщеним в один розділ, історичним зображенням розсіяння і збирання Ізраїля. Ця розповідь дає глибше розуміння Спокути, яка лежить в основі всіх докладених зусиль” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 165).

Щоб допомогти студентам побачити, як ця алегорія відображає турботу, яку виявляє до них Господь, порадьте їм підставити свої імена замість згадувань про оливкові дерева. Ви можете продемонструвати це на конкретному прикладі з Кн. Якова 5:7: “Мене засмучує, що я маю втратити [ваше ім’я]”. Поясніть, що коли ми вставляємо свої імена у вірші з Кн. Якова 5, де це є важливим і доречним, то можемо краще зрозуміти те, як Господь турбується про нас.

Покажіть наведену далі таблицю. Поясніть, що в ній вказані значення символів з алегорії Зиноса. (Ви можете зробити копії цієї таблиці, щоб роздати їх студентам, або попросити студентів перемалювати цю таблицю у свої щоденники для вивчення Писань).

<b>Кн. Якова 5: Алегорія про культивовані і дикі оливкові дерева</b>	
<b>Символ</b>	<b>Можливе значення</b>
Культивоване оливкове дерево	Дім Ізраїля, завітний народ Бога
Виноградник	Світ
Всихання	Гріх і відступництво
Господь і хазяїн виноградника	Ісус Христос
Підрізання, обкопування і підживлення	Господні зусилля, спрямовані на те, щоб допомогти людям отримати благословення Його Спокути
Слуга хазяїна виноградника	Господні пророки
Віти	Народи
Дике оливкове дерево	Іновірці—ті, хто не уклав завіти з Господом. Далі в цій алегорії природні оливкові дерева стають дикими, що уособлює собою частину дому Ізраїля, яка впала у відступництво.
Прищеплення і пересадка віт	Розсіяння і збирання завітного народу Господа. Крім цього, прищеплення диких віт до культивованого оливкового дерева символізує навернення тих, які приєднуються до Господнього завітного народу.
Спалення віт	Божий суд над злочестивими
Плоди	Життя або труди людей

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Кн. Якова 5:7, 9–10, і нехай клас знайде, що далі робив хазяїн виноградника, аби зберегти культивоване оливкове дерево. Попросіть студентів розповісти про те, що вони знайшли. (Можливо, вам доведеться пояснити, що прищепити означає прикріпити віту з одного дерева до іншого дерева. Прищеплення в цих віршах уособлює зусилля Господа, спрямовані на допомогу іновірцям стати частиною Його завітного народу через хрищення і навернення.

Спалення деяких віт символізує сходження присудів Господа на найбільш злочестивих представників дому Ізраїля).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Кн. Якова 5:11. Попросіть клас знайти докази турботи хазяїна про коріння культивованого оливкового дерева. Нехай вони розкажуть про те, що знайшли.

Нагадайте студентам, що в Кн. Якова 5:6 говориться, що культивоване оливкове дерево почало випускати молоді і ніжні віти. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Кн. Якова 5:8, 13–14. Попросіть клас дізнатися, що хазяїн зробив з цими вітами. Ви також можете попросити їх подумати про те, як подорож сім'ї Легія є прикладом того, що зробив хазяїн у Кн. Якова 5:8, 13–14.

### **Кн. Якова 5:15–40**

*Хазяїн виноградника і його слуга працюють на винограднику, аби він приніс добрі плоди*

Поділіть клас на дві групи. Призначте першій групі опрацювати Кн. Якова 5:15–28, а другій групі—Кн. Якова 5:29–40. Попросіть студентів опрацювати дані їм уривки таким чином (ви можете написати ці вказівки на дошці):

1. Підсумуйте, що сталося з виноградником і що це може символізувати.
2. Знайдіть фрази, які говорять про зусилля хазяїна виноградника, спрямовані на збереження культивованого (або природного) оливкового дерева і його віт.

Виділивши студентам достатньо часу на опрацювання призначених їм віршів, попросіть їх підсумувати, що сталося з виноградником, і пояснити, що це може символізувати. Почніть зі студентів, які вивчали Кн. Якова 5:15–28. Далі наводяться приклади підсумків і тлумачень.

Кн. Якова 5:15–28. Що сталося: Усі віти, які були прищенені, принесли добрі плоди. Утім, одна віта, незважаючи на те, що була посаджена в гарній частині виноградника, принесла як культивовані, так і дикі плоди. Що це може означати: Добрі або культивовані плоди майже з усього виноградника символізують праведність на землі за часів Христа і Його апостолів. Віта, яка принесла частину добрих плодів, а частину—диких плодів, уособлює праведних і злочестивих нащадків Легія.

Кн. Якова 5:29–40. Що сталося: Усі плоди з усього виноградника стали поганими. Що це може означати: Псування всіх плодів символізує Велике відступництво, яке прийшло після земного служіння апостолів Христа, коли повнота евангелії Ісуса Христа була втрачена на землі.

Після того, як обидві групи зробили ці короткі підсумки, запитайте:

- Які фрази вказують на старання хазяїна зберегти культивоване оливкове дерево та його віти? Що це говорить нам про почуття Господа до Його завітного народу?
- Що ви дізналися про Ісуса Христа, хазяїна виноградника, під час обговорення цієї алегорії? (Серед багатьох істин, які обговорюються в цих віршах, студенти повинні зрозуміти, що **Господь любить нас і старанно працює для нашого спасіння**).
- Як ця алегорія співвідноситься з прикладами, які розглядалися на початку уроку, про юнака і дівчину, які ставили під сумнів готовність Господа пробачити їм їхні гріхи?

### **Кн. Якова 5:41–51**

*Хазяїн сумує через свій виноградник*

Запропонуйте студентам по черзі читати вголос з Кн. Якова 5:41–42, 46–50. (Ви можете вказати на те, що фраза “велика висота твого виноградника” з Кн. Якова 5:48 може символізувати гордість). Попросіть клас знайти фрази, які вказують на любов хазяїна до свого виноградника і його турботу про нього, а також на його смуток, коли дерева не приносили добрих плодів. Запропонуйте студентам назвати фрази з цих віршів, які мають для них особливе значення, та пояснити, чому. Після того, як вони назвуть їх, поставте класу такі запитання:

- Як турбота хазяїна про свій виноградник символізує любов Господа до нас?

- Які приклади з Писань або з вашого власного життя показують, що Господь продовжує любити і піклуватися про людей навіть після того, як вони відвернулися від Нього?

На завершення нагадайте студентам, що хазяїн думав про те, щоб зрубати всі дерева через те, що плоди на них зіпсувалися, незважаючи на все, зроблене ним (див. Кн. Якова 5:49).

- Як ви вважаєте, чи покине хазяїн свій виноградник? Чому так або чому ні?

Після відповіді студентів прочитайте класу Кн. Якова 5:51. Свідчіть, що Господь любить нас. Він виявляє велику милість і турботу в тому, що працює і допомагає нам прийти до Нього, маючи за плечима праведні вчинки. Поясніть, що на наступному уроці буде обговорюватися, яких остаточних зусиль доклав хазяїн для збереження свого виноградника.

## Кн. Якова 5:52–77; Яків 6

## Вступ

На попередньому уроці студенти почали вивчати алегорію Зиноса про культивовані і дикі оливкові дерева. На цьому уроці вони вивчатимуть заключну частину алегорії, де хазяїн виноградника працює зі своїми

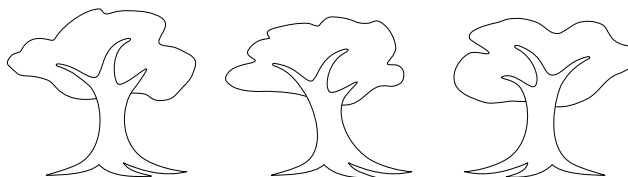
слугами, щоб в останній раз допомогти деревам принести добрі плоди. Вони також вивчатимуть Кн. Якова 6, де Яків пояснює цю алегорію і закликає свій народ до покаяння.

## Рекомендації для навчання

## Кн. Якова 5:52–60

*В алегорії про культивовані і дикі оливкові дерева хазяїн виноградника рятує дерева і піклується про них, щоб вони приносили добрі плоди*

Перед уроком намалуйте на дошці три дерева.



Нагадайте студентам, що на попередньому уроці вони почали вивчати алегорію Зиноса про культивовані і дикі оливкові дерева з Кн. Якова 5. Наприкінці того уроку вони дізналися, що всі дерева виноградника почали приносити дикі плоди (див. Кн. Якова 5:30–42). Це символізує Велике відступництво.

Щоб зробити огляд попереднього уроку, розділіть клас на пари. Попросіть кожну пару обговорити, як закінчити недописані речення (ви можете написати ці речення на дошці):

1. Хазяїн виноградника символізує ...
2. Зусилля хазяїна виноградника, спрямовані на спасіння його дерев, символізують ...
3. Ось що мені стало відомо про Ісуса Христа зі слів або вчинків хазяїна виноградника: ... (один приклад)
4. Після того як усі дерева і плоди виноградника зіпсувалися, хазяїн виноградника вирішив ...

Після того як студенти в парах знайшли, як закінчити ці речення, коротко повторіть класом їхні відповіді. Коли студенти даватимуть свої закінчення для перших двох речень, переконайтеся, чи вони чітко розуміють, що хазяїн виноградника символізує Ісуса Христа, а його старання, направлені на спасіння своїх дерев, символізують старання Спасителя, спрямовані на те, щоб допомогти Його народу повернутися до Нього. Закінчуючи третє речення, студенти можуть поділитися засвоєними ними цінними уроками. Попросіть студентів перевірити їхні варіанти закінчення для четвертого речення, відкривши Кн. Якова 5:51, де говориться, що хазяїн вирішив “почекати ще трохи” і не знищувати виноградник.

Поясніть, що сьогоднішній урок присвячений завершальній частині алегорії, в якій сказано про останні дні, включаючи Відновлення євангелії.

Наголосіть на тому, що хазяїн виноградника вирішив врятувати виноградник прищепленням більшої кількості віт. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Кн. Якова 5:52–58. Запропонуйте класу знайти, що саме робив хазяїн для зміцнення віт і коріння. (Допоможіть студентам зрозуміти, що хазяїн виноградника прищепив віти природних дерев назад до їхнього материнського дерева—дерева, яке символізує

## Розділяйте студентів для роботи в парах

Робота в парах дає студентам нагоду “навча[ти] один одного ученню царства” (УЗ 88:77). Вдумливо поставтеся до об’єднання студентів для роботи в парах—робота деяких студентів може стати більш продуктивною або менш продуктивною в залежності від партнера.

дім Ізраїля. Потім він прищепив віти з цього дерева до інших природних дерев. Також він кинув у вогонь віти з найгіршими плодами. Ви можете проілюструвати це пояснення за допомогою намальованих на дошці дерев. Наприклад, ви можете стерти віту з одного дерева і намалювати нову віту на іншому).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Кн. Якова 5:59. Нехай клас послушає, як, за сподіваннями хазяїна виноградника, ці дії мали позначитися на корінні дерев.

- Що, як сподівався хазяїн, станеться з корінням? (Він хотів, щоб воно “набралося сили”).

Нагадайте студентам, що в цей час усі дерева принесли погані плоди, що символізує стан відступництва, в якому опинився весь світ. Поясніть, що коли коріння почне набиратися сили, віти по всьому винограднику почнуть змінюватися “щоб ... добро могло подолати зло” (Кн. Якова 5:59).

Пересвідчіться, чи розуміють студенти вчення, викладене в цих віршах: **вплив євангельських завітів дозволяє дітям Небесного Батька подолати гріх і стати праведними.**

- Яким чином євангельські завіти можуть зміцнити нас? Як ваші завіти позначилися на вашому житті? (Ви можете поділитися власними почуттями і свідченням стосовно цього принципу).

## Кн. Якова 5:61–77

### *Хазяїн виноградника працює у винограднику зі своїми слугами*

Запропонуйте студентам прочитати подумки Кн. Якова 5:61–62 і знайти, що хазяїн виноградника попросив зробити своїх слуг і чому він про це їх попросив.

- Слуга на початку алегорії уособлює пророків Господа. Кого можуть уособлювати багато слуг у Кн. Якова 5:61? (Допоможіть студентам побачити, що ці слуги можуть уособлювати всіх членів Церкви: пророків і апостолів, генеральних і місцевих церковних провідників, місіонерів, домашніх учителів, візитних учителів і будь-кого, хто бере участь у Господній роботі).
- Яке особливе значення мають слова *ми, нашою*, а також *підемо і будемо* у Кн. Якова 5:61–62? (Господь працює з нами. Ми не залишені наодинці під час виконання Його роботи).
- Чому, згідно з Кн. Якова 5:62, час, в який ці служителі були покликані працювати, є унікальним? (Це був “останній раз”, коли хазяїн мав підрізати виноградник. Пророки говорили про цей “останній раз” як про “розподіл повноти часів”. Наприклад, див. Ефесянам 1:10 та УЗ 128:20).



Щоб допомогти студентам побачити, як ця частина алегорії стосується їх, попросіть одного зі студентів прочитати таке висловлювання старійшини Діна Л. Ларсена, сімдесятника:

“[Зараз] настав той період, коли Господь і Його служителі докладатимуть остаточні значні зусилля, аби донести послання істини до всіх людей землі й повернути назад нащадків давнього Ізраїля, які забули про свою справжню сутність. ...

Ви прийшли на землю тоді, коли було закладено фундамент цієї величної роботи. Євангелію було відновлено востаннє. Церкву встановлено майже в усіх частинах світу. Сцену підготовлено для розгортання останніх дій драми. Ви будете провідними акторами. Ви—серед останніх служителів у винограднику. ... Це служіння, для якого вас було вибрано” (“A Royal Generation,” *Ensign*, May 1983, 33).

- Як впливає на вас знання того, що ви були покликані служити з Господом під час цього останнього періоду роботи?
- Коли, виконуючи роботу Господа, ви відчували, що Він працював разом з вами?
- Які можливості ви маєте для того, щоб служити Господу і допомогти іншим принести “добрі плоди”? (Студенти можуть назвати свої церковні покликання і завдання; їхній обов’язок допомагати членам сім’ї, друзям та іншим людям наближатися до Спасителя, а також майбутню можливість служити Господу місіонерами повного дня).

Напишіть на дошці *Кн. Якова 5:70–75*. Скажіть, що в цих віршах розповідається про стосунки Господа з Його служителями. В них також говориться про те, що Господь

і Його служителі здатні здійснити завдяки спільній праці. Запропонуйте студентам прочитати ці вірші подумки і вибрати вірш, який їм найбільше подобається своїм описанням стосунків Господа з Його слугами. Після того, як у студентів було достатньо часу на прочитання, запропонуйте кільком із них розказати, який вірш вони вибрали, чим він їм сподобався і як він може допомогти їм у служінні Господу.

Під час того як студенти братимуть участь у цій вправі, переконайтеся, чи розуміють вони, що **Господь пообіцяв нам радість, коли ми працюємо з Ним над завершенням Його роботи**. Щоб допомогти студентам поглибити їхнє розуміння Кн. Якова 5:70–75, можливо, буде доречним поставити такі запитання:

- Що хазяїн виноградника пообіцяв тим, хто працював з ним? (Див. Кн. Якова 5:71, 75). Коли ви відчували радість від Господньої роботи?
- Чому, на вашу думку, важливим є те, що слуги працювали “з усією силою” і “з усією старанністю”? (Див. Кн. Якова 5:72, 74). Чого ви можете навчитися з цих фраз, коли служите Господу?

Завершіть цю частину уроку, попросивши студентів відповісти у своїх щоденниках для вивчення Писань або класних зошитах на таке запитання (ви можете написати його на дошці):

- Обмірковуючи свої можливості служити Господу, як би ви застосували істини, які ми обговорювали, вивчаючи Кн. Якова 5?

Виділивши студентам достатньо часу на написання, ви можете попросити одного-двох із них прочитати свої відповіді класу:

## Кн. Якова 6

### *Яків навчає про милість і правосуддя Господа і запрошує свій народ до покаяння*

Коротко поясніть, що в Кн. Якова 6 міститься стислий огляд Якова важливих істин з алегорії про культивовані і дикі оливкові дерева.

Попросіть когось із студентів прочитати Кн. Якова 6:4–6. Попросіть половину класу знайти, що Яків хотів, аби його народ дізнався про Господа. (Що Він пам'ятає Свій народ, що Він “припадає до [них]” і що Його “рука милості простерта до [них]”. Можливо, вам потрібно пояснити, що в цьому уривку слово *припадати* означає щільно притулитися до чогось або когось). Попросіть іншу половину класу знайти, до чого Яків заохочував свій народ, маючи це знання. (Не кам'яніти своїми серцями, покаятися, прийти до Господа “з щирими намірами в серці” і “припадати до Бога, як Він припадає до [них]”). Після того як студенти розкажуть класу про те, що вони дізналися, запитайте:

- Як Яків описав Господа? Що це означає для вас, що Господня “рука милості простерта до вас”?
- Що з того, що ви дізналися про Господа з алегорії про оливкові дерева, показує, як Він припадає до вас? Яким чином ви можете показати, що припадаєте до Господа?

Зробіть підсумок Кн. Якова 6:7–10, пояснивши, що після того як нас “підживлювало добре слово Бога”, ми не повинні приносити злі плоди. Ми повинні прислухатися до слів пророків. Якщо ми не покаємося, то, як застеріг Яків, ми будемо відповідати за наші гріхи перед судним престолом Господа. Запропонуйте студентам подумки прочитати Кн. Якова 6:11–13 і знайти останню пораду Якова. Після їхніх відповідей поставте таке запитання:

- Чому буде мудрим вибрати покаятися і підготуватися зараз, щоб стояти перед Господом і бути судимими Ним?

Підтвердіть, що **буде мудрим з нашого боку підготуватися зараз до суду, каючись і отримуючи Господню милість**.

На завершення уроку наголосіть на тому, що покаяння готує нас не лише до останнього суду, а й дає нам можливість служити Господу зараз. Свідчіть студентам, що Господь бажає, аби вони служили з Ним і знаходили радість з Ним, а також щоб вони були гідні це робити завдяки виконанню Його заповідей, покаянню й отриманню Його милості.



## Додаткова ідея для навчання

### Кн. Якова 5. Відеофільм

Під час проведення уроку 47 ви можете показати останній фрагмент відеофільму "Алегорія про оливкове дерево", який знаходиться на DVD під назвою

*Книга Мормона. Фільми 1–19 (DVD)*. Ви можете показати цей фрагмент у другій частині уроку після того, як прочитаєте висловлювання старійшини Діна Л. Ларсена.

## Кн. Якова 7

## Вступ

Яків, довірившись Господу і своєму непохитному свідченню, прагне спростувати хибні ідеї та докази Шерема, антихриста. Найбільше Якова зміцнював попередній досвід, який посилив його віру в Ісуса Христа. Він також покладався на скерування Святого Духа, своє знання Писань і слів пророків, а також своє

свідчення про Ісуса Христа. Шерем, який вимагав ознаки на підтвердження слів Якова, був вражений Богом. Яків завершує свій літопис описанням того, як нефійці поклали довіру на Господа, коли захищалися від ламанійців. Перед своєю смертю Яків доручив малі пластини своєму сину Еношу.

## Рекомендації для навчання

## Кн. Якова 7:1–14

*Яків довіряється Господу під час зустрічі з Шеремом, антихристом*

Перед уроком напишіть на дошці таке висловлювання старійшини Роберта Д. Хейлза, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів (цитовано з “Christian Courage: The Price of Discipleship”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, с. 72):

*“Одне з найбільших випробувань цього життя настає тоді, коли піддають сумнівам чи критиці наші вірування” (старійшина Роберт Д. Хейлз).*

Попросіть студентів згадати часи, коли хтось піддавав сумніву або критикував їхнє вірування. Запропонуйте кільком із них поділитися тим, що вони відчували в той момент. Ви також можете коротко поділитися досвідом з власного життя.

Поясніть, що в Кн. Якова 7 розповідається про досвід Якова у спілкуванні з Шеремом, антихристом. (Ви можете пояснити, що антихрист—це “будь-яка особа, яка підроблює істинний євангельський план спасіння і відкрито або таємно протидіє Христові” [Путівник по Писаннях, “Антихрист”]). Шерем шукав Якова, щоб випробувати його віру.

Попросіть студентів прочитати подумки Кн. Якова 7:1–5. Попросіть їх визначити (1) що Шерем намагався зробити і (2) як він прагнув досягнути своїх цілей. Після того як студенти закінчать читати, попросіть їх описати, що вони дізналися про Шерема. Щоб сприяти обговоренню, ви можете поставити такі запитання:

- Який вплив мав Шерем на людей?
- Що з прочитаного вами у Кн. Якова 7:1–5 нагадує вам про час, коли інші піддавали сумніву або критикували вашу віру? (Під час обговорення цього питання ви можете допомогти студентам зрозуміти, що не всі люди, які ставлять під сумнів або критикують нашу віру, мають такі ж мотиви, як Шерем. У той час, як деякі люди, схожі на Шерема, навмисно прагнуть знищити віру, інші можуть ставити під сумнів нашу віру через те, що мають цікавість або отримали неправильну інформацію стосовно наших вірувань).
- Чому іноді важко захищати нашу віру перед такими людьми, як Шерем?

Напишіть на дошці наведені далі посилання на Писання і твердження. (Щоб заощадити час, ви можете написати все це на дошці перед уроком. Також ви можете підготувати це у вигляді роздаткового матеріалу).

- |                      |  |
|----------------------|--|
| 1. Кн. Якова 7:5     | а. Свідчив про Писання і слова пророків.                   |
| 2. Кн. Якова 7:8     | б. Віддав справу у Божі руки.                              |
| 3. Кн. Якова 7:10–11 | в. Поклався на провід і силу від Святого Духа.             |
| 4. Кн. Якова 7:12    | г. Пам’ятав колишній досвід, який зміцнив його віру.       |
| 5. Кн. Якова 7:13–14 | г. Поділився свідченням, яке отримав завдяки Святому Духу. |

## Пропонуйте студентам ділитися досвідом

Коли студенти діляться натхненним досвідом, це запрошує в клас Дух Господа. Коли студенти чують приклади з життя і свідчення своїх однолітків, їхні свідчення зміцнюються і вони дізнаються про нові способи застосування євангельських принципів у своєму житті. Як правило, достатньо, щоб досвідом поділилися один—три студенти. Уникайте того, щоб кожного дня просити одних і тих самих студентів ділитися своїм досвідом; намагайтеся залучити до цього кожного.

Поясніть, що у віршах, вказаних у переліку, описуються відповіді Якова на спроби Шерема похитнути його віру. Твердження праворуч є відповідями Якова, але вони наведені не по порядку і їх потрібно поєднати з відповідними віршами. Запропонуйте кільком студентам по черзі читати вголос з Кн. Якова 7:5–14. Попросіть їх зупинитися після прочитання кожного з уривків, написаних на дошці. Попросіть студентів поєднати посилання на кожен уривок з відповідним йому твердженням. Ви можете запросити одного зі студентів вийти до дошки і з'єднати лініями посилання на Писання з відповідними твердженнями. (Відповіді: 1-г; 2-в; 3-а; 4-г; 5-б).

Після того як студенти завершать вправу для знаходження відповідності, запитайте:

- Які принципи, на ваш погляд, були представлені у щойно прочитаних нами віршах?

Якщо такої відповіді не пролунає, дайте студентам зрозуміти, що **коли ми покладаємося на Господа, то можемо витримати нападки на нашу віру**. (Ви можете написати цей принцип на дошці).

Поясніть, що відповіді Якова Шерему показують нам приклад того, як відповідати людям, які ставлять під сумнів або критикують нашу віру.

Наведені нижче запитання на повторення призначені, щоб допомогти студентам глибше обдумати, що робив Яків, аби йому поклатися на Господа. Відповідаючи на ці запитання, студенти матимуть можливість пригадати і свідчити, як схожі дії допомогли їм, коли інші нападали на їхню віру. Це також допоможе їм дізнатися, як правильно реагувати на майбутні нападки на їхню віру. Через те, що далі подано більше запитань, ніж у вас, скоріш за все, буде час відповісти у класі, тому виберіть лише кілька з них для вашого обговорення. Під час вибору прагніть скерування Святого Духа і пригадайте випадки, про які розповідали студенти на початку уроку. Також ви можете запитати студентів, яку дію Якова вони б хотіли обговорити далі.

- Що з того, що сталося з Яковом у минулому, зробило його віру непохитною? (Див. Кн. Якова 7:5).
- Які випадки зміцнили вашу віру? (Ви можете дати студентам час поміркувати над цим запитанням перед тим, як просити їх відповісти. Запевніть їх, що не потрібно ділитися досвідом, який є надто особистим або конфіденційним). Як пам'ять про цей досвід може допомогти вам, коли хтось ставить під сумнів або критикує вашу віру?
- Коли Святий Дух допоміг вам відповісти на запитання про нашу віру або критику її? (Див. Кн. Якова 7:8).
- Як звичка щодня вивчати Писання і слова пророків останніх днів може допомогти вам, коли інші ставлять під сумнів або критикують вашу віру? (Див. Кн. Якова 7:10–11).
- Коли ви ділилися вашим свідченням з кимось, хто піддавав сумніву або критикував вашу віру? (Див. Кн. Якова 7:12). Які були наслідки?
- Чому, коли Шерем вимагав ознаки, Яків вчинив мудро, віддавши це в руки Господа, а не прагнув сам довести істинність свого свідчення? (Див. Кн. Якова 7:14). Як це допомагає вам знати, що не обов'язково самим доводити істинність свого свідчення тим, хто нападає на вашу віру?

## Кн. Якова 7:15–27

**Після того як Шерем був вражений німотою, він визнав свої гріхи, свідчив про істину, а потім помер, привівши масу нефійців назад до Господа**

Прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Роберта Д. Хейлза:

“Роки навчили нас, що випробування нашої віри не є новиною, і, схоже, швидко вони не минуться. Але справжні учні Христа в протидії собі вбачають можливості. ...

...На щастя, Господь знає серця тих, хто звинувачує нас, і знає, як ми можемо найкраще відповісти їм. Коли справжні учні Христа шукають проводу від Духа, вони отримують натхнення, відповідне для кожного зіткнення. І при кожному зіткненні справжні учні Христа відповідають так, щоб запросити Дух Господа” (“Сміливість християнина— ціна учнівства”, сс. 72—73; курсив за оригіналом).

- Що, на вашу думку, означає “в протидії вбачати можливості”? (Коли студенти відповідатимуть на це запитання, допоможіть їм зрозуміти, що коли ми відповідаємо

### Ставте запитання на повторення

Ставлячи запитання на повторення, ви тим самим даєте студентам шанс розповісти про те, що вони дізналися, поглибити їхнє розуміння і подумати про те, як євангельські істини стосуються їхнього життя. Слідкуйте, щоб не поспішати ставити надто багато запитань на повторення. Як правило, краще поставити кілька запитань і дати студентам час, щоб поміркувати над відповідями.

на випробування нашої віри у спосіб, який дозволяє запросити Духа Господа, це може дати позитивний результат).

Розділіть студентів на пари. Попросіть кожну пару прочитати Кн. Якова 7:15–23 і знайти, що добре відбулося внаслідок розмови Якова з Шеремом. Після того як студенти закінчать читати, запропонуйте кільком із них пояснити, про що вони дізналися. Якщо доречно, ви можете скористатися наведеними далі запитаннями, щоб допомогти студентам проаналізувати ці вірші:

- Які ви бачите докази сподівань Якова на те, що його розмова з Шеремом допоможе іншим? (Див. Кн. Якова 7:22). Допоможіть студентам побачити, що Яків молився за багатьох нефійців, які були свідками сповіді і смерті Шерема).
- Як, згідно з Кн. Якова 7:23, сутичка Якова з Шеремом зрештою вплинула на маси людей?
- Про які істини ми можемо дізнатися із сутички Якова з Шеремом? (Студенти можуть дати багато різних відповідей на це запитання. Хтось, можливо, назве наведені далі принципи).

### **Усі пророки свідчать про Ісуса Христа.**

**Коли ми відповідаємо на запитання про нашу віру або критику її у спосіб, який дозволяє запросити Духа, то можемо допомогти іншим навернутися до Господа.**

**Пророки допомагають нам усвідомити і розвіяти обман Сатани.**

**Ті, хто повстає проти Бога і активно проповідує проти істини, відчують на собі серйозні наслідки, що прийдуть від Господа.**

**Дослідження Писань допоможе нам уникнути обману.**

Коли студенти визначають принципи, на зразок зазначених вище, можна поставити запитання на повторення, аби допомогти студентам застосувати ці принципи у своєму житті.

- Як вам може допомогти життя за цим принципом?
- Як знання цього принципу може допомогти вам допомагати іншим?
- Як ви можете застосовувати цей принцип у своєму житті?

Запропонуйте студентам відповісти на таке запитання у своїх щоденниках для вивчення Писань:

- Що ви почнете (або продовжите) робити, аби краще підготуватися до моменту, коли хтось захоче випробувати вашу віру?

Поділіться вашим свідченням, що ми можемо успішно дати відсіч нападам на нашу віру, якщо наслідуємо приклад Якова і покладаємося на Господа.

### **Перегляд Кн. Якова**

Виділіть час, щоб допомогти студентам переглянути книгу Якова. Попросіть їх подумати про те, що вони дізналися з цієї книги як у семінарії, так і під час особистого вивчення Писань. Якщо потрібно, запропонуйте їм подивитися сім розділів книги Якова, щоб допомогти їй згадати. Попросіть їх підготуватися, щоб поділитися вивченим про Якова або про його писання, які справили на вас враження. Ви можете нагадати їм, що Яків був народжений у пустині в землі Щедрій (біля Червоного моря) і помер на землі Нефія. Також він отримав благословення від Легія (див. 2 Нефій 2:1–4) і він бачив Спасителя (див. 2 Нефій 11:3). Його старший брат Нефій написав на малих пластинах деякі з його проповідей (див. 2 Нефій 6–10). Дайте студентам достатньо часу, щоб підготуватися, а потім нехай вони поділяться своїми думками і почуттями. Якщо доцільно, свідчіть про те, як приклад і повчання Якова благословили ваше життя.

## ВСТУП ДО

# КНИГИ ЕНОША

### Для чого вивчати цю книгу?

Книга Еноша показує силу Спокути Ісуса Христа для очищення людей від гріха і для їхнього зцілення. Енош боровся перед Богом у могутній молитві до того, як його гріхи були прощені. Потім він молився за духовне благополуччя нефійців і ламанійців і провів решту свого життя, працюючи заради їхнього спасіння. Вивчаючи книгу Еноша, студенти можуть засвоїти важливі уроки про молитву, покаєння і одкровення. Також вони можуть дізнатися, що коли люди отримують благословення Спокути, вони бажають ділитися цими благословеннями з іншими.

### Хто написав цю книгу?

Цю книгу написав Енош, син Якова й онук Легія і Сарії. Енош написав, що його батько навчав його "повчанням і застереженням Господа" (Енош 1:1). Наприкінці свого життя Енош написав, що він проголосував "істи[ну], яка у Христі" протягом усіх своїх днів (Енош 1:26). Перед своєю смертю Енош передав малі пластини Нефія своєму сину Ярому (див. Яром 1:1). Енош завершив свій літопис словами, що він втішається днем, коли стоятиме перед своїм Викупителем. Він проголосив: "Тоді я побачу Його обличчя з радістю, і Він скаже мені: Прийди до Мене, благословенний ти, в оселях Батька Мого приготоване місце для тебе" (Енош 1:27).

### Для кого була написана ця книга і чому?

Коли Енош отримав малі пластини від свого батька, він пообіцяв вигравіювати лише ті писання, які вважав найбільш цінними, які містили священні вчення, одкровення і пророцтва (див. Кн. Якова 1:1–4; 7:27). Енош знав, що його народ, нефійці, зрештою буде знищений. Він молився, щоб Господь зберіг літопис нефійців, щоб "він [міг] з'явитися якогось дня в майбутньому до Ламанійців, щоб, можливо, вони були приведені до спасіння" (Енош 1:13).

### Коли і де її було написано?

Енош закінчив свій літопис, зазначивши, що 179 років пройшло з того часу, коли Легій залишив Єрусалим (див. Енош 1:25). Цим визначається дата його записів між приблизно 544 р. до Р.Х. (коли Яків закінчив свій літопис) і 421 р. до Р.Х. Енош написав цей літопис, коли жив на землі Нефія.

### У чому особливості цієї книги?

Книга Еноша знайомить нас з моделлю того, як люди можуть отримати благословення Спокути Ісуса Христа і ділитися цими благословеннями з іншими. По-перше, Еноша було навчено евангелії Ісуса Христа (див. Енош 1:1, 3). Наступне, він усвідомив власну потребу в Спасителі і молився про прощення (див. Енош 1:2–4). Потім, отримавши відпущення своїх гріхів, він молився і старанно працював, щоб привести до спасіння інших людей (див. Енош

1:5–27). Ця модель прослідковується по всій Книзі Мормона. Прикладами є Алма (див. Мосія 17:1–2; 18:1–2), Алма молодший і сини Мосії (див. Мосія 27–28), а також Ламоній і його народ (див. Алма 18–19).

Крім цього, книга Еноша є першою, де докладно описується відступницький стан нащадків Ламана і Лемуїла (див. Енош 1:20). У ній також згадується, що серед нефійців було "надзвичайно багато пророків", хоча більшість нефійців була "твердошиїм народом", який потрібно було постійно бентежити, щоб "тримати їх у страхові перед Господом" (Енош 1:22–23).

### Стислий зміст

**Енош 1:1–8** Енош молиться про відпущення своїх гріхів і отримує прощення завдяки своїй вірі в Ісуса Христа.

**Енош 1:9–18** Енош молиться за нефійців і ламанійців і просить Господа зберегти літописи нефійців.

**Енош 1:19–24** Енош описує злочестивість ламанійців і твердошиїсть нефійців, яка стала їхньою сутністю. Він та інші пророки постійно працюють заради їхнього спасіння.

**Енош 1:25–27** Енош завершує свій літопис і пише про запевнення у вічному житті, яке він отримав завдяки своєму Викупителю.

## ЕНОШ

## Вступ

Обміркувавши слова свого батька, Енош молився про відпущення своїх гріхів і отримав його. Потім він молився про духовне благополуччя нефійців і

ламанійців і провів своє життя, працюючи заради їхнього спасіння.

## Рекомендації для навчання

## Енош 1:1–8

*Обміркувавши слова свого батька, Енош молиться про відпущення своїх гріхів і отримує його*

Напишіть на дошці слова *моя душа жадала*. Попросіть студентів згадати, коли вони відчували себе дуже голодними.

- Якими словами ви можете описати свої відчуття, коли ви голодні? (Студенти можуть описати голод як почуття порожнечі, болю, слабкості або бажання насититися).
- Що людина може мати на увазі, кажучи “моя душа жадала”? (Почуття духовної порожнечі, болю чи слабкості або бажання насититися духовно).

Запропонуйте студентам згадати час, коли їхні душі були голодними. Поясніть, що сьогодні вони вивчатимуть досвід людини, чия душа була голодною. Покажіть ілюстрацію “Молитва Еноша” (62604 192; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 72).

- Що ви знаєте про людину, зображену на цій ілюстрації? (Якщо студенти невпевнені, поясніть, що на цій ілюстрації зображено Еноша, який був онуком Легія і Сарії та сином Якова. Йому були передані малі пластини невдовзі перед смертю його батька [див. Кн. Якова 7:27]).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Енош 1:1, 3. Попросіть клас знайти, як Яків вплинув на Еноша. Запропонуйте кільком студентам розповісти класу про те, що вони дізналися.

Намалюйте на дошці подану далі таблицю. (Щоб зберегти час, ви можете намалювати цю таблицю на дошці перед уроком). Таблиця створена для того, щоб допомогти групам студентів під час вивчення ними Енош 1:2–8 зосередитися на різних подробицях пережитого Еношем досвіду.

Чого бажав Енош	Що Енош робив	Результат того, що Енош робив
Енош 1:2	Енош 1:2	Енош 1:5
Енош 1:3	Енош 1:4	Енош 1:6
	Енош 1:8	Енош 1:8

Поясніть, що коли Енош замислився над вченням свого батька, він пережив духовні почуття, що привели його до певних дій, які в свою чергу принесли певні наслідки в його життя.

Розділіть клас на три групи. Прочитайте вголос Енош 1:2–8. Попросіть першу групу під час вашого читання знайти фрази, в яких говориться про бажання Еноша. Запропонуйте другій групі знайти те, що робив Енош. Попросіть третю групу знайти результати бажань і вчинків Еноша. (Наголосіть на тому, що у віршах, наведених у таблиці, міститься інформація стосовно завдання для кожної групи).



Прочитавши Енош 1:2–8, запропонуйте першій групі розказати про знайдені ними фрази стосовно бажань Еноша. Коли студенти будуть називати ці фрази, просить їх записувати це на дошці. Ви можете запропонувати студентам позначити ці фрази у своїх примірниках Писань. Студенти можуть назвати такі фрази, як “відпущення моїх гріхів”, “вічне життя” та “радість святих”.

Заповнивши першу графу, запропонуйте класу проглянути початок Енош 1:4. Попросить їх визначити, що пережив Енош, коли слова його батька “про вічне життя, і про радість святих, запали глибоко в [його] серце” (Енош 1:3). Студенти повинні звернути увагу на фразу “і моя душа жадала”. (Ви можете запропонувати студентам позначити цю фразу у своїх примірниках Писань).

- Як розмірковування над ученнями пророка стосовно вічного життя і радості святих може привести душу людини до жадання? (Це може допомогти людині бажати жити гідно, щоб бути з Господом, і бажати щастя, яке приходить завдяки життю за євангелією).

Зазначте, що Енош також бажав відпущення своїх гріхів. Поясніть, що фраза “моя душа жадала” може вказувати на почуття духовної порожнечі, яка є наслідком гріха. Вона також може вказувати на прагнення людини наблизитися до Господа і навчатися від Нього.

- Чому гріх змушує нас почуватися духовно спустошеними? (Гріх є причиною того, що Святий Дух віддаляється від нас і ми відчуваємося далеко від Господа).

Щоб допомогти студентам застосувати досвід Еноша до себе, попросить їх спокійно подумати, чи мають вони такі ж почуття духовного голоду, які були описані Еношем.

Щоб допомогти класу побачити, що робив Енош, аби задовольнити духовний голод, запропонуйте студентам з другої групи розповісти про те, що вони дізналися, і записати їхні відповіді на дошці. Серед відповідей повинно бути таке: “боротьба ... перед Богом”, “заволав до Нього в палкій молитві” та “[виявив] віру в Христа”.

- Як фраза “боротьба ... перед Богом” описує старання людини отримати відпущення гріхів? Зазначте, що Енош не боровся з Богом, а *перед* Богом у молитві. Ця боротьба свідчить про старання Еноша показати Небесному Батькові щирість своїх бажань і готовність покаятися й зробити необхідні зміни у своєму житті). Чому *боротьба* є гарним словом для описання наших зусиль покаятися?
- Який доказ ви бачите в Енош 1:4 того, що Енош щиро прагнув відпущення своїх гріхів? (Можливо, вам потрібно допомогти студентам зрозуміти, що *благати* означає просити смиренно і з великим бажанням).
- Як ми можемо виявляти нашу щирість, коли прагнемо Господнього прощення? (Ви можете вказати, що наші молитви не обов'язково повинні бути такими довгими, як у Еноша, але вони повинні бути щирими).

Щоб допомогти студентам побачити наслідки того, що зробив Енош, попросить студентів з групи 3 розповісти про те, що вони дізналися і записати свої відповіді на дошці. Серед відповідей повинні бути такі: “твої гріхи прощені тобі”, “моя провина була змита” і “твоя віра спасла тебе”. (Ви можете пояснити, що тут слово “спасла” означає зцілила або очистила від гріха).

- Внаслідок чого, згідно з Енош 1:7–8, Енош був прощений і спасений? (Через його віру в Ісуса Христа).
- Які уроки ми можемо засвоїти завдяки Еношу стосовно процесу отримання прощення за наші гріхи? (На додаток до інших істин, які можуть назвати студенти, переконайтеся, чи розуміють вони, що: **коли ми виявляємо віру в Ісуса Христа, наші гріхи можуть бути прощені і ми можемо бути спасенні**. Чому нам необхідно виявляти віру в Ісуса Христа, щоб отримати ці благословення? (Ісус Христос спокутав наші гріхи. Тільки завдяки Його Спокуті ми можемо бути спасенні).
- Як, згідно з Енош 1:5–6, Енош дізнався, що був прощений? (Ви можете вказати, що голос, про який говориться у Енош 1:5, був голосом, який дійшов до розуму Еноша [див. Енош 1:10]).
- Як ви можете дізнатися, що були прощені за свої гріхи?

Під час обговорення останнього наведеного вище запитання прочитайте таке висловлювання президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства:

### Пошук подробиць у довгих уривках з Писань

Деякі студенти відчувають збентеження, коли їх просять знайти багато подробиць у довгих уривках з Писань. Щоб допомогти цим студентам, розділіть клас на кілька груп. Попросить кожну групу шукати у великому уривку різні подробиці. Це може допомогти студентам зосередитися під час читання на основних ідеях. Це також дає їм можливість навчати одне одного важливості подробиць під час вивчення ними Писань.

“Як тільки ми по-справжньому покаємося, Христос забере тягар наших гріхів. Ми самі дізнаємося, що були прощені й очищені. Святий Дух підтвердить це нам; Він Той, Хто очищує. Жодне інше свідчення про прощення не буде кращим” (“Рубіж повернення”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2007, с. 101).

- Чому важливо знати, що Христос забере тягар провини за наші гріхи після нашого щирого покаяння?

Попросіть студентів подумки обміркувати такі запитання:

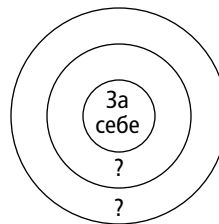
- Коли ви відчували, що Господь простив вам ваші гріхи?
- Як ви виявляли віру в Спокуту Ісуса Христа?
- Як ви дізналися, що були прощені?
- Як ви нещодавно відчували Господнє прощення?

Свідчіть, що ми будемо прощені, якщо будемо виявляти віру в Ісуса Христа і щиро каятися в наших гріхах. Завдяки Спасителю нашу провину може бути змито і ми можемо бути спасеними.

### Енош 1:9–27

**Енош молиться про духовне благополуччя нефійців і ламанійців, і він старанно працює заради їхнього спасіння**

Намалюйте на дошці вказану далі схему. Поясніть, що після того, як Енош молився за себе, він розширив свої молитви проханнями про благополуччя інших людей. Розділіть студентів для роботи в парах. Попросіть студентів у кожній парі по черзі читати вголос Енош 1:9–14. Нехай вони визначають дві групи людей, за яких молився Енош, і про що він молився у кожному випадку. Коли студенти розкажуть про те, що дізналися, допишіть на схемі замість знаків запитання слова *за нефійців* і *за ламанійців*.



- Якими, згідно з Енош 1:14, були наміри ламанійців по відношенню до нефійців?
- Що ми дізнаємося про Еноша з його молитви за ламанійців?

Прочитайте вказане далі висловлювання Президента Говарда В. Хантера. Попросіть студентів послухати, як це стосується досвіду Еноша:

“Щоразу, коли б ми не користувалися благословеннями Спокути в житті, ми не можемо не опікуватися благополуччям інших людей. ...

Наше бажання ділитися евангелією з людьми є прекрасним індикатором особистого навернення” (*The Teachings of Howard W. Hunter*, ed. Clyde J. Williams [1997], 248–249).

- Як це висловлювання стосується досвіду, пережитого Еношем? (Енош продемонстрував, що **коли ми відчуваємо благословення Спокути Ісуса Христа, то будемо прагнути допомагати іншим отримати спасіння**. Ви можете запропонувати студентам записати цей принцип у своїх примірниках Писань).

Попросіть студентів подумки опрацювати Енош 1:12, 15–20 і знайти, як саме Енош показав зв'язок між молитвою, вірою і старанністю.

- Що, на вашу думку, означає молитися з вірою?
- Як Енош, згідно з Енош 1:12, 19–20, виявив старання під час і після своєї молитви?
- Що ми можемо дізнатися про молитву з прикладу Еноша? (Студенти повинні були побачити, що **Господь відповідає на наші молитви згідно з нашою вірою і старанністю**).

Щоб допомогти студентам обміркувати, як наслідувати приклад Еноша, напишіть на дошці такі твердження або роздайте їх на аркушах. Попросіть студентів вибрати одне з тверджень і відповісти на нього у своїх щоденниках для вивчення Писань.

1. *Як Енош, я бажаю отримати відпущення моїх гріхів. Я покажу Господу щирість цього бажання, якщо ...*
2. *Як Енош, я бажаю допомагати членам своєї сім'ї і друзям прийти до Христа. Однією людиною, якій я буду прагнути допомогти, є ... Я буду намагатися допомогти цій людині у такий спосіб: ...*
3. *Енош молився за ламанійців, які вважалися його ворогами. Як Енош, я хочу виявляти Господню любов до тих, хто не добре ставиться до мене. Я робитиму це у такий спосіб: ...*

Після того як студенти завершать писати, попросіть одного з них прочитати Енош 1:26–27. Запропонуйте класу знайти докази радості, пережитої Еношем за його старання. Після того як студенти розкажуть про знайдене, закличете їх виконати те, що вони записали у своїх щоденниках для вивчення Писань. Свідчіть, що коли ми виявляємо віру в Ісуса Христа, то можемо відчувати прощення і радість. А також зросте наше бажання допомагати іншим прийти до Христа.

# Книги Ярома

### Чому слід вивчати цю книгу?

Вивчаючи книгу Ярома, студенти побачать, що Бог дотримується Свого обіцяння—благословляти тих, хто виконує Його заповіді. Вони також дізнаються про те, яких зусиль у дні Ярома доклали нефійські царі, пророки, учителі та священники, щоб допомогти народу покаятися й уникнути знищення.

### Хто написав цю книгу?

Цю книгу написав Яром, син Еноша. Як і його батько, а також його дід Яків та прадід Легій,—Яром мав дух пророцтва й одкровення (див. Яром 1:2). Коли він закінчив вести літопис, то передав пластини своєму сину Омнію.

### Для кого була написана ця книга і чому?

Яром сказав, що він писав “згідно з заповіддю [св]ого батька Еноша, щоб [їхній] родовід міг бути збереженим” (Яром 1:1). Він також зазначив, що його літопис писався, “щоб бути на користь [його] братам Ламанійцям” (Яром 1:2; див. також Енош 1:13–18). Яром не записував власні пророцтва й одкровення, оскільки вважав, що пророцтва й одкровення, записані його предками,

достатньою мірою “відкрили план спасіння” (Яром 1:2). Натомість він написав про зусилля нефійських провідників у період свого служіння. Ці провідники “були міцними людьми у вірі в Господа” (Яром 1:7), які постійно закликали людей каятися і виконувати заповіді (див. Яром 1:3–5, 10–12). Яром зауважив, що коли люди вибирали прислухатися до поради своїх праведних провідників, вони процвітали і були спроможні вистояти проти ламанійців. Він свідчив: “Слово Господа було підтвержене, те, що Він сказав нашим батькам, кажучи таке: Якщо будете виконувати Мої заповіді, досягнете успіху на цій землі” (Яром 1:9; див. також 1 Нефій 2:19–20).

### Коли і де вона була написана?

Книга Ярома охоплює період приблизно в 59 років, починаючи з 420 р. до Р.Х. і до 361 р. до Р.Х. (див. Енош 1:25; Яром 1:13). Вона була написана в землі Нефія.

### Чим характерна ця книга?

Книга Ярома є найкоротшою у Книзі Мормона. У ній вказано подробиці, що стосуються розвитку нефійської

цивілізації, і сказано, що нефійці кількісно “збільшувал[и]ся надзвичайно, і поширювал[и]ся на лиці землі” (Яром 1:8). Також вони мали багаті ресурси й навчилися вправно обробляти деревину та метал, зводити будинки, виготовляти механізми, інструменти та зброю (див. Яром 1:8).

### Стислий огляд

**Яром 1:1–2** Яром отримує пластини і пояснює, з якою метою він робить записи.

**Яром 1:3–12** Яром пише про вповнення Господнього обіцяння благословляти і давати процвітання нефійцям за виконання Його заповідей. Він свідчить, що Спаситель має силу спасти людей від гріха ще навіть до Свого земного священнослужіння, даючи людям можливість “вірити, що Він прийде, наче Він вже є” (Яром 1:11).

**Яром 1:13–15** Яром вказує на те, що розповідь про війни між нефійцями і ламанійцями міститься на великих пластинах Нефія. Він передає малі пластини своєму сину Омнію.

## ВСТУП ДО

# Книги Омнія

### Чому слід вивчати цю книгу?

Вивчаючи книгу Омнія, студенти дізнаються, що Господь захистив праведних нефійців і привів їх до землі Зарагемля (див. Омній 1:7, 12–13). Вони також дізнаються про інші групи людей—мюлекійців (або народ Зарагемлі) та яредійців, яких Господь припровадив до обіцяної землі.

### Хто написав цю книгу?

Книга Омнія писалася п'ятьма різними людьми: Омнієм, Амароном, Кемішем, Авінадомом і Амалекієм. Омній був сином Ярома і праправнуком Легія і Сарії. Він написав про себе, що був він "злочестивою людиною", яка "не виконувала ... заповіді Господа" (Омній 1:2). Амарон (син Омнія), Кеміш (брат Амарона) і Авінадом (син Кеміша) додали до літопису короткі записи. Більша частина книги Омнія була написана сином Авінадома, Амалекієм, який був останнім, хто писав на малих пластинах Нефія. Він довірив ці пластини царю Веніямину.

### Для кого була написана ця книга і чому?

Омній стверджував, що він "ма[в] заповідь від [свого] батька, Ярома, що [він] повинен написати дещо ... , щоб зберегти [їхній] родовід" (Омній 1:1). Ці

слова вказують на те, що Омній робив записи заради своїх нащадків. Наступні три автори книги Омнія не зверталися до якогось певного кола людей і не вказували, з якою метою вони робили свої записи. А ось запрошення Амалекія до всіх людей "прий[т]и до Христа ... і скуштува[т]и від Його спасіння" (Омній 1:26) вказує на те, що він турбувався про спасіння тих, хто буде читати його слова.

### Коли і де вона була написана?

Книгу Омнія писали різні автори у період між 361 р. до Р.Х. і 130 р. до Р.Х. Перші чотири автори писали її в землі Нефія. Амалекій вів свої записи у землі Зарагемля.

### Чим характерна ця книга?

Книга Омнія—це остання книга з малих пластин Нефія. Книга Омнія охоплює період довший, ніж будь-яка інша книга з малих пластин. В усій Книзі Мормона лише книга 4 Нефій і книга Етера охоплюють довший період часу, ніж період, який охоплює книга Омнія.

Книга Омнія також містить детальну розповідь про царювання першого царя Мосії, який був батьком царя Веніямина і дідом другого царя Мосії. Перший цар Мосія вивів праведних нефійців із землі

Нефія й об'єднав їх з народом Зарагемлі (див. Омній 1:12–23). Книга Омнія розповідає, що Господь припровадив народ Зарагемлі (ці люди також відомі як мюлекійці) з Єрусалима до обіцяної землі невдовзі після того, як Легій зі своєю сім'єю залишили Єрусалим (див. Омній 1:15).

Книга Омнія—це перша книга у Книзі Мормона, в якій згадуються яредійці. У ній також згадується про те, що дехто з нефійців залишив Зарагемлю, щоб повернутися до землі Нефія, про ці події потім буде написано в Мосія 7–24. І нарешті, у книзі Омнія представлено царя Веніямина і пояснено, чому Амалекій ввірив йому священні літописи (див. Омній 1:25).

### Стислий огляд

**Омній 1:1–3** Омній описує періоди миру і війни між нефійцями і ламанійцями.

**Омній 1:4–11** Амарон, Кеміш і Авінадом пишуть на малих пластинах Нефія. У цей час нефійці були у стані відступництва.

**Омній 1:12–30** Амалекій пише про ключові події, що відбувалися під час правління царя Мосії і царя Веніямина. Він запрошує всіх прийти до Христа.



# Книга Ярома і книга Омнія

## Вступ

Книги Ярома і Омнія—це останнє, що було записано на малих пластинах Нефії. Яром отримав ці пластини від свого батька, Еноша, і описав виклики, що поставали перед нефійцями, та благословення, які вони отримали за період приблизно в 60 років. Потім він передав ці пластини своєму сину Омнію. Книга Омнія містить

записи п'ятьох різних нефійських літописців і охоплює період приблизно в 230 років. Амалекій, останній, хто писав у книзі Омнія, завершує свій запис запрошенням: “Прийдіть до Христа ... і віддайте всю вашу душу як жертвоприношення Йому” (див. Омній 1:26).

### Показуйте портрети провідників Церкви

Якщо навчаючи словам провідників Церкви, ви будете показувати їхні портрети, це допоможе студентам знайомитися з тими, кого Господь покликав бути пророками, провидцями і одкровителями. Це також збільшить інтерес студентів до їхніх слів. Якщо ви маєте намір навести якесь висловлювання із виступів на генеральній конференції, то можна зробити це, скориставшись цифровими відео або аудіофайлами, які є на сайті LDS.org.

## Рекомендації для навчання

### Яром 1:1–15

*Яром описує, як процвітали нефійці, коли виконували заповіді Господа*

Прочитайте наведене далі висловлювання президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства. Якщо є можливість, покажіть портрет президента Ухтдорфа, коли будете читати його слова:

“Я пригадую, як готувався до навчання на пілота винищувача. Під час підготовчого військового курсу ми витрачали більшість часу на фізичні вправи. Я й досі не повністю розумію, чому нескінченні заняття бігом вважалися такою необхідною частиною підготовки пілота. Тим не менш, ми бігали й бігали, й бігали.

Бігаючи, я почав помічати дещо, що, чесно кажучи, занепокоїло мене. Знов і знов мене обганяли чоловіки, які палили, пили і чинили все те, що суперечило євангелії і, зокрема, Слову мудрості.

Памятаю, як я думав: “Зачекайте хвилинку! Хіба я не повинен бігти і не втомлюватися?” Але я був втомлений, і мене обганяли люди, які, безсумнівно, не дотримувалися Слова мудрості. Визнаю, це непокоїло мене у той час. Я запитував себе, було те обіцяння істинним чи ні”. (“Продовжуйте з терпінням”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, с. 58).

Попросіть студентів подумати, чи відчували вони подібну тривогу, роздумуючи, чи виконає Господь Своє обіцяння благословити їх за дотримання Його заповідей і як Він це зробить.

Напишіть на дошці слово *підтверджувати* і попросіть студентів пояснити його значення (стверджувати або засвідчувати, що щось є істинним). Поясніть, що Яром, який був сином Еноша, вжив слово *підтвержене*, пишучи про обіцяння, дане його предкам. Попросіть студентів прочитати подумки Яром 1:9 і знайти, яке саме обіцяння Господа було підтвержене. (Ви можете запропонувати студентам позначити це обіцяння в їхніх примірниках Писань). Підтвердіть, що студенти знайшли правильно; це твердження: “Якщо будете виконувати Мої заповіді, досягнете успіху на цій землі”.

Напишіть на дошці вказані далі посилання на Писання і запитання. (Аби зберегти час, ви можете написати їх на дошці перед початком уроку).

Яром 1:4–5, 8	Які приклади послухності нефійців ви можете навести і як вони були благословенні за свою послухність?
Яром 1:7, 10–12	Як провідники і пророки допомагали нефійцям бути слухняними і процвітати?
Омній 1:5–7)	Як Боже обіцяння підтвердилося пізніше інакше?



Поділіть студентів на групи по три. Призначте одне з посилань на Писання, вказаних на дошці, комусь одному в кожній групі. Нехай студенти подумки прочитають призначений їм уривок з Писань, шукаючи відповідь на запитання, що стосується цього уривка. Потім дайте по одній-дві хвилині для кожного студента в групі, щоб підсумувати те, що він чи вона прочитали, і відповісти на призначене запитання. Запросіть одного чи двох студентів підсумувати для всього класу істину, про яку вони дізналися, вивчаючи й обговорюючи ці уривки з Писань. Коли студенти будуть відповідати, переконайтеся, чи розуміють вони, що **виконання заповідей Бога веде до процвітання**.

- Беручи до уваги досвід нефійців, про який ви дізналися, скажіть, у чому саме Бог буде благословляти тих, хто виконує Його заповіді?

Щоб наголосити на цьому принципі, нагадайте класу про випадок з президентом Ухтдорфом, коли він роздумував, чи підтвердиться Господнє обіцяння, дане у Слові мудрості. Потім дочитайте до кінця його розповідь:

“Відповідь надійшла не відразу. Але зрештою я пізнав, що обіцяння Бога не завжди виконуються настільки швидко чи у такий спосіб, як ми сподіваємося: вони приходять відповідно до Його розкладу і в Його спосіб. Роками пізніше я зміг чітко побачити земні благословення, які приходять до тих, хто дотримується Слова мудрості—на додаток до духовних благословень, які приходять негайно завдяки дотриманню будь-якого із законів Бога. Вдивляючись у минуле, я маю тверде знання про те, що обіцяння Господа можуть виконуватися не завжди швидко, але вони завжди виконуються” (“Продовжуйте з терпінням”, с. 58).

Запропонуйте студентам поміркувати над такими запитаннями:

- Коли Господь благословляв вас чи давав вам процвітання за виконання Його заповідей? Виходячи зі свого досвіду, яким свідченням ви можете поділитися про Господа і Його обіцяння?

### **Зосереджуйтеся на вченнях і принципах**

Хоч факти, що стосуються історії та географії, можуть бути важливими у проясненні контексту уривків з Писань, яких ви навчаєте, усе ж уроки повинні бути зосереджені на тому, щоб допомогти студентам визначати, розуміти і застосовувати вчення і принципи євангелії. Остерігайтеся того, щоб вам не знехтувати вчення, яке подається в книзі Омнія, приділяючи надто багато часу висвітленню історичних та географічних фактів.

## **Омній 1:1–30**

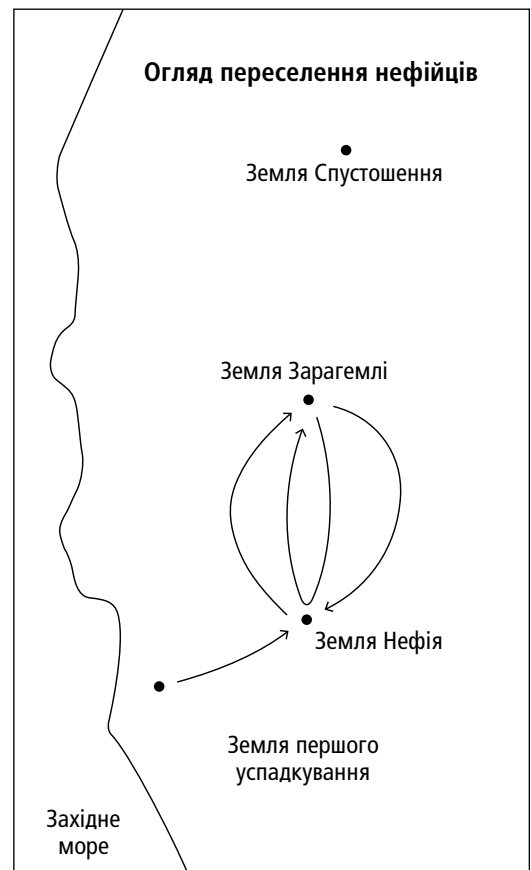
### *Ті, хто вели літопис, розповідають про історію нефійців*

Коротко розкажіть про книгу Омнія, пояснюючи, що вона була написана нащадками Ярома і охоплює період приблизно в 230 років. Запропонуйте студентам проглянути книгу Омнія, щоб визначити імена людей, які вели записи на малих пластинах після Ярома. Аби допомогти студентам знайти ці імена швидко, можете вказати такі посилання на Писання: Омній 1:1, 4, 8, 10, 12, 25.

Поясніть, що у книзі Омнія описано кілька важливих подій, що відбулися в історії народів, про які йдеться у Книзі Мормона. У ній згадується про народ Зарагемлі (він також відомий як мюлекійці) і про Коріантумра (останнього яредійця), а також у ній стисло оповідається, як нефійці переселилися до Зарагемлі й об'єдналися з мюлекійцями. Ви також можете попросити студентів взяти хронологічну закладку до Книги Мормона (каталожний номер 10458) і допомогти їм визначити, коли саме відбулося об'єднання нефійців з мюлекійцями. Також нехай студенти знайдуть на цій закладці ім'я Коріантумр під заголовком “Яредійці”.

Намалюйте на дошці карту, наведену на цій сторінці, але без стрілок. Попросіть студентів перемалювати цю карту у свої щоденники для вивчення Писань або зошити для класних занять.

Нагадайте студентам, що за часів Нефія нефійці відділилися від ламанійців і поселилися у місцевості, яку вони назвали землею Нефія. Намалюйте на карті стрілку, що вказує напрямок від землі першого успадкування до землі Нефія. Попросіть студентів подумки прочитати Омній 1:12–13 і дізнатися, за яких обставин нефійці переселилися жити в землю Зарагемлі. Коли студенти будуть розповідати, що вони знайшли, намалюйте стрілку, що вказує напрям від землі Нефія до землі Зарагемлі. Зазначте: сказане в Омній 1:12–13 навчає, що **Господь скерує праведних**.



Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Омній 1:14–19. Нехай клас знайде, у чому були схожі і чим відрізнялися нефійці і люди, яких вони знайшли у землі Зарагемлі. Попросіть кількох студентів розказати, про що вони дізналися.

Підсумуйте написане в Омній 1:20–22, пояснюючи, що народ Зарагемлі випадково потрапив на Коріантумра, який був одним з двох останніх людей з яредійського народу, що залишилися живими (другим був пророк Етер). Укажіть на карті землю Спустошення й поясніть, що саме на цій землі, яка була на північ, лежали “розсіяні” кістки яредійців після знищення цього народу (Омній 1:22). Скажіть студентам, що вони дізнаються про яредійців, коли вивчатимуть книгу Етера. Ви можете запропонувати студентам написати слово *яредійці* у своїх примірниках Писань на полі біля Омній 1:20–22.

Намалюйте стрілку, що вказує напрямком від землі Зарагемлі до землі Нефія, а потім розвертається у зворотному напрямку—до землі Зарагемлі. Намалюйте ще одну стрілку—від землі Зарагемлі в напрямку до землі Нефія. Спитайте студентів, чи можуть вони пояснити, що означають ці дві стрілки. Якщо їм потрібна допомога, підсумуйте Омній 1:27–30, пояснивши, що дві групи із землі Зарагемлі спробували повернутися на землю Нефія. Спроба першої групи не була вдалою, і вони повернулися до Зарагемлі. Закінчуючи свій літопис, Амалекій зазначає, що він нічого не знає про долю людей з другої групи. Скажіть студентам, що вони дізнаються про цю групу, народ Зенифа, коли будуть вивчати книгу Мосії. Можна запропонувати студентам написати у своїх примірниках Писань *народ Зенифа* на полях біля Омній 1:29–30.

Поясніть, що Книга Мормона не претендує на те, щоб бути літописом всіх народів, які жили у давній Америці. Вірогідно, що, крім яредійців, мюлекійців і Легієвої групи, були й інші групи людей, які прибули на Американський континент.

Поясніть, що Амалекій завершив свій літопис важливим запрошенням до тих, хто буде читати його слова. Попросіть студентів подумки прочитати запрошення Амалекія в Омній 1:25–26 і знайти думку, яку він повторює тричі. (Можна запропонувати студентам позначити те, що вони знайдуть).

- Що для вас означає “прийти до Христа”?

Зазначте: Амалекій у своєму запрошенні прийти до Христа порадив нам зробити дещо конкретне. Напишіть на дошці наступне:

*Прийдіть до Христа і ...*

Нехай студенти знову звернуться до Омній 1:25–26. Запропонуйте кільком з них закінчити це речення на дошці фразами з цих віршів.

- Відповідно до Омній 1:26, які благословення прийдуть до нас, якщо ми будемо це робити? (Допоможіть студентам зрозуміти: **якщо ми прийдемо до Христа і витерпимо до кінця, то будемо спасенні**. Ви можете написати цей принцип на дошці).

Попросіть студентів вибрати якусь із фраз, написаних на дошці. Нехай вони у своїх щоденниках для вивчення Писань напишуть текст або складуть стислий план короткого виступу для причасних зборів про те, як вони можуть прийти до Христа, діючи саме так. Підкажіть їм, що в цьому виступі вони можуть: (1) прочитати Омній 1:25–26 і пояснити своїми словами вибрану ними фразу, (2) прочитати додаткові вірші з Писань, які прояснюють або розширюють значення цієї фрази, (3) поділитися відповідним досвідом з власного життя чи життя їхніх знайомих або ж (4) поділитися своїми думками, почуттями і свідченням. (Ви можете написати це на дошці, дати як роздатковий матеріал або прочитати вголос, щоб студенти змогли записати у свої щоденники для вивчення Писань).

Для підготовки такого виступу дайте студентам шість–сім хвилин. А потім запросіть кількох студентів виступити перед класом. (Якщо у вас для цього немає часу, можете запропонувати кільком з них виступити на початку наступного уроку або ж у вступній частині одного з майбутніх уроків. Також ви можете запропонувати їм розказати те, що вони підготували, на домашньому сімейному вечорі або у бесідах з членами сім'ї чи друзями). На завершення поділіться власним свідченням стосовно того, що якщо ми будемо йти до Христа і витерпимо до кінця, то будемо спасенні.

 **Повторення вірша для опанування**

Назвіть студентам декілька нових уривків з Писань, призначених для опанування. Для цього на дошці напишіть кілька посилань на Писання і попросіть студентів знайти ці уривки у своїх примірниках Писань і прочитати їх. Також ви можете запропонувати студентам позначити їх так, щоб їх можна було легко знаходити. Аби допомогти студентам запам'ятати ці посилання та ключові слова з уривків, можна використати вправу "Попадання в ціль", що знаходиться в Додатку в кінці цього посібника.

*Примітка:* Ви можете провести цю вправу в інший день, коли будете мати більше часу.

# Урок за програмою домашнього навчання

## Кн. Якова 5–Омній (Блок 10)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за  
програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи блок Книга Якова 5–Омній (блок 10), не призначений для розгляду на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Кн. Якова 5–6)

На цьому уроці, де розглядалася алегорія про оливкові дерева з Книги Якова 5, студенти зосереджувалися на вивченні того принципу, що Господь любить нас і старанно працює задля нашого спасіння. Студенти записали, про що вони дізналися з Книги Якова 5 про Господню любов до них. З Книги Якова бстуденти дізналися, що ми вчинимо мудро, готуючись вже зараз до суду, каючись і отримуючи Господню милість.

#### День 2 (Кн. Якова 7)

Студенти читали про зустріч Якова з Шеремом, антихристом. Вони дізналися: якщо ми покладаємося на Господа, то зможемо пройти випробування нашої віри. З прикладу Якова вони також засвоїли, що нашу віру неможливо похитнути, якщо наше свідчення ґрунтується на одкровенні та справжньому духовному досвіді. Крім того, студентам було проілюстровано принцип: якщо ми відповідаємо на запитання про нашу віру чи реагуємо на критику її в такий спосіб, що це запрошує Духа, то зможемо допомогти іншим повернутися до Господа. Студенти написали про те, як вони будуть застосовувати принцип, який визначили в Кн. Якова 7:15–23.

#### День 3 (Енош)

З прикладу Еноша студенти засвоїли: якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа, наші гріхи можуть бути прощені і ми зможемо стати цілісними. Вони також дізналися: якщо ми маємо благословення, які приходять завдяки Спокуті Ісуса Христа, то будемо прагнути допомогти іншим отримати спасіння. Студенти написали про один із способів, у який вони можуть застосовувати ці принципи.

#### День 4 (Яром і Омній)

Вивчаючи книги Ярома і Омнія, студенти визначили такі істини: якщо ми будемо виконувати заповіді Бога, то будемо процвітати. Вони записали, як Господь благословив їх за виконання Своїх заповідей. Студенти також стисло ознайомилися з переселенням нефійців до землі Зарагемлі та дізналися про народ Зарагемлі, яредійців і групу нефійців (народ Зенифа), які повернулися в землю Нефія. Студенти засвоїли такий принцип: якщо ми прийдемо до Христа і витерпимо до кінця, то будемо спасенні. У кінці цього уроку вони написали текст виступу на одну–дві хвилини про те, як Амалекій заохочував нас прийти до Христа.

### Вступ

На цьому уроці студенти матимуть нагоду поміркувати про Господню любов до них, про яку сказано в Кн. Якова 5. Якщо час дозволяє, ви також можете навчати їх з Кн. Якова 5 про їхню роль Господніх слуг. Студенти зможуть обговорити істини з Кн. Якова 7, і це допоможе їм у випадках, коли інші ставлять запитання стосовно їхніх вірувань чи критикують їхні вірування. Вони також матимуть можливість розказати класу, як вони застосовували те, що вивчили з книги Еноша. Крім того, студенти можуть виступити з підготовленими виступами на тему, як ми можемо прислухатися до запрошення прийти до Христа, проголошеного у книзі Омнія. Якщо ви хочете, щоб вони це зробили, заздалегідь зв'яжіться з кількома студентами і попросіть їх підготуватися, щоб виступити перед класом.

### Рекомендації для навчання

#### Кн. Якова 5–6

*Яків цитує алегорію про оливкові дерева, аби показати, що Господь старанно працює задля нашого спасіння*

Нагадайте студентам, що в алегорії про оливкові дерева віти культивованого оливкового дерева були прищеплені по всьому винограднику і в такий спосіб—“розсіяні”. Це символізує розсіяння Божого завітного народу—людей з дому Ізраїля—по всьому світу. Але, зрештою, всі дерева у винограднику згнили (див. Кн. Якова 5:46). Поясніть, що це символізує період Великого відступництва.

Попросіть студентів подумки прочитати Кн. Якова 5:61–62 і знайти, що Господь повелів Своему служителю (Своему пророку) зробити, аби дерева знову могли принести добрий плід. Потім поставте такі запитання:

- Хто, на вашу думку, маєтсья на увазі під цими “служителями”? (Церковні провідники, місіонери та всі члени Церкви).
- У чому полягає унікальність часу, в який цих служителів покликано трудитися?

Коротко поясніть, що ця робота символізує збирання Ізраїля. Аби допомогти студентам зрозуміти, що й вони належать до групи служителів, яких покликано трудитися у Господньому винограднику, прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Діна Л. Ларсена, сімдесятника. Попросіть студентів послухати, кого він визначає як “останніх трударів, що працюють у винограднику”.

“[Зараз] настав той період, коли Господь і Його служителі докладатимуть останні великі зусилля, аби донести послання істини до всіх людей землі й повернути назад нащадків давнього Ізраїля, які забули про свою справжню сутність. ...

Ви прийшли на землю тоді, коли було закладено фундамент цієї величної роботи. Євангелію було відновлено востаннє. Церкву встановлено майже в усіх частинах світу. Сцену підготовлено для розгортання останніх дій драми. Ви будете провідними акторами. Ви—серед останніх трударів, що працюють у винограднику. ... Це те служіння, на яке вас було вибрано” (“A Royal Generation,” *Ensign*, May 1983, 33).

Поставте такі запитання:

- Хто, за словами старійшини Ларсена, є служителями, або “останніми трударями”, яких покликано працювати у винограднику?
- Які у вас є можливості служити Господу й допомагати іншим приносити “добрий плід”?

Усі разом прочитайте вголос Кн. Якова 5:71. Попросіть студентів визначити, що обіцяє Господь тим, хто працює з Ним. Спитайте студентів, коли вони відчували себе благословеними за свої старання у служінні Господу.

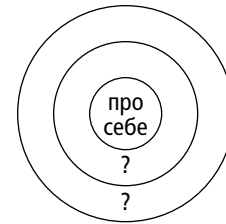
## Кн. Якова 7

*Яків покладається на Господа, коли зустрічається з Шеремом, і спонукає велику кількість нефійців повернутися до Господа*

*Примітка:* З Кн. Якова 7 студенти дізналися про те, як Яків відстоював свою віру в Ісуса Христа, яку заперечував чоловік на ім'я Шерем, що був антихристом. І хоч цей урок і не зосереджено на ситуації, в якій Яків протистояв Шерему, усе ж ви можете запропонувати студентам розказати у загальних рисах про ці події та назвати істину, про яку вони дізналися завдяки Якову. Зокрема, ви можете наголосити на такій істині: **нашу віру неможливо похитнути, якщо наше свідчення ґрунтується на одкровенні та справжньому духовному досвіді.**

## Енош

*Енош, отримавши прощення своїх гріхів, молиться про інших і трудиться задля їхнього спасіння*



Зобразіть цю схему на дошці або аркуші паперу. Попросіть студентів пояснити, як вона стосується того, що сталося з Еношем.

Поділіть студентів на три групи. (Якщо у вас маленький клас, дайте завдання кожному студенту). Попросіть першу групу прочитати Енош 1:4–6 і підготуватися, щоб пояснити істину, про яку ми можемо дізнатися з молитви Еноша про самого себе. Попросіть другу групу прочитати Енош 1:9–10 і підготуватися, щоб пояснити істину, про яку ми можемо дізнатися з цієї частини молитви Еноша. Нехай третя група прочитає Енош 1:11–14 і підготується, щоб пояснити істину, про яку ми можемо дізнатися з цієї частини молитви Еноша. Після цього попросіть по одному студенту з кожної групи поділитися тим, що вони підготували. Попросіть студентів переглянути день 3, завдання 9 в їхніх щоденниках для вивчення Писань, а потім запропонуйте кільком з них розказати, як вони вирішили застосовувати істини з книги Еноша.

## Книга Ярома і книга Омнія

*Літописці розповідають про боротьбу і благословення нефійців*

Якщо у студентів є запитання про переселення різних народів на землі Західної півкулі, ви можете обговорити з ними матеріал з посібника для студентів стосовно Омній 1:1–30, у т.ч. й висловлювання президента Ентоні В. Айвінса, з Першого Президентства.

Запропонуйте студентам проглянути виступи, які вони підготували про необхідність йти до Христа (день 4, завдання 4). Якщо дозволяє час, ви можете попросити декількох студентів виступити перед класом. Якщо ви заздалегідь просили виступити студентів, то прослідкуйте, щоб для їхніх виступів залишилося достатньо часу.

Обов'язково подякуйте студентам за їхню участь. Свідчіть про любов, яку Небесний Батько та Ісус Христос мають до кожного зі студентів, і запевніть їх: якщо вони йдуть до Христа всією душею, то будуть спасенні в Його царстві.

## Наступний блок (Слова Мормона–Мосія 6)

Вивчаючи наступний блок, студенти будуть читати про ангела Божого, який явився царю Веніямину, щоб настановити його та сказати, що говорити своєму народу (див. Мосія 3). Цар Веніямин передав ці слова своєму народу, який відчув могутню зміну у своїх серцях.

# Слів Мормона

### Чому слід вивчати цю книгу?

Завдяки вивченню книги Слова Мормона студенти можуть зміцнити свою віру в те, що “Господь знає все” (Слова Мормона 1:7) і що Він направляє Своїх слуг у досягненні Своїх цілей. Як історична розповідь, ця книга слугує містком між малими пластинами Нефії (1 Нефій–Омній) і скороченням великих пластин Нефії, зробленим Мормоном (Мосія–4 Нефій). Вона допоможе студентам краще зрозуміти, які літописи скоротив Мормон, укладаючи Книгу Мормона. У ній також розповідається про віру й досягнення царя Веніяміна.

### Хто написав цю книгу?

Цю книгу написав Мормон. Він був пророком і літописцем. Він скоротив літописи з пластин і уклав Книгу Мормона. Також він був праведним батьком і військовим командувачем серед нефійців. Пророк Мороній був його сином.

### Для кого була написана ця книга і чому?

Мормон звертався до майбутньої аудиторії, маючи надію, що його писання і писання його сина Моронія можуть піти їм “на користь” (Слова Мормона 1:2). Особливо він писав задля користі ламанійців. Про них він сказав: “І моя молитва до Бога стосується моїх братів, щоб вони могли знову прийти до пізнання Бога, так, викуплення Христа; щоб вони знову могли стати чудовим народом” (Слова Мормона 1:8).

### Коли і де вона була написана?

Мормон написав цю книгу приблизно в 385 р. від Р.Х., після того, як став “свідком усього знищення [його] народу, Нефійців” (Слова Мормона 1:1). Мормон не написав, де він перебував, коли писав цю книгу.

### Чим характерна ця книга?

Ця маленька за обсягом книга перериває хронологічний порядок книг, що містяться на початку Книги Мормона. Мормон написав її більш як через 500 років після того, як Амалекій закінчив своїм записом книгу Омнія. У цій книзі Мормон стисло пояснює, що він об’єднав і скоротив літописи свого народу. Аби зрозуміти його пояснення, було б корисно пригадати, що Господь наказав Нефію виготовити два види пластин для “особливої” й “мудрої” цілі (див. 1 Нефій 9:3, 5). Одні пластини, які часто називаються великими пластинами, містили світську історію нефійців, а інші пластинами, містили священний літопис про проповідування, одкровення і пророцтва нефійців (див. 1 Нефій 9:2–4; Кн. Якова 1:3–4).

Мормон виявив малі пластини Нефії після того, як він вже зробив скорочення частини великих пластин (див. Слова Мормона 1:3). Ведений Духом Господнім, Мормон додав написане на малих пластинах до свого скорочення написаного на великих пластинах. Він зробив це “для мудрої цілі” відповідно до Господньої волі (див. Слова Мормона 1:4–7).

Через багато років виявилася одна з підстав для цього натхнення. Джозеф Сміт, приступивши до перекладу Книги Мормона, розпочав з перекладу скорочених Мормоном великих пластин Нефії—зі світської історії. Мартін Гарріс, який був для Пророка писарем, коли той робив цю частину перекладу, загубив 116 сторінок рукопису. Господь відкрив Джозефу Сміту, що злочестиві люди забрали ці сторінки і змінили в них слова (див. УЗ 10:8–10). Якби Джозеф знову переклав цей самий матеріал, ті люди могли б заявити, що він не був пророком, оскільки не зміг перекласти книгу однаково двічі (див. УЗ 10:11–19). Господь сказав Джозефу, щоб він не перекладав ту частину знову, а перекладав з малих пластин Нефії, які Мормон включив до

свого скорочення великих пластин (див. УЗ 10:30–45). Таким чином книга Слова Мормона допомагає нам побачити, як Господь підготував шлях, щоб зірвати план злочестивих людей і щоб включити писання, які не тільки охоплювали той самий період, що й втрачений рукопис, але й давали “глибше поглянути на [Господню] евангелію” (УЗ 10:45). Старійшина Джеффері Р. Холланд, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав: “Безперечно, було б чудово, якби одного дня хтось знайшов 116 сторінок оригінального рукопису Книги Мормона. Але що б не містили ті сторінки, воно б не могло бути більш важливим або більш ґрунтовним для мети Книги Мормона, ніж вчення, ... записані на малих пластинах” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 35–36).

Мормон не тільки ділиться думками про укладання священних літописів свого народу, але й стисло описує служіння царя Веніяміна (див. Слова Мормона 1:10–18). Цей опис допомагає встановити зв’язок між тим, що написано на малих пластинах Нефії, і тим, що написано у скороченні великих пластин, зробленому Мормоном. Про царя Веніяміна згадується у кінці книги Омнія, яка є заключною книгою на малих пластинах (див. Омній 1:23–25). Книга Мосії, перша книга у зробленому Мормоном скороченні написаного на великих пластинах, починається з періоду, коли завершувалося правління й служіння царя Веніяміна (див. Мосія 1:1, 9).

### Стислий огляд

**Слова Мормона 1:1–9** Мормон виявляє малі пластини Нефії і включає їх до свого скорочення великих пластин.

**Слова Мормона 1:10–18** Мормон робить загальний огляд правління царя Веніяміна.



# Книги Мосії

## Чому слід вивчати цю книгу?

Вивчаючи книгу Мосії, студенти прочитають могутні свідчення про місію Ісуса Христа. Вони також дізнаються про людей, яких Господь визволив з неволі гріха або фізичного гноблення. Більш того, студенти дізнаються про те, як праведні старання окремих людей, таких, як цар Веніямин, Авінадій та Алма, принесли дивовижні благословення іншим людям. І навпаки, студенти побачать, як неправильний вибір окремих людей, таких, як Зениф і його син цар Ной, призвели до наслідків, які були негативними для них самих та їхнього народу.

## Хто написав цю книгу?

Щоб укласти книгу Мосії, Мормон упорядкував і скоротив літописи кількох інших авторів. Книгу названо за ім'ям Мосії, який був сином царя Венямина. Мосія був пророком, провидцем, одкровителем і царем, який правив у Зарагемлі приблизно з 124 р. до Р.Х. до 91 р. до Р.Х. Його було названо на честь діда, Мосії, який також був царем Зарагемлі (див. Омній 1:12–13, 19).

Щоб укласти книгу Мосії, Мормон опрацював велику кількість літописів. Він скоротив літопис, який вів Мосія на великих пластинах Нефії, де детально описана історія нефійців в землі Зарагемлі, і навіть уривок з нього (див. Мосія 1–7; 25–29). Він також скористався літописом Зенифа, в якому описано історію народу Зенифа від часу, коли вони залишили Зарагемлю, і до їхнього повернення (див. Мосія 7–22). Крім того, Мормон наводить і скорочує частини з написаного Алмою, який записав слова Авінадія і вів літопис свого народу (див. Мосія 17:4; 18; 23–24).

## Для кого була написана ця книга і чому?

Мормон не призначав книгу Мосії для конкретної аудиторії і не вказував, з якою метою він написав цю книгу. Проте книга Мосії відіграє важливу роль, спри-

яючи досягненню основних цілей Книги Мормона—свідчити, що Ісус є Христос, і повідомити про завіти Господа (див. титульну сторінку Книги Мормона). Книга Мосії містить дві чудові проповіді про місію Ісуса Христа: слова царя Венямина в Мосія 2–5 і слова Авінадія в Мосія 12–16. Крім того, у книзі Мосії неодноразово вказується на важливість укладання й дотримання завітів з Господом (див. Мосія 5:5–9; 18:5–10; 21:31–32; 24:13–15; 25:16–18; 26:20).

## Коли і де вона була написана?

Оригінальні літописи, які були використані як джерело для книги Мосії, були скоріше всього написані між 200 р. до Р.Х. і 91 р. до Р.Х. Мормон скоротив ті літописи приблизно між 345 р. від Р.Х. і 385 р. від Р.Х. Мормон не записав, де він знаходився, коли укладав цю книгу.

## Чим характерна ця книга?

Книга Мосії є першою в Книзі Мормона, яка є скороченням написаного на великих пластинах Нефії. Вона містить вчення про те, чим обдаровано провидця (див. Мосія 8:13–18; 28:10–17). Крім того, книга Мосії є унікальною, оскільки розповідає про події, що сталися з окремими групами нефійців, і їхні подорожі: тих, хто був в землі Зарагемлі; тих, хто був під правлінням Зенифа, Ноя і Лімгій в землі Нефії; і тих, хто втік із землі Нефії з Алмою. Щоб дізнатися більше про ці групи, ви можете ознайомитися з оглядом їхніх подорожей, описаних в Мосія 7–24; цей огляд знаходиться в Додатку в кінці цього посібника.

У книзі Мосії написано про об'єднання народів, очолюваних Лімгієм і Алмою, з нефійцями в землі Зарагемлі (див. Мосія 25:1–13). Також в ній детально повідомляється про керування Церквою Ісуса Христа по всій землі Зарагемлі (див. Мосія 25:14–24; 26). Наприкінці книги Мосії написано про започаткування правління суддів (див. Мосія 29).

## Стислий огляд

**Мосія 1–5** Цар Веніямин признає свого сина Мосію своїм наступником і звітує про своє правління. Веніямин навчає про Ісуса Христа і запрошує свій народ увійти в завіт з Богом.

**Мосія 6–8** Мосія розпочинає своє правління. Аммон та ще 15 чоловіків вирушають на пошук нащадків народу Зенифа в землі Нефії. Аммон зустрічається з царем Лімгієм, онуком Зенифа, і дізнається, як цей народ потрапив у залежність.

**Мосія 9–17** Подано історію народу Зенифа. Після смерті Зенифа, його син Ной править у злочестивості. Авінадій свідчить про Ісуса Христа і закликає царя Ноя та його народ покаятися. Авінадія страчують—його спалюють вогнем.

**Мосія 18–20** Алма, священник царя Ноя, кається. Він навчає євангелії і разом зі своїми послідовниками втікає у пустиню. Ламанійці нападають на нефійців у землі Нефії і поневолюють їх. Ноя вбивають його люди, наступником Ноя стає Лімгій.

**Мосія 21–22** Лімгій і його народ каються. Господь визволяє їх із залежності, і Аммон веде їх у землю Зарагемлі.

**Мосія 23–24** Алма і його послідовники засновують місто Гелам. Вони потрапляють у залежність від ламанійців і зазнають утисків з боку Амулона та його братів, колишніх священників царя Ноя. Господь рятує Алму та його народ і веде їх до землі Зарагемлі.

**Мосія 25–29** Нефійці об'єднуються і ними править Мосія, а Алма керує Церквою. Син Алми, якого часто називають Алмою молодшим, та сини Мосії стають наверхненими. Перед смертю Мосія започатковує правління суддів.

# Слова Мормона–Мосія 1

## Вступ

Книга під назвою Слова Мормона слугує своєрідним містком між малими пластинами Нефія і скороченням, яке зробив Мормон з великих пластин Нефія. У цій книзі, яку Мормон написав майже через 400 років після народження Ісуса Христа, він зазначив, що прагнув скерування від Бога і діяв під проводом Святого Духа, вибираючи, що саме вмістити у свій літопис. Він

також згадав про царя Веніяміна і записав важливі думки стосовно того, чому цар Веніямин мав такий великий вплив на свій народ. У Мосія 1 вміщено деякі з вчень царя Веніяміна, яких він навчав своїх синів. Він навчав їх, що Писання допомагають нам пам'ятати Бога і виконувати Його заповіді.

## Рекомендації для навчання

### Слова Мормона 1:1–11

#### *Мормон свідчить, що Бог зберіг різні літописи для мудрої цілі*

Попросіть студентів подумати про час, коли Дух підказував їм щось зробити. Ви можете запропонувати їм написати про це у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять. Аби допомогти їм подумати про такі події, ви можете коротко поділитися власним досвідом. Скажіть їм, що далі на уроці ви попросите кількох з них розповісти про їхній досвід класу.

Поясніть студентам, що сьогодні вони будуть вивчати приклад людини, яка дослухалася до підказки, навіть і не розуміючи всіх причин, чому їй потрібно було діяти так, як було підказано.

Нехай студенти звернуться до Слів Мормона і знайдуть у стислому змісті розділу приблизну дату, коли Мормон написав цю книгу. Попросіть їх порівняти цю дату з датами написання книг Омнія і Мосії.

- Що ви дізналися про книгу Слова Мормона з цих дат?

Покажіть ілюстрацію “Мормон скорочує пластини” (62520 192; Альбом “Євангелія в мистецтві”, [2009], № 73). Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Слова Мормона 1:1–2. Допоможіть студентам зрозуміти, що Мормон написав книгу, що називається Слова Мормона, вже після того, як відбулася більшість подій, описаних у Книзі Мормона. Поясніть, що книга Слова Мормона допомагає нам зрозуміти, що Книга Мормона була укладена з різних літописів. У ній також показано, що цей процес здійснювався за одкровенням.

Щоб допомогти студентам побачити, як книга Слова Мормона, малі пластини Нефія та скорочення великих пластин Нефія, зроблене Мормоном, відображені у Книзі Мормона, ви можете показати їм схему “Пластини та зв'язок між ними і опублікованою Книгою Мормона”, що вміщена в кінці цього посібника. Також ви можете підготувати до початку уроку такий наочний матеріал:

Покладіть разом дві книги й аркуш паперу. Одна книга має бути товстішою за іншу в два рази. На смужці паперу напишіть *Малі пластини Нефія* і прикріпіть її на корінці тоншої книги. На іншій смужці паперу напишіть *Скорочення великих пластин Нефія, зроблене Мормоном* і прикріпіть її на товщу книги. На аркуші паперу напишіть *Слова Мормона*.

Щоб продемонструвати класу цей наочний матеріал, підніміть книгу, що символізує скорочення великих пластин Нефія, зроблене Мормоном. Поясніть, що написане на великих пластинах Нефія було першоджерелом для Книги Мормона. Саме зі скорочення цього літопису, зробленого Мормоном, Джозеф Сміт переклав книги Мосії, Алми, Геламана, 3 Нефій і 4 Нефій.



Попросіть студентів подумки прочитати Слова Мормона 1:3. Нехай вони знайдуть, що виявив Мормон після того, як скоротив частину великих пластин Нефія. Коли студенти будуть розказувати про знайдене ними, допоможіть їм зрозуміти, що слова “ці пластини” стосуються малих пластин Нефія. Підніміть у руці книгу, яка символізує малі пластини Нефія. Поясніть, що з цього літопису Джозеф Сміт переклав книги, починаючи з 1–2 Нефій і до книги Омнія.

Нехай студенти прочитають Слова Мормона 1:4–6, щоб дізнатися, з яким почуттям ставився Мормон до малих пластин Нефія.

- Що для Мормона було приємним на малих пластинах Нефія?
- Що зробив Мормон з малими пластинами Нефія?

Аби показати, що Мормон включив малі пластини Нефія до свого скорочення великих пластин Нефія, покладіть тоншу книгу на товщу.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Слова Мормона 1:7. Попросіть клас знайти, з якої причини Мормон включив малі пластини Нефія до свого скорочення великих пластин Нефія.

- Чому Мормон включив ці малі пластини до свого скорочення великих пластин? (Він дослухався до підказки від Духа). Чи розумів він всі причини, з яких він повинен був це зробити?

Допоможіть студентам побачити, що Мормон розумів деякі з причин того, чому малі пластини могли бути важливими. Він усвідомлював їхню велику духовну цінність і відчував, що пророцтва про Ісуса Христа, які вони містять, приємні йому (див. Слова Мормона 1:4–6). Однак йому не були відомі всі причини, з яких йому слід було включити їх на додаток до частини великих пластин, написано на яких охоплювало той самий період історії. (Щоб прочитати про одну з причин, про яку Мормон не знав на той час, див. вступ до книги Слова Мормона в цьому посібнику).

Нехай студенти самостійно проглянуть Слова Мормона 1:7, шукаючи наведені Мормоном учення, в яких він навчав про Господа. Переконайтеся, чи розуміють вони, що **Господь знає все і що Господь може через нас звершити Свою волю**.

- Як могли ці вчення допомогти Мормону діяти за підказками, які він отримував?
- Як можуть ці істини допомагати вам, коли ви отримуєте підказки від Духа?

Попросіть студентів пригадати ту ситуацію, про яку вони написали або подумали на початку уроку. Запропонуйте кільком з них розказати про підказки, які вони отримували, як вони діяли за ними і що завдяки цьому відбулося. (Пересвідчіться, чи розуміють вони, що не повинні відчувати себе зобов'язаними ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним). Коли студенти будуть розповідати про свій досвід, ви можете поставити деякі з таких запитань:

- Чи знали ви, чим обернеться ця ситуація, якщо ви прислухаєтеся до підказки?
- Що давало вам впевненість і віру, аби діяти за цією підказкою?

Підніміть в руці книгу, що символізує скорочення великих пластин, зроблене Мормоном, і помістіть на неї книгу, що символізує малі пластини Нефія. Потім підніміть аркуш паперу, що символізує книгу Слова Мормона.

- Де книга Слова Мормона має знаходитися по відношенню до цих інших літописів?

Коли студенти дадуть відповідь, покладіть аркуш паперу, що символізує Слова Мормона, між цими двома книгами. Поясніть, що книга Слова Мормона слугує своєрідним містком, який поєднує основну сюжетну лінію написаного на малих пластинах Нефія зі скороченням великих пластин Нефія, зробленим Мормоном.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Слова Мормона 1:8. Попросіть клас знайти, на що сподівався Мормон, дослухавшись до підказки включити малі пластини Нефія у своє зібрання літописів.

Наголосіть: усі Писання, які студенти вивчали впродовж року до цього часу в Книзі Мормона (1 Нефій—Омній), у них є завдяки тому, що Мормон дослухався до духовного спонування включити малі пластини до книги, яку він укладав.

- Як послух Мормона підказкам Святого Духа благословив ваше життя?
- За які з учень у книгах 1 Нефій—Омній ви вдячні? Чому ви вдячні за ці вчення?

**Давайте студентам можливість формулювати учення або принципи власними словами**

Коли студенти визначають учення або принципи, знайдені ними в Писаннях, не кажіть, що їхні відповіді неправильні лише тому, що вони сформульовані іншими словами, ніж в цьому посібнику. Однак, якщо висловлювання студента є доктринально неправильним, ви маєте відповідальність делікатно допомогти йому чи їй сформулювати свою відповідь правильно. Це сприятиме набуттю цінного навчального досвіду, а також підтриманню атмосфери сповненої любові й довіри.

- Подумайте про готовність Мормона діяти за духовними спонуканнями. Як може наша готовність діяти за духовними спонуканнями впливати на наше життя? Як може ця готовність впливати на життя інших? (Поясніть, що Господь може через нас благословити інших, якщо ми дослухаємося до спонукань Святого Духа).

Свідчіть: якщо ми будемо з вірністю дослухатися до цих спонукань Святого Духа, Господь буде “діяти в нас”, щоб ми робили згідно з Його Волею (див. Слова Мормона 1:7).

## Слова Мормона 1:12–18

### Цар Веніямин встановлює мир у тій землі

Напишіть на дошці *Від суперечок до миру*. Поясніть, що в книзі Слова Мормона 1:12–18 розповідається про правління царя Веніямина. Цей праведний чоловік стикався з багатьма перепонами під час свого служіння пророком і царем над народом. Нехай студенти розділяться на пари і прочитають зі своїми напарниками Слова Мормона 1:12–18. Попросіть їх визначити, що цар Веніямин та інші пророки робили, аби встановити мир у тій землі.

Після того, як збіжить час, виділений студентам для читання, попросіть, щоб кожен зі студентів стисло підсумував у своєму щоденнику для вивчення Писань, що цар Веніямин і його народ робили, аби від суперечок перейти до миру. Запропонуйте кільком студентам написати свої відповіді на дошці. Висновки студентів можуть бути на зразок таких тверджень:

**Якщо ми діємо під натхненням проводом пророків, ми можемо встановлювати мир.**

**Маючи силу від Господа, ми можемо здолати всі труднощі.**

**Нас покликано працювати з усією нашою силою, щоб встановлювати мир.**

Зверніть увагу студентів на Слова Мормона 1:17, де Мормон каже, що цар Веніямин і “багато святих людей на тій землі ... промовляли слово Бога з силою і з повноваженням”. Поясніть, що на кількох наступних уроках студенти будуть вивчати проповідь царя Веніямина, яка є прикладом виявлення сили і повноваження, з якими він навчав.

## Мосія 1:1–18

### Цар Веніямин навчає своїх синів про важливість Писань

Попросіть студентів уявити, що вони ніколи нічого не знали про Писання.

- Яким би було ваше життя, якби ви ніколи не мали Писань?
- За якими істинами вам було б найважче жити без Писань?

Стисло розкажіть про книгу Мосії. Поясніть: на початку цієї книги сказано, що цар Веніямин мав бажання, щоб його сини продовжували навчатися з Писань (див. Мосія 1:2). Навчаючи своїх синів, цар Веніямин пояснював, яким було б їхнє життя, якби вони ніколи не мали Писань.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Мосія 1:3–8. Запропонуйте класу з’ясувати, як саме були благословенні нефійці завдяки тому, що мали Писання. Нехай студенти розкажуть, про що вони дізналися.

- У чому виявилася віра царя Веніямина в те, що Писання допоможуть його синам?
- Який, на думку царя Веніямина, існує зв’язок між дослідженням Писань і виконанням заповідей Бога? (Хоч студенти можуть сформулювати свою думку по-різному, однак вони повинні визначити таку істину: **Дослідження Писань допомагає нам знати і виконувати заповіді**. Ви можете запропонувати студентам записати цю істину на полях у своєму примірнику Писань біля Мосія 1:3–8).
- Коли вивчення Писань допомагало вам виконувати заповіді?

Поділіться власним свідченням про те, що Писання є істинними і що вони допомагають нам виконувати заповіді.

Напишіть на дошці наведені далі запитання. (Ви можете написати їх до початку уроку).

*Яке проголошення щодо свого сина Мосії планував зробити цар Веніямин?*

*Що сказав цар Веніямин про “ім’я”, з допомогою якого цей народ міг би відрізнитися від інших?*

*Чому нефійці не були знищені ламанійцями?*

*Про що цар Веніямин просив дбати Мосію?*

Дайте студентам одну хвилину і подивіться, на скільки з цих запитань вони зможуть знайти відповідь в Мосія 1:10–18.

Після коротких відповідей студентів на ці запитання вкажіть, що упродовж кількох наступних уроків вони будуть вивчати проповідь, в якій цар Веніямин дав своєму народу “ім’я, яке ніколи не буде викреслене, хіба що тільки через провину” (Мосія 1:12).

# Мосія 2

## Вступ

Коли життя царя Веніямина вже закінчувалося, він захотів виголосити останню проповідь своєму народу. Його проповідь, записана в Мосія 2–5, є темою цього уроку, а також уроків 53–55. На початку цієї проповіді

він розповів про своє служіння серед народу, наголошуючи, що, служачи іншим, ми тим самим служимо Богу. Він також свідчив про щасливий стан тих, хто виконує Божі заповіді.

### Давайте загальний огляд довгих промов

У цьому уроці в посібнику приділяється велика увага довгим пророчим промовам, наприклад, це стосується Мосія 2–5. Ці промови часто розглядаються більш як в одному уроці. Корисно було б давати стислий огляд цих промов. Що стосується сьогоднішнього уроку, такий огляд міг би допомогти студентам краще розібратися, з якою метою цар Веніямин виголосив цю проповідь і яка "сильна зміна" відбулася в серцях людей, коли вони слухали її (див. Мосія 5:2).

## Рекомендації для навчання

*Примітка:* Наведений далі підсумок може бути корисним, якщо ви вирішили дати загальний огляд звернення царя Веніямина на початку цього уроку.

Наприкінці життя цар Веніямин звернувся до народу свого царства, який зібрався неподалік храму в Зарагемлі. Він звітував про своє служіння народу і свідчив, що має чисту совість перед Богом, також він представив свого сина Мосію як нового царя, що буде правити народом. У цій своїй останній промові, яка знаходиться в Мосія 2–5, цар Веніямин торкнувся кількох тем, у тому числі: важливості служіння іншим; нашого вічного боргу перед Небесним Батьком; земного служіння Ісуса Христа і Його Спокути; необхідності скинути з себе оболонку тілесної людини; віри в Бога заради спасіння; необхідності вдіяти від своїх статків для допомоги бідним; утримування прощення гріхів; необхідності ставати синами і дочками Христа через віру й постійні добрі справи. Слід особливо зазначити, що в Мосія 3 міститься послання, яке цар Веніямин отримав від ангела.

### Мосія 2:1–9

#### *Сім'ї збираються й готуються почути слова царя Веніямина*

У верхній частині дошки напишіть такі запитання: *Хто? Де? Що? Чому?*

Попросіть студентів самостійно ознайомитися з Мосія 2:1–6 і знайти подробиці, завдяки яким вони зможуть дати відповіді на запитання на дошці. Після того, як вони прочитають, попросіть кількох студентів написати на дошці під кожним запитанням якомога більше подробиць стосовно нього, які їм вдалося виявити. (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що народ підготувався почути слова царя Веніямина, принісши для цього жертви за законом Мойсея. Принесенням цих жертв народ виявив вдячність Богу і засвідчив Йому свою відданість).

Попросіть студентів прочитати подумки Мосія 2:9 і знайти слова та фрази, які вказують на те, що хотів цар Веніямин, аби робив народ, почувши його слова.

- Які зі знайдених вами слів і фраз, на ваш погляд, вказують на те, з яким почуттям цар Веніямин ставився до свого послання?
- Відповідно до останньої частини Мосія 2:9, що, як в це вірив цар Веніямин, стається, якщо люди відкривають свої вуха і серця до його послання?
- Що, на вашу думку, означає відкрити наші вуха і серця до тих, кого покликано навчати?

Закличте студентів пам'ятати про заклик царя Веніямина, коли вони будуть вивчати його послання і коли будуть чути слова пророків останніх днів.

### Мосія 2:10–28

#### *Цар Веніямин навчає про важливість служіння Богу і одне одному, а також про наш вічний борг перед Богом*

Покажіть студентам ілюстрацію "Цар Веніямин звертається до свого народу" (62298 192; Альбом "Євангелія в мистецтві", [2009], № 74). Нагадайте студентам: цар





Веніямин зібрав свій народ разом, аби проголосити, що після нього царем стане його син Мосія, і дати їм “ім’я, щоб з допомогою його вони могли відрізнитися від усіх людей, яких Господь Бог вивів з землі Єрусалимської” (див. Мосія 1:9–12).

Прочитайте класу вголос Мосія 2:10–15. Попросіть студентів знайти фрази, які вказують, що царя Веніямина більше турбувало служіння людям, ніж власний статус чи визнання. Нехай вони піднімають руку, коли почують одну з цих фраз. Коли вони піднімають руку, зупиняйтеся і просіть їх пояснити, що вони почули і як це характеризує царя Веніямина.

Під час обговорення прочитайте такі слова Президента Говарда В. Хантера:

“Не переймайтеся надмірно своїм статусом. ... Так, важливо, коли вам дякують. Але зосереджуватися треба на праведності, а не на визнанні; на служінні, а не на статусі” (“To the Women of the Church,” *Ensign*, Nov. 1992, 96).

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 2:16–17 і знайти, про що, як того хотів цар Веніямин, мав дізнатися його народ. Допоможіть їм побачити, що **коли ми служимо ближнім, ми служимо Богу**. Напишіть це твердження на дошці. Зазначте, що Мосія 2:17—це вірш для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок таким чином, щоб їм було легко його знаходити.

Попросіть студентів згадати випадки, коли вони служили іншим людям.

- Як, служачи іншим, ви також служите Богу?
- Коли інші люди благословили ваше життя своїм служінням? Коли вони служили вам, як вони також служили Богу?

Попросіть студентів по черзі вголос прочитати Мосія 2:18–24, 34.

- Чому цар Веніямин міг вважати себе і свій народ “нічого не вартими служителями”? (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що люди отримують користь, коли вони одержують більше, ніж віддають. Ми є “нічого не вартими служителями” для нашого Небесного Батька, оскільки цінність благословень, які Він дає нам, завжди буде набагато перевищувати цінність нашого служіння Йому).
- За які отримані благословення ви відчуваєте себе у боргу перед Богом?
- Чому важливо усвідомлювати, що ми у боргу перед Богом “на віки вічні”? (Серед відповідей може бути: коли ми усвідомлюємо, що ми в боргу перед Богом, наша вдячність зростає, ми бажаємо виконувати заповіді і хочемо більше служити ближнім).

Поясніть, що в Мосія 2:34 слово *віддавати* означає жертвувати. Попросіть студентів подумати, як вони можуть “віддавати [Небесному Батьку] все, що [вони] ма[ють], і себе”. Свідчіть, що коли ми виконуємо Божі заповіді і прагнемо щиро служити, Він благословляє нас.

## Мосія 2:29–41

### Цар Веніямин закликає свій народ до послуху Богу

Напишіть на дошці слово *СТЕРЕЖІТЬСЯ*. Попросіть студентів розказати про випадки, коли вони бачили знаки з таким чи подібним за значенням словом або знаки, які закликали до обережності. Укажіть, що такі застереження можуть захистити нас або врятувати нам життя.

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 2:32–33, 36–38 і знайти, чого, за словами царя Веніямина, мав остерігатися його народ. Можливо, вам буде потрібно пояснити, що в Мосія 2:33 слово *горе* означає печаль і нещастя.

- Про що застерігав свій народ цар Веніямин?
- Як ми можемо знати, що починаємо слухатися не того духа? Чому важливо усвідомити це якомога раніше?
- Відповідно до Мосія 2:38, які наслідки матимуть ті, хто помирає у своїх гріхах?

Ви можете наголосити на такому вченні з Мосія 2:36: людина своєю власною поведінкою може “від’єднати себе” від Духа Господа. Старійшина Девід А. Беднар, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, розповів про важливість розпізнавання того, коли саме ми від’єднуємо себе від Духа:



**Мосія 2:17**—це вірш для опанування. Зверніться до ідеї для навчання в кінці цього уроку, щоб допомогти студентам в опануванні цього вірша.

“Нам ... слід прагнути розпізнавати, коли саме ми “від’єдн[уємо] себе від Духа Господа, так що Він не може мати місця в [нас], щоб направляти [нас] путями мудрості, щоб [ми] були благословенними, процвітаючими і збереженими” (Мосія 2:36). ...

... Якщо те, про що ми думаємо, що бачимо, чуємо або робимо, віддаляє нас від Святого Духа, тоді нам слід перестати думати про це, дивитися, слухати чи робити це. Якщо, наприклад, певна розвага відвертає нас від Святого Духа, тоді, безсумнівно, ця розвага не для нас. Оскільки Дух не терпить того, що є вульгарним, грубим чи непристойним, тоді, вочевидь, це не для нас. Оскільки ми віддаляємо Дух Господа, коли беремо участь у заходах, яких, як знаємо, слід остерігатися, тоді вони, однозначно, не для нас” (“Щоб Його Дух міг завжди бути з нами”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2006, с. 30).

- Що, за словами старійшини Беднара, може віддаляти нас від Святого Духа?
- Як ми можемо знати, що віддалилися від Святого Духа?

Напишіть слова **ЗАПАМ’ЯТАЙТЕ** і **ЗВАЖАЙТЕ** на дошці біля слова **СТЕРЕЖІТЬСЯ**.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 2:40–41. Попросіть клас визначити, на що, як того хотів цар Венямин, мав зважати його народ і що мав запам’ятати. Після відповідей студентів ви можете наголосити на вченні царя Венямина, написавши на дошці таку істину: **Якщо ми виконуємо заповіді, то будемо благословенні і матеріально, і духовно.**

- Коли ви бачили, що послух Господнім заповідям приносив людям радість, або коли ви самі відчували радість від такого послуху?

Свідчіть про істинність того, що студенти сьогодні обговорювали. Завершіть, закликавши студентів поставити перед собою конкретні цілі, щоб з більшим послухом виконувати те, що виконувати їм важко, або щоб прагнути краще виконувати завдання з програми “Особистий розвиток” (для молодих жінок) або “Обов’язок перед Богом” (для молодих чоловіків).

### Вірш для опанування—Мосія 2:17

Попросіть студентів прочитати Мосія 2:17, Матвій 22:36–40 і Матвій 25:40. Уривки з Євангелії від Матвія допомагають роз’яснити це вчення, поглибити розуміння і розтлумачити значення написаного в Мосія 2:17. Ви можете запропонувати студентам позначити ланцюжок уривків з Писань, написавши *Матвій 22:36–40* на полях біля Мосія 2:17, *Матвій 25:40* на полях біля Матвій 22:36–40 і *Мосія 2:17* на полях біля Матвій 25:40.

Попросіть кількох студентів розказати про випадки, коли вони відчували, що, служачи іншим людям, вони служать Богу.

Запропонуйте студентам до наступного семінарського уроку послужити комусь. Попросіть їх підготуватися, щоб розказати про виконання цього завдання (але пере-свідчіться, чи розуміють вони, що не повинні відчувати себе зобов’язаними ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним).

Також ви можете запропонувати студентам вивчити напам’ять Мосія 2:17 до вашої зустрічі на наступному уроці.

Свідчіть, що коли ми щиро служимо іншим, ми служимо Богу.

*Примітка:* Зважаючи на характер і насиченість сьогоднішнього уроку, можливо, ви вирішите дати це завдання в інший день, коли матимете більше часу.

## Коментарі та довідковий матеріал

**Мосія 2:33, 38–39. “Вічне покарання”, “невгасимий вогонь” і “нескінченна мука”**

Попереджаючи про наслідки бунту проти Бога, цар Венямин вживає фрази “вічне покарання” (Мосія

2:33), “невгасимий вогонь” (Мосія 2:38) і “нескінченна мука” (Мосія 2:39). Щоб краще зрозуміти, що вони означають, див. слова Господа в Учення і Завіти 19:6–12.

# Мосія 3

## Вступ

Продовжуючи звертатися до свого народу, цар Веніамин передає слова ангела, сказанні йому про священнослужіння Ісуса Христа. Цар Веніамин свідчив, що через віру в Ісуса Христа і покаяння грішники можуть

отримати спасіння. Він також навчав, що завдяки Спокуті Ісуса Христа людина, яка піддається натхненню Святого Духа, “скине з себе оболонку тілесної людини, і ... стане святою” (Мосія 3:19).

## Рекомендації для навчання

*Примітка:* Якщо на попередньому уроці ви попросили студентів вивчити напам'ять Мосія 2:17 і застосовувати цей принцип, то сьогодні можна дати їм можливість поділитися їхнім досвідом. Прослідкуйте, щоб на це не пішло надто багато часу. Залиште достатньо часу для обговорення вчень і принципів, що знаходяться в розділі Мосія 3.

### Мосія 3:1–10

#### Цар Веніамин передає слова ангела про Спокуту Ісуса Христа

Покажіть порожню склянку і якусь емність з водою. Попросіть когось зі студентів продемонструвати, скільки води він чи вона наллє у склянку для людини, яка хоче лише скуштувати воду на смак. Потім нехай студент продемонструє, скільки води він наллє для людини, яка хоче вдовольнити спрагу. Попросіть студентів подумати над таким запитанням:

- Якби вода символізувала радість, скільки б ви хотіли мати її у склянці?

Поясніть студентам, що вчення в Мосія 3 допоможуть їм побачити, як вони можуть сповнитися радості.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 3:2–5. Попросіть клас визначити, що є джерелом послання царя Веніамина в Мосія 3.

Наголосіть, що в Мосія 3 вміщено звістку ангела про “приємну новину великої радості” (Мосія 3:3). Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос з Мосія 3:5–10. Попросіть клас знайти слова чи фрази, які б допомогли їм більше цінувати місію Ісуса Христа. Ви можете порадити їм виділити ці слова і фрази. Попросіть кількох студентів назвати слова і фрази, які вони знайшли.

- Що допоміг вам зрозуміти вірш Мосія 3:7 стосовно місії Спасителя?
- Чому, на вашу думку, ангел сказав, що це послання принесе велику радість?

Попросіть студентів одним-двома реченнями підсумувати Мосія 3:5–10 у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять. Дайте їм достатньо для цього часу, а потім запросіть кількох студентів прочитати те, що вони написали. Підсумки студентів мають вказувати на те, що вони зрозуміли це вчення ангела: **Ісус Христос страждав, щоб ми могли бути спасеними від наших гріхів.**

Після того, як студенти дадуть відповіді, ви можете ставити їм таке запитання:

- Що ви відчуваєте, думаючи про зроблене для вас Спасителем?

Щоб допомогти студентам глибше розуміти, як страждав Спаситель, прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Джеймса Е. Талмейджа, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Неможливо досягнути обмеженим розумом ні пережитий Христом у саду біль, ні його силу, ні причину. ... Він мучився і стогнав під таким тягарем, якого ніхто з тих, хто жив на землі, навіть і уявити не може. Це був не просто фізичний біль чи душевний муки; цей біль змусив Його терпіти такі муки, що з кожної пори виступила кров; це були настільки сильні духовні страждання душі, що їх знести міг лише Бог. У ту годину страждань Христос відчув і подолав усі жахи Сатани, які “князь цього світу” міг викликати. ... Якимось чином, дієвим і неймовірно реальним, хоча недосяжним для

**Ставте запитання, які б спонукали студентів ділитися своїми почуттями й свідченнями**

Щоб допомогти студентам підготуватися й поділитися їхніми почуттями й свідченнями, можна поставити запитання, які допоможуть їм пригадати випадки з їхнього життя, пов'язані з принципом чи вченням, що обговорюються на уроці. Ви можете сказати: “Як ви дізналися, що ... ?” або “Коли ви відчули ... ?” А потім запросіть їх розповісти про ці випадки й поділитися почуттями. Прийняття ними цього запрошення дозволить Святому Духу свідчити про істину їм та іншим студентам у класі.

людського розуміння, Спаситель узяв на Себе тягар гріхів людства від Адама до кінця світу" (*Jesus the Christ*, 3rd ed. [1916], 613).

### Мосія 3:11–27

**Цар Веніамин свідчить, що завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо "скин[ути] з себе оболонку тілесної людини" і стати святими**

Скажіть студентам, що цар Веніамин переповів, як ангел описав різні групи людей і як Спокута Ісуса Христа буде діяти для людей з кожної з цих груп. Напишіть на дошці вказані далі запитання. Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 3:11–13, 16 і знайти відповіді на такі запитання:

*Як діє Спокута для:*

*Тих, хто помирає без знання євангелії?*

*Тих, хто повстає проти Бога і грішить свідомо?*


*Дітей, які померли до досягнення ними віку підзвітності?*

Дайте студентам достатньо часу, а потім попросіть їх дати свої відповіді на ці запитання. (Щоб допомогти їм відповісти на перше запитання, ви можете попросити їх прочитати Учення і Завіти 137:7–10. Щоб допомогти їм відповісти на третє запитання, ви можете попросити їх прочитати Мороній 8:8, 17 і Учення і Завіти 29:46–47).

Прочитайте вказане далі висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, про вплив Спокути на всіх дітей Небесного Батька:

"Ми ... читаємо, що "Його кров спокутує також і гріхи тих, ... хто помер, не знаючи волю Бога щодо них, або хто грішив через незнання" (Мосія 3:11). Подібним же чином, "кров Христа спокутує [малих дітей]" (Мосія 3:16). Ці вчення про силу Спокути воскрешати і очищувати, яка поширюється на всіх, суперечать твердженню про те, що благодать Бога спасає лише небагатьох обраних. Його благодать—для всіх. Ці учення з Книги Мормона розширюють наше бачення і поглиблюють наше розуміння всеохоплюючої любові Божої та всеосяжних наслідків Його Спокути для всіх людей повсюди" ("Усіх людей повсюди", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2006, с. 77).

- Який принцип ми засвоїли з Мосія 3:12 про те, за яких умов Спокута діє в нашому житті? (**Ми будемо спасенні від своїх гріхів, якщо виявляємо віру в Ісуса Христа і каємося**).
- Відповідно до цього вірша, що станеться з тими, хто вибрав не вірити в Ісуса Христа і не каятися?

 **Мосія 3:19**—це вірш для опанування. Зверніться до ідеї для навчання у кінці цього уроку, щоб допомогти студентам в опануванні цього вірша.

Зазначте, що Мосія 3:19—це вірш для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок таким чином, щоб їм було легко його знаходити. Також зверніть увагу на те, що в Мосія 3:19 ангел вжив такий термін як "тілесна людина". Аби допомогти студентам зрозуміти значення цього терміну, прочитайте наведене далі пояснення з Путівника по Писаннях:

Тілесна людина—це "особа, яка за своїм вибором підпадає під вплив плотських пристрастей, прагнень, апетитів і відчуттів більше, ніж під вплив Святого Духа. Така особа може сприймати фізичне, але не духовне. Через падіння Адама і Єви всі люди є тілесними, або смертними. Кожна особа має народитися знову через Спокуту Ісуса Христа" (Путівник по Писаннях, "Тілесна людина", scriptures.lds.org).

Напишіть на дошці вказані далі запитання. Нехай студенти знайдуть відповіді, самостійно досліджуючи Мосія 3:19.

*Як ангел описав стосунки тілесної людини з Богом?*

*Відповідно до цього вірша, як ми можемо скинути з себе оболонку тілесної людини?*

Зазначте, що завдяки Спокуті Ісуса Христа людина не тільки перестає бути "тілесною людиною". Вона "стає святою". Спаситель, крім того, що спасає нас від гріхів, ще й змінює нас і ми стаємо кращими, ніж могли б будь-коли бути самі по собі. Він допомагає нам ставати більш схожими на Нього. Аби допомогти студентам зрозуміти це вчення, прочитайте наступне висловлювання старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“У кого чисті руки та щирее серце, зійдуть на гору Господню і стоятимуть на Його святому місці [див. Псалми 23:3–4].



На мій погляд, руки стають чистими через процес зняття з себе оболонки тілесної людини та подолання гріха і злого впливу в нашому житті через Спасителеву Спокуту. Серця очищуються, коли ми отримуємо Його зміцнюючу силу чинити добро і ставати кращими. Усі наші гідні прагнення і добрі справи, якими б необхідними вони не були, ніколи не зможуть зробити наші руки чистими, а серце—щирим. Саме Спокута Ісуса Христа своєю *очищувальною і викупительною силою* допомагає нам подолати гріх, а її *освячуюча і зміцнююча* сила допомагає нам стати набагато кращими, ніж ми могли б, покладаючись лише на власні сили. Безмежна Спокута призначена як для грішника, так і для святого в кожному з нас” (“Чисті руки та щирее серце”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2007, с. 82).

Аби допомогти студентам підсумувати вчення, про які вони дізналися з Мосія 3:19, спитайте:

- Які з євангельських принципів ви знайшли в Мосія 3:19?

Студенти можуть перерахувати кілька вчень з цього вірша, у т.ч.:

**Тілесна людина є ворогом для Бога.**

**Коли ми піддаємося натхненню Духа Святого, ми скидаємо з себе оболонку тілесної людини.**

**Завдяки Спокуті Христа ми можемо скинути з себе оболонку тілесної людини і стати святими.**

Запропонуйте студентам відповісти на одне з наведених далі запитань у своїх щоденниках для вивчення Писань. (Ви можете написати ці запитання на дошці до початку уроку, підготувати їх у вигляді роздаткового матеріалу або повільно прочитати, щоб студенти змогли записати їх у свої щоденники для вивчення Писань).

- Що ви можете робити, аби повніше “піддаватися натхненню Духа Святого”? Що ви будете робити впродовж наступного тижня, щоб поліпшити ситуацію в цій сфері свого життя?
- Яку з рис дитини, указаних в Мосія 3:19, вам потрібно розвивати в собі найбільше? Що ви будете робити впродовж наступного тижня, аби розвинути в собі цю якість?

Щоб допомогти студентам бути більш вдячними за Спокуту Спасителя, прочитайте їм Мосія 3:23–26. Поясніть, що фраза “чаша гніву Бога” у вірші 26 стосується кінцевих страждань тих, хто грішить за своєю волею і не кається. Потім попросіть студентів прочитати Учення і Завіти 19:16–19. Попросіть студентів прислухатися до слова *чаша* у вірші 18.

- Що зробив Ісус Христос, аби нам не пити “з чаші гніву Бога”? (Він Сам випив ту чашу, взявши на Себе покарання за наші гріхи. Якщо ми щиро каємося, то не будемо страждати й терпіти це покарання).

Завершіть своїм свідченням про істини, обговорювані на цьому уроці.

### Вірш для опанування—Мосія 3:19

Аби допомогти студентам вивчити напам'ять Мосія 3:19, поділіть клас на пари. Попросіть їх вголос прочитати Мосія 3:19—кожний в парі по черзі читає наступне слово. Попросіть їх повторити цю вправу кілька разів. Ви можете ускладнити цю вправу, просячи, щоб вони читали по два або три слова.

Повторення цієї вправи допоможе студентам зрозуміти зміст вірша і полегшить вивчення цього всього вірша напам'ять. Попросіть, щоб вони самостійно завершили вивчення напам'ять Мосія 3:19.

*Примітка:* Зважаючи на характер і насиченість сьогоднішнього уроку, можливо, ви вирішите провести цю вправу з опанування Писань в інший день, коли матимете більше часу.

# Мосія 4

## Вступ

Народ, зворушений навчанням царя Веніямина, покався й отримав прощення своїх гріхів. Вони “сповнилися радості” і мали “спокій у свідомості” (Мосія 4:3). Цар Венямин продовжував навчати їх, допомагаючи зрозуміти, що вони повинні “утримувати прощення

[їхніх] гріхів” (Мосія 4:12). При цьому він порівняв їх із жебраками, які залежать у своєму спасінні від Бога. Він також попередив їх, як небезпечно не слідкувати за своїми словами, думками й ділами.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 4:1–8

*Народ царя Веніямина отримує прощення своїх гріхів і сповнюється радістю й спокоєм*

Запросіть студентів поміркувати над таким запитанням:

- Як ми можемо знати, що наші гріхи прощені?

Прочитайте наведене далі висловлювання Президента Гарольда Б. Лі:



“Якщо приходить час, коли ви зробили все можливе, щоб покаятися у своїх гріхах, ким би і де б ви не були, і найкращим чином загладили все та відшкодували збитки; якщо вчинене буде впливати на ваше становище в Церкві і ви звернулися до відповідних провідників, то після цього ви будете хотіти підтверджуючої відповіді стосовно того, прийняв це від вас Господь чи ні. Коли ви, досліджуючи свою душу, шукаєте й знаходите спокій у свідомості, то це дає вам знати, що Господь прийняв ваше покаяння” (“Stand Ye in Holy Places,” *Ensign*, July 1973, 122).

Нагадайте студентам, що цар Венямин переповів слова ангела про те, як отримати прощення гріхів. Ви можете особливо нагадати їм слова ангела про те, що тілесна людина є ворогом Богу, і про наслідки, які чекають на тих, хто помирає, не покаявшись у своїх гріхах (див. Мосія 3:19, 23–27).

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 4:1–2 і знайти фрази, що вказують, як прореагував народ царя Веніямина на слова ангела. Нехай кілька студентів назвуть фрази, які вони знайшли. Якщо студентам потрібна допомога, щоб зрозуміти фразу “тілесний стан”, поясніть, що слово *тілесний*—є протилежним за значенням до слова *духовний*. Воно стосується наших фізичних схильностей, а не нашого духовного бажання більше наблизитися до Господа. Ви можете попросити студентів прочитати Алма 41:11, а потім пояснити фразу “тілесний стан” своїми словами. Аби допомогти студентам зрозуміти фразу “нижчими за прах землі”, попросіть їх прочитати Геламан 12:4–8. Потім попросіть їх пояснити своїми словами, чому про людину, яка відмовляється прислухатися до поради Господа, можна сказати, що вона “нижча за прах землі”. Переконайтеся, чи розуміють вони, що Небесний Батько не вважає Своїх дітей нижчими за прах землі.

Зазначте, що коли люди визнали свою гріховність, вони покаялися, виявляючи свою віру в Ісуса Христа і Його Спокуту. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 4:3. Попросіть клас звернути увагу на те, як люди дізналися, що їхні гріхи прощені.

- Відповідно до Мосія 4:3, які почуття приходять до тих, кого простив Господь?
- Люди отримали прощення своїх гріхів, бо мали “надзвичайно велику віру в Ісуса Христа”. Які їхні дії вказують, що вони мали таку віру? (Див. Мосія 4:1–2).
- Скажіть своїми словами, що ви дізналися з Мосія 4:1–3 про отримання прощення наших гріхів? (Одна з можливих відповідей може бути такою: **якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа і щиро каємося, то отримуємо прощення наших гріхів.**)



Ви можете запропонувати студентам позначити ключові слова і фрази в Мосія 4:1–3, які передають цей принцип).

Прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Ніла Л. Андерсена, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, як підсумок того, що ми повинні зробити, аби отримати прощення гріхів:



“Якщо ми чесно визнаємо свої гріхи, відшкодуємо завдані нами прикросі й збитки і полишаємо свої гріхи, виконуючи заповіді, тоді ми знаходимося у процесі отримання прощення. З часом ми відчуваємо, що біль від нашого суму стихає, “зні[маючи] провину з наших сердець” (Алма 24:10) і приносячи “спокій у свідом[ість]” (Мосія 4:3).

Для тих, хто дійсно покався, але, як видається, не може відчути полегшення [я кажу]: продовжуйте виконувати заповіді. Я обіцяю вам, полегшення прийде у визначений Господом час. Зцілення також вимагає часу” (“Покайтеся, щоб Я міг зцілити вас”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2009, с. 42).

Попросіть студентів написати у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять про те, що вони дізналися про покаяння, обговорюючи Мосія 4:1–3. Також попросіть їх написати про те, як вони можуть виявляти віру в Ісуса Христа, прагнучи прощення своїх гріхів.

Поясніть: побачивши, що народ покався, цар Веніямин нагадав їм про їхню залежність від Господа. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Мосія 4:4–8. Попросіть клас знайти, що цар Веніямин хотів, щоб зрозумів народ після того, як вони отримали прощення своїх гріхів.

- Відповідно до цих віршів, що це за єдині “умов[и], за яки[х] [ми] може[мо] бути спасенн[і]”?

Коли студенти дадуть відповідь на це запитання, попросіть їх самостійно проглянути Мосія 4:4–8 і знайти фрази, що описують людей, які отримують спасіння. Ви можете порадити їм позначити ці фрази. Можна поставити наступні запитання:

- Що, на вашу думку, означає “бути старанними у виконанні [Господніх] заповідей”?
- Які з дій вказують на те, що людина поклала свою “довіру на Господа”?
- У чому ви побачили “великодушність Бога” і “Його незрівнянну силу”?

Зазначте, що покаяння і послух вимагають від нас багато роботи й зусиль. Проте, як би старанно ми не працювали над собою, ми б ніколи не змогли отримати прощення своїх гріхів і дар спасіння без Спокути Ісуса Христа.

## Мосія 4:9–30

### Цар Веніямин навчає, як утримувати прощення гріхів

Напишіть на дошці *утримувати прощення наших гріхів*. Повідомте студентам: після того, як народ отримав прощення своїх гріхів, цар Веніямин навчав їх, як утримувати себе, тобто зберігати себе, у чистому й непорочному стані.

- Чому кожному з нас також важливо знати про це?

Попросіть студентів самостійно дослідити Мосія 4:9–11 і знайти, що ми повинні робити, аби утримувати прощення наших гріхів. Дайте їм на це достатньо часу, а потім попросіть назвати, що вони знайшли. Можна написати їхні відповіді на дошці. Серед відповідей може бути: нам потрібно пам’ятати велич Бога, упокорюватися, щодня молитися і бути непохитними у вірі.

Можна поставити студентам наступні запитання, аби допомогти їм поглибити своє розуміння прочитаного і застосовувати його:

- Цар Веніямин навчав, що ми повинні “вірувати в Бога” (Мосія 4:9). Він також говорив про те, що люди відчули Божу любов і що їм завжди потрібно зберігати в пам’яті “велич Бога” (Мосія 4:11). Що з вашого досвіду допомогло вам усвідомити, що Бог—реальний і могутній і що Він любить вас?
- Як те, що ми пам’ятаємо про Божу могутність, велич і любов впливає на нашу готовність слухатися Його?

Прочитайте студентам вголос Мосія 4:12. Попросіть їх визначити в цьому вірші благословення, які приходять до тих, хто робить так, як сказано в Мосія 4:5–11.

Поясніть, що в Мосія 4:13–16 міститься опис, який дав цар Веніямин людям, що утримують прощення своїх гріхів. Розділіть клас на три групи. Попросіть першу групу дослідити Мосія 4:13, другу групу— Мосія 4:14–15 і третю групу—Мосія 4:16. Нехай кожний студент самостійно прочитає призначений вірш чи вірші і визначить риси та якості, які цар Веніямин описав у тих, хто прагне утримувати прощення своїх гріхів.

Надавши студентам достатньо часу для цього, попросіть їх поділитися знайденим. Коли вони будуть робити це, наголосіть на такій істині: **якщо ми упокорюємося перед Богом і стараємося розвинути в собі Христові риси, ми зможемо утримувати прощення своїх гріхів.** Щоб допомогти студентам застосовувати те, про що вони дізналися, ви можете поставити одне або обидва із вказаних далі запитань стосовно кожної якості чи риси, що згадується:

- Як ви думаєте, чому ця риса (або якість) допомагає утримувати прощення наших гріхів?
- Коли ви бачили приклади виявлення такої риси (або якості)?

Цар Веніямин використав вражаючу аналогію, яка допоможе студентам цінувати благословення, які вони отримали від Господа, і буде спонукати їх розвивати в собі якості, про які вони дізналися в Мосія 4:13–16. Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 4:16–23.

- Чому, на думку царя Веніямина, усі ми є жебраками?
- Як може розуміння цього допомогти нам мати більше співчуття до інших?
- Яку пораду дає цар Веніямин в Мосія 4:24–26 тим, хто немає можливості давати жебракам або має зовсім мало що дати?
- Як те, що ми сьогодні в Церкві сплачуємо пожертвування від посту, допомагає нам виконувати пораду, вміщену в Мосія 4:26? Як може молодь долучатися до сплати пожертвувань від посту? (Серед відповідей може бути: вони можуть поститися, дехто може сплачувати пожертвування від посту, носії Ааронового священства в деяких куточках світу збирають пожертвування від посту у членів приходу або філії).

Зазначте: іноді, коли ми робимо всі добрі справи, які нас просять зробити, може бути важко знайти баланс у нашому житті. Нехай хтось зі студентів прочитає вголос Мосія 4:27.

- Як ви думаєте, що означає робити все “з мудрістю і за порядком”?
- Як ця порада може допомогти вам?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 4:29–30. Зазначте, що Мосія 4:30—це вірш для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок таким чином, щоб їм було легко його знаходити.


- Який існує взаємозв'язок між нашими думками, словами і діями? Що ми можемо робити, аби стежити за собою? Як саме ми можемо допомагати одне одному?

Можна дати студентам кілька хвилин, щоб вони написали у своїх щоденниках для вивчення Писань про те, як принципи, наведені в Мосія 4:9–30, можуть допомогти їм, коли вони стараються утримувати прощення їхніх гріхів. Свідчіть про Господню любов до кожного з них та Його бажання, щоб вони каюлися й утримували прощення їхніх гріхів.

### “Вірш для опанування”—Мосія 4:30

Аби допомогти студентам побачити взаємозв'язок між думками, словами і діями, як про це сказано в Мосія 4:30, прочитайте наведене далі висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:

“Нехай у вас будуть чисті думки. Ті, у кого чисті думки, не роблять брудних справ. Ви відповідальні перед Богом не тільки за свої дії, але й за те, як контролюєте свої думки. Тож живіть так, щоб вам не червоніти від сорому, якщо ваші думки й дії можуть “засвітитися” в церкві. Як правильно каже стара приказка: сієш думки—пожинаєш дії, сієш дії—пожинаєш звички, сієш звички—пожинаєш характер, а ваш характер

 **Мосія 4:30**—це вірш для опанування. Зверніться до ідеї для навчання у кінці цього уроку, щоб допомогти студентам в опануванні цього вірша.

#### Записування вражень

Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, радив студентам записувати враження, які до них приходять: “Вчіться засвоювати те, що бачите, а особливо вчіться з почуттів, які дає вам Святий Дух. ... Записуйте в надійному місці те важливе, що ви дізналися від Духа. Ви побачите: якщо ви запишете ці важливі враження, потім їх буде приходити ще більше” (“To Acquire Knowledge and the Strength to Use It Wisely,” *Ensign*, June 2002, 32).

визначає вашу вічну долю. “Як у душі своїй він обраховує, такий і є” (in Conference Report, Oct. 1964, 60; процитовано Приповіді 23:7).

Поясніть, що світло й темрява не можуть займати те саме місце одночасно. Світло розсіює темряву. Наприклад, належна музика, надихаючі зримі образи, гарні заходи і чисті думки та слова будуть запрошувати Духа в наше життя і витіснити негідні думки з нашого розуму. Допоможіть студентам зрозуміти, що вони можуть боротися з темрявою, наповнюючи своє життя світлом.

- Що ми можемо робити, аби наші думки, слова і дії були чистими?

Запропонуйте студентам скласти конкретний план, щоб наповнити своє життя світлом. Ви можете попросити їх записати свої плани в щоденники для вивчення Писань.

# Мосія 5–6

## Вступ

У Мосія 5 вміщено заключну частину звернення царя Веніямина до свого народу, запис про яке починається в Мосія 2. Народ, повіривши в слова царя Веніямина, відчув сильну зміну серця. Вони увійшли в завіт

з Богом і взяли на себе ім'я Ісуса Христа. Як записано в Мосія 6, цар Веніямин передав царство своєму сину Мосії, який правив, беручи приклад з батька.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 5:1–4

*Народ царя Веніямина описує сильну зміну серця, яку вони відчували через Дух*

Ще до початку уроку напишіть на дошці такі запитання:

*Чи відчували ви колись, що вам потрібно духовно змінитися?*

*Що ви зробили для цього?*

*Якщо ви відчували зміну, то чи підтримуєте ви її в собі й по цей день?*

Попросіть студентів відповісти на ці запитання у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять. Потім прочитайте слова старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Справді, євангелія Ісуса Христа викликає фундаментальні й вічні зміни в самому нашому естві, якщо ми покладаємося на заслуги, і “милість, і благодать Святого Месії” (2 Нефій 2:8). Приймаючи рішення йти за Господарем, ми приймаємо рішення змінитися—знову народитися духовно” (“Вам необхідно родитись згори”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2007, с. 20).

Можете запропонувати, щоб студенти написали вказану далі цитату у своїх примірниках Писань на полях біля Мосія 5:2 або у своїх щоденниках для вивчення Писань: “*Приймаючи рішення йти за Господарем, ми приймаємо рішення змінитися*” (старійшина Девід А. Беднар).

- Як саме ви вибрали змінюватися, коли вибрали йти за Ісусом Христом?

Дайте студентам кілька хвилин, щоб проглянути Мосія 5:2–4. Ви можете запропонувати, щоб вони прочитали стислий зміст до цих розділів. Спитайте їх, що вони пам'ятають із змісту цих розділів. Потім попросіть їх подумки прочитати Мосія 5:1.

- Про що хотів дізнатися цар Веніямин від свого народу?

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 5:2–5 і знайти, як відповів народ на запитання царя Веніямина. Перед тим, як студенти почнуть читати, ви можете звернути їхню увагу на те, що у вірші 2 слово *бажання* означає прагнення. Після того, як вони прочитають, поставте такі запитання, щоб допомогти їм проаналізувати ці вірші:

- Про які свої бажання сказали люди?
- Що викликало таку зміну в їхніх бажаннях? (Вони повірили вченням царя Веніямина про Ісуса Христа та Спокуту, і Дух змінив їхні серця).

Наголосіть, що зміна серця—це не просто зміна поведінки. Коли в нас відбувається зміна серця, ми стаємо новими людьми, які змінилися завдяки силі Спасителевої Спокути. Аби допомогти студентам зрозуміти цю істину, попросіть їх прочитати наведене далі висловлювання старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Євангелія Ісуса Христа охоплює собою набагато більше, ніж уникнення і подолання гріхів та поганого впливу у нашому житті й очищення від них; вона також великою мірою вимагає від нас чинити добро, бути добрими і ставати кращими. ... Така могутня зміна—це не просто наслідок наполегливої праці чи розвитку більшої самодисципліни. Скоріше вона є наслідком фундаментальної зміни наших бажань, мотивів і самої

природи, уможливленим завдяки Спокуті Христа Господа. Наша духовна мета полягає в подоланні як гріха, так і бажання грішити, як запламованості гріхом, так і тиранії гріха” (“Чисті руки і щирее серце”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2007, сс. 81–82).

- Чому, на вашу думку, нам потрібна Спокута Ісуса Христа, щоб справді змінитися?

Зверніть увагу студентів на фразу “через Духа Господа Вседержителя” в Мосія 5:2.

Можливо, вам потрібно буде пояснити слово *Вседержитель*, яке означає Того, Хто має всю силу і владу.

- Що ми можемо дізнатися з Мосія 5:2–4 про те, як ми можемо відчувати сильну зміну в нашому житті?

Під час обговорення студентами цього питання, пересвідчіться, чи розуміють вони, що **коли ми виявляємо віру в Ісуса Христа й отримуємо Святого Духа, у нас може відбутися сильна зміна серця.**

Поясніть: могутня зміна серця—це не разова подія, а процес, який триває все наше життя. Прочитайте наступне висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:

“Ставати такими, як Христос,—це мета всього життя, і часто зростання і зміна відбуваються повільно, майже невідчутно. ...

...Справжнє покаяння вимагає зміни серця, а не лише поведінки. ... У більшості випадків покаяння відбувається не через дивовижні чи вражаючі зміни, а скоріше через поступовий, постійний і наполегливий рух у напрямку добродетель” (“A Mighty Change of Heart,” *Ensign*, Oct. 1989, 5).

Аби допомогти студентам застосовувати цей принцип і оцінювати, як відбувається зміна в їхньому серці, попросіть їх відповісти у своїх щоденниках для вивчення Писань на вказані далі запитання. (Ви можете написати ці запитання на дошці до початку уроку, підготувати у вигляді роздаткового матеріалу або повільно прочитати, щоб студенти змогли записати їх у свої щоденники для вивчення Писань).

- Як змінилися ваші бажання після того, як ви пішли за Спасителем?
- Що вам потрібно зробити, аби Господь продовжував вам допомагати й надалі відчувати цю зміну?

Дайте одному чи двом студентам нагоду сказати, як вони відповіли на ці запитання. Пересвідчіться, чи розуміють вони, що не повинні відчувати себе зобов’язаними ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним.

## Мосія 5:5–15

### *Народ царя Веніямина входить в завіт з Богом і йому дається нове ім’я*

Запропонуйте комусь зі студентів прочитати вголос Мосія 5:5. Попросіть клас знайти, що захотів зробити народ царя Веніямина, відчувши зміну свого серця.

- Що хочуть робити люди тепер, відчувши зміну у своїх бажаннях завдяки Спокуті Ісуса Христа?

Аби допомогти студентам краще зрозуміти, що таке завіт, дайте їм кілька хвилин, щоб вони самостійно вивчили, що означає завіт. Ви можете запропонувати їм уважно прочитати про завіт у довіднику *Стійкі у вірі* або знайти уривки з Писань з цього питання в алфавітному покажчику до Книги Мормона або в Путівнику по Писаннях, що знаходиться в трикнижному виданні. Коли закінчиться виділений для цього час, нехай студенти розділяться на пари і пояснять одне одному своїми словами, що таке завіти.

- Які слова і фрази в Мосія 5:5 вказують на щире бажання людей увійти в завіт з Господом і дотримуватися його? (Серед відповідей може бути: “виконувати Його волю”, “у всьому” і “у всі наші дні, що залишилися”).
- Які слова або фрази в Мосія 5:5 нагадують вам про обіцяння, які ви оновлюєте щоразу, приймаючи причастя?
- Як, на вашу думку, те, що ми вступаємо в завіти і дотримуємося їх, допомагає нам і далі відчувати зміну серця?

Попросіть студентів прочитати подумки Мосія 1:11. Попросіть їх знайти причину, з якої цар Веніямин зібрав разом свій народ. (Щоб дати їм ім’я). Поясніть, що в Мосія 5:7–15 міститься пояснення царя Веніямина стосовно імені, яке він пообіцяв дати

#### **Дайте студентам можливість пояснювати**

Час від часу просіть студентів пояснити вчення й принципи одне одному. Цим ви допоможете студентам зміцнити їхню віру і розширити їхнє розуміння євангелії Ісуса Христа. Також ви допоможете їм навчитися, як ділитися істинами євангелії з іншими.

своєму народу. Дайте студентам кілька хвилин, щоб вони швидко проглянули Мосія 5:7–14 і знайшли слова *ім'я* і *покличуть, називають*. Ви можете запропонувати студентам позначити ці слова щоразу, коли вони зустрічаються в тексті.

Попросіть кількох студентів розказати, чому їм дали їхні імена. Наприклад, ви можете попросити їх розказати, чому їхні батьки вирішили дати їм саме такі імена, або ви можете спитати, чи мають їхні імена якесь конкретне значення. Потім запитайте клас:

- (Підсумуйте відповіді студентів на це запитання на дошці. Серед відповідей може бути: за ім'ям нас знають; воно асоціюється з тим, ким ми є; воно—один із способів відрізнятись нам від інших; часто повне ім'я говорить про репутацію сім'ї, пов'язану з прізвищем, і відповідні очікування).

Попросіть когось зі студентів прочитати Мосія 5:7–8. Нехай клас знайде ім'я, яке цар Веніамин дав своєму народу. Також попросіть їх знайти слова і фрази, що вказують на важливість того імені. Ви можете запропонувати їм позначити ці слова і фрази.

- Яке ім'я дав цар Веніамин своєму народу?
- Які слова й фрази ви знайшли? Чого ці слова й фрази вчать вас про ім'я Христа?
- Коли ми беремо на себе ім'я Ісуса Христа? (Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **ми беремо на себе ім'я Ісуса Христа, коли вступаємо з Ним у священні завіти й дотримуємося їх**).

Під час обговорення студентами цих віршів, можливо, потрібно буде їм допомогти зрозуміти вчення про те, що ми можемо стати “дітьми Христа” (Мосія 5:7). Ви можете зазначити, що життя дитині дає батько. Ми—духовні діти Небесного Батька. Також ми—діти наших земних батьків, які, разом з нашими матерями, надали нам можливість жити на землі у фізичних тілах. Президент Джозеф Філдінг Сміт, посилаючись на Мосія 5:7, навчав, що Ісус Христос також “стає нашим Батьком”, оскільки Він “пропонує нам життя, вічне життя, через Спокуту, яку Він здійснив для нас”. Президент Сміт пояснив: “Ми стаємо дітьми, синами і дочками Ісуса Христа через наші завіти послуху Йому” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 1:29).

Попросіть студентів подивитися на слова на дошці, які описують важливість імені.

- Як можуть слова, написані на дошці, допомогти нам зрозуміти важливість того, що ми беремо на себе ім'я Ісуса Христа?

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 5:9–13 і знайти, що ще радив цар Веніамин стосовного взяття на себе імені Ісуса Христа. Ви можете запропонувати студентам прочитати ці вірші так, ніби цар Веніамин каже це їм особисто. Розділіть студентів на пари і попросіть їх обговорити вказані далі запитання, основувшись на прочитаному. (Ви можете написати ці запитання на дошці або підготувати як роздатковий матеріал).

- Подумайте про важливість того, що ми беремо на себе ім'я Христа. Що, на вашу думку, означає мати ім'я Христа написаним у вашому серці? Які благословення приходять до тих, у кого в серці написано ім'я Христа?
- Подумайте про своїх знайомих, які шанують ім'я Христа. Що роблять ці люди, аби показати благоговіння і любов, які вони відчувають до імені Христа?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 5:15. Нехай клас знайде, які вчинки характерні для людей, які дотримуються своїх завітів.

- Які запитання ми могли б поставити самі собі, щоб оцінити, наскільки добре ми носимо ім'я Христа?

Поділіться своїми почуттями про те, що означає взяти на себе ім'я Ісуса Христа. Свідчіть про важливість цього у вашому житті.



**Мосія 6:1–7*****Мосія починає своє царське правління***

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 6:1–3 і визначити, що зробив цар Веніямин перед тим, як відпустив людей.

- Чому, на ваш погляд, було важливим записати імена всіх людей, які увійшли в завіт? Чому цар Веніямин призначив священників людям?

Поясніть, що після свого звернення до людей, цар Веніямин передав царство своєму сину Мосії. Через три роки цар Веніямин помер. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 6:6–7. Нехай клас знайде слова й фрази, які вказують, що Мосія наслідував приклад свого батька й допомагав народу і далі відчувати сильну зміну в їхніх серцях.

# Програма домашнього навчання

## Слова Мормона–Мосія 6 (Блок 11)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи блок Слова Мормона—Мосія 6 (блок 11), не призначений для розгляду на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Слова Мормона–Мосія 2)

Вивчаючи досвід Мормона в тому, як він слухався Духа і включив малі пластини Нефії у свій літопис, студенти дізналися, що Господь знає все. Цар Веніямин навчав, що якби нефійці не мали Писань, вони б виродилися у зневіри, і що дослідження Писань допомагає нам знати і виконувати заповіді. Він навчав свій народ про важливість таких принципів: Коли ми служимо ближнім, ми служимо Богу. Коли ми відчуваємо себе у боргу перед Богом, то хочемо служити іншим і наша вдячність зростає. Якщо ми будемо виконувати заповіді, то будемо мати благословення і матеріальні, і духовні.

#### День 2 (Мосія 3)

Цар Веніямин переказує слова ангела, який приніс “приємну новину великої радості” про прихід Спасителя на землю. Студенти дізналися: ще за понад 100 років до самих подій було пророковано, що Ісус Христос буде страждати, щоб ми могли спастися від своїх гріхів. Ми можемо бути спасенні від своїх гріхів, якщо виявляємо віру в Ісуса Христа і каємося. Якщо ми піддаємося натхненню Духа Святого, то можемо подолати в собі тілесну людину через Спокуту Ісуса Христа.

#### День 3 (Мосія 4)

Послання царя Веняміна сповнило його народ Духом Господа. Студенти дізналися, що коли ми виявляємо віру в Ісуса Христа і широко каємося, то отримуємо прощення своїх гріхів. Цар Веніямин навчав свій народ: якщо ми упокорюємося перед Богом і стараємося розвивати в собі риси, схожі на Христові, то ми можемо утримувати прощення своїх гріхів.

#### День 4 (Мосія 5–6)

Студенти, читаючи про зміну, яка сталася з народом царя Веняміна, дізналися, що коли ми виявляємо віру в Ісуса Христа й отримуємо Святого Духа, то переживаємо сильну зміну серця. Народ царя Веняміна увійшов у завіт, що буде виконувати Господню волю і Його заповіді, демонструючи, що ми беремо на себе ім'я Ісуса Христа, коли входимо у священні завіти і виконуємо їх.

### Вступ

Цей урок допоможе студентам зрозуміти вчення царя Веняміна, яких він навчав своїх синів і народ за три роки до своєї смерті. Цар Веніямин навчав свій народ, як отримати й утримувати прощення гріхів через виявлення віри в Ісуса Христа.

### Рекомендації для навчання

#### Слова Мормона

*Нефій і Мормон висловлюють свою впевненість в Богові*

Попросіть когось зі студентів прочитати 1 Нефій 9:2–3, аби нагадати студентам, що Нефію було наказано зробити два види пластин. Допоможіть їм зрозуміти, що в цьому уривку слова “ці пластини” стосується малих пластин Нефії, які містили головним чином записи про священне. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 1 Нефій 9:4. Нехай клас знайде, для якої мети були призначені великі пластини (написати про правління царів та війни між народами).

Нагадайте студентам: Мормон виявив малі пластини серед інших літописів, коли скорочував написане на великих пластинах Нефії. За натхненням від Святого Духа він включив те, що містилося на малих пластинах до скорочення, навіть і не знаючи для чого (див. Слова Мормона 1:7).

Попросіть половину класу дослідити 1 Нефій 9:5–6, навіщо Нефію було наказано виготовити малі пластини. Нехай інша половина класу дослідить Слова Мормона 1:6–7 і з'ясує, чому Мормон вирішив включити малі пластини до скорочення. Нехай клас дасть відповіді, а потім спитайте їх: чого цей уривок з книг Нефії і Мормона навчає їх про Господа. (Хоч студенти можуть сформулювати свою думку по-різному, однак переконайтеся, чи розуміють вони, що **Господь знає все**).

- Що це за “мудра ціль”, про яку згадують і Нефій, і Мормон? (Господь знав, що в 1828 р. написане на малих пластинах замінить зміст 116 загублених сторінок рукопису Книги Мормона. Див. блок 6, день 1 у посібнику для студентів).
- Як може ваше розуміння того, що Господь знає все у майбутньому, дає вам віру, щоб прислухатися до духовних підказок, які ви отримуєте?

Якщо ви відчуваєте, що потрібно виділити більше часу для цієї частини уроку, спитайте студентів, чи можуть вони розказати про власний досвід, коли відчували підказку від Святого Духа зробити щось і тільки згодом дізнавалися, з якою метою вам давалася ця підказка.

#### Мосія 1

*Цар Веніямин дає повеління, щоб його народ зібрався разом*

Поясніть, що малі пластини Нефії охоплюють історію нефійців від часу служіння Легія і до часу, коли цар Мосія об'єднав народ Нефії з народом Зарагемлі і коли син Мосії, Веніямин,

правил царством у праведності. На царя Веніямина було покладено відповідальність за священні літописи. (Див. Омній 1:23, 25).

Наприкінці життя цар Венямин попросив свого сина Мосію зібрати весь народ разом. Попросіть студентів прочитати Мосія 1:10–11 і знайти причини, з яких цар Венямин хотів звернутися до народу. (Він хотів оголосити, що Мосія буде наступним царем, і дати народу ім'я).

## Мосія 2–6

### Цар Венямин навчає свій народ про Спасителеву Спокуту

Покажіть студентам ілюстрацію “Цар Венямин звертається до свого народу” (62298 192; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 74). Прочитайте класу Мосія 2:12–19. Скажіть студентам, щоб вони піднімали руку, коли чутимуть фрази, які характеризують царя Веніямина. Коли студенти будуть піднімати руки, зупиняйтесь і просіть їх пояснити, що вони визначили і як це характеризує царя Веніямина.

Ви можете спитати студентів, що вони дізналися про служіння в Мосія 2:17. (Відповіді студентів мають показувати їхнє розуміння того, що **коли ми служимо ближнім, ми служимо Богу**). Ви також можете запропонувати, щоб вони класом повторили напам'ять Мосія 2:17, вірш з Писань, призначений для опанування. Можна попросити студентів розказати, як вони недавно служили Богу, служачи ближнім.

Напишіть посилання на вказані далі уривки з Писань на дошці або на аркуші паперу. Не вказуйте відповіді, що в дужках. Дайте завдання кожному студенту проглянути один з вказаних уривків. Нагадайте їм, що проповідь царя Веніямина зосереджена на темі: “Спасіння може прийти до дітей людських тільки в імені Христа, Господа Вседержителя” (Мосія 3:17). Кожний з цих уривків з Писань чогось навчає про це.

1. Мосія 2:20–25, 34. (Якщо ми усвідомлюємо, що знаходимося в боргу перед Богом, наша вдячність збільшується).
2. Мосія 3:7–11, 17–18. (Ісус Христос страждав, щоб ми могли бути спасенні від своїх гріхів. Якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа через покаяння, то можемо бути спасенні від своїх гріхів).

3. Мосія 3:12–16, 19–21. (Якщо ми будемо піддаватися натхненню від Духа Святого, то завдяки Спокуті Ісуса Христа ми зможемо скинути з себе тілесну людину і стати святими).
4. Мосія 4:5–8, 19–21, 26. (Якщо ми упокорюємося перед Богом і стараємося розвинути в собі риси, схожі на Христові, то ми зможемо утримувати прощення своїх гріхів).

Дайте студентам достатньо часу для виконання цього завдання, а потім нехай вони розкажуть про те, що дізналися, класу або в невеличкій групі. Після цього попросіть кількох студентів вибрати один з цих принципів і пояснити, як вони можуть застосовувати його в житті.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 4:1–3. Нехай клас слідує, шукаючи, як народ відреагував на слова царя Веніямина. Потім попросіть іншого студента прочитати вголос Мосія 5:1–2, 5–8. Попросіть клас з'ясувати, як ми беремо на себе Господнє ім'я. Переконайтеся, що студенти зрозуміли цей принцип: **Ми беремо на себе ім'я Ісуса Христа, коли входимо у священні завіти і виконуємо їх**. Ви можете нагадати студентам, що одна з причин, чому цар Венямин зібрав свій народ разом,—навчити їх про необхідність увійти в завіти. Він також посвятив свого сина Мосію бути царем над його народом (див. Мосія 6:3).

На завершення спитайте студентів, чи хоче хтось з них поділитися почуттями, які вони мали, коли брали на себе ім'я Ісуса Христа під час хрищення. Нехай вони поміркують над такими запитаннями:

- Як ви можете особисто застосовувати принципи із звернення царя Веніямина?
- Що для вас означає взяти на себе ім'я Ісуса Христа?

Ви також можете свідчити про радість, яка приходить через віру в Ісуса Христа і покладання надій на Його Спокуту.

## Наступний блок (Мосія 7–17)

Запитайте студентів: Чи відстоювали б ви Ісуса Христа, якби це означало навіть віддати своє життя? Повідомте студентам, що наступного тижня вони будуть засвоювати вчення пророка Авінадія. Запропонуйте їм визначити послання, яке Авінадій хотів передати нефійцям, хоч і знав, що це буде коштувати йому життя.

# Мосія 7–8

## Вступ

Приблизно за 80 років до того, як став царювати син царя Веніямина, Мосія, один чоловік, якого звали Зениф, повів групу нефійців із Зарагемлі, щоб жити в землі Нефія, яку вони вважали “землею їхнього успадкування” (див. Омній 1:27–30). Цар Мосія уповноважив чоловіка, якого звали Аммон, повести невелику групу в землю Нефія, щоб дізнатися про долю групи Зенифа. Аммон і його супутники знайшли

нащадків людей з групи Зенифа, які перебували в залежності від ламанійців. Їхнім царем був онук Зенифа, Лімгій. Прибуття Аммона принесло надію Лімгію і його народу. Лімгій спитав Аммона, чи може він перекласти вигравіювані письмена на 24-х золотих пластинах, які знайшли його люди. Аммон пояснив, що цар, який в Зарагемлі, цар Мосія, був провидцем і міг би перекласти ті давні письмена.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 7

*Аммон знаходить землю Легія-Нефія і дізнається, як народ царя Лімгія опинився в залежності*

Напишіть на дошці: *Горювати: відчувати печаль або сум*

- З яких причин люди можуть горювати?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 7:24, а решта класу нехай слідує. Зверніть їхню увагу на фразу “все це через беззаконня”. Поясніть, що цей вірш стосується обставин, що склалися через несправедний вибір групи людей. Нехай студенти подумують, чи доводилося їм колись горювати в якійсь ситуації, що складалася “через беззаконня”. Поясніть, що сьогодні вони будуть вивчати Мосія 7–8, щоб дізнатися про царя, якого звали Лімгій, і про те, що викликало печаль його народу. Попросіть студентів знайти, що запропонував зробити Лімгій своєму народу, щоб позбутися цієї печалі.

### Огляд подорожей, описаних в Мосія 7–24



Земля Нефія  
(Легія-Нефія)



Запропонуйте комусь зі студентів прочитати вголос Мосія 7:1. Попросіть клас визначити дві місцевості, які згадуються в цьому вірші. Перемалуйте на дошку першу схему, яка додається до цього уроку, і попросіть студентів перемалувати її у свої щоденники для вивчення Писань або зошити для класних занять. Використовуючи цю схему, поясніть, що Церква не має офіційної позиції стосовно географії подій в Книзі Мормона, окрім того, що ці події відбувалися на Американському континенті.

*Примітка:* Вивчаючи книгу Мосії, студенти будуть додавати більше деталей до своїх схем. Аби вони мали достатньо місця, щоб додавати ці деталі, перемалуйте цю схему на дошку, як це вказано. Перед тим, як студенти почнуть перемальовувати її, скажіть, щоб вони залишали достатньо місця. (Завершена схема знаходиться в Додатку в кінці цього посібника).

Поясніть, що коли сім'я Легія прибула до обіцяної землі, вони оселилися в землі Нефія (яку іноді називали землею Легія-Нефія або землею першого успадкування). Невдовзі після того, як Легій помер, Господь наказав Нефію

втекти у пустиню, забравши з собою тих, хто бажав піти з ним. Народ Нефія продовжував жити на землі Нефія, але відділився від тих, хто пішов за Ламаном і Лемуїлом. Через багато років Господь наказав групі нефійців втекти із землі Нефія. Ця група зрештою оселилася в землі, що називалася Зарагемля і була на північ від землі Нефія.

Через кілька поколінь чоловік на ім'я Зениф повів групу нефійців до землі Нефія, щоб "оволодіти землею їхнього успадкування" (див. Омній 1:27–30). Зениф входив в ще одну групу, якій не вдалося оволодіти землею в тій місцевості (див. Мосія 9:1–2). Запропонуйте студентам намалювати стрілку від Зарагемлі до землі Нефія і позначити її як "Група нефійців, яку вів Зениф". Ця група залишила Зарагемлю приблизно за 80 років до того, як Мосія став царем.

Нехай студенти знову проглянуть Мосія 7:1 і знайдуть, про що хотів дізнатися Мосія. Після того, як вони дадуть відповідь, попросіть їх прочитати Мосія 7:2–3 і знайти, що зробив Мосія, щоб отримати відповідь на своє запитання. Попросіть студентів намалювати другу стрілку від Зарагемлі до землі Нефія, яка символізує подорож пошукової групи, яку повів Аммон, і відповідно її позначити.

Підсумуйте Мосія 7:4–11, пояснивши, що Аммон знайшов місто, в якому нащадки людей Зенифа жили під правлінням Лімгії, який був онуком Зенифа. Лімгій помітив Аммонову групу за стінами міста. Приймаючи їх за злочестивих священиків свого загиблого батька, Ноя, він наказав своїй охороні схопити їх та кинути до в'язниці (див. Мосія 21:23). Через два дні він вчинив їм допит. Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 7:12–15 і знайти, якою була реакція Лімгії, коли він дізнався, хто такий Аммон і звідки він був.

- Чому Лімгій так зрадів, дізнавшись, що Аммон був із землі Зарагемлі?

Знову зверніть увагу студентів на слово *горювати*, написане на дошці. Підсумуйте Мосія 7:16–19, пояснивши, що цар Лімгій зібрав разом свій народ, щоб представити їм Аммона, поговорити з ними про причину їхньої печалі й суму та допомогти їм дізнатися, куди звернутися за порятунком.

Напишіть на дошці слово *причини* під визначенням слова *горювати*. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Мосія 7:20–28. Нехай клас знайде, які причини випробувань і суму свого народу назвав Лімгій. (Було б корисним сказати студентам, що пророк, згаданий в Мосія 7:26,—це Авінадій, якого було спалено за правління Ноя, батька Лімгії). Після того, як студенти прочитають ці вірші, попросіть кількох з них скласти на дошці під словом *причини* список того, що вони знайшли.

- Яка з усіх причин печалі цього народу є основною? (Злочестивість, або гріх).

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 7:29–32. Запропонуйте їм вибрати фразу, яка вказує на те, що Лімгій розумів зв'язок між гріхами людей і їхньою печалю. (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що слово *полова* означає відходи, які залишаються після молотби зерна. У Мосія 7:30 "пожнуть вихор полови" означає отримують щось непотрібне). Попросіть кількох студентів прочитати і пояснити фрази, які вони вибрали.

- Як нам може допомогти усвідомлення своїх гріхів?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 7:33. Нехай клас знайде, що Лімгій закликав зробити свій народ?

- Про які принципи ми можемо дізнатися завдяки Лімгію та його народу стосовно того, як діють на нас усвідомлення своїх гріхів і печаль через них? (Коли студенти будуть шукати істини в цьому розділі, допоможіть їм зрозуміти, що **усвідомлення своїх гріхів і печаль через них можуть повернути нас до Господа, щоб Він врятував нас**. Ви можете написати цей принцип на дошці).

Аби допомогти студентам краще зрозуміти цей принцип, попросіть їх уявити, що хтось із близьких їм людей відчуває муки сумління за свої гріхи і хоче покаятися та звернутися до Господа, але не знає, як це слід зробити. Свідчіть, що порада Лімгії своєму народу в Мосія 7:33 містить ключі від знання, як подолати печаль і сум, що йдуть вслід за гріхом. Попросіть студентів самостійно дослідити Мосія 7:33 і знайти фрази, які б допомогли людині дізнатися, як їй "звернутися до Господа". (Ви можете запропонувати їм позначити ці фрази).



Дайте для цього достатньо часу, а потім попросіть кількох студентів назвати фрази, які привернули до себе їхню увагу. Нехай кожний студент пояснить значення вибраної фрази, (1) переказавши її своїми словами або (2) навівши приклади дій чи рис людини, яка старається застосувати принцип, що передається цією фразою.

Попросіть студентів подумати, чи скоювали вони колись гріхи, в яких не покаюлись і які могли викликати в них печаль і сум, а також засмучувати дорогих їм людей. Запропонуйте студентам відповісти на таке запитання у своїх щоденниках для вивчення Писань:

- Як ви можете застосовувати написане в Мосія 7:33 у своєму житті сьогодні?

Свідчіть, що коли ми звертаємося до Господа усім своїм серцем і всім своїм розумом, Він визволить нас із горя, що приходить через наші гріхи.

## Мосія 8

**Аммон дізнається про 24 золоті пластини і повідомляє Лімгю про провидця, який може перекласти вигравіювані на них письмена**

Попросіть двох студентів вийти і стати перед класом. Одному з них зав'яжіть очі, а потім розкладіть книги, аркуші паперу або інші безпечні предмети на підлозі кімнати—аж до її кінця. Попросіть другого студента підказувати першому, як слід рухатися, щоб допомогти йому перейти кімнату, не торкнувшись жодного з предметів на підлозі.

Потім зав'яжіть очі другому студенту. Змініть розташування предметів на підлозі; тепер нехай перший студент підказує, як слід рухатися. Але цього разу нехай студент із зав'язаними очима навмисно ігнорує ці підказки. (До початку уроку розкажіть наодинці цьому студенту про цю вправу і попросіть його ігнорувати підказки).

- Чому так важливо прислухатися до того, хто може бачити те, що не можемо бачити ми?

Підсумуйте Мосія 8:5–12, пояснивши, що Лімгій послав експедицію, щоб дістати допомогу із Зарагемлі ще до прибуття Аммона. Ця група блукала в пустині і замість Зарагемлі натрапила на залишки знищеної цивілізації. Вони знайшли 24 золоті пластини з вигравіюваними на них письменами. (Ви можете пояснити, що руїни, які виявили люди Лімгія, були єдиним, що залишилося від цивілізації яредійців. Літопис яредійців, взятий з 24 золотих пластинок, вміщено в Книгу Мормона як книгу Етера). Додайте цю подорож до схеми на дошці, як це проілюстровано на цій сторінці. Нехай і студенти додадуть її на своїх схемах. Поясніть, що цар Лімгій хотів зрозуміти, що було вигравіювано на цих 24 пластинках. Він спитав Аммона, чи знає той когось, хто б міг їх перекласти.

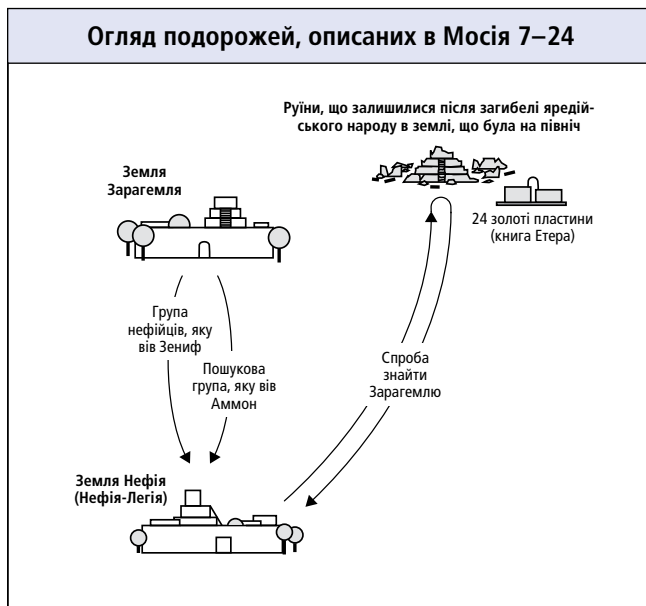
Попросіть когось зі студентів прочитати відповідь Аммона в Мосія 8:13–15. Попросіть клас знайти, як назвав Аммон людину, яка має силу перекладати такі записи.

Попросіть студентів самостійно дослідити Мосія 8:16–19 і знайти, що ще здатен робити провидець. Попросіть кількох студентів поділитися тим, що вони знайшли.

Напишіть на дошці: **Господь дає пророків, провидців і одкровителів заради блага людства.**

- Скільки провидців ми маємо на землі сьогодні? (П'ятнадцять—це члени Першого Президентства і Кворуму Дванадцятьох Апостолів).
- Про що ці пророки, провидці і одкровителі повідомляють нас? (Якщо студентам важко відповісти, спитайте, що провидці повідомили, наприклад, про шлюб і сім'ю, освіту, розваги і ЗМІ або статеву чистоту).
- Як ваше життя було благословенне завдяки сучасним пророкам, провидцям і одкровителям?

Ви можете розказати, як пророки, провидці і одкровителі благословили ваше життя. Попросіть студентів прочитати і самостійно обміркувати виступ когось із членів Першого Президентства або Кворуму Дванадцятьох Апостолів на нещодавній генеральній конференції та дослухатися до поради, даної в цьому виступі.





# Мосія 9–10

## Вступ

За часів правління царя Веніямина Зениф повів групу нефійців із Зарагемлі, щоб оселитися серед ламанійців у землі Нефія. У Мосія 9–22 вміщено розповідь про пережите цими людьми. Цар ламанійців дозволив народу Зенифа оселитися між ними, оскільки мав

прихований план привести цих людей у залежність. Лжетрадиції ламанійців та їхня ненависть до нефійців урешті-решт призвели до війни між ними. Народ Зенифа поклався на Господа, щоб Він дав їм сили, і їм вдалося вигнати ламанійців зі своєї землі.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 9:1–13

#### Зениф веде групу нефійців, щоб повернутися в землю Нефія

Попросіть студентів пригадати якийсь випадок, коли вони надзвичайно хотіли чогось. Запропонуйте кільком з них розповісти про це. Поясніть, що сьогодні вони дізнаються про одного чоловіка, який хотів чогось настільки сильно, що не зміг розгледіти можливі наслідки свого бажання.

Нехай студенти подивляться на схему подорожей, яку вони почали малювати на попередньому уроці. Нагадайте їм, що чоловік, якого звали Аммон, вів групу, яка вирушила із Зарагемлі, і знайшов Лімгія та його народ у землі Нефія. (Ви можете пояснити, що у Книзі Мормона розповідається про двох чоловіків, яких звали Аммон. Про одного з них студенти дізнаються сьогодні. Інший був сином Мосії, який став великим місіонером серед ламанійців. Студенти почнуть читати про нього в Мосія 27). Нехай студенти звернуться до Мосія 7–8 і знайдуть дату, що вказана або внизу сторінки або у стислому змісті цих розділів (приблизно 121 р. до Р.Х.). Нехай вони порівняють цю дату з датою в Мосія 9 (приблизно 200 р. до Р.Х., це приблизно на 80 років раніше). Спитайте, чи може хтось пояснити цю несподівану різницю в датах.

Поясніть: у розділах Мосія 8 і Мосія 9 сюжетна лінія повертається на 80 років назад, щоб розповісти про Зенифа, який був дідом царя Лімгія. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос вступні слова Мормона до літопису про Зенифа на початку Мосія 9. Потім попросіть іншого студента прочитати вголос Мосія 9:1–2.

Нехай студенти намалюють на своїй схемі ще одну стрілку, яка вкаже напрямком подорожі, яку здійснила перша група, що пішла із Зарагемлі до землі Нефія. Зазначте, що в цю групу входив і Зениф. Як показано на схемі на цій сторінці, ця стрілка має вказувати, що ця група також повернулася до Зарагемлі. Нехай вони зроблять на схемі напис "Деякі нефійці прагнули повернути собі землю Нефія". (Див. повну схему, вміщену в Додатку, що в кінці цього посібника).

24 золоті пластини (книга Етера)

Попросіть іншого студента прочитати Мосія 9:3–4. Нехай решта класу слідкує і знайде: (1) що так сильно хотів здобути Зениф і (2) про Кого він не дуже поспішав згадувати.

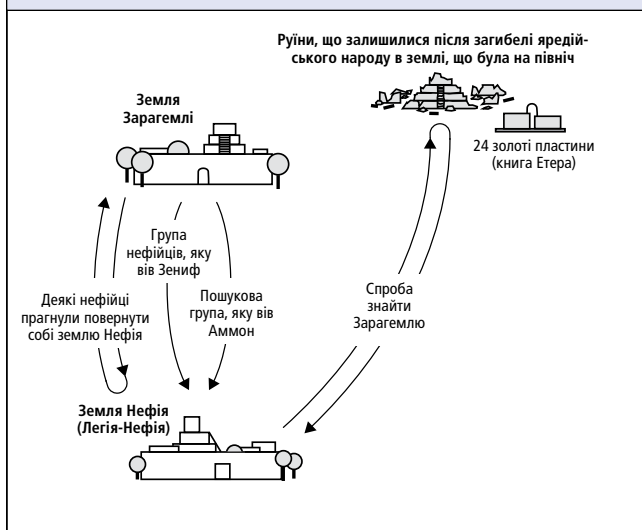
- Що означає бути надто завзятим? (Бути нетерплячим або надмірно зацікавленим у досягненні чогось).
- Що, на вашу думку, означає не поспішати згадувати Господа?

Поясніть: через те, що Зениф був надто завзятим і не дуже поспішав згадувати Господа, відпустився помилки. Нехай студенти прочитають Мосія 9:5–7, 10 і знайдуть, що це була за помилка.

### Дати у виносках і стислому змісті до розділів

Скажіть студентам, що приблизні дати вміщено внизу кожної сторінки (або у стислому змісті до розділів) Книги Мормона, щоб допомогти встановити історичний контекст подій, які описано на цих сторінках. Якщо студентам стають відомі ці дати, то вони побачать, як описані в Книзі Мормона події пов'язані одна з одною та іншими подіями в історії.

### Огляд подорожей, описаних в Мосія 7–24



- Що не розгледів Зениф через своє надмірне бажання отримати землю Нефія?
- Яка небезпека криється в надмірному бажанні, коли доводиться приймати рішення?
- Яка може виникнути небезпека при прийнятті рішень, коли ми не радимося з Господом?

Підсумуйте Мосія 9:11–13, сказавши студентам, що через 12 років народ Зенифа став настільки процвітаючим, що ламанійський цар став хвилюватися, як би не сталося так, що вони потраплять у залежність до нефійців, тому він “почав спонукати свій народ, щоб вони сварилися з народом [Зенифа]” (Мосія 9:13).

### Мосія 9:14–10:22

#### Ламанійці намагаються поневолити народ Зенифа

Напишіть на дошці такі слова і фрази: *навчання в школі, опір спокусам, проблеми з друзями, провідництво, робота, конфлікти з членами сім'ї, спорт*. (Залежно від потреб та інтересів студентів ви можете додати ще й інше до цього списку).

Попросіть когось зі студентів стати перед класом і простягти вперед свої руки. Покладіть на руки студента якісь невеликі предмети, наприклад, книжки або камінці, і попросіть студента тримати їх. Поясніть, що ці предмети символізують труднощі, про які написано на дошці. Спитайте клас:

- У чому з переліченого ви хотіли б мати більше сили й підтримки?

Покладіть ще по одному чи два предмети на руки студенту. Спитайте клас:

- Чи траплялося вам відчувати, що ваш тягар надто важкий і ви хочете мати більше здібностей чи сили, щоб подолати свої труднощі?

Попросіть двох студентів стати перед класом і підтримати руки студента, який тримає покладені предмети. Поясніть: далі в сьогоднішньому уроці йтиметься про групу людей, які виявили, що їм потрібно більше сили. Скажіть, що під час цього уроку студенти будуть шукати шляхи, як можна отримати більше сили у своєму житті. (Попросіть студентів, що стояли перед класом, зайняти свої місця).

Поясніть, що у Мосія 9 і 10 розповідається про два випадки, коли ламанійці прийшли воювати проти Зенифа та його народу. Перемалуйте вказану далі схему на дошку, але не вказуйте відповіді, подані в дужках. Скажіть студентам, що вони будуть досліджувати уривки з Писань, вказані на дошці, й шукати відповіді на запитання, що вгорі схеми. Попросіть половину класу скористатися уривками, що у першому рядку, щоб знайти відповіді, що стосуються Зенифа та його народу. Нехай друга половина класу дослідить уривки з Писань, що в другому рядку, і відповідь на запитання про ламанійців. Запропонуйте комусь зі студентів з кожної групи написати їхні відповіді на дошці, коли вони знайдуть їх.

	Що робив народ, аби підготуватися?	Що вони зробили, аби покласти свою довіру на Господа?	Яким був результат цього?
Зениф та його народ	Мосія 9:14–16; 10:1–2, 7, 9–10 (Вони озброїлися і вийшли на битву).	Мосія 9:17; 10:19 (Вони молилися і згадували, що Господь визволив їхніх предків).	Мосія 9:18; 10:20 (Господь зміцнив їх, і їм вдалося вигнати ламанійців зі своєї землі).
Ламанійці	Мосія 10:6–8 (Вони озброїлися і пішли на битву).	Мосія 10:11 (Нічого. Вони поклалися лише на власну силу).	Мосія 10:19–20 (Ламанійців було прогнано з тієї землі, величезну кількість їх було вбито).

Після того, як студенти закінчать роботу над схемою, спитайте:

- Яку схожість і яку відмінність ви бачите між підготовкою до бою народу Зенифа і ламанійців?

- Чого ми можемо навчитися з цього порівняння?

Напишіть на дошці такий принцип: *Господь буде зміцнювати нас, коли ми робимо все можливе і покладаємо свою довіру на Нього.*

Знову зверніть увагу на труднощі, про які написано на дошці, і нагадайте студентам про інсценування.

- Як, на вашу думку, цей принцип можна застосовувати в ситуаціях, коли ми маємо деякі з цих труднощів?

Можна навести вказані далі приклади, аби допомогти студентам подумати, як вони, прагнучи зміцнення, можуть робити все, що в їхніх силах, і покладатися на Господа:

1. На вас чекає важливий іспит у школі, і вам хотілося б бути зміцненими, щоб скласти його.
2. Вам не вдається позбутися поганої звички, і ви не відчуваєте в собі достатньо сили, щоб подолати її самотужки.
3. У вас є непорозуміння з членами сім'ї, і ви відчуваєте, що не в силах витримати такі великі переживання без сторонньої допомоги.

Попросіть студентів проглянути перші три рядки в Мосія 9:18. (Ви можете запропонувати студентам позначити ці рядки у своїх примірниках Писань).

- Коли ви відчули істинність того, що сказано в цих рядках?

Ви можете поділитися власним досвідом, який би показував готовність Господа зміцнити нас, коли ми робимо все можливе зі свого боку і покладаємо надію на Нього.

Поясніть: перед тим, як Зениф та його народ виступили на битву вдруге, Зениф пояснив своєму народу, чому ламанійці сповнені такої ненависті до нефійців. Напишіть на дошці слова *розгніватися* та *погано поводитися з ними* і спитайте студентів, як би вони пояснили значення цих слів. (Розгніватися означає стати надзвичайно злими; погано поводитися означає ображати або недобре ставитися чи бути несправедливими по відношенню до когось).

Аби допомогти студентам побачити, що на цілих поколіннях може позначитися те, **що люди тримають образу, гніваються і не прощають**, поділіть їх на пари і нехай кожна пара прочитає Мосія 10:12–18. Попросіть їх знайти, чому нащадки Ламана і Лемуїла продовжували ненавидіти нащадків Нефія.

Після того, як пари прочитають ці вірші, нехай вони обговорять між собою наведені далі запитання. (Можна написати ці запитання на дошці, поки вони будуть читати, або ж підготувати їх як роздатковий матеріал для кожної пари).

- Чому ламанійці так сильно ненавиділи нефійців?
- Кого ранив те, що ми гніваємося або відмовляємося простити?
- Як може позначитися гнів людини на її сім'ї тепер і у майбутньому?

Прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Дональда Л. Холлстрома, сімдесятичника. Попросіть студентів послухати, що ми можемо зробити, коли відчуваємо, що нас хтось образив або що ми гніваємося на когось.

“Якщо ви відчуваєте, що постраждали від когось (члена сім'ї, друга, іншого члена Церкви, церковного провідника, колеги на роботі) або чогось (смерті близької людини, проблем зі здоров'ям, фінансових негараздів, жорстокого поводження, глибоких звичок), розберіться безпосередньо з цією проблемою і робіть це всіма силами, які тільки маєте. ... І, без зволікань, звертайтеся до Господа. Виявляйте до Нього всю віру, яку тільки маєте. Дозвольте Йому розділити з вами ваш тягар. Дозвольте Його милості полегшити вашу ношу. ... Ніколи не дозволяйте земним обставинам духовно знесилювати вас” (“Зверніться до Господа”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, с. 80).

Попросіть студентів поміркувати над вказаними далі запитаннями. (Ви можете запропонувати їм написати свої відповіді у щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять).

- Чи поводитися ви коли-небудь з кимось погано або чи відчували ви коли-небудь до когось гнів?
- До кого ви можете звернутися по допомогу, коли стараєтеся простити? Як ви можете уникати почуття образи чи гніву у майбутньому?

Попросіть студентів подумати про час, коли вони простили комусь. Нехай кілька студентів розкажуть, що вони відчували, коли простили і позбулися почуття образи чи гніву. Можете й ви поділитися власним свідченням про те, що слід прагнути Господньої допомоги, аби простити інших.

# Мосія 11–12:17

## Вступ

Оскільки гордість і розпусне життя царя Ноя привели багатьох з його народу до злочестивості, Господь послав пророка Авінадія попередити Ноя і його народ. Авінадій попередив, що їх можуть поневолити, якщо

вони не покаються. Народ вибрав не прислухатися до цього попередження, і цар Ной наказав кинути Авінадія у в'язницю.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 11:1–19

#### Цар Ной веде свій народ до злочестивості

До початку заняття напишіть на дошці наступні запитання:

*Як би ви прореагували, якби ваші батьки сказали, що деякі з ваших друзів погано впливають на вас?*

*Як би ви прореагували, якби хтось із церковних провідників сказав, що одне з ваших улюблених занять завважає вам духовно зростати?*

*Як би ви прореагували, якби пророк висловився проти деяких розваг, які вам до душі?*

Попросіть студентів самостійно поміркувати над цими запитаннями. Потім спитайте:

- У чому складність цих ситуацій?
- Що б ви могли зробити, аби прислухатися до поради своїх батьків або провідників у подібних ситуаціях?
- Чому праведні люди готові дослухатися до поради, навіть якщо це й вимагає від них нелегких змін у житті?

Поясніть, що на цьому уроці студенти дізнаються про групу людей, які не захотіли прислухатися до поради пророка.

Щоб дати контекст для цього уроку, нагадайте студентам, що Зениф привів своїх людей в землю Нефія, де вони потрапили у залежність від ламанійців. Хоч надто велика завзятість Зенифа і стала причиною обману його ламанійцями, усе ж він був хорошою людиною, він навчав свій народ покладати довіру на Господа. Перед смертю Зениф передав царство своєму сину Ною. (Див. Мосія 9–10).

Поясніть, що Ной був злочестивою людиною. Аби показати, як його злочестивість впливала на його народ, розділіть клас на дві групи. Попросіть першу групу прочитати Мосія 11:1–2, 5–7, а другу групу—Мосія 11:14–19. Нехай обидві групи знайдуть докази того, як злочестивість царя Ноя впливала на народ. Допоможіть студентам проаналізувати ці вірші, поставивши їм, наприклад, такі запитання:

- Як ви думаєте, чому народ був готовий підтримувати Ноя в його злочестивості?
- Чому “марні й улесливі слова” є способом обману людей? (Під час обговорення цього питання, ви можете зазначити, що улесливі слова—це нещира похвала, як правило, спрямована на те, щоб маніпулювати людиною, якій лестять).
- Чого ми можемо навчитися з цієї розповіді про народ Ноя стосовно нашого реагування на марні й улесливі слова? (Вірячи марним і улесливим словам інших, ми тим самим дозволяємо ввести себе в оману).
- Що ми можемо робити, коли люди навколо нас живуть несправедливо?

### Пристаосуйте урок до потреб студентів

У більшості уроків міститься більше істин із Писань, ніж ви можете розібрати у даний для вас час. Вивчаючи Писання і навчальні матеріали, шукайте проводу Святого Духа, щоб знати, які з вчень і принципів є найважливішими для ваших студентів, щоб вони дізналися про них і обговорили їх на уроці. Святий Дух допомагатиме вам пристосувати кожний урок до потреб студентів.

**Мосія 11:20–12:17**

**Авінадій попереджає народ, що вони можуть потрапити у залежність, якщо не покаються**

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 11:20

- Що зробив Господь, аби допомогти народу Ноя? (Він послав пророка, щоб той закликав їх покаятися).

Напишіть на дошці такий принцип: **Бог посилає пророків, щоб допомогти нам покаятися й уникнути нещастя.** Поясніть, що Господь двічі послав Авінадія попереджати цей народ.

Перемалюйте на дошку вказану далі таблицю. Залиште достатньо місця, щоб написати підсумок під кожним посиленням на Писання.

	Послання Авінадія	Реакція народу
Перше попередження	Мосія 11:20–25	Мосія 11:26–29
Друге попередження	Мосія 12:1–8	Мосія 12:9–17

**Пропонуйте студентам писати на дошці**

Коли студенти пишуть на дошці, ви можете дивитися на клас і продовжувати сприяти обговоренню. Це привертає увагу студентів до дошки і стимулює їх брати участь в обговоренні. Нагадуйте студентам, що у них немає потреби записувати відповіді повністю, достатньо буде записати кілька ключових слів з коментарів, що даються. Щоб допомогти їм бути активними на уроці, ви можете попросити, щоб один зі студентів писав кілька хвилин, а потім дайте таку ж можливість ще комусь з них.

Аби допомогти студентам зрозуміти послання Авінадія, попросіть половину класу прочитати Мосія 11:20–25, де сказано про перше попередження Авінадія, а другу половину класу попросіть прочитати Мосія 12:1–8, де сказано про його друге попередження. Попросіть студентів у кожній групі узагальнити послання Авінадія, а хтось зі студентів нехай напише на дошці їхні висновки під відповідними посиленнями на Писання.

- Які відмінності ви бачите між двома попередженнями Авінадія?

Аби допомогти студентам побачити ці відмінності, можна привернути їхню увагу до Мосія 11:20–25 і повторюваних там фраз: “якщо вони не покаються” і “якщо цей народ не покається”. Можете запропонувати їм позначити ці фрази. Потім попросіть їх знайти різницю між словами у цих фразах і словами в Мосія 12:1–8. Ви можете запропонувати, щоб студенти особливо звернули увагу на слова *якщо* і *станеться* в цих віршах. (Допоможіть студентам зрозуміти, що люди могли б уникнути таких наслідків, якби покаюлися після першого попередження. А оскільки люди відмовилися покаятися, наслідків не можна було уникнути і вони стали навіть тяжчими у другому попередженні Авінадія).

- Чого навчають вас ці відмінності про наслідки ігнорування пророчого попередження?
- У чому криється небезпека, якщо ми продовжуємо грішити і не каємося?

Аби допомогти студентам зрозуміти реакцію людей на послання Авінадія, попросіть половину класу прочитати Мосія 11:26–29, звертаючи увагу на те, як прореагували ці люди і їхній цар на перше послання Авінадія. Попросіть другу половину класу прочитати Мосія 12:9–17 і знайти реакцію людей на друге послання Авінадія. Нехай студенти в кожній групі узагальнять ці реакції, а хтось із студентів нехай стисло опише їх у таблиці.

- Як ви думаєте, чому народ так гнівно прореагував на Авінадія, який намагався допомогти їм? Чому, на їхню думку, люди захищали царя Ноя, який вів їх до нещастя?
- У Мосія 11:29 ми читаємо, що “очі людей були засліплені”. Як ці люди стали сліпими до істини?

Коли студенти будуть обговорювати ці запитання, допоможіть їм усвідомити такий принцип: **Гріх може засліпити нас, і ми не зможемо зрозуміти істинність слів пророка.** Поясніть, що у своїй сліпоті люди думали, що Ной був їхнім другом, а



Авінадій—ворогом, коли насправді це було навпаки. Попросіть студентів самостійно подумати над такими запитаннями:

- Чи доводилося вам колись гніватися або виправдовувати свої помилки, коли хтось виправляв вас, навіть знаючи, що та людина робила правильно?
- Що ми можемо робити, аби приймати пораду від членів сім'ї, місцевих церковних провідників і пророків, коли вони дають вам пораду, як дотримуватися слова Бога?

Зазначте: багато людей заохочує нас жити за словом Бога. Аби допомогти студентам і далі думати про те, як слід реагувати на тих, хто дає нам пораду змінитися або покаятися, зверніться до трьох запитань, які ви написали на дошці до початку уроку. Нехай студенти дадуть відповідь на одне з цих запитань у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять. Дайте їм достатньо часу для виконання цього завдання, а потім попросіть кількох з них розказати про випадок, коли вони були благословенні за те, що дослухалися до поради батьків або церковних провідників. Закличте їх, щоб вони прагнули отримати пораду від батьків, місцевих церковних провідників і пророків, а потім дослухалися до неї.

### Повторення вірша для опанування

Студенти глибше будуть розуміти уривки з Писань, якщо в них виникатимуть свої запитання стосовно цих уривків. Запросіть студентів працювати спільно, усім класом або невеличкими групами, щоб написати підказки до конкретних уривків з Писань, призначених для опанування. (Ви можете вибрати ті уривки, які, на ваш погляд, студентам треба засвоїти або повторити). Потім нехай вони прочитають вам свої підказки. Вам зараховуються бали, якщо ви правильно назвете уривок з Писань, призначений для опанування. Бали зараховуються класу, якщо ви не зможете правильно назвати уривок.

*Примітка:* Якщо у вас немає достатньо часу, щоб провести цю вправу як частину уроку, ви можете це зробити в інший день. Інші вправи для повторення матеріалу див. у Додатку, що в кінці цього посібника.

# Мосія 12:18–14:12

## Вступ

Коли цар Ной та його священники допитували Авінадія, пророк докорив їм за те, що вони не навчають заповідям і не виконують їх. Цар Ной наказав своїм священникам вбити Авінадія, але Бог захистив Авінадія

і дав йому силу, щоб він продовжив передавати своє послання. Цитуючи Ісаю, Авінадій свідчив про Ісуса Христа і Його Спокуту.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 12:18–13:26

**Авінадій докоряє царю Ною та його священникам за те, що вони відмовилися виконувати заповіді і навчати їм.**

Щоб розпочати урок, напишіть на дошці такі твердження:

*Я ЗНАЮ, що означає жити за євангелією Ісуса Христа.*

*Я ЖИВУ за євангелією Ісуса Христа.*

Попросіть студентів подумати, наскільки їхнє життя відповідає цим твердженням за шкалою від 1 до 10 (10 означає, що воно якнайкраще відповідає цим твердженням).

- Як ви думаєте, чому важливо, щоб наше життя насправді відповідало обом цим твердженням?

Поясніть: коли студенти будуть обговорювати слова Авінадія, вони дізнаються більше про те, як важливо знати євангелію і жити за нею. Нагадайте їм, що на попередньому уроці вони обговорювали розповідь про те, як цар Ной та його священники кинули Авінадія у в'язницю за його пророкування проти них (див. Мосія 12:1–17). Підсумуйте Мосія 12:18–24, пояснивши, що пізніше Авінадія привели й поставили перед царем Ноем та його священниками. Священники ставили йому запитання, намагаючись заплутати його, аби він сказав те, що вони могли б використати проти нього. Після цього один з них попросив його пояснити уривок з Писань.

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 12:25–30 і знайти, за що Авінадій докоряв Ною та його священникам. Коли студенти назвуть, що вони знайшли, спитайте:

- Авінадій сказав, що Ной та його священники перекрутили шляхи Господа (див. Мосія 12:26). Іншими словами, вони спалюжили священне і звернули з правильної дороги життя. Як саме Ной та його священники перекрутили шляхи Господа?

Аби допомогти студентам відповісти на це запитання, ви можете зазначити, що священники заявляли, що спасіння може прийти через закон Мойсея (див. Мосія 12:32). Але вони не виконували Десять заповідей, які були частиною цього закону, і не навчали людей, що необхідно ці заповіді виконувати (див. Мосія 11:1–15; 12:27–29, 37; 13:25–26).

Вкажіть на твердження, написані на дошці.

- Як ви думаєте, за шкалою від 1 до 10, наскільки життя Ноя та його священників відповідають кожному з цих тверджень?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 12:31–33. Нехай клас визначить принцип, якого Авінадій навчав Ноя та його священників. (Він навчав: **якщо ми виконуємо заповіді Бога, то будемо спасенні**).

Наведіть приклади, про які розповів старійшина Ф. Мелвін Хеммонд, сімдесятник. Попросіть студентів послухати, що тут сказано про те, як важливо і знати заповіді, і виконувати їх.

“Багато років тому місіонер, який щойно повернувся зі своєї місії, сміливо встав на причесних зборах і голосно заявив, що він дізнався завдяки своєму вивченню Писань,

що євангелія є істинною і що він готовий віддати своє життя за Господа і Його Церкву. Через два тижні він, принижений і наляканий, стояв перед єпископом свого студентського приходу, зізнаючись, що в момент слабкості втратив цнотливість. Його заява про відданість Спасителю якось забулася у вихорі пристрасті. І хоч студент знав слово Бога, він не пов'язував це знання з практичним його застосуванням кожного дня, щоб дійсно жити так, як вчить Христос.

Одна прекрасна дівчина працювала над тим, щоб задовольнити всі вимоги для отримання звання “Зріла молода жінка”. Вона вдумливо написала про свої особисті цілі і дбайливо поклала написане у свій щоденник. Вона категорично написала, що буде зустрічатися лише з гідними молодими чоловіками і знайде того, хто стане для неї особливим і поведе її у храм. У вісімнадцять вона забула про ці свої цілі; вона втекла з дому з хлопцем, який не був членом Церкви. Багато сліз пролили ті, хто любив її найбільше,—її батьки, вчителі та друзі. Їй не вдалося пов'язати вимоги закону з реальністю справжнього учнівства” (“Eliminating the Void between Information and Application,” супутникова трансляція навчання для ЦСО, серп. 2003, с. 17, si.lds.org).

- Чому нам, щоб заслужити спасіння, недостатньо самого лише знання заповідей?

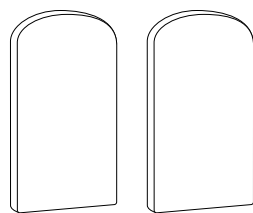
Покажіть ілюстрацію “Авінадій перед царем Ноем” (62042 192; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 75). Попросіть студентів описати, що на ній зображено. (Цар наказав убити Авінадія. Господь захищає Авінадія). Аби допомогти студентам зрозуміти цю розповідь, можна попросити трьох студентів встати і прочитати цей уривок за ролями. Один з них буде виступати в ролі оповідача. Другий буде читати слова царя Ноя. Третій—слова Авінадія. По-перше, попросіть оповідача і студента в ролі царя Ноя прочитати їхні частини тексту в Мосія 13:1–2. Потім нехай студент, який виступає в ролі Авінадія, відповідає словами з Мосія 13:3–4. Оповідач після цього прочитає Мосія 13:5–6. Потім студент в ролі Авінадія завершить словами з Мосія 13:7–11.

Приверніть увагу студентів до Мосія 13:11.

- Що, на вашу думку, означає, мати заповіді записаними в наших серцях? (Допоможіть студентам зрозуміти: щоб мати заповіді записаними в наших серцях, ми повинні знати євангелію і жити за нею).

Зазначте: до того, як Ной захотів вбити Авінадія, той почав цитувати уривок з Писань, який, можливо, був знайомий царю та його священникам і який вказував на їхню злочестивість. Нехай клас подумки прочитає Мосія 12:34–36, щоб побачити, чи здався уривок, процитований Авінадієм, знайомим Ноею та його священникам. Дайте студентам зрозуміти, що Авінадій почав цитувати Десять заповідей.

Намалюйте на дошці дві великі пусті кам'яні таблиці. Нехай хтось зі студентів напише одну з Десяти заповідей на одній з цих таблиць. Потім нехай цей студент передасть крейду іншому студенту, щоб написати іншу з Десяти заповідей. Повторюйте це доти, поки студенти не напишуть усі заповіді, які вони пам'ятають. Попросіть їх перевірити свої відповіді з написаним в Мосія 12:34–36 і 13:12–24. Ви можете запропонувати їм позначити Десять заповідей у цих віршах і у Вихід 20:3–17 (вірш для опанування).



Прочитайте наведене далі твердження Президента Гордона Б. Хінклі:

“Десять заповідей [були] написані перстом Єгови на кам'яних таблицях заради спасіння й безпеки, заради захисту й щастя дітей Ізраїля і заради всіх поколінь, які мали прийти після них” (“Our Solemn Responsibilities,” *Ensign*, Nov. 1991, 51).

Запропонуйте студентам проглянути Десять заповідей і подумати, наскільки старанно вони їх виконують.



### Читання за ролями

Читання уривків з Писань за ролями може допомогти студентам уявити людей та події, про які в них йдеться. Просіть студентів робити це цікаво і з задоволенням, проте без відволікання від священності подій, про які йдеться в Писаннях.

## Мосія 13:27–14:12

### Авінадій навчає про спасіння через Спокуту Ісуса Христа

Напишіть на дошці вказане далі (ви можете це написати до початку уроку). Попросіть студентів подумати, як закінчити цю фразу.

*“Але навіть беручи до уваги весь наш послух і добрі справи, ми не можемо спасти себе від смерті або наслідків особистих гріхів без ...”.*

Прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса:

“Але навіть беручи до уваги весь наш послух і добрі справи, ми не можемо спасти себе від смерті або наслідків особистих гріхів без благодаті, яка приходить внаслідок Спокути Ісуса Христа. Книга Мормона чітко дає це зрозуміти. Вона навчає, що “спасіння не приходить тільки через закон” (Мосія 13:28). Іншими словами, спасіння не приходить лише завдяки дотриманню заповідей. ... Навіть ті, хто намагається слухатися Бога і служити Йому всім серцем, могуттю, розумом і силою, є “нічого не вартими служителями” (Мосія 2:21). Людина не може сама здобути собі спасіння” (“Another Testament of Jesus Christ,” *Ensign*, Mar. 1994, 67).

Закінчіть фразу на дошці, написавши без благодаті, яка приходить внаслідок Спокути Ісуса Христа. Потім попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Мосія 13:28, 32–35. Попросіть клас знайти слова і фрази, які стосуються висловлювання старійшини Оукса. Нехай студенти скажуть, що вони знайшли. (Серед можливих відповідей буде: “спокута”, “викуплення Бога”, “пришестя Месії” і обіцяння, що “Бог Сам прийде до дітей людських”).

Поясніть: твердження Авінадія про “закон” в Мосія 13:28 і 32 стосується закону Мойсея, в який входив і чіткий звід заповідей, виконання яких супроводжувалося жертвоприношеннями, святами та іншими ритуалами. Цей закон було дано, щоб допомогти ізраїльтянам пам’ятати Бога і чекати на Спокуту Ісуса Христа. З часом багато ізраїльтян вже не розуміли ролі Ісуса Христа як їхнього Спасителя, оскільки вони вважали, що можуть спастися, лише виконуючи закон Мойсея.

- Авінадій свідчив, що **ніхто не може бути спасеним, як тільки через Спокуту Ісуса Христа** (див. Мосія 13:28, 32). Чому для нас важливо розуміти цю істину?

Поясніть, що Авінадій, промовляючи до Ноя та його священників, цитував деякі з пророцтв Ісаї про Ісуса Христа. Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 14:3–12. Нехай вони знайдуть слова чи фрази, якими описано, що зробив Спаситель, аби принести їм спасіння.

Дайте кілька хвилин, щоб студенти уважно прочитали ці вірші, а потім спитайте, що вони знайшли. Ви можете написати їхні відповіді на дошці. Аби допомогти студентам замислитися над тим, які печаль і горе переніс заради них Спаситель, і щоб допомогти їм подумати про Його страждання за їхні гріхи, прочитайте їм наведені далі твердження. Попросіть їх подумки завершити такі твердження:

Ісус Христос переніс такі мої печалі, як ...

Ісуса Христа було поранено і забито за такі мої гріхи, як ...

Спитайте студентів, що для них означає таке твердження: “Його бичуванням ми зцілені” (Мосія 14:5). Можливо, вам потрібно буде пояснити, що слово *бичування* стосується конкретно ран, які залишилися на тілі Спасителя після того, як Його бичували, тобто били батогами (див. Іван 19:1). Узагалі-то цим словом називаються всі Його страждання.

Після того, як студенти поділяться почуттями, які в них викликало це твердження, свідчить про те, що завдяки стражданням Спасителя і нашим власним старанням у виконанні заповідей, ми можемо отримати мир і прощення в цьому житті і спасіння в житті прийдешньому (див. УЗ 59:23; Уложення віри 1:3). Попросіть студентів виявляти любов і вдячність до Спасителя виконанням заповідей.

# Мосія 15–17

## Вступ

Авінадій, продовжуючи проповідувати царю Ною та його священикам, свідчив про роль Ісуса Христа як Викупителя. Один із священиків царя Ноя, Алма, повірив Авінадію. Цар Ной прогнав Алму зі свого двору і наказав своїм слугам вбити його, однак Алма втік від них і записав вчення, які почув від Авінадія. Після того, як

Авінадій передав послання, яке Господь послав його сповістити, цар Ной та його священики погрозували вбити Авінадія, якщо той не відмовиться від сказаного ним. Відмовившись зректись свого свідчення, він загинув, "приймавши смерть від вогню" і "запечатавши істинність своїх слів своєю смертю" (Мосія 17:20).

## Рекомендації для навчання

### Мосія 15–16

#### Авінадій навчає про роль Ісуса Христа як Викупителя

Дайте студентам дві хвилини, щоб вони знайшли слова *викупити*, *викупляє*, *викуплені* та похідні від них і *викуплення* в Мосія 15–16. Ви можете запропонувати, щоб вони позначили ці слова. Поясніть: якщо різні форми одного й того ж слова повторюються у блоці Писань, це може свідчити, що дане слово є важливим для автора цього послання. Попросіть студентів на сьогоднішньому уроці зосередитися на вченнях Авінадія про викуплення.

Аби допомогти студентам зрозуміти роль Ісуса Христа як Викупителя, намалуйте на дошці таку схему:



Укажіть на фігуру, позначену як "Правопорушник" і попросіть студентів уявити, що вони скоїли злочин. Як покарання, їм було присуджено сплатити великий штраф, і законного й чесного способу уникнути сплати цього штрафу у них немає. Спитайте студентів, що б вони відчували, якби на них було накладено таке стягнення. Потім нехай вони уявлять, що хтось із членів сім'ї або друзів пропонує заплатити цей штраф за них.

- Що б ви відчували до цієї людини?

Поясніть: сплативши штраф, цей член сім'ї або друг викупив би їх від їхнього покарання. Слово *викупити* означає звільнити від боргу або звільнити за викуп. Ви можете запропонувати студентам написати ці визначення біля одного з віршів у Мосія 15, в якому є одна з форм слова *викупити*.

Напишіть слово *Ми* під словом *Правопорушник*. Напишіть слово *Справедливість* під словом *Покарання*. Поясніть: оскільки ми всі згрішили і порушили закони Бога, ми повинні бути покараними. Іншими словами, ми повинні задовольнити вимоги справедливості. Прочитайте наведені далі слова старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть студентів послухати, якими є деякі з наслідків порушення Божих законів:

"Справедливість ... вимагає покарання за кожен порушений закон. Коли ви виконуете Божі закони, то маєте благословення, але ви не можете заробити ніяких бонусів, які можна застосувати у випадку порушення закону. Якщо порушення закону ніяким чином не відшкодувати, це може призвести до того, що ваше життя буде нещасним і

ви не зможете повернутися до Бога” (“Спокута може забезпечити вам мир і щастя”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2006, сс. 41–42).

- Відповідно до слів старійшини Скотта, якими є деякі з наслідків порушення Божих законів?

Коли студенти визначають наслідки порушення Божих законів, зітріть з дошки слово *Штраф*. На його місці напишіть слово *Нещастя* і *Відсіченість від присутності Бога*. Нехай студенти подумки прочитають Мосія 15:1, 8–9. Ви можете поставити їм наступні запитання, щоб допомогти зрозуміти деякі з вчень, уміщених в цих віршах:

- Слово *посередник* стосується людини, яка стає між двома людьми або групами людей, щоб допомогти їм примиритися, іншими словами, приходять, щоб встановити злагоду між ними. Як ви думаєте, що означає, що Ісус Христос прийшов, щоб “стати посередником” для нас?
- Зверніть увагу на слова *між ними і справедливістю*. Що, на вашу думку, означає, що Спаситель стоїть “між [нами] і справедливістю”? Як ви думаєте, що означає виконати “вимоги справедливості”?

Допоможіть студентам зрозуміти, що справедливість вимагає, щоб ми були покарані за свої гріхи. Спаситель не скасовує вимоги справедливості; Він стає між нами і справедливістю, щоб задовольнити вимоги справедливості тим, що бере на Себе наше покарання. Він сплатив ціну, щоб викупити нас—звільнити нас від покарання. Помістіть на дошці між написаними словами “Правопорушник” і “Покарання” ілюстрацію із зображенням Спасителя (таку, наприклад, як Господь Ісус Христос [64001 192]).



Покарання  
Справедливість  
Нещастя  
Відсіченість від присутності Бога

Попросіть студентів прочитати подумки Мосія 15:5–7 і подумати про ціну, яку Ісус Христос сплатив, щоб викупити їх—Він став між ними і вимогами справедливості.

Напишіть на дошці:

<i>Ті, хто вибирає для себе бути викупленими</i>	<i>Ті, хто відмовляється бути викупленими</i>
Мосія 15:11–12	Мосія 16:2–5, 12

Поділіть клас на дві групи. Попросіть одну половину студентів дослідити Мосія 15:11–12 і знайти риси характеру людей, які вибрали для себе бути викупленими. Попросіть іншу половину класу дослідити Мосія 16:2–5, 12 і знайти риси характеру людей, які відмовляються бути викупленими. Дайте для цього їм достатньо часу, а потім попросіть першу групу студентів назвати, що вони знайшли.

- Відповідно до Мосія 15:11–12, кого буде викуплено від їхніх гріхів? (Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **Ісус Христос задовольняє вимоги справедливості за тих, хто прислухається до слів пророків, вірить в Його викупительну силу і кається у своїх гріхах**).

Поясніть: ціна, яку Спаситель сплатив,—це особистий дар для кожного, хто вибере бути гідним викуплення шляхом покаяння і старання у виконанні заповідей та завітів, укладених з Богом.

Аби наголосити на особистісній природі Спокути, попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 15:10. Потім приверніть увагу студентів до фрази “Він побачить Своє сім’я” у цьому вірші. Ви можете порадити їм позначити цю фразу. Поясніть, що в цьому вірші слово *сім’я* стосується дітей.

- Коли ми дізналися про те, що стаємо “дітьми Христа”? (Нагадайте студентам про слова царя Веніямина стосовно цього, що знаходяться в Мосія 5. (Див. також урок 55).



Ви можете запропонувати студентам персоніфікувати Мосія 15:10, написавши свої імена над словами “Його сім’я”. Попросіть їх на мить замислитися, що це для них означає.

- Як це вчення впливає на ваше розуміння Спокути?

Попросіть студентів, які прочитали Мосія 16:2–5, 12, сказати, що вони знайшли про тих, хто відмовляються бути викупленими. Аби наголосити, як небезпечно відмовлятися від того, щоб бути викупленими, попросіть всіх студентів подумки прочитати Мосія 16:5.

- Як би відбилася на схемі, намальованій на дошці, ситуація, коли б правопорушник уперто продовжував грішити і відмовлявся покаятись? (Коли студенти будуть відповідати, приберіть ілюстрацію із зображенням Ісуса Христа зі схеми. Ви можете наголосити, що для такої людини “неначе не відбулося ніякого викуплення”).

Запропонуйте студентам прочитати Учення і Завіти 19:16–17, щоб з’ясувати, що трапиться з тими, хто відмовляється покаятися і прийняти Спасителеве викуплення. Ви можете порадити їм написати *УЗ 19:16–17* на полях біля Мосія 16:5 у своїх примірниках Писань.

Помістіть ілюстрацію із зображенням Спасителя знову на її місце на дошці.

- Які істини про вашого Викупителя ви сьогодні засвоїли?

Після того, як студенти дадуть свої відповіді на це запитання, поясніть: крім вчення про те, що Спаситель пропонує викупити нас від покарання за наші гріхи, Авінадій навчав також і про те, що Спаситель викупляє нас від смерті. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Мосія 16:6–11. Свідчіть, що **завдяки Спокуті Ісуса Христа, всі люди будуть воскресені**. Ви можете зазначити, що праведні будуть воскресені у стан щастя.

Попросіть студентів написати у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять про їхні почуття до свого Викупителя і про те, що вони будуть робити, аби вони змогли прийняти викуплення, яке Він пропонує.

## Мосія 17

**Алма вірить Авінадію, його проганяють; Авінадій зазнає смерті від вогню**

Запитайте студентів:

- Чи доводилося вам колись бачити, як хтось відстоював істину в ситуації, хоч це й важко було робити? Що це була за ситуація?

Покажіть ілюстрацію “Авінадій перед царем Ноем” (62042 192; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 75). Підсумуйте Мосія 17:1–6, пояснивши, що коли Авінадій завершив своє послання, священник, якого звали Алма, спробував переконати царя в тому, що Авінадій сказав правду і його слід звільнити. Цар прогнав від себе Алму і послав своїх слуг вбити його. Алма сховався і записав слова Авінадія. Через три дні цар та його священники засудили Авінадія до страти.



Поділіть студентів на пари. Попросіть їх разом з напарниками уважно прочитати вказані далі уривки з Писань: Мосія 17:7–10, де сказано про вибір Авінадія, і Мосія 17:11–12, де сказано про вибір царя Ноя. Попросіть їх порівняти вибір Авінадія з вибором царя Ноя. Також попросіть їх обговорити наведені далі запитання: (Ви можете написати ці запитання на дошці).

- Чому, на вашу думку, слова Авінадія саме так подіяли на царя Ноя? (Див. Мосія 17:11). Як священники царя Ноя вплинули на нього? (Див. Мосія 17:12–13).
- Чого ми можемо навчитися з прикладу Авінадія? (Одна з відповідей, які можуть дати студенти, є такою: **ми можемо бути вірні Богу за будь-яких обставин**).

Якщо можливо, дайте студентам копії наведеного далі висловлювання Президента Гордона Б. Хінклі:

*“Будьте сильними у відстоюванні того, що є правильним. Ми живемо в епоху компромісів. ... У ситуаціях, в яких ми опиняємося щодня, ми знаємо, що є правильним. ... Ми повинні розвивати в собі силу, щоб йти за своїми переконаннями” (“Building Your Tabernacle,” *Ensign*, Nov. 1992, 52).*

Ви можете порадити студентам написати *Я буду вірним\ою Богу за будь-яких обставин* у своїх примірниках Писань на полях біля Мосія 17:9–12. Приверніть увагу студентів до останніх слів Авінадія, “О Боже, візьми мою душу”, що знаходяться в Мосія 17:19. Потім нехай хтось із студентів прочитає вголос Мосія 17:20.

- Що вразило вас в останніх словах Авінадія?

Запропонуйте студентам відповісти на таке запитання у своїх щоденниках для вивчення Писань:

- Що ви будете робити, аби залишатися вірними Богу за будь-яких обставин?

Дайте студентам достатньо для цього часу, а потім нехай вони поділяться тим, що написали. Також спитайте, чи хоче хтось зі студентів розказати, що для них означає евангелія і що вони зробили у минулому, щоб залишатися вірними Господу у важкі часи. На завершення свідчіть.

# Програма домашнього навчання

## Мосія 7–17 (Блок 12)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Мосія 7–17 (блок 12), не призначений для розгляду на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Мосія 7–8)

Вивчаючи Мосія 7–8, студенти зосереджувалися на зв'язку між беззаконням і поневоленням. Також вони дізналися зі слів царя Лімгія, що визнання своїх беззаконь та відчуття суму через них може вести нас до Господа, щоб від Нього отримати визволення. Аммон запевнив Лімгія, що Господь посилає пророків, провидців і одкровителів задля блага людства.

#### День 2 (Мосія 9–10)

Студенти більше дізналися про групу нефійців, що називалися народом Зенифа, які поселилися серед ламанійців. Коли Зениф і його народ пішли на битву проти войовничих ламанійців, то цим було наголошено на тій істині, що: Господь буде зміцнювати нас, коли ми робимо все можливе і покладаємо свою довіру на Нього.

#### День 3 (Мосія 11–14)

Цар Ной ввів свій народ у стан, коли вони чинять мерзоти й злочестя. Студенти дізналися, що Бог посилає пророків, аби допомогти нам покаятися, уникнути нещастя і здобути спасіння. Завдяки вченням пророка Авінадія, студенти дізналися: якщо ми виконуємо заповіді Бога, то будемо спасенні. Вони також дізналися, що джерелом спасіння є Спокута Ісуса Христа.

#### День 4 (Мосія 15–17)

Перед своєю мученицькою смертю Авінадій сміливо заявив, що Спокута Ісуса Христа задовольняє вимоги справедливості для всіх тих, хто вірить у викупну силу Спасителя, кається у своїх гріхах і виконує заповіді. Авінадій також навчав, що завдяки Спокуті Ісуса Христа усі люди будуть воскресені. Вивчаючи ці вчення, студенти розмірковували, як їм покладатися на Спасителя і бути вірними Богу за будь-яких обставин.

### Вступ

У Мосія 7–17 описано подорожі й досвід кількох різних людей і груп. Вибір Зенифа повести групу нефійців, щоб оселитися серед ламанійців, позначився на долі обох народів. Наприклад, народ Зенифа та їхні нащадки пережили випробування, відступництво, поневолення, духовне відродження і визволення. Перша частина цього уроку дасть студентам нагоду ознайомитися з іменами, місцевостями та подіями, про які вони дізнавалися цього тижня. Друга частина уроку допоможе студентам визначити основну тему послання пророка Авінадія народу—Ісус Христос і Його Спокута. Саме за це послання Авінадій був готовий віддати життя.

### Рекомендації для навчання

#### Мосія 7–17

##### *Зробіть огляд історичного контексту й учення*

Вам буде легше пояснити події, про які буде йтися в цьому уроці, якщо ви ознайомитеся з таблицею в рубриці “Огляд Мосія 7–24” у блоці 12, день 1 в навчальному посібнику для студентів. Попросіть студентів прочитати Мосія 7:1–2, і нехай вони визначать, що це за дві землі, про які згадується. Попросіть їх пояснити, чому різні групи нефійців хотіли вирушати в подорож з однієї землі в іншу.

Напишіть назви цих двох земель на протилежних кінцях дошки (або аркушу паперу):

Земля Зарагемлі	Земля Нефія (Легія-Нефія)
-----------------	---------------------------

Наступні запитання можуть допомогти, коли ви зі студентами будете знайомитися з цими подіями. Записуйте на дошці імена людей, про яких йде мова. Ви можете використати всі або кілька з наведених далі запитань, у залежності від коментарів, які дають студенти:

- Чому Зениф хотів залишити землю Зарагемлі? (Див. Мосія 9:1, 3).
- Який зв'язок між Зенифом, Ноем і Лімгієм? (Див. Мосія 7:9).
- Яким царем був Ной? (Див. Мосія 11:1–5, 11).
- Що зробив Бог, аби переконати Ноя та його народ відвернутися від їхньої надзвичайної злочестивості і мерзот? (Він послав Свого пророка Авінадія закликати їх до покаяння).
- Що ви можете сказати про Алму? (Серед відповідей може бути: він був одним із священників царя Ноя, він повірив словам Авінадія і записав їх, він втік, аби його не вбили).
- Чому Мойсей та Ісає є такими важливими у цих розділах, хоч вони й жили задовго до Авінадія і в іншій частині світу?

- Чому Лімгій послав 43 чоловіки у пустиню? (Лімгій та його народ були поневолені ламанійцями і прагнули знайти допомогу у людей із Зарагемлі). Що вони знайшли замість землі Зарагемлі? (Вони знайшли руїни, що залишилися від цивілізації, і 24 золоті пластини з письменами на них).
- Що робили Аммон та інші 15 чоловіків? (Їх послав Мосія, аби з'ясувати, що трапилося з народом Зенифа. Вони знайшли нащадків тих людей, які стали поневоленими. Їхнім царем був онук Зенифа, Лімгій).
- Хто був царем в Зарагемлі і служив як пророк, провидець і одкровитель? (Мосія). Чому його роль як провидця була важливою для Лімгія? (Лімгій дізнався, що Мосія може перекласти написане на 24 золотих пластинах).

Укажіть, що з часу, коли Зениф та його люди залишили Зарагемлю, і часом, коли Аммон та його супутники прибули в землю Нефія, пройшло приблизно 80 років.

Після того, як ви допоможете студентам краще зрозуміти історичний контекст, нагадайте їм, що була ще одна особа, про яку вони дізналися цього тижня, чие ім'я ще не значиться на дошці.

Попросіть, щоб кожний студент прочитав Мосія 16:6–8 і знайшов там ім'я цієї людини. Скажіть студентам, що ця частина Книги Мормона не тільки охоплює великий період історії, вона також і висвітлює вчення про спасіння через Ісуса Христа.

Щоб наголосити на важливості спасіння через Ісуса Христа, перемалюйте наступну таблицю на дошку або підготуйте її як роздатковий матеріал. Попросіть студентів попрацювати в парах, щоб вивчити уривки з Писань, на які дано посилання в таблиці, і обговорити те, що вони знайдуть. Через те, що характер деяких запитань щодо застосування є за своєю природою є

дуже особистим, студенти можуть або відповідати на них одне одному вголос, або написати свої відповіді у щоденниках для вивчення Писань, або просто поміркувати над ними.

Аби допомогти студентам згадати, що вони вивчали під час виконання цієї вправи, працюючи над Писаннями, та на уроках цього тижня, спитайте: Як принципи і вчення, які ви вивчали цього тижня, допомагають вам сподіватися на прощення ваших гріхів?

Давайте студентам можливість свідчити про Ісуса Христа.

Один із способів завершити сьогоднішній урок—прочитати Мосія 16:13–15 і поділитися своїм свідченням про те, що нам потрібен Спаситель. Ще один спосіб—наголосити на двох ученнях, або принципах, які студенти вивчали цього тижня:

**Джерелом спасіння є Спокута Ісуса Христа та Ісус Христос задовольняє вимоги справедливості для всіх тих, хто покається.**

### Наступний блок (Мосія 18–25)

У Мосія 18–25 розповідається, як дві групи людей визволилися з неволі, в якій їх тримали вороги, і безпечно повернулися в Зарагемлю. Ви дізнаєтеся, як Бог направляв кожну з цих груп в їхній втечі. Одна група діяла за планом Гідеона й напоїла охорону, а інша—втекла з Алмою, коли ламанійці спали. Хто навів сон на ламанійців?

Писання	На що звернути увагу	Питання щодо застосування
Мосія 7:33	Як ми визволяємося від духовного і фізичного поневолення.	Як ви відчуваєте, на якій одній з трьох умов, наголошених Лімгієм, вам потрібно зосередитися, щоб зміцнитися в цей час?
Мосія 13:11	Чому цар Ной та багато хто з його народу не зрозуміли місію Ісуса Христа?	Що саме у вашому житті доводить, що заповіді написані у вашому серці? Як саме ви можете вчитися праведності і навчати їй?
Мосія 14:3–7	Важливі слова й фрази, що стосуються страждань Спасителя і відкидання Його.	Як сьогодні люди зневажають і відкидають Спасителя? Як людина ховає своє лице від Нього? Як може хтось робити інакше?
Мосія 15:6–9, 11	Що Ісус Христос "розірвав" і що Він "здобув"; також що ми здобуємо завдяки жертві Спасителя.	Що Господь недавно вчинив заради вашого блага? Як Він став між вами і вимогами справедливості?

# Мосія 18

## Вступ

Після смерті Авінадія Алма таємно навчав людей словам Авінадея. Ті, хто повірив йому, зібралися біля вод Мормона, щоб дізнатися більше. Алма проповідував, передаючи послання про "покаяння, і викуплення, і

віру в Господа" (Мосія 18:7). Ті, хто приймали його вчення і каюлися у своїх гріхах, вступали в завіт хрищення. Люди дотримувалися цього завіту й допомагали одне одному матеріально й духовно.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 18:1–16

#### Алма навчає і христить людей

Покажіть ілюстрацію "Авінадій перед царем Ноем" (62042 192; Альбом "Євангелія в мистецтві" [2009], № 75). Вкажіть на священників на задньому плані цієї ілюстрації. Поясніть, що в Мосія 18 розказано про досвід Алми, який був одним зі священників царя Ноя.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 18:1, 3–6. Нехай клас знайде, що зробив Алма, почувши свідчення Авінадія. Після того, як студенти скажуть, про що вони дізналися, попросіть їх подивитися на свої схеми, на яких зображено подорожі, описані в Мосія 7–24. Скажіть, щоб вони позначили у відповідному місці води Мормона. (Див. повну схему, вміщену в Додатку, що в кінці цього посібника).

#### 24 золоті пластини (книга Етера)

Поясніть, що Алма проповідував з наміром підготувати людей до хрищення. Попросіть студентів подумати про їхнє хрищення. Аби допомогти їм замислитися над тим, що для них означає їхнє хрищення, можна поставити, наприклад, такі запитання:

- Які подробиці свого хрищення ви пам'ятаєте?
- Як батьки, вчителі і провідники допомагали вам підготуватися до хрищення?
- Що ви більше цінуєте в хрищенні тепер, ніж тоді, коли охристилися?

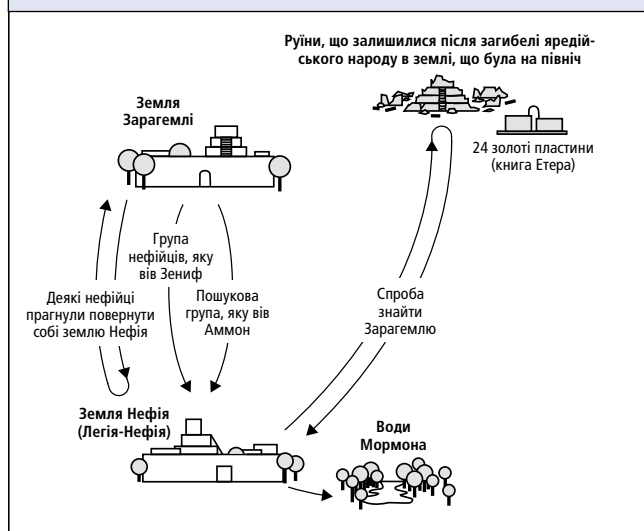
Поясніть: історія про те, як Алма навчав людей біля вод Мормона і христитив їх у цих водах, може допомогти нам глибше зрозуміти завіт хрищення.

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 18:2, 7 і знайти, чого навчав Алма людей, готуючи їх до хрищення.

- На яких вченнях і принципах, відповідно до цих віршів, наголошував Алма?
- Як, на вашу думку, розуміння цих істин може допомогти людині підготуватися до хрищення?

Аби допомогти студентам зрозуміти, що вони можуть робити для дотримання свого завіту хрищення, і допомогти цінувати благословення, які прийдуть, перемалуйте на дошку вказану далі таблицю. Не включайте в неї твердження або посилання на Писання, вміщені в нижній половині таблиці.

### Огляд подорожей, описаних в Мосія 7–24



Я буду ...	Бог обіцяє ...
<p>Допомагати нести тягарі інших людей, щоб вони були легшими (див. Мосія 18:8).</p> <p>Сумувати з тими, хто сумує (див. Мосія 18:9).</p> <p>Співчувати тим, хто потребує співчуття (див. Мосія 18:9).</p> <p>Бути свідками Бога в усі часи і в усьому, і в усіх місцях (див. Мосія 18:9).</p> <p>Служити Богу і виконувати Його заповіді (див. Мосія 18:10).</p>	<p>Щоб мене викупив Бог (див. Мосія 18:9).</p> <p>Щоб мене причислили до тих, хто підніметься у першому воскресінні (див. Мосія 18:9).</p> <p>Щоб мені отримати вічне життя (див. Мосія 18:9).</p> <p>Він проллє на мене Свій Дух (див. Мосія 18:10).</p>

Поясніть: перш ніж запросити людей охриститися, Алма говорив їм про ставлення та дії, які б вказували, що вони готові увійти в цей завіт з Господом і дотримуватися його. (Ви можете нагадати студентам, що завіт—це угода між Богом і людиною, проте “це не угода рівних партнерів. Бог визначає умови завіту, а люди погоджуються робити те, що Він просить. Тоді Бог обіцяє людям певні благословення за їхню послухність” [Путівник по Писаннях, “Завіт”, scriptures.lds.org]. Для святих останніх днів пояснення вимог для того, щоб бути охрищеним, знаходиться в Ученні і Завіті 20:37).

Поділіть клас на дві групи. Попросіть одну групу дослідити Мосія 18:8–11 і знайти, що, як навчав Алма, ми повинні з готовністю робити після нашого хрищення. Попросіть другу групу дослідити той самий уривок і визначити, як Господь обіцяє благословити нас за дотримання нашого завіту. Дайте студентам достатньо часу для опрацювання цих віршів, а потім попросіть кількох з них вийти до дошки і написати у відповідних стовпчиках те, що вони знайшли.

Аби допомогти студентам цінувати свій завіт хрищення, спитайте:

- Що для вас означають дії і ставлення, про які написано у першому стовпчику?
- Чому для вас є важливими обіцяння, записані у другому стовпчику?

Попросіть студентів самостійно дослідити Мосія 18:12–16 і знайти, чим були благословенні Алма і його народ, коли вони увійшли в завіт служити Господу. Запропонуйте студентам розказати, що вони знайшли. Ви можете зазначити, що Алма сповнився Духом Господа, коли готувався охристити Гелама, і що обоє вони, Алма і Гелам, сповнилися Духом, коли хрищення було виконано, а це вказувало на те, що Господь вже почав виконувати Свій завіт, зливаючи Свій Дух на людей.

Свідчіть про те, що **ми отримуємо Дух Господа й обіцяння вічного життя, якщо входимо в завіт хрищення і дотримуємось його.**

## Мосія 18:17–30

### *Алма встановлює Церкву Ісуса Христа серед людей*

Прочитайте наведені далі слова президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства:

“З дня хрищення протягом основних духовних подій нашого життя ми даємо обіцяння Богові і Він дає обіцяння нам. Він завжди виконує Свої обіцяння, проголошені через Його уповноважених слуг, але надзвичайно важливим іспитом нашого життя є те, чи укладемо ми завіти з Ним і чи будемо дотримуватися їх” (“Witnesses for God,” *Ensign*, Nov. 1996, 30).

Приверніть увагу студентів до таблиці на дошці. Поясніть, що вони тепер дізнаються про те, як народ Алми жив відповідно до завіту хрищення і як вони були благословенні за це. Поділіть студентів на дві групи. Попросіть першу групу прочитати Мосія 18:17–23, а іншу групу—Мосія 18:24–30. Коли вони читатимуть, то попросіть обидві групи знайти, як саме Алма навчав людей, аби вони жили так, щоб дотримуватися завіту хрищення. Попросіть, щоб кожний студент з однієї групи розповів про те, що знайшов, тому, кого вибере в іншій групі. Або ж нехай представник від кожної групи розповість, що він чи вона дізналися, всьому класу.



- Як ваш завіт хрищення впливає на ваше життя щодня? (Можна попросити студентів відповісти на це запитання, розказавши, як їхній завіт хрищення впливає на їхнє ставлення до членів сім'ї, вибір розваг або стосунки з однолітками).

Попросіть студентів проглянути Мосія 18:17, 22, 29 і знайти слова й фрази, які вказують, як був благословенний народ за дотримання своїх завітів. Перерахуйте ці благословення на дошці під таблицею, що стосується завіту хрищення. (Можливо вам потрібно буде нагадати студентам, що фраза “стали дітьми Бога” [Мосія 18:22] вказує на те, що ми стаємо спадкоємцями вічного життя через Спокуту Ісуса Христа [Мосія 18:22]).

Аби допомогти студентам побачити, що **великі благословення приходять до тих, хто дотримується завіту хрищення**, зверніть увагу студентів на таблицю, що на дошці, і спитайте:

- У чому, як ви бачили, були благословенні ваші друзі, члени вашої сім'ї або члени вашого приходу за дотримання їхніх завітів?
- Як Господь благословив вас за дотримання вашого завіту хрищення?

Свідчіть, як дотримання завітів принесло благословення у ваше життя.

## Мосія 18:31–35

### *Ті, хто належить до Церкви, втікають від переслідування царя Ноя*

Підсумуйте Мосія 18:31–33, пояснивши, що одного дня, коли Алма та його люди зібралися послухати слово Господа, їх знайшли слуги царя Ноя. Після цього цар послав своє військо, щоб їх знищити.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 18:34. Зазначте, що виноска *a* направляє читачів до Мосія 23:1. (Ви можете порадити студентам позначити цю виноску). Поясніть, що розповідь в Мосія 18:34 продовжується в Мосія 23:1, після розділів 19–22, де описано пережите народом Лімгія. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 23:1–2.

- Як було “попереджено” Алму про небезпеку, що чекала на його людей?

Напишіть на дошці наступний принцип: **Господь може попередити праведних, коли їм загрожує небезпека**. (Ви можете порадити студентам написати цей принцип на полях біля Мосія 18:34). Аби проілюструвати цю істину, прочитайте наведену далі історію, яку розповів старійшина Ніл Л. Андерсен, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Працюючи спеціальним агентом ФБР, мій друг розслідував діяльність організованих злочинних угруповань, що займалися контрабандою наркотиків до Сполучених Штатів.

Одного разу він з іншим агентом дісталися до помешкання, де, за їхніми даними, відомий наркоділер розповсюджував кокаїн. Мій друг так описує те, що сталося:

“Ми постукали у двері наркоділера. Підозрюваний відчинив двері і, побачивши нас, спробував закрити собою дверний прохід. Але то було запізно; ми змогли угледіти кокаїн у нього на столі.

Чоловік і жінка біля столу моментально почали прибирати кокаїн. Ми мали не дати їм знищити цей доказ, тому я хутко відштовхнув убік підозрюваного, який блокував двері. Коли я штовхнув його, мій погляд зустрівся з його поглядом. На диво, він не виглядав ані розлюченим, ані наляканим. Він посміхався мені.

Його очі і обеззброююча посмішка викликали в мене враження, що він не становить загрози, тому я швидко покинув його і метнувся до столу. Підозрюваний тепер був позаду мене. У цей момент у моєму розумі з'явилося чітке, сильне відчуття: “Стережися зла, що за очима, які посміхаються”.

Я блискавично повернувся до підозрюваного. Його рука знаходилася у великій передній кишені. Інстинктивно я схопив його за руку і потяг її з кишені. Лише тоді я побачив стиснутий в його руці напівавтоматичний пістолет, готовий до пострілу. Ми швидко затримали цього чоловіка, і я роззброїв його. ...

...Святий Дух попередив мого друга про фізичну небезпеку; Святий Дух також попередить вас про духовну небезпеку” (“Стережися зла, що за очима, які посміхаються”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2005, сс. 46–47).

Підтвердіть, що Господь часто попереджає праведних про навислу загрозу, але нам не слід вважати себе неправедними, якщо ми не відчуваємо попередження від Святого Духа кожного разу, коли опиняємося у небезпечних обставинах.

- Коли було так, що Господь попередив вас про фізичну чи духовну небезпеку? (Після того, як студенти поділяться своїм досвідом, ви можете поділитися своїм).

# Мосія 19–20

## Вступ

Після того, як Алма та його люди втекли від війська царя Ноя, сам цей цар та його народ почали зазнавати на собі наслідки своєї злочестивості, як і пророкував Авінадій,—ламанійці напали на них і поневолили, а цар Ной зазнав смерті від вогню. Царювати після смерті Ноя став його син, Лімгій. Коли

колишні священики Ноя викрали групу ламанійських дочок, ламанійці в цьому звинуватили народ Лімгія і підготувалися напасти на них. Народ Лімгія хоробро бився і поранив та взяв у полон царя ламанійців. Лімгій заспокоїв ламанійського царя, який потім переконав свій народ мирно повернутися на свою землю.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 19–20

#### *Нефійці в землі Легія-Нефія є свідками виконання пророцтв Авінадія*

Попросіть студентів подумати про час, коли хтось попереджав їх про небезпеку, яку вони не могли передбачити. Нехай вони розкажуть, як вони були благословенні завдяки тому, що прислухалися до попередження. Допоможіть студентам обговорити, навіщо даються попередження, поставивши такі запитання:

- Для чого даються попередження? Хто попереджає вас про те, чого вам необхідно уникати, або те, що може зашкодити вам?
- Через кого Бог відкриває духовні попередження для Своєї Церкви?

Нагадайте студентам: Господь послав Авінадія, щоб попередити нефійців про наслідки їхніх гріхів. Аби допомогти студентам зробити огляд того, про що пророкував Авінадій нефійцям у землі Легія-Нефія, перемалюйте на дошку наведену далі таблицю. Залиште для студентів достатньо місця, щоб вони могли написати потрібне під кожною групою посилань на Писання.

Пророцтво про народ царя Ноя (Мосія 12:1–2; 17:17)	Виповнення (Мосія 19:10, 14–15; 20:20; 21:2–4)
Пророцтво про царя Ноя (Мосія 12:3; 17:18)	Виповнення (Мосія 19:18–20)

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 12:1–2. Попросіть клас визначити, що, як це пророкував Авінадій, станеться з народом царя Ноя через те, що вони не покаються. Нехай хтось зі студентів напише список цих наслідків у таблиці на дошці—у верхній частині зліва. Нехай інший студент прочитає вголос Мосія 12:3. Попросіть клас визначити, що, як це пророкував Авінадій, станеться з царем Ноем. Нехай хтось зі студентів напише цей наслідок у таблиці.

Аби допомогти студентам зрозуміти, наскільки важливими є духовні попередження, які ми отримуємо від пророків, прочитайте наведену далі історію, що її розповів старійшина Девід Р. Стоун, сімдесятник:

“Одного недільного ранку більше року тому ми прокинулися, щоб зустріти прекрасний день в Санто-Домінго, Домініканська Республіка. На Карибах сяяло сонце, і небо було чистим. Віяв ласкавий бриз, що злегка порушував спокій листя на деревах; було тепло, тихо і спокійно. Але того дня далеко в морі, за межею наших фізичних відчуттів, наближався смертоносний руйнівник, неблаганний і непереборний. Центр дослідження ураганів, відповідальністю якого було стежити і передбачати шлях

урагану Джорджес, постійно повідомляв нову інформацію через Інтернет. Серед тихого, безтурботного спокою того ранку, завдяки тим всевидящим очам в небі я бачив спрогнозований шлях бурі, спрямований, як стріла, в серце Санто-Домінго.

За 48 годин буря накинута на острів з сильною, ... безжалісною лютістю, залишаючи на своєму шляху руїни, спустошення і смерть. ...

Великими є пошкодження, руйнування і смерть, які можуть принести ці жахливі природні явища, але духовні урагани в житті людей можуть призвести навіть до більшого спустошення. Ці нестримні сили часто є причиною набагато більших нищівних наслідків, ніж природні циклони, тому що вони руйнують наші душі й викрадають вічне майбутнє й вічне обіцяння. ...

Але ми також маємо охоронців, які спостерігають за духовними ураганами, чиїм покликанням є спостерігати, попереджати і допомагати нам уникати духовного ушкодження, руйнування і навіть смерті. Ми знаємо наших вартових на башті, це—апостоли і пророки. Вони є нашими духовними очима в небі, і вони знають—через натхнення, прозорливість та чистий розум—курс, який можуть взяти ці духовні бурі. Вони продовжують здійснювати свій голос попередження, щоб сказати нам про трагічні наслідки свідомого і свавільного порушення заповідей Господа. Навмисно нехтувати їхніми попередженнями—це накликати на себе страждання, горе і знищення. Дослухатися до них—це йти за вибраними служителями Господа на духовні пасовища миру і достатку” (“Духовні урагани”, *Ліягона*, січ. 2000, сс. 36–37).

- Як ця історія стосується ролі Авінадія серед народу царя Ноя?

Скажіть студентам, що наступна вправа допоможе їм краще зрозуміти основну сюжетну лінію описаного в Мосія 19–20 і побачити у цих розділах, як виповнилися пророцтва Авінадія. Після цієї вправи студенти заповнять праву частину таблиці, що на дошці.

Напишіть на дошці перед уроком 11 наведених далі тверджень або підготуйте їх у вигляді роздаткового матеріалу для кожного студента. Попросіть студентів проглянути Мосія 19–20. Нехай вони, читаючи, пронумерують події у цьому списку в їхньому послідовному порядку. Ви можете сказати студентам, що корисні підказки є у стислому змісті цього розділу.

- \_\_\_\_\_ Гедеон прагне вбити царя Ноя.
- \_\_\_\_\_ Нефійські жінки і діти благають ламанійців не вбивати їх.
- \_\_\_\_\_ Цар Ной зазнає смерті від вогню.
- \_\_\_\_\_ Ламанійське військо приходить на кордони землі Шемлон.
- \_\_\_\_\_ Священики Ноя викрадають 24 дочки ламанійців.
- \_\_\_\_\_ Ламанійський цар благає своє військо пощадити народ Лімгія.
- \_\_\_\_\_ Ной і певна кількість його людей втікають від ламанійців, залишивши своїх жінок і дітей.
- \_\_\_\_\_ Лімгій наказує своєму народу не вбивати ламанійського царя.
- \_\_\_\_\_ Мир між нефійцями і ламанійцями триває два роки.
- \_\_\_\_\_ Лімгій обіцяє, що його народ буде платити ламанійцям половину того, що має.
- \_\_\_\_\_ Нефійці відбивають напад ламанійців і беруть у полон ламанійського царя.

На виконання цієї вправи дайте студентам 5–10 хвилин. Потім скористайтеся цим списком, щоб прослідкувати основну сюжетну лінію описаного в Мосія 19–20. (Правильна послідовність подій, починаючи зверху списку, така: 1, 4, 5, 2, 8, 11, 3, 10, 7, 6, 9).

Знову зверніть увагу студентів на таблицю, що на дошці. Розділіть клас на дві групи. Попросіть одну групу дослідити Мосія 19:10, 14–15; 20:20; 21:2–4, щоб побачити, як збулися пророцтва Авінадія стосовно народу царя Ноя. Попросіть другу групу дослідити Мосія 19:18–20, щоб побачити, як збулися пророцтва Авінадія стосовно царя Ноя. Попросіть, щоб хтось зі студентів з кожної групи підсумував, як збулися пророцтва Авінадія. Попросіть іншого студента написати їхні висновки в таблиці.

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 20:21.

- Що, за словами Гедеона, було причиною страждань цього народу?

Попросіть студентів пояснити своїми словами, що Гедеон хотів, щоб зрозумів народ? Хоч студенти можуть сформулювати свою думку по-різному, однак вони повинні продемонструвати розуміння того, що **зневажання слів Господніх слуг призводить до страждань і суму**. (Ви можете написати цей принцип на дошці).

Скажіть студентам, що Господь дав подібне попередження тим в останні дні, хто не прислухається до Його голосу. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 133:70–72. Ви можете порадити студентам написати це посилання у своїх примірниках Писань на полях біля Мосія 20:21.

- Про що саме в наші дні навчають пророки і апостоли, що допоможе нам уникнути страждань і суму? Про що вони вчать, що принесе нам мир і щастя та допоможе повернутися у Божу присутність? (Ви можете показати студентам останній номер *Ліягони* з виступами на генеральній конференції і назвати деякі назви виступів пророків).



Попросіть студентів розказати про випадки, коли вони були благословенні, бо послушалися поради церковних провідників.

Аби допомогти студентам зрозуміти, що коли ми дослухаємося до слів пророків, то до нас може прийти мир і ми можемо повернутися у присутність Бога, прочитайте їм наведене далі висловлювання старійшини Роберта Д. Хейлза, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Наша духовна безпека полягає у прислуханні до чіткого голосу нашого сучасного пророка. Якщо ми будемо прислухатися до його голосу і виконувати його поради, то зможемо жити так, як би того хотів від нас Христос, і витерпіти до кінця, щоб одного дня ми разом із сім’ями повернулися до присутності нашого Небесного Батька і нашого Спасителя, Ісуса Христа” (“Hear the Prophet’s Voice and Obey,” *Ensign*, May 1995, 17).

Завершіть урок свідченням про мир і духовну безпеку, які приходять завдяки тому, що ми дослухаємося до поради Господніх слуг.

### Повторення вірша для опанування

Якщо дозволяє час, ви можете повторити уривки з Писань, призначені для опанування, які ви вивчали протягом цього року, щоб допомогти студентам згадати ключові слова кожного уривка.

Дайте студентам кілька хвилин, щоб вони проглянули уривки з Писань, призначені для опанування, які вони вивчали протягом цього навчального року. Попросіть когось зі студентів взяти свій примірник Писань і стати перед класом. Нехай цей студент знайде один з уривків для опанування і нікому його не показує. (Якщо у вас є картки з текстом уривків з Писань, призначених для опанування, ви можете дозволити студенту скористатися однією такою карткою). Нехай студент напише на дошці одне слово з цього уривка для опанування. (Запропонуйте студенту вибирати ключові слова, а не менш важливі, як, наприклад, *i* або *a*). Попросіть решту класу знайти в їхніх примірниках Писань цей уривок для опанування, з якого, на їхню думку, взяте це слово. Якщо нікому не вдасться знайти потрібний уривок, нехай студент напише на дошці ще одне слово з цього уривка. Повторюйте цей процес, поки хоча б один студент не знайде потрібний уривок. Попросіть решту класу відкрити цей уривок, і нехай вони всі разом скажуть його напам’ять. Потім повторіть цю вправу з іншим студентом та іншим уривком для опанування.

# Мосія 21–22

## Вступ

Зробивши три невдалі спроби визволитися із залежності від ламанійців, народ Лімгія врешті-решт звернувся до Господа, щоб Той врятував їх. Через деякий час Аммон та його брати прибули у землю Легія-Нефія.

Після того, як народ Лімгія уклав завіт з Господом служити Йому, вони змогли втекти з ламанійської неволі і Аммон повів їх до Зарагемлі.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 21:1–22

*Після того, як народ Лімгія тричі виходив на битву з ламанійцями і тричі зазнав поразки, цей народ упокорився перед Господом і почав процвітати*

Напишіть на дошці слова *залежність* і *визволення*.

- Що ви уявляєте собі, коли думаєте про ці слова?
- Які емоції викликають у вас ці слова?
- Як ці слова могли б стосуватися плану спасіння?

Поясніть, що в Мосія 21–24 містяться розповіді про дві групи людей, які перебували у залежності від ламанійців і були зрештою визволені Господом. У Мосія 21–22 ми читаємо про Лімгія та його народ, який опинився в залежності через свою злочестивість. Їхня фізична залежність відображала духовну залежність, в якій вони перебували через свої гріхи. Розповідь про другу групу, вміщена в Мосія 23–24, буде розглядатися на наступному уроці. У ній мова йде про народ Алми, який потрапив у залежність і зазнав страждань після того, як вони були охрищені. Обидві ці розповіді навчають важливих істин про Господню силу визволяти нас від гріха і страждань. Попросіть студентів, щоб вони, вивчаючи Мосія 21–22, де написано про залежність і визволення людей, думали про Господню силу, здатну визволити нас із гріха.

Попросіть студентів прочитати подумки Мосія 21:2–6. Попросіть їх знайти слова й фрази, якими описано пережите народом Лімгія і які почуття це в них викликало. Аби наголосити на труднощах, з якими зустрівся народ Лімгія, можна порадити студентам позначити в Мосія 21:5 фразу “і не було ніякого способу, щоб вони могли визволитися”.

- Які подробиці в Мосія 21:6 вказують на те, що народ все ж не упокорився і не звернувся до Господа?
- Яке рішення запропонував народ Лімгія, щоб знайти полегшення своїх страждань?

Підсумуйте Мосія 21:7–12, сказавши студентам, що народ Лімгія виходив на битву тричі, щоб визволитися від ламанійців, однак щоразу зазнавав поразки й ніс величезні втрати.

- Як саме могли б люди прореагувати на свою третю невдалу спробу визволитися?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Мосія 21:13–16, щоб дізнатися, як же відреагував цей народ. Поставте всі або кілька з наступних запитань:

- Як змінилась реакція народу після їхньої третьої поразки?
- Чому, відповідно до Мосія 21:15, Господь не поспішав почути їхні молитви?
- Що, за словами Авінадія в Мосія 11:23–25, потрібно було зробити народу для того, щоб Господь почув їхні молитви про визволення?
- Хоч народ і не був негайно визволений із залежності, усе ж як Господь благословив їх, коли вони почали каятися? (Коли студенти будуть відповідати, порадьте їм позначити фразу “поступово процвітати” в Мосія 21:16).



- Чого це навчає про Господа й те, що Він буде робити, коли люди упокорюються, починають каятися і звертатися до Нього по допомогу?

Підсумуйте Мосія 21:16–22, пояснивши: той період, коли народ Лімгія залишався в залежності, Господь дав їм процвітання, щоб вони не страждали від голоду. І “вже більше не було неспокою між Ламанійцями і народом Лімгія” (Мосія 21:22).

Попросіть студентів назвати принципи, про які вони дізналися з розповіді про народ Лімгія. Хоч студенти можуть назвати й різні принципи, переконайтеся, чи розуміють вони, що **коли ми упокорюємося, звертаємося до Господа і каємося у своїх гріхах, Він почує наші молитви і полегшить тягар наших гріхів у Свій належний час.** (Ви можете написати цей принцип на дошці. Також ви можете попросити студентів написати його в їхніх примірниках Писань на полях біля Мосія 21:15–16 або в щоденниках для вивчення Писань чи зошитах для класних занять).

- Як би, на вашу думку, нам пішло на користь чекання, поки Господь визволить нас від тягарів наших гріхів?

Аби допомогти студентам застосувати вивчене, дайте їм кілька хвилин подумати над вказаними далі запитаннями й написати свої відповіді в щоденники для вивчення Писань? (Ви можете написати ці запитання на дошці).

- Що ви робите, прагнучи Господньої сили, яка б визволила вас від ваших гріхів?
- Як саме ви “поступово процвітали”, коли прагнули Господньої допомоги?

## Мосія 21:23–22:16

*Лімгій, Аммон і Гедеон працюють разом, щоб допомогти народу втекти з неволі і повернутися до Зарагемлі*

*Примітка:* Ви можете нагадати студентам, що в Мосія 7 і 8 вміщено розповідь про Аммона та його братів, які знайшли царя Лімгія і його народ. У наступних 14 розділах, Мосія 9–22, розповідається історія народу Лімгія, починаючи за 80 років до того, як Аммон знайшов їх. Ця історія закінчується повторною розповіддю про події, про які йшлося у попередніх розділах. Тому багато що зі змісту Мосія 21:23–30 було розглянуто в уроках, присвячених вивченню Мосія 7–8 і Мосія 18. Аби допомогти студентам запам’ятати події, про які йдеться в Мосія 21:23–30, корисно було б проглянути схему, яка знаходиться в Додатку в кінці цього посібника, в якій показано подорожі, описані в Мосія 7–24.

Нагадайте студентам: народ Лімгія визнавав, що їхні страждання викликані тим, що вони знехтували Господнім запрошенням покаятися (див. Мосія 12:1–2; 20:21). Визнавши свої гріхи, народ Лімгія розпочав процес покаяння й навернення. Прочитайте, яке далі дається визначення покаянню:

“[Покаяння] є суттєвим для вашого щастя в цьому житті і у вічності. Покаяння—це набагато більше, ніж просте визнання гріхів. Це зміна розуму і серця. ... Воно означає звільнення від гріха і звернення до Бога за прощенням. Воно спонукається любов’ю до Бога і щирим бажанням виконувати Його заповіді” (*Стійкі у вірі: Довідник з євангелії* [2004], с. 104).

Попросіть студентів прочитати подумки Мосія 21:32–35. Нехай вони знайдуть слова і фрази, які вказують, що Лімгій та його народ покаялися й повернулися серцем до Господа. Ви можете порадити їм виділити ці слова і фрази. Запропонуйте кільком студентам поділитися знайденим. (Серед того, що вони назвуть, може бути: Лімгій та багато людей з його народу увійшли в завіт служити Богу і виконувати Його заповіді; вони мали бажання охриститися; вони готові були служити Богу всім своїм серцем).

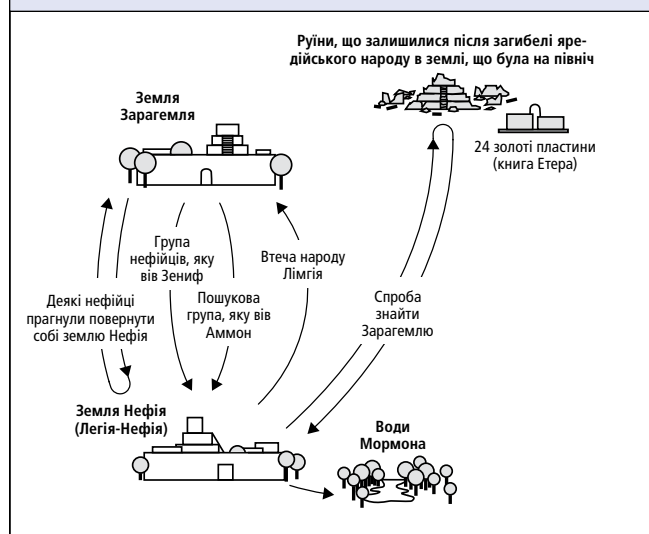
Наступна вправа допоможе студентам побачити, що Господь допоміг народу Лімгія звільнитися із залежності, коли вони старанно дотримувалися свого завіту служити Йому і виконувати Його заповіді. Перед уроком напишіть на дошці такі запитання й посилення на Писання:

*Яким чином прибуття Аммона та його братів стало відповіддю на молитви народу Лімгія? (Див. Мосія 7:14–15, 18–20; 21:14–15, 22–24).*

*Що, крім того, щоб молитися про Господню допомогу, робив народ Лімгія під керівництвом Гедеона, щоб бути визволеним? (Див. Мосія 21:36; 22:1–10).*

*Які подробиці в цих віршах вказують на те, що Господь допоміг народу Лімгія втекти у безпеці? (Див. Мосія 22:11–16; 25:15–16).*

## Огляд подорожей, описаних в Мосія 7–24



Поділіть студентів на три групи. Нехай кожна група підготує відповідь на одне із запитань, написаних на дошці, уважно прочитавши відповідні уривки з Писань. Після кількох хвилин, попросіть, щоб хтось один від групи сказав відповідь, яку вони підготували. У цей час було б доречно, щоб студенти додали напис "Втеча народу Лімгії" на своїх схемах, де показано подорожі, описані в Мосія 7–24. (Див. повну схему, вміщену в Додатку, що в кінці цього посібника). Ви також можете попросити студентів скористатися закладкою для Писань, щоб визначити, що зрештою сталося з народом Лімгії (див. Мосія 22:13–14).

Зазначте: хоч нам може й не потрібно шукати визволення від фізичного поневолення, як це було у випадку з народом Лімгії, втім нам усім потрібно визволення від гріха.

- Що саме із вивченого вами в розділах Мосія 21–22 могло б підбадьорити когось, хто потребував виявлення цієї Господньої сили—визволяти нас від гріха?

Завершіть свідченням про Господню силу, здатну визволити нас від гріха. Наголосіть: коли ми упокорюємося, звертаємося до Господа і каємося у своїх гріхах, Він почує наші молитви і полегшить тягар наших гріхів у Свій належний час.

## Коментарі та довідковий матеріал

## Мосія 21:15, 29–30. Страждання, до яких призводить гріх, можуть бути доцільними

Коли ми, як і народ царя Лімгії, грішимо й відмовляємося каятися, то прикликаємо на себе додатковий біль—іноді фізичний і завжди духовний. Старійшина Кент Ф. Річардс, сімдесятник, пояснив, як саме біль може бути необхідною частиною нашого духовного зцілення й зростання:

"Біль є мірилом процесу зцілення. Часто він навчає нас терпінню. ...

Старійшина Орсон Ф. Уїтні написав: "Ні біль, від якого ми страждаємо, ні випробування, які до нас приходять, не минають марно. Вони служать для нашої освіти, для розвитку таких рис характеру, як терпіння, віра, витривалість і покірність. ... Саме завдяки горю і стражданням, важкій праці і труднощам ми здобуємо освіту, за якою і прийшли сюди".

Дещо схоже сказав старійшина Роберт Д. Хейлз:

"Біль приводить нас до смирення, яке дозволяє замислюватися. Я вдячний за те, що зміг пережити це. ...

Я пізнав, що фізичний біль і uzдоровлення тіла ... є дивовижно подібними до духовного болю і зцілення душі в процесі покаяння" ("Спокута покриває весь біль", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2011, с. 15).

## Мосія 21:15–16. Які якості виявили ви під час страждань?

Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав, яких якостей нам слід позбуватися і які якості слід розвивати в часи наших страждань:

"Господь дасть полегшення Своєю божественною силою, якщо ви будете прагнути звільнення зі смиренням і вірою в Ісуса Христа.

Не кажіть: "Ніхто не розуміє мене; я нічого не можу з цим зробити чи знайти потрібну мені допомогу". Такі слова марні. Ніхто не може допомогти вам, якщо ви не виявляєте віри і нічого не робите. Це необхідно вам для вашого особистого зростання. Не сподівайтесь на життя, повністю позбавлене хвилювань, болю, гніту, випробувань або скорботи, бо вони є знаряддям, яке люблячий Небесний Батько використовує для того, щоб стимулювати наше особисте зростання й розуміння. Як неодноразово стверджується в Писаннях, ви отримаєте допомогу, якщо будете виявляти віру в Ісуса Христа. ... Віра в Христа означає, що ми довіряємо Йому, довіряємо Його вченням. Це веде до надії, а надія приносить милосердя, чисту любов Христа—це заспокійливе відчуття, яке приходиться, коли ми відчуваємо Його турботу, Його любов і Його здатність зцілити нас або полегшити наші тягарі Своєю зцілюючою силою" ("To Be Healed," *Ensign*, May 1994, 8).

# Мосія 23–24

## Вступ

Алма та його народ, втікши від війська царя Ноя, заснували праведне місто. І хоч вони й на вернулися до євангелії, у них все ж були страждання й труднощі. Вони потрапили в неволю до ламанійців. Коли Алма і

його народ виявили віру й терпіння, Господь полегшив їхні тягари і врешті-решт врятував їх з неволі. (Зазначте, що розділи Мосія 23–24 охоплюють приблизно той самий період часу, що й розділи Мосія 19–22).

## Рекомендації для навчання

### Мосія 23:1–20

*Господь допомагає Алмі та його народу втекти від війська царя Ноя і заснувати праведне місто*

Покажіть студентам ілюстрацію “Алма хрестить у водах Мормона” (62332 192; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 76). Попросіть когось зі студентів розказати класу, що їм відомо про чоловіка, зображеного на цій ілюстрації, який хрестить інших людей. (Якщо студентам важко відповісти, ви можете запропонувати їм прочитати стислий зміст розділу Мосія 18, аби нагадати їм розповідь про Алму та його народ біля вод Мормона).



Поділіть студентів на пари. Попросіть кожну пару по черзі прочитати одне одному Мосія 23:1–5, 19. Попросіть їх знайти фрази, які показують, як Господь благословив Алму та його народ, коли вони покалисяся і зробили вибір жити праведно. (Ви можете порадити їм позначити ці фрази). Попросіть студентів поділитися тим, що вони знайшли.

Попросіть студентів подивитися на їхні схеми, де показано подорожі, описані в Мосія 7–24. Дайте їм завдання позначити на своїх схемах в належному місці землю Гелама. Також нехай вони намалюють стрілку від вод Мормона до землі Гелама, а потім напишуть біля цієї стрілки “Алма та його народ вирушають в дорогу”.

(Див. повну схему, вміщену в Додатку, що в кінці цього посібника).  
Стисло поясніть, що в Мосія 23:6–14 ми читаємо про те, що Алма не погоджується на прохання народу стати їхнім царем. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 23:9–10, 12. Попросіть клас знайти, як Алма описує вплив, який цар Ной мав на нього і свій народ. Попросіть студентів розказати, що вони знайшли.

- Чого навчають фрази “спіймано в пастку” і “зв’язані путами беззаконня” про наслідки гріха?
- Чому для нас корисно вміти розпізнавати впливи, через які ми вчинили гріх у минулому?
- Чому важливо, щоб ми після покаяння пам’ятали, яким болісним воно може бути?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 23:13. Приверніть увагу до поради Алми “стоя[т]и твердо в цій волі, якою ви були визволені”.

- Як ця порада стосується процесу покаяння? (Допоможіть студентам зрозуміти, що оскільки Господь визволив нас із гріха і ми відчуваємо себе вільними завдяки прощенню, то повинні робити праведний вибір, щоб і далі бути вільними).



Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 32:14–18 і знайти, чого саме навчав Алма робити народ, аби й далі бути вільними. Попросіть кількох студентів поділитися тим, що вони знайшли.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 23:19–20. Попросіть клас знайти фразу, яка вказує, що Господь благословив народ, коли вони вибрали жити праведно (“почали процвітати надзвичайно”).

- Який би ви зробили висновок з того, що дізналися про Алму та його народ? (Серед інших істин, студенти можуть назвати таку: **коли ми каємося і вибираємо жити праведно, Господь благословить нас і звільнить від пут беззаконня**).
- Які були випадки, коли ви бачили, що цей принцип діяв у вашому житті або в житті когось із друзів або членів сім’ї. (Нагадайте студентам, що їм не слід ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним).

### Мосія 23:21–29

**Військо ламанійців і злочестиві священники царя Ноя поневоляють Алму та його народ**



Аби допомогти студентам зрозуміти, що й праведні люди повинні проходити через випробування, попросіть їх подумати про час в їхньому житті, який би вони могли пов’язати з наведеним далі висловлюванням старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Випробування ... є необхідними навіть тоді, коли ви живете гідним, праведним життям і виконуєте [Божі] заповіді. І коли здається, що все повинно йти добре, часто приходять безліч труднощів—і одночасно” (“Trust in the Lord,” *Ensign*, Nov. 1995, 16).

Попросіть студентів дослідити Мосія 23:21–22, щоб з’ясувати, чому Господь дозволяє, щоб люди, які вибрали жити праведно, зазнавали труднощів і горя. Коли студенти будуть називати, що вони знайшли, допоможіть їм зрозуміти, що **Господь буде перевіряти наше терпіння й віру, щоб допомогти нам збільшити свою довіру до Нього**.

Попросіть студентів написати вказані далі запитання у свої щоденники для вивчення Писань або зошити для класних занять. Нехай вони поміркують над цими запитаннями, коли будуть вивчати решту розділу Мосія 23. Нехай вони не записують свої відповіді доти, поки ви не скажете їм зробити це на уроці пізніше.

- Через які випробування ви проходите зараз?
- Як ви можете виявляти віру в Бога й довіру до Нього у часи випробувань?

Попросіть студентів прочитати Мосія 23:23–29. Нехай вони знайдуть, як випробовувалися Алма та його народ і що вони робили, аби показати свою довіру до Бога.

- Як може молитва і виконання порад пророка допомогти нам у часи випробувань? (Вони можуть допомогти нам збільшити своє терпіння й віру. Вони також можуть допомогти нам отримати силу, особисте одкровення, мир і впевненість, завдяки яким ми зможемо витримати наші випробування або знайти, як звільнитися від них).

### Мосія 23:30–24:25

**Алма та його народ зазнають переслідувань, але Господь полегшує їхні тягарі і дивовижним чином визволяє їх**

Аби допомогти студентам зрозуміти стосунки між Амулоном та ламанійцями і їхнім царем, підсумуйте написане в Мосія 23:30–39 і 24:1–7. Поясніть, що Амулон був провідником злочестивих священників царя Ноя, який вигнав Алму за те, що той підтримав Авінадія. Амулон разом з іншими злочестивими священниками та їхніми ламанійськими дружинами приєдналися до ламанійців. Амулон здобув прихильність в ламанійського царя, який призначив його правителем над всіма нефійцями у землі Гелама, у т.ч. і над народом Алми.

Запросіть когось зі студентів вийти й стати перед класом і скажіть, щоб він надів порожній рюкзак. (Цьому студенту потрібно буде мати свій примірник Писань). Спитайте цього студента, чи буде легко йому чи їй носити до кінця дня порожній рюкзак. Попросіть цього студента прочитати вголос Мосія 24:8–11. Кожного разу, коли студент читає про ті чи інші труднощі Алми та його народу, кладіть у рюкзак камінь

або інший важкий предмет. Коли студент закінчить читати, спитайте його або її, чи легко буде носити цей завантажений рюкзак до кінця дня. (Студент має залишатися перед класом і носити важкий рюкзак, поки ви не скажете йому або їй зайняти своє місце). Запитайте клас:

- Що можуть символізувати в нашому житті камені чи важкі предмети в рюкзаці?
- Як ці види тягарів впливають на нас?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мосія 24:10–12. Нехай клас знайде, що робив народ Алми, аби отримати допомогу й позбутися своїх тягарів? Запропонуйте студентам поділитися тим, що вони знайшли.

- Як може допомогти нам молитва, коли ми маємо важкі тягарі?
- Коли ми проходимо через випробування, чому нас втішає знання, що Бог знає “думки [наших] серцець”?

Попросіть студентів прочитати Мосія 24:13–15 і знайти, що відбулося з народом Алми, коли вони продовжували молитися про допомогу.

- Що Господь пообіцяв зробити для народу Алми? (Коли студенти будуть відповідати, ви можете попросити одного чи двох інших студентів підняти знизу рюкзак, аби полегшити тягар, який носить студент,—це б символізувало, як Господь може полегшити наші тягарі). Як це обіцяння стосується завіту, в який вони увійшли у водах Мормона? (Див. Мосія 18:8–10).
- Чому корисно знати, що не завжди Господь негайно знімає з нас тягарі або забирає наші труднощі?
- Чого ми можемо навчитися з реагування Алми та його народу на їхні випробування?
- Коли ви відчували, що Господь давав вам сили, аби витримати випробування або нести тягарі?

Попросіть студентів прочитати подумки Мосія 24:16–17, 21. Нехай вони знайдуть слова і фрази, що далі описують, як цей народ сприймав свої випробування і як Господь допомагав їм. Попросіть одного чи двох студентів пояснити своїми словами будь-який зв'язок, який вони бачать між діями людей і діями Господа. Напишіть на дошці такий принцип: **Коли ми терпеливо підкоряємося волі Господа, Він буде зміцнювати нас і визволить нас із труднощів у Свій належний час.**

Попросіть студента, що стоїть перед класом, зняти з себе рюкзак. Нехай він чи вона опишуть, що вони відчувають, звільнившись від тягаря. Запропонуйте цьому самому студенту прочитати Мосія 24:21–22. Ви можете попросити цього студента розказати, що є спільного між його почуттями і тим, що зробили люди в цих віршах.

Підсумуйте Мосія 24:18–25, пояснивши, що Алмі та його народу вдалося втекти, бо Господь наслав глибокий сон на ламанійців. Потім Господь повів Алму та його народ в Зарагемлю, де цар Мосія гостинно й радо прийняв їх. Алма та його народ “вилити свою подяку Богові”, знаючи, що “ніхто не міг визволити їх, окрім Господа Бога їхнього” (Мосія 24:21; див. також Мосія 25:16).

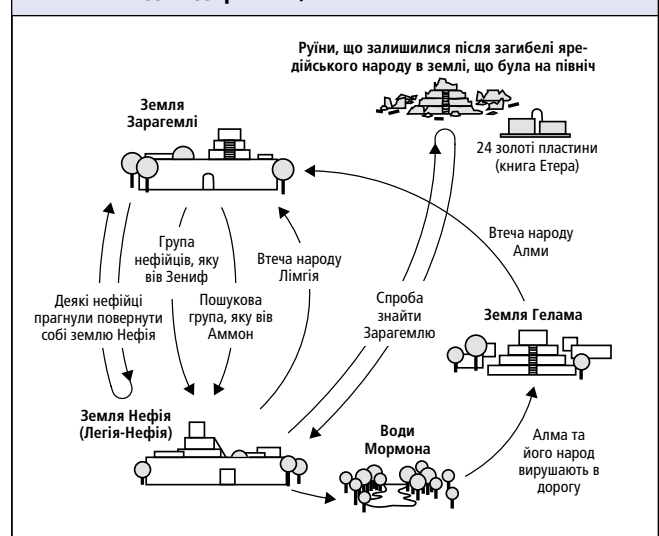
Нехай студенти на своїх схемах із зображенням подорожей, описаних в Мосія 7–24, намалюють стрілку від землі Гелама до землі Зарагемлі. Скажіть, щоб вони позначили цю подорож як “Втеча народу Алми”.

На завершення попросіть студентів написати відповіді на два запитання, які вони записали раніше на цьому уроці у своїх щоденниках для вивчення Писань. Попросіть їх подумати про їхні випробування й те, як вони виявляють віру в Бога і довіру до Нього та як це допоможе їм витримати до кінця. Свідчіть: коли ми терпеливо підкоряємося волі Господа, Він буде зміцнювати нас і визволить нас із труднощів у Свій належний час. Ви також можете запропонувати студентам розказати про приклади того, як Господь зміцнив їх в їхніх труднощах.

### Участь студентів

Запрошуючи студентів взяти участь у вправах перед класом, ви допомагаєте їм усім відчувати себе більш залученими до навчання, оскільки один з їхніх однолітків допомагає в навчанні. Коли ви запрошуєте студентів брати участь в якихось вправах перед класом на довгий період часу, просіть їх брати з собою Писання, щоб вони могли разом з усіма брати участь у читанні Писань та обговоренні.

### Огляд подорожей, описаних в Мосія 7–24





# Мосія 25

## Вступ

У Мосія 25 знаходиться закінчення розповіді про народ Зенифа (див. Мосія 7–24). Народ Лімгія і послідовники Алми повернулися в Зарагемлю і благополучно об'єдналися під правлінням царя Мосії. Після

прибуття цих груп Лімгій та його народ були охрищені. Цар Мосія надав Алмі повноваження встановлювати церкви по всій землі й упорядковувати справи Церкви Бога серед народу Нефія.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 25:1–13

#### *Ті, хто зібралися в Зарагемлі, об'єднуються і стають відомі як нефійці*

Запропонуйте студентам подумати про історії, які вони читали або чули, де б ілюструвалося, як Господь допоміг комусь, надаючи провід, зміцнюючи, захищаючи або визволяючи. Ви можете порадити їм подумати про розповіді з Писань, історії Церкви або життя членів сім'ї чи друзів. Наприклад, наведіть наступну історію, розказану молодію жінкою, яка під час одного з приходських заходів, що проводився під відкритим небом, пішла поперед групи й почала сама спускатися з пагорба:

“Попереджуючий голос, рішучий, хоч і тихий, сказав: “Повернись назад”. Я майже не звернула на нього увагу, але він прозвучав знову. Цього разу я послухалася й повернулася до групи. Коли ми почали спускатися, то побачили двох чорних величезних розлючених биків, які швидко піднімалися на пагорб. Більший з них, витріщивши на нас очі, почав бити копитом. ... Наш провідник священства відволік його, і нам вдалося перелізти через огорожу й сховатися за нею.

Коли ми повернулися в табір, я зрозуміла: якби я не послухалася попередження від Духа, то могла б бути серйозно пораненою, а то й убитою. Я знала, що Небесний Батько турбувався про мене особисто і зберіг мене. Я так вдячна Господу за те попередження. Цей випадок зміцнив моє свідчення і викликав у мене сильніше почуття любові до Господа” (“Turn Back,” *New Era*, Nov. 2010, 47).

Попросіть одного чи двох студентів розказати історію, яка, на їхню думку, ілюструвала б доброту й силу Бога в житті якоїсь людини. Запитайте клас:

- Як допомагають вам почути історії, в яких розповідається про виявлення Божої доброти й сили в житті інших людей?

Підсумуйте Мосія 25:1–6, пояснивши: після того, як народ Лімгія і народ Алми (які всі були нащадками народу Зенифа) втекли із поневолення й об'єдналися з народом, що жив у Зарагемлі, цар Мосія прочитав їхні літописи всьому народу. Нехай студенти подумки прочитають Мосія 25:7 і знайдуть, якою була загальна реакція людей на розповіді про справи Бога з народом Зенифа. Попросіть когось зі студентів розказати про знайдене.

Перемалуйте на дошку наведену далі таблицю. Поясніть, що з Мосія 25:8–11 ми дізнаємося більше про те, як люди відреагували на розповіді про народи Зенифа і Алми. Попросіть студентів дослідити, використовуючи посилання на Писання, що почули люди і які почуття це викликало в них. Відповіді, які можна знайти за першим посиланням, даються в дужках як приклад.



	Що люди почули	Що люди відчули
Мосія 25:8	(Вони почули, як народ Лімгія був визволений із залежності).	(Це викликало в них велику радість).
Мосія 25:9		
Мосія 25:10		
Мосія 25:11		

Дайте студентам достатньо часу для ознайомлення з уривками з Писань, зазначеними у посиланнях, а потім попросіть кількох з них написати на дошці те, що вони знайшли. Нехай студенти підсумують те, про що дізналися з Мосія 25:8–11, називаючи принципи з цього уривка, які вони могли б застосовувати у своєму житті. Під час відповідей студентів допомагайте їм зрозуміти, що **вивчаючи літописи, в яких йдеться про справи Бога з іншими людьми, ми можемо відчувати радість і вдячність за доброту Бога.** (Читаючи ці вірші, студенти можуть також помітити, який сум і втрати приносить гріх).

- До яких джерел ми можемо звертатися, щоб дізнатися про інших людей, які відчули доброту Бога? (Відповіді студентів напишіть на дошці. Вони можуть назвати: Писання, виступи на генеральних конференціях, церковні журнали, біографії провідників Церкви та інших людей і сімейні історії).

Попросіть студентів подумати про випадки, коли вони дізнавалися про доброту Бога до інших людей з перерахованих на дошці джерел.

- Яку користь вам принесло знання про Божу доброту до інших, про яку ви дізналися з одного з цих джерел?
- На вашу думку, яким би міг бути тривалий вплив на людину, яка регулярно дізнається про доброту Бога в Його справах з іншими людьми?

Закличте студентів знайти час і на власний розсуд вибрати одне з джерел, вказаних на дошці, та дослідити натхненні історії про Божу доброту.

## Мосія 25:14–24

### *Алма встановлює Церкву Бога по всій землі нефійців*

Аби підготувати студентів до вивчення організації та вчень Церкви серед нефійців, спитайте:

- Коли ви відвідували не свій приход чи філію святих останніх днів, а інші приход чи філію? У чому ви помітили схожість між вашим рідним приходом чи філією і тими, які ви відвідали?
- Як допомагає те, що організація і вчення Церкви є однаковими в усіх приходах чи філіях Церкви?

Підсумуйте Мосія 25:14–17, пояснивши: після того, як Мосія звернувся до народу і читав їм, він запропонував Алмі навчати їх. Після цього цар Лімгій та його народ попросили, щоб їх охрестили. Алма охрестив їх і почав організовувати Церкву по всій тій землі.

Попросіть кількох студентів вголос по черзі прочитати Мосія 25:18–22. Нехай клас знайде, як було організовано Церкву серед нефійців у дні Алми і як вона управлялася. Аби допомогти студентам, зрозуміти, що **організація Церкви гарантує те, що всі її члени можуть отримувати істну**, поставте, наприклад, такі запитання:

- Чим Церква, встановлена серед нефійців, нагадує Церкву сьогодні? (У нас є приходи і філії, що відповідає “різним групам”, згаданим в Мосія 25:21). Відповідно президенти філій, єпископи і президенти колів керують Церквою подібно до того, як це робили священники і вчителі у дні Алми).
- На яких істинах, відповідно до Мосія 25:15–16, 22, наголошували священники і вчителі Церкви у дні Мосії? (Ви можете зазначити, що Господь дав подібні настанови батькам, церковним провідникам і місіонерам в останні дні. [Див. УЗ 15:6; 19:31; 68:25]).

### Свідчіть про обіцяні благословення

Брат Рассел Т. Осгурт, генеральний президент Недільної школи, розповів про просту концепцію ефективного навчання: (1) навчати ключовим ученням, (2) запрошувати тих, кого навчаємо, до дії і (3) свідчити про обіцяні благословення (див. "Навчання сприяє спасінню життів", *Ensign* або *Ліягона*, лис. 2009, с. 15). Коли ви свідчите про обіцяння, що знаходяться в Писаннях і словах пророків останніх днів, студенти можуть відчуті більшу мотивацію застосовувати те, що вивчають.

- Чому важливо постійно навчати про покаяння й віру в Бога?

Попросіть студентів прочитати Мосія 25:23–24 і знайти фрази, в яких описано благословення, отримані тими, хто приєднався до Церкви Бога.

- Як саме були благословенні ці люди завдяки тому, що охристилися й приєдналися до Церкви Бога?

- Як саме благословив Господь вас через ваше членство в Церкві?

Напишіть на дошці такий принцип: **Якщо ми беремо на себе ім'я Ісуса Христа і живемо відповідними чином, Господь буде зливати на нас Свій Дух.**

Свідчіть студентам, що благословення, які вони мають як члени Церкви, можуть збільшуватися, якщо вони дотримуються своїх завітів і отримують Духа.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Мосія 25:17–22. Повноваження священства серед нефійців

У Книзі Мормона не наводяться конкретні подробиці стосовно священства, яке мали пророки та інші брати серед нефійців і ламанійців. Однак згадування про обряди та спосіб, в який вони виконувалися в Церкві, дають достатньо підстав вважати, що вони мали Мелхиседекове священство. Президент Джозеф Філлінг Сміт навчав, що "священство, яке мали [нефійці] і

повноваженням якого вони діяли, було Священством за *святим чином*, за чином Сина Бога [див. Алма 13:1–20]. Цим вищим священством можна виконувати кожний обряд євангелії" (*Doctrines of Salvation*, ed. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–56], 3:87).

Додаткову інформацію стосовно повноважень священства в Книзі Мормона див. у рубриці Коментарі та довідковий матеріал до Мосія 18.

# Програма домашнього навчання

## Мосія 18–25 (Блок 13)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Мосія 18–25 (блок 13), не призначений для розгляду на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Мосія 18)

Після смерті Авінадія Алма покаявся і біля вод Мормона навчав євангелії Ісуса Христа інших людей. Вивчаючи це, студенти дізнаються: ми отримуємо Духа Господа й обіцяння вічного життя, якщо укладаємо завіт хрищення та дотримуємося його, і що великі благословення приходять до тих, хто дотримується завіту хрищення.

#### День 2 (Мосія 19–20)

Після того, як цар Ной та його народ відкинули вчення Авінадія і прагнули знищити Алму та його послідовників, на них напали ламанійці. Ноя вбили його ж люди, і царем став син Ноя, Лімгій. Читаючи про те, як народ Лімгія опинився в неволі у ламанійців, студенти дізнаються, що зневажання слів Господніх слуг призводить до страждань і суму. Нехай вони подумують про випадок, коли відчули мир і духовну безпеку, дослухавшись до поради Господніх слуг.

#### День 3 (Мосія 21–24)

Студенти дізналися, що Алма та його народ, хоч і були праведними, також опинилися в залежності від ламанійців. Студенти намалювали таблицю у своїх щоденниках для вивчення Писань, в якій порівнюється поневолення й визволення Лімгія та його народу і Алми та його народу. Розповідь про народ Лімгія навчає: якщо ми хочемо вступити в завіти і виконувати їх, Господь підготує шлях для нашого визволення. З досвіду групи Алми студенти дізналися, що коли ми терпеливо підкоряємося волі Господа, Він зміцнить нас і визволить із труднощів у Свій належний час.

#### День 4 (Мосія 25)

Після того, як народ Лімгія та народ Алми благополучно об'єдналися під правлінням царя Мосії в Зарагемлі, їхні літописи були прочитані всім людям. Студенти дізналися, що вивчаючи літописи, в яких описано справи Бога з іншими людьми, ми можемо відчувати радість і вдячність за доброту Бога. Роздумуючи, чим членство в Церкві у дні нефійців нагадує членство в Церкві сьогодні, студенти дізналися, що коли ми беремо на себе ім'я Ісуса Христа і живемо відповідно, то Господь благословить нас Своїм Духом. Студенти написали, як те, що вони готові взяти на себе ім'я Ісуса Христа, змінює їхнє життя.

### Вступ

Порівняння і співставлення досвіду народу Алми і народу Лімгія може допомогти студентам виявити важливі принципи, що стосуються причин наших випробувань і того, як ми можемо позбутися горя завдяки вірі в Ісуса Христа. Допоможіть студентам дізнатися, що коли вони входять у священні завіти і дотримуються їх, покладають свою довіру на Господа і з покірною звертаються до Нього по допомогу, Він зміцнить їх і звільнить від горя у Свій належний спосіб і час.

### Рекомендації для навчання

#### Мосія 18

*Алма проповідує євангелію народу царя Ноя, багато хто кається і бажає охреститися*

Попросіть студентів подумати про їхнє власне хрищення. Нехай вони поділяться чимось пам'ятним з тієї події. Потім, якщо є можливість, покажіть ілюстрацію "Алма христить у водах Мормона" (62332 192; Альбом "Євангелія в мистецтві" [2009], № 76) і попросіть їх згадати події, описані в Мосія 18:8–11. Спитайте студентів, що вони розуміли стосовно мети і завіту хрищення на момент свого хрищення.

Після того, як студенти обговорять розповідь в Мосія 18, нехай вони звернуться до дня 1, завдання 1 в їхніх щоденниках для вивчення Писань, де вони склали таблицю, в якій показано, чого навчав Алма про завіт хрищення, як це пояснено в Мосія 18:8–11. Запропонуйте комусь зі студентів відтворити свою таблицю на дошці або розказати класу, як вона була заповнена, і запитайте інших студентів, чи можуть вони додати ще щось в стовпчик "Я обіцяю" та "Бог обіцяє". Потім на дошці або аркуші паперу напишіть наступний принцип:

**Ми отримуємо Дух Господа і обіцання вічного життя через укладання завіту хрищення і дотримання його.**

Ви можете порадити студентам написати цей принцип у своїх примірниках Писань на полях біля Мосія 18:8–11.

Запитайте: Як ваше розуміння завіту хрищення впливає на ваше бажання його дотримуватися?

## Мосія 19–24

**Народ Лімгія і послідовники Алми визволені із залежності від ламанійців**

Попросіть когось зі студентів прочитати перше висловлювання старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, в уроці для дня 3 цього блоку в навчальному посібнику для студентів. Спитайте студентів, що сказав старійшина Скотт з приводу двох видів випробувань, які ми маємо у житті. (У них в посібниках це має бути підкреслено). Напишіть на дошці: *Труднощі, які приходять через гріх і Очищення, яке приходиться через випробування.*

Попросіть студентів проглянути їхні відповіді до дня 3, завдання 1 у щоденниках для вивчення Писань. Потім напишіть: *Народ Лімгія під написом “Труднощі, які приходять через гріх” (див. Мосія 19:10, 25–28; 20:20–21) і Народ Алми під написом “Очищення, яке приходиться через випробування” (див. Мосія 23:18–21).* Попросіть студентів написати на дошці перелік з кількох прикладів того, як люди в наш час можуть проходити кожен з цих видів випробувань.

Розглядаючи наступні принципи зі своїми студентами, запишіть їх на дошці.

Попросіть студентів прочитати в парах Мосія 21:13–16. Нехай вони визначать слова і фрази, які вчать, що **коли ми упокорюємося, звертаємося до Господа і каємося у своїх гріхах, Бог почує наші молитви і полегшить тягар наших гріхів у Свій належний час.** Запропонуйте студентам розказати, як, на їхню думку, люди можуть застосовувати цей принцип, якщо у них виникає один з видів труднощів, про які написано на дошці.

Запропонуйте студентам прочитати Мосія 21:31–32, 35 і стисло розказати про втечу народу Лімгія, про яку написано в розділі Мосія 22, аби показати, що **коли ми вступаємо в завіт служити Богу і виконувати Його заповіді, Господь підготує шлях для нашого визволення.** Ви можете порадити студентам написати цей принцип у своїх примірниках Писань на полях біля Мосія 21:31–35.

Щоб повторити принцип, який студенти засвоїли, вивчаючи досвід народу Алми, попросіть когось зі студентів стисло розказати, як народ Алми потрапив у залежність від ламанійців (див. Мосія 23:25–24:11). Попросіть кількох студентів по черзі вголос прочитати Мосія 24:12–17. Нехай вони звернуть увагу на слова чи фрази, які навчають, що **коли ми терпеливо**

**підкоряємося волі Господа, Він буде зміцнювати нас і визволить із труднощів у Свій належний час.** Ви можете порадити студентам позначити важливі слова чи фрази в цих віршах.

Напишіть на дошці наступні приклади або підготуйте їх як роздатковий матеріал. Нехай студенти пояснять, як вони можуть застосовувати істини, про які дізналися при вивченні розповіді про народ Лімгія і народ Алми, щоб допомогти людині в кожному з прикладів.

1. Друг усвідомив, що йому потрібно покаятися, і дуже переживає через свою негідність. У нього опустилися руки. Він задумується, чи вдасться йому коли-небудь подолати спокуси й позбутися почуття провини. Як ви можете, скориставшись розповіддю про народ Лімгія, допомогти своєму другу бути сміливим і мати надію, щоб покаятися? (Ви можете запропонувати студентам визначити конкретні вірші в Мосія 21, які б вони могли прочитати своєму другу. Нехай студенти пояснять, як, на їхню думку, вибрані ними вірші допомогли б цьому другу).
2. Ваша подруга дуже товариська і старається жити за євангельськими нормами. Дехто не хоче з нею спілкуватися, кажучи, що вона “надто вже хороша для них”. Як ви можете, скориставшись розповіддю про народ Алми, допомогти цій подрузі покласти на Господа і знайти силу та втішення в цьому випробуванні? (Ви можете запропонувати студентам визначити конкретні вірші в Мосія 24, якими б вони могли поділитися зі своєю подругою. Нехай студенти пояснять, як, на їхню думку, вибрані ними вірші допомогли б цій подрузі).

Попросіть студентів розказати про випадки, коли вони самі або їхні знайомі були свідками сили Господнього визволення в їхньому житті. (Будьте уважними: не заохочуйте студентів розповідати в класі про недоречні подробиці їхніх колишніх гріхів і не дозволяйте їм робити цього). Закличте студентів дотримуватися своїх завітів, звертатися до Господа по допомозі і вірити, що Він має визволити їх, які б випробування не випали їм в житті. Завершіть урок свідченням про те, що Господь має силу визволити нас від труднощів і страждань, які приходять до нас через наші гріхи або для випробування, щоб зробити нас більш досконаліми.

## Наступний блок (Мосія 26–Алма 4)

На наступному тижні студенти дізнаються про ангела, який був посланий зупинити Алму молодшого від знищення Церкви. Вони будуть вивчати, що сталося з Алмою після цього випадку, і прочитають деякі з найважливіших вчень про духовне народження, що знаходяться в Писаннях. Коли цар Мосія помер, наступним провідником нефійців був обраний Алма. Злочестивець Амлісій намагався скинути його. Порадьте студентам знайти, що зробив Алма, аби прикликати в цій ситуації Господню силу для визволення.

# Мосія 26

## Вступ

Під час правління Мосії багато хто з підростаючого покоління—ті, хто був тоді маленькими дітьми, коли цар Веніамин проголосив свою останню проповідь,— не вірили у вчення Церкви і відмовлялися звертатися до Господа. Ця невіруюча молодь погано впливала на інших членів Церкви, і ті скоювали тяжкі гріхи.

Багатьох з цих грішників приводили до Алми, провідника Церкви. Спочатку Алма не знав, що робити, але,

кінець кінцем, звернувся до Господа, щоб отримати пораду, як судити неслухняних членів Церкви. Господь відкрив Алмі порядок, якого той мав дотримуватися, щоб члени Церкви несли відповідальність за свої гріхи. Алма також дізнався про Божу милість та готовність простити тим, хто кається. Алма послушався Господньої поради і навів порядок в Церкві.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 26:1–6

**Багато хто з підростаючого покоління не вірять в євангелію і підштовхують інших до вчинення гріхів**

Ще до початку уроку напишіть на дошці наступні запитання:

*Як би ви оцінили своє свідчення сьогодні?*

*Як би ви хотіли, щоб зросло ваше свідчення?*

Попросіть студентів відповісти на ці запитання у своїх щоденниках для вивчення Писань або зошитах для класних занять. Дайте на це достатньо часу, а потім поясніть, що в Мосія 26 міститься розповідь про групу людей, які нічого не робили, аби зміцнювати своє свідчення. І як результат, їхня віра в Бога ніколи не розвивалась і вони ввели багатьох членів Церкви в гріх і підбили їх до вчинення помилок. Нехай студенти, вивчаючи цю розповідь, подумують, чого вона навчає про розвиток і зміцнення їхніх свідчень.

Попросіть когось із студентів вголос прочитати Мосія 26:1–3. Потім запитайте клас:

- Який вибір багато хто зробив з підростаючого покоління? (Вони вибрали не вірити традиціям їхніх батьків).
- Чому, на вашу думку, зневіра людей не дає їм “зрозуміти слово Бога”? (Мосія 26:3).

Поясніть: віра (або навіть саме бажання повірити) веде до дій, які зміцнюють наше свідчення. З іншого боку, коли люди вибирають не вірити, вони також вибирають не робити того чи іншого, що допомогло б їм розвинути сильне свідчення. Попросіть студентів прочитати подумки Мосія 26:3–4, 6. Попросіть половину класу знайти, що саме підростаюче покоління не робило через свою зневіру. Попросіть другу половину класу знайти наслідки їхньої зневіри.

- Що відмовлялося робити підростаюче покоління через свою зневіру?
- До чого призвела їхня зневіра?

Після того, як студенти обговорять ці запитання, напишіть на дошці: *Щоб розвинути своє свідчення і підтримувати його, нам потрібно ...*

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос наведені далі слова президента Генрі



Б. Айрінга, з Першого Президентства. Нехай студенти послухають і визначать, як завершити речення на дошці.

“Свідчення слід підживлювати молитвою віри, прагненням Божого слова, що міститься в Писаннях, та послухом істині, яку ми отримали. Нехтувати молитвою—небезпечно. Вивчення і читання Писань лише час від часу становить загрозу для нашого свідчення. Вони дають необхідне підживлення нашому свідченню. ...

### Навчання молоді

Президент Дж. Рубен Кларк молодший, з Першого Президентства, навчав:

“Молодь Церкви прагне того, що від Духа. Вона із заповзяттям навчається євангелії і хоче, щоб викладання було простим і ясним. ...

... Вам не потрібно маскувати релігійні істини мантією мирських понять; ви можете [їм] відкрито про них говорити” (*Шляхи розвитку освіти в Церкві*, виправлене видання [брошура, 2004], с. 3, 10).

Щоб ваше свідчення зростало і процвітало, бенкетування Божим словом, щира молитва та слухняність заповідям Господа повинні застосовуватися рівномірно і безперервно" ("Живе свідчення", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2011, с. 127).

- Що, за словами президента Айрінга, допомагатиме нам підживлювати наше свідчення? (Коли студенти будуть називати, ви записуйте це в реченні, що на дошці: **Щоб розвивати своє свідчення і підтримувати його, нам потрібно бенкетувати словом Бога, молитися з вірою і слухатися Господніх заповідей.**
- Як це позначилося на вашому свідченні?

Нехай студенти прочитають подумки Мосія 26:5–6 і знайдуть, як невіруюча молодь впливала на деяких членів Церкви.

- Замисліться над наступним твердженням: "Стало необхідно, щоб тим, хто був у церкви і вдіяв гріх, докоряла церква" (Мосія 26:6). Що, на вашу думку, це означає? (Було необхідно, щоб членів Церкви, які скоїли гріх, судили і ті несли відповідальність).

### Мосія 26:7–14

#### *Алма просить у Господа поради, як судити тих, хто скоїв гріх*

Нехай студенти уявлять себе на місці єпископа приходу, члени якого вчинили тяжкі гріхи і не каються. Попросіть студентів подумати, що б вони зробили в такій ситуації. Як би вони виконали свій обов'язок тримати членів Церкви відповідальними за їхні гріхи і допомогти їм покаятися? Поясніть, що Алма, провідник Церкви, зіштовхнувся з подібною проблемою.

Підсумуйте Мосія 26:7–12, пояснивши, що тих, хто скоював гріх, приводили до Алми. Нічого подібного до цього раніше не траплялося в Церкві, і Алма не знав, що робити. Він вирішив послати цих винуватців до царя Мосії, щоб той їх судив. Цар Мосія послав їх назад до Алми, який мав повноваження від Бога судити членів Церкви, які скоїли гріх.

Попросіть когось із студентів вголос прочитати Мосія 26:13–14. Нехай клас знайде, що відчув Алма стосовно свого обов'язку судити тих, хто скоїв гріх?

- Що зробив Алма, коли відчув занепокоєння стосовно свого обов'язку судити грішників?
- Чому важливо знати, що єпископи і президенти філій прагнуть Господнього проходу й отримують його, коли допомагають тим, хто згрішив?

### Мосія 26:15–32

#### *Господь відкриває Алмі, як тримати членів Церкви відповідальними за їхні гріхи, і встановлює умови покаяння*

Аби допомогти студентам зрозуміти контекст Мосія 26:15–32, зазначте, що ці вірші містять відповідь Господа на запитання Алми стосовно того, що він повинен робити з грішниками. Коли студенти будуть вивчати відповідь Господа, попросіть їх знайти принципи та вчення, що допомагають їм краще розуміти роль суддів у священстві, таких, як єпископи і президенти філій (а для носіїв Мелхиседекового священства, президенти колів, округів і місій). Також нехай вони знайдуть принципи і вчення про шлях до здобуття прощення.

Попросіть студентів прочитати подумки Мосія 26:17–28, щоразу звертаючи увагу на ті місця, де Господь вживає слово *Мій* і його форми або *Я* і його форми. Ви можете запропонувати студентам щоразу, коли їм зустрічаються ці слова, позначати їх. Потім спитайте клас:

- На що вказують в Мосія 26:17–28 слова *Я* і його форми та *Мій* і його форми стосовно ролі Господа в процесі покаяння? (Ви можете запропонувати студентам навести приклади конкретних фраз або віршів на підтвердження своїх відповідей).
- Про які істини ми можемо дізнатися з Мосія 26:20–21 стосовно ролі Господніх слуг в процесі покаяння? (Допоможіть студентам зрозуміти, що **провідники священства представляють Господа і що у випадках скоєння тяжкого гріха**



**єпископи і президенти філій можуть допомогти нам покаятися й отримати прощення.**

- Як саме може допомогти єпископ або президент філії тим, хто бореться з гріхом і спокусами?

Поясніть: Господь навчав Алму про те, що повинні робити ті, хто прагне прощення, аби покаятися. Попросіть студентів розділитися на пари й прочитати Мосія 26:29–32, щоб визначити принципи, які допоможуть їм зрозуміти, що Господь вимагає від нас, коли ми каємося.

Дайте студентам достатньо часу для вивчення цих віршів, а потім попросіть кількох з них написати на дошці своїми словами принципи, які вони знайшли. Їхні відповіді можуть бути такими:

**Визнання гріхів веде до прощення.**

**Господь простить тим, хто кається у щирості свого серця.**

**Ми повинні прощати іншим, щоб отримати Господнє прощення.**

Аби допомогти студентам краще зрозуміти ці принципи, поставте деякі або всі з таких запитань:

- Що означає фраза в Мосія 26:29 "зізнається у своїх гріхах перед тобою і переді Мною"? (Можливо, вам потрібно буде вказати, що у цьому вірші слово *тобою* стоїть перед іменем Алми).
- Коли людина скоїла тяжкий гріх, чому, на вашу думку, від неї вимагається зізнатись в цьому Господу і відповідному церковному провіднику? (Такі тяжкі гріхи, наприклад, як порушення закону цнотливості, може коштувати людині, яка його скоїла, членства в Церкві. Отже, у таких випадках людині потрібно зізнатися у скоєнні гріха і Господу, і Його представнику в Церкві. Єпископи і президенти філій мають ключі священства, щоб допомагати тим, хто вчинив гріх, прагнути прощення. І хоч тільки Сам Господь може прощати гріхи, провідники священства відіграють роль тих, хто підтримують людей, допомагаючи їм отримати прощення. Усі зізнання вони зберігають конфіденційними і допомагають тим, хто зізнався в гріху, впровадити усього процесу покаятися).
- Що, на вашу думку, означає для людини покаятися "у щирості свого серця"? (Мосія 26:29).
- Як ви думаєте, чому Господь вимагає, щоб ми прощали іншим? Як пов'язані між собою покаятися і прощення? (Див. 3 Нефій 13:14–15; УЗ 64:8–11).
- Які фрази в цих віршах можуть додати сміливості або втішення людині, яка бажає покаятися, але не відчуває, що може бути прощеною?

## **Мосія 26:33–39**

**Алма дослухається до Господньої поради, судячи тих, хто згрішив, і упорядковує справи Церкви**

Поясніть, що в Мосія 26:33–37 розказано про те, як Алма виконував Господні настанови, судив членів Церкви, які згрішили, і упорядкував справи Церкви. Нехай студенти прочитають подумки Мосія 26:34–37 і знайдуть, які результати принесли старання Алми в дотриманні Господньої поради. Свідчіть, що коли ми каємось і живемо праведно, то можемо мати мир у серці і духовно процвітати.

# Мосія 27

## Вступ

Алма молодший і сини царя Мосії бунтували проти своїх батьків та Господа і намагалися знищити Церкву Бога. Їхнім зусиллям настав кінець, коли ангел, посланий у відповідь на молитви праведних, закликав

їх покаятися. Завдяки цій дивовижній події, вони народилися знову через Спокуту Ісуса Христа і подорожували по всій землі Зарагемлі, щоб проповідувати євангелію і виправити завдану ними шкоду.

### Навчати Святим Духом

Господь сказав, що ми повинні “проповідувати [Його] євангелію Духом, саме Втішителем, Якого було послано, щоб навчати істині” (УЗ 50:14). Коли ви навчаєте, то прагніть провину Духа, щоб Він допомагав вам пристосовувати урок до потреб ваших студентів.



## Рекомендації для навчання

### Мосія 27:1–22

#### Ангел закликає Алму молодшого та синів Мосії покаятися

Щоб дати контекст для цього уроку, підсумуйте Мосія 27:1–7, пояснивши, що багато невіруючих в Зарагемлі почали переслідувати тих, хто належав до Церкви. Після того, як цар Мосія оголосив про заборону таких дій, більшість людей послухалися і мир було відновлено. Однак деякі люди і далі намагалися знищити Церкву. П'ятьма з них були: син Алми, Алма, і сини царя Мосії, Аммон, Аарон, Омнер і Гімній. Алму, сина Алми, часто називають Алмою молодшим.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 27:8–10. Нехай клас визначить слова або фрази, які описують Алму молодшого і синів Мосії.

- Яка частина цього опису Алми та синів Мосії є найвиразнішою для вас? Чому? (Записуйте на дошці слова і фрази, коли студенти будуть називати їх). Залишіть на дошці місце, щоб пізніше на уроці там написати ще один список).

Запропонуйте студентам поміркувати над таким запитанням:

- Якби ви жили в той час в Зарагемлі, то як би, на вашу думку, ви реагували на вчинки Алми і синів Мосії?

Покажіть ілюстрацію “Навернення Алми молодшого” (Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 77). Попросіть студентів подумки прочитати уривок Мосія 27:11–13, зміст якого передано на цій ілюстрації. Потім попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 27:14. Попросіть клас знайти причини, з яких ангел явився Алмі та синам Мосії.

- Чого навчає цей вірш про те, як ми можемо допомагати іншим в їхніх труднощах? (Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **Господь відповідає на наші молитви, коли ми щиро молимося за інших**. Ви можете написати цей принцип на дошці або ж запропонувати студентам написати його у своїх примірниках Писань на полях біля Мосія 27:14. Ви також можете порадити їм додати перехресне послання на Якова 5:16. Зазначте, що Господь відповідає на наші молитви не тільки за тих, хто має духовні труднощі, але й за тих, хто має й інші труднощі та потреби).
- Коли завдяки чийсь молитвам змінилося ваше життя?
- Коли ви відчували, що завдяки вашим молитвам змінилося чийсь життя?

Закличте студентів і далі молитися про інших людей. Свідчіть, що розповідь про Алму молодшого та синів Мосії є доказом того, що Господь чує наші молитви заради інших. Він не відкидає свободу вибору тих, за кого ми молимося, проте Він почує наші молитви і відповідь у Свій належний спосіб і час.

Попросіть когось зі студентів стати перед класом і вголос прочитати Мосія 27:15–16. Поясніть, що це—слова ангела, які він сказав Алмі та синам Мосії. Наголосіть, що ангел говорив “наче голосом грому, що аж земля затряслася” (Мосія 27:11).

- Що в діях і словах ангела вразило вас? Чому це вразило вас?

Підсумуйте Мосія 27:19–22, пояснивши: після того, як ангел передав своє послання, Алма не зміг говорити, став слабким, і його, безпомічного, віднесли до його батька

(див. Мосія 27:19). Коли батько Алми почув, що трапилось, він “втїшився, бо він знав, що це була сила Бога” (Мосія 27:20). Він зібрав людей, щоб “вони могли бути свідками того, що Господь зробив з його сином” (Мосія 27:21). Він також зібрав священників, і вони постилися й молилися, щоб до його сина повернулася сила і він міг говорити (див. Мосія 27:22).

## Мосія 27:23–31

### Алма молодший кається і народжується знову

Зверніть увагу студентів на написаний вами раніше на дошці список, який характеризує Алму та синів Мосії. Позначте цей список словом *До*. Напишіть слово *Після* на іншій частині дошки. Попросіть студентів прочитати Мосія 27:23–24, 28–29 і знайти слова та фрази, що вказують, як змінився Алма. Дайте кільком студентам можливість написати ці слова та фрази на дошці.

- Що, відповідно до Мосія 27:24 і 28, зробив Алма і завдяки цьому відбулася така зміна? Що зробив Господь? Коли ми прагнемо змінитися і йдемо за Спасителем, чому нам так важливо розуміти, що ми повинні зробити? Чому так важливо розуміти, що Господь зробить для нас?
- Як може знання про досвід Алми допомогти людині, яка вважає, що її не може бути прощено?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 27:25–26. Нехай клас визначить вчення, якого Господь навчав Алму. (Хоч студенти можуть сформулювати свою думку по-різному, пересвідчіться, чи розуміють вони, що **кожному з нас необхідно народитися знову завдяки силі Спокути Ісуса Христа**. Ви можете написати цю істину на дошці).

Поясніть, що бути народженим знову означає дати Духу Господа викликати настільки велику зміну в серці людини, що вона вже не бажає більше чинити зло, а прагне лише того, що від Бога (див. Мосія 5:2).

Також ви можете пояснити: хоч ця могутня зміна серця, очевидно, сталася швидко в Алми та синів Мосії, проте більшість з нас змінюється завдяки Спокуті набагато повільніше. Це скоріше процес, а не подія. Аби допомогти студентам краще зрозуміти це вчення, попросіть когось із них прочитати наведене далі твердження Президента Езри Тефта Бенсона:

“Ми повинні бути обережними у своїх намаганнях все більше і більше уподібнюватися до Бога, щоб не занепасти духом і не втратити надії. Ставати такими, як Христос,—це справа всього життя, і дуже часто зростання і зміни відбуваються повільно, майже невідчутно. У Писаннях містяться надзвичайні історії про чоловіків, життя яких змінилося вражаюче, миттєво, як, наприклад: у Алми молодшого, Павла по дорозі до Дамаска, Еноша, який молився довго аж до ночі, царя Ламонія. Такі надзвичайні приклади сильних змін, що відбувалися навіть у тих людей, які піддалися гріху, дають впевненість, що Спокута поширюється і на тих, хто перебуває у найглибшому відчаї.

Однак ми повинні бути обережними, коли обговорюємо ці надзвичайні приклади. Хоч вони реальні й вражаючі, однак це скоріше винятки, ніж правило. На кожного Павла, кожного Еноша і кожного царя Ламонія приходяться сотні й тисячі людей, які бачать, що процес покаяння дуже непомітний, майже невидимий. День за днем вони наближаються до Господа, ледве усвідомлюючи, що розбудовують богоподібне життя. Вони живуть тихим життям, сповненим доброти, служіння і вірності зобов'язанням” (“A Mighty Change of Heart,” *Ensign*, Oct. 1989, 5).

Після того, як студенти скажуть, про що вони дізналися з цього твердження, попросіть їх за кілька хвилин написати відповідь на одне з вказаних далі запитань у свої щоденники для вивчення Писань. (Ви можете написати ці запитання на дошці до початку уроку, підготувати у вигляді роздаткового матеріалу або повільно прочитати ці запитання, щоб студенти змогли записати їх у свої щоденники для вивчення Писань).

- Як змінилися ви завдяки Спокуті, коли покаялись і старались якнайкраще наслідувати Спасителя?
- Що ви можете зробити, щоб старанніше наближатися до Господа, аби ви могли змінитися завдяки Спокуті?

### Діліться висловлюваннями пророків

Коли цитата довга, було б дуже корисно дати її студентам як роздатковий матеріал або ж написати на дошці. Якщо цього не зробити, студентам буде важко зосередитися або вони можуть не зрозуміти її.

Запросіть кількох студентів поділитися тим, що вони написали, і розказати про зміну, яка може відбутися в нас, коли ми каємося і виявляємо віру в Ісуса Христа та Його Спокуту. (Нагадайте студентам, що їм не слід ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним. Переконайтеся, чи студенти розуміють, що вони не повинні розповідати про свої колишні гріхи).

### Мосія 27:32–37

**Алма молодший та сини Мосії подорожують по всій тій землі, намагаючись виправити завдану ними шкоду та зміцнити Церкву.**

Поясніть: справжнє покаяння—це зміна серця, а не просто рішення припинити робити щось неправильно. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 27:32–37. Нехай клас визначить, що робили Алма та сини Мосії і це вказувало, що вони пішли далі в цьому процесі, а не просто припинили чинити неправильно.

- Що для вас є доказом того, що Алма та сини Мосії справді змінилися?
- Чого ми можемо навчитися з їхнього прикладу?

Серед відповідей студентів можуть бути такі:

**Навіть ті, хто повстає проти Господа і Його вчень, можуть бути прощені.**

**Щоб дійсно покаятися, людина повинна зробити все можливе, аби виправити завдану ними шкоду.** (Ви можете пояснити, що іноді ми вживаємо слово *відшкодування*, щоб описати дію, спрямовану на виправлення шкоди, яку спричинила людина, або виправлення наслідків наших нерозумних рішень).

**Завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо бути зміненими до стану праведності.**

Завершіть свідченням про те, що розповідь про Алму та синів Мосії є прикладом того, як сила Спокути Ісуса Христа змінює нас. Свідчіть про бажання Спасителя простити всіх, хто, як ці молоді люди, виявляють віру в Нього і прагнуть наслідувати Його.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Мосія 27:25. Народитися знову

Старійшина Девід А. Беднар, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, так описав процес народження знову:

“Ми починаємо процес народження знову через віру в Христа, покаяння в наших гріхах і хрищення зануренням для відпущення гріхів, виконуване тим, хто має повноваження священства.

...Коли ми виходимо з вод хрищення, наша душа має бути постійно зануреною в істину та світло євангелії Спасителя і насиченою ними. Нечасте й поверхове занурення в учення Христа і часткова участь в житті Його відновленої Церкви не може спричинити того духовного перетворення, яке дозволить нам ходити в обновленні життя. Натомість потрібні вірність завітам, стійкість у рішучості та цілковите присвячення душі Богу, якщо ми хочемо отримати благословення вічності. ...

Повне занурення в євангелію Спасителя і насичення нею є необхідними кроками в процесі народження знову” (“Нам необхідно родитись згори”, *Ensign*, або *Ліягона*, трав. 2007, с. 21).

Старійшина Брюс Р. Мак-Конкі, також з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, пояснював:

“Ми народжуємося знову, коли помираємо по відношенню до неправедності і коли ми живемо по відношенню до того, що від Духа. Але це не стається за одну мить, зненацька. Це—процес. Народження знову відбувається поступово, і тільки в кількох окремих випадках воно відбувалося настільки дивовижно, що про них написано у Писаннях. Що ж стосується більшості членів Церкви, то ми народжуємося знову поступово, і ми народжуємося знову до більшого світла і більшого знання, і більшого прагнення праведності, коли виконуємо заповіді. ...

І навіть якщо нам ще належить пройти духовне народження, ще належить удосконалитися, ще належить цілком освятитися, але ми вже стали на курс і рухаємося ним, докладаючи всі зусилля в цьому житті, то коли ми підемо з цього життя, то ми будемо продовжувати й далі рухатися точно тим самим курсом” (“Jesus Christ and Him Crucified,” *Brigham Young University 1976 Speeches*, Sept. 5, 1976, 5–6, speeches.byu.edu).

# Мосія 28–29

## Вступ

Ставши наверненими, сини царя Мосії відчули велике бажання проповідувати євангелію ламанійцям. Запитавши Господа й отримавши запевнення, що вони будуть благословенні успіхом і захистом, Мосія дозволив їм вирушити в дорогу. У цей же час Мосія працював

над священними літописами, що були ввірені йому. Він переклав літописи яредійців, а потім передав усі літописи Алмі молодшому. Оскільки кожний з його синів відмовився бути царем, він започаткував систему правління суддів як нову форму правління в тій землі.

## Рекомендації для навчання

### Мосія 28:1–9

#### Сини Мосії бажать проповідувати ламанійцям

Ще до початку уроку напишіть на дошці такі твердження:

1. Я щиро бажаю вічного щастя для інших людей.
2. Я готовий жертвувати, аби допомогти іншим.
3. У мене є бажання ділитися євангелією з іншими.

Щоб розпочати урок, попросіть студентів самостійно оцінити себе за допомогою тверджень, написаних на дошці. Нехай вони зроблять це за шкалою від 1 до 10, при цьому 1 буде вказувати, що це твердження їх не стосується, а 10—що стосується найбільшою мірою.

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 27:8–10.

- Яку оцінку за цією ж шкалою заслужили б Алма та сини Мосії в цей період їхнього життя?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мосія 28:1–4.

- Яку оцінку за цією ж шкалою заслужили б сини Мосії після їхнього навернення? Які фрази в Мосія 28:1–4 вказують, наскільки сильно вони змінилися?
- Чому змінилися бажання синів Мосії? (Вони виявили віру в Ісуса Христа, покалися в усіх своїх гріхах і стали наверненими; див. Мосія 27:34–36). Ви також можете звернутися до Мосія 28:4, аби вказати, як Дух Господа вплинув на них).
- Виходячи з того, що ви вивчали про стан ламанійців у той період їхньої історії, з якими труднощами могли стикнутися місіонери, що пішли до них?
- Відповідно до Мосія 28:2, які зміни, як на те сподівалися сини Мосії, могли відбутися в житті ламанійців завдяки їхньому проповідуванню?
- Як навернення синів Мосії вплинуло на їхнє бажання ділитися євангелією? Про які принципи ми можемо дізнатися з їхнього досвіду? (Підсумуйте відповіді студентів, написавши на дошці такий принцип: **З поглибленням нашого навернення зростає наше бажання ділитися євангелією**).



Попросіть когось зі студентів прочитати наступне твердження старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Ви можете порадити студентам написати ці слова у своїх примірниках Писань на полях біля Мосія 28:1–4.

“Сила нашого бажання ділитися євангелією є чудовим індикатором ступеня нашого особистого навернення” (“Ділитися євангелією”, Ліягона, лист. 2001, с. 7).

Запропонуйте студентам поміркувати над тим, як змінилося їхнє бажання ділитися євангелією з іншими, коли вони більше наблизилися до Господа.

- Що у вашому житті сприяло вашому бажанню ділитися євангелією з іншими?

**Ситуації з реального життя**

Пов'язування певного євангельського принципу із ситуацією в реальному житті допоможе студентам проаналізувати цей принцип і усвідомити, що він стосується їхнього життя. Ви можете сказати студентам, що чим з більшою щирістю вони відреагують на такий приклад, тим більш ефективним він буде в їхньому навчальному процесі.

Попросіть студентів уявити, що вони знають одного молодого чоловіка, який належить до Церкви, але не дуже хоче служити на місії повного дня.

- Що може зробити цей молодий чоловік, аби збільшити своє бажання ділитися євангелією? (Коли студенти будуть ділитися своїми думками, попросіть їх згадати, що саме поглибило їхнє навернення до євангелії Ісуса Христа, і сказати, як вони могли б порадити цьому молодому чоловіку зробити те саме. Допоможіть їм побачити, що глибше навернення веде до більшого бажання ділитися євангелією з іншими).

Ви можете пояснити, як до вас прийшло бажання навчати євангелії інших людей. Роблячи це, свідчіть: якщо ми стаємо ближче до Господа і відчуваємо Його Дух, то наше бажання ділитися євангелією з іншими буде зростати.

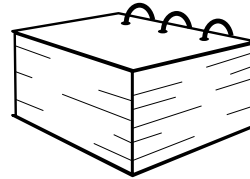
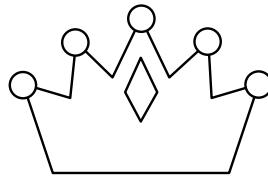
Нехай студенти прочитають Мосія 28:5–8 і визначать, чому Мосія дозволив своїм синам вирушити на таку небезпечну місію.

- Які благословення пообіцяв Господь синам Мосії у відповідь на молитву Мосії?

**Мосія 28:10–20**

*Мосія перекладає пластини яредійців і ввіряє священні літописи Алмі*

Намалюйте на дошці:



Укажіть на зображення корони і попросіть когось зі студентів прочитати Мосія 28:10. Нехай клас визначить, яка виникла проблема в царя, коли його сини вирушили на місію. (Йому потрібно було знайти когось, хто став би замість нього царем).

Підсумуйте Мосія 28:11–19 і поясніть, що Мосія старів і він приділяв увагу священним літописам, що були ввірені йому: літописи, які його батько передав йому, сказавши вести їх, і літописи, передані йому царем Лімгієм. Як провидець, він переклав літопис яредійців—пластини, що були знайдені групою, яку цар Лімгій послав шукати землю Зарагемлі (див. Мосія 8:7–9). Вкажіть студентам на зображення золотих пластин на дошці.

Поясніть: Мосії потрібно було призначити не тільки того, хто буде правити в царстві, але й того, кому передати ці пластини для збереження й ведення на них літопису.

Попросіть студентів подумки прочитати Мосія 28:20.

- Хто отримав священні літописи?
- Чому вибір кандидатури Алми для збереження цих літописів був правильним?

**Мосія 29**

*Народ прислухається до поради Мосії започаткувати систему суддів як форму правління*

Попросіть підняти руку студентів, які хотіли б стати царем або царицею. Виберіть когось з цих студентів і попросіть підійти до дошки і стати під намальованою на ній короною (або покладіть на його чи її голову паперову корону). Нехай цей студент розкаже, яку користь матиме він чи вона від того, що буде царем або царицею.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мосія 29:1–3.

- Кого народ хотів мати своїм царем?
- Від чого відмовилися сини Мосії заради можливості йти проповідувати ламанійцям?
- Якими можливостями сьогодні жертвують молоді чоловіки і жінки або відкладають їх заради можливості служити на місії?

Підсумуйте Мосія 29:4–10 і поясніть, що цар Мосія був переконаний: призначення нового царя могло б призвести до суперечки і навіть війни. Він також нагадав про



інші проблеми, які можуть виникнути, якщо до влади прийде несправедний цар. Нехай студенти прочитають Мосія 29:16–18 і визначать ці проблеми.

Поясніть, що цар Мосія запропонував, щоб форма правління нефіційними більше не була монархічною. Натомість він рекомендував систему суддів, які б вибиралися голосом народу.

Нехай студенти прочитають подумки Мосія 29:11, 25 і знайдуть, як судді мали судити народ. (“За заповідями Бога” і “за законами, що було дано вам нашими батьками”).

Напишіть на дошці: *Мосія 29:26–27, 30, 33–34, 37–38*. Розділіть клас на пари. Нехай студенти дослідять ці вірші і визначать, якою була відповідальність народу у формі правління, запропонованій царем Мосією. Після цього нехай кожна пара обговорить наступні запитання. (Ви можете написати ці запитання на дошці або підготувати як роздатковий матеріал).

- Відповідно до слів царя Мосії, якою була б користь від прийняття рішень голосом народу? (Він сказав, що, як правило, голос народу не бажає того, що “суперечить тому, що є правильним”. Він також сказав, що тягар правління має лежати на всіх людях і кожний має нести “свою частку”).
- Які б були наслідки в разі, коли б люди вибрали голосом народу беззаконня? (Вироки Бога зійшли б на них, і вони були б знищені).
- Що, на вашу думку, означає фраза “що кожна людина може нести свою частку” у вірші Мосія 29:34? Як може ця фраза стосуватися обов’язку громадян брати участь у місцевому та державному управлінні?

Прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Ніла А. Максвелла, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Лідери і ті, хто за ними йде, одинаково відповідальні за занепад культури. ... Критикувати поганих лідерів легко, але ми не повинні вважати безневинними їхніх послідовників” (“Repent of [Our] Selfishness,” *Ensign*, May 1999, 24).

- Чому є важливим і для лідерів, і для їхніх послідовників нести відповідальність за свої дії?
- Що ви можете робити, аби підтримати праведні закони і праведних провідників? (Ви можете попросити студентів прочитати Уложення віри 1:12).

Висловіть свою впевненість стосовно того, що хоч не в кожній країні світу є можливість вибирати собі провідників, усе ж Господь завжди допомагатиме тим, хто покладає свою довіру на Нього, де б вони не жили.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 29:41–43.

- Кого вибрав народ бути їхнім першим головним суддею? Чи жив він відповідно, аби бути справедливим і праведним провідником? Якими були результати його провідництва?

Попросіть студентів пояснити своїми словами, що вони дізналися з Мосія 29. Вони можуть назвати деякі з наведених далі істин:

**Несправедне провідництво може призвести до суперечки й гріха.**

**Звичайно голосом народу не вибирається те, що є неправильним.**

**Якщо народ вибирає беззаконня, вирoki Бога зійдуть на них.**

**Кожна людина має обов’язок підтримувати праведні закони і праведних провідників.**

На завершення уроку свідчіть про принципи, які вивчалися на сьогоднішньому уроці.

## Огляд книги Мосії

Виділіть час, аби допомогти студентам зробити огляд книги Мосії. Попросіть їх подумати, що вони засвоїли з цієї книги як під час навчання в семінарії, так і під час особистого вивчення Писань. Якщо потрібно, запропонуйте їм швидко проглянути цю книгу, що допоможе їм згадати вивчене. Дайте їм для цього достатньо часу, а потім запропонуйте кільком студентам поділитися своїми думками і почуттями стосовно того, що вразило їх в цій книзі.

# Книги Алми

## Навіщо вивчати цю книгу?

Вивчаючи книгу Алми, студенти дізнаються про роль Ісуса Христа і необхідність Його Спокути і Воскресіння у плані спасіння. Вони також дізнаються, якою великою є сила Божого слова у подоланні орудування священників, лжевчень, гріха, ненависті та відступництва і приведенні людей до відчуття ними могутньої зміни свого серця. Студенти також можуть багато чому навчитись і отримати натхнення, читаючи про місіонерські старання Алми, Амулека і синів Мосії та про навернення і вірність анти-нефій-легіїв (народу Аммона). Вивчаючи розділи, в яких детально розповідається про війни між нефійцями і ламанійцями, вони дізнаються про принципи, що направлятимуть їх у неспокійні часи, в які вони живуть, і допомагатимуть їм перемагати в їхніх особистих битвах проти супротивника.

## Хто написав цю книгу?

Щоб укласти книгу Алми, Мормон упорядкував і скоротив літописи з великих пластин Нефія. Книга названа за іменем Алми, якого, оскільки він був сином Алми, часто називають Алмою молодшим. Коли цар Мосія встановив серед нефійців правління суддів, Алма молодший став першим головним суддею і наступником свого батька як первосвященника над Церквою (див. Мосія 29:42). З часом він передав своє місце головного судді іншому, щоб присвятити себе “тільки первосвященств[у]” і тому, щоб “передавати слово Бога людям” по всій землі нефійців (Алма 4:20; 5:1). Щоб укласти книгу Алми, Мормон використав літописи про служіння Алми (див. Алма 1–44) та записи Алминих синів: Геламана (див. Алма 45–62) і Шиблона (див. Алма 63).

## Для кого і навіщо ця книга була написана?

Мормон не призначав книгу Алми для якоїсь конкретної аудиторії і не вказував, з якою метою він написав її. Проте дуже багато вчень з цієї книги, які стосуються викупительної місії Ісуса Христа, сприяють досягненню основної мети Книги Мормона—свідчити, що “Ісус є Христос, Бог Вічний” (титольна сторінка Книги Мормона; див. також Алма 5; 7; 13; 32–34; 36; 39–42).

## Коли і де була написана ця книга?

Оригінальні літописи, що використовувалися як джерела для книги Алми, вірогідно були написані між 91 р. до Р.Х. і 52 р. до Р.Х. Мормон скоротив ці літописи десь приблизно між 345 р. від Р.Х. і 385 р. від Р.Х.. Мормон не написав, де саме він знаходився, коли укладав цю книгу.

## У чому особливості цієї книги?

Хоч книга Алми і є найбільшою за обсягом у Книзі Мормона, вона охоплює період лише в 39 років—приблизно з 91 р. до Р.Х. до 52 до Р.Х. У книзі дається розповідь про перший приклад успішної місіонерської роботи серед ламанійців. У ній також яскраво показано вірність

навернених ламанійців у дотриманні своїх завітів (див. Алма 23:6–7; 24). Крім того, книга Алми містить вчення про доктрину висвячення наперед і служіння Мелхиседека (див. Алма 13); про силу слова Бога (див. Алма 31); про те, як розвинути віру в Ісуса Христа (див. Алма 32–34); про тяжкість гріха, яким є порушення закону цнотливості (див. Алма 39); про стан наших духів після смерті (див. Алма 40); про доктрини стосовно воскресіння і відновлення (див. Алма 40–41); про роль справедливості й милості у плані викуплення, який дав Небесний Батько (див. Алма 42). Ця книга також містить у собі Господні настанови стосовно самозахисту та обставин, за яких війна є виправданою (див. Алма 43:45–47).

## Стислий зміст

**Алма 1–3** Негор запроваджує орудування священників серед нефійців. Алма веде праведних нефійців на захист проти Амлісія та його прибічників, які приєдналися до війська ламанійців. Після невдалої спроби Амлісія стати царем і знищити Церкву нефійці розбивають ще одне ламанійське військо.

**Алма 4–16** Алма відмовляється від посади головного судді. Він мандрує землею нефійців, щоб боротися проти гордоців та злочестивості проповіданням Божого слова. Амулек приєднується до Алми, і вони навчають про Спокуту Ісуса Христа, воскресіння й необхідність мати віру в Господа та каятися. Зизром наvertsється, і його христять.

**Алма 17–28** Сини Мосії та інші проповідують слово Бога серед ламанійців у землі Нефія. Тисячі навертаються до Господа. Навернені позбуваються своєї зброї війни і йдуть, щоб жити серед нефійців. Багато людей гине у великій битві між нефійцями і ламанійцями.

**Алма 29–42** Алма бажає приводити душі до покаяння. Він протистоїть Коригору, антихристу. Навчаючи зорамійців—групу нефійських розкольників,—Алма порівнює слово

Бога з насінням, яке слід підживлювати вірою. Амулек свідчить про Спокуту і навчає зорамійців виявити віру в покаяння. Алма дає особисті поради своїм синам Геламану, Шиблону та Коріантону і свідчить їм. Алма ввіряє священні літописи Геламану. Він навчає про існування духовного світу, куди дух людини потрапляє після цього життя, про воскресіння і роль справедливості та милості у Божому плані.

**Алма 43–45** Ламанійці, підбурювані до гніву нефійськими розкольниками, виходять на битву проти нефійців. Мороній веде нефійців до перемоги над військом Зерагемни. Алма має бесіду з Геламаном і благословляє його, пророкує про знищення нефійців і йде з тієї землі.

**Алма 46–63** Мороній, Легій, Теанкум, Геламан і Пагоран ведуть нефійців до перемоги над ламанійськими військами, підконтрольними Амалікії та Амморону. Мороній і Пагоран також придушують бунт нефійських розкольників, відомих як прихильники царя. Шиблон отримує нефійські літописи і з часом передає їх Геламановому сину, Геламану. Військо Моронійги розбиває ламанійців ще в одній битві.

# Алма 1–2

## Вступ

Невдовзі по тому, як Алма став головним суддею, чоловік на ім'я Негор розпочав проповідання серед народу своїх власних учень. Він висловлювався проти Церкви та її вчень і переконав багатьох повірити йому й утримувати його грошима. Коли Негор убив Гедеона, вірного члена Церкви, його було приведено до Алми. Визнаючи Негора винним в орудуванні священиків і намаганні проводити його в життя мечем, Алма виніс йому смертний вирок. Ведена старанними

і смиренними священиками, Церква процвітала, однак орудування священиків поширювалося. Амлісій, підступний чоловік з прибічників Негора, знайшов підтримку серед багатьох людей і зробив невдалу спробу стати царем над нефійцями. Він та його послідовники вчинили бунт і виступили на битву проти нефійців, а зрештою приєдналися до ламанійського війська. Нефійці, зміцнені Господом, хоч і зазнали великих втрат, та все ж відбили напади їхніх військ.

## Рекомендації для навчання

### Алма 1

*Незважаючи на поширення орудування священиків та переслідування, багато хто залишається непохитним у вірі*

Напишіть на дошці *популярний*.

- Чим загрожує прагнення популярності? Яка небезпека криється у наслідуванні людей тільки через їхню популярність?

Поясніть, що чоловік, якого звали Негор, став популярним серед багатьох людей в Зарагемлі. Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 1:2–6 і знайти, чого навчав Негор і як люди сприймали його навчання. Після того, як студенти скажуть, що вони знайшли, можна поставити запитання на зразок наведених далі:

- Чому вчення Негора, про які написано в Алма 1:4, є небезпечними? (Якщо студентам важко відповісти на це запитання, вкажіть: Негор навчав про те, що "всі люди будуть мати вічне життя" незалежно від того, що вони роблять. Це вчення відкидає потребу в покаятні, обрядах і дотриманні Божих заповідей. Див. також Алма 15:15).
- Які наслідки можуть прийти до людини, яка вірить цьому вченню?
- Як вплинув на Негора його успіх? (Див. Алма 1:6).

Підсумуйте зміст Алма 1:7–15, пояснивши, що одного дня, коли Негор збирався проповідувати групі своїх послідовників, він зустрів Гедеона, який свого часу допоміг у визволенні народу Лімгія із залежності, а тепер служив учителем у церкві. Негор "почав сперечатися з [Гедеоном] різко, що він може відвести людей від церкви; але [Гедеон] протистояв йому, переконуючи його словами Бога" (Алма 1:7). Негор, у нападі гніву, витяг свого меча і вбив Гедеона. Люди з церкви схопили Негора і привели його до Алми, який був головним суддею, щоб судити за скоєний злочин. Алма засудив Негора на смерть, і Негор "прийняв ганебну смерть" (Алма 1:15). Можливо, доцільним буде пояснити, що *ганебний* означає безчесний, гідний осуду або безславний.

Попросіть студентів дослідити перші кілька рядків з Алма 1:12, щоб знайти, які слова вжив Алма, аби описати те, що Негор вперше запровадив серед цього народу. Зверніть увагу студентів на виноску 12а. Нехай вони знайдуть перше з вказаних там посилок: 2 Нефій 26:29. Попросіть їх прочитати цей вірш подумки.

- Як би ви сказали своїми словами, що таке орудування священиків? Що, на вашу думку, означає для людей "ставити себе за світло для світу"? Чому це небезпечно?
- У чому проповідання Негора було прикладом орудування священиків?
- Що, відповідно до слів Алми, сталося б з народом, якби орудування священиків було запроваджено серед них?

### Використання церковних посібників та адаптування уроків

Церковні посібники ретельно підготовлені, аби забезпечити чистоту вчень Церкви. Уважно обдумайте рекомендації для навчання, розміщені в цьому посібнику, які допоможуть вам правильно передати намір пророків, які писали ці Писання. Однак ви можете адаптувати уроки до потреб і обставин ваших студентів.

- Як ви думаєте, чому для людей спокусливо навчати так, щоб інші вихваляли їх?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 1:16. Попросіть клас визначити, як і чому орудування священників продовжувало поширюватися навіть після смерті Негора? Після відповідей студентів запитайте:

- Чого, відповідно до Алма 1:16, домагаються люди, які практикують орудування священників? (Вони роблять це “заради багатства і шани”, іншими словами, щоб здобувати гроші й популярність).

Поясніть, що орудування священників та його наслідки становили проблему для нефійців упродовж багатьох років (див. Алма 2; 15:15; 24:28). Зазначте, що в наші дні нам потрібно остерігатися орудування священників як у Церкві, так і поза нею. Ми повинні не дозволяти собі бути обманутими людьми, які практикують орудування священників. Ми також повинні самі остерігатися ставлення і дій, характерних для орудування священників, у своїх зусиллях навчати євангелії.

- Які у вас є нагоди, щоб навчати євангелії? (Допоможіть студентам зрозуміти, що у них для цього є багато нагод. Вони навчають одне одного, коли беруть участь у семінарських уроках, а також у своїх кворумах і класах. Вони можуть навчати свої сім'ї під час домашніх сімейних вечорів. Молоді чоловіки служать домашніми вчителями. Молодих чоловіків і жінок можуть попросити виступити на причасних зборах. Вони можуть ділитися євангелією з іншими тепер, і вони можуть готуватися, щоб служити місіонерами повного дня).

Попросіть когось із студентів прочитати наведені далі слова старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Все, що ви або я робимо як учителі, свідомо й навмисне привертаючи увагу до себе—у посланні, яке доносимо, у методах, які використовуємо, чи в особистій поведінці—є формою орудування священників, що заважає Святому Духу ефективно навчати” (“Прагніть навчатися через віру”, *Ліягона*, вер. 2007, сс. 66–67).

Наголосіть: якщо ми, навчаючи євангелії, будемо свідомо привертати увагу до себе, то тим самим ми будемо заважати Святому Духу ефективно навчати.

Прочитайте вказаний далі перелік мотивацій, які можуть мати люди, коли вони навчають. Попросіть студентів обговорити, які з мотивацій можуть бути ознаками орудування священників і чому.

Вести інших до Спасителя.

Показати, які вони дотепні.

Допомогти іншим відчувати Дух.

Показати свій розум.

Допомогти іншим застосовувати євангельські істини у своєму житті.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 1:26–27. Попросіть клас визначити різницю між діями священників Бога і діями Негора.

- Як приклад нефійських священників може допомогти нам уникнути орудування священників?
- Як ці священники виявляли свою вірність Богу?

Поясніть, що орудування священників вело до суперечок і переслідувань серед нефійців. Аби допомогти студентам підготуватися до вивчення Алма 1:19–33, поставте їм такі запитання:

- Чи доводилося вам бачити, що люди дражнили, висміювали або переслідували тих, хто виконує заповіді Бога?
- Чи дражнили, висміювали або переслідували вас за виконання заповідей? Якщо так, як ви на це реагували?

Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 1:19–20 і знайти приклади того, як утискували членів церкви. Після відповідей студентів напишіть на дошці вказані далі запитання й попросіть їх переписати ці запитання у свої зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань. Виділіть час, щоб вони подумки прочитали ці уривки з Писань, а потім самі відповіли на ці запитання.

*Як, відповідно до Алма 1:21–24, реагували деякі члени церкви на утиски? Якими були наслідки такої їхньої реакції?*

*Як, відповідно до Алма 1:25–31, жили, незважаючи на ці утиски, інші члени церкви? Які благословення вони отримали?*

Дайте студентам достатньо часу для вивчення цих уривків, а потім спитайте, чого вони можуть навчитися з них. Студенти можуть назвати кілька або всі з вказаних далі принципів:

**Навіть якщо люди навколо нас неслухняні Богу, ми можемо залишатися стійкими й непохитними у виконанні заповідей.**

**Якщо ми живемо за євангелією, то можемо мати мир у своєму житті, навіть якщо нас і утискують.**

- На яких прикладах ви бачили, що ці принципи є істинними?

## Алма 2

**Амлісій та інші бунтують і зрештою приєднуються до ламанійців, щоб воювати проти нефійців**

Поясніть, що приблизно через чотири роки після смерті Негора серед нефійців з'явився інший злочестивий чоловік, якому вдалося завоювати підтримку й популярність. Розділіть студентів на пари. У кожній парі нехай один із студентів прочитає Алма 2:1–7, а інший—Алма 2:8–18. Скажіть студентам, що на основі призначених віршів їм потрібно підготувати заголовки для репортажів про новини, описуючи, що робили праведні люди, щоб виступити проти злочестивості. Після чотирьох—п'яти хвилин попросіть студентів назвати придумані ними заголовки своїм партнерам. Ви також можете попросити кількох студентів назвати їхні заголовки класу.

Поставте наступні запитання, аби переконатися, що студенти розуміють вірші, які вивчили:

- Що хотів зробити Амлісій?
- Чому, відповідно до Алма 2:18, нефійці були здатні покласти край спробам Амлісія стати царем? (“Господь зміцнив руку Нефійців”. Ви можете запропонувати студентам позначити ці слова у своїх примірниках Писань).

Попросіть клас скласти список виявів злочестивості, з якими вони стикаються сьогодні. Вони можуть назвати спокуси, а також згадати випробування, через які їм доводиться проходити через злочестивість інших людей. Запропонуйте, щоб вони, продовжуючи вивчати розділ Алма 2, поміркували, як саме вони можуть отримати Господню допомогу, щоб подолати спокуси і труднощі, з якими стикаються.

Поясніть, що нефійські воїни знищили багатьох амлісійців, проте вони були вкрай здивовані, побачивши ламанійське військо, до якого приєдналася решта амлісійців (див. Алма 2:19–25). До того, як нефійські війська могли повернутися до міста Зарагемлі, це об'єднане військо напало на них. Попросіть студентів знайти в Алма 2:27 фразу, яка вказує на чисельність цього об'єданого війська ламанійців і амлісійців.

Запропонуйте студентам на мить зупинитися й уявити собі, що б вони подумали і що б вони відчули, якби були в нефійському війську. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 2:28–31, 36, а клас нехай знайде, чим закінчилась ця битва. Після відповідей студентів можете запропонувати їм позначити у цих віршах слова *зміцнені* і *зміцнив*.

- Чому, відповідно до Алма 2:28, Господь зміцнив нефійців? (Студенти можуть дати різні відповіді на це запитання. Допоможіть їм визначити наступний принцип: **Коли ми благаємо Бога допомогти нам вистояти проти злочестивості, Він зміцнить нас.**)
- Чому, на вашу думку, важливо, щоб ми отримували зміцнення від Бога, аби вистояти проти злочестивості, а не щоб злочестиві впливи були повністю усунені з нашого життя?

- Як ви можете наслідувати приклад Алми, коли протистоїте злочестивості?

Попросіть студентів письмово відповісти на одне з вказаних далі запитань:

- Як Господь зміцнював вас, коли ви стикалися зі злочестивістю?

- Яким із способів ви можете протистояти злочестивості тепер?

Дайте студентам достатньо часу, щоб вони могли написати відповіді, а потім попросіть кількох з них прочитати їхні відповіді. Ви також можете назвати свої відповіді. Закличте студентів наслідувати приклад нефійців—молитися про Господню допомогу і бути гідними, щоб Бог зміцнив їх в їхніх стараннях. Завершіть свідченням про те, що Бог буде зміцнювати нас, коли ми протистоїмо злочестивості.



# Алма 3–4

## Вступ

Амлісійці, після того як приєдналися до ламанійського війська, зробили на своїх лобах червоні позначки, щоб відрізнятись від нефійців. Амлісійці й ламанійці воювали проти нефійців, і “тисячі і десятки тисяч душ” загинуло у битві (див. Алма 3:26). Після цієї битви багато нефійців упокорилися і “були пробуджені, щоб пам’ятати свій обов’язок” (Алма 4:3). Приблизно 3500 людей були охрищені й приєдналися

до Церкви. Однак вже наступного року багато членів Церкви стали гордовитими і почали утискувати інших. Стурбований такою злочестивістю, Алма відмовився від посади головного судді і продовжував служити первосвященником над Церквою. У цій якості він планував обійти усю ту землю, приносячи щире свідчення і закликаючи людей до покаяння.

## Рекомендації для навчання

### Алма 3:1–19

#### Нефійці протистоять амлісійцям і ламанійцям

Поділіть клас на маленькі групи. Дайте кожній групі аркуш паперу, де написано такі слова: *одяг, зачіска, сережки і ювелірні прикраси, татуювання*. Попросіть групи обговорити, які послання люди своєю зовнішністю можуть навмисно чи ненавмисно передавати іншим.

Нагадайте студентам, що амлісійці відділилися від нефійців і приєдналися до ламанійського війська (див. Алма 2). Попросіть студентів прочитати Алма 3:4 і визначити, як амлісійці змінили свою зовнішність.

- Від кого хотіли відрізнятись амлісійці?
- Що сьогодні можуть робити деякі люди, щоб відрізнятись від праведних людей своїм зовнішнім виглядом? (Коли студенти будуть відповідати, поясніть, що деякі люди навмисно змінюють свою зовнішність, щоб відрізнятись від праведних людей або так протестувати проти норм Церкви. Інші ж дотримуються тенденцій світу, не усвідомлюючи, що своїм виглядом вони передають певні послання про себе).

Поясніть: амлісійці, зробивши собі на лобі відзнаку, щоб відрізнятись від нефійців, тим самим показали, що вони викликали на себе прокляття, що було на ламанійцях. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 3:14–19. Допоможіть класу проаналізувати ці вірші, поставивши кілька або всі з вказаних далі запитань:

- Яка фраза в Алма 3:18 описує дії амлісійців та їхнє ставлення до Бога? (“Виступили з відкритим бунтом проти Бога”).
- Як амлісійці викликали “на себе” прокляття? (Алма 3:19).
- Про які істини ми можемо дізнатися з цих віршів? (Серед відповідей можуть бути: **ті, хто йде на відкритий бунт проти Бога, накликає на себе негативні наслідки, і якщо ми відділені від Бога, так це тому, що ми самі себе відділили від Нього.**

Аби допомогти студентам зрозуміти, як важливо виділятися правильним чином, поставте таке запитання:

- Як саме ми можемо показати своїм одягом і зовнішнім виглядом, що ми—послідовники Ісуса Христа? (Якщо студентам важко відповісти на це запитання, ви можете попросити їх прочитати розділ “Одяг і зовнішній вигляд” у брошурі *Заради зміцнення молоді* [2011], сс. 6–8. Наголосіть на тому, що наше внутрішнє свідчення про євангелію повинно позначатися на нашому одязі й зовнішньому вигляді).

Заохотьте студентів показувати, що вони йдуть за Господом, коли роблять щодня свій вибір, у тому числі й стосовно одягу та зовнішнього вигляду. Наголосіть, що **своїм одягом та зовнішнім виглядом ми можемо виділятися як послідовники Ісуса Христа.**

### Алма 3:20–27

#### *Тисячі загинули у битві нефійців з ламанійцями та амлісійцями*

Підсумуйте зміст Алма 3:20–25, сказавши, що нефійці вигнали ламанійців, але з обох сторін налічувалися тисячі загиблих. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 3:26–27, а клас нехай послухає, який урок ми маємо засвоїти, як цього хотів Мормон.

- Яка винагорода, відповідно до цих віршів, приходить до тих, хто слухається Господа?
- Що станеться з людьми, які не слідують за Господом?

Як підсумок, ви можете написати на дошці такий принцип: **До нас приходить щастя або горе залежно від того, кого ми вирішуємо слухатися.**

Попросіть студентів подумати про благословення, які приходять завдяки вибору йти за Господом.

- Які ви отримали благословення від Господа, вибравши йти за Ним?

### Алма 4:1–14

#### *Після певного періоду зростання Церкви її члени стають гордовитими і між ними виникають суперечки*

Напишіть на дошці *смиренний* і *гордовитий*.

- Що означає бути смиренным? (Бути смиренным означає бути здатним навчатися і з вдячністю визнавати нашу залежність від Господа—розуміти, що ми маємо постійну потребу в Його підтримці).

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 4:1–5. Нехай клас знайде доказ того, що нефійці стали смиреними. Коли студенти будуть називати, що вони знайшли, було б корисно зазначити: нам непотрібно переживати трагедію, щоб стати смиреними,—ми можемо самі вибрати бути смиреними.

Скажіть, що опис нефійців у Алма 4:1–5 дуже відрізняється від їх опису в Алма 4:3–5. Вкажіть на слово *гордовитий*, написане на дошці.

- Що означає бути гордовитим? (Гордість—протилежність покірності). Гордовиті люди протиставляють себе іншим та Богу. Вони ставлять себе вище за оточуючих і скоріше керуються власними бажаннями, а не Божою волею).

Призначте одній половині класу подумки прочитати Алма 4:6–8, а другій половині—Алма 4:9–12. Попросіть обидві групи визначити вияви гордовитості декого з нефійців і те, як вони вплинули на інших. Дайте групам достатньо часу для виконання цього завдання, а потім нехай вони розкажуть, що їм вдалося знайти.

- Чого навчають ці вірші про вплив гордості на наше ставлення до інших?
- Яке застереження ви бачите в Алма 4:10? (Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **коли ми подаємо поганий приклад, наші вчинки можуть завадити іншим прийняти євангелію**).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 4:13–14. Попросіть клас знайти приклади того, що деякі нефійці були смиреними, навіть коли інші були гордовитими.

- Чого ці вірші навчають про вплив покірності на наше ставлення до інших?

Наголосіть, що **наші рішення бути смиреними чи гордовитими впливають на нас і на інших**. Якщо дозволяє час, попросіть студентів написати у зошитах для класних занять або в щоденниках для вивчення Писань про події з їхнього життя, які підтверджують правильність цього твердження.

### Алма 4:15–20

#### *Алма відмовляється від посади головного судді, щоб присвятити свій час закликанню людей до покаєння*

Попросіть студентів, щоб вони уявили себе на місці Алми. Вони—в ролі головного судді, а багато хто з народу став гордовитим і піддає утилкам тих, хто залишився смиренным.

- Що б ви могли зробити, аби допомогти людям змінитися?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 4:15–19. Нехай клас знайде, який вибір зробив Алма.

- Що вирішив зробити Алма? (Він вирішив відмовився від посади головного судді, щоб мати змогу присвятити свій час навчанню людей).
- Як слова “полати ... щирим свідченням” (Алма 4:19) описують спосіб, яким збирався навчати Алма?
- Коли вам доводилось чути, як люди приносять “щире свідчення”? Як це вплинуло на вас?
- Про які істини ми можемо дізнатися з прикладу Алми, описаного в Алма 4:19?

Серед відповідей студентів на це запитання можуть бути й такі:

**Виконання наших духовних обов’язків може вимагати жертви.**

**Принесення щирого свідчення допомагає іншим наблизитися до Бога.**

Заохотьте студентів знаходити щире свідчення Алми, коли вони читатимуть Алма 5–16 під час особистого вивчення Писань і коли вони будуть обговорювати ці розділи на наступних уроках. Також заохотьте їх звернути увагу на те, як вплинуло свідчення Алми на людей.

### Повторення “Вірша для опанування”

Назвіть студентам кілька нових уривків з Писань, призначених для опанування, або повторіть кілька уривків з Писань, які вони вже опанували. Підготуйте запитання, що допоможуть їм знайти принципи, що містяться в цих уривках. Попросіть їх написати у своїх зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань мету: що вони робитимуть, аби краще дотримуватися в житті одного з цих принципів. Дайте їм достатньо часу для досягнення цієї мети і попросіть їх підготуватися, щоб вони, коли досягнуть її, розказали про це комусь із членів класу або всьому класу.

*Примітка:* Якщо у вас мало часу, щоб виконати цю вправу на цьому уроці, виконайте її на іншому. Див. інші вправи на повторення у додатку, що в кінці цього посібника.

### **Запрошуйте студентів до подальших пошуків**

Час від часу закінчуйте урок, даючи студентам завдання щось знайти у Писаннях. Таке заохочення допоможе їм бути зосередженими при особистому вивченні Писань і допоможе їм зрозуміти, як один розділ пов’язаний з іншим розділом чиними кількома.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 3:6–17. Відзнака і прокляття

У студентів під час вивчення Алма 3 можуть виникнути запитання стосовно відзнаки і прокляття, що були на ламанійцях. Ви можете пояснити, що існує різниця між відзнакою і прокляттям. Відзнакою, покладеною на ламанійців, була темна шкіра (див. Алма 3:6).

Ця відзнака призначалася для того, щоб відрізнити і відділити ламанійців від нефійців (див. Алма 3:8). Прокляттям, що є більш серйозною карою, був стан, коли вони були “відсічені від присутності Господа” (2 Нефій 5:20). Ламанійці і амлісійці викликали на себе це прокляття тим, що повстали проти Бога (див. 2 Нефій 5:20; Алма 3:18–19). І хоч темна шкіра у цьому випадку була ознакою прокляття, покладеного на ламанійців, усе ж Книга Мормона навчає, що Господь “ні від кого не відмовиться, хто прийде до Нього, від чорного і білого, зв’язаного і вільного, чоловічої

статі і жіночої; ... всі є однаковими для Бога” (2 Нефій 26:33). Євангелія Ісуса Христа—для кожного. Церква однозначно засуджує расизм, як будь-який вид расизму, так і расизм взагалі у минулому, який виявляли люди як у Церкві, так і поза нею. Президент Гордон Б. Хінклі проголосив:

“Жодна людина, яка зневажливо ставиться до представників іншої раси, не може вважати себе справжнім учнем Христа. Вона не може також вважати, що цілком дотримується вчень Церкви. ...

Давайте всі визнаємо, що кожен з нас є сином або дочкою нашого Небесного Батька, Який любить усіх Своїх дітей” (“Треба більше доброти”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2006, с. 58). Для отримання додаткової інформації стосовно цього питання див. Урок 27.

# Програма домашнього навчання

## Мосія 26–Алма 4 (Блок 14)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

#### Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Мосія 26–Алма 4 (блок14), не призначений бути частиною вашого уроку. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Мосія 26)

Дізнавшись про покоління нефійців, які не розвивали свого свідчення про євангелію, студенти зрозуміли: щоб розвивати і зберігати свідчення, нам потрібно бенкетувати словом Бога, молитися з вірою і виконувати Господні заповіді. Прочитавши про зусилля, які докладав Алма, щоб допомогти іншим покаятися, студенти дізналися, що Господь простить тим, хто покається зі щирістю у своєму серці.

#### День 2 (Мосія 27)

Студенти, уважно читаючи про навернення Алми молодшого та синів Мосії, дізналися про такі три євангельські принципи: Господь відповідає на наші сумлінні молитви за інших, хоч і залишає їм свободу вибору; кожний з нас повинен народитися знову завдяки Спокуті Ісуса Христа; щоб справді покаятися, людина повинна зробити все для неї можливе, щоб виправити завдану шкоду. Студенти записали у своїх щоденниках для вивчення Писань, як вони змінилися завдяки Спокуті.

#### День 3 (Мосія 28–29)

Студенти, уважно читаючи про бажання синів Мосії проповідувати євангелію ламанійцям, дізналися, що коли наше навернення поглиблюється, збільшується наше бажання ділитися євангелією. Вони також написали про свій досвід, який допоміг їм захотіти ділитися євангелією. Студенти прочитали про зміну в урядуванні нефійців і дізналися, що громадяни мають обов'язок підтримувати справедливі закони і праведних провідників.

#### День 4 (Алма 1–4)

Вивчаючи приклади смиренних нефійців, студенти дізналися: якщо ми живемо за євангелією, то можемо мати мир у своєму житті, навіть якщо нас і утискують. Читаючи про бунт амлісійців, вони з'ясували, що до нас приходять щастя або лихо в залежності від того, кого ми вибрали слухатися. Алма був прикладом людини, яка вибрала слухатися Господа. Його непохитна відданість, з якою він закликав сповнених гордості нефійців покаятися, допомогла студентам побачити, що Господні слуги свідчать і закликають грішників до покаяття.

### Вступ

Цей урок дає студентам можливість повторити принципи покаяття і поміркувати над тим, що нам потрібно змінитися завдяки Спокуті Ісуса Христа—як це сталося з Алмою молодшим і синами Мосії. Моліться про провід, аби знати, як вам якнайкраще допомогти студентам прагнути цієї зміни в їхньому житті.

### Рекомендації для навчання

#### Мосія 26

*Алма отримує натхнення стосовно того, як судити людей, які вчинили тяжкі гріхи*

Щоб розпочати цей урок, попросіть одного зі студентів прочитати стислий зміст розділу на початку Мосія 26. Прочитайте класу описані далі ситуації. Попросіть студентів подумати про те, чим би вони могли допомогти людині в кожній ситуації.

1. Молода жінка скоїла тяжкий гріх, але боїться поговорити зі своїм єпископом.
2. Молодий чоловік хоче покаятися, але не знає, як це зробити.
3. Молода жінка вдруге скоїла той самий гріх і хвилюється, що Господь її більше не простить.
4. Молодий чоловік вирішує покаятися, але відмовляється простити людині, яка його образила.

Напишіть на дошці вказані далі посилання: *Мосія 26:21–23, 29–31*. Поясніть студентам, що в цих віршах записано Господнє одкровення Алмі стосовно людей, які скоїли тяжкі гріхи. Попросіть студентів прочитати ці вірші і визначити принаймні один принцип, який може допомогти одній з осіб, про які йшлося у зазначених вище ситуаціях. Попросіть кількох студентів поділитися своїми думками з класом. Ви також можете дати свою відповідь і поділитися свідченням стосовно принципу покаяття, що знаходиться в Мосія 26.

Нагадайте студентам, що вони планували застосувати один із принципів, про який дізналися з Мосія 26, у своїх намаганнях покаятися. Закличте їх дотриматися свого плану.

#### Мосія 27–28

*Алма молодший і сини Мосії каються і народжуються знову*

Щоб навести студентам приклад людини, яка відчула могутню зміну серця, попросіть кількох студентів прочитати по черзі вголос наведену далі розповідь старійшини Кіта К. Хілбіга, сімдесятника:

“[Молодий старійшина, який служив у Східній Європі] зі своїм напарником знайшли і навчали одного чоловіка середнього віку на ім'я Іван. ... Їхній зацікавлений мав нелегке минуле, про що свідчив його поношений одяг, скуповджена

борода і невпевнена поведінка. Життя було до нього суворим і недобрим.

Івана ніхто не навчав релігії раніше, і йому довелося багато чого подолати. Слід було облишити звички, які суперечили відновленій євангелії. Необхідно було прийняти нові принципи, а потім застосовувати їх у житті. Іван хотів навчатися і старанно готувався до хрищення й конфірмації. Його одяг залишався поношеним, борода скуйовдженою, але він робив перші кроки. Невдовзі після Іванового хрищення того місіонера перевели в інше місце. Він сподівався, що знову колись зустрінеться з Іваном.

За шість місяців президент місії знову призначив того юного місіонера у філію, де той служив раніше. Старійшина був здивований, але з нетерпінням чекав на повернення. У першу ж неділю він завчасно прийшов на причасні збори філії разом з новим напарником. ...

Старійшина впізнав майже всіх з тієї невеличкої філії. Однак він марно шукав обличчя чоловіка, якого вони з напарником навчали і христили шість місяців тому. У старійшини з'явилася почуття розчарування і суму. ...

Ті побоювання і думки старійшини розвіяв один незнайомиць, який підійшов, щоб обійняти місіонера. Чисто виголений чоловік мав упевнену посмішку, а його обличчя випромінювало доброту. Чоловік був одягнений у білу сорочку, його краватка була акуратно зав'язана. Того недільного ранку він готував причастя для невеликого зібрання. Лише коли чоловік почав говорити, старійшина впізнав його. То був новий Іван, не колишній Іван, якого вони навчали і охристили! Старійшина побачив у своєму другу втілення чуда віри, покаяння і прощення; він побачив реальність Спокуті.

"...[Іван] відчув "переміну в серці" (Алма 5:26), якої вистачило і для хрищення, і для поступу в неперервному процесі навернення" ("Відчути переміну в серці", *Лягона*, черв. 2008, сс. 29–31).

Запитайте: Які докази в цій історії вказують на те, як змінився Іван? (Переконайтеся, чи зрозумілим є те, що зовнішні зміни, які відбулися в Івана, вказували на глибшу зміну, що відбулася в його серці).

Нагадайте студентам, що в Мосія 27 описано ще один приклад зміни, яка відбулася завдяки Спокуті. Попросіть когось зі студентів стати перед класом і підсумувати зміст розділу Мосія 27. Якщо можливо, нехай цей студент також покаже ілюстрацію "Навернення Алми молодшого" (*Альбом "Євангелія в мистецтві"* [2009], № 77). Іншого студента попросіть прочитати Мосія 27:24–26. Після цього нехай клас визначить, хто саме мав змінитися завдяки Спокуті, тобто "народитися від Бога". Відповідаючи, студенти повинні виявити розуміння такої істини: **Кожний з нас повинен народитися знову завдяки Спокуті Ісуса Христа.**

Запитайте: Чи доводилося їм бачити, як хтось змінився на краще завдяки Спокуті Ісуса Христа?

Запропонуйте студентам подумати над запитаннями, які місіонер, про якого йшлося у цій історії, ставив собі після нової зустрічі з Іваном: "А наскільки глибоко я відчув "зміну

в серці" протягом останніх шести місяців?" ... "А чи я "народився знову?" (процитовано в Кіт К. Хілбіг "Відчути зміну в серці", с. 41).

Запропонуйте студентам прочитати Мосія 27:24, 28 і знайти, що зробив Алма і що зробив Господь, щоб сталася така зміна в серці Алми. Попросіть їх пояснити, чому вони вважають, що і сама людина, і Господь повинні разом брати участь, аби відбулася могутня зміна серця.

Нагадайте студентам, що вони написали в таблиці фрази, що вказують на різницю в тому, яким був Алма до і після зміни серця (в уроці для дня 2). У завданні 2 для дня 2 студенти написали у своїх щоденниках для вивчення Писань одну фразу зі стовпчика "Після", яка, як вони сподівалися, описувала б їхній стан упродовж усього їхнього життя, і пояснили чому. Попросіть кількох студентів прочитати класу свої записи. Свідчіть, що могутня зміна серця можлива для нас завдяки Спокуті Ісуса Христа.

Попросіть студентів поміркувати, як змінилися вони завдяки Спокуті Ісуса Христа. Запросіть їх поділитися своїми думками, якщо вони бажають. Ви також можете розказати, як ви змінилися завдяки Спокуті.

Заохотіть студентів працювати над зміною свого серця, щоб вони могли наближатися до Господа і дозволили Спокуті змінити їхнє життя.

До початку уроку намалюйте на дошці вказану далі таблицю або зробіть її копію для кожного студента:

Мосія 27:32–37	Мосія 28:1–4
<p>Як змінилися Алма і сини Мосії?                      Про який принцип ви дізналися з цих віршів?                      Як ви думаєте, чому відшкодування є важливою частиною покаяння?</p>	<p>Як змінилися сини Мосії?                      Про який принцип ви дізналися з цих віршів?                      Що з вашого життя викликало у вас бажання ділитися євангелією з іншими?</p>

Запропонуйте одній половині класу відповісти на запитання у першому стовпчику таблиці, а іншій половині—на запитання, що в другому стовпчику. Нехай кожний студент працює самостійно. Запросіть кількох студентів з кожної групи дати свої відповіді.

Попросіть студентів подумати над тим, як вони можуть відшкодувати збитки за вчинені ними гріхи і збільшити своє бажання ділитися євангелією з іншими.

## Мосія 29–Алма 4

*У часи утисків Бог благословив нефійців, які залишилися праведними*

Нагадайте студентам, що у перших розділах книги Алми описано часи лиха й утисків, які настали для нефійців. Попросіть студентів прочитати подумки Алма 1:25, 27. Нехай вони визначать, що робили ці нефійці під час утисків.

Зазначте, що Господь благословив праведних нефійців настільки, що вони процвітали більше, ніж ті, хто були злочестивими (див. Алма 1:29–32). Попросіть студентів у важкі часи свого життя намагатися наслідувати приклад цих праведних нефійців.

### **Наступний блок (Алма 5–10)**

Як ви можете знати, що народилися знову? Що означає бути народженим знову? Вивчаючи Алма 5–10, студенти знайдуть кілька запитань, на які вони можуть відповісти самі, аби оцінити, чи народилися вони знову і чи відчули могутню зміну серця. Крім того, вони краще зрозуміють глибинне значення і силу Спокути.



# Алма 5:1–36

## Вступ

Коли Церкві загрожували внутрішні суперечки та злочестивість (див. Алма 4:9–11), Алма відмовився від посади головного судді, щоб зосередитися на зміцненні Церкви. Він вирушив на місію, щоб виправити народ Нефія, “дола[ючи] їх щирим свідченням проти них”

(Алма 4:19). Алма розпочав свою місію, нагадавши народу Зарагемлі, що Господь визволив їхніх предків з фізичної і духовної неволі. Він закликав їх підготуватися до дня останнього суду: повірити у слово Бога й оцінити духовний стан свого серця.

## Рекомендації для навчання

### Алма 5:1–14

#### *Алма переповідає історію навернення свого батька і тих, хто пішов за ним*

Напишіть на дошці слово *зміна*. Попросіть студентів назвати приклади того, як саме люди можуть змінити свій зовнішній вигляд або поведінку. Нехай вони пояснять, що могло привести до деяких з таких змін в людях, тобто стати причиною цього.

Нагадайте студентам, що Алма був занепокоєний зростанням злочестивості серед нефійців. Він міг бачити, що якщо вони не зміняться, то втратять благословення, які були їм обіцяні за укладеними ними завітами. Він відмовився від посади головного судді, щоб присвятити себе служінню людям і закликати їх до покаєння. Він почав навчати народ Зарагемлі.

Запропонуйте кільком студентам по черзі прочитати вголос Алма 5:3–6. Попросіть клас під час читання слідкувати і знайти, на яких подіях акцентував увагу Алма, коли почав навчати народ.

- Як це допомогло народу Алми почути розповідь про неволю, звільнення і навернення батька Алми й тих, хто пішов за ним.
- Прочитайте Алма 5:7. Яка саме зміна, відповідно до цього вірша, відбулася в житті батька Алми і його людей?

Допишіть на дошці слова: *серця* після слова *зміна*, щоб читалось *зміна серця*.

- Що, на вашу думку, означає вислів “зміна серця”? (Щоб допомогти студентам відповісти на це запитання, ви можете сказати їм, що, як навчав старійшина Джеральд Н. Ланд, сімдесятник, у Писаннях слово *серце* часто стосується “справжньої, внутрішньої сутності людини” [“Understanding Scriptural Symbols,” *Ensign*, Oct. 1986, 25]).
- Яка різниця між зміною серця і тими змінами, про які ми говорили на початку уроку?

Поясніть, що в Алма 5:7–9, 14 Алма вживає різні фрази, аби описати, на що схожа зміна серця. Додайте до фрази на дошці слова, щоб вона читалась так: *Зміна серця схожа на ...*

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 5:7–9, 14 і знайти, як Алма описує на що схожа зміна серця. Запросіть їх поділитися своїми знахідками. Коли студенти будуть відповідати, дописуйте їхні фрази на дошці. (Ваш список може бути на зразок такого: *Зміна серця схожа на ... пробудження від глибокого сну; наповнення світлом; звільнення від ланцюгів; зростання душі; оспівування викупительної любові; народження від Бога; отримання Господнього образу на своєму обличчі*).

- Як зміна серця схожа на описи, перераховані на дошці?
- Як зміну серця можна помітити у вчинках людини? Як іноді зміна серця стає помітною на обличчі людини? Як іноді зміна серця стає помітною на обличчі людини? (Ви також можете попросити студентів описати зовнішність або поведінку когось із їхніх знайомих, які, як вони відчують, “отримали [Господній] образ у виразі свого обличчя”).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 5:10, і нехай клас визначить три запитання, які Алма поставив народу? (Ви можете запропонувати студентам позначити ці запитання). Читання цих запитань допоможе студентам знайти у наступних віршах, що саме допомогло Алмі та його людям відчути могутню зміну серця.

Запропонуйте комусь зі студентів прочитати вголос Алма 5:11–13 і попросіть клас визначити, що викликало могутню зміну серця в Алминого батька та його людей. (Їхня віра в слово Бога, а також їхня віра в Бога і довіра до Нього. Ви можете вказати також і на вплив слова Бога, про який згадано в Алма 5:5, 7).

- Який ви бачите зв'язок між вірою у слово Бога і відчуттям зміни серця? (Допоможіть студентам визначити такий принцип: **Якщо ми віримо в слово Бога і виявляємо віру в Ісуса Христа, то можемо відчути могутню зміну серця.** Наголосіть на тому, що слово Бога, яке проповідували Авінадій і Алма, стосувалося саме викуплення, яке приходить через Ісуса Христа [див. Мосія 16:4–9; 18:1–2]).

Поясніть: ще один спосіб виразити, що в людини відбулася могутня зміна серця,—це сказати, що вона народилася знову. Допоможіть студентам зрозуміти, що “народитися від Бога” означає відчути зміну, яка відбувається, коли людина приймає Ісуса Христа і починає нове життя як Його учень. Щоб допомогти студентам зрозуміти, що могутня зміна серця, тобто народження знову, найчастіше є поступовим процесом, прочитайте, що сказав з цього приводу старійшина Д. Тодд Крістоферсон, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Ви можете спитати: “Чому ця могутня зміна не відбувається зі мною швидше?” ... Для більшості з нас ці зміни відбуваються не так швидко; для цього потрібен час. Народження знову ... є швидше процесом, ніж подією. І залучення до цього процесу є головною метою смертного життя” (“Народитися знову”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2008, с. 78).

- Коли ви відчували зміну у своєму серці, стараючись жити за словом Бога?
- Як би ви описали почуття й дії, якими супроводжується зміна серця?
- Як змінилося ваше серце завдяки вивченню в семінарії у цьому році Книги Мормона?

Дайте студентам кілька хвилин, щоб вони написали у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань про одну чи дві справи, які вони будуть робити, щоб старанніше жити за словом Бога.

### Алма 5:15–36

*Алма навчає, що могутня зміна серця необхідна для входження в небесне царство*

Роздайте кожному студенту матеріал, що містить вказану далі діаграму, або розмістіть її на дошці, щоб студенти її перемалювали.

Духовна кардіограма									
	Алма 5:15		Алма 5:16	Алма 5:19		Алма 5:26	Алма 5:27		Алма 5:28
Завжди									
Майже завжди									
Як правило									
Іноді									
Рідко коли, якщо не ніколи									

Поясніть: кардіограма—це діаграма, яку лікарі іноді використовують, щоб оцінити чи перевірити, як функціонує наше фізичне серце. Вона допомагає їм визначити, які виникли проблеми чи стани, що вимагають лікування.

Скажіть студентам: після того, як Алма навчав, що слово Бога привело його батька та інших до відчуття могутньої зміни серця, він поставив людям запитання, аби допомогти їм визначити стан їхнього власного серця. Попросіть студентів подумки прочитати Алма 5:14 і знайти три запитання, які Алма поставив народу. (Ви можете запропонувати студентам позначити ці запитання).

Поясніть: Алма поставив ще кілька запитань, аби допомогти своєму народу замислитися над станом їхніх сердець. Попросіть студентів за кілька хвилин уважно прочитати уривки з Писань, що знаходяться вгорі духовної кардіограми, і замислитися над ними. Запропонуйте їм поставити позначки в тих клітинках діаграми, відповіді біля яких найкраще відповідають їхнім почуттям стосовно запитань у кожному з цих уривків. (Зазначте, що деякі вірші містять більше одного запитання). Оскільки ця вправа призначена для самостійного виконання, студентів не слід просити назвати свої відповіді класу.

Коли студенти закінчать роботу над своїми кардіограмами, попросіть їх подумки прочитати Алма 5:29–31 і знайти ще кілька запитань, які поставив Алма, щоб допомогти своєму народу визначити, яким є стан їхнього серця. (Ви можете запропонувати студентам злегка перефразувати ці запитання, щоб адресувати їх собі: “Чи я заздрю?” “А я піднімаю на сміх інших?” “А я утискую інших?”)

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 5:17–18, 20–25. Попросіть клас знайти причини, чому наші серця повинні змінитися у підготовці до дня суду. Поставте наступні запитання, аби допомогти студентам зрозуміти, що **зміна в нашому серці готує нас до отримання місця у небесному царстві:**

- Якими словами і фразами Алма описав стан, в якому б ви хотіли бути, коли поставите на суді перед Богом? (Під час відповідей студентів ви можете звернути їхню увагу на вірші Алма 5:16, 19).
- Як зміна серця тепер буде допомагати вам готуватися, щоб отримати місце в небесному царстві?

Напишіть на дошці вказані далі запитання. (Ви можете написати їх на дошці перед уроком).

*Що Господь запрошує нас робити?*

*Якими є наслідки прийняття чи ігнорування цього запрошення?*

*Чого ці вірші навчають про Спасителя?*

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 5:33–36, а решта класу нехай знайде відповіді на запитання, написані на дошці. Запросіть студентів поділитися своїми знахідками.

Завершіть, давши студентам кілька хвилин на виконання письмового завдання. Попросіть їх вибрати якийсь вірш або якусь фразу з Алма 5:1–36. Потім запропонуйте їм написати, що для них означають ці вірш або фраза і як вони виконуватимуть запропоноване в цьому вірші чи фразі, прагнучи змінити своє серце завдяки Спокуті Ісуса Христа. Свідчіть: якщо ми постійно відчуваємо зміну серця і діємо праведно, то будемо підготовлені увійти у Боже царство.

### **Давайте студентам час на обдумування**

Давати студентам час для обдумування під час уроку—це один із способів допомогти їм навчатися через Духа. У цей час не слід ставити додаткові запитання, давати настанови або вести розмови, які могли б їх відволікати.

## Алма 5:37–62

## Вступ

Алма, продовжуючи проповідувати в Зарагемлі, попереджав людей, що рішення прислухатися до його слів або ж їх відкинути матиме серйозні наслідки. Алма також порівняв Ісуса Христа з добрим пастирем,

Який кличе їх за Собою і хоче привести назад до Своєї отари. Він закликав людей покаятися й уникати всього нечистого, що йде від світу, аби їм успадкувати небесне царство.



## Рекомендації для навчання

## Алма 5:37–42, 53–62

## Алма попереджає злочестивих і закликає всіх прислухатися до голосу Доброго Пастиря

Покажіть ілюстрацію Ісус тримає заблукале ягня (Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 64).

- Чому Спаситель є Добрим Пастирем?

Після того, як кілька студентів дадуть свої відповіді, прочитайте наведене далі висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:

“У часи Ісуса палестинські пастухи були знамениті тим, що добре захищали своїх овець. На відміну від сучасних найманих чабанів, пастир завжди йшов попереду своєї отари. Він їх вів. Пастир знав кожну свою овечку і звичайно давав кожній з них ім’я. Вівці знали його голос, слухалися його і не йшли за чужим. Отже, коли б він не покликав, вони йшли до нього. (Див. Іван 10:14, 16). ...

Ісус використав цю звичайну для Своїх днів аналогію, аби проголосити, що Він був цим Добрим Пастирем, Справжнім Пастирем. Маючи любов до Своїх братів і сестер, Він охоче й добровільно віддав за них Своє життя” (“A Call to the Priesthood: ‘Feed My Sheep,’” *Ensign*, May 1983, 43; див. також Lohn R. Lasater, “Shepherds of Israel,” *Ensign*, May 1988, 74–75).

Допоможіть студентам пригадати контекст розділу Алма 5, пояснивши, що Алма пішов проповідувати народу Зарагемлі, який був, як ті “вівці, не маючи пастиря” (Алма 5:37). Попросіть студентів згадати, з якими труднощами зіткнувся народ Зарагемлі і що Алма закликав їх зробити. Ви можете швидко нагадати кілька ключових віршів з попереднього уроку, наприклад, Алма 5:14–20, щоб допомогти студентам згадати ті обставини. Переконайтеся, чи розуміють студенти, що через свою злочестивість народ Зарагемлі перебував у жахливій ситуації (див. Алма 7:3).

Запропонуйте, щоб двоє або троє студентів по черзі прочитали вголос Алма 5:37–42. Попросіть клас визначити, як саме людина може знати, належить вона чи ні до отари Спасителя. Після того, як студенти дадуть відповіді, поставте такі запитання:

- Чому людям, як і вівцям, потрібен пастир?
- Як, відповідно до Алма 5:37–38, Добрий Пастир виявляє Свою любов і турботу про овець? (Він продовжує їх кликати Своім власним іменем).
- Як, відповідно до Алма 5:41, ми можемо знати, чи прислухаємося ми до голосу Доброго Пастиря?
- Які із справ людини можуть вказувати на те, що вона йде за Добрим Пастирем?

Після того, як студенти дадуть відповіді, попросіть когось зі студентів прочитати наведене далі висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона, який описав чоловіків і жінок, що зобов’язалися йти за Ісусом Христом. (Ви можете підготувати копії цього висловлювання для кожного зі студентів).

“Коли ви обираєте йти за Христом, ви обираєте змінювати себе. ...

Чоловіків [і жінок], які змінилися для Христа, буде вести Христос. ...

Вони шукатимуть не своєї волі, але волі Отця. (Див. Іван 5:30).

Вони завжди чинять те, що до вподоби Господу. (Див. Іван 8:29).

Вони готові не лише померти для Господа, а що більш важливо, вони бажають жити для Нього.

Зайдіть в їхні домівки—й картини на стінах, книги на полицях, звуки музики, їхні слова та вчинки свідчать про те, що вони християни.

Вони стоять як свідки Бога в усі часи і в усьому, і в усіх місцях. (Див. Мосія 18:9).

Христос перебуває в їхньому розумі, бо вони звертаються до Нього в кожній думці. (Див. УЗ 6:36).

Христос перебуває в їхніх серцях, бо любов їхніх сердець спрямована до Нього завжди. (Див. Алма 37:36).

Майже кожного тижня вони приймають причастя і знову свідчать своєму Вічному Батькові, що бажають узяти на себе ім'я Його Сина, завжди пам'ятати Його і дотримуватися Його заповідей. (Див. Мороній 4:3)". ("Born of God," *Ensign*, Nov. 1985, 5, 6–7).

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 5:53–56 і знайти, яке ставлення і які вчинки заважають людині прислухатися до голосу Спасителя. Через кілька хвилин попросіть кількох студентів написати на дошці те, що вони знайшли. Нехай вони напишуть свої відповіді на дошці так, щоб їх на ній вмістилося якомога більше. Попросіть студентів додати записи про будь-яке інше ставлення або інші вчинки, які вони помічали навколо і які заважають прислухатися до голосу Спасителя. (Серед відповідей студентів може бути: відкидання в сторону [ігнорування] Божих учень, гордість, марнославство, зосередженість наших сердець на багатствах і тому, що від світу, думки про те, що ми кращі за інших, переслідування праведних або відвернення від бідних і нужденних. Ви можете звернути увагу студентів на те, що Алма неодноразово вживав словосполучення *уперто продовжувати*, тим самим наголошуючи, що народ Зарагемлі *уперто* продовжував дотримуватися такої гріховної поведінки і такого ставлення).

Витріть відповіді студентів, що знаходяться посередині дошки. На цьому місці напишіть: *слідувати за голосом Доброго Пастиря*.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 5:57. Попросіть клас знайти фрази, що навчають, як ми повинні реагувати на поганий вплив. ("Відійдіть геть від злочестивих", "відділіться" і "не торкайтеся їхніх нечистих речей"). Можете запропонувати студентам позначити ці фрази в їхніх примірниках Писань). Зазначте: ці фрази наголошують на необхідності уникати будь-чого, що може зіпсувати або осквернити нас духовно. Аби допомогти студентам обговорити, як вони можуть не впадати в розпач, уникати поганого впливу і слідувати за голосом Доброго Пастиря, поставте, наприклад, такі запитання:

- Що може молодь-святі останніх днів зробити, щоб залишатися відділеною від злочестивих? (Щоб підтвердити відповіді студентів, можна розповісти про бачений вами позитивний приклад із життя когось зі студентів вашого класу. Ви також можете запросити студентів навести хороші приклади, які вони бачили в житті одне одного).
- Якими, відповідно до Алма 5:56–57, є наслідки впертого бажання людей залишатися злочестивими? (**Якщо ми вперто залишаємося злочестивими, то не зможемо почути голос Доброго Пастиря і не зможемо бути зарахованими до праведних**).

Якщо є час, дайте студентам кілька хвилин на обдумування наступного запитання. Ви можете попросити їх відповісти на нього у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань.

- Що Господь хотів би, аби ви робили краще, щоб прийняти Його запрошення йти за Ним? (Ви можете підказати, що відповіді могли б стосуватися чогось, що, як вони відчують, треба робити краще, або того, що їм слід припинити робити).

Запропонуйте студентам прочитати подумки Алма 5:58–62 і знайти, які благословення обіцяно тим, хто приєднується до Господа та Його народу. (Можете запропонувати студентам позначити ці фрази в їхніх примірниках Писань).

- Як би ви узагальнили Господні обіцяння тим, хто прислухається до Його голосу? (Хоч студенти можуть назвати різні принципи, постарайтеся, щоб вони зрозуміли: **якщо ми будемо чути голос Господа [Доброго Пастиря] і будемо йти за Ним, то будемо зібрані в Його царстві.** (Ви можете написати цей принцип на дошці).
- Які ви набули звички, що допомагають вам прислухатися до голосу Доброго Пастиря?
- Як ці звички допомогли вам не піддатися певним недобрим впливам, переліченим на дошці?

Свідчіть: якщо ми будемо прислухатися до слів Спасителя, то будемо серед праведних, які збираються у Господньому царстві.

### Алма 5:43–52

#### Алма виконує свій обов'язок проповідувати покаєння

Попросіть студентів перерахувати п'ять фізичних відчуттів (зір, звук, дотик, запах і смак). Ви можете принести кілька предметів, які дадуть студентам можливість використати ці відчуття.

- Що ви дізналися завдяки кожному з цих ваших п'яти відчуттів?
- Чи є спосіб впізнати щось або дізнатися про щось без використання цих ваших п'яти відчуттів?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 5:44–48. Нехай клас знайде, що сказав Алма з приводу того, що він знав, і як, за його словами, він це знав.

- Що, відповідно до Алма 5:48, знав Алма?
- Що, як сказав Алма, було джерелом його свідчення?
- Що зробив Алма, аби отримати це свідчення від Святого Духа?
- Як може молитва і піст допомогти нам отримати або зміцнити свідчення про євангелію?
- Коли ви відчули, що ваше свідчення було зміцнене завдяки молитві або посту?

Свідчіть, що **ми можемо самі знати—через Святого Духа,—що Ісус Христос є Викупителем людства.** Аби наголосити на тому, як важливо прагнути особистого свідчення про те, що Ісус Христос є Викупителем людства, й отримати його, прочитайте наведене далі висловлювання старійшини М. Рассела Балларда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Індивідуальне, особисте свідчення про євангельську істину, особливо про божественні життя і місію Ісуса Христа, вкрай необхідне для нашого вічного життя. ... Іншими словами, вічне життя залежить від нашого власного, особистого знання про Батька Небесного та Його Святого Сина. Недостатньо просто знати про Них. Ми повинні мати особистий духовний досвід, який для нас би був якорем. І цей досвід приходить завдяки прагненню його—такому ж напруженому, справжньому, з яким голодна людина шукає їжі” (“Feasting at the Lord’s Table,” *Ensign*, May 1996, 80).

Дайте студентам час написати свої відповіді на вказане далі запитання. Також попросіть їх написати, що вони будуть робити, аби отримати чи зміцнити своє свідчення про Ісуса Христа. Закличте їх досягти своїх цілей, навіть якщо це займе “багато днів” (Алма 5:46).

- Коли ви відчули свідчення Святого Духа про те, що Ісус Христос є Викупителем світу? Попросіть студентів подумки прочитати Алма 5:49–52 і знайти, що, за словами Алми, потрібно було робити людям, аби підготуватися до успадкування небесного царства.
- Чому покаєння є вкрай необхідним для успадкування Божого царства?

Аби допомогти студентам застосувати вчення Алми про підготовку до входження у Боже царство, попросіть студентів прочитати наведене далі висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“А що, як день Його пришествия буде завтра? Якби ми знали, що зустрінемо Господа завтра—через свою раптову смерть або Його несподіваний прихід,—то що ми повинні були б зробити сьогодні? У чому нам треба було б зізнатися? Що нам треба

#### Заклик до застосування

Президент Томас С. Монсон сказав: “Мета [навчання євангелії]—надихнути людину думати про євангельські принципи, відчувати їх, а потім робити щось, аби жити за ними” (in Conference Report, Oct. 1970, 107). Навчаючи студентів євангельським принципам, закликайте їх прислухатися до підказок Святого Духа, вибираючи, як саме вони можуть поліпшити свою поведінку та зміцнити свою віру в Ісуса Христа.



було б припинити робити? Що нам треба було б привести до порядку? Кого нам треба було б простити? Яке свідчення нам треба було б скласти?

Якщо ми зробили б це тоді, то чому не зробити б це зараз? Чому не прагнути миру, коли він досяжний?" ("Підготовка до Другого пришествя", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2004, с. 9).

Завершіть, давши студентам час поміркувати над тим, що їм потрібно змінити у своєму житті, аби бути підготовленими зустріти Спасителя та увійти в Його царство. Попросіть студентів написати про свої думки та почуття, щоб пізніше перечитувати свої думки, які б нагадували їм, що треба дослухатися до підказок, які вони отримують.

# Алма 6–7

## Вступ

Установивши належним чином Церкву в Зарагемлі, Алма пішов у місто Гедеон. Він виявив, що люди там були більш вірними, ніж у Зарагемлі. Тому його послання в Гедеоні було іншим, ніж у Зарагемлі. Він закликав людей і далі покладатися на Господа і

прагнути застосовувати Його Спокуту у своєму житті. Він свідчив, що Спаситель прийме смерть та візьме на Себе наші гріхи, що Він також візьме на себе наш біль, страждання, хвороби і слабкості і що Він може знати, як саме допомогти нам.

### Навчайте з Писань

У своїй старанній підготовці деякі вчителі євангелії використовують замість Писань інші джерела. І хоч додаткові джерела, як, наприклад, цей посібник, можуть допомогти вам, усе ж зосереджуйтеся на навчанні безпосередньо з тексту самої Книги Мормона. Це дасть можливість Святому Духу свідчити вашим студентам про істинність Писань і важливість їх вивчення.

## Рекомендації для навчання

### Алма 6

#### *Алма встановлює порядок у Церкві в Зарагемлі і йде проповідувати в Гедеон*

До уроку попросіть когось зі студентів підготуватися й коротко розповісти класу, як саме він чи вона відчули благословення за свої старання у відвідуванні церкви. Щоб розпочати урок, попросіть цього студента стати перед класом і поділитися думками, з якими вони підготувалися виступити. Ви також можете розказати, як були благословенні завдяки відвідуванню церкви.

Розкажіть про розділ Алма 6, пояснивши, що в ньому сказано, як Алма та інші провідники священства зміцнювали Церкву в Зарагемлі.

Попросіть когось із студентів вголос прочитати Алма 6:4–6. Нехай клас слідує, шукаючи, що члени Церкви в Зарагемлі робили для тих, хто не знав Бога. Запропонуйте студентам розповісти, про що вони дізналися.

Напишіть на дошці таку істину: **Церква встановлюється для благополуччя всіх людей.** Аби допомогти студентам подумати про те, як ця істина може позначитися на їхньому житті, спитайте:

- Як, на вашу думку, Церква може благословити сьогодні тих, хто не знає Бога?

Попросіть студентів подумати про когось, кому потрібно знати Бога краще. Ця людина може бути членом Церкви або сповідувати іншу релігію. Свідчіть про благословення, які ми отримуємо завдяки членству в Церкві, і заохотьте студентів запрошувати інших, щоб і вони могли мати ті благословення.

### Алма 7:1–13

#### *Алма пророкує про пришествя Ісуса Христа*

Розділіть клас на пари. Попросіть кожну пару обговорити їхні відповіді на таке запитання:

- На які майбутні події ви з радістю чекаєте?

Після того, як студенти в парах обговорять свої відповіді на це запитання, попросіть кількох студентів назвати їхні відповіді всьому класу. Потім поясніть, що Алма, належним чином встановивши Церкву в Зарагемлі, пішов у місто Гедеон. Він сказав там людям, що з усього, що станеться у майбутньому, одна подія буде “більш важливою, ніж усі інші” (Алма 7:7). Він навчав принципів, які допомогли б людям підготуватися до благословень, які прийдуть завдяки цій майбутній події.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 7:3–6. Нехай клас знайде, які надії мав Алма стосовно людей у Гедеоні. Потім попросіть іншого студента прочитати вголос Алма 7:18–19. Попросіть студентів описати, про що дізнався Алма через натхнення стосовно людей у Гедеоні.

Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 7:7, 9–10 і знайти, про яку подію, за відчуттям Алми, людям найважливіше було знати.

- Що, за словами Алми, було тією “одн[ією] річ[чю], яка є більш важливою” за будь-що інше, що має настати? Як ви думаєте, чому пришесть Спасителя є найважливішою подією всіх часів?
- Чому, на вашу думку, Алма хотів розказати людям, які вже повірили й мали сильну віру, що їм потрібно каятися?

Поясніть, що потім Алма навчав, чому пришесть Ісуса Христа було найважливішою подією всієї історії людства. Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос Алма 7:11–13. Нехай решта класу слідкує і визначить, що Спаситель заради нас взяв на Себе. (Можливо, вам слід пояснити, що тут слово *допомогти* означає надати полегшення або прийти комусь на допомогу).

Зверніть увагу на те, що Алма 7:11–13 є віршами для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок таким чином, щоб його можна було легко знаходити.

Напишіть на дошці вгорі відповіді студентів у вигляді заголовків. Серед відповідей можуть бути: *біль, спокуси, хвороби, смерть, недосконалість (слабкість або неспроможність) і гріхи*.

Ви можете запропонувати студентам позначити фразу “всякого роду” в Алма 7:11. Попросіть їх назвати приклади для кожного стану, про який написано на дошці. Коли студенти будуть наводити приклади, пишіть їх під відповідним заголовком. (Наприклад, *рак* можна написати під заголовком *хвороби*, а *фізичні вади* можна написати під заголовком *недосконалість*).

Попросіть когось зі студентів прочитати таке висловлювання старійшини Брюса С. Хейфена, сімдесятника:

“Спокута—не лише для грішників” (“Beauty for Ashes: The Atonement of Jesus Christ,” *Ensign*, Arg. 1990, 7). Ви можете написати це висловлювання на дошці і запропонувати студентам написати його у своїх примірниках Писань на полях біля Алма 7:11–13.

- Беручи до уваги написане в Алма 7:11–13, що, на вашу думку, мав на увазі старійшина Хейфен, коли сказав: “Спокута—не лише для грішників”?

Напишіть на дошці таку істину: **Ісус Христос страждав, щоб спасти нас від гріха й смерті та допомогти у випробуваннях земного життя.**

Аби допомогти студентам глибше зрозуміти, як вони можуть покладатися на Спокуту Спасителя, прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:




“Ви ведете боротьбу з демоном залежності—тютюном, наркотиками, азартними іграми чи згубною сучасною чумою порнографії? ... Ви занепокоєні своєю гендерною належністю або прагнете відчувати самоповагу? Вас—або того, кого ви любите,—настигла хвороба або депресія, або смерть? Якими б не були інші кроки до вирішення цих проблем, *спершу* прийдіть до євангелії Ісуса Христа. Довіртеся небесним обіцанням. ...

Ця надія на милостиву природу Бога і є центром євангелії, якої навчав Христос. Я свідчу, що Спасителява Спокута знімає з нас не лише тягар наших гріхів, але й тягар розчарувань і горя, страждань і відчаю. [Див. Алма 7:11–12]. Від самого початку майте довіру до такої допомоги, яка була дана нам як підстава і шлях, щоб стати кращими, як стимул зняти з себе тягарі і здобути своє спасіння” (“Полагодити зламане”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2006, сс. 70–71).

- Як розуміння сказаного в Алма 7:11–13 допомагає нам, коли приходять труднощі?

Щоб проілюструвати деякі із шляхів, якими ми можемо отримати допомогу й силу завдяки Спокуті Ісуса Христа, прочитайте описані далі ситуації. Прочитавши про кожну з них, попросіть студентів пояснити, як Ісус Христос Своєю Спокутою може допомогти людині, що опиняється в таких важких обставинах.

1. Молода жінка потрапила в автомобільну аварію, в результаті якої її ноги були паралізовані.
2. Молодий чоловік соромиться того, що часом робив неправильний вибір. Він відчуває себе пригніченим і нікчемним.

 **Алма 7:11–13** є віршами для опанування. Зверніться до ідеї для навчання, яка в кінці цього уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.

3. В одного молодого чоловіка недавно помер батько, і цей молодий чоловік зі своєю матір'ю переїхав в інше місто. Він відчуває смуток і самотність і не бачить, як щось може колись налагодитися.

Поділіться своїм свідченням про силу Спокути і її всеосяжність. Потім дайте студентам кілька хвилин, щоб відповісти у своїх зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань на одне з вказаних далі запитань. (Ви можете до початку уроку написати ці запитання на дошці, підготувати їх як роздатковий матеріал або повільно прочитати, щоб студенти змогли їх записати).

- Коли Спокута допомогла вам або комусь із ваших знайомих в один із способів, згаданих в Алма 7:11–13?
- Зустрівшись з труднощами, що ви будете робити, аби покластися на Спокуту?

Попросіть кількох учнів прочитати, що вони написали. (Нагадайте їм, що не потрібно ділитися тим, що є надто особистим або приватним).

### Алма 7:14–27

**Алма закликає народ продовжувати йти шляхом, що веде до Божого царства**

Аби нагадати студентам, як Алма описав духовний стан людей в Гедеоні, попросіть одного з них прочитати вголос Алма 7:19. Наголосіть на тому, що ці люди були “на стежці, що веде до царства Бога”. Поясніть, що Алма хотів допомогти їм залишитися на цій стежці.

Аби допомогти студентам побачити, що **живучи за цим євангельським принципом, ми йдемо стежкою, що веде до царства Бога**, через усю дошку намалюйте стежку. На початку цієї стежки напишіть *Смертне життя*. На її кінці напишіть *Царство Бога*. Розділіть клас на дві групи. Попросіть одну групу уважно прочитати Алма 7:14–16, а іншу—Алма 7:22–24. Нехай групи з'ясують, що нам потрібно *робити* і якими нам потрібно *бути*, щоб йти стежкою, яка веде до царства Бога.

Дайте студентам достатньо часу, щоб прочитати ці уривки, а потім попросіть кількох з них вийти до дошки. Запропонуйте їм написати вздовж стежки, які дії і яке ставлення, як вони дізналися, ведуть до Божого царства. Ви можете запитати студентів, як вони розуміють деякі з дій або те чи інше ставлення, що зазначені вздовж цієї стежки. Також ви можете попросити їх подумати, як вони можуть йти цією стежкою у своєму житті. Свідчіть, що коли ми живемо праведно, то знаходимося “на стежці, що веде до царства Бога” (Алма 7:19).

### Вірші для опанування—Алма 7:11–13

Студентам може бути важко вивчити напам'ять Алма 7:11–13, оскільки цей призначений для опанування уривок з Писань є довгим. Однак у сказаному Алмою є особливі слова, які допоможуть студентам пам'ятати все своє життя силу й далекосяжність Спокути. Щоб допомогти студентам вивчити напам'ять ці ключові слова, до початку уроку напишіть на дошці текст Алма 7:11–13, залишаючи там, де треба, місце для таких ключових слів: *муки, страждання, спокуси, хвороби, смерть, недуги, гріхи, провини*. (Наприклад, ваш запис вірша Алма 7:11 буде мати такий вигляд: “І Він піде, зносячи ... , і ... , і ... всього роду”).

Коли ви будете читати вголос Алма 7:11–13, нехай студенти називають пропущені слова. Зробивши цю вправу кілька разів, запитайте студентів, чи зможуть вони написати на окремих аркушах паперу слова, які вказують, що саме Спаситель взяв на Себе заради нас. Закличте студентів завжди пам'ятати, що Ісус Христос зробив для них, щоб, коли настануть випробування, вони могли мати більшу віру “в сил[у] Його визволення”.

*Примітка:* На початку наступного уроку ви можете виділити кілька хвилин, щоб з'ясувати, чи пам'ятають студенти ці ключові слова, що стосуються всеосяжності Спокути Спасителя.

# Алма 8

## Вступ

Після того, як багато людей в Зарагемлі, Гедеоні та Мелеку прийняли послання Алми, люди в землі Аммонійга не прийняли Алму й вигнали його зі свого міста. Коли Алма печалився через злочестивість цих людей, той же ангел, який являвся йому і синам Мосії, знову прийшов до нього. Цей ангел похвалив

Алму за його вірність і наказав повернутися в місто Аммонійга. Алма з готовністю послухався Господніх повелінь, і Господь покликав Амулека допомагати йому в служінні. Алма і Амулек, сповнені Святого Духа й сили, щоб виконувати Господню роботу, віддано взялися навчати людей з Аммонійги.

## Рекомендації для навчання

### Алма 8:1–6

#### *Багато людей в Мелеку прийняли послання Алми і були охрищені*

Попросіть підняти руку тих студентів, чий родичі або друзі служили на церковній місії. Запросіть двох або трьох з них поділитися тим, що розповідали їм ці родичі або друзі про почуття місіонерів у тих випадках, коли їхнє послання приймається. (Ви також можете попросити студентів розказати про випадки, коли хтось погодився, щоб вони поділилися з ним чи нею евангелією. Ви також можете розповісти щось з власного досвіду).

Попросіть студентів прочитати подумки Алма 8:1–5. Нехай вони визначать, в яких трьох містах Алма проповідував евангелію. Напишіть назви цих міст на дошці. (*Зарагемля, Гедеон і Мелек*).

- Які результати дало проповідування Алми в цих трьох містах? (Щоб допомогти студентам відповісти на це запитання, ви можете запропонувати їм прочитати короткий зміст розділів Алма 6–8).

Зазначте, що хоч люди у цих містах прийняли послання Алми, його місіонерське служіння не було легким.

### Алма 8:7–32

#### *Після того як Алму не прийняли в місті Аммонійга, Господь наказує йому повернутися в це місто*

Спитайте студентів, чи їхні родичі або друзі, які служили на місії повного дня, коли-небудь бачили людей, що відмовлялися від послання евангелії. Можна попросити кількох студентів розказати, якою була реакція їхніх родичів або друзів у таких випадках.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 8:7–14. Запропонуйте класу подумати над тим, що міг відчувати Алма, коли він намагався навчати евангелії людей з Аммонійги. Коли студенти читатимуть, зупиняйте їх час від часу, щоб вони відповіли, наприклад, на такі запитання:

- Що кажуть ці вірші про характер Алми? (Див. Алма 8:8–10).
- Як би ви відреагували, якби до вас поставилися так, як тут до Алми? (Див. Алма 8:11–13).
- У чому реакція Алми схожа або відмінна від того, що могли б відчувати ви у подібній ситуації? (Див. Алма 8:14. Ви можете зазначити, що рішення Алми продовжувати Господню роботу в місті Аарон вказувало, що він мав віру в Господа і не здавався).

Зазначте, що хоч молитви Алми за народ Аммонійги і були щирими (див. Алма 8:10), усе ж його прохання негайно виконані не були. (Дехто з людей Аммонійги покаялися лише з часом. Див. Алма 14:1).

Прочитайте наступне висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Визнаю, що інколи на деякі з наших найпалкіших молитов, здається, не надходить відповідь. Ми дивуємося: “Чому?” Мені відоме це відчуття! Я знаю, що таке побоювання і сльози в такі моменти. Але також я знаю—наші молитви і віра ніколи не ігноруються. Наша віра ніколи не залишається не оціненою. Я знаю—перспектива все мудрого Небесного Батька набагато ширша за нашу. Ми знаємо свої земні проблеми й біль, а Він—наш вічний розвиток і потенціал” (“Ісус Христос—головний Цілитель”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2005, с. 86).

- Що, як вчив старійшина Нельсон, може допомогти нам мати віру, коли відповідь на наші праведні молитви не приходить негайно або приходить не так, як ми чекали чи сподівались?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 8:14–17. Нехай клас слідкує і знайде втішаючі послання у словах ангела, а також повеління Алмі, яких йому могло бути важко послухатися.

- Як слова ангела в Алма 8:15 могли втішити Алму? Як ці слова ангела могли б втішити вас?
- Чому Алмі могло бути важко послухатися в цій ситуації?

Нехай студенти прочитають Алма 8:18 і знайдуть слова, що описують, як Алма відреагував на Господнє повеління повернутися назад у місто Аммонійга. (Ви можете запропонувати студентам позначити слова з *поспіхом*).

- Що ми можемо дізнатися про Алму з того факту, що він повернувся з поспіхом у місто Аммонійга?

Прочитайте наведені далі слова президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства. Попросіть студентів послухати, яка користь може бути для нас, якщо ми негайно слухаємося Господа.



“Якою б сильною не була наша віра, але щоб слухатися Бога зараз, нам потрібно буде зміцнювати її постійно і постійно оновлювати. Ми можемо робити це, прийнявши зараз рішення швидше виявляти послух і мати більшу рішучість витерпіти. Ключ до духовної підготовки—навчитися цьому завчасно і бути в цьому непохитними. ...

...Люблячий Небесний Батько і Його Улюблений Син надали нам всю можливу допомогу, щоб пройти випробування життя, які постануть перед нами. Але ми маємо прийняти рішення слухатися, а потім робити. Ми зміцнюємо віру, щоб пройти випробування свого послуху протягом часу і в наших щоденних рішеннях. Ми можемо вирішити зараз швидко виконувати все, про що попросить нас Бог. І ми можемо прийняти рішення бути стійкими під час маленьких випробувань нашого послуху, під час яких зміцнюється віра і вона допоможе нам пройти великі випробування, що неодмінно настануть” (“Духовна готовність: почніть заздалегідь і будьте твердими”, *Ліягона*, лист. 2005, сс. 38, 40).

- Що, за словами президента Айрінга, відбувається з нашою вірою, коли ми вибираємо негайно послухатися Господа?
- У яких випадках ви відчули, що ваша віра в Господа зміцнилася завдяки тому, що ви швидко й неухильно слухалися?

Спитайте студентів, як у кожній з наведених далі ситуацій негайний послух міг би благословити їх:

1. Молода жінка вирушає до школи, і її мама просить її одягнути скромнішу спідницю.
2. Під час співбесіди єпископ ставить перед юнаком, який нещодавно став священником, завдання заслужити нагороду за виконання програми “Обов’язок перед Богом”.
3. Двоє місіонерів під час щоденного планування своєї роботи відчули, що потрібно відвідати одну малоактивну сім’ю, в якій мати не є членом Церкви.

Поясніть, що Господь благословив Алму за те, що він одразу послухався. Запросіть трьох студентів стати перед класом, щоб за особами прочитати про зустріч Алми і Амулека, як вона описана в Алма 8:19–26. Нехай один студент читає слова Алми, другий—слова Амулека, а третій—слова цієї розповіді. Запропонуйте студентам читати свої слова з емоціями, які, на їхню думку, могли відчувати Алма і Амулек.

### Художнє читання

Студенти можуть здобути краще розуміння євангельських принципів завдяки розігруванню сценки за історіями із Писань. Заохочуйте студентів робити це цікаво і з задоволенням, однак не применшуючи священність подій, поданих у Писаннях.



Після розігрування цієї сценки спитайте:

- Як Господь благословив Алму за його послух?
- Чому зустріч Алми з Амулеком є доказом того, що Господь почув молитви Алми і відповів на них? (Див. Алма 8:10).
- Про які принципи ми можемо дізнатися з досвіду Алми? (Студенти можуть назвати різні принципи. Однією з відповідей може бути: **Якщо ми негайно слухаємося слова Господа, Він допомагає нам у виконанні Його заповідей.**

Попросіть студентів прочитати подумки Алма 8:27–32 і знайти ще один доказ того, що коли ми будемо відданими й старанними, Господь буде допомагати нам виконувати Його заповіді.

- З якими труднощами зіткнулися Алма і Амулек, пішовши навчати людей? (Див. Алма 8:28–29. Ті люди стали ще більш злочестивими, і Господь наказав Алмі і Амулеку закликати їх до покаяння).
- Як Господь допомагав Алмі і Амулеку? (Див. Алма 8:30–31. Вони були сповнені Святого Духа й отримали божественну силу для свого захисту. Ви можете запропонувати студентам позначити опис цих благословень в їхніх примірниках Писань).
- У яких випадках ви відчували, що Господь допомагав вам, коли ви були віддані й старанні?

Попросіть студентів записати в зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань таке висловлювання Президента Говарда В. Хантера:

“Дійсно, Господь більше за все інше любить непохитну рішучість виконувати Його пораду” (“Commitment to God,” *Ensign*, Nov. 1982, 58).

Після цього дайте їм кілька хвилин, щоб написати відповідь на таке запитання:

- Що ви сьогодні зробите, аби показати Небесному Батьку, що ви швидко виконаєте Його пораду і будете віддані й старанно служити Йому?

Свідчіть про благословення, які ви отримуєте, коли з відданістю виконуєте Господню пораду. Ви можете дати студентам нагоду також свідчити про цю істину.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 8:10. “У щирій молитві”

Фраза “у щирій молитві” вказує на могутнє, сповнене віри спілкування з Богом. Старійшина Джозеф Б. Віртлін, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, порадив, як саме ми можемо оцінити силу наших молитов і прагнути збільшити її:

“Можна попросити вас сьогодні поміркувати про ефективність ваших молитов? Наскільки близько ви відчуваєте себе до вашого Небесного Батька? Чи відчуваєте ви, що на ваші молитви приходить відповідь? Чи є у вас відчуття, що час, проведений у молитві, збагачує і підносить вашу душу? А може, необхідно щось покращити?”

Є багато причин того, чому нашим молитвам бракує сили. Іноді вони стають механічними. Наші молитви стають порожніми, коли ми знову й знову

повторюємо однакові слова в однаковому порядку так часто, що вони більше нагадують декламацію, а не спілкування. Саме про це Спаситель казав: “Не проказуйте зайвого” (Матвій 6:7). Він учив, що такі молитви не будуть почуті. ...

Чи буває так, що ваші молитви звучать однаково й викликають ті ж самі почуття? Чи молитесь ви механічно коли-небудь, вимовляючи слова так, ніби це робить машина? Чи буває вам іноді самим нудно під час вашої молитви?

Молитви, які не вимагають ваших розумових зусиль, навряд чи привернуть належну увагу нашого Небесного Батька. Коли ви відчули, що ваші молитви стають механічними, зупиніться і подумайте. Подумайте якийсь час про те, за що ви справді вдячні” (“Improving Our Prayers,” [Brigham Young University devotional address, Jan. 21, 2003], 2, speeches.byu.edu).

# Алма 9–10

## Вступ

Успіх Алми і Амулека у проповідуванні у місті Аммонійга був невеликий, бо Сатана “здобув велику владу над серцями людей” (див. Алма 8:9). Багато з них закам’янили своїми серцями і тому були налаштовані проти євангелії; вони не приймали запрошення Алми і Амулека покаятися. Проте Алма і Амулек продовжували з відданістю закликати їх до покаяння, свідчачи,

що оскільки вони були навчені істині і відчували силу Бога, то Господь очікує, що вони будуть праведнішими за ламанійців, яких не було навчено істині. Алма і Амулек навчали: якщо люди Аммонійги не покаються, вони зазнають знищення. Також вони навчали людей, що викуплення можливе тільки завдяки Ісусу Христу.

## Рекомендації для навчання

### Алма 9

*Алма попереджає народ Аммонійги, що необхідно покаятися й підготуватися до приходу Ісуса Христа*

Нехай студенти уявлять собі таку ситуацію: Двоє студентів приходять у школу, і їхній учитель несподівано для них оголошує, що вони повинні написати контрольну роботу. Один студент ходив на заняття кожного дня, а інший через хворобу два останні тижні не ходив до школи.

- Який з цих студентів, на вашу думку, напише контрольну роботу краще?

Попросіть студентів проглянути Алма 9:1–7 і знайти слова і фрази, що вказують, наскільки добре народ Аммонійги розумів євангелію і відчував силу Бога. Нехай студенти скажуть, що вони знайшли.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 9:8–13. Нехай клас знайде слова і фрази, які вказують, чи були ці люди навчені євангелії або чи знали вони про Божу силу. (Серед відповідей мають бути “ви забули” і “не пам’ятаєте ви”).

- Чи людей Аммонійги навчали колись євангелії і чи навчали їх про силу Бога?
- Якими причинами можна пояснити, що люди, навчені євангелії, могли забути вивчене або не розуміти те, чого їх навчали?

Попросіть студентів проглянути Алма 8:9, 11; 9:5, 30; і 12:10–11 і знайти слова та фрази, що вказують, чому люди Аммонійги забули або не розуміли те, чого були навчені. (“Сатана здобув велику владу над [їхніми] серцями”; “вони закам’янили своїми серцями”; “вони були закам’янілими серцем і твердошіями людьми”; “[їхні] серця сильно закам’янили проти слова Бога”).

Намалюйте на дошці таблицю, що вказана далі, і попросіть студентів перемалювати її собі у зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань. (Прослідкуйте, щоб залишилося достатньо місця для записів).

	Що сказано про цих людей у Писаннях	Що Господь очікував від цих людей і що Господь обіцяв їм
Ламанійці (Алма 9:14–17)		
Народ Аммонійги (Алма 9:18–24)		

Поділіть студентів на пари. Попросіть кожну пару заповнити цю таблицю, використовуючи посилання на Писання. Після того, як вони заповнять таблицю, нехай вони

напишуть одне речення під своєю таблицею, підсумовуючи те, про що дізналися. Попросіть кількох з них прочитати, що вони написали. Студенти можуть висловити свої ідеї різними словами, але їхні відповіді повинні відображати таку істину: **Господь очікує більшої слухняності від тих, хто отримав знання й благословення євангелії**. Аби допомогти студентам зрозуміти, як цей принцип стосується їхнього життя, поставте такі запитання:

- Як ви думаєте, чому Господь сподівався більшого від народу Аммонійги?
- Чому це правильно, що Господь може очікувати більшого від тих, хто отримав знання і благословення євангелії?

Приверніть увагу до фрази “були високопривілейованим народом Господа” в Алма 9:20. (Ви можете запропонувати студентам позначити цю фразу).

- У чому сучасні члени Церкви є “високопривілейованим народом Господа”?
- Які дари і благословення, відповідно до Алма 9:19–23, мали нефійці (у т.ч. й народ Аммонійги) завдяки тому, що були Господнім завітним народом?
- Які дари і благословення маєте ви завдяки членству в Господній Церкві?
- Чого Господь очікує від нас, оскільки ми отримали від Нього ті дари і благословення?

Одній частині класу дайте завдання самостійно дослідити Алма 9:24–27, а іншій— Алма 9:28–30. Попросіть студентів підготуватися й підсумувати своїми словами призначені їм уривки. На дошці напишіть вказані далі запитання, щоб направляти студентів, коли вони будуть готувати свій підсумок:

*Який ви бачите у цих віршах доказ того, що Господь очікує більшого послуху від тих, хто має більше знання євангелії?*

*Про які благословення нагадав Алма людям, які б вони могли отримати?*

*Що, за словами Алми, людям потрібно було робити, щоб отримати ці благословення?*

Дайте студентам достатньо часу, щоб прочитати, а потім попросіть по одному студенту від кожної половини класу підсумувати призначені їм уривки. Потім запитайте клас:

- Що саме допоможе нам залишатися вірними світлу й знанню, яке ми отримали? (Студенти можуть назвати наступне: вивчення Писань, висловлення вдячності Богові за наші благословення, регулярне виголошення свідчень, щотижневе відвідування церковних зборів, ведення щоденника і т.д.).

## Алма 10:1–12

### Амулек приймає покликання від Господа і підтверджує, що Алма покликаний Богом

Поясніть: Після того, як Алма звернувся до людей, вони розгнівались і хотіли кинути його до в'язниці. Амулек сміливо звернувся до людей і додав своє свідчення до Алминого. (Див. Алма 9:31–34). Підсумуйте Алма 10:1–4, пояснивши, що Амулек був нащадком Нефія. Він багато трудився і набув великого багатства. Він був відомою людиною, яка була “не малої репутації” серед численних родичів та друзів (див. Алма 10:4). Але він не жив за євангельськими істинами, яких був навчений.

- Чому, на вашу думку, для Амулека, якого добре знали у громаді, могло бути корисним супроводжувати Алму?

Спитайте студентів, як вони прокинулися цього ранку. (Наприклад, їх розбудив будильник чи хтось із членів сім'ї? Якщо у вас є будильник або зображення його, можна їх показати). Спитайте студентів, кого з них потрібно було будити більше одного разу, щоб підняти з ліжка.

Попросіть когось із студентів вголос прочитати Алма 10:5–6. Нехай клас знайде, як відреагував Амулек, коли Господь кликав його духовно пробудитися.

- Що, на вашу думку, мав на увазі Амулек, коли сказав: “Я не хотів слухати” та “Я ніколи не знав”?
- Як саме Господь кличе нас? (Серед можливих відповідей є: через підказки Святого Духа, настанови від батьків і церковних провідників, через церковні покликання).

Попросіть студентів прочитати подумки Алма 10:7–10 і знайти ключові моменти відвертого свідчення Амулека своєму народу.

#### Запрошуйте студентів робити підсумок

Якщо ви просите студентів підсумувати зміст кількох віршів, то ви тим самим запрошуєте їх більш уважно проаналізувати цей уривок з Писань. Якщо ви відчуваєте, що студент у своєму підсумку пропустив якісь важливі подробиці, то ви можете попросити інших студентів додати їх, якщо вони їх помітили.

- Як досвід Амулека підготував його стати другим свідком Алминого послання до народу Аммонійги?
- Як, на вашу думку, рішення Амулека послухатися змінило його життя?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 10:11–12, а потім нехай клас знайде, що ще вплинуло на рішення Амулека прийняти покликання від Господа. Запросіть їх поділитися своїми знахідками.

Напишіть на дошці такий принцип: **Коли ми чуємо Господній поклик і дослухаємося до нього, до нас та інших людей приходять благословення.** (Ви можете запропонувати студентам написати цей принцип у своїх примірниках Писань на полях біля Алма 10:11–12). Аби допомогти студентам відчувати цю істину та важливість цього принципу, спитайте:

- Коли було так, що ви відчували благословення, бо послухалися поклику від Господа?
- Які благословення, як ви бачите, приходять до інших, бо ви або хтось ще відповів на Господній поклик?
- Як цей досвід вплинув на ваше бажання почути поклики від Господа і відповісти на них?

### Алма 10:13–32

**Амулек відповідає тим, хто заперечує йому, і закликає людей покаятися**

Напишіть на дошці такі фрази:

1. Розгніватися й оборонятися
2. Сумніватися у важливості поради
3. Критикувати людину, яка дала пораду
4. Ставити під сумнів або обговорювати пораду
5. Смирно послухати й виконати

Попросіть студентів самостійно поміркувати, яка з фраз на дошці найбільше відповідала б їхній реакції, якби хтось із батьків або церковний провідник зробили б їм зауваження або попросили їх змінити щось в тому, що вони роблять.

- З яких причин деякі люди можуть так реагувати на зауваження?

Напишіть на дошці наведені далі посилання на Писання: *Алма 9:2–3; Алма 9:4–5; Алма 10:13, 16–17; Алма 10:24, 28–30*

Запропонуйте студентам вибрати й самостійно опрацювати один з написаних на дошці уривків. Попросіть їх з'ясувати, якою є описана в цьому уривку реакція народу Аммонійги на послання Алми і Амулека. Також нехай вони виберуть із написаних на дошці фраз ту, яка найбільше відповідає реакції цих людей. Дайте студентам достатньо часу, а потім попросіть студентів пояснити, яка з п'яти реакцій, про які написано на дошці, найбільше відповідає опрацьованому ними уривку.

- Чому перші чотири реакції, про які написано на дошці, є духовно небезпечними?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 10:19–23. Запропонуйте їм знайти, чого навчав Амулек стосовно наслідків гріха і нехтування праведними.

Аби допомогти студентам замислитися, наскільки згубними є наслідки відмови покаятися в наших гріхах, прочитайте наведені далі слова Президента Гордона Б. Хінклі:



“Скрізь стільки зла. Усюди навколо нас спокуси, які так приємно збуджують. На жаль, деякого ми втратили під тиском цих нищівних сил. Ми сумуємо за кожним, кого втратили. Ми простягаємо руку, щоб допомогти їм, щоб врятувати їх, але надто часто наші благання зневажливо ігноруються. Вони прямують шляхом, що веде до трагедії. Цей шлях веде до знищення” (“My Testimony,” *Ensign*, May 2000, 69).

- Якими є деякі із згубних наслідків, що приходять до окремої людини чи груп людей, коли вони не виконують Божі заповіді?

Якщо дозволяє час, попросіть студентів написати їхні відповіді на таке запитання:

- Як можуть істини, про які ви дізналися на сьогоднішньому уроці, благословити вас?

# Програма домашнього навчання

## Алма 5–10 (Блок 15)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Алма 5–10 (блок15), не призначений бути частиною вашого уроку. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Алма 5:1–36)

Студенти, вивчаючи проповідь Алми до народу Зарагемлі, зрозуміли: якщо ми віримо в слово Бога і виявляємо віру в Ісуса Христа, то можемо відчути могутню зміну серця. Коли студенти відповідали на запитання Алми, вони також дізналися, що, відчувачи зміну серця, ми готуємося отримати місце у небесному царстві.

#### День 2 (Алма 5:37–62)

Студенти, вивчаючи Алма 5, дізналися про такі принципи: Якщо ми йдемо за голосом Господа (Доброго Пастиря), то будемо зібрані в Його царстві. Ми можемо самі дізнатися через Святого Духа, що Ісус Христос є Викупителем людства.

#### День 3 (Алма 6–7)

Вивчаючи Алма 6, студенти дізналися, що і у дні нефійців, і в наші дні Церква була встановлена для благополуччя всіх людей. Із проповіді Алми народу в Гедеоні студенти дізналися, що Ісус Христос страждав, щоб спасти нас від гріха й смерті і щоб допомогти нам у труднощах земного життя. Вони також дізналися, що, живучи за принципами євангелії, ми йдемо стежкою до Божого царства.

#### День 4 (Алма 8–10)

Студенти дізналися про готовність Алми повернутися назад до народу Аммонійги після того, як ті прогнали його. З цього вони засвоїли: якщо ми негайно слухаємося слова Господа, Він допомагає нам у виконанні Його заповідей. Алма закликав людей до покаяння й навчав їх, що потрібно підготуватися до пришествя Спасителя. З розповіді про те, як Амулеку явився ангел, студенти дізналися, що коли ми чуємо Господній заклик і дослухаємося до нього, благословення приходять і до нас, і до інших людей.

### Вступ

У цьому уроці старайтеся допомогти студентам зосередитися на принципах, які можуть привести до зміни серця. Шукайте, як допомогти їм покладатися на слово Бога і як зміцнити їхнє свідчення про Спасителя.

### Рекомендації для навчання

#### Алма 5:1–36

*Алма навчає, що могутня зміна серця необхідна, щоб увійти в небесне царство*

Напишіть на дошці або аркуші паперу слово *зміна*. Попросіть студентів навести приклади того, що може змінюватися в людях, наприклад: їхній зовнішній вигляд, поведінка або ставлення. Нехай вони пояснять, що може спонукати людей до таких змін.

Попросіть студентів прочитати Алма 5:14 і визначити три запитання, над якими Алма попросив замислитися народ в Зарагемлі. Можете попросити кількох студентів розказати, що означає відчути “могутню зміну у ваших серцях”.

Попросіть студентів прочитати Алма 5:3–7 і з’ясувати, що із сказаного Алмою народу Зарагемлі допомогло підготувати свої серця до зміни.

Алма розповів народу Зарагемлі про навернення свого батька та інших людей, а також про їхнє визволення із залежності. Запитайте: Як, на вашу думку, знання про цей досвід допомогло народу підготуватися, щоб відчути зміну серця? (Ви можете нагадати студентам, щоб вони написали відповідь на це запитання в уроці для дня 1 у своїх навчальних посібниках для студентів).

Спитайте, чи хоче хтось зі студентів розповісти про досвід, який викликав зміну його чи її серця. Ви можете поділитися власним досвідом. Також ви можете нагадати студентам про слова старійшини Д. Тодда Крістофферсона (в уроці для дня 1 у навчальному посібнику для студентів). Поясніть, що для більшості людей могутня зміна серця відбувається поступово, коли ми засвоюємо євангелію і зростаємо в ній.

Попросіть студентів розглянути діаграму “Духовна кардіограма з Алма 5” в уроці для дня 1 у навчальному посібнику для студентів. Нехай вони продивляться деякі з уривків з Писань в розділі Алма 5, указані в цій діаграмі. Потім поставте такі запитання:

- Яке із запитань Алми є особливо важливим для вас?
- Як можуть ці запитання допомогти людині відчути зміну серця?

Поясніть студентам, що Спаситель дуже хоче, щоб усі люди прийшли до Нього й відчули могутню зміну серця, аби їм

отримати вічне життя. Попросіть когось із студентів вголос прочитати Алма 5:33–36. Запитайте:

- Що Господь запрошує нас робити?
- Якими є нагороди за прийняття Його запрошення?

## Алма 5:43–52

*Алма розповідає, як він здобув свідчення, і навчає про покаяння*

Поясніть: щоб заохотити народ Зарагемлі прагнути зміни серця, Алма виголосив своє свідчення і пояснив, як він отримав його. З його поради ми можемо дізнатися, як нам здобути або зміцнити власне свідчення. Нехай студенти прочитають подумки Алма 5:45–48. Запропонуйте їм визначити, про що, як сказав Алма, він знав. Також попросіть їх визначити, як Алма сам відповів на запитання: “І звідки, на вашу думку, я знаю про точність цього?”

Нехай студенти розкажуть про те, що вони знайшли, і напишуть свої відповіді на дошці. Також напишіть цей принцип: **Ми самі можемо знати через Святого Духа, що Ісус Христос є Випкупителем людства.**

Допоможіть студентам зрозуміти, що одного дня їхнє свідчення кимось або чимось буде випробуване. Можливо, це вже сталося. Порада Алми підказує нам, як залишатися непохитними й сильними, коли випробовується наше свідчення. Можна розповісти їм про час, коли ваше свідчення піддавалося випробуванню, але залишилося непохитним, або час, коли хтось із ваших знайомих проходив через це. Також ви можете розповісти про виступ на генеральній конференції або статтю з церковного журналу на цю тему. Можете також запросити і студентів розповісти про їхній досвід.

Поясніть, що Алма пішов навчати людей про покаяння. Ви можете запропонувати комусь зі студентів прочитати Алма 5:50 і слова старійшини Далліна Х. Оукса, що знаходяться у блоці 15, день 2 у навчальному посібнику для студентів. Попросіть студентів поділитися своїми ідеями стосовно того, чому нам слід жити кожний день так, ніби ми готуємося зустріти Господа.

## Алма 7–10

*Алма навчає в Гедеоні і Аммонійці*

Опишіть наступні ситуації і попросіть студентів пам'ятати про них, коли вони будуть ознайомлюватися з ученнями, які Алма поширював серед народу Гедеона.

1. Молода жінка розуміє, що Спокута може допомогти їй подолати гріхи, але в неї виявлено тяжке захворювання і вона не вважає, що Спокута їй може допомогти.
2. Молодий чоловік страждає через розлучення своїх батьків, але не шукає допомоги Спасителя.
3. Молодій жінці важко контролювати свій запальний характер. Вона не замислювалася над тим, як Спокута може їй допомогти.

Нехай студенти прочитають Алма 7:11–13 і дізнаються, що Спаситель з готовністю “візьме на Себе” заради нас. Попросіть кількох студентів підсумувати, чого навчають ці вірші про Спокуту Ісуса Христа. Також закличете студентів подивитися на таблицю, в якій зазначено, що ми переживаємо у смертному житті (в уроці для дня 3 в навчальному посібнику для студентів).

Поясніть, що завдяки силі Спокути біль і прикрощі життєвих страждань буде забрано від нас. Переконайтеся, чи розуміють студенти такий принцип: **Ісус Христос страждав, щоб спасти нас від гріха й смерті та щоб допомогти нам у труднощах земного життя.**

Попросіть студентів розказати, що б вони сказали молодому чоловіку і молодим жінкам у тих трьох ситуаціях, про які ви розповіли. Запитайте: Як можна застосувати вчення Алми про Спокуту в цих ситуаціях?

Нагадайте студентам про три ілюстрації і посилання на Писання, пов'язані з перебуванням Алми в місті Аммонійга (в уроці для дня 4 у навчальному посібнику для студентів), які вони вивчали і до яких писали заголовки. Ви можете попросити кількох студентів назвати написані ними заголовки до розповіді про зустріч Алми з ангелом. Попросіть студентів поділитися своїми думками стосовно того, як цей досвід стосується наступного принципу: **Якщо ми негайно слухаємося слова Господа, Він допомагає нам у виконанні Його заповідей.**

## Наступний блок (Алма 11–16)

Попросіть студентів, щоб вони, коли будуть готуватися до виконання завдання на наступний тиждень, подумали над вказаними далі запитаннями: Що б ви відчували, якби вас змусили дивитися, як вбивають безвинних людей за їхню віру в Ісуса Христа та Його євангелію? Що, на вашу думку, відчували Алма і Амулек, дивлячись на те, що відбувалося? Що вони сказали один одному, побачивши цю картину? Що вони зробили?



# Алма 11

## Вступ

Коли Алма і Амулек продовжували навчати народ Аммонійги, один законник, ім'я якого було Зизром, запропонував Алмі гроші, щоб той заперечив існування Бога. Зизром також намагався перевернути слова Амулека і дискредитувати його вчення про Ісуса Христа. Амулек, даючи відсіч намаганням Зизрома

спіймати його у пастку, свідчив, що спасіння від гріха приходить лише через Ісуса Христа. Амулек також свідчив, що все людство буде воскресене і приведене, щоб бути "притягнут[им] на суд Христа Сина, і Бога Батька, і Святого Духа" у Судний день (Алма 11:44).

## Рекомендації для навчання

### Алма 11:1–25

#### Амулек не піддається на спокусу Зизрома заперечити існування Бога

Попросіть студентів подумати про якусь зі своїх речей, яка є для них настільки цінною, що вони ніколи б не продали її. Попросіть кількох студентів розказати, про які речі вони подумали і чому вони є такими цінними для них.

Поясніть, що в розділі Алма 11 далі розповідається, як Алма і Амулек навчали народ Аммонійги. Коли Амулек навчав, проти нього виступив один законник на ім'я Зизром, який запропонував гроші в обмін на те, що було дуже цінним для Амулека.

Попросіть студентів дослідити Алма 11:21–22, щоб з'ясувати, скільки грошей Зизром запропонував Амулеку і за що. Нехай студенти розкажуть, про що вони дізналися.

Зазначте: пояснення Мормона, якою була грошова система нефійців, наведено в Алма 11:4–19, допомагає нам зрозуміти, яку суму Зизром пропонував як підкуп. Скажіть студентам, що *онтій*—це був кусок срібла, що мав найбільшу цінність (див. Алма 11:6, 11–13). Один онтий дорівнював приблизно сумі тижневого заробітку судді (див. Алма 11:3, 11–13), а це означає, що шість онтиїв були рівні сумі приблизно шести тижневих заробітків судді.

- Чому дехто міг би спокуситися на запропоноване Зизромом?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 11:23–25.

- Що можна дізнатися про Амулека з його відповіді?
- Що, відповідно до Алма 11:25, замислив зробити Зизром, якби Амулек прийняв його пропозицію? Як це нагадує те, що робить Сатана, коли люди піддаються його спокусам?

Аби допомогти студентам визначити, як Амулек зміг відхилити запропоноване Зизромом, напишіть на дошці: *Я не ... нічого, що суперечить Духові Господа.*

Попросіть когось із студентів прочитати Алма 11:22. Нехай клас знайде, яке слово, вжите Амулеком, треба вставити в це речення.

- Які інші слова ми могли б написати замість пропущеного, які б допомогли нам покладатися на Святого Духа, щоб не піддатися спокусам? ("Зроблю", "подумаю" або "дивитимусь").

Попросіть студентів, основоючись на Алма 11:22, сформулювати принцип, який може допомогти їм пам'ятати, як їм не піддаватися спокусі. Хоч відповіді студентів можуть бути різними, усе ж вони мають відображати такий принцип: **Коли ми покладаємося на Святого Духа, то можемо не піддатися спокусі.** (Ви можете запропонувати студентам написати цей принцип у своїх примірниках Писань на полях біля Алма 11:22).

- Як, на вашу думку, чутливість до підказок Святого Духа, може допомогти нам не піддаватися спокусам?

### Запрошуйте Святого Духа

Заохочуйте студентів запрошувати Святого Духа, щоб вони могли відчувати Його вплив, вивчаючи Писання разом. Запросити Дух допомагають щира молитва, навчання з Писань, проголошення свідчення, виявлення любові до Бога й інших та розповідь про духовний досвід. Час від часу ви можете відчувати підказку допомоги студентам розпізнати вплив Святого Духа під час уроків.

### Заохочуйте застосовувати вивчене

Якщо знання євангельського принципу набувається, але за ним не діють, то таке навчання не є повноцінним. Застосування відбувається, коли людина приймає істину у своє серце й розум, а потім діє за цією істиною. Заохочуйте студентів діяти за духовними підказками, які вони отримують, щоб застосовувати вивчені євангельські істини.

Прочитайте наступне висловлювання президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Якщо ви поступово починаєте робити те, чого не повинні робити, або якщо ви спілкуєтеся з людьми, які ведуть вас у хибному напрямку, то настав час захистити свою незалежність—свою свободу волі. Дослухайтесь до голосу Святого Духа, і ви не зійдете на манівці.

...Як Господній служитель, я обіцяю, що ви будете захищені й збережені від нападів супротивника, *якщо* будете дослухатися до спонукань Святого Духа” (“Порада молодим”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, с. 18).

Аби допомогти студентам зрозуміти й відчувати, наскільки важливо діяти за підказками Святого Духа, поставте такі запитання:

- В яких із ситуацій молодь можуть спокушати діяти всупереч їхньому свідченню?
- Що ви робите, аби покладатися на Святого Духа? Як це допомагає вам?
- Коли Святий Дух допоміг вам не піддатися спокусі?

Заохотьте студентів застосовувати те, що вони дізналися, і пам'ятати про приклад Амулека наступного разу, коли їх будуть спокушати йти наперекір своїм переконанням. Свідчіть: якщо вони будуть жити гідно присутності Святого Духа, то матимуть більшу впевненість, щоб відстоювати істину і не піддаватися спокусі.

### Алма 11:26–40

#### Амулек свідчить про Сина Бога і не піддається спокусам Зизрома за сумніватися в Його слові

Спитайте студентів, чи хто-небудь намагався ставити їм запитання або суперечити їхнім віруванням у спорі або шляхом обману. Можете запросити одного чи двох студентів розповісти про їхній досвід.

Поясніть: після того, як Зизрому не вдалося схилити Амулека до заперечення існування Бога, він змінив свою тактику і почав нападати на віру Амулека в Ісуса Христа.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 11:26–35. Нехай клас знайде, як Зизром намагався перекрутити слова Амулека. Попросіть студентів поділитися тим, що вони знайшли. Потім попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 11:36–37. Нехай клас зверне увагу на те, як Амулек виправляє брехню, якій навчав Зизром. Нехай студенти переглянуть посилання, зазначене у виносці 34а. (Можете запропонувати студентам позначити виноску 34а в їхніх примірниках Писань). Попросіть одного зі студентів прочитати Геламан 5:10–11.

- Чому неможливо бути спасеними у наших гріхах? Яка різниця між “бути спасеними в наших гріхах” і “бути спасеними від наших гріхів”?

Попросіть когось із студентів прочитати Алма 11:40. Поясніть, що цей вірш містить принцип, якого ми повинні дотримуватися, аби бути спасеними від наших гріхів. Напишіть на дошці такий принцип: **Якщо ми віримо в Ісуса Христа, то можемо бути викуплені від наших гріхів.**

- Що для вас означає вірити в Ісуса Христа?
- Чому нам потрібно вірити в Ісуса Христа, щоб бути спасеними від наших гріхів?

Аби допомогти студентам зрозуміти, як віра в Ісуса Христа веде до викуплення через покаяння, прочитайте наведені далі слова президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства:



“Щоб покаятись, нам потрібна тверда віра в Христа. У нашій вірі має бути “правильне уявлення про характер, досконалість і риси [Бога]” (*Lectures on Faith* [1985], 38). Якщо ми віримо, що Бог знає все, що Він люблячий і милостивий, то зможемо беззастережно покластися на Нього в нашому спасінні. Віра в Христа змінить наші думки, уявлення і поведінку, які не відповідають волі Бога” (“Рубіж неповернення”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2007, с. 100).

Розбийте студентів на пари. Попросіть студентів у кожній парі по черзі пояснити одне одному, що б вони відповіли, якби хтось молодший за них спитав їх про щось, на зразок наступного. (Ви можете написати ці запитання на дошці).

- Чому мені треба вірити в Ісуса Христа, щоб покаятися й бути спасеним від моїх гріхів?
- Як віра в Ісуса Христа допомагала каятися тобі?

Свідчіть про те, що, маючи віру в Ісуса Христа, ми можемо каятися, бути спасеними від наших гріхів та отримати вічне життя.

## Алма 11:41–46

### Амулек навчає, що всі люди воскреснуть і будуть судимі

Аби допомогти студентам подумати над тим, чому важливо знати, що ми, коли приїде час, воскреснемо й будемо суджені, спитайте:

- Наскільки інакше жили б деякі люди, якби вони вірили, що життя після смерті немає?

Напишіть на дошці слова *Воскресіння* і *Суд*. Попросіть студентів самостійно дослідити Алма 11:41–45 і знайти якомога більше інформації про воскресіння і суд. Коли студенти будуть називати, що вони знайшли, записуйте їхні відповіді на дошці. Прослідкуйте, щоб одне із тверджень на дошці передавало ту істину, що всі люди, які живуть на землі, зрештою будуть воскресені. Вкажіть на просте визначення, для чого є воскресіння, в Алма 11:45: “Щоб [люди] могли не вмирати більше; їхні духи з’єднаються з їхніми тілами, щоб ніколи не роз’єднуватися”. (Ви можете запропонувати студентам позначити це твердження). Після того, як студенти розкажуть, про що вони дізналися, ви можете запропонувати їм написати вказану далі істину угорі цієї сторінки у своїх примірниках Писань: **Завдяки Спокуті Ісуса Христа усі будуть воскресені і суджені відповідно до їхніх діянь.**

- Які з істин, написаних на дошці, надихають вас підготуватися до зустрічі з Богом?
- Чому істини про воскресіння приносять праведним мир і надію?

Попросіть студентів прочитати подумки Алма 11:46 і знайти, як вплинуло на Зизрома те, чого його навчав Амулек?

- Як ви вважаєте, чому дехто може так реагувати на те, чого навчав Амулек?
- Яке, на вашу думку, з учень в Алма 11:41–45 могло тривожити Зизрома? Чому?

Свідчіть, що, завдяки Спокуті Ісуса Христа, *всі* люди будуть воскресені і постануть перед Богом, щоб “судити їх відповідно до їхніх діянь” (Алма 11:44). Дайте студентам час поміркувати над тим, про що вони дізналися сьогодні, і як це стосується їх. Потім нехай вони напишуть відповіді на вказані далі запитання у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань. (Ви можете написати ці запитання на дошці).

- Що ви відчуваєте, коли думаєте про те, що будете воскресені й суджені?
- Що вам потрібно зробити, аби підготуватися, щоб стати перед Богом?
- Як віра в те, що ви будете воскресені й суджені, позначається на вашому виборі, як жити щодня?

## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 11:38–39. Як розуміти, що Ісус Христос є Вічним Батьком?

Якщо студентам потрібно допомогти зрозуміти, що Ісус Христос може бути і Сином Бога, і Вічним

Батьком, ви можете використати для навчання або проглянути додаткову ідею для навчання до Мосія 15:1–9, що в уроці 60.

## Алма 12

## Вступ

Алма, побачивши, що слова Амулека “примусили Зизрома “тремтіти від усвідомлення своєї провини” (Алма 12:1), став пояснювати те, чого навчав Амулек. Алма зосередився на істинах, які допомогли б народу Аммонійги покаятися у закам’янілості їхніх сердець,

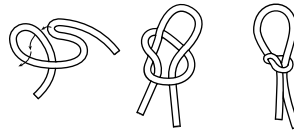
а також в інших гріхах. Він наголосив на пастках, які підступно розставив Сатана, на присудах, що зійдуть на злочестивих, і на плані викуплення, який дає можливість тим, хто покається, бути прощеними за їхні гріхи.

## Рекомендації для навчання

## Алма 12:1–7

*Алма викриває план Зизрома—і план супротивника—перед народом Аммонійги*

Зав’яжіть пересувну петлю на мотузці або зробіть сильце із мотузки чи шнурка, як це показано на вказаній ілюстрації. Продемонструйте, як працює сильце: тримайте петлю перед цукеркою або чимось їстівним на столі чи парті. Попросіть когось зі студентів дістати цю їжу через петлю. Коли він чи вона будуть це робити, затягніть петлю. (Будьте обережні, щоб не поранити студента).



Попросіть когось зі студентів розказати класу, як Зизром намагався ввійти Амулека у пастку (див. Алма 11:21–25). Поясніть: після того, як Амулек зрозумів намір Зизрома і відповів йому, Алма також почав говорити до Зизрома та людей, які слухали (див. Алма 12:1–2). Нехай студенти подумки прочитають Алма 12:3–6 і знайдуть слова і фрази, які вжив Алма, щоб описати тактику Зизрома. (Ви можете запропонувати студентам позначити ці слова і фрази). Попросіть їх назвати, що вони знайшли.

- Чийого плану дотримувався Зизром?
- Якими, за словами Алми, були наміри диявола?
- Що допомогло Алмі розпізнати цей план?

Попросіть студентів назвати принципи, які підсумовують, що вони дізналися з Алма 12:3 про те, як вони можуть виявляти обмани супротивника. Студенти можуть висловити свої ідеї різними словами, але їхні відповіді повинні відображати наступний принцип: **Святий Дух може допомогти нам розпізнати обмани супротивника.** Ви можете нагадати студентам, що на попередньому уроці вони дізналися, що коли ми покладаємося на Святого Духа, то можемо не піддатися спокусі. Поясніть: щоб не піддатися спокусі або обману, ми перш за все повинні розпізнати їх та шкоду, яку вони можуть нам заподіяти. Потім ми повинні зробити все можливе, щоб уникнути їх.

- Коли Святий Дух допоміг вам розпізнати спокусу й уникнути її? (Після відповідей студентів ви також можете поділитися власним досвідом).

Дайте студентам кілька хвилин, щоб написати у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань про те, як вони можуть збільшити свою чутливість до підказок Святого Духа, аби розпізнати пастки супротивника й уникати їх.

## Алма 12:8–18

### Алма навчає про Останній суд, що відбудеться для всіх людей

Попросіть студентів подумати, якою професійною діяльністю вони хотіли б займатись. Нехай кілька з них розкажуть про діяльність, яка їх цікавить. Попросіть їх приблизно підрахувати, скільки їм довелось би заплатити за навчання в коледжі, університеті або училищі, щоб набути знання і вміння, необхідних для успіху в цій діяльності. Нехай студенти прочитають наведене далі твердження старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть клас послухати про “плату за навчання”, яку, за словами старійшини Беднара, ми повинні сплатити, щоб отримати духовне знання.



“Духовне розуміння ... не може бути просто передане [нам]. Платою за отримання такого знання і “володіння” ним є старанність і пізнання через навчання і також через віру. Лише таким чином те, що знає розум, можна відчутти серцем” (“Пильнувати з повною витривалістю”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, с. 43).

Попросіть когось із студентів прочитати Алма 12:7–8. Нехай клас слідкує і знайде доказ того, що Зизром почав сплачувати плату за духовне “навчання”, яка необхідна для отримання духовного знання. Попросіть клас пояснити, який доказ того, що серце Зизрома почало змінюватися, вони бачать в цих віршах.

Зазначте, що Зизром запитав Алму про воскресіння. Замість того, щоб зразу відповісти на це запитання, Алма навчав Зизрома про здобуття духовного знання. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 12:9–11. Нехай клас знайде, чого Алма навчав Зизрома про здобуття духовного знання. Поясніть, що “таємниці Божі—це духовні істини, які пізнаються тільки через одкровення ... тим, хто має послух до евангелії” (Путівник по Писаннях, “Таємниці Божі”, [scriptures.lds.org](http://scriptures.lds.org)). (Ви можете написати це твердження на дошці. Також ви можете запропонувати студентам написати його у своїх примірниках Писань на полях біля Алма 12:9).

Попросіть студентів сказати своїми словами, чого навчає Алма 12:9 стосовно того, що ми повинні робити для отримання духовної істини. (Студенти можуть висловити свої ідеї різними словами, але їхні відповіді повинні відображати наступне: **Господь відкриває нам духовні істини відповідно до уважності й старанності, з якими ми ставимося до Його слів.** Ви можете запропонувати студентам написати цей принцип у своїх примірниках Писань на полях біля Алма 12:9).

- Який існує зв'язок між станом нашого серця і нашою здатністю отримувати духовну істину?

Вкажіть, що в Алма 12:10–11 показано, якими протилежними є наслідки для тих, хто не закам'янів серцем проти істини, і для тих, хто закам'янів.

- Як знання про ці наслідки впливає на ваше бажання прагнути більшого духовного знання?

Поясніть: після того, як Алма навчав, як нам пізнати духовну істину, він відповів на запитання Зизрома, яке той поставив раніше. Попросіть студентів сформулювати своїми словами запитання Зизрома, записане в Алма 12:8. Нехай вони подумки прочитають Алма 12:12–15 і знайдуть, чого Алма навчав Зизрома про воскресіння і суд. Поки студенти будуть читати, напишіть на дошці: *Ми будемо відповідати перед Богом за наші ..., ... і ...*

Коли студенти закінчать читати, попросіть їх закінчити це речення на дошці, щоб воно мало такий вигляд: *Ми будемо відповідати перед Богом за наші думки, слова і діяння.*

- Як, на вашу думку, ця істина могла вплинути на Зизрома? (Щоб знайти відповідь, нехай студенти звернуться до Алма 14:6 і 15:3). Як ви думаєте, чому ця істина так сильно вплинула на Зизрома? (Ви можете зазначити, що Зизром стривожився не лише за себе. Він стривожився за людей, яких збив з пуття).
- Якого роду думки, слова і дії є негідними для людей, оскільки вони можуть обвинуватити їх, якщо вони не покаються? (Аби допомогти студентам подумати над цим та обговорити, як їхній вибір розваг та ЗМІ може вплинути на їхні думки, слова і діяння, ви можете запропонувати їм прочитати пораду стосовно розваг та ЗМІ у брошурі *Заради зміцнення молоді*).

- Чим буде відрізнятися ваш щоденний вибір, якщо ви пам'ятатимете про істину, написану на дошці?

Вкажіть студентам на перехресне посилання до Мосія 4:30 в Алма 12:14, виноска 14а, і попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мосія 4:30. (Ви можете запропонувати студентам позначити це перехресне посилання). Якщо є достатньо часу, нехай студенти подивляться, що вони написали раніше про збільшення їхньої чутливості до підказок Святого Духа. Запропонуйте їм додати ще кілька думок про те, як розуміння їхньої особистої відповідальності перед Богом впливає на їхнє бажання розпізнавати спокусу й уникати її.



### Алма 12:19–37

#### Алма пояснює, як план викуплення допомагає нам долати наслідки Падіння

Покажіть студентам ілюстрацію Адам і Єва навколішки перед олтарем (Альбом “Євангелія в мистецтві”, [2009], № 4). Поясніть, що чоловік на ім'я Антіона, який був серед головних правителів в Аммонійзі, поставив запитання стосовно воскресіння, про яке навчали Алма і Амулек. Він вийшов і запитав Алму, як же може людство стати безсмертним. (Див. Алма 12:20–21).

Спитайте студентів, наскільки б впевнено вони себе почували, пояснюючи комусь, хто не належить до Церкви, як ми можемо бути викуплені від Падіння. Аби допомогти їм підготуватися, щоб навчати цій істині ще когось, попросіть їх дослідити вірші, вказані у поданій далі таблиці, і написати, що вони дізналися, у відповідних графах. (Ви можете прикріпити цю таблицю на дошці перед початком уроку. Запропонуйте студентам перемалювати цю таблицю у свої зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань).

Наслідки Падіння (Алма 12:22, 24)	Що Бог зробив для на- шого викуплення (Алма 12:24–25, 28–33)	Що повинні ми робити, аби бути викупленими (Алма 12:24, 30, 34, 37)

#### Допомагайте студентам індивідуально

Під час виконання класних занять тихенько ходіть по класній кімнаті, щоб допомогти студентам у виконанні завдання або допомогти їм не відволікатися від нього. Це дасть вам нагоду зміцнити свої стосунки з кожним із студентів і краще розуміти їхні потреби.

Попросіть студентів заповнити цю таблицю; можливо, декому з них буде потрібна ваша допомога. (Один із способів, яким ви можете допомогти студентам зрозуміти уривки з Писань,—це вказати їм на виноску. Наприклад, посилання на Писання, що даються у виносці 22 в, може допомогти студентам зрозуміти, що все людство стало загубленим і занепалим). Коли студенти заповнять таблицю, поставте їм вказані далі запитання. (Ви можете написати ці запитання на дошці перед уроком, щоб студенти, заповнюючи таблицю, могли обдумувати свої відповіді).

- Як завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо подолати наслідки Падіння? (Завдяки Спокуті Ісуса Христа ми всі подолаємо фізичну смерть через воскресіння. І завдяки Спокуті Спасителя і нашому покаянню ми можемо повернутися до Бога з нашого “загубленого і занепалого” стану).
- Що, як навчав Алма в Алма 12:24, є метою життя? (Він сказав, що **це життя є для нас часом, щоб підготуватися зустріти Бога**. Ви можете запропонувати студентам позначити фрази в Алма 12:24, які навчають цій істині).

Аби допомогти студентам застосувати вивчене, поставте такі запитання:

- Як знання про мету життя допомагало вам йти у правильному напрямі?
- Як ваша віра в Небесного Батька і Ісуса Христа допомагала вам підготуватися, щоб зустріти Його?

Завершіть своїм свідченням про те, що саме тепер той час, щоб готуватися зустріти Його.



## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 12:24. “Стан випробування”

У Писаннях слова “стан випробування” або “час випробування” з’являються лише у книзі Алми (див. Алма 12:24; 42:4, 10, 13). Старійшина Л. Том Перрі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, так описав цей час випробування:

“Основна мета земного життя—зробити можливим, щоб наші духи, які існували ще до того, як світ постав, були з’єднані з нашими тілами на час великих

можливостей смертного життя. З’єднання цих двох дало нам привілей зростати, розвиватися і набувати зрілості, що є можливим лише тоді, коли наші дух і тіло з’єднані. У своїх тілах ми проходимо через певну кількість випробувань, і це називається станом випробування нашого існування. Це час навчання і перевірки, щоб довести, що ми гідні вічних можливостей. Усе це входить в божественний план нашого Батька для Його дітей” (“Proclaim My Gospel from Land to Land,” *Ensign*, May 1989, 14).

# Алма 13

## Вступ

Коли Алма вперше навчав непокірний народ Аммонійги, вони суперечили йому, кажучи: “Хто ти такий?”, і ставили під сумнів його повноваження (див. Алма 9:1–6). Вони перебували у стані відступництва, прийнявши орудування священників за чином Негора, метою якого було особисте збагачення (див. Алма 1:2–15; 15:15; 16:11). На відміну від того, чого навчав Негор, Алма навчав їх про “первосвященство святого

чину Бога”, метою якого було допомогти іншим покаятися і увійти у покій Господа (див. Алма 13:6). Він наводив приклад Мелхиседека, який проповідував віру й покаяння і допомагав своєму народу жити в мирі. Алма також навчав про доземне існування і висвячення наперед. Завершив він свою проповідь, запросивши людей прислухатися до його слів, аби вони змогли підготуватися, щоб увійти у покій Господа.

### Навчайте студентів, а не викладайте матеріал уроку

Ваш найвищий пріоритет—допомогти студентам зрозуміти євангельські істини і застосовувати їх у своєму житті. Уникайте будь-якої спокуси швидко пройти весь урок, аби вам вдалося викласти весь матеріал. Пам’ятайте, що ви навчаєте студентів, а не викладаєте матеріал уроку.

## Рекомендації для навчання

### Алма 13:1–12

#### Алма навчає народ Аммонійги про покликання первосвящеників

Поясніть, що в розділі Алма 13 вміщено вчення Алми про групу людей, які приносять велику користь для Церкви. Дійсно, усі члени Церкви благословляються через служіння цих людей.

Скажіть студентам, що вони знають людей, які належать до цієї групи. Потім попросіть студентів прочитати подумки Алма 13:1, щоб визначити, хто ці люди. Дайте їм достатньо часу, щоб прочитати цей вірш, а потім нехай вони прочитають також Алма 13:10, 14 та Учення і Завіти 107:1–3. Ви можете запропонувати їм написати ці посилення на полях біля Алма 13:1.

Зазначте, що Алма говорив про священників за чином Божого Сина, який є Мелхиседековим священством. Іншими словами, він говорив про чоловіків, які мають чин первосвящеників у Мелхиседековому священстві. Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова старійшини Брюса Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Ці нефійці, які були вірними й відданими у виконанні закону Мойсея, мали Мелхиседекове священство, а це означає, що вони також мали повноту євангелії. ... Деяко з нашої найціннішої інформації про Мелхиседекове священство знаходиться в розділі Алма 13” (*The Promised Messiah* [1978], 421).

- Які благословення прийшли у ваше життя завдяки Мелхиседековому священству? (Студенти можуть згадати про дар Святого Духа, патріарші благословення, інші благословення священства, провідництво генеральних авторитетів, провідництво місцевих провідників, наприклад, єпископів або президентів філій, і благословення, які вони отримують через завіти, які їхні батьки уклали у храмі. Вони також можуть згадати про хрищення й причастя, які виконуються владою Ааронового священства, але під керівництвом провідників, які мають Мелхиседекове священство).

Напишіть на дошці вказані далі запитання або підготуйте відповідний роздатковий матеріал. Дайте студентам час на те, щоб прочитати Алма 13:2–10 і знайти відповіді на ці запитання.

*Коли носії Мелхиседекового священства були вперше покликані й підготовлені? (Див. Алма 13:3–5).*

*Яку відповідальність мають усі носії Мелхиседекового священства? (Див. Алма 13:6).*

*Якими фразами в Алма 13:7 описано Мелхиседекове священство?*

*Які вимоги існують до чоловіка, щоб його було висвячено у Мелхиседекове священство? (Див. Алма 13:10).*

Коли студенти знайдуть відповіді на ці запитання, попросіть їх назвати свої відповіді. Ви можете записати їхні відповіді на дошці.

Аби допомогти студентам краще зрозуміти й обговорити те, що вони дізналися, можна поставити їм такі запитання:

- Як носії священства своїм служінням спрямовують нас до Ісуса Христа, аби нам бути викупленими? (Див. Алма 13:2, 8, 16. Своїм прикладом і тим, чого навчають, а також за допомогою обрядів, які вони виконують, вони спрямовують нас до Спасителя).
- Що мав на увазі Алма, сказавши, що первосвященники були “покликаними і підготовленими від заснування світу”? (Алма 13:3). (Він мав на увазі, що деякі чоловіки були висвячені наперед, щоб отримати певні чини у священстві).

Аби допомогти студентам зрозуміти, що таке висвячення наперед і як воно стосується їхнього життя, ви можете попросити когось зі студентів прочитати наведені далі висловлювання.

Пророк Джозеф Сміт навчав: “Кожна людина, яка має покликання священнослужити мешканцям світу, була висвячена на це на Великій нараді небесній до початку цього світу. Я припускаю, що був висвячений в цей самий чин на тій Великій нараді” (*Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* [2007], с. 517).

Президент Спенсер В. Кімбол сказав: “У світі, в якому ми жили до того, як прийшли сюди, віддані жінки отримали певні призначення, а віддані чоловіки були висвячені наперед для виконання певних завдань священства. Хоч ми й не пам’ятаємо по-дробиць, це не змінює славетної реальності того, на що ми у свій час погодилися” (*Учення Президентів Церкви: Спенсер В. Кімбол* [2006], с. 231).

- Що сказано в Алма 13:3 про те, що нам потрібно робити, аби виконати місії, на які нас було висвячено наперед?
- Якщо чоловіка висвячують в якийсь чин у священстві, що це висвячення повинно означати для нього? (Див. Алма 13:8. Зазначте, що на це запитання можуть відповідати як молоді жінки, так і молоді чоловіки. Молодим чоловікам може піти на користь слухання відповідей молодих жінок).

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 13:11–12 і знайти, як саме носії Мелхиседеківського священства, згадані Алмою, змінилися завдяки Спокуті Ісуса Христа.

- Що, на вашу думку, означає для людини, що її “одяг було вибілено через кров Агнця”?
- Як ви вважаєте, чому носіям Мелхиседеківського священства потрібно бути змінними завдяки Спокуті Ісуса Христа? Як ми можемо наслідувати їхній приклад?

Нагадайте студентам, що Алма навчав цих істин народ Аммонійги. Багато хто з цих людей “були віросповідання Негора” (Алма 14:18; 15:15), а це означає, що вони прийняли те, чого навчав Негор. Негор був чоловіком, що встановив неправильний порядок, який Алма назвав “орудуванням священників” (див. Алма 1:12–15).

- Чим вірні носії Мелхиседеківського священства відрізняються від тих, хто дотримувався вчень Негора? (Ви можете запропонувати студентам проглянути Алма 1:2–6 і знайти, у чому полягає різниця між орудуванням священників Негора і Мелхиседеківським священством).
- Народ Аммонійги вже був колись навчений про Мелхиседеківське священство й отримував благословення завдяки Мелхиседеківському священству (див. Алма 9:21; 13:1). Як ви вважаєте, чому було важливим нагадати народу Аммонійги те, що вони до цього вже знали про Мелхиседеківське священство?
- Що ви дізналися про священство на цьому уроці? (Хоч студенти можуть назвати багато істин, однак їхні відповіді повинні вказувати, що **обряди священства і служіння носіїв священства допомагають нам зрозуміти, що у викупленні нам потрібно покладатися на Ісуса Христа.**)

Ви можете запропонувати студентам написати цей принцип та інші принципи, які вони визначили, у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань. Якщо дозволяє час, попросіть їх написати, як ці принципи можуть вплинути на їхнє розуміння сили і благословень священства.

### Алма 13:13–20

#### *Алма навчає про Мелхиседека, великого первосвященника, який встановив мир серед свого народу*

Напишіть на дошці такі слова і фрази: *первосвященик, цар, виявив могутню віру, проповідував покаєння, встановив мир, князь миру, царював, будучи підлеглим своєму батьку*. Після написання кожного з цих слів чи фраз зупиняйтеся, щоб дати студентам можливість здогадатися, не заглядаючи в Писання, кого описав Алма цими словами і фразами. (Він описав Мелхиседека). Якщо студенти усе ж не змогли здогадатися після того, як ви написали всі ці слова і фрази на дошці, нехай вони прочитають Алма 13:14.

Якщо хтось із студентів висловив здогадку, що Алма говорив про Ісуса Христа, спитайте їх, чому опис праведного первосвященника міг нагадати їм Спасителя. Допоможіть їм зрозуміти, що носії Мелхиседекового священства є “за чином Сина, Єдинонародженого від Батька” (Алма 13:9; див. також УЗ 107:2–4). Зазначте, що носії Мелхиседекового священства повинні старатися наслідувати приклад Ісуса Христа у своєму служінні і в тому, чого навчають. Також нагадайте студентам, що обряди, які виконуються владою Мелхиседекового священства, допомагають нам більше наблизитися до Спасителя.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 13:14–19. Нехай клас подумає про те, як злочестивому народу Аммонійги могло б піти на користь те, що вони дізналися про Мелхиседека.

- Якими словами в Алма 13:17 описано народ Мелхиседека? Чим цей народ схожий на народ Аммонійги? (Див. Алма 8:9; 9:8).
- Що робив Мелхиседек як провідник свого народу? Як його провідництво подіяло на народ? Чим цей вплив відрізняється від впливу тих в Аммонійзі, хто дотримувався вчень Негора? (Див. Алма 8:17; 10:27, 32).

Запропонуйте студентам підсумувати Алма 13:16–18, пояснюючи, про які істини сказано в цих віршах стосовно обов'язків провідників священства. Коли вони будуть підсумовувати, прослідкуйте, щоб була висловлена думка про те, що **провідники священства допомагають нам поклатися на Ісуса Христа, каятися і жити в мирі**. (Ви можете запропонувати студентам написати їхні підсумки в їхніх примірниках Писань на полях біля Алма 13:16–18). Зазначте, що інші церковні провідники, наприклад, провідники Товариства допомоги і Товариства молодих жінок, є дуже важливими у цій справі. Служачи з провідниками священства, вони допомагають направляти людей і сім'ї, щоб вони йшли до Христа.

- Які ви мали благословення завдяки служінню церковних провідників?

### Алма 13:21–31

#### *Алма запрошує народ прислухатися до голосу Господа і увійти в Його покій*

Запропонуйте студентам знайти одне поняття, яке повторюється в Алма 13:12, 13, 16, 29. Вони мають знайти слово *покій* і фразу “покій Господа”. Ви можете запропонувати їм позначити це поняття в кожному вірші. Аби допомогти студентам зрозуміти, що означає увійти в покій Господа в цьому житті і після того, як ми померемо, прочитайте наведені далі висловлювання:

“Давні пророки згадують про “входження в Божий покій” [див. Алма 12:34; УЗ 84:23–24]; що це означає? Я розумію це так, що ми входимо в пізнання Бога і любов Божу, віруючи в Його мету і Його план настільки, що впевнені в своїй правоті і не вишукуємо чогось іншого” (Джозеф Ф. Сміт, *Учення Президентів Церкви: Джозеф Ф. Сміт* [1999], с. 56).

“Справжні святі входять у *покій Господа* ще в цьому житті, і, залишаючись вірними істині, вони продовжують перебувати в цьому благословенному стані, аж поки не будуть перебувати з Господом на небесах. ... Покій Господа, у вічності,—це успадкування вічного життя, здобуття повноти Господньої слави” (Bruce R. McConkie, *Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 633).

Поясніть, що Алма закликав народ Аммонійги покаятися й підготуватися до прише-  
стя Христа (див. Алма 13:21–26). Потім він розказав про принципи, яких їм потрібно  
дотримуватися, щоб увійти у покій Господа.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 13:27.

- Які слова в Алма 13:27 вказують на те, з яким почуттям Алма ставився до цього  
народу і до свого послання?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 13:27–29. Нехай клас  
знайде, яких принципів, як сподівався Алма, буде дотримуватися цей народ. Потім  
попросіть студентів скласти список принципів, які вони знайшли. Наприклад, вони  
можуть сказати, що **коли ми зі смиренням приймаємо запрошення покаятися,  
Дух буде вести нас в покій Господа.**

Запропонуйте студентам написати, які вони ставлять собі цілі, щоб виконати пораду  
в Алма 13:27–29. Свідчіть, що ми можемо увійти в покій Господа у цьому житті і в  
наступному, якщо будемо дотримуватися принципів, яких навчав Алма.

## Алма 14

## Вступ

Послухавши проповідання Алми і Амулека, деякі люди з Аммонійги повірили й покаялись. Більшість же народу були розгнівані і прагнули знищити Алму, Амулека та тих, хто повірив їхнім словам. Алму і Амулека схопили, поставили перед суддею і, зрештою, кинули до в'язниці. Злочестиві люди Аммонійги

вигнали геть чоловіків, які повірили, і спалили їхніх жінок, дітей, а також їхні Писання, змусивши Алму і Амулека дивитися на це. Пройшло багато днів, і Господь визволив Алму і Амулека з в'язниці і знищив злочестивих правителів Аммонійги.

## Рекомендації для навчання

## Алма 14:1–13

*Алму і Амулека ув'язнюють, аммонійгійців, які повірили, виганяють геть або спалюють*

Попросіть студентів подумати про випробування, які вони мали раніше або мають тепер. Нехай хтось із студентів прочитає вголос наведені далі слова:

“Випробування приходять з різних джерел. Часом ви можете зустрітися з випробуваннями внаслідок власної гордині і неслухняності. Цих випробувань можна уникнути завдяки праведному життю. Інші випробування є просто природною частиною життя і часом можуть з'являтися, коли ви живете праведно. Наприклад, ви можете зазнати випробувань у часи хвороби, невизначеності чи смерті рідних. Іноді випробування можуть прийти внаслідок поганого вибору інших людей та болісних слів і дій.

Ваш успіх і щастя, і зараз і у вічностях, великою мірою залежить від вашої реакції на труднощі життя” (*Стійкі у вірі: Довідник з євангелії* [2005], с. 18).

Поясніть, що на сьогоднішньому уроці студенти будуть обговорювати розповідь про людей, які зазнали жорстоких випробувань. Більшість з цих випробувань прийшли через інших людей. Попросіть студентів замислитися, як істини, які вони будуть обговорювати на цьому уроці, стосуються і їх, які б випробування не виникли перед ними.

Напишіть на дошці наступне:

*Алма і Амулек      Зизром      Навернені чоловіки      Навернені жінки і діти*

Запропонуйте кільком студентам по черзі прочитати вголос Алма 14:1–10. Нехай клас слідкує і знаходить приклади страждань, яких зазнали люди, перелічені на дошці.

- Яких страждань зазнали ці люди? (Напишіть відповіді студентів на дошці).

Зазначте, що коли Амулек побачив страждання жінок і дітей, він хотів задіяти силу священства, щоб врятувати їх. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 14:11, а клас нехай знайде, як Алма відповів на прохання Амулека.

- Чому Господь дозволив, щоб ці жінки і діти були спалені? (Можливо, вам потрібно у цьому вірші звернути увагу на слова “Він дозволяє”. Господь дозволяє, щоб люди страждали, аби їхня смерть могла стати як свідчення проти людей, які вбили їх. Див. також Алма 60:13).
- Як, відповідно до сказаного Алмою, будуть благословенні жінки і діти за їхню довіру до Господа?

Можливо, вам потрібно буде наголосити, що в цьому конкретному випадку була Господня воля на те, щоб ці люди страждали. Однак так буває не завжди. Запевніть студентів, що Господь любить їх і хоче, щоб вони були щасливі та мали мир у своєму житті. Якщо їм завдано болю або якоїсь прикрості, вони повинні шукати допомоги від батька чи матері або церковного провідника, оскільки ті можуть допомогти їм позбутися цієї проблеми.



- З яких інших причин Господь може дозволити, щоб ми страждали? (Серед відповідей може бути: Він хоче, аби ми зрозуміли наслідки неправильних рішень; Він хоче, аби ми навчилися бути терпеливими; Він хоче, аби ми ставали співчутливими до тих, хто страждає; Він хоче, аби ми зрозуміли, що нам потрібно покладатися на Нього).

Напишіть на дошці таку істину: **Якщо ми довіряємо Господу, Він зміцнює нас у наших випробуваннях.** Потім попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 14:12–13.

- Як слова Алми вказують, що він довіряв Господу?

Ви можете попросити когось зі студентів прочитати наведені далі висловлювання старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Показовим є приклад Алми і Амулека. Хоч вони намагались чинити добро серед людей Аммонійги, усе ж їх було ув'язнено. Амулек довірився своєму більш досвідченому напарнику, Алмі, який вселив у нього більшу довіру до Господа. Змушені бути очевидцями того, як жінки і діти були поглинуті вогнем, Амулек сказав: “Можливо вони нас теж спалять”.

Алма відповів: “Нехай станеться відповідно до волі Господа” —це життєво важливий принцип. “Але ..., нашу роботу ще не закінчено; тому вони не спалять нас” [Алма 14:12–13; курсив додано] (“To Be Healed,” *Ensign*, May 1994, 8).

Це життя є здобуттям абсолютної довіри—довіри до Ісуса Христа. ... Мати довіру означає з готовністю послухатися, не знаючи кінця від початку (див. Приповіді 3:5–7). Щоб дати плід, ваша довіра до Господа повинна бути могутнішою й тривалішою, ніж ваша впевненість у власних особистих почуттях і досвіді” (“Trust in the Lord,” *Ensign*, Nov. 1995, 17).

Скажіть, що в Алма 14:14–29 студенти побачать більше прикладів довіри Алми і Амулека до Господа. Вони також побачать, як Господь зміцнював їх, щоб вони могли виконати Його роботу.

## Алма 14:14–29

### Бог визволяє Алму і Амулека із в'язниці і знищує багатьох злочестивих провідників Аммонійги

Поділіть клас на дві групи. Нехай одна половина класу дослідить Алма 14:14–19, а інша—Алма 14:20–25. Попросіть обидві групи знайти, яких мук зазнали Алма і Амулек від рук злочестивих провідників Аммонійги. Якщо у студентів було достатньо часу, щоб прочитати, попросіть їх розказати, що вони знайшли. Напишіть їхні відповіді на дошці під написом “Алма і Амулек”.

- Яке з цих випробувань було б найважчим для вас? Чому?
- Чи доводилося вам бачити, як люди проходять через тяжкі випробування, хоч вони й старалися бути праведними?

Запросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 14:25–29. Нехай решта студентів слідкує і знайде, що зробив Господь, аби визволити Алму і Амулека із в'язниці. Щоб допомогти студентам визначити і зрозуміти принципи, які є в цих віршах, поставте кільком студентам або всім їм такі запитання:

- Чому Алма і Амулек були здатні отримати силу і зміцнення від Господа? (Див. Алма 14:26, 28).
- Про які принципи ми можемо дізнатися з пережитого Алмою і Амулеком у в'язниці? (Відповіді студентів можуть бути різними, але вони мають відображати такий принцип: **якщо ми звертаємося до Господа у вірі, Він зміцнить нас у наших стражданнях і звільнить нас у Свій власний спосіб і у Свій належний час.** Ви можете запропонувати студентам позначити фрази в Алма 14:26, 28, які наголошують на цьому принципі).
- Як саме люди можуть виявляти віру в Ісуса Христа у важкі для них часи?

Запросіть студентів поділитися досвідом, який вони здобули, будучи свідками того, як зміцнення приходить в наше життя, коли ми виявляємо віру в Ісуса Христа і смиренно покладаємося на Нього. Вони можуть поділитися своїм власним досвідом або досвідом

#### Власний досвід

Студентам буде корисно послухати про особистий досвід одне одного. Заохочуйте їх ділитися досвідом так, щоб вони відчували вплив Святого Духа і це спонукало їх йти за Спасителем. Попередьте їх, що не слід ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним або який може викликати незручність чи збентеження.

із життя їхніх знайомих. Ви також можете поділитися досвідом з вашого життя або із життя ваших знайомих.

Завершіть свідченням про Господню силу зміцнювати нас і визволяти від лиха в Його власний спосіб і в Його належний час. Запевніть студентів, що коли ми довіряємося Господній волі, Він збільшить нашу витривалість і силу, щоб нам перенести труднощі.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 14:7–11. “Господь приймає їх до Себе”

І коли ми горюємо через смерть праведних, ми все ж радіємо, знаючи про їхні винагороди у духовному світі (див. Алма 40:12) і про їхнє остаточне становище в цілестіальному царстві (див. УЗ 76:50–70). Господь сказав: “Ті, хто вмирають у Мені, не відчують смаку смерті, бо вона буде солодкою для них” (УЗ 42:46).

Президент Джозеф Ф. Сміт пояснював:

“Насправді я досить слабкий і плачу, коли помирають мої друзі і рідні. Я можу плакати, зіткнувшись з горем інших людей. Моя душа співчуває дітям людським. Я плачу разом з ними, я радію разом з ними, але я не маю причин плакатися чи сумувати через те, що в цей світ приходить смерть. ... Увесь страх, пов’язаний з цією смертю, був забраний від святих останніх днів. У них немає страху перед тимчасовою смертю, тому

що вони знають, що так само, як смерть прийшла до них через провину Адама, через праведність Ісуса Христа до них прийде життя, і хоч вони і помруть, але житимуть знову. Маючи це знання, вони радіють навіть у смерті, бо знають, що піднімуться знову і знову побачаться там, у житті після смерті” (in Conference Report, Oct. 1899, 70).

Старійшина Брюс Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав:

“Іноді народ Господа цькують і переслідують. Іноді Він свідомо дозволяє, щоб Його вірні святі ледь животи і страждали—і в тілі, і в душі,—аби перевірити їх в усьому та побачити, чи будуть вони залишатися вірними Його завіту, навіть у смерті, щоб вони могли бути виявлені гідними вічного життя. Якщо таке відбувається з безліччю з нас, то так і має бути” (“The Dead Who Die in the Lord,” *Ensign*, Nov. 1976, 108).

# Алма 15–16

## Вступ

Після того, як Господь визволив Алму і Амулека з в'язниці, вони пішли проповідувати народу в місті Сидом. Там вони знайшли віруючих, яких було вигнано з Аммонійги, у т.ч. й Зизрома, який фізично і духовно страждав через свої гріхи. Коли Зизром заявив про свою віру в Ісуса Христа, Алма зцілив його й охристинив. У Сидомі Алма встановив церкву, а потім він з Амулеком повернувся в Зарагемлю. Як Алма і пророкував,

одного дня ламанійці знищили місто Аммонійга. Більш того, ламанійці забрали в полон і якусь кількість нефійців із навколишніх земель. Вибравши йти туди, куди було сказано у пророцтві Алми, нефійські війська визволили полонених і вигнали ламанійців із тієї землі. У мирний період Алма, Амулек та багато інших зміцнювали Церкву по всій землі нефійців.

## Рекомендації для навчання

### Алма 15

#### Алма зцілює Зизрома, встановлює Церкву в Сидомі і повертається з Амулеком в Зарагемлю

Аби допомогти студентам пам'ятати про головних осіб та основні події, про які сказано в розділах Алма 11–14, напишіть на дошці такі слова:

*Зизром*

*Онтії*

*Вогонь*

*Алма*

*Амулек*

*Аммонійга*

Дайте студентам одну хвилину, щоб вони спробували за допомогою імен та слів, написаних на дошці, у загальному вигляді розказати про події, описані в розділах Алма 11–14. (Ви можете запропонувати їм звернутися, якщо потрібно, до стислого змісту цих розділів). Після відповіді кількох студентів зітріть з дошки усі слова, крім імені *Зизром*.

Поясніть, що Алма і Амулек, залишивши Аммонійгу, прийшли у Сидом, де знайшли віруючих, яких було вигнано із Аммонійги, а також і Зизрома. Попросіть студентів прочитати подумки Алма 15:3–5 і знайти слова і фрази, якими описано стан Зизрома. Коли студенти будуть говорити, що вони знайшли, записуйте їхні відповіді на дошці під ім'ям Зизром.

- Чому, на вашу думку, вина Зизрома змусила його страждати як духовно, так і фізично? Що потрібно людям у такому стані зробити, аби цей стан змінився?
- Чиєї допомоги шукав Зизром? (Див. Алма 15:4). Як ви вважаєте, чому він послав за Алмою і Амулеком? (Серед відповідей може бути: він довіряв їм і він знав, що вони люди від Бога і мають владу священства).

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 15:6–10. Нехай клас знайде слова, які сказав Алма, щоб допомогти Зизрому виявити віру в Ісуса Христа і Його Спокуту?

- Чому, на вашу думку, Зизрому потрібно було виявити віру в Ісуса Христа і Його Спокуту перед тим, як бути зціленим?

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 15:11–12, щоб знайти, що сталося із Зизромом. Якщо у них було достатньо часу, щоб прочитати, зітріть з дошки усі слова та фрази під іменем Зизром.

- Який ви бачите доказ того, що Зизром покаявся й отримав Господню милість? (Він був зцілений завдяки вірі в Ісуса Христа, був охрищений і почав проповідувати євангелію).

Напишіть на дошці такий принцип: *Завдяки вірі в Ісуса Христа ми можемо бути зцілені і зміцнені.*

Зазначте, що Алма як провідник священства не привертав уваги до самого себе. Його метою у цій бесіді із Зизромом було допомогти Зизрому виявити віру в Ісуса Христа й отримати милість через Спокуту. Аби проілюструвати один із способів, як наші провідники священства допомагають нам отримати благословення Спокути, прочитайте розповідь старійшини Джея Е. Дженсена, сімдесятника:

“Коли я служив єпископом, то бачив благословення Спокути в житті членів Церкви, які вчинили тяжкі гріхи. ...

Один дорослий юнак з нашого приходу зустрічався з дівчиною. Вони дали почуттям вийти з-під контролю. Він прийшов до мене за порадою і допомогою. Виходячи з того, що він розповів, і під впливом Духа, йому, крім іншого, було заборонено якийсь час приймати причастя. Ми регулярно зустрічалися, щоб перевірити хід покаяння, і через певний час я дозволив йому знову причащатися.

На тих причасних зборах я сидів на сцені, і мої очі були прикуті до нього, коли він тепер гідно приймав причастя. Я був свідком того, як його огортають руки милості, любові і безпеки, бо зцілення Спокути зігрівало його душу і знімало з нього тягар, даючи обіцяні прощення, спокій і щастя” (“Руки безпеки”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, с. 49).

Свідчіть, що єпископи та інші провідники священства можуть допомогти нам отримати милість і потрібну нам силу через Спокуту Ісуса Христа.

Аби допомогти студентам побачити, що церковні провідники служать групам людей і окремим людям, попросіть їх уважно прочитати Алма 15:13–18. Дайте їм завдання працювати в парах. Нехай один студент в кожній парі дослідить Алма 15:13–15, 17 і знайде, як саме народ Сидома був благословенний через служіння Алми. Попросіть іншого студента в кожній парі дослідити Алма 15:16, 18 і знайти, як саме Амулек був благословенний завдяки служінню Алми. Дайте їм на це завдання достатньо часу, а потім попросіть їх пояснити одне одному те, що вони знайшли.

Запропонуйте парам подумати про три—п’ять шляхів, якими церковні провідники сьогодні можуть допомагати групам людей і окремим людям. Закличте студентів подумати про їхні обов’язки провідників в їхніх кворумах священства і класах Товариства молодих жінок. Попросіть кожну пару назвати класу одну зі своїх ідей.

## Алма 16:1–12

*Ламанійці знищують Аммонійгу, але не можуть розбити нефійців, які дослухалися до поради Алми*

Попросіть студентів пригадати випадок, коли вони були здивовані або несподівано злякані. Ви можете попросити одного або двох студентів розповісти про такий випадок. Нехай студенти подумки прочитають Алма 16:1–3 і знайдуть, що вразило нефійців в Аммонійзі і чому дехто з них вірогідно злякався. Запропонуйте студентам розповісти про знайдене. (Якщо необхідно, допоможіть їм зрозуміти, що ламанійці несподівано напали на місто Аммонійга і знищили його жителів перш, ніж нефійці змогли зібрати військо, щоб виступити проти них).

Попросіть когось зі студентів вголос прочитати Алма 16:4–6, а клас нехай визначить, від кого праведні нефійці хотіли дізнатися, куди їм іти. Попросіть іншого студента прочитати вголос Алма 16:7–8, а решта класу нехай знайде, яким був результат допомоги, яку отримали нефійці.

- Як пророче скерування Алми допомогло нефійцям?
- Про які принципи ми можемо дізнатися з цієї розповіді? (Студенти можуть назвати різні принципи. Переконайтеся, чи зрозуміли вони, що *коли ми шукаємо скерування від Господніх пророків і діємо відповідно до нього, Господь зміцнює і захищає нас*. Напишіть цей принцип на дошці).
- Які благословення отримує молодь, якщо виконує те, що кажуть пророки? (Щоб допомогти студентам відповісти на це запитання, попросіть їх прочитати два чи три розділи з брошури *Заради зміцнення молоді*. Запропонуйте їм відповісти на це запитання стосовно кожного з вибраних вами розділів).

Попросіть студентів подумати про випадки, коли скерування пророків допомагало їм робити правильний вибір у складних ситуаціях. Запросіть кількох студентів поділитися їхнім досвідом з класом. (Переконайтеся, чи розуміють вони, що їм не потрібно ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним). Ви також можете поділитися власним досвідом. Аби підтвердити ту істину, що слова пророків завжди збуваються, ви можете зазначити, що написане в Алма 16:9–11 показує, що пророцтво Алми стосовно народу Аммонійги збулося (див. Алма 9:12).

### Алма 16:13–21

#### Алма, Амулек та інші розбудовують Церкву серед нефійців

Коли студенти закінчать вивчати розділ Алма 16, запропонуйте їм знайти приклади двох принципів, написаних вами на дошці. Підсумуйте Алма 16:13–15, пояснивши, що Алма і Амулек продовжували проповідувати слово Бога по всій тій землі, і в цьому їм допомагали інші, ті, “хто був вибраний для цієї праці” (Алма 16:15). Попросіть студентів прочитати подумки Алма 16:16–21 і знайти, якими були результати їхніх зусиль. Дайте студентам достатньо часу, а потім попросіть їх розказати, що вони з’ясували. Спитайте, як ці приклади ілюструють один чи обидва з принципів, написаних на дошці.

Завершіть урок, запропонувавши студентам переписати один з цих принципів у зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань. Попросіть їх написати підсумок того, що вони вивчили сьогодні про цей принцип. Також попросіть їх написати, як вони планують застосовувати вивчене.

#### Повторення “Вірша для опанування”

Цим уроком позначається середина цього курсу. Аби допомогти студентам зміцнити своє знання уривків з Писань, які слід опанувати, можна провести опитування або тест, щоб визначити, наскільки добре вони запам’ятали вірші для опанування, які вони вивчали в класі. Ви можете підготувати просте усне або письмове опитування, наприклад, давати підказку із семінарської закладки для Писань і просити студентів написати правильне посилання або ви можете повторити деякі з уривків, які студенти вже вивчили напам’ять. Можна сказати студентам про опитування або тест заздалегідь, щоб вони могли підготуватися.

*Примітка:* Якщо у вас немає часу для цієї вправи на цьому уроці, ви можете провести її в інший день. Див. інші вправи на повторення в додатку, що в кінці цього посібника.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 15:3–5. Фізичні страждання викликаються духовними розладами

Хоч Зизром і покався, усе ж його гріхи “терзали його душу, доки це не стало надзвичайно тяжко” (Алма 15:3). Президент Бойд К. Пекер, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, розповів про реальність фізичних страждань, які можуть викликатися духовними розладами:

“Я [одного разу] запитав лікаря сімейної медицини, скільки часу він присвячує лікуванню виключно фізичних недуг. У нього велика практика, і він, поміркувавши, відповів: “Не більше 20 процентів. Решту часу, мені здається, я працюю над проблемами, які дуже впливають на фізичне здоров’я моїх пацієнтів, однак виникають вони не через тіло”.

“Ці фізичні розлади,—зробив висновок лікар,—є просто симптомами деяких проблем іншого характеру”.

Протягом останнього часу людство навчилося контролювати поширення тяжких хвороб, однієї за одною, або лікувати їх. Деякі з них дуже тяжкі і ще й досі існують, але ми тепер, здається, можемо певним чином лікувати більшість з них.

Існує інша частина нас самих, не така відчутна на дотик, але настільки ж реальна, як і наше фізичне тіло. Ця невідчутна частина нас самих описується як розум, почуття, інтелект, темперамент і багато іншого. Дуже рідко її описують як духовну [складову].

Та в людині є дух; ігнорувати його означає ігнорувати дійсність. Також існують духовні розлади і духовні недуги, які можуть викликати серйозні страждання.

Тіло і дух людини об’єднані разом” (“The Balm of Gilead,” *Ensign*, Nov. 1977, 59).

# Програма домашнього навчання

## Алма 11–16 (Блок 16)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

#### Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Алма 11–16 (блок 16), не призначений бути частиною вашого уроку. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Алма 11)

Із прикладу суперечки Амулека із Зизромом студенти дізналися, що коли ми покладаємося на Святого Духа, то можемо подолати спокусу. Навчаючи Зизрома і народ Аммонійги, Амулек наголошував на таких ученнях про роль Спасителя: Справжня віра в Ісуса Христа—це початок процесу викуплення нас від наших гріхів. Завдяки Спокуті Ісуса Христа всі воскреснуть і будуть суджені відповідно до своїх діянь.

#### День 2 (Алма 12)

Алма, як і Амулек, навчав Зизрома та народ Аммонійги. Він пояснював, якими є наміри диявола, і заявив, що Зизром знаходився під впливом диявольської сили. Приклад Алми і Амулека показує, що Святий Дух може допомогти нам розпізнати спокуси супротивника. Алма допомагав людям зрозуміти, що Господь відкриває нам духовні істини відповідно до уважності й старанності, з якими ми ставимося до Його слова. Він також навчав про Останній суд, пояснюючи, що ми будемо відповідати перед Богом за наші слова, діяння і думки. Він наголосив, що смертне життя є часом, щоб підготуватися до зустрічі з Богом.

#### День 3 (Алма 13)

Алма нагадав Зизрому і людям, що Бог посвятив носіїв священства від заснування світу. Чоловіки, які виявляють велику віру і вибирають праведність, отримують Мелхиседекове священство, щоб привести інших до Бога. Студенти дізналися про Мелхиседека та його народ і міркували над такою істиною: Якщо ми смиренно відповідаємо на заклик покаятися, Святий Дух вестиме нас у покій Господа.

#### День 4 (Алма 14–16)

Студенти прочитали про невинних жінок і дітей, які загинули від рук злочестивих людей. Вони роздумували над словами пророків, які вчать, що Господь дозволяє страждати праведним від рук злочестивих людей, щоб Його вироки могли бути справедливими. На прикладі життя Алми і Амулека студенти побачили, що коли ми довіряємо Господу, Він зміцнює нас у випробуваннях. Якщо ми звертаємося до Нього з вірою, Він зміцнить нас у стражданнях і визволить у Свій спосіб і у Свій належний час.

### Вступ

Коли Алма і Амулек почали навчати народ Аммонійги, то відчували протидію. Після того, як вони пояснили кілька вічних істин, багато людей “почали каятися й вивчати писання” (Алма 14:1). Розповідь, уміщена в розділах Алма 11–16, ілюструє, на які жертви йдуть люди заради свого свідчення про істину. У цих розділах також є доказ того, що коли злочестиві “нехтують праведними”, то Господь знищить їх “голодом, і чумою, і мечем” (Алма 10:23). Алма і Амулек попередили народ Аммонійги: якщо вони не покаються, на них зійдуть вироки Бога. Проігнорувавши заклик до покаєння, народ Аммонійги пізніше був знищений ламанійським військом.

Цей урок буде зосереджено на розділах Алма 14–15. Крім того, ви можете навчати істинам з інших розділів, призначених на цей тиждень, або розглянути їх.

### Рекомендації для навчання

#### Алма 14–15

##### *Бог благословляє тих, хто довіряє Йому у своїх стражданнях*

Сьогоднішній урок можна розпочати, згадавши про нещодавні нещасні випадки, в яких невинні люди постраждали через вибір інших людей. Або ви можете попросити студентів навести приклади праведних людей із Писань, яких переслідували через їхнє свідчення про євангелію. Після обговорення кількох таких прикладів нехай кілька студентів по черзі прочитають вголос Алма 14:7–11 і Алма 60:13.

Запитайте: З яких причин, указаних у цих віршах, праведним іноді доводиться страждати від рук злочестивих? (Одна з істин, про яку дізналися студенти, вивчаючи цю частину Алма 14, полягає в тому, що **Господь дозволяє, щоб праведні страждали від рук злочестивих, аби Його вироки могли бути справедливими.**

Поясніть, що Божа справедливість і милість поширюються і по той бік смерті, щоб ті, хто вчинили гріх, відповідали за нього,



а праведним була виявлена милість. Прочитайте слова президента Джеймса Е. Фауста, з Першого Президентства:

“Зараз усі ці страждання і справді можна розглядати як несправедливі, якщо вважати, що зі смертю все закінчується, але це не так. Життя—це не п’єса на одну дію. У ній три дії. Пройшла та дія, коли ми були у доземному житті, тепер ми в дії, яка йде, це—наше земне життя, і ми ще будемо в майбутній дії, коли повернемося до Бога. ... Ми були послані у це життя, щоб бути перевіреними і випробуваними [див. Авраам 3:25]. ...

Наші минулі й теперішні страждання, як казав Павло, “нічого не варті супроти тієї слави, що має з’явитися в нас” [Римлянам 8:18] у вічності. “Бо за великою знегодою приходять благословення. Отже, приходять день, коли вас буде увінчано великою славою” [УЗ 58:4]. Тож страждання корисні в тому розумінні, що вони допомагають потрапити в цілестяльне царство. ...

Не так важливо, що з нами трапляється, як те, що ми робимо з цим” (“Де я повинен стояти?” *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2004, сс. 19–20).

Поясніть, що страждання і горе можуть допомогти нам здобути піднесення, бо вони зміцнюють нашу віру. Якщо ми залишаємося вірними у випробуваннях і труднощах, то це вказує на нашу абсолютну довіру до Бога і Його плану, завдяки цьому зміцнюється наша віра і здатність витерпіти до кінця.

Поставте такі запитання:

- Як наявність свідчення про план спасіння, у т.ч. про доземне і післяземне життя, може полегшити страждання, яких ми зазнаємо у земному житті?
- Беручи до уваги те, що ви вивчили цього тижня з розділів Алма 14–15, як саме праведні благословляються в їхніх стражданнях?
- Як ми можемо у часи страждань виявляти свою довіру до Бога?

Нехай студенти порівнюють запитання, поставлене Алмою в Алма 14:26, із запитанням Джозефа Сміта, поставленим в Ученні і Завітах 121:3. Потім спитайте: Відповідно до Алма 14:26, як Алма і Амулек змогли вистояти у своїх стражданнях?

Поясніть, що коли пророка Джозефа Сміта було несправедливо кинуте у в’язницю в Міссурі, він поставив запитання, яке записане в Ученні і Завітах 121:3. На відміну від Алми і Амулека, його не було так швидко звільнено з в’язниці. Що ми можемо дізнатися з Божої відповіді на його молитву? (Див. УЗ

121:7–9; 122:4–9). Цього тижня студенти у своєму самостійному вивченні мають звернути особливу увагу на таку істину: **Якщо ми звертаємося до Господа з вірою, Він зміцнить нас у стражданнях і визволить нас у Свій власний спосіб і у Свій належний час.**

Поставте такі запитання:

- Як Господь допоміг вам, коли ви проходили через випробування?
- Що допомагає вам підкорятися Його волі і прийняти визначений Ним час?

Допоможіть студентам зрозуміти, що і Зизром, і Амулек довіряли Богу у своїх стражданнях і були винагороджені за Його волею і в Його належний час.

Нехай половина класу прочитає Алма 15:5–12 і знайде інформацію про Зизрома, яка вказує на зростання його довіри до Господа. Нехай інша половина класу уважно прочитає Алма 15:16, 18 і знайде інформацію про те, чим пожертвував Амулек, щоб служити Господу.

Закличте студентів довіряти Господу і приймати Його волю і час, коли до них приходять труднощі і страждання. Запевніть їх, що Бог виявляє Свою силу і вплив різними дивовижними й індивідуальними способами.

### Повторення “Вірша для опанування”

Цим уроком позначається середина навчального матеріалу для вивчення Книги Мормона в семінарії. Аби сприяти старанню студентів у вивченні й розумінні уривків з Писань, призначених для опанування, можна провести опитування, щоб визначити, наскільки добре вони засвоїли 13 уривків, які вони вивчили на цей час. Це може бути просте усне або письмове опитування, ви можете давати студентам підказку із закладки для Писань і просити їх написати правильне посилання або ви можете повторити деякі з уривків, які вони вже вивчили напам’ять. Тривалість цього уроку така, що ви матимете час, щоб провести опитування цього тижня, або ви можете оголосити, що будете проводити опитування на наступному уроці, щоб студенти могли підготуватися.

### Наступний блок (Алма 17–24)

Сини Мосії йдуть проповідувати злочестивим і жорстоким людям. Спочатку вони мали багато страждань, але коли вони проповідували євангелію ламанійцям, сталися чудеса. Зазначте, що вірність Аммона Богу і царю сприяє великій праведності.

## Алма 17

## Вступ

Готуючись проповідувати євангелію ламанійцям, сини Мосії прагнули Господнього проводу, для цього вони постилися й молилися. Господь заспокоїв їх та пообіцяв, що вони стануть знаряддям в Його руках “до спасіння багатьох душ” (Алма 17:11). А до цього Він пообіцяв їм, через одкровення їхньому батьку, що

Він визволить їх з рук ламанійців (див. Мосія 28:7). Зміцнені Господнім обіцанням і вірячи, що одного дня вони зустрінуться знову, вони розійшлися, щоб ділитися євангелією в різних місцевостях. Аммон пішов до землі Ізмаїла, де він готувався навчати людей, служачи їхньому царю.

## Рекомендації для навчання

## Алма 17:1–16

*Сини Мосії досліджують Писання, моляться і постяться, щоб знати слово Бога і мати силу навчати*

Перед початком уроку напишіть на дошці таке незакінчене речення: “Єдина найважливіша річ, яку ви можете зробити, щоб підготуватися до покликання служити [на місії], це ...” (Ви можете використати його на уроці трішки пізніше).

Спитайте студентів, чи були вони присутніми, коли родичі або друзі поверталися додому, віддано відслуживши на місії. Попросіть кількох студентів назвати риси характеру цих колишніх місіонерів, які б нагадували риси характеру Христа.

- Які позитивні зміни ви помітили в них після місії? Як ви вважаєте, що викликало ці зміни?

Поясніть, що сини Мосії—після 14 років проповідування євангелії в землі Нефія—поверталися до Зарагемлі і зустрілися з Алмою. Якщо студентам потрібно зробити стислий огляд історії про Алму і синів Мосії, спитайте:

- Які стосунки були між Алмою і синами Мосії? (Якщо студентам потрібно допомогти відповісти на це запитання, можна запропонувати їм прочитати стислий зміст розділу Мосія 27).

Поясніть: коли Алма проповідував покаєння і встановлював Церкву серед нефійців у землі Зарагемля та інших землях, сини Мосії проповідували євангелію ламанійцям в землі Нефія. (Під час пояснення ви можете використовувати закладку для Книги Мормона). Синів Мосії звали Аммон, Аарон, Омнер і Гімній (див. Мосія 27:34). Про їхній місіонерський досвід написано в розділах Алма 17–26.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 17:1–2.

- Що відчув Алма, коли побачив своїх друзів знову? Чому, на вашу думку, він це відчув?

Вкажіть студентам на незакінчене речення, яке ви написали на дошці перед уроком. Попросіть їх запропонувати, як можна було б закінчити це речення. Потім прочитайте їм, як це речення закінчив старійшина Девід А. Беднар, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів: “Єдина найважливіша річ, яку ви можете зробити, щоб підготуватися до покликання служити [на місії],—це *стати* місіонером задовго до того, як *вирушити* на місію” (“Стаючі місіонерами”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2005, с. 45). Допишіть речення на дошці.

Зазначте, що для нас один із способів знати, як стати місіонером,—це дізнаватися з Писань про служіння відданих місіонерів. Нехай клас подумки прочитає Алма 17:2–4 і знайде, чому сини Мосії мали успіх у приведенні людей до пізнання істини.

- Що робили сини Мосії, що допомогло їм стати успішними місіонерами? (Можливі відповіді: вони “вивчали писання старанно”, молилися і постилися).

## Огляд контексту

Огляд інформації, що стосується контексту, може допомогти студентам поглибити своє розуміння якоїсь події або якогось вчення у Писаннях. Коли ви допомагаєте студентам розглядати такий матеріал, називайте їм конкретні посилення, щоб допомогти знаходити потрібну їм інформацію.

- Які благословення вони отримали завдяки своєму навчанню, пощенню і молитві? (Коли студенти будуть відповідати на це запитання, допоможіть їм визначити такий принцип: **Якщо ми досліджуємо Писання, молимося і постимося, то можемо отримати Святого Духа і навчати із силою.**

Попросіть когось зі студентів прочитати слова старійшини Беднара, зробивши акцент на тому, що саме ми можемо робити, аби стати місіонерами:



“Ви можете зростати у вашому бажанні служити Богові (див. УЗ 4:3), і ви можете почати думати, як думають місіонери, читати те, що читають місіонери, молитися так, як моляться місіонери, і відчувати, як відчують місіонери. Ви можете уникати мирських впливів, які змушують відходити від вас Святого Духа, і ви можете зростати у впевненості, у розпізнаванні та реагуванні на духовні спонування. Рядок за рядком і приписання за приписанням, трохи тут і трохи там, ви можете поступово ставати таким місіонером, яким ви сподіваєтеся бути, і таким місіонером, яким Спаситель сподівається, що ви будете. ...

Приготування, які я описую, орієнтовані не лише на ваше місіонерське служіння, коли вам 19, 20 або 21 рік. ... Ви готуетесь до місіонерської роботи довжиною в життя. ... Ви є місіонерами завжди” (“Стаючи місіонерами”, с. 46).

Аби допомогти студентам застосовувати принципи, яких навчав старійшина Беднар і які знаходяться в Алма 17:2–4, попросіть їх написати у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань про те, що вони будуть робити, щоб стати місіонерами ще до свого покликання служити.

Попросіть студентів прочитати подумки Алма 17:9 і визначити, про що молилися сини Мосії та їхні напарники. Після того, як студенти дадуть відповіді, попросіть їх прочитати Алма 17:10–12 і знайти Господню відповідь на їхні молитви.

- Як ви вважаєте, чому їхні серця “набралися мужності”, коли вони отримали Господню відповідь на свої молитви?
- В Алма 17:11 записано обіцяння Господа: Він зробить цих місіонерів знаряддям у Своїх руках. Що це означає для вас? Як ми можемо бути знаряддям в Господніх руках?
- Господь наказав цим місіонерам “показувати ... хороші приклади” (Алма 17:11). Чому, на вашу думку, хороший приклад був важливою складовою їхньої місіонерської роботи? (Коли студенти будуть відповідати, допоможіть їм визначити такий принцип: **Якщо ми показуємо хороший приклад, Господь може зробити нас знаряддям у Своїх руках.** (Ви можете написати цю істину на дошці).
- Що можуть дізнатися про євангелію люди, якщо вони бачать наш хороший приклад?
- Як хороший приклад інших допоміг вам?

Свідчіть про те, як важливо подавати хороший приклад, і заохотьте їх бути хорошим прикладом для оточуючих. Якщо ви можете згадати про конкретні випадки, коли ви бачили, як ваші студенти подавали хороший приклад, можете похвалити їх за те, що вони зробили. Однак не кажіть загальних або розпливчатих компліментів, які можуть здаватися нещирими.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 17:13–16 і подумати про те, якими труднощами супроводжувалося навчання ламанійців у той час.

- Чому сини Мосії були готові переносити страждання і йти проповідувати серед ламанійців? (Див. Алма 17:16; див. також Мосія 28:1–3).

## Алма 17:17–39

### *Аммон стає слугою царя Ламонія і зберігає цареві отари*

Підсумуйте Алма 17:18–20, пояснивши, що Аммон навчав і благословив цих місіонерів перед тим, як вони розійшлися проповідувати євангелію в різних місцевостях. Після цього він пішов у землю, що називалась Ізмаїл. Коли він увійшов у ту землю, його схопили й привели до царя. Попросіть двох студентів по черзі прочитати Алма 17:21–25.

- Яке, на вашу думку, мало значення те, що Аммон сказав царю: “Я буду твоїм слугою”? (Алма 17:25).
- В яких випадках ви бачили, що служіння давало можливості ділитись євангелією?

Стисло підсумуйте зміст Алма 17:26–27, пояснивши, що коли Аммон стеріг цареві отари, група ламанійців розігнала ці отари.

Розділіть клас на групи по троє студентів у кожній. Напишіть на дошці вказані далі посилання на уривки з Писань: *Алма 17:28–32; Алма 17:33–35; Алма 17:36–39*. Попросіть студентів у кожній групі розділити між собою ці посилання. Нехай студенти подумки прочитають вибраний ними уривок і знайдуть відповіді на наведені далі запитання. (Ви можете написати ці запитання на дошці).

- Що сталося у вашій частині цієї історії?
- Як це могло допомогти людям підготуватися, щоб отримати євангелію?
- Які риси характеру виявив Аммон?

Дайте час, щоб групи обговорили свою відповідь. Потім спитайте:

- Що ми можемо винести для себе з цієї історії? (Студенти можуть дати різні відповіді. Наприклад, вони можуть сказати, що **через служіння ми можемо допомогти іншим підготуватися, щоб прийняти євангелію**, або що, **перебуваючи на Господньому служінні, ми можемо мати сміливість і перебувати у гарному настрої**. Ви можете запропонувати студентам написати ці принципи у своїх примірниках Писань).

Запропонуйте студентам написати у своїх щоденниках для вивчення Писань, що вони можуть зробити, аби подавати хороший приклад, живучи за євангелією. Молодим жінкам ця мета може допомогти виконати додаткове завдання у засвоєнні цінності “Добрі справи” за програмою “Особистий розвиток”. Ця мета може допомогти священникам дізнатися про їхні обов’язки, перелічені у брошурі “Обов’язок перед Богом” під заголовками “Обов’язки священства” і “Запрошуй всіх прийти до Христа”, та виконувати їх.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 17. Служіння місіонерами повного дня молодих чоловіків і молодих жінок

Президент Томас С. Монсон дав таку пораду молодим чоловікам і молодим жінкам стосовно обов’язку служити на місії повного дня:

“Вам, молоді чоловіки з Ааронового священства, і вам, молоді чоловіки, які стають старійшинами, я повторюю те, про що пророки вже довго навчали: кожний гідний, здатний до служіння молодий чоловік повинен підготуватися, щоб служити на місії. Місіонерське служіння є обов’язком священства, виконання якого Господь чекає від нас, кому було так багато

дано. Молоді чоловіки, я закликаю вас готуватися до місіонерського служіння. Тримайте себе в чистоті й непорочності, будьте гідними представляти Господа. Стежте за своїм здоров’ям і набирайтеся сил. Вивчайте Писання. Де це можливо, беріть участь в семінарії чи інституті релігії. Ознайомтеся з місіонерським посібником *Проповідуйте Мою євангелію*.

Слово до вас, молоді сестри: хоч на вас і не лежить такий самий обов’язок священства, як на молодих чоловіках,—служити на місії повного дня, ви також робите цінний внесок як місіонерки і ми раді вашому служінню” (“Коли ми знову зустрічаємося разом”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2010, сс. 5–6).

# Алма 18

## Вступ

Сила, яку виявив Аммон, захищаючи цареві отари, викликала здивування у царя Ламонія. Він навіть почав вірити, що Аммон був Великим Духом. Аммон здогадався про те, що було на думці в царя завдяки

силі Святого Духа, і почав навчати його євангелії. Цар Ламоній повірив у те, чого навчав Аммон, він усвідомив необхідність мати Спасителя, волав до Господа про милість і був знесилений Духом.

## Рекомендації для навчання

### Алма 18:1–11

#### Цар Ламоній вражений вірністю Аммона

Стислий огляд розповіді в кінці розділу Алма 17 допоможе студентам зрозуміти контекст розділу Алма 18. Він також допоможе їм зрозуміти послання, передане в розділі Алма 18. Щоб повторити розділ Алма 17, спитайте студентів, правильними чи неправильними є наведені далі твердження. Ви можете попросити їх відповісти письмово.

1. Цар Ламоній був задоволений Аммоном і тому запропонував віддати одну зі своїх дочок Аммону в дружини. (Правильно. Див. Алма 17:24).
2. Аммон сказав, що хоче бути слугою царю. (Правильно. Див. Алма 17:25).
3. Аммон злякався за своє життя, коли група ламанійців розганяла цареві отари. (Неправильно. Див. Алма 17:28–30).
4. З великою силою Аммон бився з ламанійцями і відсік руки тим, хто підняв свої палиці проти нього. (Правильно. Див. Алма 17:37–38).

Після виконання цієї вправи пересвідчіться, що студенти знають правильні відповіді.

Спитайте студентів, чи відчували вони коли-небудь страх чи свою невідповідність або чи відчували вони коли-небудь, що їм надто важко виконувати якесь завдання чи обов'язок. Скажіть, що на сьогоднішньому уроці вони дізнаються про принципи, які допоможуть їм в таких ситуаціях.

Поділіть клас на дві половини. Призначте одній половині прочитати Алма 18:1–4, а іншій—Алма 18:8–11. Читаючи, нехай вони поміркують, як вірність Аммона підготувала йому шлях для навчання Ламонія та його народу. Дайте їм для цього достатньо часу, а потім поставте такі запитання:

- Ким, за здогадками царя та його слуг, був Аммон?
- Відповідно до Алма 18:2, 4, з якою метою, на думку Ламонія, прийшов Аммон? (Покарати народ через їхні вбивства і більше не дати Ламонію вбивати своїх слуг).
- Що ще, відповідно до Алма 18:10, вразило Ламонія, крім сили, яку Аммон виявив, захищаючи отари? (Ви можете запропонувати студентам позначити слова *вірністю* і *вірним*).

Напишіть на дошці таку незавершену фразу: *Коли ми з вірністю служимо іншим, ...*

Запропонуйте студентам поміркувати, як вони могли б закінчити це речення, вивчаючи далі розділ Алма 18.

### Алма 18:12–43

#### Коли Аммон навчає плану викуплення, Ламоній усвідомлює, що йому потрібен Спаситель

Аби допомогти студентам зрозуміти силу вчень Аммона і велику зміну, яку почав відчувати цар Ламоній, поставте Алма 18:12–35 у читачькому театрі. Виберіть чотирьох студентів і призначте їм ролі. Нехай один буде оповідачем, а інші троє будуть читати

**Підготуйте студентів для читацького театру заздалегідь**

У читацькому театрі учасники не виконують свою роль, а просто читають її текст. Однак вони мають підготуватися, щоб читати свої ролі чітко й виразно. Переконайтеся, що студенти розуміють свої ролі і в них є достатньо часу, щоб вивчити їх. Ви можете роздати завдання заздалегідь, щоб вони ознайомилися зі змістом розповіді і попрактикувалися в читанні своєї ролі.

слова Аммона, царя Ламонія та одного з царевих слуг. Ви можете допомогти студентам підготуватися, призначивши їм ролі заздалегідь, можливо, за день до уроку або просто перед уроком.

Нехай четверо студентів прочитають за своїми ролями Алма 18:12–15. Попросіть клас слідкувати у своїх примірниках Писань, щоб знайти, яке враження справило на Ламонія служіння Аммона. Коли буде прочитано вірш 15, нехай учасники читацького театру зупиняться, а ви попросіть студентів відповісти, що вони знайшли.

- Чому, на вашу думку, Ламоній не відповідав Аммону? (Якщо потрібно, допоможіть студентам згадати, що Ламоній став боятися через вбивства, які вчинив, і через те, що він тривожився думкою, що Аммон був Великим Духом і прийшов покарати його).

Запросіть читацький театр продовжити далі читання за їхніми ролями Алма 18:16–21. Нехай клас знайде доказ того, що сила Бога була з Аммоном.

- Як Дух Божий допоміг Аммону в цій ситуації?
- Про що Ламоній хотів дізнатися від Аммона?
- Що Ламоній знав про Аммона на цей момент розповіді? (Він знав, що Аммон діяв з надзвичайною силою і міг знати думки інших людей).

Попросіть студентів подивитися на незакінчене речення, яке ви написали на дошці: *Коли ми з вірністю служимо іншим, ...*

- Пам'ятаючи вивчене нами сьогодні з розділів Алма 17–18, як би ви закінчили це речення? (Студенти можуть відповісти по-різному. Щоб підсумувати їхні відповіді, закінчіть речення на дошці так: **Коли ми з вірністю служимо іншим, то можемо допомогти їм підготуватися до отримання істин евангелії.**

Попросіть учасників читацького театру прочитати за ролями Алма 18:22–32. Нехай клас слідкує і знайде конкретні істини, яких Аммон навчав Ламонія. Ви можете запропонувати студентам позначити ці істини в їхніх примірниках Писань. Потім попросіть їх назвати істини, які вони знайшли. Їхні відповіді запишіть на дошці.

Попросіть учасників прочитати за ролями Алма 18:33–35. Нехай клас знайде, як Аммон пояснив свою здатність знати цареві думки і свою здатність захистити цареві отари. Коли учасники читацького театру закінчать читати, подякуйте їм за допомогу. Попросіть студентів розповісти, що вони знайшли. Аби допомогти студентам побачити, як Бог благословив Аммона, щоб він міг служити Ламонію та його народу, запитайте:

- Що Аммон був здатний робити такого, що перевищувало його природну спроможність?

Зазначте, що коли Аммон служив царю Ламонію, він також служив Небесному Батьку і Ісусу Христу. Напишіть на дошці наступне: *Коли ми з вірністю служимо Небесному Батьку і Ісусу Христу, ...*

- Пам'ятаючи те, що ми дізналися завдяки прикладу Аммона, як би ви закінчили це речення? (Студенти можуть відповісти по-різному. Щоб підсумувати їхні відповіді, закінчіть речення на дошці, написавши: **Коли ми з вірністю служимо Небесному Батьку і Ісусу Христу, наша здатність виконувати Їхню роботу зростає.**
- Як цей принцип може стосуватися когось, хто відчуває страх або свою невідповідність чи хто відчуває, що якимсь завданням чи якийсь обов'язок надто важко виконати?
- Чи відчували ви, що Небесний Батько і Ісус Христос допомогли вам у виконанні Їхньої роботи? (Ви можете розказати, як Небесний Батько і Ісус Христос збільшили вашу здатність в служінні Їм. Або ж ви можете навести приклад з життя іншої людини).

Щоб допомогти студентам застосувати цей принцип, напишіть на дошці вказані далі запитання. Попросіть студентів написати відповіді на одне з цих запитань.

*Як цей принцип може допомогти вам у виконанні ваших теперішніх чи майбутніх обов'язків?*

*Як ви можете стати більш вірними, аби відчувати, що Господь збільшив вашу здатність виконувати Його роботу?*

Поясніть: підхід Аммона до навчання Ламонія, про який написано в Алма 18:36–39, є зразком, за яким місіонери працюють сьогодні. Він навчав про план викуплення, у т.ч. про Сотворіння, Падіння Адама і Єви та про Спокуту Ісуса Христа. Нехай студенти поміркують над таким запитанням:



- Чому, на вашу думку, важливо навчати про Сотворіння і Падіння, коли ми навчаємо про Спокуту Ісуса Христа?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос вказане далі висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Перш ніж ми зможемо зрозуміти Спокуту Христа, ... ми повинні спочатку зрозуміти, що таке Падіння Адама. І перш ніж ми зможемо зрозуміти, що таке Падіння Адама, ми повинні спочатку зрозуміти, що таке Сотворіння. Ці три основні складові плану спасіння пов’язані між собою. ...

...Вічне життя, яке стає можливим завдяки Спокуті, є найвищою метою Сотворіння” (“The Atonement,” *Ensign*, Nov. 1996, 33, 35).

Якщо про ці три вчення не було ще написано на дошці, додайте їх до переліку, який ви склали під час читання в читацькому театрі. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 18:36–39. Нехай клас слідує і знайде, про що саме стосовно Сотворіння, Падіння і Спокути Аммон навчав Ламонія. Нехай вони розкажуть про те, що знайшли.

- Як знання про вчення, що стосуються Сотворіння, Падіння і Спокути, допомогли Ламонію усвідомити, що йому потрібен Спаситель?

Попросіть студентів прочитати подумки Алма 18:40–43 і визначити, про що молився Ламоній після навчання Аммона? Ви можете запропонувати студентам позначити, про що саме благав Ламоній.

- Що, як видно з молитви Ламонія, він зрозумів про себе і свій народ? (Він зрозумів, що вони грішили і їм потрібно покаятися).
- Що ми можемо дізнатися завдяки Ламонію про те, що відбувається, коли ми розуміємо, що нам потрібен Спаситель? (Коли студенти будуть відповідати, допоможіть їм визначити наступний принцип: **Якщо ми розуміємо, що нам потрібен Спаситель, у нас буде бажання покаятися.** Ви можете запропонувати студентам написати цей принцип в їхніх примірниках Писань на полях біля Алма 18:40–41. Зазначте, що хоч у кожного з нас може бути свій досвід покаяння, усе ж всі ми можемо наслідувати приклад царя Ламонія, коли щиро просимо Бога про милість).

Запропонуйте студентам записати їхні відповіді на таке запитання:

- Що ви можете зробити, аби це допомагало вам пам’ятати, що вам потрібен Спаситель?

## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 18:36–39. Навчати плану спасіння

Аммон, навчаючи Ламонія, “почав від сотворіння світу”, а потім він навчав “про падіння людини” (Алма 18:36). І нарешті, він “роз’яснив їм [царю та його слугам] план викуплення”, особливо стосовно “пришестя Христа” (Алма 18:39). Подібним чином Аарон навчав цих вчень Ламонієвого батька (див. Алма 22:12–14).

Старійшина Брюс Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, назвав ці фундаментальні доктрини—Сотворіння, Падіння та Спокута—“трьома стовпами вічності” та “найвеличними подіями, які коли-небудь відбувалися у вічності”. Він пояснював:

“Якщо ми зможемо їх зрозуміти, тоді вся схема вічних подій знайде своє місце і ми будемо здатні розпочати роботу над нашим спасінням. ...

...Це—три складові фундаменту для всього іншого. Без якоїсь із цих складових усе втратить свою мету і значення, а плани і задуми Божества були б зведені нанівець” (“The Three Pillars of Eternity” [Brigham

Young University devotional address, Feb. 17, 1981], 1, [speeches.byu.edu](http://speeches.byu.edu)).

Старійшина Рассел М. Нельсон, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, пояснив необхідність кожної складової плану:

“Цей план вимагав Сотворіння, а це у свою чергу зумовило і Падіння, і Спокуту, які є трьома фундаментальними складовими плану. Бог створив планету в райському стані. Смертність і смерть прийшли у світ через Падіння Адама. Безсмертя і можливість здобути вічне життя були надані через Спокуту Ісуса Христа. Сотворіння, Падіння і Спокута були сплановані задовго до початку трудів Сотворіння” (“The Creation,” *Ensign*, May 2000, 84).

Аммон і Аарон, крім того, що навчали тих самих доктрин, використовували в навчанні і схожий підхід. Вони навчали просто, аби ті, хто їх чув, могли зрозуміти (див. Алма 18:24–30; 22:7–11). Вони навчали з Писань (див. Алма 18:36–39; 22:12–14). Їхнє навчання спонукало людей молитися (див. Алма 18:40–41; 22:15–18).

## Алма 19–20

## Вступ

У царя Ламонія відбулася зміна серця, і це привело до навернення його дружини і багатьох з його народу. Потім Аммон і цар Ламоній вирушили до Міддонії, щоб визволити ув'язнених братів Аммона. Дорогою вони зустріли Ламонієвого батька, який був царем над усією

тією землею. Царя здивували слова Ламонія і Аммона, Аммонова сила та любов до Ламонія. Його серце було пом'якшене, і він запевнив їх, що Аммонових братів буде випущено із в'язниці. Він висловив бажання дізнатися про те, що почув від свого сина та Аммона.

## Рекомендації для навчання

## Алма 19

*Цар Ламоній та багато хто з його народу каються і їх христять*

Запитайте студентів:

- Коли ви кидаєте камінь у водоймище, що стається з водою?

Коли студенти будуть розповідати, що відбувається, якщо кинути камінь у воду, ви малюйте на дошці вказану далі схему, але не пишiть слова.



Напишіть на дошці наступне:

*Ділячись свідченням і подаючи приклад праведності, ми можемо ...*

Попросіть студентів пам'ятати цю фразу впродовж уроку і подумати, як би вони могли закінчити її.

- Чим дії людини можуть нагадувати камінь, кинутий у воду? (Допоможіть студентам зрозуміти, що наші вчинки можуть впливати на інших людей, подібно як від кинутого у воду каменя по ній розходяться кола).

Напишіть *Аммон* на першому колі в схемі.

- Кого Аммон навчав першим? (Якщо студентам потрібна допомога, аби відповісти на це запитання, ви можете запропонувати їм проглянути стислий зміст до розділу Алма 18. Напишіть *цар Ламоній* на другому колі схеми).

Підсумуйте Алма 18:40–43 і 19:1–5, пояснивши, що цар Ламоній, слухаючи Аммона, усвідомив, що був грішним і йому потрібен Спаситель. Він волав до Господа про милість, а потім упав на землю. Слуги, гадаючи, що він помер, понесли його до дружини і поклали його там на ліжку. Через два дні і дві ночі, коли слуги прийшли, щоб забрати його тіло в гробницю, цариця сказала, що хоче поговорити з Аммоном. Вона не вважала Ламонія мертвим і хотіла, щоб Аммон прийшов до нього.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 19:6 і знайти фразу, яка, на їхнє відчуття, особливо влучно описує те, що сталося з Ламонієм. Попросіть кількох студентів прочитати фрази, які вони вибрали. Спитайте їх, чому вони вибрали саме ці фрази.

Напишіть *цариця* на наступному колі в схемі. Нехай студенти дослідять Алма 19:7–11, щоб з'ясувати, як цей досвід вплинув на царицю.

- Що ми можемо дізнатися про царицю з цих віршів? (Серед відповідей може бути: вона любила свого чоловіка, вона довіряла Аммону, вона мала велику віру).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 19:12–14. А решта студентів нехай слідкує, звертаючи особливу увагу на те, як Ламоній виявляє віру.

- Про які істини дізнався Ламоній впродовж двох попередніх днів?
- Ламоній, цариця і Аммон були “знесені Духом” і “знепритомні[ли] від радості”. В яких випадках ви відчували так сильно вплив Духа? В яких випадках ви відчували велику радість?

Напишіть *слуги Ламонія* на наступному колі схеми. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 19:15–16. Нехай клас знайде доказ того, що ці слуги навернулися до Бога.

- Які слова й фрази вказують, що ці слуги навернулися до Бога?

Напишіть *Авіш* на наступному колі. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 19:17. Нехай клас з’ясує, як ці події вплинули на Авіш.

- Що зробила Авіш? Чого вона сподівалася, роблячи це?

Можна дати студентам нагоду підсумувати Алма 19:18–28. Виділіть їм час, щоб подумки прочитати ці вірші. Потім спитайте, хто хоче розказати цю історію своїми словами. Інші студенти можуть допомагати в цьому. Якщо потрібно, підкажіть їм згадати про таке: почувши новину від Авіш, люди зібралися в домі царя. Коли вони побачили, що Аммон, цар, цариця і слуги були непритомними, між ними виникла велика суперечка. Один чоловік спробував убити Аммона, але не зміг і впав мертвим. Дехто заявляв, що Аммон був Великим Духом, а інші казали, що він був потворою. Коли Авіш побачила, що серед людей, яких вона збрала разом, виникли такі суперечки, вона дуже засмутилась.

Нехай студенти подумують, що б вони зробили на місці Авіш? Потім попросіть одного зі студентів прочитати вголос 1 Нефій 19:29.

- Як вчинок Авіш виявив силу її свідчення? Як цариця продемонструвала, що вона отримала свідчення?

Прочитайте вголос Алма 19:30–36. Нехай студенти слідкують і подумують, як вплинули на інших свідчення і приклад Аммона.

Напишіть *багато інших ламанійців* на наступному колі схеми.

Попросіть студентів закінчити речення, яке ви написали на дошці на початку уроку.

Один із принципів, який вони можуть назвати, є таким: **Ділячись свідченням і подаючи приклад праведності, ми можемо допомогти іншим повернутися до Господа.**

- Коли приклад або свідчення якоїсь людини по-доброму вплинули на вас?

Запропонуйте студентам поміркувати над тим, як їхні свідчення і приклад можуть впливати на членів їхньої сім’ї, друзів і громаду. Нехай вони напишуть у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань відповідь на таке запитання:

- Що ви можете зробити сьогодні, що гарно вплинуло б на оточуючих?

Закличте студентів впливати на інших людей своїм свідченням і прикладом праведного життя, за образом кинутого у воду каменя, від якого на ній розходяться кола. Скажіть студентам, що на одному з майбутніх уроків (урок 85) ви, можливо, попросите їх розповісти про їхні старання.

## Алма 20

***Батько царя Ламонія хоче дізнатися про євангелію і починає відчувати зміну свого серця***

Нехай студенти подумують про час, коли до них ставилися зневажливо або упереджено.

Поясніть, що Аммон і Ламоній опинились в ситуації, коли до них поставилися зневажливо. Зазначте, що ми можемо отримати важливі уроки з того, як вони реагували на таке ставлення до себе.

Аби допомогти студентам ознайомитися з розповіддю в розділі Алма 20, узагальніть написане в Алма 20:1–7 так: Ламоній хотів взяти Аммона з собою на зустріч зі своїм батьком, який був царем над всією тією землею. Господь відкрив Аммону, що він не

повинен іти, тому що Ламонієвий батько намагатиметься вбити його. Господь також відкрив, що брат Аммона, Аарон, з двома своїми напарниками знаходиться у в'язниці в землі Міддонія. Аммон захотів звільнити своїх братів. Почувши, що Аммон дізнався про це через одкровення, Ламоній пішов, щоб допомогти Аммону звільнити його братів.

До початку уроку намалюйте на дошці або підготуйте як роздатковий матеріал для кожного студента наведену далі таблицю:

1. Алма 20:8–13	Що б ви відчули, якби були на місці Аммона і хтось звинуватив би вас у тому, що ви брехуни або грабіжники?
2. Алма 20:14–16	Чого ми можемо навчитися з відповіді Ламонія своєму батьку?
3. Алма 20:17–25	Коли батько Ламонія побачив, що Аммон може вбити його, то що він запропонував йому? А чого попросив замість цього Аммон?
4. Алма 20:26–27	Як любов Аммона до Ламонія вплинула на Ламонієвого батька? Як саме подіяли слова Аммона і Ламонія на Ламонієвого батька?

Розділіть студентів для роботи парами. У парах нехай вони прочитають вірші, указані в рядках 1–2, та обговорять, як відповісти на запитання. Попросіть їх підготуватися, щоб назвати свої відповіді всьому класу.

Після того, як студенти попрацюють над рядками 1–2 в парах, попросіть кількох з них розказати, про що вони дізналися. Потім спитайте:

- Про які принципи ми можемо дізнатися з цих віршів? (Студенти можуть дати кілька відповідей, однак ви допоможіть їм визначити такий принцип: **Ми можемо свідчити словом і прикладом, навіть коли інші намагаються переконати нас зробити неправильно.** Ви можете запропонувати їм написати цей принцип на полях біля Алма 20:15).

Запропонуйте парам опрацювати вірші, вказані в рядках 3–4, і відповісти на запитання до них. Попросіть їх поділитися своїми знахідками. Потім спитайте:

- Про які принципи ми дізналися з цих віршів? (Хоч студенти можуть назвати й кілька принципів, переконайтеся, що вони чітко зрозуміли такий принцип: **Якщо ми виявляємо любов і навчаємо істині, то можемо допомогти іншим пом'якшити їхні серця і стати сприйнятливими до євангелії.** Ви можете запропонувати студентам написати цей принцип на полях біля Алма 20:26–27).

Запросіть студентів поділитися своїм досвідом, який би свідчив про істинність одного з принципів, які вони визначили в Алма 20. Ви також можете поділитися власним досвідом.

Завершіть, закликавши студентів прагнути проводу Духа, щоб їм знати, як застосовувати ці два принципи у своєму житті.

# Алма 21–22

## Вступ

Аарон, брат Аммона, навчав амалекійців, але вони відкинули його послання про Спокуту Ісуса Христа. Потім він проповідував у Міддонії, де зрештою він та кілька його супутників були ув'язнені. Вони залишалися вірними в лихий для них час, і після того, як Аммон і цар Ламоній визволили їх із в'язниці, вони

продовжували свою місію й далі ділилися євангелією. Батько Ламонія, завдяки прикладу Аммона, був підготовлений дізнатися від Аарона, що означає "народитися від Бога" (Алма 22:15). Батько Ламонія дізнався, що через покаяння у своїх гріхах він зможе пізнати Бога і зрештою отримати вічне життя.

## Рекомендації для навчання

### Алма 21

*Попри тяжкі випробування і ув'язнення, Аарон і його брати проповідують євангелію*

Спитайте студентів, чи доводилось їм коли-небудь мати проблеми або відчувати розчарування, незважаючи на те, що вони якнайкраще виконували заповіді. Запропонуйте їм назвати кілька ситуацій, в яких люди можуть так себе почувати.

Поясніть, що Аммон успішно навчав царя Ламонія і його народ, а ось Аарону і його супутникам в різних частинах тієї землі зустрічалися неймовірно труднощі. Коли студенти будуть вивчати приклад Аарона та його супутників, запропонуйте їм знайти для себе уроки, які б допомогли їм у труднощах або розчаруваннях.

Напишіть на дошці такі посилання: *Алма 21:1–4; Алма 21:5–8; Алма 21:9–11; Алма 21:12–15; і Алма 20:29–30*. Розділіть клас на п'ять груп. Призначте кожній групі один із написаних на дошці уривків. Попросіть студентів підготуватися і стисло підсумувати призначені їм уривки та описати, які тяжкі випробування довелося витерпіти Аарону та його супутникам. Через кілька хвилин попросіть студентів з кожної групи розказати, що вони знайшли.

- Як Аарон та його брати проходили свої випробування? (Див. Алма 20:29; 21:9–12, 15).
- Серед труднощів, яких зазнав Аарон, був спротив амалекійців, коли він їх навчав (див. Алма 21:5–10). Що ми можемо зробити, коли хтось хоче сперечатися з нами стосовно релігії або ставити під сумнів наші вірування?

Нагадайте студентам запитання, поставлене на початку уроку. Аарон та його брати старанно працювали, щоб зробити те, що наказував їм Господь, проте вони все одно зустрічалися з труднощами. Попросіть студентів поміркувати, що вони могли б відчувати, якби їм довелося пережити те, що пережили Аарон та його супутники. Що б вони захотіли зробити, перенісши страждання й ув'язнення за проповідування євангелії так далеко від дому? Ви можете спитати їх, чи хотілося б їм повернутися додому.

Напишіть на дошці такий принцип: **Якщо ми з вірою проходимо через випробування, Господь допомагатиме нам виконувати Його роботу.** Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 21:16–17. Нехай решта класу слідкує і визначить, як Господь допоміг Аарону і його братам виконувати Його роботу. Попросіть студентів розказати, що вони знайшли.

Аби допомогти студентам застосувати написаний на дошці принцип, спитайте їх, яку роботу має зараз для них Бог і з якими труднощами вони можуть зустрітися, стараючись виконати цю роботу. (Ви можете зазначити, що крім місіонерської роботи, студенти можуть виконувати Божу роботу, відвідуючи церковні збори, служачи у покликаннях і виконуючи доручення, служачи іншим, зміцнюючи їхнє свідчення і стаючи більш схожими на Христа).

Попросіть студентів розказати, як вони дійшли висновку, що написаний вами на дошці принцип є істинним. Ви можете поділитися власним свідченням про те, як

### Допомагайте студентам застосовувати вчення і принципи

З молитвою вирішіть, як допомогти студентам на уроці визначати і застосовувати вчення і принципи, відповідно до їхніх особистих обставин.

Господь допомагає нам виконувати Його роботу, коли ми з вірою проходимо через випробування. Попросіть студентів назвати приклади ситуацій в майбутньому, коли, на їхню думку, їм, можливо, доведеться пройти через випробування, виконуючи Господню роботу.

Підсумуйте Алма 21:18–23 і поясніть, що допомігши звільнитися з в'язниці Аарону та його братам, Аммон з Ламонієм повернулися до землі Ізмаїла, де продовжили проповідувати євангелію. Ламоній дарував своєму народу релігійну свободу.

## Алма 22

### *Аарон навчає євангелії Ламонієвого батька, у того з'являється віра і він народжується від Бога*

Напишіть на дошці такі запитання:

*Чому ви хочете отримати вічне життя?*

*Від чого б ви відмовилися заради отримання вічного життя?*

Поясніть, що “вічне життя, або піднесення, означає успадкування місця у вищому ступені слави Целестіального царства, де ми житимемо в присутності Бога разом з нашими сім'ями (див. УЗ 131:1–4). ... Цей дар став можливим завдяки Спокуті Ісуса Христа” (*Стійкі у вірі: Довідник з євангелії* [2005], с. 31). Коротко розкажіть студентам, чому ви хочете отримати вічне життя. Під час розповіді ви можете показати фотографію своєї сім'ї та ілюстрацію із зображенням Спасителя. Потім попросіть студентів поміркувати над запитаннями, коли вони будуть уважно разом читати Алма 22.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 22:1.

- Що ви пам'ятаєте про Ламонієвого батька з попереднього уроку? (Ви можете запропонувати комусь зі студентів підсумувати Алма 20).
- Що, відповідно до Алма 20:27, Ламонієвий батько попросив зробити Аммона? (Навчати його).

Підсумуйте Алма 22:2–3, пояснивши, що хоч Ламонієвий батько і хотів побачити Аммона і щоб той навчав його, усе ж він не втратив палкого бажання навчатись, коли замість Аммона прийшов Аарон.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 22:5–6. Нехай клас слідкує і знайде, про що хотів дізнатися батько царя Ламонія. Попросіть їх поділитися знайденим.

Поділіть клас на маленькі групи. Нехай вони в групах прочитають Алма 22:7–14 і складуть список учень, яких Аарон навчав Ламонієвого батька. (Наприклад, вони можуть сказати, що він навчав про Сотворіння, Падіння і Спокуту). Після того, як групи складуть свої списки, попросіть по студенту від кожної групи прочитати класу список, який склала їхня група. Ви можете попросити цих студентів написати список, складений їхніми групами, на дошці. Потім попросіть інших студентів дописати всі інші вчення, які включили у список їхні групи.

- Як ці вчення відповідають на запитання царя в Алма 22:6?

Попросіть студентів самостійно дослідити Алма 22:15 і знайти, що був готовий віддати батько царя Ламонія, щоб отримати радість і вічне життя.

- Які до вас приходять думки, коли ви думаєте про те, що цар був готовий віддати?

Зазначте, що хоч цар і був готовий віддати все, що мав, Аарон навчав його про більшу жертву, яку йому потрібно було принести. Попросіть когось із студентів вголос прочитати Алма 22:16. Нехай клас послухає, що, за словами Аарона, потрібно було зробити царю.

- Що, як сказав Аарон, потрібно було зробити царю? (Покаятися у своїх гріхах і молитися Богу з вірою).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 22:17–18. Нехай клас слідкує і знайде, як відреагував цар на настанови Аарона.

- Як цар виявив своє бажання отримати вічне життя?
- Що, на вашу думку, означає “відмовитися” від наших гріхів? Чому, на вашу думку, необхідно покаятися в усіх наших гріхах, а не лише в деяких з них? (Допоможіть студентам зрозуміти, що людині, аби покаятися у всіх своїх гріхах, потрібен час).



- Що ми дізнаємося від Ламонієвого батька про підготовку до вічного життя? (Хоч студенти можуть давати по-різному сформульовані відповіді, переконайтеся, що вони розуміють наступну істину: **Щоб підготуватися до вічного життя, ми повинні з готовністю позбутися всіх своїх гріхів.** Ви можете запропонувати студентам позначити фразу “Я відмовлюся від усіх своїх гріхів, щоб тільки знати Тебе” в Алма 22:18).

Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Евангелія Ісуса Христа вимагає від нас змін. “Покайтеся”—ось те послання, яке в ній зустрічається найчастіше, а покаєння означає відмову від усього того—особистого, сімейного, етнічного та національного,—що суперечить заповідям Бога. Мета евангелії—перетворити звичайних людей на громадян небес, а це вимагає змін” (“Покаяння і зміна”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2003, с. 37).

Зазначте, що деякі люди не впевнені, чи дійсно вони можуть покаятися і змінитись. Інші воліють знати, чи простить їм Господь. Щоб допомогти студентам, яких це може непокоїти, прочитайте наведені далі слова сестри Елейн Ш. Дальтон, генерального президента Товариства молодих жінок:

“Чи є у вашому житті те, що вам слід змінити? Ви можете це зробити. Ви можете покаятися, завдяки безмежній спокутній жертві Спасителя. Він дав вам і мені можливість змінитися, знову стати чистими й непорочними і стати схожими на Нього. І Він пообіцяв, що коли ми так робимо, Він не буде більше пам’ятати наші гріхи й помилки” (“Зараз настав час встати і сяяти!” *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2012, с. 124).

Поясніть, що, виявляючи віру і каючись у своїх гріхах, ми тим самим готуємося до отримання обрядів священства й укладання завітів, які допомагають нам підготуватися до вічного життя.

Запропонуйте студентам написати в зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань їхні відповіді на вказане далі запитання. (Ви можете написати це запитання на дошці або повільно його прочитати, щоб студенти могли записати його).

- З того, що ви дізналися про умови отримання вічного життя, що, як ви відчуваєте, Господь попросив би вас зробити сьогодні, аби ви змогли більше наблизитися до Нього?

Виділіть студентам достатньо часу на обдумування і читання, а потім запитайте:

- Який ви бачите доказ того, що цар повернувся до Господа? (Нагадайте студентам, як змінився цар: від бажання вбити свого сина—до бажання віддати все своє царство і позбутися всіх своїх гріхів, аби народитися від Бога).

Підсумуйте Алма 22:19–21, пояснивши: після того, як цар був знесилений Духом, його слуги побігли і розказали цариці про все, що трапилось. Вона розгнівалась і наказала слугам вбити Аарона та його братів. Але слуги, налякані силою нефійських місіонерів, відмовилися це зробити. Цариця теж була налякана, проте була рішуче налаштована вбити цих нефійців. Вона наказала слугам піти й привести людей, щоб убити Аарона та його супутників.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 22:22–26 і знайти, що зробили Аарон і цар, аби цариця та інші також могли стати наверненими і відчутти радість. Завершіть, поділившись своїм свідченням про покаєння й благословення змінитися завдяки Спокуті Ісуса Христа.

### Повторення “Вірша для опанування”

Молодь може навчитися, як з допомогою Писань навчати евангельським істинам. Розділіть студентів на пари і попросіть кожну пару підготувати презентацію на одну—дві хвилини, щоб навчати про одне з основних учень, яке ви їм призначите. Запропонуйте їм, навчаючи про це вчення, використати щонайменше один з уривків з Писань, призначених для опанування. Також попросіть їх під час навчання давати пояснення, наводити приклади, ділитися досвідом і свідченням. У презентації мають брати участь обоє студентів з пари. Дайте їм достатньо часу для підготовки, а потім попросіть дві чи три пари навчати клас. Можна попросити інші пари провести свої презентації під час духовної частини на наступних уроках або після коротшого уроку.

*Примітка:* Якщо у вас немає часу для проведення цієї вправи на уроці, ви можете провести її в інший день. Див. інші вправи на повторення в додатку в кінці цього посібника.

## Алма 23–24

## Вступ

Після свого навернення цар ламанійців проголосив релігійну свободу серед свого народу. Завдяки цьому проголошенню Аарон та його брати змогли проповідувати євангелію і встановлювати церкви в ламанійських містах. Тисячі ламанійців стали наверненими і вже ніколи не відступалися від євангелії. Ці навернені ламанійці увійшли в завіт, що складуть свою зброю війни, а щоб відрізнятись від ламанійців, які не були наверненими, стали називати себе

анти-нефій-легіями. Коли ненавернені ламанійці напали на них, деякі з анти-нефій-легіїв пожертвували своїм життям заради дотримання свого завіту.

*Примітка:* Можливо, на уроці 83 ви запропонували студентам своїм свідченням та прикладом впливати на інших, за аналогією каменя, кинутого у воду, який залишає на її поверхні кола. Якщо ви запропонували їм це, то можна розпочати урок, попросивши студентів розказати, що їм вдалося зробити.

**Перевіряйте, що було зроблено на ваше прохання**

Якщо вчителі перевіряють, як виконуються їхні прохання й доручення, дані на попередніх уроках, то студенти розуміють і відчують, як важливо діяти за божественними принципами і застосовувати їх у своєму житті поза класною кімнатою.

## Рекомендації для навчання

## Алма 23

## Тисячі ламанійців навертаються до Господа

Намалюйте на дошці двох людей (достатньо буде зобразити їх схематично). Потім прочитайте наведений далі вислів старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Нехай клас послухає, як старійшина Скотт описує два типи людей.



“Кожен з нас бачив, як деякі люди йдуть життям і завжди чинять правильно. Вони здаються щасливими, вони навіть в захопленні від життя. ... Коли потрібно прийняти важке рішення, вони, здається, завжди приймають правильне, хоч у них є багато спокусливих альтернатив. Ми знаємо, що спокуси приходять і до них, але вони ніби й не помічають їх. У той самий час ми бачили інших, хто приймає рішення не так упевнено. В атмосфері сильної духовності вони вирішують чинити краще, змінити курс свого життя, позбутися звичок, які ослаблюють їх. Вони дуже щирі у своєму рішенні змінитися, але дуже скоро знову роблять те, що вирішили не робити.

Чим відрізняється життя цих двох груп? Як вам постійно робити правильний вибір? (“Повне навернення приносить щастя”, *Ліягона*, лип. 2002, с. 26).

Спитайте студентів, як би вони позначили ці дві фігурки на дошці, беручи до уваги слова старійшини Скотта. Позначте одну фігурку на дошці *Вірний*, а іншу *Непослідовний*.

Спитайте студентів, як би вони відповіли на запитання, поставлене старійшиною Скоттом:

- Чим відрізняється життя цих двох груп?
- Як ви можете робити правильний вибір постійно?

Коли студенти будуть вивчати розділи Алма 23–24, попросіть їх подумати, що спонукає багатьох членів Церкви залишатися вірними і відданими впродовж усього життя.

Підсумуйте Алма 23:1–5, пояснивши, що після свого навернення ламанійський цар розіслав серед людей указ, в якому було сказано, що вони повинні дозволяти Аарону та його братам проповідувати слово Бога по всій землі і не чинити їм у цьому перешкод та не завдавати їм шкоди. Завдяки цьому указу місіонери змогли встановити церкви серед ламанійців. У результаті були навернені тисячі ламанійців.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 23:6. Нехай клас слідкує і з'ясує, що саме допомогло навернути ламанійців. Запропонуйте студентам розповісти про знайдене.

- Чому, на вашу думку, важливим було те, що Аарон та його брати навчали ламанійців “згідно з духом одкровення і пророцтва”?

- Що, на вашу думку, означають слова “сил[ою] Бога ... твори[лися] чудеса” в ламанійцях?
- Коли ви відчували силу Бога, що допомагала вам ставати наверненими? Коли ви бачили, що сила Бога допомагала в наверненні інших людей?

Запропонуйте студентам знову прочитати Алма 23:6 і визначити, якими фразами описано ламанійців, що повірили проповідуванню Аммона та його братів. (Переконайтеся, чи розуміють студенти, що ці ламанійці були “навернені до Господа”, а не до Церкви або до місіонерів, які навчали їх. Також упевніться, що студенти розуміють, що ці люди “ніколи не відпали”. Напишіть *Навернені до Господа Ніколи не відпали* на дошці під фігуркою, позначеною як *Вірний*).

- Чому важливо в час труднощів і горя бути наверненими до Бога, а не до інших людей чи ідей?

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 23:7, 16–18 і знайти слова або фрази, які вказують на навернення ламанійців. Нехай студенти назвуть, що вони знайшли. Ви можете написати ці слова і фрази на дошці під фігуркою, позначеною як *Вірний*. Аби допомогти студентам у подальшому аналізі цих віршів, ви можете поставити такі запитання:

- Як бажання людей мати нове ім'я вказує на те, що вони змінилися?
- Як можуть ті, хто навернувся у наш час, “відрізнитися” від інших людей?
- Як написано в Алма 23:18, навернені ламанійці почали ставати працьовитими і були дружніми до нефійців. Якщо людина старається покаятись або змінити своє життя, то як може їй допомогти товаришування з іншими людьми, які навернулися?

Напишіть на дошці такі слова: *Навернення означає ...*

Запропонуйте студентам підсумувати вивчене з розділу Алма 23, закінчивши речення, написане на дошці. Хоч студенти можуть дати відповідь різними словами, переконайтеся, що вони розуміють таку істину: **Навернення означає змінитися і стати новою людиною завдяки силі Бога.** Допишіть речення на дошці.

Зверніть увагу студентів на слова *Вірний* і *Непослідовний*, написані на дошці. Попросіть їх поміркувати, яке з цих слів найкраще відповідає рівню їхнього навернення.

## Алма 24

### *Навернені анти-нефій-легії більше ніколи не бралися за зброю*

Попросіть студентів подумати, чи траплялося з ними так, що вони приймали рішення не повторювати більше якусь помилку або чинити знову якийсь гріх, а потім знову повторювали цю помилку або скоювали той самий гріх. Поясніть: якщо таке було з ними, то вони повинні й далі старатись виправитися. Вивчаючи Алма 24, вони дізнаються про істини, які будуть допомагати їм.

Підсумуйте Алма 24:1–5, пояснивши, що амалекійці та амулонійці, які колись були нефійцями, підбурювали багатьох ламанійців, щоб викликати в них гнів до їхнього царя та інших анти-нефій-легіїв. У своєму гніві ці ламанійці підготувалися, щоб напасти на анти-нефій-легіїв. У цей час розбрату цар анти-нефій-легіїв помер. Царство було передане одному з його синів. Аммон зустрівся з новим царем, Ламонієм, та іншими, щоб їм разом порадитися й вирішити, як захищатися від ламанійців.

Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 24:6 і знайти, чого анти-нефій-легії вирішили не робити. Після того, як студенти дадуть відповідь, попросіть кількох з них по черзі прочитати вголос Алма 24:7–10, 12–14. Нехай клас слідкує і послухає, якими саме діями закликав цар анти-нефій-легіїв виявити вдячність Богу за всі благословення, які Він послав їм.

- Яким, відповідно до Алма 24:9, був один з гріхів анти-нефій-легіїв, вчинений ними раніше?
- Чому, відповідно до Алма 24:13, вони відмовилися виступити на бій?

Поділіть клас на дві групи. Запропонуйте першій групі прочитати Алма 24:11, 15 і знайти фрази, що описують, яких зусиль докладали анти-нефій-легії, щоб покаятися. А друга група нехай прочитає Алма 24:16–19 і знайде, що зробили анти-нефій-легії, аби гарантувати, що вони залишатимуться чистими. Виділіть їм достатньо для цього

часу, а потім нехай вони розкажуть, що знайшли. Ви можете поставити вказані далі запитання, щоб підказати додаткові ідеї:

- Як ви думаєте, що мав на увазі цар, коли сказав: “Все, що ми могли зробити ...—покаятися” (Алма 24:11). (Цією фразою описано великі зусилля анти-нефій-легіїв, яких вони докладали, щоб покаятися у своїх гріхах, і їхню рішучість у цьому).
- Слово *свідчення* з’являється в Алма 24:15–16, 18 тричі. Як може служити свідченням те, що вони глибоко в землю закопали свою зброю? (Це продемонструвало іншим людям і Богу, що вони дійсно відмовилися від своїх гріхів, тобто полишили їх).

Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова Президента Спенсера В. Кімбола:



“Полишаючи гріх, людина не може лише бажати кращого стану. ... Вона має бути переконаною не тільки в тому, що залишає гріх, але і в тому, що вона змінила обставини, що супроводжували гріх. Вона повинна уникати тих місць, умов і обставин, де стався гріх, бо вони можуть швидко знову відродити той гріх. Вона має залишити тих людей, з якими було скоєно гріх. Вона не повинна ненавидіти тих, хто був причетним до цього, але уникати їх і всього іншого, пов’язаного з гріхом” (*The Miracle of Forgiveness* [1969], 171–172).

- Яких ситуацій і людей уникали анти-нефій-легії, що могли б спокусити їх на вчинення гріхів, в яких вони були винні раніше?

Ви можете дати студентам трохи часу, щоб поміркувати над якимись обставинами в їхньому житті, які їм потрібно змінити, аби покаятися й полишити гріх, з яким вони борються.

Напишіть на дошці: *Якщо ми ... , то Бог буде ...*

Попросіть студентів проглянути Алма 24:10–18 і знайти, як вони могли б закінчити речення, написане на дошці. (Ви можете запропонувати студентам написати у своїх примірниках Писань твердження на зразок такого: **Якщо ми робимо все можливе, щоб покаятися, Бог зніме з нас наші провини і допоможе залишатися чистими**).

Нехай студенти знову прочитають Алма 24:17.

- Які види зброї бунтів (див. Алма 23:7) можуть скласти або закопати люди, навернувшись до Господа? (Допоможіть студентам побачити, що до зброї бунтів можна зарахувати грішні нахили або вчинки, від яких люди повинні відмовитися, аби навернутися до Господа).

Попросіть когось із студентів прочитати наведене далі висловлювання старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Для покаяння потрібно рівно стільки часу, скільки необхідно, щоб сказати: “Я змінюся” і змінитися. Звичайно ж, буде нелегко над цим працювати й відшкодовувати збитки. Ви можете гарно прожити решту свого життя,—справді, краще, ніж жили до цього,—якщо будете постійно каятися” (“For Times of Trouble”, *New Era*, Oct. 1980, 11–12).

Попросіть студентів пояснити, що могли б зробити молодий чоловік або молода жінка, аби не допустити повторення кожного з вказаних далі гріхів: порушення Слова мудрості, перегляд порнографії, погане ставлення до своїх рідних братів і сестер.

Попросіть студентів уявити собі, що могли відчувати анти-нефій-легії, коли вони, закопавши свою зброю, побачили, що ламанійське військо йде напасти на них. Нехай вони поміркують над цією ситуацією, читаючи подумки Алма 24:20–22.

Напишіть на дошці таку істину: **Якщо ми дотримуємося завітів, то можемо допомогти іншим стати наверненими**. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 24:23–27. Нехай клас слідкує і знайде слова або фрази, які стосуються принципу, написаного на дошці.

- Як ця розповідь впливає на ваше бажання дотримуватися своїх завітів?
- Що ми можемо зробити, аби збільшити наше бажання й здатність дотримуватися завітів, які ми уклали з Господом?

Запропонуйте студентам розказати про їхній досвід, що стосується написаного на дошці принципу. Завершіть власним свідченням про принципи, які вивчалися на цьому уроці.

# Програма домашнього навчання

## Алма 17–24 (Блок 17)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Алма 17–24 (блок 17), не призначений бути частиною вашого уроку. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Алма 17–18)

З прикладу Аммона та його братів, які навчали ламанійців, студенти дізналися, що, завдяки дослідженню Писань, молитві та посту, ми можемо отримати Святого Духа й навчати інших з силою. Служіння Аммона царю Ламонію також навчило важливого аспекту місіонерського служіння: коли ми подаємо гарний приклад, Господь може зробити нас знаряддям у Своїх руках. Студенти змогли побачити, що служіння Аммона Ламонію підготувало правителя ламанійців та інших до прийняття євангелії. Навчення царя Ламонія навчає: якщо ми розуміємо, що нам потрібен Спаситель, у нас виникає бажання покаятися.

#### День 2 (Алма 19–20)

Студенти дізналися, що свідчення і праведний приклад Аммона допомогли Ламонієвому батьку звернутися до Господа. Вони також дізналися, що наші справи, які ми робимо з любов'ю, допомагають людям пом'якшитися серцем і прагнути пізнати істину.

#### День 3 (Алма 21–22)

Розповідь про місіонерські труди Аарона допомогла студентам зрозуміти: якщо ми з вірністю проходимо свої випробування, Господь допоможе нам виконувати Його роботу. Аарон допоміг Ламонієвому батьку зрозуміти, що спасіння він може отримати лише завдяки заслугам Ісуса Христа. Як і той цар, ми повинні з готовністю полишати свої гріхи, аби духовно змінитись і народитись від Бога.

#### День 4 (Алма 23–24)

Тисячі ламанійців, які прийняли євангелію, продемонстрували, що навернення—це духовна зміна, коли людина стає новою завдяки Божій силі. З прикладу ламанійців, які стали анти-нефій-легіями, студенти дізналися, що коли ми робимо все можливе, аби покаятись, Бог зніме з нас наші провини і допоможе залишатися чистими. Навчення ламанійців вказує на те, що ми можемо допомогти іншим навернутися, якщо самі є вірними.

### Вступ

Четверо синів Мосії зробили свій вибір і відмовилися від можливостей і розкошів, які б мали вдома, заради того, щоб піти проповідувати євангелію серед ламанійців. Розповіді про цих чотирьох місіонерів ілюструють, як студенти можуть готуватися, щоб дієво навчати інших євангелії Ісуса Христа.

### Рекомендації для навчання

#### Алма 17–22

*Аммон та його брати навчають двох ламанійських царів*

До початку уроку напишіть на дошці або аркуші паперу таке незакінчене речення: *“Єдина найважливіша річ, яку ви можете зробити, щоб підготуватися до покликання служити [на місії], це ...”*

Запропонуйте кільком студентам розповісти, що вони відчували, коли зустрічали когось із членів сім'ї або друзів, які повернулися з місії повного дня, віддано їй відслуживши. Потім запитайте студентів: Які зміни відбулися з цією людиною після її місії? Що, на вашу думку, викликало таку зміну?

Спитайте студентів, як би вони закінчили речення, написане на дошці. Вислухайте їхні відповіді, а потім прочитайте їм, як це речення закінчив старійшина Девід А. Беднар, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів: *“Єдина найважливіша річ, яку ви можете зробити, щоб підготуватися до покликання служити [на місії], це стати місіонером задовго до того, як вирушити на місію”* (“Стаючи місіонерами”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2005, с. 45).

Запитайте: Як саме молоді чоловіки і молоді жінки можуть виконати пораду старійшини Беднара і стати місіонерами ще до служіння на місії повного дня?

Прочитайте наступне висловлювання Президента Томаса С. Монсона:

*“Місіонерське служіння є обов'язком священства, виконання якого Господь чекає від нас, кому було так багато дано. Молоді чоловіки, я нагадую: вам потрібно підготуватися до служіння місіонером. Тримайте себе в чистоті й непорочності, будьте гідними представляти Господа. Стежте за своїм здоров'ям і набирайтеся сил. Вивчайте Писання. Де це можливо, беріть участь в семінарії чи інституті релігії. Ознайомтеся з місіонерським посібником *Проповідуйте Мою євангелію*.*

Слово до вас, молоді сестри: хоч на вас і не лежить такий самий обов'язок священства, як на молодих чоловіках,—служити на місії повного дня, ви також робите цінний внесок як місіонерки і ми раді вашому служінню” (“Коли ми знову зустрічаємося разом”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2010, сс. 5–6).

Напишіть на дошці наступне: *Господь буде благословляти нас Святим Духом і силою навчати Його слову, якщо ми ...*



Розділіть клас на чотири групи. Призначте кожній групі один з уривків із Писань, що вказані далі: Алма 17:1–4; Алма 17:9–13; Алма 17:19–25; 18:1–9; Алма 17:26–30. (Адаптуйте цю вправу, якщо у вас мало студентів).

Попросіть студентів подумки прочитати призначені їм уривки і знайти, за що сини Мосії були благословенні мати Духа і силу, коли навчали євангелії. Поясніть, що коли студенти впрацюють із цим завданням, ви попросите їх розказати, що вони з'ясували і як би вони закінчили речення на дошці.

Дайте їм достатньо часу, а потім попросіть по одному студенту з кожної групи пояснити, що робили сини Мосії і як члени групи могли б закінчити написаний на дошці принцип. Їхні відповіді можуть бути такими: досліджували Писання, постилися і молилися, були терпеливими, подавали гарний приклад, довіряли Господу, широко служили іншим, любили інших як братів і сестер. Коли студенти будуть давати відповіді, записуйте їх на дошці. Попросіть студентів пояснити, як, на їхню думку, кожна з цих дій або рис характеру могла б допомогти людині ділитися євангелією більш ефективно.

Якщо серед студентів є ті, хто були навернені до євангелії завдяки навчання місіонерів повного дня, ви можете попросити їх розказати, що вони відчували, дізнаючись про євангелію.

Нагадайте студентам: після того, як Аммон захистив цареві отари, цар Ламоній був здивований як силою Аммона, так і його послухністю й відданістю у виконанні царевих наказів (див. Алма 18:8–10). Ламоній вже був підготовлений слухати послання, коли Аммон прийшов до нього, щоб поділитися цим посланням. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 18:24–29. Нехай клас знайде, як Аммон будував свою бесіду з Ламонієм, виходячи з його розуміння Бога, щоб підготувати Ламонія до розуміння істинного вчення.

Поставте студентам такі запитання:

- Якби у вас і вашого товариша, який належить до іншої конфесії, зайшла розмова про Бога, то як би ви використали ваші спільні вірування, як це зробив Аммон? Як би це допомогло вашому товаришу?
- На які інші євангельські теми ви могли б поговорити з вашими друзями, щоб відкрились можливості поділитися з ними євангелією?

Нагадайте студентам, що цар Ламоній, слухаючи про євангелію Ісуса Христа, став сприймати її; так було і з його батьком. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 18:39–41, де описано, як реагував Ламоній, коли слухав про Ісуса Христа. Попросіть іншого студента прочитати Алма 22:14–18, де написано, як реагував Ламонієвий батько, коли слухав про Ісуса Христа. Нехай клас слідкує у своїх примірниках Писань і знайде спільне в реагуванні цих двох чоловіків.

Запитайте: Що захотіли зробити ці обоє чоловіки, коли дізналися про Ісуса Христа?

Поясніть, що, завдяки навчання місіонерів, Ламоній і його батько були зворушені Духом. У результаті цього вони захотіли мати благословення євангелії і були готові полишити свої гріхи та покаятися. Нагадайте студентам про істину, яку вони вивчали цього тижня: **Ми повинні з готовністю полишати свої гріхи, аби духовно змінитись і народитись від Бога.**

Запропонуйте комусь зі студентів прочитати вголос слова старійшини Далліна Х. Оукса, що вміщені в їхньому навчальному посібнику: “Євангелія Ісуса Христа вимагає від нас змін. “Покайтеся”—ось те послання, яке в ній зустрічається найчастіше, а покаювання означає відмову від усього того—особистого, сімейного, етнічного та національного,—що суперечить заповідям Бога. Мета євангелії—перетворити звичайних людей на громадян небес, а це вимагає зміни” (“Покаювання і зміна”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2003, с. 37).

Попросіть студентів подумати про своє життя й поміркувати, чи потрібно їм покаятися в якомусь гріху, щоб духовно змінитись, як це сталося з Ламонієм і його батьком. Завершіть порадою і свідченням про те, що коли ми з готовністю полишаємо свої гріхи, Господь допоможе нам змінитися і зростати.

### Наступний блок (Алма 25–32)

Попросіть студентів подумати над таким запитанням: Що б ви сказали людині, яка є антихристом? З наступного блоку студенти дізнаються, як Алма відповідав на запитання й висміювання Коригора, який був антихристом. Крім того, вони дізнаються більше про віру, коли читатимуть, як Алма та інші працювали, навчаючи відступників зорамійців, які перекручували Господні шляхи.



# Алма 25–26

## Вступ

Зруйнувавши місто Аммонійга, ламанійці ще багато разів виступали на битву з нефійцями і були відкинуті назад. Багато ламанійців, зазнавши величезних втрат, склали свою зброю війни, покаялися й приєдналися до анти-нефій-легіїв. Коли сини Мосії та їхні товариші

завершили свою місію серед ламанійців, яка тривала 14 років, Аммон прославив Господа і висловив вдячність за благословення бути зняряддями в руках Бога у принесенні євангелії ламанійцям.

## Рекомендації для навчання

### Алма 25:1–12

#### Пророцтва Авінадія і Алми здійснюються

Ще до початку уроку перемалуйте на дошку таку таблицю:

Пророцтво	Здійснення пророцтва
Алма 9:12. Про що пророкував Алма народу Аммонійги?	Алма 25:1–2 (див. також Алма 16:2–3, 9–11)
Мосія 17:14–19. Що, як пророкував Авінадій, мало статися з нащадками царя Ноя та його священиками?	Алма 25:4–9

Напишіть на дошці слово *Довіра*. Попросіть студентів назвати імена кількох людей, на яких ми часто покладемо свою довіру. (Серед можливих відповідей будуть: Господь, пророки, батьки, вчителі і тренери). Запитайте студентів:

- Чому на одних людей довіру покласти легше, ніж на інших?
- На кого з усіх людей, які живуть сьогодні на землі, вам найлегше покласти свою довіру?

Скажіть студентам, що в розділі Алма 25 знаходиться доказ того, що Господні слова до Його пророків завжди будуть здійснюватися. Поясніть студентам, що вони будуть використовувати таблицю на дошці для вивчення двох пророцтв, даних пророками з Книги Мормона, і здійснення цих пророцтв. Попросіть студентів скопіювати цю таблицю у свої зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань. У першому стовпчику нехай вони напишуть відповіді на запитання, використавши вказані посилання на Писання. У другому стовпчику нехай вони напишуть про здійснення цих пророцтв. Запропонуйте кільком студентам розповісти, що вони з'ясували.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 25:11–12. Нехай решта класу слідує і знайде, що, як сказав Мормон, станеться зі словами Авінадія. Ви можете запропонувати студентам позначити фразу “ці слова справдилися” у вірші 12.

- Що означає фраза “ці слова справдилися”?

Можете запропонувати студентам написати у своїх примірниках Писань УЗ 1:38 на полях біля Алма 25:12. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 1:38. Нехай клас слідує і знайде фразу, схожу на фразу “ці слова справдилися”. (Пророцтва і обіцяння “буде всі здійснено”).

- Що ми дізнаємося з Алма 25:1–12 про пророцтва й обіцяння, дані пророками? (Напишіть на дошці таку істину: **Усі натхненні слова пророків буде здійснено**).

Зазначте, що приклади в цій таблиці доводять, що попередження пророків, адресовані неправедним, завжди будуть здійснюватися. Пророки також кажуть про обіцяння тим, хто повернеться до Господа. Ці обіцяння також будуть здійснюватися. Аби допомогти студентам побачити, як цей принцип застосовується в житті, прочитайте слова Першого Президентства з брошури *Заради зміцнення молоді*. Попросіть студентів послухати, які обіцяння дано тим, хто дотримується норм з цієї брошури.

“Норми, вміщені у цьому буклеті, допоможуть вам у прийнятті важливих рішень зараз і в майбутньому. Ми обіцяємо: якщо ви будете дотримуватися укладених завітів і цих норм, то будете благословенні присутністю Святого Духа, ваша віра і свідчення зміцняться, і ви будете відчувати все більше щастя” (*Заради зміцнення молоді* [брошура, 2011], с. ii).

- Що пообіцяло Перше Президентство?
- Коли ви бачили здійснення цих обіцянь?

### Алма 25:13–17

**Багато ламанійців каються і приєднуються до анти-нефій-легіїв**

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 25:13–14. Попросіть клас слідкувати і знайти, що зробили багато хто з ламанійців, усвідомивши, що вони не можуть розбити нефійців?

- Що вас вражає в діях ламанійців?

Нехай студенти подумки прочитають Алма 25:17 і знайдуть, як сини Мосії сприймали успіх, який вони мали серед ламанійців.

- Як успіх синів Мосії є прикладом того, що слова Господа здійснюються? (Якщо студентам потрібна допомога, щоб відповісти на це запитання, нехай вони звернуться до Мосія 28:5–7 і Алма 17:11).

### Алма 26

**Аммон радіє, відчуваючи Господню милість до себе і своїх братів, а також до ламанійців.**

Покажіть кілька інструментів (наприклад, молоток, викрутку, гайковий ключ, ручку або олівець, пензель, ножиці, комп’ютер і якийсь музичний інструмент). Поясніть, що синонімом для слова *інструмент* є слово *знаряддя*.

- Що може зробити вмілий майстер або митець завдяки хорошему інструменту?
- Що, на ваш погляд, означає для людини бути знаряддям в руках Господа?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 26:1–5, 12. Нехай клас визначить, яким чином Аммон і його товариші-місіонери були знаряддями в руках Бога.

- Що Господь звершив завдяки Аммону і його товаришам-місіонерам?
- Як би ви перефразували Алма 26:12? Як слова Аммона в цьому вірші описують, що означає бути знаряддям в Господніх руках?

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 26:11, 13, 16 і знайти всі місця, де зустрічаються слова *радість* і *втішатися*. Ви можете запропонувати студентам позначити ці слова в їхніх примірниках Писань. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 26:13–16, а клас нехай знайде, які Аммон називає підстави для того, щоб втішатися.

- Чому Аммон втішався?
- Про які принципи ми можемо дізнатися з цих віршів? (Студенти можуть назвати багато різних принципів. Указаний далі принцип може бути підсумком їхніх відповідей: **Ми відчуваємо радість, коли вірно служимо Господу і Його дітям**. Ви можете написати цей принцип на дошці).
- Чому, на вашу думку, ми відчуваємо радість, коли служимо Господу?

Напишіть на дошці такі посилання на Писання і запитання: (Їх можна написати до початку уроку). Поділіть студентів на пари. Попросіть кожну пару вибрати й прочитати один з уривків та обговорити, як відповісти на вибране запитання.

*Алма 26:17–20. Якими людьми були Аммон та його брати до свого навернення?*

*Алма 26:23–25. Якими, відповідно до сказаного нефійцями Аммону і його братам, були ламанійці до того, як стали наверненими?*

Дайте кільком студентам час, щоб назвати їхні відповіді на ці запитання. Попросіть студентів подумки прочитати Алма 26:23–29 і визначити, які перешкоди були в Аммона та його братів під час служіння Господу і ламанійцям.

- З якими з цих перешкод, на вашу думку, можуть зустрічатися місіонери сьогодні?
- Що, відповідно до Алма 26:27, 30, спонукало Аммона і його товаришів-місіонерів продовжувати служити? (Заспокоєння й обіцяння від Господа та бажання “бути засобом спасіння якоїсь душі”).

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 26:31–34 і знайти деякі з результатів, які дала робота синів Мосії. Після того, як вони це зроблять, попросіть їх розповісти, про що вони дізналися.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 26:35–37. Нехай клас слідує й поміркуює, які вони мають підстави, щоб радіти великодушності Бога.

- Які послання ви бачите в цих віршах?

Зазначте, що одним з багатьох послань у цих віршах є те, що **Господь милостивий до всіх, хто кається і вірить в Його ім'я**. Аби допомогти студентам відчутти, що цей принцип є істинним і важливим, прочитайте наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Приходять листи від тих, хто допустився трагічних помилок. Вони запитують: “Можу я коли-небудь отримати прощення?”

Відповідь: *так!*

Євангелія навчає, що полегшення від мук та провини можна досягнути завдяки покаянню. За винятком тих небагатьох, що прирікають себе на загибель після того, як здобули повноту знання, не існує вчинків, пристрастей, проявів непокори, гріхів, помилок, на які б не поширювалося обіцяння про цілковите прощення” (“The Brilliant Morning of Forgiveness,” *Ensign*, Nov. 1995, 19).

Свідчіть про силу Спокути, яка уможливорює прощення гріхів, великих і малих, для тих, хто має віру в Ісуса Христа і кається. Також свідчіть про радість, яка приходить в наше життя, коли ми служимо зняряддями в руках Господа.

# Алма 27–29

## Вступ

Ламанійці, безуспішні у своїх нападах на нефійців, повернули свій гнів на анти-нефій-легіїв. Оскільки анти-нефій-легії уклали завіт ніколи більше не проливати кров інших, то вони відмовилися підняти зброю, щоб захистити себе. Аммон повів анти-нефій-легіїв до Зарагемлі, де нефійці взялися захищати їх, і вони стали відомі як народ Аммона. Коли нефійці захищали

народ Аммона від ламанійців, на полі бою полягли тисячі нефійців і ламанійців. І хоч нефійці сумували через загибель дорогих їм людей, усе ж багато хто з них знаходив надію й радість у Господньому обіцянні стосовно того, що праведні “встануть, щоб жити праворуч від Бога, в щасті” (Алма 28:12).

## Рекомендації для навчання

### Алма 27

*Аммон веде народ анти-легій-нефіїв до нефійців, де вони знаходять безпеку*

Попросіть підняти руку тих студентів, яким хтось колись пообіцяв щось, а потім не виконав свого обіцяння. Потім нехай піднімуть руку ті, хто давав комусь обіцяння і виконав його.

- Що ви відчуваєте до людей, які виконують свої обіцяння? Чому?
- Як ви вважаєте, що відчуває Господь до тих, хто виконує обіцяння, дані Йому?

Зробіть огляд розділу Алма 27, пояснивши, що ламанійці, після невдалих спроб знищити нефійців, напали на анти-нефій-легіїв, які були ламанійцями, наверненими завдяки служінню Аммона та його братів. Попросіть студентів згадати, що зробили анти-нефій-легії, аби показати Господу, що вони будуть дотримуватися свого завіту— ніколи знову “не використають зброю ... для пролиття людської крові” (Алма 24:18). (Вони закопали свою зброю війни). Аби з’ясувати, що зробили анти-нефій-легії для дотримання свого обіцяння, попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 27:2–3. (Також ви можете запропонувати, щоб студенти прочитали Алма 24:18–19 і написали це посилання на полях біля Алма 27:3).

- Якби ви були одним з анти-нефій-легіїв, то наскільки важко було б вам дотриматися свого завіту і не йти на битву, щоб захистити себе і дорогих вам людей?

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 27:4–10 і знайти, що запропонував Аммон зробити, аби захистити анти-нефій-легіїв і допомогти їм дотриматися їхнього завіту. Запропонуйте комусь зі студентів підсумувати цей уривок.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 27:11–12, а клас нехай знайде настанову, яку Аммон отримав від Господа. Поясніть, що анти-нефій-легії пішли за Аммоном у Зарагемлю (див. Алма 27:13–15). (Ви також можете підсумувати Алма 27:16–19, зазначивши, що тут йдеться про ту ж подію, коли Аммон та інші сини Мосії знову зустрілися з Алмою, як це описано в Алма 17:1–4).

Поясніть, що головний суддя нефійців запитав людей, чи дозволять вони анти-нефій-легіям жити серед них. Попросіть студентів подумки прочитати Алма 27:22–24 і знайти, що відповіли нефійці на запитання головного судді.

- Як, за словами нефійців, вони б допомагали анти-нефій-легіям?
- Чому, на вашу думку, нефійці хотіли захищати своїх колишніх ворогів?

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 27:26, щоб з’ясувати, як нефійці почали називати анти-нефій-легіїв.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос з Алма 27:27–30. Нехай клас слідкує і знайде, чим почав відзначатися народ Аммона? Запропонуйте студентам розповісти про знайдене.

- Чим вражає вас народ Аммона? Чому?

- Чого можна навчитися з Алма 27:27–30 про взаємозв'язок між наверненням до Господа і дотриманням завітів? (Хоч студенти можуть давати по-різному сформульовані відповіді, переконайтеся, що вони розуміють наступну істину: **Якщо ми цілком навернені до Господа, то дотримуємося завітів, які уклали з Ним.** За бажанням, ви можете написати цей принцип на дошці).
- Хто у вашому житті був прикладом того, що цей принцип діє?

## Алма 28

### Нефійці розбивають ламанійців у великій битві

Зазначте: навіть незважаючи на те, що багато нефійців були вірними Богу, вони й надалі зустрічалися з випробуваннями.

Скажіть, що Президент Томас С. Монсон розповів наведену далі історію про випадок з його юності. Почувши про загибель свого друга Артура Петтона, який поліг під час бойових дій у Другій світовій війні, молодий Томас Монсон пішов відвідати матір Артура, яка не була членом Церкви. Пізніше він згадував:

“У житті місіс Петтон погасло світло. Вона животіла у безпросвітній темряві й безмежному відчаї.

Помолившись у серці, я ступив на знайому доріжку до будинку Петтонів, не знаючи, які слова втішення можуть вимовити уста якогось хлопчини.

Двері відчинилися, і місіс Петтон обійняла мене, неначе власного сина. Дім став капліцею, коли скорботна мати і юний хлопчина стали на коліна й почали молитися.

Підвівшись з колін, місіс Петтон поглянула мені в очі і сказала: “Томмі, я не належу до жодної церкви, а ти належиш. Скажи мені, Артур житиме знову?” (“Місіс Петтон, історія продовжується”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2007, с. 22).

- Як би ви відповіли на запитання місіс Петтон?

Прочитайте, як відповів Президент Монсон:

“Наскільки я міг, я свідчив їй, що Артур дійсно житиме знову” (“Місіс Петтон, історія продовжується”, с. 22).

- Як знання про план спасіння змінює перспективу тих, чії рідні померли?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 28:1–3. Нехай клас з'ясує, яку ціну сплатили нефійці, щоб допомогти народу Аммона дотриматися їхнього завіту. Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 28:4–6 і знайти, як таке велике кровопролиття подіяло на нефійців. Попросіть студентів дослідити Алма 28:11–12 і знайти, чому, втрачаючи своїх близьких, одні люди можуть відчувати страх, а інші—надію.

- Чому деякі люди, втрачаючи близьких, можуть відчувати страх?
- Чому інші люди, втрачаючи близьких, можуть відчувати надію? (Хоч студенти можуть дати відповідь різними словами, прослідкуйте, щоб вони висловили наступну думку: **коли ми маємо віру в Ісуса Христа і в обіцяння Господа, то ми можемо мати надію і радість, коли приходить смерть.**

Напишіть на дошці таке незакінчене речення: *І так ми бачимо ...*

Спитайте студентів, як би вони закінчили це речення, отримавши знання після вивчення розділу Алма 28.

Дайте студентам час для відповіді, а потім попросіть когось з них прочитати Алма 28:13–14. Нехай студенти порівнюють свої відповіді з принципами, про які сказано в цих віршах. (Ви можете запропонувати студентам позначити фразу “І так ми бачимо там, де вона зустрічається в цих віршах. Поясніть, що Мормон часто вживав цю фразу, щоб вказати на важливі уроки, які ми можемо засвоїти з історій, розміщених у Книзі Мормона).

- Що з прочитаного в Алма 27–28 підтверджує слова “І так ми бачимо”, сказані Мормоном?
- Чи доводилося вам бачити, як людина зустрічає свою смерть або смерть рідної людини, маючи надію завдяки вірі в Ісуса Христа?
- Як би ви пояснили людині, що таке воскресіння, щоб допомогти їй мати надію, коли до неї самої або до тих, хто їй дорогий, приходить смерть?

### Допомагайте студентам розпізнавати принципи, яких нас навчають Писання

У деяких випадках євангельським принципам, про які сказано в Писаннях, передує фраза “І так ми бачимо”. Наприклад, в Алма 28:13–14 Мормон вживає фразу “І так ми бачимо”, щоб привернути нашу увагу до принципів, які ми можемо засвоїти з досвіду Аммона і анти-нефій-легіїв. Навчайте студентів, щоб вони, вивчаючи Писання і розмірковуючи над ними, могли самостійно знаходити принципи, запитуючи себе: “Чого ці вірші навчають мене?”

## Алма 29

### Алма пишається тим, що приводить душі до Бога

Скажіть студентам, що розділ Алма 29 містить в собі висловлювання Алми стосовно його бажання бути знаряддям в руках Господа. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 29:1–3. Нехай клас знайде, що зробив би Алма, якби здійснилося “бажання [його] серця”. (Він би “заклика[в] до покаяння кожний народ”).

- Чому Алма, відповідно до Алма 29:2, бажав цього?

Нехай студенти подумки прочитають Алма 29:4–5 і знайдуть, що дарує Господь тим, хто має праведні бажання. (Якщо студентам потрібно допомогти відповісти на це запитання, ви можете вказати на фразу: “Я знаю, що Він дарує людям згідно з їхнім бажанням”. Поясніть: **якщо ми бажаємо праведного, то Господь благословить нас відповідно до цих бажань**. Зазначте: якщо усі наші праведні бажання не здійснюються у цьому житті, вони будуть здійснені у вічності).

Попросіть студентів самостійно опрацювати Алма 29:10, 14, 16 і знайти, які благословення отримав Алма, допомагаючи іншим прийти до Христа. Попросіть студентів поділитися знайденим.

- Яким словом описав Алма те, що він відчував, допомагаючи іншим прийти до Христа? (Ви можете запропонувати студентам позначити в цих віршах кожне слово *радість*.)
- Про який принцип ми можемо дізнатися з досвіду Алми, який допомагав іншим покаятися й прийти до Ісуса Христа? (Хоч студенти можуть дати відповідь різними словами, переконайтеся, що вони розуміють наступний принцип: **Ми відчувати- мемо радість, допомагаючи іншим покаятися і прийти до Ісуса Христа**.)
- Коли ви відчували радість від того, що допомагали іншим прийти до Христа?

Закличте студентів шукати нагоди, щоб допомогти іншим прийти до Ісуса Христа. Можете поділитися власним місіонерським досвідом.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 28:11–12. Знаходити спокій, коли приходить смерть

Старійшина Рассел М. Нельсон, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, розповів про те, як наші вчинки в цьому житті можуть принести спокій, коли приходить смерть:

“Брати і сестри, ми живемо, щоб померти, і помираємо, щоб жити—в іншому царстві. Якщо ми добре підготовлені, смерть не викликає жаху. З точки зору вічності, смерть передчасна тільки для тих, хто не готовий до зустрічі з Богом.

Зараз час підготуватися. Потім, коли смерть прийде, ми можемо рухатися вперед до цілестіальної слави, яку Небесний Батько підготував для Своїх вірних дітей. Тим часом для тих люблячих, що залишилися і сумують, ...—жало смерті пом’якшується непохитною вірою в Христа, справжньою яскравістю надії, любов’ю до Бога і до всіх людей, і глибоким бажанням служити їм” (“Це життя є часом, щоб підготуватися”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2005, с. 18).

Старійшина Уілфорд В. Андерсен, сімдесятник, розповів, як його друзі сприйняли смерть свого батька:

“Нещодавно мій дорогий друг помер від раку. Він та його сім’я—люди великої віри. Я із захватом дивився, як їхня віра допомагала їм у цей дуже важкий час. Вони були сповнені внутрішнім спокоєм, і це підтримувало й зміцнювало їх. З дозволу членів цієї сім’ї я хотів би прочитати цитату з листа доньки, який було написано за кілька днів до смерті її батька:

“Останні кілька днів були особливо важкими. ... Учора ввечері, коли ми зібралися біля татового ліжка, Дух Господа був присутній і справді втішав нас. Ми відчуваємо спокій. ... Це був найтяжчий досвід, який ми коли-небудь мали, але ми відчували спокій завдяки знанням ... про обіцяння Небесного Батька, що ми знову будемо жити сім’єю. Після того як у клініці лікар сказав татові, що більше нічого не можна зробити, він подивився на нас зі справжньою вірою і сміливо запитав: “Чи є в когось у цій кімнаті проблеми з планом спасіння?” ... Ми вдячні за батька і матір, які навчили нас повністю довіряти цьому плану” (“Камінь нашого Викупителя”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, сс. 17–18).



## Алма 30

## Вступ

Після великої битви між нефійцями і ламанійцями на тій землі встановився мир. Приблизно через два роки чоловік, якого звали Коригор, почав проповідувати, що Бог не існує, що не буде Христа і що немає покарання за гріх. Він глузував з провідників Церкви, заявляючи, що вони навчали безглуздим традиціям. Його лжевчення призвели до того, що багато людей вчиняли тяжкі гріхи. Коригора привели й поставили перед Алмою, який свідчив про Ісуса Христа і навчав, що все свідчить про існування Всевишнього Творця.

Кінець кінцем силою Бога Коригор був вражений німотою і переконався в істині. Однак, коли він попросив, щоб його голос повернувся до нього, Алма відповів на його прохання заперечно, сказавши, що якщо до нього повернеться голос, він знову буде навчати лжевченням. Коригор провів решту свого життя, просячи собі на харч, аж поки не був затоптаний на смерть натовпом нефійських розкольників, які називалися зорамійцями.

## Рекомендації для навчання

## Алма 30:1–18

*Коригор, антихрист, висміює вчення про Христа*

До початку уроку зробіть маленьку дірочку в дні бляшанки з газованою водою і дайте їй звідти витекти. Покажіть бляшанку класу, не даючи їм зрозуміти, що вона порожня. Спитайте, хто хоче її придбати і скільки готовий за неї заплатити. Нехай хтось зі студентів вийде вперед, огляне бляшанку і скаже класу, що в ній. (Замість бляшанки з газованою водою ви також можете скористатися будь-якою пустою коробкою, сумкою або упаковкою з під чогось, що подобається студентам).

- Чим лжевчення нагадують цю бляшанку з газованою водою? (Вони часто захоплюють своїм зовнішнім виглядом, але пусті за змістом).

Поясніть, що на сьогоднішньому уроці вони дізнаються про чоловіка, якого звали Коригор. Коли студенти будуть вивчати Алма 30, попросіть їх подумати, в якому розумінні вчення Коригора залишили і його самого, і інших духовно пустими.

Скажіть студентам, що після війни з ламанійцями народ Аммона (анті-нефій-легії) та нефійці вступили у період миру. Однак мир серед них порушив Коригор. Попросіть студентів прочитати Алма 30:6, 12 і знайти слово, що характеризує цього чоловіка. (Це слово—*антихрист*. Наведіть одне із визначень цього слова: антихрист—це “будь-яка особа, яка підроблює істинний євангельський план спасіння і відверто або таємно протидіє Христові” [Путівник по Писаннях, “Антихрист”, scriptures.lds.org]).

Підготуйте роздатковий матеріал з вказаною далі вправою або напишіть її до уроку на дошці. Якщо ви будете проводити її з використанням дошки, то попросіть студентів переписати її у свої зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань. Це допоможе їм помітити, як Сатана і ті, хто служить йому, вдаються до лжевчень, щоб спокусити нас скоїти гріх.

## Лжевчення Коригора-антихриста

## Лжевчення

## Послання

1. Алма 30:13–14

а. Ви не можете знати, чи є щось істинним, поки не побачите цього. Отже, ви не можете знати, чи буде якийсь Христос.

2. Алма 30:15

б. Гріха, як такого, не існує. Не існує якоїсь універсальної норми того, що є правильним, а що—неправильним.

Лжевчення	Послання
3. Алма 30:16	в. Люди процвітають виключно завдяки своїм старанням. Спокути, як такої, не існує.
4. Алма 30:17 (починаючи зі слів "кожній людині живеться ...")	г. Неможливо знати про те, що станеться у майбутньому, тому вам не слід вірити в Христа або дотримуватися слів людей, які кажуть, що вони—пророки.
5. Алма 30:17 (починаючи зі слів "що б людина не зробила ...")	д. Прощення гріха—це якась нісенітниця, породжена хибними традиціями.
6. Алма 30:18	є. Життя після смерті немає, тому й немає потреби турбуватися про суд після цього життя.

Поділіть студентів на пари. Попросіть їх прочитати Алма 30:12–18 разом. Нехай вони з'єднають вірші з лжевченнями Коригора, вказані у лівій частині вправи, зі змістом цих вчень у правій частині вправи. (Відповіді: 1-г, 2-а, 3-д, 4-в, 5-б, 6-є).

Аби допомогти студентам проаналізувати вчення Коригора і застосовувати те, про що вони дізнаються, поставте такі запитання:

- Які вчення, схожі на вчення Коригора, вам доводилося викривати?
- До чого, відповідно до Алма 30:18, підштовхували людей вчення Коригора?
- Чому, на вашу думку, ці вчення підштовхують людей піддаватися спокусі?
- Що ми можемо дізнатися з цих віршів про небезпечність лжевчень? (Допоможіть студентам визначити наступний принцип: **Сатана вдається до лжевчень, щоб спокусити нас скоїти гріх**).

Попросіть студентів уявити себе в наступній ситуації:

Хтось із друзів запрошує вас пограти в якусь відеогру. Коли ви приходите додому до цього друга, то бачите, що в цій грі багато насильства, до того ж її персонажі нескромно вдягнені. Ви вагаєтеся, чи слід в неї грати, а ваш друг просить вас пояснити, чому ви не хочете в неї грати.

- Що б ви сказали? (Студенти можуть пояснити, що ця гра не відповідає нормам, яких вони мають дотримуватися за своєю релігією).
- Якщо ваш друг починає критикувати ваші вірування, кажучи, що вони обмежують вашу свободу, то що б ви на це відповіли?

### Алма 30:19–60

*Коригор вимагає від Алми ознаки, і силою Бога він вражений німотою*

Підсумуйте Алма 30:19–30, пояснюючи, що Коригор навчав лжевчень в трьох різних нефійських містах. Урешті-решт його привели до головного судді тієї землі і до Алми, який був провідником Церкви. Ви можете зазначити, що одним з основних аргументів Коригора було те, що церковні провідники ввели людей в неволю—їхня релігія забрала у людей свободу. Він також звинуватив церковних провідників у тому, що вони особисто збагачуються завдяки праці цих людей.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 30:31 і знайти, у чому Коригор звинуватив Алму та інших церковних провідників.

Запропонуйте студентам прочитати Алма 30:32–35, щоб з'ясувати, як Алма відповів Коригору.

- Що, як ви бачили в житті церковних провідників, підтверджує правильність відповіді Алми?

Попросіть двох студентів вийти й стати перед класом. Запропонуйте їм прочитати вголос Алма 30:37–45, при чому нехай один з них читає слова Алми, а інший—слова Коригора. Нехай решта класу подивиться, що назвав Алма як доказ існування Бога.

- Які докази існування Бога навів Алма? (Коли студенти будуть їх називати, ви можете записувати їхні відповіді на дошці. Також ви можете запропонувати студентам позначити їхні знахідки у своїх примірниках Писань. Під час цього обговорення наголосіть на тому, що **все свідчить про Бога**).

- Які з названих Алмою доказів є для вас особливо переконливими. Чому?

Дайте студентам кілька хвилин, щоб вони написали про це. Попросіть їх скласти список доказів, які, на їхню думку, “вказу[ють] на те, що Бог є” (Алма 30:44). Попросіть студентів прочитати свої списки класу.

- Як ці докази впливають на вас? Як саме вони можуть зміцнити вашу віру й свідчення?

Підсумуйте Алма 30:46–50, пояснивши, що Кориґор, усе ще не сприймаючи дані йому ознаки, вимагав від Алми, щоб той таки показав йому ознаку існування Бога. У відповідь на це силою Бога Кориґора було вражено німотою. Переконаний у Божій силі, Кориґор написав, чому він проповідував проти Бога Батька і Ісуса Христа. Попросіть когось зі студентів прочитати пояснення Кориґора в Алма 30:51–53.

- Що, на вашу думку, мав на увазі Кориґор, сказавши, що він навчав того, що було “приємни[м] плотському розумові”? (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що вчення Кориґора стосувалися несправедних фізичних бажань людей, а не їхніх праведних духовних бажань).

Підсумуйте Алма 30:54–59, пояснивши, що Кориґор попросив Алму помолитися, аби це прокляття могло бути знято з нього. Алма відмовився, сказавши, що якщо до Кориґора повернеться здатність говорити, то він знову буде проповідувати людям лжевчення. Кориґора було знехтувано, і він пішов від хати до хати, просячи собі їжу. І коли він прийшов до зорамійців, які відділилися від нефійців, то його затоптали на смерть.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 30:60 і знайти принцип, якого навчає Мормон.

- Якого принципу навчає Мормон у цьому вірші?

Переконайтеся, чи розуміють студенти, що **“диявол не буде підтримувати своїх дітей [тобто своїх послідовників] в останній день”**.

- Як це відрізняється від способу, в який про нас турбуються Небесний Батько і Ісус Христос? (Коли студенти обговорюватимуть це питання, ви можете попросити їх прочитати Алма 36:3).

Свідчіть про істини, які ви зі студентами обговорювали на цьому уроці.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 30:52. “Я завжди знав, що Бог є”

Старійшина Роберт Д. Хейлз, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав, як важливо визнавати ознаки, які ми отримали стосовно істинності євангелії:

“Якщо ми не піддамося лагідному впливу Святого Духа, то перебуватимемо під загрозою стати подібними до Коригора-антихриста з Книги Мормона. Коригор не тільки не вірив у Бога, а ще й висміював Спасителя, Спокуту і дух пророцтва, неправдиво навчаючи, що не існує ні Бога, ні Христа.

Коригор не задовольнився лише тим, щоб просто відмовитися від Бога і тихо жити своїм життям. Він насміхався над віруючими і вимагав, щоб пророк Алма переконав його, давши йому ознаку існування і сили Бога. Відповідь Алми настільки ж значуща сьогодні, як і була тоді: “Ти вже мав досить ознак; чи будеш ти знову спокушати Бога твого? Чи скажеш ти: Покажи мені ознаку, коли ти маєш свідчення всіх цих

твоїх братів, а також усіх святих пророків? Писання лежать перед тобою, так, і все вказує на те, що Бог є; так, саме земля, і все, що на лиці її, так, і її рух, так, і також усі планети, які рухаються у своєму правильному порядку, свідчать про те, що існує Верховний Творець” [ Алма 30:44].

Зрештою Коригор отримав ознаку. Він був вражений німотою. “І Коригор простяг свою руку і написав, кажучи: ... Я знаю, що ніщо, крім сили Бога, не могло б наслати це на мене; так, і я завжди знав, що Бог є” [ Алма 30:52].

Брати і сестри, глибоко у своїй душі, ви вже можете знати, що Бог живе. Поки що ви можете не знати про Нього все і не розуміти всіх Його шляхів, але всередині вас є світло віри, яке чекає на те, щоб пробудитися і посилитися Духом Божим, а також Світло Христа, з яким ви народилися” (“Прагнення до пізнання Бога, нашого Небесного Батька і Його Сина Ісуса Христа”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2009, сс. 31–32).

## Алма 31

## Вступ

Алмі стало відомо, що група нефійських розкольників, які називалися зорамійцями, відійшла від євангельської істини й діяла за хибними уявленнями. Засмучений цими повідомленнями про їхню злочестивість, Алма взяв з собою групу місіонерів, щоб навчати зорамійців слову Бога. Алма та його супутники

виявили, що зорамійці поклоняються як відступники, люблять земні блага та є гордими. Алма, побачивши все те, палко молився, щоб Господь втішив його і товаришів і щоб їм вдалося привести зорамійців назад до Господа.

## Рекомендації для навчання

## Алма 31:1–7

*Алма з товаришами залишає Зарагемлю, щоб проповідувати слово Бога зорамійцям, які стали відступниками*

Попросіть студентів подумати, що б вони зробили, якби хтось із друзів або членів сім'ї почав відходити від життя за євангелією.

- Що б ви могли зробити, аби допомогти цій людині повернутися в Церкву? Як би ви могли пробудити в цій людині бажання виконувати заповіді? До кого б ви могли звернутися по допомогу у своїй підтримці такого члена вашої сім'ї або друга?

Скажіть студентам, що сьогоднішній урок буде зосереджений на тому, як Алма та кілька інших людей старалися допомогти групі людей, які відійшли від євангелії. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 31:1–4. Нехай клас з'ясує, що саме в житті зорамійців занепокоїло Алму й інших.

- Що відчув Алма, почувши про беззаконня зорамійців?
- Чому нефійці почали боятися такого стану зорамійців?

Запропонуйте студентам уявити, що в них є можливість порадити Алмі, як йому діяти за цих обставин із зорамійцями. Спитайте їх, що б вони запропонували йому зробити. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 31:5. Нехай клас знайде, яка допомога, на думку Алми, була б найдієвішою для зорамійців.

- Що Алма вирішив зробити, аби допомогти зорамійцям?
- Чому, на вашу думку, у зусиллях допомогти людям змінитися слово Бога є більш дієвим, ніж сила чи інші засоби?

Що, відповідно до Алма 31:5, ми можемо дізнатися про силу слова Бога в нашому житті? (Хоч студенти можуть дати відповідь різними словами, переконайтеся, що вони розуміють наступну істину: **Коли ми вивчаємо слово Бога, воно направлятиме нас робити те, що є правильним.** Ви можете написати цю істину на дошці.

Аби допомогти студентам краще зрозуміти, що сила слова Бога дійсно допомагає нам робити те, що є правильним, прочитайте наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. (Ви можете написати ці слова на дошці або підготувати як роздатковий матеріал).



“Істинне вчення, якщо воно засвоєне, змінює світогляд і поведінку.

Вивчення євангельських вчень змінить на краще поведінку швидше, ніж це зробить вивчення поведінки. ... Саме тому ми надаємо такого великого значення вивченню євангельських вчень” (“Little Children”, *Ensign*, Nov. 1986, 17).

Запропонуйте студентам розповісти про випадки, коли в них самих або в когось з їхніх знайомих виникло бажання робити те, що є правильним, завдяки якось уривку з Писань або навчання когось із церковних провідників.

Підсумуйте Алма 31:6–7, сказавши студентам, що завдяки тому, що Алма був упевнений у силі Божого слова, він та семеро інших людей пішли проповідувати зорамійцям.

### Алма 31:8–23

#### *Зорамійці моляться і поклоняються не належним чином*

Скажіть студентам, що коли Алма та його товариші прийшли до зорамійців, то вони виявили, що люди поклоняються Богу вражаючим способом.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 31:8–11 і знайти слова і фрази, якими описано це поклоніння зорамійців.

- Відповідно до вірша 10, що робило зорамійців вразливими для спокуси?
- Чого ми можемо навчитися з того, що зорамійці не “продовжува[л]и молитви і благання до Бога щоденно”? (Відповіді студентів можуть бути різними, але вам слід сказати, що **наші щоденні зусилля, які ми докладаємо, щоб молитися й виконувати заповіді, зміцнюють нас проти спокуси**. Ви можете написати цей принцип на дошці. Також ви можете запропонувати студентам написати його в їхніх примірниках Писань на полях біля Алма 31:9–11).
- У яких випадках ви відчували, що щоденна молитва може допомогти нам не піддатися споусі?

Під час обговорення студентами цього питання прочитайте наведені далі слова старійшини Ралона Дж. Грейвена, сімдесятника:

“В останні роки Брати іноді просили мене зустрітися з членами Церкви, які покаялися, та провести з ними співбесіду для відновлення їхніх храмових благословень. Завжди духовно зворушливо відновлювати благословення для тих чудових людей, які покаялися. Декому з них я ставив таке запитання: “Як сталося у вашому житті, що ви на певний час втратили своє членство в Церкві?” Зі сльозами на очах вони відповідали: “Це сталося через ігнорування основних принципів евангелії: молитви, регулярного відвідування церкви, служіння в Церкві і вивчення евангелії. А потім мене подолали спокуси, і вже не було проводу Святого Духа” (“Temptation”, *Ensign*, May 1996, 76).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 31:12–14. Після цього попросіть іншого студента прочитати вголос Алма 31:15–18. Перш ніж другий студент почне читати, попросіть клас подумати, як би вони відреагували, почувши, що хтось молиться в такий спосіб.

- Що б вас занепокоїло, якби ви почули, що хтось молиться в такий спосіб?
- Які лжевчення відбивалися в молитвах зорамійців?
- Як зорамійці ставилися до інших людей? (Ви можете звернути увагу студентів на те, що у молитвах зорамійців часто повторюються такі слова, як *ми* і *нас*).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 31:19–23. Нехай клас слідкує і знайде, на які ще проблеми вказував спосіб поклоніння зорамійців. Запропонуйте студентам розповісти про знайдене.

- Які зміни, на вашу думку, потрібно було б зробити зорамійцям у способі їхнього поклоніння, щоб бути благоговійними й приємними для Господа?

Поясніть, що ми поклоняємося Богу, виявляючи Йому свою любов, благоговіння і відданість. (Ви можете перерахувати ці складові поклоніння на дошці). Ми повинні виявляти своє поклоніння не лише у своєму ставленні й діях під час молитви, посту й відвідування Церкви, але й у своїй налаштованості та діях впродовж кожного дня. Закличте студентів оцінити, наскільки вони є зосередженими й щирими у своєму поклонінні.

Попросіть студентів назвати різні способи, в які ми можемо поклонятися Богу належним чином. Дайте їм достатньо часу, щоб поділитися своїми ідеями. Ви можете попросити когось зі студентів записувати ці ідеї на дошці.

- З якою налаштованістю нам слід поклонятися? Як нам зберігати цю налаштованість упродовж всього дня?



Аби допомогти студентам зрозуміти, як наше ставлення впливає на наше поклоніння, попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Часто поклоніння пов’язане з певними діями, але справжнє поклоніння вимагає особливої налаштованості розуму.

Налаштованість на поклоніння пробуджує найглибші почуття вірності, палкої любові і благоговійного страху. Поклоніння об’єднує любов і благоговіння в стан відданості, який наближує наш дух до Бога” (*Pure in Heart* [1988], 125).

Запропонуйте студентам написати у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань стислу оцінку їхнього теперішнього способу поклоніння та їхньої налаштованості на поклоніння в таких категоріях: щоденна особиста молитва, щоденне особисте вивчення Писань, виконання заповідей, щотижневе відвідування церкви та прийняття причастя. Попросіть студентів поставити за мету поліпшити своє особисте щоденне поклоніння.

### Алма 31:24–38

#### *Алма моляться про силу і про те, щоб їм вдалося привести зорамійців назад до Господа*

Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 31:24–25 і знайти, що в налаштуванні й поведінці зорамійців вказувало на їхнє відступництво? Попросіть студентів назвати те, що вони знайшли.

Поясніть, що Алма, побачивши злочестивість зорамійців, почав молитися. Попросіть студентів розбитися на пари. Нехай вони в парах вивчать Алма 31:26–35 і обговорять вказані далі запитання. (Ви можете дати ці запитання як роздатковий матеріал або написати їх на дошці до початку уроку).

- На чому була зосереджена молитва зорамійців? (На них самих).
- На чому була зосереджена молитва Алми? (На допомозі іншим. Навіть коли Алма молився про самого себе та своїх товаришів, він просив про силу, щоб служити зорамійцям).
- Які елементи Алминої молитви ви хотіли б ввести у свої особисті молитви?

Напишіть на дошці наступне:

*Якщо ми молимося і діємо з вірою, ...*

Поясніть, що після того, як Алма помолився про допомогу, щоб вплинути на зорамійців, він та його товариші почали служити, “не задумуючись про себе” (Алма 31:37).

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 31:36–38 і знайти, які благословення прийшли до Алми та його товаришів, коли ті отримали благословення священства і взялися за проповідання євангелії. (Ви можете пояснити, що в Алма 31:36 фраза “поклав руки свої на тих, хто був з ним” означає рукопоклад їх).

- Які благословення прийшли до Алми та його товаришів завдяки молитвам і діям?

Як би ви закінчили речення, записане на дошці, беручи до уваги те, про що ви дізналися з прикладу Алми та його товаришів? (Студенти можуть дати кілька різних відповідей, які є правильними. Підсумуйте їхні відповіді, дописавши на дошці незакінчене речення так: **Якщо ми молимося і діємо з вірою, Господь зміцнить нас в наших випробуваннях.**

Поясніть, що після молитви Алма зі своїми товаришами виявили віру тим, що вирушили працювати і, служачи Господу, довірилися Йому у питаннях свого забезпечення. Запропонуйте студентам наслідувати приклад Алми і молитися з вірою.

#### **Закликайте студентів ставити собі мету застосовувати вивчене**

Президент Томас С. Монсон навчав, як важливо запрошувати студентів діяти відповідно до того, що вони вивчають у класній кімнаті: “Мета навчання євангелії ... полягає не в тому, аби спрямувати “потік інформації” в голови студентів. ... Мета в тому, щоб надихнути кожну людину думати про євангельські принципи, відчувати їх, а потім щось зробити, щоб жити відповідно до цих принципів”...

Я слухаю і забуваю;  
я бачу і пам’ятаю;

я роблю і навчаюся” (in Conference Report, Oct. 1970, 107–108).

## Алма 32

## Вступ

Побачивши на власні очі відступницьку форму поклоніння зорамійців, Алма та його товариші взялися проповідувати їм слово Бога. Їхні старання почали приносити певний результат серед бідних людей,

яких було вигнано з їхніх синагог. Порівнюючи слово Бога з сіменем, Алма навчав цих людей, як отримати слово Бога і збільшити їхню віру.

## Рекомендації для навчання

## Алма 32:1–16

*Смиренні зорамійці показують, що вони готові почути слово Бога*

Запропонуйте студентам уявити, що ви—друг, в якого запитали, як можна знати, що євангелія Ісуса Христа є істинною. Спитайте їх, що б вони сказали, аби допомогти вам отримати свідчення.

Після того, як студенти поділяться своїми думками, напишіть на дошці *Як отримати і зміцнювати свідчення*. Скажіть студентам, що на цьому уроці ви будете складати список принципів та ідей, які вони знайдуть стосовно того, як отримати й зміцнювати свідчення.

Нагадайте студентам, що Алма та його товариші побачили, що зорамійці, група нефійців-відступників, поклоняються не так, як це належить робити. Алму засмутила злочестивість цих людей, і він молився про втішення та силу, щоб мати здатність навчати їх. (Див. Алма 31).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 32:1–3. Нехай клас знайде, хто саме із зорамійців виявив цікавість до місіонерського послання. Попросіть їх поділитися знайденим.

- На що, відповідно до Алма 32:3, були бідні ці люди? (“Вони були бідними на речі світу; і також вони були бідними серцем”).
- Що, на вашу думку, означає бути “бідними серцем”?

Аби допомогти студентам відповісти на це запитання, запропонуйте кільком з них по черзі прочитати вголос Алма 32:4–12. (Студенти можуть висловити думку, що бути бідними серцем означає бути смиренними, каються й бути готовими почути слово Бога).

- Як запитання, що знаходиться в Алма 32:5, вказує на те, що зорамійці були бідними серцем?
- Як бідність привела цю групу зорамійців до благословень?
- Чого навчають ці вірші про отримання й зміцнення свідчення? (Коли студенти будуть називати різні принципи, запишіть їх під заголовком на дошці. Прослідкуйте, щоб вони назвали такий принцип: **Покірність готує нас до отримання слова Бога**).
- Чому покірність є такою необхідною для отримання й зміцнення свідчення?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 32:13–16. Нехай клас знайде два різні шляхи, якими люди можуть стати покірливими. (Люди можуть вибрати самим стати покірливими, або вони можуть бути змушені стати покірливими).

- Що ми можемо дізнатися з цих віршів про покірність? (Допоможіть студентам визначити такий принцип: **ми більш благословенні, коли вибираємо упокоритися самі, ніж коли нас змушують упокоритися**. Чому, на вашу думку, краще вибрати упокоритися самим?
- Що, на вашу думку, означає самим упокорюватися “через слово”? (Алма 32:14). Як це може стосуватися нашої налаштованості в церкві, в семінарії або під час сімейного вивчення Писань?

## Алма 32:17–43

### Алма навчає зорамійців, як збільшити їхню віру

Поясніть, що Алма вказує на неправильне розуміння, якого дотримувалися багато людей стосовно отримання свідчення. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 32:17–18, а клас нехай знайде, у чому полягає це неправильне розуміння.

- Яке неправильне розуміння мали багато людей стосовно отримання свідчення?
- Чому неправильно вимагати ознаки, а потім повірити? (Ви можете нагадати студентам приклад Шерема в Книзі Якова 7:13–16 і приклад Коригора в Алма 30:43–52. Ви також можете прочитати їм Учення і Завіти 63:9, аби наголосити, що ознаки є наслідком віри, а не тим, чого ми можемо вимагати перш, ніж повіримо).

Поясніть, що Алма навчав людей, що таке віра. Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 32:21 і знайти, яке визначення віри дає Алма. Зазначте, що цей вірш призначений для опанування. Ви можете запропонувати, щоб студенти позначили його так, щоб його було легко знаходити.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 32:22 і знайти пораду стосовно того, як отримати й зміцнювати свідчення. Запросіть їх поділитися своїми знахідками.

Допишіть *Пам'ятати милість Бога і Повірити в Боже слово* до списку на дошці.

- Чому ці дії важливі для розвитку нашої віри?

Поясніть: Алма, щоб допомогти зорамійцям зрозуміти, як повірити в слово Бога, запропонував їм провести дослід.

- Чому люди проводять наукові досліді? (Щоб дізнатися, чи правильною є якась теорія або ідея).

Попросіть студентів описати досліді, які вони проводили на уроках з природничих дисциплін або за інших обставин. Допоможіть їм зрозуміти, що досліді вимагають якоїсь дії з боку дослідників, а не просто припущень. Процес отримання або зміцнення свідчення також вимагає дії.

Нехай хтось зі студентів прочитає вголос Алма 32:27. Попросіть клас знайти, який дослід запропонував провести Алма зорамійцям. Допишіть *Зробити дослід над словом* до списку на дошці.

- Що, на вашу думку, мав на увазі Алма, коли запропонував “зробити дослід над [його] словами”?
- Як ви думаєте, що мав на увазі Алма, коли сказав: “Якщо ви прокинетесь і пробудите сили свого розуму”? (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що слова *сили розуму* стосуються нашої здатності думати, діяти і досягати чогось. Алма запропонував людям зробити дослід над його словами. Ви можете додати слова *Прокинутися і пробудити сили свого розуму* до списку на дошці.
- Що, на вашу думку, означає “скорист[ати]ся ... принаймні частинкою віри”?

Аби допомогти студентам з'ясувати, як вони можуть розпочати такий дослід у своєму житті, попросіть їх подумки прочитати Алма 32:28.

- З чим Алма порівнював слово Бога? (З насінням).
- Які є джерела Божого слова? (Серед відповідей повинні бути: Писання, вчення пророків останніх днів і особисті одкровення від Святого Духа).
- Що, як сказав Алма, ми повинні зробити з цим “насінням”?

Напишіть відповіді студентів на дошці. Ви можете написати їх під написом *Зробити дослід над словом*, які ви написали раніше. У списку можуть бути такі кроки:

1. Знайти місце слову (тобто насінню), щоб посадити його у ваше серце.
2. Не відкидати слово вашою невірою.
3. Відчутти, як слово “розбухає” в вас.

Аби допомогти студентам зрозуміти те, що вони прочитали про цей дослід, поставте наступні запитання:

- Як слово Бога, подібно до сімені, може бути посаджене в наше серце? (Відповіді можуть бути такими: воно може збільшуватися, воно може зміцнювати нас і нам потрібно жити його).



### Алма 32:21

є віршем для опанування. Зверніться до ідеї для навчання, що в кінці цього уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.

Коли студенти будуть вести обговорення, порівнюючи слово Бога із сіменем, запропонуйте їм подумки прочитати Алма 33:22–23. Перед тим, як вони почнуть читати, попросіть їх звернути увагу, як Алма пояснює, що означає “це Слово”. Допоможіть їм зрозуміти, що воно стосується Ісуса Христа і Його Спокути.

- Що, на вашу думку, означає “знайти місце” для слова, щоб воно було посаджене в наше серце? (Див. Алма 32:28). Серед відповідей можуть бути: нам потрібно відкрити своє серце; нам потрібно виділити час у своєму житті для вивчення Писань).
- Що, на вашу думку, означає відчувати, як слово Бога “розбух[ає]” всередині вас? Якщо слово Бога розбухає в нас, то що відбувається з нашим свідченням і вірою?
- Коли слово Бога збільшувало вашу душу і освітлювало ваше розуміння?

Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос з Алма 32:29–34. Нехай клас слідує і знайде слова і фрази, які описують, що ми можемо дізнатися про слово Бога. Потім попросіть студентів прочитати слова і фрази, які вони знайшли, і пояснити, чому вони вибрали саме їх. Вкажіть на зображене на дошці й запитайте:

- Чому наша віра після проведення цього досліді все ще не є повною? Як ви вважаєте, що ще вам потрібно зробити для отримання стійкого свідчення про євангелію?
- Як процес вирощування дерева нагадує процес зміцнення свідчення?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 32:35–40. Нехай клас знайде пораду Алми стосовно того, як завершити цей дослід.

- Що, відповідно до Алма 32:37–40, повинні ми робити, аби наша віра в слово Бога продовжувала зростати? (Допишіть *Підживлювати слово* у список на дошці).
- Як ми можемо підживлювати це слово? (Серед відповідей можуть бути: ми можемо кожного дня вивчати Писання, молитися про провід під час цього вивчення, шукати, як застосовувати Писання і вчення пророків останніх днів у своєму житті, ділитися тим, про що дізналися).
- Що стається, коли ми не турбуємося про дерево і не підживлюємо його? Що стається, коли ми зневажаємо слово Бога, яке було посаджене в наше серце?

Попросіть студентів написати у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань, що вони дізналися з розділу Алма 32 про те, як отримати й зміцнювати свідчення. Ви також можете запропонувати їм написати ці висновки у своїх примірниках Писань на полях біля Алма 32:37–43.

Запропонуйте студентам прочитати класу, що вони написали. Коли вони будуть читати, прослідкуйте, щоб прозвучала така думка: **якщо ми старанно підживлюємо Боже слово у своєму серці, то наша віра в Ісуса Христа і наше свідчення про Нього та Його євангелію будуть зростати.**

Попросіть студентів прочитати Алма 32:41–43 і знайти, як Алма описує дерево і його плід.

- Де ще у Книзі Мормона є опис дерева і його плоду, який є “солодшим за все”? (Можливо, вам потрібно нагадати студентам, що опис дерева життя знаходиться в 1 Нефій 8:11–12 і 1 Нефій 11:9–24).
- Що символізують дерево та його плід у видінні Легія і Нефія про дерево життя? (Дерево символізує любов Бога, яка виявляється через Спасителя і Його Спокуту, а плід цього дерева символізує благословення, які ми можемо отримати завдяки Спокуті. Див. урок 12 у цьому посібнику).
- Як у видінні Легія і Нефія люди дістаються до цього дерева? (Тримаючись за жезл із заліза, який символізує слово Бога). Як це схоже на Алмине порівняння слова Бога і насіння?

Запропонуйте кільком студентам поділитися тим, як вони зробили те, що описано в розділі Алма 32. Спитайте їх, як це вплинуло на їхнє життя. Ви можете поділитися власним досвідом про те, як відчули силу слова Бога.

 **Вірш для опанування—Алма 32:21**

Попросіть студентів прочитати Алма 32:21, щоб визначити, як люди в наведених далі ситуаціях виявляють або не виявляють віру.

1. Молода жінка спочатку хоче мати матеріальний доказ того, що Книга Мормона є істинною, а потім вже повірить в її істинність.
2. Молодий чоловік чує, що всі гідні молоді чоловіки повинні відслужити на місії повного дня. І хоч його сім'я бідна, він все ж таки вирішив служити на місії і готується до неї.
3. Молода жінка хоче очиститися від своїх гріхів через Спокуту Ісуса Христа. Вона знає, що їй потрібно сповідатися у певних гріхах своєму єпископу, щоб повністю покаятися. Вона домовляється про зустріч зі своїм єпископом.

*Примітка:* Можна скористатися цією ідеєю під час уроку, коли ви будете розповідати про уривок з Писань, призначений для опанування, або ви можете скористатися нею наприкінці уроку.

# Програма домашнього навчання

## Алма 25–32 (Блок 18)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

#### Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Алма 25–32 (блок 18), не призначений бути частиною вашого уроку. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Алма 25–29)

Студенти, читаючи про радість Алми, яка прийшла до нього та його братів від успішного проповідування євангелії, дізналися про наступні принципи євангелії: Коли ми упокорюємося самі, тоді Господь зміцнює нас і використовує як знаряддя у Своїх руках; ми відчуваємо радість, якщо віддано служимо Господу і Його дітям. З того, що ламанійці повернулися до євангелії і відмовилися братися за зброю, студенти дізналися, що коли ми цілком навернені до Господа, то дотримуємося заповітів, які уклали з Ним. З прикладу Алми студенти зрозуміли, що ми будемо відчувати радість, допомагаючи іншим покаятися і прийти до Ісуса Христа.

#### День 2 (Алма 30)

Читаючи про вчення Коригора, антихриста, студенти дізналися, що Сатана використовує лжечення, щоб спокусити нас на вчинення гріха. Алма відповів на вчення Коригора, заявивши, що все свідчить про Бога як Всевишнього Творця. Прочитавши про те, що Коригора було затоптано до смерті, студенти зрозуміли принцип, записаний Мормоном: “Диявол не буде підтримувати своїх дітей [тобто своїх послідовників] в останній день” (Алма 30:60).

#### День 3 (Алма 31)

Студенти, прочитавши про намір Алми відвернути зорамійців від відступництва, дізналися про такі принципи: Якщо ми вивчаємо слово Бога, воно направлятиме нас робити те, що є правильним. Щоденні старання, з якими ми молимося і виконуємо заповіді, зміцнюють нас проти спокуси. Якщо ми молимося і діємо з вірою, то будемо отримувати божественну допомогу у своїх випробуваннях.

#### День 4 (Алма 32)

Прочитавши про успіх, якого домогся Алма у проповідуванні серед бідних зорамійців, студенти дізналися, що упокорення готує нас до отримання слова Бога. Алма порівняв виявлення віри з садінням насіння і підживленням його. Студенти дізналися: якщо ми старанно підживлюємо свою віру в Боже слово у своєму серці, то наша віра в Ісуса Христа і наше свідчення про Нього та Його євангелію будуть зростати.

### Вступ

Почніть цей урок із вправи, яка допоможе студентам прагнути стати знаряддям в Божих руках. Проте основна частина цього уроку буде зосереджуватися на наслідках, до яких призводять віра в хибні уявлення та дотримання їх, на протиположності вірі в слово Бога і дотриманню його, як це показано в розділах Алма 30–32.

### Рекомендації для навчання

#### Алма 25–29

*Аммон і сини Мосії пишаються в Господі, оскільки багато ламанійців повернулися до євангелії*

Як записано в розділі Алма 26, Аммон та його брати раділи тому, що мали такий успіх в Господній роботі. Нехай студенти прочитають Алма 26:1–4, 11–13 і знайдуть, чого досягли Аммон та його брати і як їм це вдалося. Нагадайте студентам, що ці вірші вчать про наступний принцип: **Якщо ми упокорюємо себе, то Господь зміцнює нас і використовує як знаряддя у Своїх руках.**

#### Алма 30

*Коригор висміює вчення про Христа*

Покажіть класу якусь насіння. Попросіть їх навести підходи, на їхню думку, приклади того, що може вирости з насіння. Крім деяких рослин, фруктів та овочів, які студенти, можливо, вже згадали, зазначте, що цілком можливо, що з насіння може вирости рослина, яка дає гіркі чи навіть отруйні плоди або може заглушити інші хороші рослини.

Напишіть на дошці слова *уявлення* і *вірування*, а потім запитайте: Чим уявлення або вірування можуть нагадувати насіння?



Поясніть, що студенти, вивчаючи та обговорюючи на сьогоднішньому уроці розділи Алма 30–32, будуть порівнювати наслідки дотримання хибних уявлень з наслідками дотримання Божого слова.

Попросіть студентів пояснити, хто такий був Кориґор. Запропонуйте їм прочитати Алма 30:12–18, 23 і визначити, яким хибним уявленням навчав Кориґор. Дайте достатньо часу, щоб вони прочитали цей уривок, а потім попросіть їх написати на дошці чи аркуші паперу два—три хибні уявлення Кориґора, які, на їхню думку, могли бути особливо небезпечними для релігійних вірувань якоїсь людини. Потім поставте такі запитання:

- До яких вчинків могли б підштовхнути ці уявлення? (Під час відповідей студентів зазначте, що уявлення, яке підштовхує до дії, подібне до насіння, яке проростає і стає рослиною).
- До яких дій, відповідно до Алма 30:18, підштовхували людей вчення Кориґора? (Під час відповідей студентів наголосіть на тому, що **Сатана вдається до лжевчень, аби спокусити нас на вчинення гріха**).

Запропонуйте студентам підсумувати те, що сталося з Кориґором. (Якщо студентам потрібно допомогти, запропонуйте їм прочитати стислий зміст до розділу Алма 30 або прочитати Алма 30:52–53, 59–60).

## Алма 31

*Алма очолює місію, щоб повернути зорамійських відступників до віри*

Нагадайте студентам, що зорамійці вірили в хибні уявлення і вдавалися до неправильних, тобто відступницьких, форм поклоніння. З вірша Алма 31:5 ми дізнаємося: **якщо ми вивчаємо слово Бога, воно направлятиме нас робити те, що є правильним**.

## Алма 32

*Алма навчає бідних зорамійців, як виявляти віру*

Нагадайте студентам, що хоч багато хто із зорамійців і відмовився отримати слово Бога, усе ж Алма почав здобувати успіх

серед бідних зорамійців. Він навчав їх, як виявляти віру. Нехай студенти продивляться Алма 32:21, це вірш, призначений для опанування. Попросіть їх пояснити, чого цей вірш навчає їх про віру.

Нагадайте студентам, що Алма використав насіння, щоб навчати про процес розвитку віри. Потім поставте такі запитання:

- Які фрази в Алма 32:28 вказують, що насіння, у цьому випадку слово Бога, є добрим?
- Як впливає слово Бога на нас, якщо ми дозволяємо йому бути посадженим у своєму серці?

Скажіть студентам, що Алма спонукав зорамійців провести дослід зі словом, тобто посадити його у своєму серці і зробити це вірою в нього і діяти за словом. Попросіть їх прочитати Алма 33:22–23 і знайти, яке “слово” особливо хотів Алма, щоб люди посадили у своєму серці. Ви можете запропонувати студентам написати ці вірші як перехресне послання на полях біля Алма 32:28.

Нехай студенти прочитають Алма 32:28–29, 31, 37, 41–43 і знайдуть, які нагороди ми отримуємо за віру в слово Бога та дії за ним. Під час відповідей студентів прослідкуйте, щоб для них був зрозумілим наступний принцип: **Якщо ми старанно підживлюємо у своєму серці віру в Боже слово, то наша віра в Ісуса Христа і наше свідчення про Нього та Його євангелію будуть зростати**.

Щоб завершити цей урок, запросіть студентів прочитати їхню відповідь на завдання 4 в уроці 4, написану ними в їхніх щоденниках для вивчення Писань,—про результати, які вони помітили у своєму житті, коли провели дослід, описаний Алмою в розділі Алма 32.

## Наступний блок (Алма 33–38)

Яка небезпека криється у відкладанні покаєння? Амулек відповідає на це запитання і застерігає. Також Алма наприкінці свого життя дає поради двом своїм синам. Він докладно розповідає про своє навернення: він був тим, хто боровся проти Бога, а став тим, хто бореться за Бога, також про те, що він відчув, коли позбувся провини й болю від скоєних ним гріхів.

## Алма 33

## Вступ

Група зорамійців захотіла дізнатися, як виконати пораду Алми—посадити слово Господа у своєму серці та виявити віру. З Писань Алма навчав цих людей про поклоніння, молитву й милість, яку ми можемо отримати від Бога завдяки Спасителю. Він закликав цих людей сподіватися на Ісуса Христа і вірити в силу Його Спокути.

*Примітка:* В уроці 94 для трьох студентів передбачена можливість навчати. Ви можете зараз вибрати трьох студентів і дати їм копії з призначених частин уроку 94, щоб вони встигли підготуватися. Заохотьте їх вивчати матеріал уроку з молитвою і прагнути провodu Святого Духа, аби їм знати, як адаптувати урок до потреб тих, хто навчається з ними в цьому класі.

## Рекомендації для навчання

## Алма 33

*Алма навчає зорамійців, щоб вони почали вірити в Ісуса Христа*

Напишіть на дошці слово *виявляти*.

- Що означає виявляти або показувати щось? (Коли студенти будуть відповідати на це запитання, ви можете попросити когось із них продемонструвати, як він чи вона робить якусь вправу своїми руками, наприклад, віджиматися від підлоги, або ногами, наприклад, бігти на місці).

Нехай студенти подумки прочитають Алма 33:1 і визначать, що саме зорамійці виявили бажання зрозуміти. Нехай студенти назвуть свої відповіді, а потім напишіть на дошці таке запитання: *Як ми виявляємо віру?* Попросіть студентів дати щонайменше три відповіді на це запитання, коли вони будуть вивчати й обговорювати розділ Алма 33.

Поясніть, що Алма, почавши відповідати на запитання зорамійців про те, як виявляти віру, виправив хибне уявлення, які ті мали стосовно поклоніння. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 33:2. Нехай клас визначить, яким було хибне уявлення зорамійців стосовно поклоніння Богу.

- Чому ці зорамійці вважали, що вони не можуть поклонятися Богу? (Тому що їм не було дозволено входити в їхні синагоги).

Попросіть студентів підсумувати те, що вони дізналися з розділу Алма 31 про спосіб поклоніння зорамійців. (Див. Алма 31:22–23. Раз на тиждень зорамійці виголошували в синагозі одну й ту саму молитву і більше не говорили про Бога впродовж тижня).

- Чому відвідування церкви є важливою частиною нашого поклоніння? Як ще ми можемо поклонятися Богу, крім щотижневого відвідування церковних зборів?

Поясніть, що Алма цитував учення пророка, якого звали Зинос, щоб виправити хибні уявлення зорамійців стосовно поклоніння Богу. Попросіть студентів подумки прочитати Алма 33:3 і знайти, яким словом Алма замінив слово *поклоніння*. (Словом *молитва*).

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 33:4–10 і визначити всі обставини й умови, за яких, як сказав Зинос, він молився.

- Коли і де молився Зинос?
- Чого навчав Алма про поклоніння, цитуючи слова Зиноса? (Допоможіть студентам визначити такий принцип: **ми можемо постійно поклонятися Богу завдяки молитві**).

Зверніть увагу присутніх на запитання на дошці: *Як ми виявляємо віру?* Під цим запитанням напишіть: *Завжди молимося*.

- Як саме молитва виявляє віру в Небесного Батька і Ісуса Христа?

- Коли ви молилися в одній із ситуацій, схожій на згадану Зиносом? Як було дано відповідь на вашу молитву? (Нагадайте студентам, що їм не потрібно ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним).

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 33:4–5, 8–9. Нехай вони знайдуть фрази, що вказують на Божу милість (наприклад, “Ти милосердний” і “Ти був милосердним”).

Аби допомогти студентам побачити зв'язок між Спокутою Ісуса Христа і милістю Небесного Батька, запропонуйте комусь зі студентів прочитати вголос Алма 33:11–16. Нехай клас слідкує і знайде фразу, яка в цих віршах з'являється три рази. (Це фраза “через Свого Сина”, також нехай вони знайдуть фразу “через Твого Сина”. Ви можете запропонувати студентам позначити ці фрази).

- Як ви думаєте, що мав на увазі Зинос, коли сказав: “Ти відвернув геть Свої вироки через Свого Сина”? (Допоможіть студентам визначити таку істину: **Ми отримуємо милість Небесного Батька, у т.ч. й прощення наших гріхів, завдяки Спокуті Ісуса Христа.** Ви можете запропонувати студентам написати цю істину у своїх примірниках Писань на полях Алма 33:11–16).

Аби допомогти студентам краще зрозуміти, що милість ми можемо отримати завдяки Спокуті Ісуса Христа, ви можете прочитати наступну історію, розказану Президентом Гордоном Б. Хінклі:



“Учитель привітався: “Доброго ранку, хлопці! Ми прийшли, щоб провести заняття”. Вони заверещали й підняли неймовірний галас. “Отже, я хочу провести хороший урок, та зізнаюсь, не знаю, як це зробити без вашої допомоги. Припустимо, що в нас є кілька правил. Ви називайте їх мені, а я запишуватиму на дошці”.

Один з хлопців вигукнув: “Не красти!” Інший загорлав: “Не запізнюватися!” І ось на дошці вже написано десять правил.

“А тепер,—сказав учитель,—погане те правило, за порушення якого не існує покарання. Що зробимо з тим, хто порушить ці правила?”

“Знявши з нього куртку, відшмагаємо десять разів по спині”,—сказав хтось із класу.

“Хлопці, та це ж дуже жорстоко! Ви впевнені, що готові витримати це?” Але з класу ще хтось вигукнув: “Я за!”, і вчитель сказав: “Добре, будемо жити за цими правилами! Клас, живімо за порядком!”

Через день чи більше “Великий Том” виявив, що його сніданок хтось украв. Злодія було знайдено, ним виявився маленький голодний хлопчина років десяти. “Ми знайшли злодія, і його необхідно покарати за вашим правилом—десять ударів по спині. А йди-но сюди, Джиме!”—покликав учитель.

Тремтячи, невеличкий хлопчина в наглухо застібнутій куртці повільно підійшов і став благати: “Учителю, ви можете шмагати мене так сильно, як тільки захочете, але, будь ласка, не скидайте з мене куртки!” [ *Примітка:* Ви можете пояснити, що в цій історії слово *шмагати* означає бити когось].

“Скидай-но свою куртку,—сказав учитель.— Ти ж підтримав ці правила!”

“Ой, учителю, не примушуйте мене!”—сказавши так, хлопець все ж взявся розстібати куртку. І що ж побачив учитель? На хлопцеві не було сорочки й оголилося його худе, маленьке скалічене тіло.

“Як я можу шмагати цю дитину,—подумав він.— Але мені необхідно щось зробити, якщо я хочу зберегти порядок в цьому класі”. У класі всі завмерли.

“Джиме, як це так, що ти без сорочки?”

Той відповів: “Мій батько помер, а мама дуже бідна. У мене лише одна сорочка, і сьогодні вона у пранні, я й надів братову велику куртку, щоб мені було тепло”.

Учитель, вагаючись, стояв з батоном в руці. І тут “Великий Том” зіскочив з місця і сказав: “Учителю, якщо ви не проти, відшмагайте мене замість Джиме”.

“Дуже добре, існує закон, який дозволяє, щоб одна людина замішала іншу. Ви всі погоджуєтесь на це?”

З Тома зняли куртку, і після п'яти ударів батіг зламався! Учитель схилив голову на руки й думав: “Як же мені тепер закінчити цю жахливу справу?” Потім він почув у

### Знаходження слів і фраз, що повторюються

Часто пророки наголошують на істинах, повторюючи їх. Коли студенти шукатимуть повторювані слова, фрази та ідеї, попросіть їх поміркувати, якої істини навчає автор і чому важливо зрозуміти її.

класі схлипування, і що ж він побачив? Малий Джім, підійшовши до “Великого Тома”, обома руками обійняв його за шию. “Томе, вибач мені, що я вкрав твій сніданок, але я був страшенно голодний. Томе, я любитиму тебе, аж поки не вму, за те, що ти взяв на себе моє покарання! Так, я любитиму тебе завжди!” [Автор невідомий].

Розповівши цю історію, Президент Хінклі сказав: “Кажучи словами з цієї простої історії, Ісус, мій Викупитель, “взяв на Себе моє покарання” і ваше—за вас” (“Дивовижна і правдива історія Різдва”, *Ліягона*, груд. 2000, сс. 5–6).

- Як ця розповідь стосується Алминого вчення про Спокуту Спасителя? (Якщо потрібно, поясніть, що готовність Тома, щоб “його відлупцювали замість Джіма” символізує Спокуту. Спаситель взяв на Себе покарання за наші гріхи, щоб нам не довелося терпіти це покарання, якщо покаємося).

Поясніть, що процитувавши слова Зиноса, Алма процитував слова Зинокка, ще одного пророка. Прочитайте студентам вголос Алма 33:15–16. Наголосіть, що Небесному Батьку неприємно, коли люди відмовляються зрозуміти те, що зробив для них Його Син.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 33:12–14 і знайти, яким джерелом користувався Алма, коли розповідав про ці вчення.

- Чому Алмі були відомі слова Зиноса і Зинокка? (Бо то були слова з Писань. Ви можете зазначити, що слова Алми у віршах 12 і 14 вказують на те, що зорамійці також мали доступ до Писань. Наголосіть, що **Писання свідчать про Ісуса Христа**).

Під запитанням на дошці напишіть: *Вивчати Писання і вірити написаному в них.*

Скажіть, що Алма звернувся до ще однієї розповіді з Писань, щоб допомогти зорамійцям розвинути в собі віру в Ісуса Христа. Покажіть ілюстрацію “Мойсей і мідяний змії” (62202 192; *Альбом “Евангелія в мистецтві”* [2009], № 16). Підсумуйте цю розповідь, пояснивши, що коли Мойсей вів ізраїльтян по пустині, багато людей почали бунтувати проти нього та Господа. У відповідь на їхній непослух Господь послав отруйних зміїв, які кусали людей. Люди звернулися по допомогу до Мойсея. Той молився за народ і отримав настанову виготовити змія та виставити його на жердині, аби люди на нього дивились. Мойсей послухався і виготовив змія з міді. (Див. Числа 21:4–9). Нехай хтось зі студентів прочитає вголос Алма 33:19–20. Запропонуйте класу з’ясувати, що сталося з тими, хто дивився на мідяного змія, і що сталося з тими, хто вирішив не дивитися на мідяного змія.

- Чому, відповідно до Алма 33:20, багато людей вибрало не дивитися?

Попросіть студентів поміркувати над тим, чи вибрали б вони дивитися на змія, якби опинилися в тій ситуації?

Покажіть ілюстрацію “Розп’яття” (62505 192; *Альбом “Евангелія в мистецтві”*, № 57). Поясніть, що мідяний змія на жердині був “символом” (Алма 33:19). Іншими словами, він був символом того, що мало статися у майбутньому. Він символізував Ісуса Христа на хресті (див. Іван 3:14).

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 33:21–23 і знайти, чому Алма вважав доцільним розповісти цю історію зорамійцям. Нехай студенти дадуть свої відповіді, а потім знову приверніть їхню увагу до запитання на дошці: *Як ми виявляємо віру?*

- Чого може навчити нас розповідь про зорамійців та мідяного змія стосовно того, що ми повинні робити, аби духовно зцілитися?
- Яка відповідь на це запитання дається в Алма 33:22–23? (Студенти повинні визначити таку істину: **Ми виявляємо віру, вибираючи вірити в Ісуса Христа та Його Спокуту**).

Під запитанням на дошці напишіть: *Віriamo в Ісуса Христа та Його Спокуту.*

- Які вчинки або яку налаштованість ви помічаєте за людьми, які вірять у Спокуту Спасителя?

Аби наголосити, що віра в Ісуса Христа є вибором, який ми робимо, приверніть увагу студентів до такої фрази в Алма 33:23: “І саме все це ви можете зробити, якщо побажаєте”. Ви можете запропонувати студентам позначити цю фразу.

Напишіть на дошці наведене далі твердження і запропонуйте студентам переписати його в їхні примірники Писань. (Це твердження знаходиться в “Inquire of the Lord” [Звернення до вчителів релігії ЦСО, 2 лютого 2001 р.], 1, si.lds.org).



*“Кожна дитина в кожному поколінні обирає віру або зневіру. Віра не успадковується; вона є вибором” (Президент Генрі Б. Айрінг).*

Попросіть студентів відповісти у зошитах для класних занять або у щоденниках для вивчення Писань на одне із вказаних далі запитань. (Ви можете написати ці запитання на дошці перед уроком, підготувати їх як роздатковий матеріал або ж прочитати їх повільно, щоб студенти могли записати).

- Як ваш вибір вірити у Спасителя впливав на ваше повсякденне життя?
- Як зміцнило вашу віру в Небесного Батька і Ісуса Христа особисте вивчення Писань?
- Як зміцнила вашу віру в Небесного Батька і Ісуса Христа щоденна особиста молитва та поклоніння?
- Як ви вважаєте, що Небесний Батько хотів би, щоб ви робили для виявлення більшої віри?

Запросіть кількох студентів дати їхні відповіді. Свідчіть про те, яким важливим є вибір вірити в Спасителя.

## Алма 34–35

## Вступ

Після того, як Алма навчав зорамійців вірити в Сина Божого, Амулек проголосив своє власне свідчення про Ісуса Христа, ставши другим свідком. Амулек, Алмин напарник, наголосив, що Спокута Ісуса Христа є необхідною для спасіння всього людства і що люди можуть отримати всі благословення Спокути, якщо виявлять віру в покаяння. Багато зорамійців прислухалися

до запрошення Амулека покаятись. Коли зорамійці, які покаялися, були вигнані з тієї землі їхніми злочестивими правителями та священиками, нефійці та народ Аммона дали їм їжу, одяг та землю для їхнього успадкування. У результаті цього ламанійці та зорамійці, які не покаялися, розпочали приготування до війни проти нефійців і народу Аммона.

**Навчайте Духом і свідчіть про Ісуса Христа**

Робіть усе можливе, щоб створити атмосферу, в якій студенти можуть навчатися Святим Духом. Один з найкращих способів для створення такої атмосфери—зосередити ваші приклади й обговорення на Спасителеві, часто свідчити про Нього і надавати студентам можливість свідчити про Нього.

## Рекомендації для навчання

## Алма 34:1–14

## Амулек навчає зорамійців про Спокуту Ісуса Христа

До початку уроку напишіть на дошці наведені далі твердження. Попросіть студентів написати в зошитах для класних занять або аркушах паперу, правильним чи ні є, на їхню думку, кожне з цих тверджень.

1. Коли Ісус Христос спокутував гріхи людства, Він страждав тільки за праведних людей.
2. Щоб бути спасеними, усім людям потрібна Спокута.
3. Будь-яка людина може спокутати гріхи іншої людини або сплатити за них.

Дайте студентам достатньо часу, щоб вони написали свої відповіді, а потім нагадайте їм, що Алма навчав групу зорамійців про те, як отримати слово Бога і виявляти віру в Ісуса Христа (див. Алма 32–33). Підсумуйте Алма 34:1–7, пояснивши, що після Алми власним свідченням про Спасителя поділився Амулек. Попросіть студентів самостійно знайти, чого навчав Амулек в Алма 34:8–9, 11, і визначити фрази, які вказують на правильність чи неправильність кожного з тверджень, написаних на дошці. Потім розгляньте ці твердження класом. Правильно буде відповісти так:

1. Неправильно—“Він спокутає гріхи світу” (Алма 34:8).
2. Правильно—“Повинно бути зроблено спокутування, бо інакше все людство повинно неминуче загинути” (Алма 34:9).
3. Неправильно—“Немає жодної людини, яка б могла жертвувати своєю власною кров'ю і цим спокутувати гріхи іншої” (Алма 34:11).

Після того, як студенти обговорять відповідь на твердження 3, спитайте:

- Як ви думаєте, чому Ісус Христос був єдиним, Хто міг спокутати гріхи світу?

Щоб допомогти студентам відповісти на це запитання, попросіть їх подумки прочитати Алма 34:10, 14. Потім прочитайте наступні висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Його Спокута є нескінченною, тобто вона не має кінця. Вона також була нескінченною в тому, що все людство буде спасеним від смерті, в якій немає кінця. Вона була нескінченною, виходячи з Його неосяжних страждань. ... Вона була нескінченною за масштабом, бо мала статися один раз для всього людства. А милість Спокути простягається не лише на незліченну кількість людей, але й на незліченну кількість створених Ним світів. Вона була нескінченною, перевищуючи будь-яке людське сприйняття виміру або смертне розуміння.

Ісус був єдиним, Хто міг принести таку нескінченну спокуту, оскільки Він був народжений від смертної матері та безсмертного Батька. Завдяки цьому унікальному праву за народженням Ісус був нескінченною Істотою” (“The Atonement”, *Ensign*, Nov. 1996, 35).



“Згідно з вічним законом ця Спокута вимагала особистої жертви безсмертної істоти, яка не була б підвладна смерті. Усе ж Він повинен був померти і повернути Своє тіло знову. Спаситель був єдиним, Хто міг це зробити. Від Своєї матері Він успадкував силу померти. Від Свого Батька Він отримав силу над смертю” (“Constancy amid Change”, *Ensign*, Nov. 1993, 34).

- Як те, чого навчав Амулек, і ці слова старійшини Нельсона допомагають нам зрозуміти, чому Ісус Христос був єдиним, Хто міг спокутати гріхи світу?
- Який би ви зробили висновок з вивченого в розділі Алма 34 про Спокуту Ісуса Христа. (Студенти можуть назвати різні істини, але переконайтеся, чи розуміють вони, що **нескінченна і вічна Спокута Ісуса Христа робить спасіння можливим для всього людства**).

Аби допомогти студентам більше цінувати необхідність Спокути в плані спасіння, даному Небесним Батьком, можна провести вказану далі вправу. Ви також можете адаптувати цю вправу до потреб та інтересів студентів, яких навчаєте.

Напишіть на дошці таку фразу: *Уявіть собі життя без ...*

Покажіть щось з того, що молодь цінує (наприклад, мобільний телефон) і запитайте:

- Як ви вважаєте, яким би було життя без цього предмета?

Потім підніміть пляшку чи склянку води (або щось необхідне для підтримання життя).

- Яким би було життя без води?

Після того, як студенти обговорять необхідність води, закінчіть речення на дошці, щоб воно мало звучати так: *Уявіть собі життя без Спокути Ісуса Христа*.

- Наскільки б іншим було життя без Спокути Ісуса Христа? (Дайте студентам хвилинку на обдумування цього запитання, а потім попросіть їх відповісти. Якщо дозволяє час, ви можете запропонувати їм письмово відповісти на це запитання).

## Алма 34:15–41

### *Амулек навчає зорамійців, як виявляти віру в покаєння*

Зазначте, що хоч Ісус Христос здійснив Спокуту для всіх людей, ми не автоматично отримуємо всі її благословення. Амулек навчав, що нам потрібно робити для отримання всіх благословень, доступних завдяки Спокуті. Попросіть студентів подумки прочитати Алма 34:15–17 і знайти фразу, яку Амулек сказав чотири рази. (“Віра в покаєння”).

- Що ми можемо дізнатися з Алма 34:15–17 про те, що ми повинні робити для отримання всіх благословень Спокути? (Переконайтеся, чи студенти розуміють, що **для отримання всіх благословень Спокути, ми повинні мати віру в покаєння**).
- Як ви вважаєте, що означає мати віру в покаєння?

Щоб допомогти студентам зрозуміти, що означає виявляти віру в покаєння, прочитайте наведені далі слова президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства:

“Щоб покаятись, нам потрібна тверда віра в Христа. ... Віра в Христа змінить наші думки, уявлення і поведінку, що не перебувають в гармонії з волею Бога. ... Покаєння означає зміну розуму і серця—ми припиняємо робити погане і починаємо чинити правду” (“Рубіж повернення”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2007, с. 100).

- Чому важливо зрозуміти, що покаєння вимагає, аби ми не лише припинили робити те, що є неправильним, але й почали робити те, що є правильним?
- Які благословення, відповідно до Алма 34:16, ми отримуємо, якщо маємо віру в покаєння?
- Що станеться, якщо ми не маємо віри в покаєння? (Ви можете пояснити, що фраза “піддається цілковитому закону вимог справедливості” означає страждати від всіх наслідків наших гріхів і поплатитися благословеннями вічного життя).
- Чим, відповідно до Алма 34:17, ми можемо виявити віру в покаєння?

Попросіть студентів прочитати подумки Алма 34:17–28. Нехай вони знайдуть, чого навчав Амулек зорамійців про молитву, у т.ч. й коли та про що молитись.

- Чого навчав Амулек про молитву, що стосується вашого життя? Як ви вважаєте, чому молитва є важливою складовою виявлення віри в покаяння?
- Амулек сказав, що наші молитви нічого не дадуть, тобто будуть марними, якщо ми не допомагаємо тим, хто навколо нас (див. Алма 34:28). Чому, на вашу думку, це так?

Аби допомогти студентам поміркувати над ще й іншими способами виявлення віри в покаяння, попросіть їх відповісти на запитання, вказані в таких прикладах:

1. У молодого чоловіка з'явилася звичка казати погані слова. Як саме він міг би виявити віру в покаяння, щоб звільнитися від цієї звички? (Серед відповідей можуть бути такі: молитися про допомогу, просити допомоги у членів сім'ї та друзів, брати участь у заходах, на яких відчувається вплив Духа).
2. Молода жінка і молодий чоловік увійшли у неприйнятні стосунки. Вони відчули, що Святий Дух підказав їм негайно припинити ці стосунки. Як те, що вони прислухалися б до цієї підказки, вказувало б на їхню віру в покаяння? Які ще кроки потрібно було б їм зробити, аби переконатися, що вони знаходяться на шляху до повного покаяння? (Серед відповідей можуть бути: звернутися по допомогу до єпископа або президента філії і молитися про силу й прощення).
- Що означає відкладати щось? З яких причин люди щось відкладають?

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 34:33 і знайти, що Амулек порадив зорамійцям не відкладати. Нехай кілька студентів по черзі прочитають вголос Алма 34:32–35. Коли вони будуть читати, нехай клас зверне увагу на те, якими будуть наслідки, якщо ми відкладаємо наше покаяння. Нехай студенти скажуть, що вони дізналися, а ви напишіть на дошці таку істину: **Це життя є часом, щоб нам підготуватися до зустрічі з Богом.**

- Як би ви комусь пояснили цю істину?
- Уявіть собі, що у вас є друг, який свідомо не виконує деякі заповіді, однак має намір пізніше покаятися. Чого б ви навчали цього друга, основуючись на вивченому з Алма 34:32–35?

Поясніть, що Амулек не просто попереджав про наслідки відкладання покаяння, він також навчав про благословення, що приходить завдяки вибору покаятися саме тепер. Попросіть студентів подумки прочитати Алма 34:30–31 і знайти, що це за благословення.

- Яке запевнення дається в Алма 34:31 тим, хто кається тепер? (“Негайно великий план викуплення буде здійснений для вас”).

Прочитайте наступне висловлювання президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Вам не потрібно знати все до того, як сила Спокути буде діяти для вас. Майте віру в Христа; вона починає діяти в день, коли ви просите!” (“Washed Clean”, *Ensign*, May 1997, 10).

- Як розуміння цього запевнення допомагає вам? Як саме ви відчули, що Спокута почала діяти для вас, коли ви почали поклатися на неї?

Прочитайте наведені далі слова Президента Гарольда Б. Лі. Попросіть студентів послухати, що Президент Лі назвав “найважливішою заповіддю”.

“Отже, якщо ви наробили помилок, почніть уже сьогодні змінювати своє життя. Відверніться від того неправильного, що ви робите. Найважливішою серед усіх заповідей Бога є та, яку вам найважче виконувати сьогодні. Якщо це стосується нечесності, порушення цнотливості, фальсифікації, приховування правди, то саме сьогодні ви повинні почати працювати над цими недоліками, працювати, доки не здолаєте їх. Виправте це і тоді беріться за наступне, що буде для вас тоді найважчим” (*Учення Президентів Церкви: Гарольд Б. Лі* [2001], с. 30).

- Якою, за словами Президента Лі, є найважливіша заповідь? Чому?

Напишіть на дошці вказані далі незакінчені речення. Попросіть студентів закінчити їх у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань.

*Сьогодні для мене найважливішою заповіддю є ...*

*Я почну тепер виявляти віру в покаяння тим, що ...*

**Алма 35*****Зорамійці, які покаялись, вирушають жити серед праведних***

Підсумуйте Алма 35, пояснивши, що багато зорамійців покаялись у своїх гріхах. Вони були вигнані з тієї землі їхніми злочестивими правителями та священиками, і вони пішли жити з народом Аммона в землю Єршон. Народ Аммона дав їм землі, а нефійці послали свої війська, щоб захищати їх.

Свідчіть, що ми можемо отримати благословення від Спасителевої Спокути, як тільки виявимо віру в покаяння. Закличте студентів наслідувати приклад народу Аммона та нефійців—бути добрими з тими, хто прагне покаятись, і підтримувати їх.

# Алма 36

## Вступ

Після місії серед зорамійців Алма дав кожному зі своїх синів пораду індивідуально. Його порада сину Геламану міститься в розділах Алма 36 і 37. Алма свідчив Геламану, що Бог визволить тих, хто покладається на Нього. Щоб проілюструвати цю істину, Алма описав пережите ним роками раніше, коли він був звільнений від болю за свої гріхи завдяки Спокуті Ісуса Христа. Він також розказав про свої старання привести інших людей до Христа і дати їм відчуття цю радість покаяння.

*Примітка:* В уроці 94 для трьох студентів передбачена можливість навчати. Якщо ви ще не вибрали трьох студентів і не дали їм копії з призначених частин уроку 94, щоб вони встигли підготуватися, то можете зробити це зараз. Заохотьте їх вивчати матеріал уроку з молитвою і прагнути провладу Святого Духа, аби їм знати, як адаптувати урок до потреб тих, хто навчається з ними в цьому класі.

### Заохочуйте студентів молитися про провід для виконання завдань

Якщо ви даєте студентам завдання, наприклад, провести частину уроку, то заохочуйте їх молитися про провід у виконанні цих завдань. Ваше заохочення буде збільшувати їхню впевненість в тому, що Дух може просвітити їхній розум (див. УЗ 6:14–15).

## Рекомендації для навчання

### Алма 36:1–5

#### *Алма навчає Геламана про Божу силу визволяти*

Попросіть студентів подумати, як саме свідчення або конкретне навчання від їхніх батьків позитивно вплинули на них. Попросіть одного чи двох студентів поділитися своїми думками з класом.

Поясніть, що розділи 36–42 у книзі Алми містять поради, які Алма дав своїм синам. Поради, вміщені в розділах 36–37, адресовані Геламану, в розділі 38—Шиблону, а в розділах 39–42—Коріантону.

Попросіть студентів уявити себе на місці Геламана, коли він слухав свідчення свого батька, вміщене в Алма 36:1–5. Нехай студенти прочитають ці вірші подумки і скажуть, що їх вразило у свідченні Алми.

- Що в цих віршах вразило вас найбільше? Чому?

### Алма 36:6–22

#### *Алма описує свій бунт і пояснює, як він отримав прощення*

Поясніть, що Алма також розповів про своє визволення від мук за свої гріхи, склавши це одне свідчення про Божу силу визволяти тих, хто покладається на Нього. Попросіть студентів подивитись Алма 36:6–9 і підсумувати, що сталося з Алмою, коли він разом із синами Мосії ходив, прагнучи знищити Церкву.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 36:10. Нехай клас визначить, як довго Алма страждав через свої гріхи. Поясніть, що в Алма 36:11–17 ми знайдемо набагато докладнішу розповідь про те, що було з Алмою упродовж трьох днів і трьох ночей його страждань, ніж в інших оповідях про його навернення (див. Мосія 27 і Алма 38). Дайте завдання студентам попрацювати в парах. Нехай кожна пара уважно прочитає Алма 36:11–17 і знайде, як Алма описував свій страх або муки. Ви можете запропонувати студентам позначити те, що вони знайдуть. Попросіть студентів називати слова і фрази, які вони знаходять. (Ви можете написати їх на дошці). Можна поставити вказані далі запитання, щоб студенти глибше зрозуміли значення слів і фраз, які вони називають.

- Що, на вашу думку, означає ця фраза (або це слово)? Що змусило Алму відчуття це? Аби допомогти студентам краще зрозуміти слова *виснажений*, *змучений* і *катування*, прочитайте наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Виснажений у цьому контексті означає “закатований”. У давнину існувала диба, що була каркасом, на який клали жертву, прив’язували її за зап’ястки і щиколотки до веретена, яке потім крутили, щоб викликати нестерпний біль.

Борона—це рама, з якої стирчать штирі. Коли її тягнуть по землі, вона перетворює її на зораний ґрунт. У Писаннях часто говориться про душу і розум, що від провини вони мучаться, як від тієї борони.

“Катування означає “викручувати”, тобто такий болісний спосіб мучення, при якому навіть невинні зізнаються” (“Дотик руки Вчителя”, *Ліягона*, лип. 2001, с. 25).

- Як пережите Алмою може навчити нас про наслідки гріха? (Допоможіть студентам зрозуміти наступну істину: **Гріх призводить до мук, страждань і жалкування**).
- Чи відчув Алма муки й жалкування за свої гріхи відразу ж після скоєння їх? Як ви вважаєте, чому важливо усвідомлювати, що ми можемо і не відразу відчувати наслідки своїх гріхів?

Попросіть студентів подумати про випадки, коли вони відчували муки або жалкування через свої гріхи. Потім прочитайте такі слова президента Пекера:

“Кожен з нас принаймні відчув біль від докорів сумління, які йдуть вслід за помилками. ...

Якщо вас гнітять депресивні почуття провини чи розчарування, невдачі чи сорому, знайте: ліки є” (“Дотик руки Вчителя”, с. 25).

Зазначте: хоч Алма й відчував надзвичайно сильні муки й докори сумління за свої гріхи, усе ж він пам’ятав, що від його мук є ліки.

- Про що, відповідно до Алма 36:17, він пам’ятав?

Нехай хтось зі студентів прочитає вголос Алма 36:18. Попросіть клас з’ясувати, що зробив Алма відповідно до повчань свого батька? Аби допомогти студентам краще зрозуміти ці вірші, попросіть одного зі студентів прочитати слова старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Алма був зворушений вченням свого батька, але особливу важливість має те, що пророцтво, яке він запам’ятав, стосувалося “пришестя якогось Ісуса Христа, Сина Божого, щоб спокутувати гріхи світу” (Алма 36:17). Це те ім’я і це те послання, які має почути кожна людина. ... Як би ми не молилися, які б інші потреби не мали, усе якимось чином залежить від цього благання: “О Ісусе, Ти, Сину Божий, змилуйся наді мною”. Він підготовлений, щоб змилюватися. Він заплатив Своїм життям, щоб виявити ту милість” (*However Long and Hard the Road* [1985], 85).

- Чому, на вашу думку, нам важливо не тільки знати про Ісуса Христа, але й просити про благословення Його Спокути?

Запропонуйте студентам самостійно подумати, чи молилися вони про отримання благословень Спокути Ісуса Христа, у т.ч. й про благословення прощення.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 36:19–22 та знайти слова й фрази, що описують, як змінилися почуття Алми після того, як він помолився про милість.

- Які слова і фрази ви знайшли, що описують, як змінилися почуття Алми?

Поставте наступне запитання стосовно кожного слова і кожної фрази, знайдених студентами:

- Чого навчає вас це слово (ця фраза) про силу Спасителевої Спокути? (Коли студенти будуть відповідати, допоможіть їм зрозуміти, що Алма не тільки був звільнений від мук, але він також сповнився радістю).

Напишіть на дошці таку незавершену фразу: *Якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа та Його Спокуту, тоді Він ...*

- Чого ми можемо навчитися з досвіду Алми про те, що Господь робить для нас, якщо ми щиро каємось? (Студенти можуть назвати різні принципи, але прослідкуйте, щоб прозвучав такий: **якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа та Його Спокуту, тоді Він визволить нас від мук за наші гріхи й сповнить радістю**. Ви можете дописати це твердження на дошці).
- Що ми можемо робити, щоб виявити віру в Ісуса Христа, аби нас було визволено від мук чи докорів сумління, які ми відчуваємо через свої гріхи?

Прочитайте студентам про наступну ситуацію і попросіть їх подумати, як би вони відповіли на поставлене запитання:

Ваш друг, який читав Книгу Мормона, каже, що його непокоять слова Алми в Алма 36:19. Він запитує вас: “Якщо я пам’ятаю про свої гріхи і все ще сумую через них, то чи не означає це, що мене не прощено?”

Попросіть студентів пояснити, як те, що сталося з Алмою стосується цієї ситуації. Нехай студенти дадуть свої відповіді, а потім прочитайте наведені далі слова президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства:



“Сатана буде намагатися змусити нас повірити, що наші гріхи не прощено, бо *ми* їх пам’ятаємо. Сатана—брехун, він прагне замилити нам очі і звести зі шляху покаяння й прощення. Бог не обіцяв, що *ми* не будемо пам’ятати свої гріхи. Ці спогади допоможуть нам не припускати таких же помилок знову. Але якщо ми будемо відданими і вірними, пам’ять про наші гріхи з часом буде слабнути. Це складова необхідного процесу зцілення й освячення. Алма свідчив, що коли він заволав до Ісуса про милість, то все ще пам’ятав про свої гріхи, але спогади про них більше не мучили і не пригнічували його, адже він знав, що його прощено (див. Алма 36:17–19).

Наш обов’язок—уникати всього, що воскрешатиме старі спогади про гріх. Коли ми постійно будемо “із скрушеним серцем і упокореним духом” (3 Нефій 12:19), то можемо сподіватися, що Бог “не пам’ята[тиме наші гріхи] більше” (“Рубіж повернення”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2007, с. 101).

- Виходячи зі слів президента Ухтдорфа, як би ви могли пояснити значення фрази “більше не мучила згадка про [наші] гріхи”? (Алма 36:19).

Свідчіть: якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа та Його Спокуту, тоді Він визволить нас від мук за наші гріхи й сповнить радістю. Попросіть студентів подумати, як вони можуть застосовувати те, про що дізналися з досвіду Алми. Якщо дозволяє час, нехай клас заспіває гімн “Як відшукать мені віху і спокій?” (*Гімни*, с. 64).

### Алма 36:23–30

#### **Алма пояснює, чому він постійно трудиться, щоб привести інших до покаяння**

Аби допомогти студентам зрозуміти, чому Алма трудився, щоб привести інших до покаяння, можна провести наступну вправу. (Якщо неможливо організувати пригощення для вашого класу, то ви можете просто розказати про цю вправу).

Покажіть якесь пригощення (наприклад, печиво або цукерку) і спитайте у присутніх, чи хоче хтось мати це пригощення. Відкусіть від печева або цукерки і скажіть, які вони смачні. Скажіть класу, що пригощення таке чудове, що ви хотіли б поділитися ним з усім класом. Покажіть більшу кількість того самого пригощення і спитайте, чи хоче ще хтось покуштувати його. Поділіться пригощенням з кожним, хто захоче його.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 36:23–24. Нехай клас слідкує і знайде, як ця вправа з куштуванням стосується того, що відчував Алма після свого навернення.

- Чим дії Алми нагадують цю вправу з куштуванням. Що, як цього хотів Алма, скуштували люди?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 36:25–26. Нехай клас визначить, як старання Алми в навчанні євангелії інших людей вплинули на нього самого й на інших.

- Як вчення Алми вплинули на нього самого й на інших?
- Про які принципи ми можемо дізнатися з цих віршів? (Хоч студенти можуть дати відповідь різними словами, прослідкуйте, щоб вони висловили наступну думку: **ми можемо отримати велику радість, якщо прагнемо привести інших до Христа**).

Підсумуйте Алма 36:27–30, пояснивши, що Алма знову свідчив Геламану: Господь визволяє тих, хто покладається на Нього. Свідчіть про радість, яку ми можемо відчути, виявляючи віру в Ісуса Христа і заохочуючи інших робити те саме. Аби допомогти



студентам застосувати те, про що вони дізналися з розділу Алма 36, попросіть їх виконати одну з наведених далі вправ. (Ви можете написати їх на дошці).

1. Подумайте, чи відчували ви коли-небудь, що Спаситель визволив вас від гріха і сповнив вас радістю. У своєму щоденнику для вивчення Писань поясніть, що ви будете робити, аби отримати ці благословення.
2. Подумайте про когось (наприклад, друга, когось із рідних братів чи сестер або члена приходу), кому пішло б на користь ваше свідчення про Спасителя. Напишіть цій людині лист зі свідченням про те, що Ісус Христос може звільнити нас від мук гріха і сповнити радістю.

## Алма 37

## Вступ

Алма продовжив настановляти свого сина Геламана і передав під його опіку священні літописи. Він нагадав Геламану, що завдяки цим Писанням вже тисячі лама-нійців були навернені до Господа, і він пророкував, що Господнім наміром було завдяки цим літописам досягнути у майбутньому важливих цілей. Алма проінструктував свого сина, чого слід навчати народ.

Порівнюючи слова Христа з Ліягоною, він навчав Геламана, як важливо ними керуватися.

*Примітка:* На цьому уроці трьом студентам дається на-года навчати клас. Аби допомогти їм навчати, за день чи два до уроку дайте кожному з цих студентів копію матеріалу тієї частини уроку, яку вони будуть прово-дити. Або ж ви можете провести ці частини уроку самі.

## Рекомендації для навчання

## Алма 37

*Алма ввіряє Геламану літописи, радить йому виконувати заповіді та нагадує, що Ліягона діяла відповідно до віри*

Перемалуйте на дошку таку схему:

Через мале і просте → ВІДБУВАЄТЬСЯ ВЕЛИКЕ

Попросіть студентів написати на дошці список того малого і незначного, що дуже добре вплинуло на їхнє життя. Ви можете попросити їх пояснити свої відповіді.

Поясніть, що в розділі Алма 37 вміщено поради, які дав Алма своєму сину Геламану, щоб допомогти йому підготуватися, аби стати наступним, хто буде зберігати й вести священні літописи. Алма навчав його про те, яким важливим є просте й мале в Го-сподній роботі. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 37:6–7.

Що ми дізнаємося з цих віршів про цінність “малого і простого”? (Студенти можуть відповісти різними словами, але ви маєте прослідкувати, щоб вони висловили таку істину: **Господь через мале і просте досягає Своїх вічних цілей**).

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 37:1–5 і знайти приклад того простого і малого, що може мати великий вплив на життя людей (священні літописи, Писання). Після відповідей студентів напишіть на дошці слово *Писання* під написом *Через мале і просте*.

Нехай студенти опрацюють Алма 37:8–10 і з'ясують, як саме Писання вплинули на народ, про який розповідається у Книзі Мормона. Коли студенти будуть називати, що вони знайшли, ви можете записувати їхні відповіді під написом **ВІДБУВАЄТЬСЯ ВЕЛИКЕ**.

- Як саме Писання вплинули на ваше життя?

Підсумуйте Алма 37:11–32, пояснивши: Алма навчав Геламана про те, що Господь покаже Свою силу в появі Книги Мормона. Він поставив вимогу перед Геламаном, щоб той виконував Господні заповіді і ретельно зберігав та вів літописи. Він також дав настанову Геламану використовувати ці літописи, щоб навчати людей, але не від-кривати всіх подробиць злочестивості яредійців та їхнього остаточного знищення, до якого вона призвела.

Попросіть студентів самостійно опрацювати Алма 37:13–16 і знайти принципи, яких Алма навчав Геламана, коли ввіряв йому ці літописи. (Студенти можуть назвати різні принципи, але прослідкуйте, щоб їхні відповіді вказували, що вони розуміють: **якщо ми виконуємо Господні заповіді, Він допомагатиме нам виконувати наші обо-в'язки**). Ви можете спитати, як цей принцип стосується ідеї, що через мале і просте може відбуватися велике).

Решта цього уроку має проводитися трьома студентами. Якщо у класі багато студен-тів, попросіть студентів-учителів перейти в три різні місця у класній кімнаті. Розділіть

студентів на три групи. Запропонуйте кожній групі взяти свої примірники Писань, зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань, ручки або олівці та зібратися разом біля одного зі студентів-учителів. Після того, як студенти-учителі закінчать свій урок, нехай групи поміняються місцями. Якщо ж студентів у класі мало, то студенти-учителі можуть по черзі проводити свої уроки для всього класу. У тому й іншому випадку студентам-учителям виділіть приблизно сім хвилин для проведення уроку й обговорення.

### Студент-учитель 1: Алма 37:33–34

Попросіть семінаристів з вашого класу подумати про місцевого церковного провідника або генерального авторитета, який навчив їх чомусь тому, що змінило їхнє життя. Запропонуйте кільком студентам розповісти, про що навчав цей провідник і як його навчання вплинуло на них. Ви можете навести приклад з власного життя.

Попросіть двох студентів по черзі прочитати вголос Алма 37:33–34. Решта студентів нехай слідкує і знайде, про що Алма порадив Геламану навчати народ. Ви, коли вони будуть читати, можете запропонувати їм позначити фрази “вчи їх” і “проповідуй їм”. На дошці чи аркуші паперу напишіть *Чого навчають церковні провідники*. Коли студенти закінчать читати ці вірші, попросіть їх назвати, що вони знайшли. Напишіть їхні відповіді під написом *Чого навчають церковні провідники*. Поставте такі запитання:

- Чим саме те, чого вони навчають, є особливо корисним для нас сьогодні? Чому?

Попросіть семінаристів вашого класу прочитати останню фразу з Алма 37:34, щоб подивитись, які благословення приходять за дотримання того, чого навчають церковні провідники. Напишіть на дошці такий принцип: **Дотримуючись того, чого навчають церковні провідники, ми можемо знайти pokій душам своїм**. Спитайте їх, що, на їхню думку, означає “знайти pokій душам своїм”? (Можливі відповіді: бути вільними від наслідків гріха; мати мир, що приходиться від Духа, бути благословенними силою, щоб витримати до кінця і подолати труднощі).

Свідчіть, як істинність цього принципу підтвердилась у вашому житті. Якщо у вас ще залишається трохи часу, запросіть інших свідчити про цей принцип.

### Студент-учитель 2: Алма 37:35–37

Поясніть семінаристам вашого класу, що люди, які саджають дерева, зазвичай прив'язують, тобто прикріплюють, молоде деревце до кілка, а потім, коли дерево достатньо підросло, цю підпірку витягають. Спитайте їх, чому, як вони вважають, це робиться? Потім прочитайте наведену далі історію про дерево, яке Президент Гордон Б. Хінклі посадив на своєму подвір'ї:



Невдовзі після свого одруження Президент Гордон Б. Хінклі посадив поблизу їхнього дому молоде деревце. Він мало звертав на нього уваги, а роки йшли. Одного дня він помітив, що дерево виросло кривим і похилилося на захід. Він намагався вирівняти те деревце, однак стовбур не піддавався, бо був уже надто товстий для цього. Президент Хінклі з допомогою мотузки, яку натягнув, спробував вирівняти дерево, але воно не піддалося. Кінчилося тим, що він узяв пилку і відпиляв велику гілку із західного боку, залишивши на стовбурі некрасивий зріз. Пізніше він сказав про те дерево:

“Пройшло більш як півстоліття, відколи я посадив те дерево. ... Одного дня я знову подивився на те дерево. Воно було велике. Його крона була кращої форми. Воно чудово пасувало до нашого дому. Але яку важку травму йому довелося пережити, коли воно підросло, і яким жорстоким способом мені довелося випрямити його.

Коли воно було ще лише посаджене, то мотузок міг би втримати його в правильному положенні проти сили вітрів. Я ж міг і повинен був підв'язати його мотузкою, це було так легко зробити. Але я цього не зробив, і воно похилилося під силами, що були спрямовані проти нього” (“Bring Up a Child in the Way He Should Go,” *Ensign*, Nov. 1993, 59).

Нехай студенти читають, яку пораду Алма дав Геламану, як про це написано в Алма 37:35. Попросіть їх подумати, як цей вірш стосується випадку з деревом, про який розказав Президент Хінклі.

Попросіть студентів своїми словами підсумувати Алма 37:35. (Їхні відповіді мають вказувати на розуміння такої істини: **ми повинні змолоду вчитись виконувати Божі заповіді**). Також попросіть їх письмово відповісти на вказані далі запитання.



**Алма 37:35** є віршем для опанування. Ви можете допомогти студентам опанувати цей вірш, запропонувавши їм виконати завдання, що знаходиться в кінці сьогоднішнього уроку.

(Ви можете написати ці запитання на дошці або повільно їх прочитати, щоб студенти змогли їх записати).

- Як, на вашу думку, вплине на життя людини те, що вона ще змолоду навчилася виконувати Божі заповіді?
- Чи можете ви пригадати людей, чиє життя було благословенне завдяки тому, що вони змолоду виконували заповіді? Напишіть, як саме вони були благословенні?

Попросіть кількох учнів прочитати, що вони написали. Потім попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 37:36–37. Попросіть решту студентів слідкувати і знайти конкретну пораду, яка могла б допомогти їм виконувати заповіді змолоду.

- Як щоденне дотримання цієї поради могло б допомогти вам виконувати заповіді?
- Як саме ви стараетесь ставити Господа на перше місце у своїх думках, словах, справах і прихильностях? (Закличте студентів подумати, як вони можуть робити це краще).

Розкажіть, що ви відчували, коли радилися з Господом і це допомагало вам виконувати заповіді. Закличте семінаристів свого класу радитися з Господом в усьому, що вони роблять.

### Студент-учитель 3: Алма 37:38–45

Покажіть ілюстрацію Ліягона (62041 192; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 68). Нагадайте семінаристам вашого класу про компас, який Господь використовував, щоб допомогти сім’ї Легія у подорожі до обіцяної землі. З Алма 37:38 ми дізнаємося, що компас називався Ліягона. Поясніть: Алма говорив про Ліягону, аби навчити Геламана важливого принципу стосовно того, як Господь направляє Своїх дітей.

Поясніть семінаристам свого класу, що ви хочете поставити їм запитання, а потім нехай вони по черзі прочитають вголос кілька віршів, а всі інші будуть шукати відповіді. Нехай вони дають відповідь на кожне запитання після того, як буде прочитано відповідний уривок з Писань.

- Як діяла Ліягона? (Див. Алма 37:38–40).
- Чому Ліягона іноді припиняла діяти? (Див. Алма 37:41–42).
- Як би ми могли б порівняти Ліягону зі словами Христа? (Див. Алма 37:43–45).

Можливо, вам потрібно буде пояснити, що в цих віршах слова *натяк* і *символ* стосуються “особи, події чи ритуалу, що подібні до іншої особи, іншої події чи іншого ритуалу, які мають більше за них значення і які мають прийти чи статися. ... Справжні символи будуть мати помітні схожі риси, будуть вказувати на докази божественного призначення і будуть пророчими стосовно майбутніх подій” (Joseph Fielding McConkie, *Gospel Symbolism* [1985], 274). Вибір діяти чи ні за вказівками Ліягони подібний до нашого вибору, як відповідати на настанови, що приходять через слова Христа.

- Де ми можемо знайти слова Христа? (Можливі відповіді: у Писаннях, словах пророків останніх днів, патріарших благословеннях і підказках Духа).

Запропонуйте семінаристам вашого класу підсумувати слова Алми в Алма 37:38–45, особливо у віршах 44–45. Під час обговорення має прозвучати така істина: **Якщо ми дослухаємося до слів Ісуса Христа, вони направлятимуть нас, щоб ми могли отримати вічне життя.**

Розкажіть, як слова Христа вплинули на вашу духовність і як вони допомогли вам розвиватися, щоб підготуватися до вічного життя. Ви можете запропонувати студентам поміркувати над можливістю отримати патріарше благословення або, якщо вони його вже отримали, читати його регулярно і з молитвою.

*Примітка для вчителя:* Після того, як студенти закінчать проводити свої частини уроку, подякуйте їм і, якщо дозволяє час, запропонуйте кільком студентам свідчити про один із принципів, які вони вивчили сьогодні. Також ви можете поділитися власним свідченням про ці принципи. Можете попросити клас слідкувати, коли ви будете читати вголос Алма 37:46–47.



### Вірш із Писань для опанування—Алма 37:35

*Примітка:* Наведена далі вправа для домашнього виконання підготує студентів до початку наступного уроку (Алма 38). Виділіть час, щоб на уроці пояснити це завдання студентам і повідомити їм, що ви збираєтесь перевірити виконану ними роботу під час наступної вашої зустрічі.

Зверніть увагу студентів на те, що Алма 37:35 є віршем для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити його таким чином, щоб його було легко знаходити. Запропонуйте їм вивчити цей уривок напам'ять увечері вдома і процитувати його мамі чи тату або комусь із дорослих, кому вони довіряють. (Або вони можуть прочитати цей вірш з кимось із дорослих). Запропонуйте їм поставити цій дорослій людині вказані далі запитання. (Ви можете попросити студентів записати ці запитання на аркуші паперу, щоб взяти з собою додому).

Як вам допомогла послухність Божим заповідям?

Яку б ви дали мені пораду, щоб вона допомогла мені мати більше мудрості змолоду?

Скажіть студентам, що ви попросите їх розповісти про виконання цього завдання на наступному уроці.

## Алма 38

## Вступ

Шиблон служив разом зі своїм батьком, Алмою, як місіонер серед зорамійців (див. Алма 31:7). Після цієї місії Алма висловив свою радість, яку він мав через непохитність і вірність, виявлені Шиблоном під

час гонінь. Алма також свідчив Шиблону про те, що Спаситель має силу визволяти, і порадив Шиблону старатися й далі навчати євангелії.

Перевірка завдань,  
які ви даєте

Якщо ви перевіряєте, як студенти виконали раніше дані завдання застосувати євангельські принципи, то ви тим самим даєте їм нагоду свідчити про благословення, що приходять завдяки життю за євангелією. Коли студенти діляться своїм досвідом, який отримали, застосовуючи євангельські принципи, вони зміцнюють свої свідчення і допомагають зміцнювати свідчення інших.

## Рекомендації для навчання

## Алма 38:1–3

## Алма висловлює радість, яку дала йому вірність Шиблона

Якщо ви запропонували студентам виконати вдома завдання, вказане в кінці попереднього уроку, то нагадайте їм про два запитання, які ви запропонували їм поставити їхнім батькам або комусь із дорослих, кому вони довіряють:

- Як вам допомогла послухність Божим заповідям?
- Яку б ви дали мені пораду, щоб вона допомогла мені мати більше мудрості змолоду?

Попросіть студентів розказати, які результати дало виконання цього завдання. Коли студенти дадуть відповіді, запитайте:

- Як це вплинуло на ваше бажання виконувати Господні заповіді?

Поясніть, що в розділі Алма 38 вміщено пораду Алми, яку він дав своєму сину Шиблону. Запропонуйте комусь зі студентів прочитати вголос Алма 38:1–3. Нехай клас слідує і знайде фрази, які описують, що відчував Алма стосовно Шиблона і чому. Попросіть студентів назвати, що вони знайшли.

- Що ми можемо дізнатися з Алма 38:2–3 про те, які почуття можуть викликати праведні діти у своїх батьків? (Студенти можуть дати різні відповіді. Прослідкуйте, щоб вони визначили таку істину: **коли молодь непохитна й вірна у дотриманні заповідей, то може приносити цим велику радість своїм батькам**).
- Коли ваші батьки відчували радість через правильне рішення, яке ви прийняли, або через ваші старання жити за євангелією?
- Як ваше старання виконувати заповіді вплинуло на стосунки з батьками?

Ви можете навести приклади того, як на вашу сім'ю впливало те, що діти в сім'ї робили правильний вибір.

## Алма 38:4–9

## Алма свідчить про силу Спасителя визволяти

Поясніть, що Алма нагадав Шиблону, що вони обое відчували силу Спасителя визволяти. Підготуйте вказану далі схему як роздатковий матеріал або прикріпіть її на дошці; нехай студенти скопіюють її собі у щоденник для вивчення Писань.

	Шиблон (Алма 38:4–5)	Алма (Алма 38:6–8)
Від чого він був визволений?		
Чому він отримав це благословення—визволення?		
Чого ми можемо навчитися з його досвіду?		



Заповніть схему усім класом або дайте завдання студентам заповнити її, працюючи в парах. Нехай студенти звертаються до вказаних на дошці уривків з Писань, коли будуть відповідати. Запропонуйте студентам додати те, що вони вже знають про визволення Господом Шиблону (див. Алма 38:2–3), і Алми (див. Мосія 27; Алма 36). Після того як студенти заповнять схему, поставте вказані далі запитання, щоб допомогти їм обговорити принципи, які вони вже вивчили:

- Чого ми можемо навчитися з досвіду Шиблону? (Студенти можуть назвати різні принципи. Прослідкуйте, щоб вони визначили таку істину: **Якщо ми переносимо все з терпінням і вірою в Бога, Він визволить нас із випробувань, бід і скорбот і ми будемо піднесені в останній день**).
- Чого ми можемо навчитися з досвіду Алми? (Хоч студенти можуть відповісти по-різному, прослідкуйте, щоб вони висловили таку думку: **щоб отримати прощення наших гріхів і знайти мир своїй душі, ми повинні виявляти віру в Ісуса Христа і прагнути Його милості**).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 38:9. Нехай клас слідкує і знайде, що хотілося Алмі, щоб його син дізнався про Спасителя.

- Чому для нас важливо знати, що тільки Ісус Христос є тим єдиним шляхом або засобом, яким ми можемо бути спасенні?
- Як саме ви відчули визволення завдяки силі Спасителя? (Ви можете дати студентам час поміркувати над цим запитанням, а потім попросити їх відповісти). Що ви робили, аби отримати те визволення?

Дайте студентам трохи часу, щоб подумати, як вони можуть прагнути Господньої допомоги в особистих труднощах.

## Алма 38:10–15

### *Алма радить Шиблону й далі навчати євангелії і розвивати праведні риси*

Поясніть, що Алма порадив Шиблону розвивати в собі риси, які допомагали б йому в подальшому навчанні інших людей євангелії і служінні їм. Порада Алми Шиблону може бути прийнятною для кожного, хто хоче служити, навчати або мати добрий вплив на інших людей. Попросіть студентів подумки прочитати Алма 38:10–15 і знайти пораду, яка б особливо була корисна для них. Ви можете запропонувати студентам позначити те, що вони знайдуть.

Роздайте студентам копії рекомендацій для вивчення матеріалу, що вміщені в кінці цього уроку. Поясніть: використовуючи ці рекомендації, вони зрозуміють, що **наше старання розвивати в собі праведні риси готує нас до навчання інших і служіння їм**. Запропонуйте студентам вибрати одну частину поради Алми, що в лівому стовпчику рекомендацій, і написати відповідний навчальний захід у правому стовпчику. (Якщо у вас немає можливості зробити копії з цих рекомендацій, адаптуйте цю вправу, провівши у класі обговорення, користуючись цими рекомендаціями).

Дайте студентам достатньо часу на виконання однієї з навчальних вправ, що є в рекомендаціях для навчання. Після цього можете попросити кількох студентів поділитися тим, що вони дізналися завдяки цій вправі і як вони планують застосовувати її. Якщо ви роздали студентам копії рекомендацій для навчання, попросіть їх забрати їх з собою додому і дізнатися більше про пораду Алми Шиблону.

### **Рекомендації для вивчення Алма 38:10–12**

Прогляньте різні частини поради Алми, вказані далі, і виберіть з них одну, яку б ви хотіли краще виконувати. Виконайте відповідну навчальну вправу, це допоможе вам дослухатися в житті до цієї поради.

#### **Адаптуйте навчальні вправи**

Навчальні методи, подані в цьому посібнику, є рекомендованими. З мудрістю адаптуйте їх, враховуючи ваші обставини та потреби як кожного студента, так і всього класу. З молитвою шукайте проводу Святого Духа.

Порада Алми	Навчальні вправи
<p>“Щоб ти був старанним і стриманим в усьому” (Алма 38:10).</p>	<p>Старанність—це послідовне, ретельне і свідоме докладання зусиль. Бути стриманим означає бути помірним у всьому або контролювати себе (див. Кент Д. Уотсон, “Бути стриманими в усьому”, <i>Ensign</i> або <i>Ліягона</i>, лист. 2009, с. 38). У своєму щоденнику для вивчення Писань напишіть, чому ці дві риси необхідні людині, якщо вона навчає інших євангелії і служить їм. Також напишіть про будь-яку сферу свого життя, де б ви могли бути стараннішими або стриманішими, і про те, як поліпшення в цих сферах допомогатиме вам ефективніше навчати інших і служити їм.</p>
<p>“Гляди, щоб ти не підносився до гордовитості; ... щоб ти не хвалився” (Алма 38:11).</p>	<p>Одним із виявів гордовитості є те, що людина більше вірить в саму себе, ніж в Бога. Гордовитість також стає очевидною, коли людина вважає себе вищою чи важливішою за інших. Напишіть у своєму щоденнику для вивчення Писань про те, що б трапилось, якби хтось із членів Церкви загордився у своєму покликанні. Старійшина Роберт Д. Хейлз, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав: “Справжні учні Христа говорять зі спокійною впевненістю, а не з хвастливою гордістю” (“Сміливість християнина— ціна учнівства”, <i>Ensign</i> або <i>Ліягона</i>, лист. 2008, с. 73). Подумайте про когось зі своїх знайомих, хто навчає євангелії “зі спокійною впевненістю”. У своєму щоденнику для вивчення Писань напишіть про цю людину і те, як її навчання вплинуло на вас. Також напишіть один чи два способи, якими ви будете старатись уникати гордовитості.</p>
<p>“Користуйся сміливістю, а не зухвалістю” (Алма 38:12).</p>	<p>Прочитайте слова апостола Павла в Филип’янам 1:14 (у Новому Завіті), щоб зрозуміти, як Божі слуги можуть виявляти сміливість. Президент Джеймс Е. Фауст, з Першого Президентства, навчав, як нам уникати зухвалості: “Я не вважаю, що нам потрібно бути ... галасливими, надокучливими або нечутливими у своєму виконанні [місіонерської роботи]” (в James P. Bell, <i>In the Strength of the Lord: The Life and Teachings of James E. Faust</i> [1999], 373). У щоденнику для вивчення Писань напишіть, як людина може бути сміливою, але не зухвалою. Напишіть про якийсь конкретний спосіб, в який ви будете виконувати пораду бути сміливими, але не зухвалими. Також напишіть про те, як ця порада може допомогти вам успішно навчати інших людей та служити їм.</p>
<p>“Щоб ти стримував усі свої пристрасті” (Алма 38:12).</p>	<p>Стримувати означає приборкувати, направляти або контролювати. Пристрасть—це сильне почуття. Поміркуйте над такими запитаннями і напишіть свої відповіді у щоденнику для вивчення Писань: Як ви вважаєте, чому для нас важливо стримувати свої пристрасті? Як, на вашу думку, стримування ваших пристрастей допомогатиме вам сповнитися любові? Що ви будете робити для виконання поради Алми—стримувати усі ваші пристрасті?</p>
<p>“Щоб ти утримувався від неробства” (Алма 38:12).</p>	<p>Прогляньте уривки з Писань, вказані у Путівнику по Писаннях у статті “Лінивий, лінощі”. Знайдіть, що означає бути лінивим і що є протилежністю лінощам. Виберіть два вірші, вказані в цій статті, і вдумливо прочитайте їх. Напишіть у щоденнику для вивчення Писань, про що ви дізналися з цих вибраних вами віршів. Напишіть, як порада утримуватися від неробства допомогатиме вам більш ефективно навчати інших людей і служити їм. І, насамкінець, напишіть про якийсь один конкретний спосіб, яким ви будете утримуватися від неробства.</p>

# Програма домашнього навчання

## Алма 33–38 (Блок 19)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Алма 33–38 (блок 19), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Алма 33–35)

Алма навчав зорамійців, що через молитву ми можемо поклонятися Богу постійно. Потім Алма навчав, що милість Небесного Батька, у тому числі й прощення за наші гріхи, ми отримуємо завдяки Спокуті Ісуса Христа. Амулек навчав зорамійців, що нескінченна і вічна Спокута Ісуса Христа забезпечує спасіння всьому людству. Студенти також дізналися, що аби отримати всі благословення Спокути, ми повинні виявляти віру в покаяння.

#### День 2 (Алма 36)

Із розповіді Алми про своє навернення студенти дізналися, що гріх може призвести до тяжких мук і великого горя. Крім того, вони дізнались, що коли ми виявляємо віру в Спокуту Ісуса Христа, Він визволить нас від мук за наші гріхи і сповнить нас радістю. Як і Алма, ми можемо отримати велику радість, коли намагаємося привести до Христа інших людей.

#### День 3 (Алма 37)

Алма доручив своєму сину Геламану вести й зберігати священні літописи. Вивчаючи слова Алми, студенти дізналися: щоб досягнути своїх вічних цілей, Господь діє малими і простими засобами. Вони також дізнались: якщо ми виконуємо Господні заповіді, то будемо процвітати. Алма навчав свого сина, що ми повинні змолу навчитися виконувати Божі заповіді і що якщо ми прислухаємося до слів Ісуса Христа, то вони направлятимуть нас, щоб отримати вічне життя.

#### День 4 (Алма 38)

Вивчаючи пораду Алми Шиблону, студенти дізналися: якщо вони будуть змолу непохитно й вірно виконувати заповіді, то зможуть принести велику радість своїм батькам. Алма свідчив своїм синам, що Бог визволяє від випробувань, бід і скорбот, якщо вони переносять усе з терпінням і вірою в Нього. Алма також свідчив, що для отримання прощення наших гріхів і миру для своєї душі, ми повинні благодіти Господа про милість. І, нарешті, студенти дізналися, що розвиваючи в собі праведні риси, ми готуємося навчати інших людей і служити їм.

### Вступ

Амулек навчав зорамійців, що Спокута є “нескінченною і вічною” (Алма 34:10). Студенти дізналися про цю істину під час їхнього навчання цього тижня, і цей урок дасть їм ще одну нагоду глибше зрозуміти, що таке Спокута Ісуса Христа, і більше цінувати її.

### Рекомендації для навчання

#### Алма 33–35

*Алма і Амулек навчають зорамійців про Спокуту Ісуса Христа.*

Запитайте: Чому Ісус Христос був єдиним, Хто міг спокутувати гріхи світу?

Нагадайте студентам, що частиною їхніх тижневих завдань було прочитати Алма 34:10–14 і позначити фрази, які містять слова *нескінченна* і *вічна*. Попросіть когось зі студентів прочитати ці вірші вголос, а потім попросіть всіх студентів назвати знайдені ними фрази.

Попросіть когось зі студентів прочитати висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, щоб допомогти їм зрозуміти, чому Спокута Ісуса Христа є нескінченною і вічною:

“Його Спокута є нескінченною, тобто вона не має кінця. Вона також була нескінченною і тому, що все людство буде спасеним від смерті, в якій немає кінця. Вона була нескінченною, виходячи з Його неосяжних страждань. ... Вона була нескінченною за масштабом, бо мала статися один раз для всього людства. А милість Спокути простягається не лише на незліченну кількість людей, але й на незліченну кількість створених Ним світів. Вона була нескінченною, перевищуючи будь-яке людське сприйняття виміру або смертне розуміння.

Ісус був єдиним, Хто міг принести таку нескінченну спокуту, оскільки Він був народжений від смертної матері та безсмертного Батька. Завдяки цьому унікальному праву за народженням Ісус був нескінченною Істотою” (“The Atonement,” *Ensign*, Nov. 1996, 35).

Запитайте: Як навчання Амулека і це пояснення старійшини Нельсона допомагають нам зрозуміти, чому Ісус Христос був єдиним, Хто міг спокутати гріхи світу?

Нехай студенти підсумують, що вони дізналися на цей час з розділу Алма 34 про Спокуту Ісуса Христа. Поясніть, що з цього розділу ми можемо засвоїти такий важливий принцип: **нескінченна і вічна Спокута Ісуса Христа зробила можливим спасіння для всього людства.**

Напишіть на дошці або аркуші паперу таку фразу: *Уявіть собі життя без ...*

Покажіть щось з того, що багато хто з молоді цінує (наприклад, мобільний телефон). Запитайте: На що було б схоже життя без цього?

Потім покажіть пляшку води (або щось необхідне для підтримання життя). Запитайте: На що було б схоже життя без води?

Після відповідей студентів на ці запитання допишіть на дошці твердження: *Уявіть собі життя без Спокути Ісуса Христа.*

Поставте такі запитання:

- Як, на вашу думку, люди дивляться на життя, якщо вони не знають про Ісуса Христа або не вірять, що Бог існує?
- Як ви вважаєте, наскільки б іншим було для вас життя без Спокути Ісуса Христа? (Дайте студентам трохи часу поміркувати над цим запитанням, перш ніж попросити їх відповісти).

Поясніть, що Амулек навчав зорамійців про те, що їм потрібно покаятися, аби благословення Спокути могли прийти в їхнє життя (див. Алма 34:15–17). Спитайте студентів, чи відклали вони коли-небудь своє покаяння через те, що боялись зізнатись у своїх гріхах або боялись, що у них недостатньо сили, щоб змінитись. Потім спитайте: Чому відкладати покаяння небезпечно?

Попросіть студентів по черзі прочитати вголос Алма 34:30–35 і знайти, чому, як навчав Амулек, ми не повинні відкладати своє покаяння. Обговоріть ці вірші, ставлячи такі запитання:

- Прогляньте Алма 34:32. Чому ми повинні каятися сьогодні? (Коли студенти будуть відповідати, допоможіть їм зрозуміти такий принцип: **Це життя є часом для людей підготуватися до зустрічі з Богом**).
- Прогляньте Алма 34:33. У чому полягає мета цього життя? Що буде з тими, хто відкладає своє покаяння?
- Прогляньте Алма 34:31. Яке обіцання дається тим, хто кається зараз?

Прочитайте наступне висловлювання президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Вам непотрібно знати все до того, як сила Спокути буде діяти для вас. Майте віру в Христа; вона починає діяти в той день, коли ви про це попросите!” (“Washed Clean,” *Ensign*, May 1997, 10.)

Запитайте: Чого навчає вас це висловлювання президента Пекера? Чому воно є корисним для вас?

## Алма 36

### *Алма дає пораду своєму сину Геламану*

Ваші студенти вивчали пораду Алми своєму сину Геламану, записану в Алма 36, і дізналися про радість, яку відчув Алма після щирого розкаяння у своїх гріхах. Студентам було запропоновано прочитати Алма 36:19–22, а потім написати у своїх щоденниках для вивчення Писань, чого навчили їх ці вірші про силу Спокути (день 2, завдання 3). Попросіть кількох студентів прочитати те, що вони написали. Завершіть своїм свідченням про Спокуту Ісуса Христа і радість, яка приходить від покаяння.

## Наступний блок (Алма 39–44)

Попросіть студентів подумати про те, як стурбовані й люблячі батьки могли б виправити сина або дочку, що вчинили тяжкі статеві гріхи. У такій ситуації опинився Алма, і він навчав важливих істин свого сина Коріантона, який згрішив під час служіння на місії.

# Алма 39

## Вступ

Алма докоряв своєму сину Коріантону, який став на хибний шлях, залишивши служіння та скоївши сексуальний гріх. Алма навчав сина про тяжкість його провин і висловив розчарування через те, що Коріантон

був винний в такому тяжкому гріху. Алма вимагав від свого сина, щоб той перестав іти за хтивістю своїх очей і покався. (Порада Алми Коріантону стосовно іншого продовжується далі в розділах 40–42).

## Рекомендації для навчання

### Алма 39:1–8

*Алма пояснює своєму сину Коріантону, яким тяжким є сексуальний гріх*

Напишіть на дошці таке запитання: *Чому одні гріхи є тяжчими за інші?*

Запропонуйте студентам самостійно поміркувати над цим запитанням. Скажіть, що порада Алми в розділі Алма 39 може допомогти нам зрозуміти небезпечну природу певних гріхів.

Попросіть студентів прочитати примітку, що знаходиться над коротким змістом розділу 39. Нехай вони визначать, хто говорить у цьому розділі і до кого він говорить (Алма говорить до свого сина Коріантона). Поясніть, що Коріантон супроводжував свого брата Шиблона та Алму в їхньому проповідуванні євангелії серед зорамійців, але скоїв гріх. Зазначте, що розуміння того, що Коріантон зробив неправильно, допоможе студентам краще зрозуміти пораду, яку Алма дав йому в цьому розділі та в наступних трьох.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 39:1–5. Нехай клас знайде, що погане зробив Коріантон. (Ви можете пояснити, що слово *повія* у вірші 3 стосується аморальної жінки, тобто проститутки).

- Що погане зробив Коріантон? Який з цих гріхів є найтяжчим? (Статева розпуста).
- Серед зорамійців Коріантон вихвалявся своєю силою й мудрістю (див. Алма 39:2). Як може гордовитість призвести до тяжких гріхів, таких, як статева розпуста? Які сучасні прояви гордовитості ведуть людей до вчинення сексуального гріха? (Під час обговорення студентами цих запитань, зазначте, що коли люди чимось вихваляються, то вони часто переоцінюють свої власні сили, у т.ч. й здатність протистояти спокусі. Деякими із сучасних прикладів цього є ранні побачення і регулярні побачення з однією людиною).

Попросіть студентів прочитати подумки Алма 39:5 і знайти, як Алма пояснив тяжкість сексуального гріха. (Можливо, було б корисним пояснити, що слово *мерзота* стосується чогось, що є грішним, злочестивим або жадливим).

- Як Господь ставиться до сексуального гріха? (Коли студенти будуть відповідати, допоможіть їм визначити таку істину: **сексуальний гріх—це мерзота в очах Господа**).
- Чому, на вашу думку, розпуста і перелюбство йдуть за тяжкістю наступними після вбивства?

Щоб допомогти студентам зрозуміти норми та обіцяння Господа стосовно статевої чистоти, попросіть їх подумки прочитати перші два абзаци розділу “Статева чистота” у брошурі *Заради зміцнення молоді*. Нехай вони, коли будуть читати, знайдуть відповіді на вказане далі запитання. (Ви можете написати це запитання на дошці. Також ви можете запропонувати студентам позначити у своїх примірниках цієї брошури відповіді, які вони знайдуть).

- Якщо ми залишаємося статево чистими, то які це нам дає переваги?

Дайте студентам час, щоб вони прочитали й дали відповіді, які там знайдуть, а потім попросіть їх прочитати решту написаного під рубрикою “Статева чистота” і знайти відповіді на таке запитання:

- Які норми дав нам Господь, щоб ми залишалися чистими?

Запропонуйте студентам подумати, що, на їхнє відчуття, Господь хотів би, щоб вони засвоїли з тільки-но прочитаного. Свідчіть про тяжкість сексуального гріха і про благословення, які приходять від статевої чистоти.

Зазначте, що даючи пораду своєму сину в такому делікатному питанні, Алма тим самим виконував свій обов’язок батька. Попросіть студентів подумати, як би вони могли відреагувати на пораду від своїх батьків або церковних провідників стосовно статевої чистоти. Попросіть їх подумки прочитати Алма 39:7–8 і знайти, з якою метою Алма навчав Коріантона про тяжкість сексуального гріха.

- Чому Алма навчав Коріантона про тяжкість сексуального гріха? (Аби допомогти Коріантону покаятися, щоб йому не довелося стояти винним перед Богом).
- Як ми повинні реагувати, якщо хтось пропонує нам покаятися?

Аби допомогти студентам зрозуміти, чому батьки, як і Алма, пропонують своїм дітям покаятися, прочитайте наведені далі слова старійшини Д. Тодда Крістофферсона, з Кворуму Дванадцятих Апостолів:



“Запрошення покаятися—це прояв любові. ... Якщо ми не запрошуємо інших змінитися або якщо ми не вимагаємо покаяння від себе, ми не виконуємо основний обов’язок щодо інших та щодо себе. Поблажливі батьки, толерантний друг, боязкий провідник у Церкві в дійсності більше турбуються про себе, ніж про благополуччя і щастя тих, кому вони б могли допомогти. Так, заклик до покаяння іноді вважають нетолерантним чи образливим, і на нього можуть навіть ображатися, але, якщо він робиться під натхненням від Духа, то насправді стає виявом щирої турботи” (“Небесний дар покаяння”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, с. 39).

## Алма 39:9–19

### Алма закликає Коріантона покаятися


Щоб розглянути пораду Алми, яку він дав своєму сину стосовно того, як покаятися і повернутись до Господа, напишіть на дошці наступне: *Покаяння—це ...*

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 39:9–13. Після кожного вірша зупиняйте їх, щоб поставити такі запитання:

#### Алма 39:9

- Що означає “покинути свої гріхи”? (Припинити коїти їх).
- Як фрази “не йшов більше за хтивістю твоїх очей” і “заперечував собі в усіх цих речах” стосуються полишення гріха? (Можливо, корисно було б пояснити, що в нашій дні фраза “йти за хтивістю твоїх очей” може стосуватися зображень і розваг, які є хоч якоюсь мірою порнографічними. Аби наголосити на небезпеці порнографії, можете попросити студентів прочитати пораду з цього приводу на с. 12 брошури *Заради зміцнення молоді*. Ви також можете пояснити, що фраза “заперечував собі” означає виявляти самоконтроль або уміння володіти собою; див. виноску 9б).
- Як саме юні святі останніх днів можуть виявляти самоконтроль у питаннях статевої чистоти і не йти за хтивістю своїх очей? (Щоб допомогти студентам обговорити це запитання більш детально, ви можете описати деякі ситуації, пов’язані з культурними традиціями й обставинами студентів. Наприклад, ви можете описати таку ситуацію: молода жінка, яка є святою останніх днів, вирішила “заперечувати собі”, але молодий чоловік, яким вона захоплюється, запрошує її на сумнівну вечірку. Як вона повинна себе поводити?)

Зверніть увагу, що Алма 39:9 є віршем для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок у своїх примірниках Писань, щоб їм було легко його знаходити.

 **Алма 39:9** є віршем для опанування. Зверніться до ідеї для навчання, що в кінці цього уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.



**Алма 39:10**

- Як саме прагнення духовного живлення—можливо, від батьків, церковних провідників, рідних братів і сестер або вірних друзів—допомагає нам покаятись?

**Алма 39:11**

- Що означають слова “не дозволяй відвести себе геть”? (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що слово *дозволяти* означає допускати).
- Що це за “марні або безглузді речі”, яким, за вашими спостереженнями, люди дозволяють відводити себе геть?

**Алма 39:12**

- Що означає утримуватися від беззаконь? (Уникати гріха).

**Алма 39:13**

Поясніть, що покаяння означає, що людина “повертає волю й серце до Бога” (див. Путівник по Писаннях, “Покаятися, покаяння”). У Писаннях фраза “повернутися до Господа” зазвичай стосується покаяння.

- Що, на вашу думку, означає “поверну[ти]ся до Господа всім своїм розумом, могутністю і силою”?

Нагадайте студентам, що під час місії серед зорамійців Коріантон своєю поведінкою викликав у декого з тих людей недовіру до слів Алми (див. Алма 39:11).

- Якщо наші гріхи позначаються на інших людях, то що ми повинні зробити у процесі нашого покаяння? (Визнати свої помилки або зізнатися в них тим, кому ми завдали шкоди, і старатися виправити заподіяну шкоду).

Напишіть на дошці таку істину: **Покаяння—це визнання своїх гріхів, уникання їх і повернення до Господа усім своїм розумом, могутністю і силою.** Ви можете запропонувати студентам написати ці слова у своїх примірниках Писань біля Алма 39:13. Запропонуйте студентам написати у своїх зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань те, що, за їхнім відчуттям, Господь хоче, щоб вони зробили, аби більшою мірою повертати свою волю і своє серце до Бога.

Аби наголосити на ролі Спасителя в процесі покаяння, попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 39:15–16, 19. Нехай клас знайде фразу, що повторюється в цих віршах тричі. (Ця фраза “радісну новину”; ви можете пояснити, що вона означає “добра новина”).

- Про яку “радісну новину” навчав Алма свого сина? (Серед відповідей студентів має прозвучати така істина: **Ісус Христос прийшов, щоб забрати гріхи світу.** Ви можете написати це на дошці).
- Чому прихід Ісуса Христа був доброю новиною для Коріантона? (Коли студенти будуть відповідати на це запитання, ви можете сказати їм, що Коріантон пізніше покався у своїх гріхах і повернувся, щоб і далі бути місіонером [див. Алма 49:30]).

Ви можете розказати класу, як послання про Спокуту Ісуса Христа стало “радісною новиною” для вас або ваших знайомих. Додайте своє свідчення про принципи з розділу Алма 39, які обговорював клас. Закличте студентів дослухатися до спонукань, які вони, можливо, відчули під час уроку, щоб зберігати свою чистоту і повернутися до Господа через покаяння.

### Вірш для опанування—Алма 39:9

Поділіть клас на групи з чотирьох або п’яти студентів. Дайте кожній групі шестигранний кубик та олівець. (Якщо кубиків немає, можете адаптувати цю вправу: замість кубиків можна взяти шість папірців, проставити на них цифри від 1 до 6 і скласти у конверт або щось інше. Також для кожного студента потрібний буде чистий аркуш паперу. Нехай кожна група студентів сяде близько одне до одного навколо столу або в коло. Попросіть студентів відкрити їхні примірники Писань на Алма 39:9.

Поясніть, що мета кожного студента при виконанні цієї вправи—першим у групі переписати у повному обсязі вірш Алма 39:9. Але оскільки на всю групу є лише один олівець, то ним може писати в певний час лише одна людина. Право писати олівцем отримує той, кому на кубуку випадає цифра 1.

Нехай члени кожної групи по черзі кидають кубик (або витягають папірець, а потім повертають його назад). Коли людині випадає (або вона витягає) номер 1, то вона бере олівець і починає переписувати вірш, голосно кажучи кожне із слів, які записує. А в цей час інші члени групи по черзі кидають кубик, щоб отримати право писати олівцем. Коли комусь із студентів випадає номер 1, то він чи вона бере олівець у попереднього студента і починає переписувати вірш на свій аркуш паперу, називаючи слова, які пише. Цей попередній студент приєднується до решти групи і кидає кубик. Коли студентам випадає право взяти олівець, а вони вже записали частину вірша на своїх аркушах, то вони повинні прочитати вголос цю частину, і тільки тоді переписувати вірш далі. (Це забезпечує повторення, яке допоможе студентам вивчити вірш напам'ять). Вправа закінчується, коли хтось зі студентів кожної групи запише вірш Алма 39:9 у повному обсязі.

Після вправи попросіть клас повторити цей вірш разом.

*Примітка:* Зважаючи на характер і насиченість сьогоденного уроку, можливо, ви вирішите провести цю вправу в інший день, коли матимете більше часу.

## Алма 40

## Вступ

Алма, попереджаючи свого сина Коріантона про наслідки гріха, також навчав його про життя після смерті. Він пояснив, що завдяки Спокуті Ісуса Христа, усе людство буде воскресене. Він навчав про духовний світ, де померлі, залежно від їхнього вибору у смертному житті, чекають на воскресіння або в раю, або у в'язниці.

*Примітка:* На цьому уроці студенти матимуть нагоду навчати одне одного. Перед уроком підготуйте роздатковий матеріал з вказівками для роботи в парах. Ознайомтеся з кожною добіркою вказівок, аби допомогти студентам під час їхньої підготовки до навчання.

## Рекомендації для навчання

## Алма 40

## Алма навчає Коріантона про духовний світ і воскресіння

Напишіть на дошці наступні запитання до початку занять:

1. Завдяки чому ми можемо жити після того, як померемо? Хто воскресне?
2. Куди ми підемо після своєї смерті? На що це буде схоже?
3. Що таке воскресіння? Чим наші воскреслі тіла будуть відрізнятися від наших смертних тіл? Що ми будемо робити після того, як воскреснемо?

Запропонуйте студентам уявити собі, що вони—місіонери і в них призначена зустріч з людиною, яка шукає відповіді на запитання, написані на дошці. Поясніть, що в розділі Алма 40 далі розповідається, чого навчав Алма свого сина Коріантона, і вміщено відповіді на ті запитання.

Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 40:1. Попросіть студентів з'ясувати, чому Алма обговорював зі своїм сином, що таке воскресіння.

- Чому Алма навчав Коріантона про воскресіння?
- Беручи до уваги вибір, який зробив Коріантон, чому, на вашу думку, його непокоїло воскресіння?

Розділіть клас на пари. Призначте кожній парі номер: 1, 2 або 3. Запропонуйте кожній парі працювати, нібито вони—пара місіонерів, які готуються дати короткий урок, щоб відповісти на запитання, написане на дошці, номер якого відповідає номеру їхньої пари. Аби допомогти студентам підготуватись, дайте їм копію настанов відповідно до їхнього номера (див. далі). Коли студенти будуть працювати над завданням, ви можете ходити по кімнаті, щоб мати можливість чути їх обговорення і в разі потреби допомогти.

## Пара 1—Алма 40:1–5

Запитання: *Завдяки чому ми можемо жити після смерті? Хто буде воскресений?*

Підготуйтеся, прочитавши Алма 40:1–5, і дайте відповіді на ці запитання. Готуючись, вирішіть, які частини уроку буде проводити кожний з напарників. Будьте готові зробити наступне:

Зробіть вступ до призначеного вам уривку. (Якщо ви навчаєте з Писань, поясніть, хто говорить, до кого говорять, і розкажіть про будь-які інші обставини, що можуть допомогти слухачам зрозуміти цей уривок).

Прочитайте вірші, які містять відповідь на ці запитання. Поясніть, як істини в цих віршах допомагають відповісти на ці запитання. При цьому переконайтеся, що всі розуміють таку істину: **Завдяки Ісусу Христу воскресені будуть усі люди.** Ви можете запропонувати тим, кого навчаєте, написати цю істину в їхніх примірниках Писань на полях біля Алма 40:1–5.

**Допомагайте студентам, які працюють у парах чи групах**

Коли студенти працюють у парах чи групах, ви можете ходити по кімнаті й слухати їхні обговорення. Це може вам знати, скільки їм потрібно часу, щоб закінчити завдання. Це також дасть вам можливість почути їхні цікаві думки, які ви можете навести пізніше на уроці. Пам'ятайте, що студенти, коли ви прислухаєтеся до їхніх обговорень, часто будуть відчувати себе спокійніше, якщо ви хвалите їх за старання та цікаві думки.

Розкажіть, чому обіцяння про воскресіння є важливим для вас. Ви також можете спитати тих, кого навчаєте, чому вони цінують це обіцяння про воскресіння.

Свідчіть про істини, яких ви навчали.

### Пара 2—Алма 40:6–14

Запитання: *Куди ми йдемо після своєї смерті? Що буде там?*

Щоб відповісти на ці запитання, підготуйтеся, прочитавши Алма 40:6–7, 11–14. Готуючись, вирішіть, які частини уроку буде проводити кожний з напарників. Будьте готові зробити наступне:

Зробіть вступ до призначеного вам уривку. (Якщо ви навчаєте з Писань, поясніть, хто говорить, до кого говорять, і розкажіть про будь-які обставини, що можуть допомогти слухачам зрозуміти цей уривок).

Прочитайте вірші, які містять відповідь на ці запитання. Поясніть, як істини в цих віршах допомагають відповісти на ці запитання. (Можливо, буде корисним зазначити, що слова Алми “зовнішня темрява” не стосуються остаточного стану Сатани і проклятих. Він мав на увазі стан злочестивих між часом їхньої смерті і часом їхнього воскресіння. У наш час ми зазвичай називаємо цей стан духовною в’язницею). Коли ви будете читати ці вірші, то переконайтеся, що кожний розуміє, що **між смертю і воскресінням духи праведних перебуватимуть у раю, а духи злочестивих—у в’язниці**. Ви можете запропонувати тим, кого навчаєте, написати цю істину в їхніх примірниках Писань на полях біля Алма 40:11–14.

Поділіться своїм розумінням того, як ця істина впливає на вибір, який ви робите у цьому житті. Ви також можете спитати тих, кого навчаєте, як їм допомогло їхнє розуміння життя після смерті.

Свідчіть про істини, яких ви навчали.

### Пара 3—Алма 40:21–26

Запитання: *Що таке воскресіння? Чим наше воскресле тіло буде відрізнятися від нашого смертного тіла? Що ми будемо робити після свого воскресіння?*

Щоб відповісти на ці запитання, підготуйтеся, прочитавши Алма 40:21–26. Готуючись, вирішіть, які частини уроку буде проводити кожний з напарників. Будьте готові зробити наступне:

Зробіть вступ до призначеного вам уривку. (Якщо ви навчаєте з Писань, поясніть, хто говорить, до кого говорять, і розкажіть про будь-які обставини, що можуть допомогти слухачам зрозуміти цей уривок).

Прочитайте вірші, які містять відповідь на ці запитання. Поясніть, як істини в цих віршах допомагають відповісти на ці запитання. (Готуючись навчати, можливо, буде корисним зрозуміти, що в цих віршах слово *душа* стосується духа людини). Переконайтеся, що кожний розуміє, що **воскресіння—це возз’єднання духа і тіла, при якому все буде відновлено до свого належного і досконалого стану**. Ви можете запропонувати тим, кого навчаєте, написати цю істину в їхніх примірниках Писань на полях біля Алма 40:21–23.

Розкажіть, чому ви вдячні за знання про те, що ваше тіло і ваш дух одного дня будуть відновлені до їхнього належного і досконалого стану. Також ви можете розказати, як ваше знання про те, що ви одного дня постанете перед Богом і будете суджені, впливає на ваш вибір. Попросіть тих, кого ви навчаєте, розказати, як вони ставляться до вчення про воскресіння і останній суд.

Свідчіть про істини, яких ви навчали.

Після того, як студенти підготуються відповісти на призначені їм запитання, організуйте їх в невеличкі групи, щоб вони могли навчати одне одного, граючи роль місіонерів. Кожна група має складатися з трьох пар, які готувалися відповісти на призначені їм різні запитання. (Якщо клас нечисленний, нехай кожна група навчає увесь клас). Скажіть студентам, щоб вони були самими собою, коли навчатимуть і коли навчатимуться від інших під час цієї рольової гри. Запевніть їх, що Святий Дух може надихати їх і тих, кого вони навчають, якщо вони щиро навчають і відповідають. Послухайте, як вони навчають одне одного і, якщо відчуваєте спонукання, запропонуйте ту чи іншу ідею.

Після того як студенти матимуть достатньо часу, щоб навчати одне одного в групах, можна поставити класу деякі із наведених далі запитань:

- Про що ви дізнались, готуючись відповісти на призначені вам запитання? Про що ви дізнались, коли вас навчали інші пари студентів?
- Знаючи, що Коріантон мав певні проблеми з дотриманням закону цнотливості, як, на вашу думку, розуміння природи життя після смерті могло допомогти йому не піддатися майбутнім спокусам?
- Чому істини, які ми сьогодні обговорювали, є важливими для вас?

Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 40:25–26 і знайти, чим відрізняється остаточний стан праведних від остаточного стану злочестивих. Нехай вони розкажуть, що знайшли, а потім попросіть їх сказати, як цей уривок впливає на їхнє зобов'язання жити за євангелією. Ви можете також відповісти на це запитання. Свідчіть про те, яку роль відіграє Ісус Христос в тому, щоб благословення воскресіння було доступним.

### Повторення “Вірша для опанування”

Студенти будуть краще розуміти уривки з Писань, якщо ставитимуть власні запитання стосовно змісту цих уривків. Запропонуйте студентам працювати разом—усім класом або в маленьких групах, щоб написати ключі-підказки для конкретних уривків, які належить опанувати. (Ви можете вибрати групу уривків, які ви хочете, щоб студенти вивчили або повторили). Потім нехай вони прочитають ці ключі-підказки вам. Вам зараховуються очки, якщо ви правильно назвете уривок з Писань, призначений для опанування. Якщо ви не зможете відповісти правильно, очки будуть зараховані класу.

*Примітка:* Зважаючи на тривалість даного уроку, ви можете відвести час для такої вправи на повторення вірша для опанування. Однак, аби студенти мали достатньо часу для підготовки та участі в уроці, ви можете провести цю вправу наприкінці уроку, якщо залишатиметься час. Якщо у вас не буде часу, щоб провести цю вправу як частину уроку, ви можете провести її в інший день. Див. інші вправи на повторення в додатку, що в кінці цього посібника.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 40:11. “Переносяться додому до Того Бога, Який дав їм життя”

Президент Джозеф Філдінг Сміт пояснював, що слова в Алма 40:11 не навчають, що ми після своєї смерті будемо відразу приведені у Божу присутність:

“Ці слова Алми [Алма 40:11–14], як я їх розумію, не мали передати думку, що всі духи повертаються у присутність Бога для призначення їх у місце спокою або в місце покарання і в Його присутності отримують свій вирок. “Переносяться додому до Того Бога” [порівняйте з Екклезіяст 12:7] просто означає, що їхнє земне існування закінчилося і що вони повертаються у світ духів, де призначаються до місця, яке відповідає їхнім справам, справедливим чи несправедливим, де вони мають чекати воскресіння. “До Бога”—це слова, які можуть стосуватися багатьох інших добре відомих становищ. Наприклад: людина проводить призначений час на місії за кордоном. Коли вона закінчує свою місію й повертається у Сполучені Штати, то може сказати: “Як добре повернутися додому”; але ж її домівка може бути десь в Юті чи Айдахо або в іншій частині західних штатів” (*Answers to Gospel Questions*, comp. Joseph Fielding Smith Jr., 5 vols. [1957–1966], 2:85).

### Алма 40:11–15. Де знаходиться духовний світ?

Президент Бригам Янг учив:

“Де знаходиться духовний світ? Він прямо тут. ... Чи вони [духи тих, хто помер] переходять за межі цієї організованої землі? Ні, не переходять. Вони—на цій землі” (*Discourses of Brigham Young*, sel. John A. Widtsoe [1954], 376).

### Алма 40:11–15. Що відбувається з духами в духовному світі?

“Коли фізичне тіло помирає, дух продовжує жити. У духовному світі духів праведних “прийнято до стану щастя, який називається раєм, станом відпочинку, станом спокою, де вони будуть відпочивати від усіх своїх бід і від усіх турбот, і смутку” (Алма 40:12). Місце, яке називають духовною в’язницею, приготовано для “ти[х], хто помер у своїх гріхах, не пізнавши істину, або у провині, відкинувши пророків” (УЗ 138:32). Духів у в’язниці “навчено вірі в Бога, покаяттю від гріха, хрищенню за інших на відпущення гріхів, дару Святого Духа рукопокладанням і всім іншим принципам євангелії, які було необхідно їм знати (УЗ 138:33–34). Якщо вони приймають принципи євангелії, каються у своїх гріхах і приймають обряди, виконані за них, їх радо приймуть до раю” (*Стійкі у вірі: Довідник з євангелії* [2005], с. 146).



# Алма 41

## Вступ

Продовжуючи давати поради своєму сину Коріантону, Алма навчав, що у план відновлення входить не лише фізичне відновлення, але й духовне, і наш стан у

вічності буде визначатися залежно від наших вчинків і бажань у земному житті. Алма наголошував, що злочестивість ніколи не може привести до щастя.

## Рекомендації для навчання

### Алма 41

#### Алма навчає Коріантона про план відновлення

Попросіть клас поміркувати, як на вчинки людини можуть впливати переконання, виражені в наведених далі твердженнях (робіть паузу після кожного з цих тверджень, щоб дати студентам можливість відповісти):

Життя після смерті немає.

Після своєї смерті ми станемо досконалими, незалежно від вчиненого нами на землі.

На Останньому суді ми будемо винагороджені за наші гарні справи й покарані за погані.

- Чому важливо правильно розуміти, що відбуватиметься з нами після смерті?

Нагадайте студентам, що з розділу Алма 40 вони дізнаються про вчення стосовно духовного світу, воскресіння й суду, яких Алма навчав Коріантона. Поясніть, що з розділу Алма 41 ми дізнаємося, що Коріантон був збентежений тим, чого дехто навчав про воскресіння. Зверніть увагу студентів на фразу “заблукав через це дуже далеко” в Алма 41:1, і попросіть студентів прочитати цей вірш та знайти, через що деякі люди сходять з правильного шляху і блукають.

- Чому деякі люди сходили з правильного шляху і блукали? (Ви можете пояснити, що перекручувати Писання означає спотворювати, викривляти або змінювати їхнє значення).
- Що, за словами Алми, він збирався пояснити Коріантону?

Коли студенти назвуть слово *відновлення*, ви можете написати його на дошці. Поясніть, що *відновлення* означає повернення до попереднього стану або відновлення в ньому.

Поясніть: Алма хотів, аби Коріантон зрозумів, що є фізичний аспект і духовний аспект того, що він називав “планом відновлення” (Алма 41:2). Запропонуйте студентам самостійно опрацювати Алма 41:2–5 і знайти, що для нас після смерті буде відновлено фізично і що буде відновлено духовно. Ви можете запропонувати студентам позначити те, що вони знайшли. Перед тим, як студенти будуть читати, було б корисно, аби ви пояснили, що слово *необхідний* означає обов’язковий або потрібний.

- Яким є фізичний аспект плану відновлення, про який сказано в Алма 41:2? (У процесі воскресіння дух буде відновлений для тіла і будуть відновлені всі частини тіла).
- Яким є духовний аспект плану відновлення, описаного в Алма 41:3–5? (Коли студенти будуть відповідати, напишіть на дошці таку істину: **Ми будемо відновлені або для щастя, або для нещастя відповідно до наших вчинків і бажань у земному житті**).

Запропонуйте студентам уявити, що вони навчають з цих віршів у класі Початкового товариства.

- Як би ви пояснили вчення про духовне відновлення так, щоб малі діти могли це зрозуміти?

Нагадайте студентам, що Коріантон порушив закон цнотливості і перестав виконувати свої місіонерські обов’язки (див. Алма 39:2–4).

- Як могло правильне розуміння вчення про духовне відновлення допомогти Корінтону зробити кращий вибір? Як може розуміння цього вчення позначитися на наших вчинках і бажаннях?

Свідчіть про істинність цього вчення і поділіться своїми думками про справедливість Бога, яка виявляється в тому, що кожному з нас відновлюється хороше чи погане відповідно до того, якими були наші вчинки і бажання.

Напишіть на дошці таке запитання: *А якщо мною скоєно гріх?*

- Відповідно до плану відновлення, що ми отримуємо, якщо скоїли гріх?
- Чи можливо, щоб для нас були відновлені доброта й щастя, якщо ми скоїли гріх?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 41:6–9. Нехай клас знайде, що ми можемо зробити, аби нам були відновлені доброта й щастя, навіть якщо ми згрішили. (Ми повинні покаятись і до кінця свого життя прагнути праведності).

- Які слова і фрази в Алма 41:6–7 вказують, що саме на нас лежить відповідальність за те, що ми отримуємо при воскресінні? У якому розумінні ми самі є суддями для себе? (Наш вибір у земному житті визначає, який вирок ми отримуємо, коли постанемо перед Богом).

Зазначте, що деякі люди вважають, що вони можуть повернутися, щоб жити з Богом, не несучи ніякої відповідальності за свої вчинки. Вони часто кажуть, що їхній гріховний вибір—то просто розвага. Іноді ті, хто скоює гріх, можуть навіть здаватися щасливими.

Попросіть студентів встати і прочитати вголос Алма 41:10 разом. Зазначте, що Алма 41:10—це уривок з Писань, призначений для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок так, щоб вони могли легко його знаходити. (Оскільки це уривок з Писань, призначений для опанування, ви можете попросити їх прочитати його разом більше одного разу. Ви можете спитати, чи зможе хтось із класу прочитати цей уривок напам'ять). Коли вони виконають це завдання, попросіть їх сісти. На дошці напишіть: *“Злочестивість ніколи не була щастям”*.

- Чому це так і є, що “злочестивість ніколи не була щастям”?
- Яким є приклад того, що Сатана хотів би, аби ми порушували заповідь і вважали, що все одно можемо відчувати щастя?

Аби допомогти студентам оцінити різницю між скороминущими мирськими задоволеннями і щастям, яке пропонує Господь, прочитайте наведені далі слова старійшини Гленна Л. Пейса, сімдесятника:

*“Те, що завжди заборонялось Господом і впродовж багатьох років дуже несхвально сприймалося в суспільстві, тепер приймається і пропонується тим же суспільством. ЗМІ подають це все в такому вигляді, що воно стає дуже бажаним. ...*

*...Не сплутайте телестіальне задоволення із целестіальним щастям і целестіальною радістю. Не сплутайте відсутність самоконтролю зі свободою. Повна свобода без належної стриманості робить нас рабами наших пожадань. Не піддайтеся бажанню мати життя менш важливе й нижче. ...*

*...Заповіді, яких ви дотримуетесь, не були дані байдужим Богом, аби завадити вам веселитися, навпаки, вони були дані люблячим Небесним Батьком, Який хоче, щоб ви були щасливими, живучи і на цій землі, і у світі прийдешньому” (“They’re Not Really Happy,” *Ensign*, Nov. 1987, 39–40).*


Напишіть на дошці вказані далі слова. Ви можете запропонувати студентам написати їх в їхніх примірниках на полях біля Алма 41:10. (Ці слова взято зі статті “To ‘the Rising Generation’”, *New Era*, June 1986, 5).

*“Ви не можете робити щось погане і почувати себе добре. Це неможливо!” (Президент Езра Тефт Бенсон).*

Скажіть студентам, що в Алма 41:11 пояснено, чому неможливо бути по-справжньому щасливими, роблячи неправильний вибір. Перемалуйте на дошку вказану далі таблицю (ви можете зробити це до початку уроку) або підготуйте її як роздатковий матеріал для кожного студента. Розділіть студентів на пари і дайте їм завдання з'єднати кожну фразу з Алма 41:11 з її значенням. Також запропонуйте їм обговорити супутні запитання.

### Читайте разом вголос

Читання разом вголос може допомогти більше звернути увагу на уривок з Писань, а також сприяти єдності в класі. Це також один із способів урізноманітнити навчання на уроці. Використовуйте цю ідею, коли ви помічаєте, що студентам, можливо, потрібно змінити темп. Запропонуйте, щоб вони, коли будуть читати, промовляли слова чітко й одночасно.

 **Алма 41:10** є віршем для опанування. Зверніться до ідеї для навчання, що в кінці цього уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.

Фрази в Алма 41:11, що описують перебування у "стані природному"	Значення
1. "У тілесному стані"	а. Обмежені й обтяжені своїми гріхами
2. "У жовчі гіркоти і в путах беззаконня"	б. Відсутність благословень і спрямування від Бога; втрата напарництва Святого Духа
3. "Без Бога в світі"	в. Керуються волею плоті

З цього вірша ми розуміємо, що "природа Бога" є "станом щастя". Що це каже вам про те, чому гріховність є протилежною стану щастя?

Які з конкретних прикладів показують, чому люди можуть відчувати, що вони перебувають у стані нещастя?

(Відповіді: 1-в, 2-а, 3-б)

Аби допомогти студентам зрозуміти, як перебування у "стані природному" стосується учення про відновлення, попросіть когось зі студентів прочитати Алма 41:12. Після того, як цей вірш буде прочитано, попросіть студентів відповісти на запитання Алми. Потім нехай студенти прочитають, як відповідь сам Алма на своє запитання в Алма 41:13. (Ви можете запропонувати студентам позначити, що, за словами Алми, буде повернено нам відповідно до плану відновлення).

Попросіть студентів уявити, що у них є друг, який вибирає діяти всупереч Господнім заповідям, однак хоче бути відновленим до праведності. Запропонуйте студентам пояснити учення відновлення своєму напарнику, начебто він чи вона є тим другом, основується на Алма 41:12–13. (Студенти можуть пояснити це своїми словами або словами вислову, написаного на дошці: "Ми будемо відновлені або до щастя, або до нещастя, відповідно до наших справ і бажань у земному житті").

Покажіть студентам бумеранг або намалюйте його на дошці.

Спитайте студентів, що робить бумеранг, якщо його правильно кинути. (Він повертається на те місце, з якого його кинули). Попросіть їх подумки прочитати Алма 41:14–15 і знайти, як бумеранг може символізувати істини, про які сказано в цих віршах. (Ви можете запропонувати студентам позначити ці вірші). Попросіть студентів назвати, що вони знайшли.

- Що ви сподіваєтесь отримати від інших та від Господа в цьому житті і в наступному? (Відповіді можуть бути такими: доброта, милість і любов. Ви можете написати відповіді студентів на дошці).
- В яких ситуаціях ви виявляли великодушність, милість або доброту до інших, а з часом відчували їх самі?

Закличте студентів поставити собі за мету робити такі вчинки і розвивати в собі такі якості, які вони сподіваються мати відновленими для них в цьому житті і в наступному. Свідчіть про щастя, яке приходить, коли ми діємо у праведності.

### Вірш для опанування—Алма 41:10

*Примітка:* Зважаючи на характер і тривалість цього уроку, вказану далі вправу можна дати студентам в інший день, коли у вас буде більше часу.

Напишіть на дошці наступне: ... є щастям.

Запропонуйте студентам придумати твердження, яке було б зворотним вченню, викладеному в Алма 41:10. (Одна з можливих відповідей—"Праведність є щастям"). Потім попросіть студентів перерахувати конкретні праведні дії, які, на їхню думку, можна було б написати замість пропуску. (Наприклад, "Служіння іншим є щастям"). Спитайте студентів, чи можуть вони свідчити про те, що кожна з цих праведних дій веде до щастя. Після того як кілька студентів поділяться своїм досвідом і свідченням, запропонуйте класу написати на картці або аркушику паперу кишенькового розміру одну чи дві праведні дії, які вони можуть зробити впродовж цього тижня, щоб відчувати більше щастя. Запропонуйте їм носити ці папірці з собою як нагадування, а також щоб розказати про свої дії в наступні дні.

#### Пропонуйте студентам пояснювати учення і принципи

Давайте студентам нагоду пояснювати іншим учення і принципи, які вони вивчають у класі. Готуючись пояснювати євангельські істини, вони будуть навчатися глибше роздумувати над уривками з Писань та формувати свої думки. Коли вони пояснюватимуть ці істини іншим, Святий Дух буде поглиблювати їхнє розуміння істин, яких вони навчаються, та зміцнювати їхнє свідчення про них.

## Алма 42

## Вступ

Алма завершив пораду, яку давав своєму сину Коріантону, пояснивши, що Небесний Батько підготував шлях для тих, хто грішить, щоб їм отримати милість. Він навчав, що справедливість Бога вимагає, щоб грішники

були відсічені від присутності Бога. Після цього він свідчив про те, що Ісус Христос “удовольнит[ь] вимоги справедливості” (Алма 42:15), страждаючи за всіх, хто згрішив, і даючи милість тим, хто розкався.

## Рекомендації для навчання

## Алма 42:1–14

## Алма навчає Коріантона про Божу справедливість

Перед початком уроку намалюйте на дошці прості терези, як це показано на наступній сторінці. (Не пишьте слова на малюнку, поки про це не буде сказано в уроці. Ви можете запропонувати студентам перемалювати цей малюнок у зошити для класних занять або в щоденники для вивчення Писань).

Над зображенням терезів напишіть такі слова: *Я хочу, щоб Останній суд був справедливим.*

Запропонуйте студентам підняти руки, якщо вони погоджуються з написаним на дошці.

- Чому ви хочете, щоб Останній суд був справедливим?
- Що означає слово *справедливий*?

Скажіть, що слово *справедливий* може означати, що ми отримуємо те, що заслужили. Поняття “справедливість” пов’язане зі словом *правосуддя*, що зустрічається в Писаннях. Напишіть слово *Справедливість* на дошці під зображенням терезів.

Щоб допомогти студентам зрозуміти, що таке правосуддя, а також справедливість, попросіть когось зі студентів прочитати наведене далі пояснення старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Слово *правосуддя* має багато значень. Одне з них—рівновага. Популярним символом правосуддя є врівноважені терези. Отже, коли людські закони порушені, то правосуддя звичайно ж вимагає, щоб було накладено покарання, призначена кара, яка відновить рівновагу [на терезах]. ...

Божі закони також пов’язані з правосуддям. Поняття “правосуддя” (в тому розумінні, що людина отримує те, що заслуговує) є основною передумовою в усіх Писаннях, де сказано, що людей судять відповідно до їхніх справ” (“Sins, Crimes, and Atonement” [address to CES religious educators, Feb. 7, 1992], 1, si.lds.org).

Поясніть, що син Алми, Коріантон, хвилювався з приводу справедливості Останнього суду. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 42:1, а клас нехай знайде, що, на думку Коріантона, було б несправедливим, тобто суперечило правосуддю, на Останньому суді.

- Що, як вважав Коріантон, було несправедливим? (Те, що грішники будуть призначені до стану нещастя, тобто опиняться в цьому стані).
- Чому Коріантону хотілось вважати несправедливим те, що грішники будуть покарані? (Якщо студентам потрібно нагадати, що Коріантона це непокоїло, оскільки він був винний у скоєнні різних гріхів, запропонуйте їм проглянути Алма 39:2–3).
- Якщо справедливість означає отримання того, що ми заслуговуємо, і покарання за наші гріхи, то як вона могла б непокоїти й декого з нас? (Усі ми грішимо і маємо задовольнити вимоги справедливості).

Підсумуйте Алма 42:2–11, пояснивши, що Алма відповів на те, що тривожило Коріантона. Він навчав, що Падіння Адама привело все людство в занепалий стан, в якому

вони повинні пізнати фізичну смерть і духовну смерть (див. Алма 42:9). Він також пояснив, що якби не було шляху для повернення з цього занепаłego стану, то душі всіх людей були б нещасні і назавжди відсічені від Божої присутності (див. Алма 42:11).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 42:12. Поясніть, що цей вірш наголошує на тому, що Падіння та його наслідки, у т.ч. й відсічення від Божої присутності, сталися через те, що Адам не послухався Божих заповідей. Допоможіть студентам зрозуміти, що коли ми не слухаємося Божих заповідей—тобто, грішимо,—то духовно віддаляємося від Бога і підпадаємо під вимоги справедливості. (Ви можете попросити когось зі студентів прочитати вголос Уложення віри 1:2). Попросіть студентів подумки прочитати Алма 42:14 і знайти, яким є справедливе покарання за непослух.

- Що означає бути “відсіченими від [Божої] присутності”? (Бути відділеними від Бога і не мати можливості повернутися, щоб жити в Його присутності. Ви також можете сказати, що коли ми грішимо, то тим самим полишаємо себе на парництво Святого Духа, Який є членом Божества).

Допишіть на малюнку на дошці, фрази *Непослух, або гріх* і *Відсічені від Божої присутності*, як показано далі.



Основоючись на тому, про що ви дізналися з Алма 42:1–14, як би ви підсумували одним реченням, чого вимагає закон справедливості, коли людина виявляє непослух? (Напишіть на дошці під зображенням терезів наступне: **Через наш непослух закон справедливості вимагає, щоб ми були відсічені від Божої присутності.** Ви можете запропонувати студентам написати цю істину у своїх примірниках Писань на полях біля Алма 42:1–14).

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 42:18 і знайти ще один наслідок гріха.

- Що означає відчувати муки сумління?

Запропонуйте студентам згадати час, коли вони відчували печаль і смуток або коли Святий Дух відійшов від них через те, що вони згрішили. Попросіть їх уявити собі, що кожний їхній неправильний вчинок посилював це почуття. Потім попросіть їх уявити, що це почуття залишається з ними назавжди.

Аби допомогти студентам зрозуміти, що їм потрібна милість, і допомогти їм відчувати цю потребу, ви можете поставити таке запитання:

- Основоючись на тому, про що ви дізналися з Алма 42:1–14, чи хотіли б ви, щоб Останній суд проходив на засадах виключно справедливості?

## Алма 42:15–31

### Алма навчає Коріантона про план милості

Аби допомогти студентам зрозуміти, що вимоги справедливості повинні бути задоволені, вкажіть на шальку намальованих на дошці терезів, що представляє покарання. Ви можете взяти в руку гумку, неначе збираєтесь стерти “вимоги справедливості”. Запитайте:

- Чи є спосіб стерти, тобто усунути, вимоги справедливості? (Ні. Коли Божі закони порушено, справедливість вимагає покарання. Вимоги справедливості якимось чином повинні бути задоволені).

Допоможіть студентам зрозуміти, що було б несправедливо усунути наслідки, які мають настати відповідно до вимог справедливості. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 42:25.

**Пропонуйте студентам міркувати над запитанням**

Запитання, яке вимагає, щоб студенти поміркували, перш ніж відповісти, стимулює їхнє бажання дізнатися відповідь на нього і глибше вдуматися в уривок з Писань або власний досвід, що сприятиме кращому розумінню. Давайте студентам достатньо часу, щоб обдумати запитання, а потім називайте уривок з Писань, де знаходиться відповідь.

- Що, відповідно до сказаного Алмою, сталося б, якби наслідки гріха були усунені і вимоги справедливості залишилися не задоволеними?

Попросіть студентів поміркувати над вказаним далі запитанням і тільки після цього назвіть посилання на уривок з Писань, щоб вони знайшли в ньому відповідь:

- Якщо вимоги правосуддя не можуть бути задоволені, тоді як можуть ті, хто згрішив (кожний з нас), коли-небудь мати спокійну совість і бути відновленими у присутність Бога? (Дайте студентам час поміркувати над цим запитанням, а потім нехай хтось зі студентів прочитає Алма 42:15. Було б корисно пояснити, що фраза “удовольнити вимоги справедливості” означає заплатити ціну, тобто страждати від покарання, яке вимагається справедливостю).

- Що, відповідно до Алма 42:15, дає можливість милості поширитися на нас?

Вислухавши відповіді студентів, зітріть з дошки фразу “Відсічені від Божої присутності” і напишіть *Спокута Ісуса Христа* і *Милість*. Під зображенням терезів напишіть таку істину: *Спокута Ісуса Христа задовольнила вимоги справедливості, щоб милість могла бути поширена на нас.*



- Що для вас означає знання, що Спаситель добровільно постраждає замість вас, аби милість могла бути поширена на вас?

Попросіть студентів прочитати Алма 42:22–24 і знайти, що вимагається, аби милість була поширена на нас.

- Що від нас вимагається, щоб отримати милість і задовольнити всі вимоги справедливості? (Якщо студенти назвали, що ми отримуємо милість завдяки своєму покаянню, то напишіть на дошці під зображенням терезів такий принцип: **Якщо ми каємося, то отримуємо милість завдяки Спокуті Спасителя.** Ви також можете запропонувати, щоб студенти написали його у своїх примірниках Писань на полях біля Алма 42:22–24).
- Як ви вважаєте, що означає фраза “істинно покався”? (Щиро покався).
- Чому для нас важливо розуміти, що Спаситель страждав від покарань за наші гріхи замість нас?

Поясніть, Ісус Христос є нашим Посередником. Посередник—це той, хто стоїть між двома сторонами у розв’язанні конфлікту. Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятих Апостолів. Нехай клас слухає, щоб з’ясувати, чому потрібна третя особа, щоб милість була поширена на грішника:

“За вічним законом, милосердя може бути виявлено лише тоді, коли є хтось готовий і спроможний узяти на себе наш борг, сплатити ціну й домовитися про умови нашого викуплення.

Якби не було посередника, якби не було друга, повна міра нестримної, неблаганної справедливості повинна була б, так, саме повинна була б вилитися на нашу голову. Повна відплата за кожен гріх, скільки завгодно малий чи великий, була б здерта з нас до останньої копійки.

Але знайте: істина, велична істина проголошує, що існує Посередник. ...

Завдяки Йому до кожного з нас виявляється милосердя і при цьому не порушується вічний закон справедливості. ...

Милосердя не виявлятиметься автоматично. Це станеться завдяки завіту з Ним. І виявиться воно на Його умовах, Його великодушних умовах” (“The Mediator,” *Ensign*, May 1977, 55–56).



Попросіть студентів прочитати подумки Алма 42:29–31 і знайти, чого хотів Алма від Коріантона. (Ви можете запропонувати студентам позначити це).

- Що, на вашу думку, означає дати справедливості і милості та Господнім стражданням “повністю керу[вати] у твоєму серці”?

Запропонуйте студентам написати стислий план уроку, щоб показати, як вони можуть навчати інших людей про поняття справедливості і милості. Заохотьте їх навчати їхні сім'ї того, про що вони дізналися сьогодні.

Нагадайте студентам, що Коріантона непокоїла справедливість Бога. Ви також можете свідчити, що Останній суд буде справедливим і що ми зрештою отримаємо те, що заслужили відповідно до Божої справедливості і милості. Ви також можете зазначити, що Коріантон покався у своїх гріхах і сприяв зростанню Церкви (див. Алма 49:30). Попросіть студентів подумати, як би вони могли розпочати процес власного покаяння.

Запропонуйте кільком студентам висловити їхню вдячність за те, що Спаситель виявив бажання спокутати наші гріхи і задовольнити для нас вимоги справедливості, і нехай вони свідчать про це. Поділіться власним свідченням про милість і визволення з гріха через спокутну жертву Спасителя.

# Алма 43–44

## Вступ

У той час, коли Алма зі своїми синами продовжували проповідувати євангелію, зорамійці приєдналися до військ ламанійців, щоб напасти на нефійців. Полководець Мороній виявив віру й мудрість, керуючи нефійцями, коли вони захищалися від ламанійського

війська. Хоч ламанійці кількісно й переважали, підготовленість нефійських воїнів та їхня віра в Ісуса Христа дозволили їм перемогти у битві. Ламанійці, зазнавши цілковитої поразки, погоджуються на мирну угоду і на певний час залишають ту землю.

## Рекомендації для навчання

### Алма 43

#### *Підготування, які проводив полководець Мороній, та його стратегія допомагають зірвати задуми ламанійського війська*

Попросіть студентів скласти в зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань список їхніх планів, цілей і бажань на майбутнє. Коли вони будуть писати, підкажіть їм, щоб вони подумали про духовні цілі і бажання, наприклад: відслужити на місії, бути запечатаними у храмі, виховати своїх дітей. До початку уроку ви можете написати список власних цілей і бажань на ваше майбутнє. Ви можете розповісти про деякі з цих планів чи бажань в якості прикладу, щоб допомогти студентам скласти такий список.

Після того як студенти складуть свої списки, попросіть їх визначити бажання й цілі, які, на їхню думку, Сатана не хотів би, щоб вони здійснили. Попросіть кількох студентів назвати визначені ними цілі. Запропонуйте їм пояснити, чому Сатана не хотів би, щоб вони досягнули цих цілей. Ви також можете запитати їх, чому в них є сильне бажання досягнути ці цілі. Скажіть, що вивчення Алма 43–44 допоможе побачити, як ми можемо досягнути своїх праведних цілей попри те, що супротивник всіляко протривить цьому.

Підсумуйте Алма 43:1–4, пояснивши, що незважаючи на зусилля Алми привести зорамійців назад до Церкви, багато хто з них приєднався до ламанійців і готувався напасти на нефійців. Вони також об'єдналися з амалекійцями, які, як і зорамійці, були колись нефійцями, але відійшли від істини.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 43:5–8. Нехай клас слідує і знайде, які мав задуми, тобто “плани”, вождь ламанійців, Зарагемна.

Поясніть, що читаючи розповіді про фізичні битви, описані в Книзі Мормона, ми можемо порівнювати їх до духовних битв, які випадають нам.

- У чому плани Зарагемни, спрямовані проти нефійців, схожі на плани Сатани, спрямовані проти нас?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 43:9–12. Попросіть клас визначити, якими були плани нефійців.

- Якими були плани нефійців?

Попросіть студентів прочитати подумки Алма 43:16–19. Нехай вони знайдуть, що зробив Мороній, головний полководець нефійців, аби підготувати людей захищати свою землю і свої сім'ї.

- Що конкретно зробили нефійці, щоб підготуватися до нападу ламанійців?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 43:20–22, а клас нехай знайде, як ламанійці відреагували на підготування нефійців.

- Чому ламанійці не наважилися напасти, навіть незважаючи на те, що вони чисельно переважали нефійців?

- Чого ми можемо навчитися з цієї події про захист себе від намірів Сатани?

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 43:23–24 і знайти, що зробив Мороній, не знаючи напевно про плани свого ворога стосовно наступного нападу.

- Чому Мороній послав посланців, щоб ті звернулися до Алми?
- Чого нас може навчити приклад Моронія в тому, як ми можемо духовно підготуватися, щоб встояти проти супротивника? (Допоможіть студентам визначити такий принцип: **Якщо ми шукаємо пораду від пророка і прислухаємося до неї, то будемо краще захищені проти супротивника**).

Стисло підсумуйте Алма 43:25–43, розповівши, що Мороній діяв відповідно до знань, які отримав від пророка. Він розділив своє військо на дві частини. Певна кількість воїнів залишилась у місті Ершон, щоб захистити народ Аммона. Решта війська вирушила до землі Мантія. Мороній послав розвідників, щоб виявити місце перебування ламанійців, а інших воїнів він сховав у місцевості, де мали пройти ламанійці. Коли ламанійці підійшли, нефійські воїни оточили їх. Ламанійці, побачивши, що оточені, з лютістю почали битися. Багато нефійців загинуло, проте з боку ламанійців втрати були ще більшими.

Запропонуйте кільком студентам прочитати по черзі вголос Алма 43:43–54. Нехай клас знайде різницю між мотивацією та джерелом сили ламанійців і мотивацією та джерелом сили нефійців.

- Заради чого, як ви з'ясували, билися ламанійці? Заради чого, як ви з'ясували, билися нефійці? Чим відрізнялось джерело сили нефійців від джерела сили ламанійців? (Якщо потрібно, зазначте, що ламанійці билися з ненависті й гніву, тоді як у нефійців була краща мета, яка надихала їх [див. Алма 43:45–47]. Вони благали про допомогу Господа, і Він зміцнював їх [див. Алма 43:49–50]).
- Чого ми можемо навчитися з прикладу Моронія та його війська, що допомагатиме нам в наших битвах проти супротивника?

Запропонуйте студентам записати їхні відповіді на це запитання. Потім попросіть їх поділитися тим, що вони написали. Вони можуть назвати деякі з наведених далі принципів:

**Коли ми молимося про свої праведні плани та бажання, Бог допоможе нам їх здійснити.**

**Нас надихає краща мета, ніж тих, хто протистоїть істині.**

**Господь допоможе нам виконати свій обов'язок—захистити наші сім'ї, нашу свободу і нашу релігію.**

Запропонуйте студентам розказати, як Господь допомагав їм досягнути праведних цілей. Ви можете поділитися і своїм досвідом. Свідчіть про Господню здатність допомагати нам у здійсненні праведних задумів. Закличте студентів просити у своїх молитвах про досягнення праведних цілей.

## Алма 44

### *Полководець Мороній наказує ламанійцям укласти мирну угоду*

Запросіть одного студента, який виявив бажання почитати вголос, вийти і стати перед класом зі своїм примірником Писань. Нагадайте класу, що полководець Мороній, побачивши жах ламанійців, наказав своїм людям припинити бій (див. Алма 43:54). Нехай цей молодий чоловік прочитає слова Моронія в Алма 44:1–6. Нехай клас послухає, як Мороній пояснює причину перемоги нефійців.

- Мороній хотів, аби Зарагемна зрозумів, що було для нефійців джерелом сили в бою. Що ж було цим джерелом? Що Мороній запропонував ламанійцям? (Він сказав, що нефійці не заподіють ламанійцям більше шкоди, якщо ті складуть свою зброю і вкладуть мирну угоду).
- Про які істини ми можемо дізнатися з Алма 44:4–6, що допомагатимуть нам в наших духовних битвах? (Студенти можуть назвати кілька принципів, деякі з яких вже обговорювалися на цьому уроці. Прослідкуйте, щоб була названа така істина: **Господь буде зміцнювати й оберігати нас відповідно до нашої віри в Нього.**

Ви можете запропонувати студентам позначити слова в цих віршах, що передають цю істину).

Запропонуйте комусь зі студентів прочитати вголос пораду молоді Церкви від президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Якщо бажаєте, можете зробити копію цього висловлювання для кожного студента.



“У наш час молодь зростає на території ворога, де норми моралі сповзають вниз. Але як Господній служитель, я обіцяю, що ви будете захищені від нападів супротивника, *якщо* будете дослухатися до спонукань Святого Духа.

Одягайтеся скромно; розмовляйте благоговійно, слухайте надихаючу музику. Уникайте аморальності та негідних вчинків. Будьте господарями свого життя і накажіть собі бути відважними. Оскільки ми так сильно на вас покладаємося, то ви будете мати надзвичайні благословення. Ви завжди в полі зору люблячого Небесного Батька” (“Порада молодим”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, с. 18).

- Що б ви особливо виділили у словах президента Пекера? Чому?

Підсумуйте Алма 44:7–10, пояснивши: Зарагемна заявив, що ні він, ні його люди не вірять, що нефійців зміцнив Бог. Він сказав, що ламанійці зброю складуть, але відмовився укласти мирну угоду. Запропонуйте студенту, який читав Алма 44:1–6, прочитати вголос відповідь Моронія Зарагемні, яка знаходиться в Алма 44:11. Спитайте клас:

- Як ви вважаєте, чому для Моронія було важливо, щоб ламанійці уклали мирну угоду?

Підсумуйте Алма 44:12–20, пояснивши, що хоч багато ламанійців і уклали мирну угоду, але Зарагемна з рештою свого війська й далі бився проти війська Моронія. Коли нефійці почали вбивати їх, то Зарагемна, побачивши, що їм не уникнути загибелі, пообіцяв укласти мирну угоду.

Свідчіть, що Господня рука захищає в житті тих, хто вірний Йому. Закличте студентів хоробро боротися за свої праведні цілі та наміри і довіряти Господньому обіцянню “підтримувати, і охороняти, і оберігати нас доти, доки ми будемо вірними Йому” (Алма 44:4).

## Коментарі та довідковий матеріал

### Алма 43:3. Війна, в стані якої ми перебуваємо, розпочалася ще в доземному житті

Президент Гордон Б. Хінклі так сказав про реальність війни, в яку ми вступили ще до початку світу:

“Але ведеться ще й інша війна, яка розпочалася ще до створення світу і яка, очевидно, буде ще довго тривати. ...

Це війна ... між істиною і брехнею, між свободою волі й примусом, між послідовниками Христа і тими, хто Його зрікся. Його вороги вдаються до всіх засобів у цій боротьбі.

...Так само, як це було й на початку. ... Ті, хто падають жертвами, так же само цінні, як і ті, хто впали жертвами у минулому. Ця битва—постійна. ...

Війна триває. ... Вона йде в нашому особистому житті день у день—удома, на роботі, у навчальних

зкладах. Іде війна у питаннях любові й поваги, вірності й відданості, послуху і цілісності. Ми всі залучені до неї. ... Ми перемагаємо, і майбутнє ніколи ще не видавалося блискучішим” (“The War We Are Winning,” *Ensign*, Nov. 1986, 42, 44–45).

### Алма 43:9, 45. Захищайте і зміцнюйте сім'ю

Сестра Вірджинія У. Дженсен, з генерального президентства Товариства допомоги прокоментувала попередження, дане в Проголошенні про сім'ю, стосовно того, що “руйнування сім'ї принесе окремим людям, суспільствам і народам біди, які провіщали давні й сучасні пророки” (“Сім'я: Проголошення світові”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2010, с. 129). Сестра Дженсен сказала: “Брати і сестри, ми в цій реальності—саме в цей момент. Обов'язок кожного з нас—захищати і зміцнювати сім'ю” (“Come, Listen to a Prophet's Voice,” *Ensign*, Nov. 1998, 13–14).

# Програма домашнього навчання

## Алма 39–44 (Блок 20)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Алма 39–44 (блок 20), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Алма 39)

Вивчаючи слова Алми до його сина Коріантона, який збився на хибний шлях, студенти дізналися, що сексуальний гріх є мерзотою в очах Господа. Алма також навчав свого сина, що покаяння включає в себе визнання гріхів і полишення їх та повернення до Господа всім своїм розумом, могутністю і силою. Студенти прочитали свідчення Алми про те, що Ісус Христос приходив, щоб забрати гріхи світу.

#### День 2 (Алма 40–41)

Коріантон турбувався з приводу воскресіння та Останнього суду. З пояснення йому на це Алми студенти дізналися про деякі вчення, що стосуються воскресіння, у т.ч. й істину про те, що ми воскресемо, щоб перебувати або у стані щастя, або у стані нещастя, залежно від наших вчинків і бажань у земному житті. Алма також наголосив, що "злочестивість ніколи не була щастям" (Алма 41:10).

#### День 3 (Алма 41:10).

Алма допоміг Коріантону зрозуміти, що непослух людини призводить до відсічення її від присутності Бога. У свою чергу, студенти дізнались, як план викуплення дозволяє людям подолати свій занепалий стан. Учення Алми підтверджують, що страждання Ісуса Христа задовольнили вимоги справедливості і тому милість може бути поширена на тих, хто покався.

#### День 4 (Алма 43–44)

Студенти дізнались, що між ламанійцями і нефійцями йшла війна. Один з уроків, які вони засвоїли з розділів Алма 43–44, такий: якщо ми шукаємо пораду від пророка і прислухаємося до неї, то будемо краще захищені проти супротивника. Крім того, студенти з'ясували, що коли ми молимося Господу про свої праведні плани і бажання, Він допоможе нам їх здійснити.

### Вступ

Як написано в Алма 39–42, Алма допоміг своєму сину Коріантону зрозуміти, яким тяжким є сексуальний гріх, а також зрозуміти вчення, що стосуються воскресіння й Останнього суду, та якими є вічні наслідки законів справедливості та милості. На цьому уроці у студентів буде нагода навчати і пояснювати ці вчення одне одному.

### Рекомендації для навчання

Перед уроком підготуйте роздатковий матеріал з вказівками, які подані в даному уроці. Ознайомтеся з цими вказівками, щоб допомогти студентам успішно навчати одне одного.

#### Алма 39–41

*Алма навчає, що покаяння приносить радість*

Розпочніть урок, запропонувавши студентам хором процитувати вірш Алма 39:9, який призначений для опанування. Вони отримали завдання вивчити його напам'ять, що було частиною їхнього навчання цього тижня. Спитайте, чи може хтось пригадати, чому Алма порадив своєму сину в цьому вірші покаятись в його гріхах і полишити їх.

Нагадайте студентам, що в розділах Алма 40–41 Алма також говорив про занепокоєння Коріантона стосовно воскресіння мертвих і Останнього суду. Аби допомогти студентам пояснити те, про що вони дізнались, і поділитися почуттями та свідченнями про істини, що знаходяться в Алма 39–41, напишіть на дошці до початку уроку вказані далі запитання і посилання на Писання:

1. Чому важливо дотримуватися закону цнотливості? (Див. Алма 39:1–9).
2. Що таке воскресіння? Яка різниця між смертними тілами і воскреслими? Що стається після того, як ми воскреснемо? (Див. Алма 40:21–26).
3. Як мене буде суджено на Останньому суді? (Див. Алма 41:1–7).
4. Здається, дехто з тих, хто порушує заповіді, є щасливими. Чи це так? (Див. Алма 41:10–15).

Попросіть студентів уявити, що вони місіонери і в них призначена зустріч з людиною, яка шукає відповіді на ці запитання. Скажіть, що ви дасте їм певний час на підготовку, а потім у них буде можливість відповісти на деякі з цих запитань, основуючись на тому, про що вони дізнались з розділів Алма 39–41.

Якщо кількість студентів у класі дозволяє, то розділіть їх по двоє, неначе вони—пара місіонерів. Призначте кожній парі одне із запитань, написаних на дошці. (Якщо клас менший,

ви можете призначити запитання окремим студентам). Дайте кожній парі копію настанов, які наведені далі, і попросіть їх користуватися посиланнями на Писання, що зазначені в кінці даного їм запитання, щоб відповісти на запитання зацікавленого євангелію. Виділіть студентам час, щоб проглянути вірші і підготувати короткий урок для свого зацікавленого євангелію. Запропонуйте парам вирішити, за якими частинами настанов кожний з них матиме відповідальність навчати.

Під час підготовки студентів ви можете ходити між ними, щоб чути їхнє обговорення та в разі необхідності допомогти. Якщо потрібно, допоможіть студентам визначити вчення в розділах Алма 39–41, які допоможуть відповісти на призначені їм запитання. Використайте вказані далі вчення як орієнтир:

**Сексуальний гріх є мерзотою в очах Господа** (див. Алма 39:1–9).

**Воскресіння—це возз'єднання духа і тіла, при якому все буде відновлено до свого належного і досконалого стану** (див. Алма 40:21–26).

**Ми будемо відновлені або для щастя, або для нещастя відповідно до наших вчинків і бажань у земному житті** (див. Алма 41:1–7).

**Злочестивість ніколи не була щастям** (див. Алма 41:10–15).

#### Настанови

Навчаючи, будьте готові зробити наступне:

1. Зробіть вступ до цих віршів (наприклад, поясніть, хто говорить, до кого говорять і чому).
2. Прочитайте ті частини уривка з Писань, які допоможуть вам відповісти на призначене вам запитання.
3. Запишіть учення або принцип з віршів, які ви вивчали, що стосуються призначеного вам запитання.
4. Поясніть, як записані вами вчення або принцип допомагають відповісти на призначене вам запитання. Ви можете запропонувати, щоб ті, кого ви навчаєте, записали це вчення або цей принцип у своїх примірниках Писань.
5. Скажіть, чому це вчення або цей принцип важливі для вас, і свідчіть про істинність того, чого ви навчали.

Після того, як студенти підготуються відповісти на призначені їм запитання, організуйте невеличкі групи, щоб вони могли в них навчати одне одного. (Якщо в класі мало студентів, нехай кожний студент або кожна пара студентів навчає весь клас). Після того, як студенти закінчать навчати одне одного, поставте класу такі запитання:

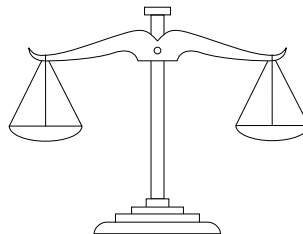
- Стосовно гріхів Коріантона, чому, на вашу думку, розуміння цих вчень допомогло б йому?

- Чому було б важливим, щоб ви змогли пояснити ці істини тим, з ким ви спілкуєтесь у своєму житті?
- Чому важливо, щоб ви розуміли ці істини і жили за ними?

## Алма 42

### Алма навчає Коріантона про справедливість і милість

Намалюйте на дошці прості терези. Запропонуйте комусь зі студентів навчати клас про поняття справедливості і милості за допомогою цього малюнка і того, про що він чи вона дізнались із настанов Алми в розділі Алма 42. Попросіть студентів відкрити розділ Алма 42 у своїх примірниках Писань і знайти фрази та твердження про справедливість та милість, які вони позначили або підкреслили.



Щоб допомогти студентам зрозуміти, за яких умов можна отримати милість, поставте такі запитання:

- Що мав зробити Ісус Христос, щоб ми могли отримати милість?
- Що нам слід робити, аби отримати милість?

Запропонуйте кільком студентам розказати, чому вони вдячні за Спокуту Ісуса Христа.

## Алма 43–44

### Виконання поради пророків захищає нас від супротивника

Якщо дозволяє час, можете попросити студентів згадати, що вони дізналися з розділів Алма 43–44, розказавши, що вони написали у своїх щоденниках для вивчення Писань про свої духовні битви (день 4, завдання 3 і 4). Свідчіть про Ісуса Христа і Його силу поширити милість на нас, якщо ми каємось, і захистити нас, якщо ми йдемо до Нього.

## Наступний блок (Алма 45–63)

Чому нефійці були настільки успішними, борючись зі своїми ворогами? Як їм вдавалось битися із силою Господа? Відповіді на ці запитання можна буде знайти, дізнаючись про приклади полководця Моронія, Геламана та його юних воїнів.



# Алма 45–48

## Вступ

Алма, давши останні настанови своєму синові Геламану, пішов від народу Нефія і про нього вже ніколи більше не чули. У найтяжчий для нефійців період Геламан став видатним духовним провідником, а полководець Мороній став значним військовим командувачем. Амалікія, вождь групи нефійських

розкольників, діє за підступним планом, мета якого здобути владу над нефійцями. Полководець Мороній допомагає нефійцям зміцнитися проти нападів їхніх ворогів, щоб вони змогли відстояти свою волю і свободу поклонятися.

## Рекомендації для навчання

### Алма 45

#### *Геламан вірить словам Алми і розпочинає своє служіння*

Попросіть студентів подумати про співбесіду, яку вони мали з батьком чи матір'ю або провідником священства.

- Якого роду запитання зазвичай ставлять на співбесідах батьки і провідники священства?

Після короткого обговорення поясніть: Алма, перед тим як доручити під опіку свого сина Геламана священні літописи і піти з тієї землі (див. Алма 45:18–19), поставив Геламану низку запитань. Попросіть студентів подумки прочитати Алма 45:2–8 і знайти запитання, які поставив Алма, і відповіді, які дав Геламан.

- Нефійці саме воювали з ламанійцями, коли Алма вів цю бесіду з Геламаном. Як, на вашу думку, віра Геламана допомагала йому під час війни і впродовж його служіння?
- Коли ви отримували силу завдяки своїй вірі в Ісуса Христа і словам пророків, а також завдяки вашому зобов'язанню виконувати заповіді?

Підсумуйте Алма 45:9–19, сказавши студентам, що Алма після того, як передрік остаточне знищення нефійського народу, пішов з тієї землі і про нього вже ніколи ніхто не чув. Перед тим, як піти, він прорік останнє пророцтво. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 45:16.

- Про які істини ми можемо дізнатися з цього пророцтва? (Студенти можуть назвати кілька принципів, але переконайтеся, чи розуміють вони, що **Господь не може дивитися на гріх навіть до найменшої міри допущення**).

Поясніть, що Геламан розпочав своє служіння з того, що призначив священників і вчителів у Церкві по всій тій землі. Нехай студенти опрацюють Алма 45:23–24 і знайдуть, як люди поставилися до цих церковних провідників.

- Як люди поставилися до своїх церковних провідників? Чому дехто відмовлявся слухатися церковних провідників?

### Алма 46

#### *Полководець Мороній піднімає праведних на захист їхніх прав і їхньої релігії*

Підсумуйте Алма 46:1–3, пояснивши, що тих, хто не послухався церковних провідників, вів чоловік, якого звали Амалікія. Попросіть студентів подумки прочитати Алма 46:4–5 і знайти, чого прагнули Амалікія та його прибічники. Запропонуйте студентам пояснити те, про що вони довідались.

Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 46:6–7 і знайти, як повели себе ті, хто піддався впливу Амалікії.

- До чого призвів вплив Амалікії?

Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 46:8–10 і знайти, які уроки Мороній хотів, щоб ми засвоїли з дій Амалікії. Ви можете зазначити, що кілька з цих уроків починаються словами: “так ми бачимо” або “ми бачимо”. (Можете запропонувати студентам позначити ці уроки в їхніх примірниках Писань). Студенти можуть сказати, що такими уроками є:

Багато людей швидко забувають Господа і чинять беззаконня.

Одна злочестива людина може вчинити багато злочестивого.

Щоб порівняти Амалікію з полководцем Моронієм, попросіть студентів подумки прочитати Алма 46:11–18 і Алма 48:11–13, 17. Одну половину класу попросіть з’ясувати, чого хотів Мороній. Іншу половину класу попросіть знайти слова і фрази, що описують, яким був Мороній. (Допоможіть студентам побачити різницю між праведними мотивами Моронія і злочестивими мотивами Амалікії. Мороній боровся за справу свободи і праведності, тоді як Амалікія жадав влади і прагнув поневолити нефійців).

- Основуючись на прочитаному, як би ви описали полководця Моронія? Про які принципи ми можемо дізнатися з цих віршів? (Студенти можуть назвати кілька різних принципів, серед яких такий: **одна праведна людина може здійснити багато праведного**).
- Про що, відповідно до Алма 46:11–18, молився Мороній? (Щоб благословення волі і свободи залишалися з нефійцями і Бог сприяв “справі Християн”).

Мороній молився про “справу Християн”. Які три ідеали, відповідно до Алма 46:12, повинні захищати й відстоювати християни, за переконанням Моронія? (Допоможіть студентам зрозуміти, що **наш обов’язок—захищати сім’ї, нашу релігію і нашу свободу**. Див. також Алма 43:45–48).

- Що сьогодні загрожує сім’ям, християнам і свободі? Якими є деякі з прийнятних для нас способів захищати наші сім’ї, нашу релігію і наші свободи?

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 46:18–22 і знайти, що Мороній попросив зробити свій народ. (Ви можете запропонувати студентам позначити в цих віршах слово *завіт*).

- Що за завітом зобов’язалися робити люди? (Відстоювати свої права і свою релігію; не відвертатися від Господа; не порушувати заповіді Бога; не соромитися взяти на себе ім’я Христа).
- Що, відповідно до Алма 46:22, зробили люди на знак того, що вони уклали завіт? (Вони роздерли, або розірвали, свій одяг і кинули його до ніг Моронія).

Підніміть в руці клапоть тканини і розірвіть його навпіл. Ви можете пояснити, що розриваючи, або роздираючи, на шматки свій одяг, люди тим самим демонстрували своє зобов’язання дотримуватися завіту, який вони уклали.

- Відповідно до Алма 46:21–22, що, за словами людей, повинно статися в разі порушення ними свого завіту?
- Як це допомагає вам зрозуміти, якими серйозними за своїм характером є завіти, які ми укладаємо з Богом?

Нагадайте студентам, що Мороній і його народ протистояли ворогам, які хотіли знищити їх.

- Що, як сказав Мороній в Алма 46:18, може призвести його народ до знищення?

Напишіть на дошці наступне: *Якщо ми дотримуємося своїх завітів, то Бог буде ...*

Запитайте студентів, як би вони закінчили це твердження, виходячи з того, що вони дізналися з Алма 46:18–22. Також попросіть їх сказати, завдяки чому вони знають, що це твердження є істинним. Відповіді можуть бути різними. Підсумуйте ці відповіді, дописавши на дошці: **Якщо ми дотримуємося своїх завітів, Бог буде благословляти нас**. Запропонуйте студентам шукати докази, що підтверджують цей принцип, коли вони вивчатимуть решту розділів книги Алми. Ви можете розказати їм про час, коли Господь благословив вас за шанування ваших завітів.

Підсумуйте Алма 46:29–41. Поясніть, що Амалікія та його прибічники, побачивши, що нефійці чисельно їх переважають, попрямували до землі Нефія, прагнучи об’єднатися з ламанійцями. Військо Моронія зупинило більшу частину групи Амалікії, яка йшла до землі Нефія. Багато прибічників Амалікії увійшли в завіт, що будуть відстоювати

свободу. Невелика кількість тих, хто не увійшов у такий завіт, були вбиті. Амалікія і невелика група тих, хто був з ним, втекли і приєдналися до ламанійців.

## Алма 47

### *Підступним шляхом Амалікія стає царем ламанійців*

Спитайте студентів, що б вони відчували, якби грали в якусь змагальну гру або були учасниками якихось змагань і в них була книга, де б перераховувалося все те, що мав намір зробити супротивник по грі, аби отримати над ними перемогу. Скажіть студентам, що, застосовуючи розділ Алма 47 до себе, ми можемо отримати кілька важливих уроків про тактику Сатани, завдяки якій він намагається знищити нас.

Підсумуйте Алма 47:1–6, сказавши, що Амалікія не відмовився від свого наміру здобути владу над нефійцями. Він замислив підступний план, щоб повалити царя ламанійців і самому стати їхнім царем, аби він зміг врешті-решт повести ламанійців на битву проти нефійців. Приєднавшись до ламанійців, Амалікія завоював прихильність їхнього царя, і той доручив йому командувати частиною ламанійського війська. Цар наказав Амалікії та довіреному йому війську наздогнати ту частину ламанійського війська, яка виявила непослух і пішла за чоловіком на ім'я Легонтій. Амалікії було наказано змусити військо Легонтія воювати проти нефійців, проте у самого Амалікії плани були дещо інші.

Запропонуйте студентам уважно прочитати Алма 47:7–19, уявляючи, нібито вони були Легонтієм, а Амалікія—Сатаною. Попросіть їх подумки прочитати Алма 47:7–10 і знайти, куди пішов Легонтій, щоб захистити своє військо, і чого Амалікія намагався добитися від Легонтія.

- Де Легонтій зібрав своє військо, готуючись до битви? Які переваги має військо, знаходячись на вищій місцевості, ніж ворог?
- Чого Амалікія добивався від Легонтія? Яку зі своїх тактик застосовує Сатана, щоб звести нас з вищого плацу? (Можливі відповіді: спокушає нас знизити свої норми та заманує зійти туди, де ми не будемо в духовній безпеці).

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 47:11–19. Нехай клас слідує, міркуючи над тим, як тактика Амалікії нагадує тактику Сатани, яку він застосовує, щоб знищити нас.

- Чим саме тактика Амалікії схожа на тактику Сатани, яку він застосовує, щоб знищити нас? (Можливі відповіді: Сатана наполегливий, брехливий, підступний, безжалісний).
- Якими є приклади того, що Сатана прагне отруїти нас “поступово”?

Підсумуйте Алма 47:20–36, пояснивши, що Амалікія продовжував обманювати і вбивати, аж поки не став царем ламанійців. Наголосіть на тому, що наміри і тактика Амалікії дуже подібні до намірів і тактики Сатани стосовно нас. Напишіть на дошці такий принцип: ***Сатана прагне знищити нас і принаджує нас поступово знижувати наші норми.***

## Алма 48

### *Полководець Мороній надихає нефійців бути підготовленими і вірними*

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 48:7–10 і знайти, що робив Мороній, поки Амалікія прагнув здобути владу над ламанійцями.

- Що робив Мороній, поки Амалікія прагнув здобути владу над ламанійцями?
- Що робив Мороній, аби зміцнити свій народ і їхні міста проти майбутніх нападів? Яким конкретним місцям Мороній приділяв особливу увагу?

Дайте студентам час поміркувати над тим, де вони є слабкими у своєму житті і що вони могли б зробити, аби стати там сильнішими. Запропонуйте їм записати їхні думки.

- Чому, відповідно до Алма 48:10, Мороній так багато працював, щоб зміцнити свій народ проти нападів їхніх ворогів? (Наголосіть, що Мороній хотів допомогти зберегти для нефійців свободу жити за їхньою релігією).

- Чого саме навчають сучасні церковні провідники, щоб допомогти нам зміцнитися там, де ми духовно слабкі?
- Чому церковні провідники працюють так багато, щоб зміцнити нас духовно?

Запевніть студентів, що **коли ми дослухаємося до порад Господніх служителів, то будемо зміцнені проти спокус.**

Закличте студентів уважно шукати в решті розділів книги Алми принципи, які вчать, що дотримання завітів має велике значення і що важливо зміцнювати себе проти впливу Сатани.

# Алма 49–51

## Вступ

Оборонні підготування Моронія мали надзвичайно велике значення для захисту нефійців від їхніх ворогів. Нефійці успішно захищалися від ламанійців, поки заколоти серед них самих та їхня злочестивість не

почали ослаблювати їх. Моріантон і прихильники царя прагнуть розділення і підбурюють людей до суперечок між собою. Мороній намагається не допустити до розділення та боротьби і старається встановити мир.

## Рекомендації для навчання

### Алма 49; 50:1–24

#### *Нефійці будують укріплення, процвітають і зберігають свої свободи*

Прочитайте класу наведену далі ситуацію і поставте вказані далі запитання (або самі придумайте ситуацію і поставте запитання):

Молодий чоловік відчував себе втомленим, але йому не хотілось іти спати, тому він почав пошуки в Інтернеті. У нього з'явилась спокуси зайти на сайти з порнографією.

- Які підготування міг би зробити цей молодий чоловік, щоб уникнути цієї спокуси?
- Що він може зробити, щоб уникати цієї спокуси у майбутньому?

Поясніть студентам, що, вивчаючи Алма 49–51, вони зможуть побачити, як приготування полководця Моронія до захисту від ламанійців можна порівняти з приготуваннями, які ми повинні зробити проти спокус Сатани сьогодні.

Поясніть: у той час, як Амалікія підбурював ламанійське військо вийти на битву, полководець Мороній укріплював нефійські міста. Попросіть студентів подумати прочитати Алма 49:1, 6–7. Запропонуйте їм поміркувати над тим, як приготування, зроблені полководцем Моронієм для того, щоб дати відсіч ламанійцям, можна порівняти з тим, що нам теж потрібно підготуватися до нападів на нас Сатани. Нехай студенти подумати прочитають Алма 49:2–4; 50:1–6 і знайдуть, як підготувалися нефійці до майбутніх атак ламанійців.

- Якби ви були ламанійським вояком, то що б ви могли відчути, уперше побачивши ці укріплення?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 49:8–12. Нехай клас слідкує і знайде, як ламанійці відповіли на приготування нефійців.

- Що зробили ламанійці, побачивши, що місто Аммонійга було укріплене? (Вони відступили).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос наведені далі слова президента Джеймса Е. Фауста, з Першого Президентства:

“Сатана, наш найзапекліший ворог, день і ніч працює над тим, щоб знищити нас. Але не слід від страху ціпеніти перед силою Сатани. Він не може мати над нами владу, поки ми не допустимо цього. Він дійсно підступний, але якщо ми залишаємося непохитними, він відступає” (“Be Not Afraid,” *Ensign*, Oct. 2002, 4).

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 49:18–20, 23. Нехай клас слідкує і подумает, як ми можемо взяти собі за взірць приготування нефійців до битви, щоб підготуватися до битв із Сатаною.

- Полководець Мороній трудився, щоб захистити нефійців від ламанійців. Як трудяться наші провідники, щоб захистити й оборонити нас від супротивника?
- Що ми можемо зробити, аби звести свої духовні стіни для захисту від спокус Сатани? (Відповіді можуть бути такі: щоденно змістовно молитися, щоденно вивчати Писання, регулярно відвідувати церкву, служити іншим і поститися).

### Адаптування ситуацій, запропонованих у посібнику

Ви найкраще можете зрозуміти, якою є культура й особистість студентів у вашому класі, а також які спокуси у них виникають. Вибирайте сценарії, які б дозволили студентам задуматися над ситуаціями, які подібні до тих, що виникають в їхньому житті. Це дасть можливість Духу дати студентам потрібні їм підказки. Якщо ви будете прагнути скерування від Небесного Батька, Він допоможе вам адаптувати сценарії з цього посібника, щоб вони більше відповідали життю ваших студентів.

Ви можете запропонувати студентам письмово відповісти у своїх зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань на вказані далі запитання. (Ви можете написати їх на дошці перед уроком).

- Як би ви описали свої щоденні старання, направлені на зміцнення ваших духовних захисних стін?
- Виберіть щось одне з того, що ви робите для зміцнення своєї духовності, або щось одне, що ви не робите для її зміцнення. Що б ви могли зробити, аби це краще зміцнювало вас проти зла?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 49:28–30. Нехай клас визначить, хто, крім Моронія, трудився, щоб захистити нефійців від ламанійців. Наголосіть, що допомагаючи нефійцям залишатися праведними, Геламан та його брати допомагали їм отримати благословення й захист від Господа.

Дайте студентам час для вивчення Алма 50:10–12. Потім нехай вони обговорять наведені далі ситуації одне з одним. (Якщо можливо, підготуйте до початку уроку роздатковий матеріал, де буде описано певні ситуації. Якщо це неможливо, прочитайте про ці ситуації—одну за одною, даючи достатньо часу для обговорення кожної з них).

1. Мороній “відсік усі фортеці Ламанійців”. Як може молода жінка “відсікти” можливість попліткувати, коли вона збирається зі своїми подругами за обідом?
2. Мороній укріпив межу, тобто кордон, між нефійцями і ламанійцями. Як може молодий чоловік і молода жінка укріпити межу між дотриманням закону цнотливості і вчиненням аморальності?
3. Війська Моронія збудували укріплення, щоб захистити свій народ від ворогів. Молодий чоловік усвідомлює, що він проводить надто багато часу у соціальних мережах (в Інтернеті чи відсилаючи або отримуючи текстові повідомлення). Здається, що ця звичка вже заважає йому виявляти турботу про свою сім’ю і виконувати свої обов’язки вдома. Що він може зробити, аби зміцнити й зберігати стосунки зі своєю сім’єю?

Запропонуйте кільком студентам підсумувати, що вони дізналися з дій полководця Моронія про те, як ми можемо захиститися проти нападів супротивника. **Переконайтеся, чи зрозуміли студенти, що якщо ми підготовлені, то зможемо відбити напади (спокуси) супротивника.** Ви можете написати цей принцип на дошці.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 50:1. Запитайте студентів:

- Знаючи, що приготування полководця Моронія дали позитивний результат, чого ще ми можемо навчитися з цього вірша? (Мороній “не припиняв” свої приготування; він продовжував зміцнювати свою оборону навіть тоді, коли й не було безпосередньої загрози).

Аби допомогти студентам оцінити необхідність у постійному духовному зміцненні, прочитайте наведені далі слова президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства:



“Через те, що сили навколо нас нарощують свою міць, тієї духовної сили, якої колись було достатньо, вже достатньо не буде. І яким би не був той рівень духовної сили, зростання до якого ми колись вважали досяжним, для нас відкриється можливість досягти ще більшого рівня. У часи небезпеки потреба в духовній силі і можливість здобути її збільшаться такою мірою, якої ми навіть не очікуємо” (“Always,” *Ensign*, Oct. 1999, 9).

Напишіть на дошці наступне:

*Я буду готуватися, щоб не піддатися спокусам, якщо ...*

*Я непохитно вистою, якщо ...*

Попросіть студентів закінчити ці речення в їхніх зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань. Після того, як вони закінчать писати, прочитайте наведені далі слова Президента Езри Тефта Бенсона. (Ви можете запропонувати студентам написати ці слова в їхніх примірниках Писань на полях біля Алма 50:10–12).

“Краще підготуватись і запобігти, ніж виправляти і каятись” (*The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], 285).

- Чому, на вашу думку, це так? Коли вам доводилося бачити приклад дії принципу, про який навчають ці слова?



Поясніть, що приготування нефійців дозволили їм прожити кілька років у процвітанні й мирі. Зазначте, що в той час як Амалікія проклинав Бога через свою поразку, нефійці “дякували Господові Богові своєму” (Алма 49:28).

Нехай студенти уявлять собі, що у них є друг, який живе в місцевості, де в розпалі війна. Він відчуває, що в хаосі, що панує навколо нього, мир і щастя знайти неможливо. Напишіть на дошці вказане далі посилання на Писання: *Алма 50:18–23*. Запропонуйте студентам прочитати цей уривок і подумати над відповіддю, яку б вони могли дати цьому другу. Попросіть кількох учнів поділитися тим, що б вони сказали. Одна з істин, яку б могла містити їхня відповідь, є така: **вірність Богу приносить щастя, навіть якщо навколо панує безлад**. (Ви можете написати цей принцип на дошці). Допоможіть студентам зрозуміти, що цей принцип стосується не лише випадку війни, але також і особистих випробувань, наприклад: фінансових труднощів, втрати роботи, смерті близької людини, неприємності у стосунках з членами сім'ї і природних катастроф.

- Чому, відповідно до Алма 50:18–23, у нефійців був щасливий період?
- Коли ви відчували, що Господь поширив Свою силу й благословення на вас за те, що ви були слухняні і зміцнювали себе проти спокус?
- Коли Господь благословляв вас або когось із ваших знайомих процвітанням, миром і щастям у тяжкі часи? (Після відповідей студентів можете навести приклади з вашого власного життя).

### Алма 50:25–40; 51

#### *Оборона нефійців ослабла, і Мороній має щось зробити через непокору серед свого народу*

(Примітка: Зважаючи на тривалість цього уроку, можливо, вам буде потрібно стисло підсумувати решту його матеріалу. У цьому випадку поясніть, що в Алма 50:25–40 міститься розповідь про бунт та смерть Моріантона, а також про призначення Пагорана головним суддею. У розділі Алма 51 розповідається про групу так званих прихильників царя, які намагалися змінити закон, щоб дозволити царю правити над нефійцями. Та їхня спроба зазнала невдачі. Розгнівані своєю невдачею, прихильники царя відмовилися взятися за зброю, коли Амалікія і ламанійці прийшли, щоб воювати проти нефійців. За законом, Мороній вимагав, щоб вони взяли за зброю, а інакше їх буде покарано. Військо Амалікії захопило багато нефійських міст і вбило багато нефійців. Коли Амалікія намагався завоювати землю Щедра, він зійшовся у бою з Теанкумом та його військом. Теанкум вбив Амалікію і відкинув навалу ламанійського війська).

Напишіть на дошці таку фразу: *Разом ми вистіймо; роз'єднані впадемо*.

Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 50:25–26 і знайти слово в кожному вірші, що вказує на причину розділення між нефійцями.

- Що викликало розділення серед цього народу?

Підсумуйте решту розділу Алма 50, пояснивши, що Моріантон та його люди намагалися залишити нефійців і втекти до землі, що була на північ. Мороній побоювався, що таке розділення між народом призведе до того, що нефійці втратять свободу. Він послав військо, яке вів чоловік на ім'я Теанкум, щоб зупинити людей Моріантона від втечі. Військо Теанкума не дало людям Моріантона дістатися місця, куди вони намірялися втекти, і Моріантон був убитий. Ті, хто залишилися живими з його людей, “уклали угоду зберігати мир” (Алма 50:36). Невдовзі після бунту Моріантона серед народу Нефія сталося небезпечне політичне розділення. Одні нефійці хотіли змістити Пагорана з місця судді і поставити замість нього царя. Решта народу хотіла, щоб залишилася існуюча в них система правління суддів.

Попросіть студентів знайти в Алма 51:5–6 назви цих двох груп, які протистояли одна одній (прихильники царя і прихильники свободи). Дайте студентам час, щоб визначити в Алма 51:8, якими були мотиви прихильників царя.

Напишіть на дошці таку істину: **Розділення і суперечки знищують наш мир**.

- Як цей принцип ілюструють розповіді про розділення і суперечки, описані в Алма 50 і 51?

- Як ми можемо діяти у своїй сім'ї, серед друзів або у своїй громаді, щоб усунути суперечки?
- Коли ви бачили, що сім'я або клас, або кворум мали це благословення—зміцнення, яке приходить завдяки єдності?

Свідчіть про істини, до яких, на ваше відчуття, ви маєте особливо привернути увагу. Нагадайте студентам, що на кількох наступних уроках у них буде більше нагод визначати принципи і засвоювати уроки з воєн між нефійцями і ламанійцями.

## Алма 52–55

## Вступ

Нефійці на цей момент війни з ламанійцями втратили багато міст через свої внутрішні суперечки. Мороній, Теанкум і Легій захопили місто Мулек і перемогли одне з найбільших військ ламанійців. Мороній не погодився на вимогу Амморона, ламанійського вождя, обмінятися полоненими і здійснив план звільнення полонених нефійців без кровопролиття. Мороній

твердо стояв на своєму і не йшов на компроміс зі злочестивим Амморомом та його прибічниками.

*Примітка:* Цей урок зосереджено на подіях, що сталися в житті Моронія, Теанкума і Легія. На наступному уроці студенти більше дізнаються про 2000 молодих воїнів Геламана, про яких згадується в Алма 53:16–23.

## Рекомендації для навчання

## Алма 52–53

*Мороній, Теанкум і Легій трудяться разом, щоб перемогти ламанійців*

Ще до початку уроку напишіть на дошці наступне:

*“У наш час молодь зростає на території ворога” (президент Бойд К. Пекер).*

На початку уроку попросіть когось зі студентів прочитати це твердження. Потім спитайте:

- Хто є цим ворогом? (Сатана).
- Який доказ впливу Сатани ви бачите у світі навколо вас? (Студенти можуть сказати, що таким доказом є: лайливі слова і неприйнятний одяг, нечесна й аморальна поведінка, спокуси, які часто приходять через ЗМІ та сучасні електронні пристрої).

Запропонуйте студентам порівняти труднощі, з якими вони зустрічаються, і події та ситуації, описані в Алма 52–55. Потім прочитайте продовження слів, сказаних президентом Пекером:

*“У наш час молодь зростає на території ворога, де норми моралі сповзають вниз.*

*Але як Господній служитель, я обіцяю, що ви будете захищені й збережені від нападів супротивника, якщо будете дослухатися до спонукань Святого Духа” (“Порада молодим”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, с. 18).*

Закличте студентів шукати скерування від Святого Духа, щоб їм вдалося протистояти злу.

Нагадайте студентам, що в той час, коли Мороній клав край суперечкам та боротьбі з прихильниками царя, ламанійці захопили багато укріплених нефійських міст (див. Алма 51:26). Попросіть студентів подумки прочитати Алма 52:14 і знайти, як Мормон описує ситуацію, в якій опинилися нефійці на той час. Потім попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 53:9. Нехай клас визначить, чому обставини, в яких опинилися нефійці, були загрозливими.

- Яким чином люди ставлять себе в обставини, що є духовно загрозливими?

Напишіть на дошці таке посилання на Писання: *Алма 52:5–10, 16–19*. Щоб допомогти студентам зрозуміти контекст і сюжетну лінію, що стосуються цих віршів, попросіть двох студентів прочитати вголос стислий зміст до розділів Алма 52 і 53. Потім запропонуйте студентам опрацювати вірші, вказані вами на дошці, і знайти принципи, дотримання яких допоможе їм уникати зла або протистояти йому. Дайте їм для цього достатньо часу, а потім спитайте:

- Про які принципи ми можемо дізнатися з цих віршів? (Серед інших принципів студенти можуть назвати такі: **Якщо ми уникаємо укріплення супротивника, ми будемо більш здатні уникати спокуси і не піддаватися їй**).

**Допомагайте студентам визначати не виражені прямо принципи**

Багато принципів не формулювалися авторами Писань прямо. Натомість принцип може бути вплетений в сюжетну лінію або в розповідь про конкретну подію, або передаватися через притчу. Він може бути проілюстрований всією книгою Писань, якимось розділом чи одним віршем. Не виражені прямо принципи часто можна виявити, аналізуючи дії й відносини окремих людей чи груп у Писаннях, а потім визначаючи, якими були наслідки цих дій і відносин.

Попросіть студентів подумати про реальні місця, соціальні умови або ситуації, пов'язані з використанням технологій (наприклад, Інтернету), що можуть призвести, як вони відчують, до виникнення загрозливих обставин в їхньому житті.

Поясніть, що Мормон описав, як Теанкум чинив опір ламанійцям, вживаючи, наприклад, слова *захищатися; укріпити; охороняти; покарати* та *укріпив*. Попросіть студентів подумати, що, можливо, потрібно “покарати”, тобто вигнати, з їхнього життя, щоб це допомогло їм бути у більшій духовній безпеці.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 52:19. Запитайте студентів:

- Що робили нефійські провідники перш, ніж йти на битву? (Вони проводили воєнну раду).
- Чим сімейна рада або церковна рада може бути подібною до “воєнної ради”? Як такі ради можуть зміцнювати нас у наших битвах проти супротивника?

Підсумуйте Алма 52:20–40 і Алма 53, пояснивши, що після воєнної ради полководець Мороній та його війська відвоювали місто Мулек, виманивши ламанійців з їхніх укріплень. Нефійці захопили багато полонених і відправили їх працювати на укріпленні міста Щедре. Однак ламанійці продовжували здобувати перемогу в інших місцях, і це відбувалося через розкольників, які були серед нефійців.

### Алма 54–55

#### *Мороній відкидає умови Амморона стосовно обміну полоненими і вдається до хитрості, щоб звільнити полонених нефійців*

Поясніть, що розділ Алма 54 містить текст листів Амморона (ламанійського царя) і полководця Моронія, які вони написали один одному. До цього ламанійці і нефійці під час війни захопили багато полонених. Цей розділ містить відповідь Моронія на вимогу Амморона, щоб ламанійці і нефійці обмінялися полоненими.

Поясніть, що в Алма 54:9–12 містяться слова полководця Моронія до Амморона.

Попросіть когось зі студентів прочитати ці вірші вголос. Потім попросіть іншого студента прочитати відповідь Амморона полководцю Моронію в Алма 54:18–20.

- Чим відрізнялися мотиви полководця Моронія від мотивів Амморона у питанні обміну полоненими? (Ви можете зазначити, що Мороній турбувався про сім'ю, а Амморон—лише про чоловіків, здатних воювати, оскільки він хотів знищити нефійців).
- Як слова Амморона в Алма 54:18–20 відображають мотиви Сатани в його війні проти нас?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 55:1–2. Нехай клас знайде, якою була відповідь Моронія на вимогу Амморона.

- Чому Мороній не бажав зробити те, що казав Амморон? (Він знав, що Амморон казав неправду, і не хотів давати Амморону ніякої додаткової сили до тієї, яку той вже мав).
- Чого ми можемо навчитися з відповіді Моронія Амморону? (Хоч студенти можуть назвати багато принципів, усе ж переконайтеся, чи розуміють вони, що **коли ми непохитно відстоюємо те, що є правильним, то не дамо злу здобути владу над нами**).

Під час обговорення цих віршів може бути корисним прочитати наведені далі слова Джозефа Сміта:

“Сатана не може спокусити нас своїми підлещуваннями, якщо тільки ми не погоджуємося і не піддаємося їм у своєму серці” (*Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* [2007], с. 214).

“Диявол не має сили над нами, якщо тільки ми не даємо її йому” (*Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* [2007], с. 214).

Напишіть на дошці наведене далі посилання на Писання: *Алма 55:15–24, 28–31*.

Поясніть, що з Алма 55 ми дізнаємося, що полководець Мороній звільнив полонених нефійців у місті Гід завдяки військовій хитрості (методу, який використовується у війні, щоб обманути чи перехитрити ворога). З Алма 55:3–14 ми дізнаємося, що Моронію вдалося з допомогою воїна-ламанійця на ім'я Ламан напоїти ламанійських

вожків, які охороняли полонених нефійців. Попросіть студентів подумки прочитати вірші, вказані вами на дошці, і знайти, що зробив полководець Мороній з ламанійцями, які опинилися оточеними у місті Гід. Нагадайте студентам, щоб, вивчаючи Писання, вони шукали принципи. Дайте їм достатньо часу, а потім попросіть сказати, що вони знайшли. Ви також можете спитати:

- Що з цих віршів ми дізнаємося про Моронія?

Напишіть на дошці наведені далі слова і попросіть студентів заповнити пропуски:

*Ми не насолоджуємося ...; але ми насолоджуємося ...*

- Як ми можемо наслідувати приклад Моронія і не насолоджуватися пролиттям крові? Наприклад, як ми можемо наслідувати цей приклад Моронія стосовно того, що читаємо або дивимося, або стосовно ігор, в які ми граємо?

Попросіть студентів поміркувати над таким запитанням:

- Як ви вважаєте, що хотів би Мороній, аби ви засвоїли з сьогоднішнього уроку, що допомагатиме вам залишатися вірними у битві із супротивником?

Можете дати студентам час, щоб вони написали у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань про те, що вони будуть робити, аби не ступати на територію Сатани і стійко відбивати його напади.

Завершіть урок своїм свідченням про істини, які ви сьогодні обговорювали на уроці.

## Додаткова ідея для навчання

### Алма 53:20–21. Ходити чесно перед Богом

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 53:20–21.

- Що це означає—ходити чесно перед Богом?

Попросіть студентів поміркувати над тим, як вони, подібно до молодих воїнів, можуть бути “вірними завжди в усьому, що їм довіря[єть]ся”. Прочитайте наведені далі слова Президента Джорджа Альберта Сміта, які містять мудру пораду, дану йому його дідом Джорджем А. Смітом:

“Мій дід казав членам своєї сім’ї: “Існує чітко позначена демаркаційна лінія між територією Господа і територією диявола. Якщо ви будете стояти на стороні Господа від тієї лінії, ви будете знаходитися під Його впливом і у вас не виникатиме бажання чинити неправильно; але якщо ви переступите ту лінію і хоч на трішечки перейдете на сторону диявола, то опинитесь у владі спокусника, і якщо він візьме над вами гору, то ви не зможете належним чином ні думати, ні навіть робити висновки, бо ви не матимете Духа Господнього”.

Іноді, коли у мене виникала спокуса щось зробити, я запитував себе: “По яку сторону від тієї лінії я знаходжусь?” Якщо я вирішував бути на безпечній, Господній стороні, я завжди робив те, що є правильним. Тож коли приходять спокуса, помоліться й подумайте про вашу проблему і вплив Господа допоможе вам прийняти мудре рішення. Ми можемо бути в безпеці лише на території Господа” (“A Faith Founded upon Truth,” *Deseret News*, June 17, 1944, Church section, 9).

Можете намалювати посередині дошки вертикальну лінію. На одній стороні від неї напишіть на дошці *Територія Господа*, а на іншій—*Територія диявола*. Запитайте студентів:

- Стосовно лінії, яка розділяє ці дві території, де знаходиться буде найбезпечніше? (На стороні Господа, якомога далі від цієї лінії).
- Яка може бути загроза у намаганні жити на стороні Господа, але все ж якомога ближче до цієї лінії?
- Що допомагає вам триматися якомога далі від цієї лінії?

## Алма 56–58

## Вступ

Геламан і полководець Мороній вели битви в різних частинах землі. Геламан надіслав листа Моронію, в якому описав битви його війська з ламанійцями і висловив впевненість, що 2060 молодих воїнів, які

приєдналися до війська, мають сильну віру. Геламан також описав, що було зроблено його військом, аби перемогти в цих битвах та мати надію й силу у своїх стражданнях.

## Рекомендації для навчання

## Алма 56

*Війська Антипи і Геламана перемагають найсильніше військо ламанійців*

Спитайте у студентів, чи доводилось їм колись отримувати листа або послання, які зміцнили їх і допомогли витримати якісь конкретні труднощі. Поясніть, що в Алма 56–58 передано зміст послання, або листа, написаного Геламаном до полководця Моронія у важкий період війни. Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 59:1–2, щоб з'ясувати, як полководець Мороній відповів на цей лист. Порадьте студентам, щоб вони, читаючи цей лист, визначили, чому саме полководець Мороній міг відчувати радість, незважаючи на тяжкі обставини, в яких він перебував.

Підсумуйте Алма 56:2–17, пояснивши, що Геламан командував невеликим військом, яке складалось із 2000 синів анти-нефій-легіїв, тобто народу Аммона. Їх часто називають 2000 молодих воїнів. (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що слово *молодий* означає юний). Батьки цих молодих чоловіків увійшли в завіт, що ніколи більше не візьмуться за зброю. Ці молоді чоловіки, які не були пов'язані таким завітом, добровільно стали на захист своїх батьків та інших нефійців, коли виникла загроза нападу на них ламанійського війська.

Поясніть, що Геламан повів 2000 молодих воїнів до міста Юдеї, щоб допомогти нефійському війську на чолі з Антипою. Ламанійці захопили кілька нефійських міст і значною мірою послабили військо Антипи. Антипа зрадив, коли Геламан та його воїни прибули на допомогу.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 53:17–21 і знайти слова і фрази, якими описана духовна сила цих молодих чоловіків, що приєдналися до війська. Коли вони будуть читати, скопіюйте на дошку вказану далі схему. Запросіть кількох студентів вийти до дошки і написати знайдені ними слова і фрази під написом “До початку битви”.

До початку битви



Під час битви

Молоді воїни/ Молоді святі останніх днів

- Як ви вважаєте, що міг мати на увазі Геламан, коли описав 2000 молодих воїнів як “людей істини і розсудливості”? (Ви можете пояснити, що слово *розсудливість* вказує, що людині притаманні серйозність, спокійність і самоконтроль).
- Як риси характеру, перераховані на дошці, можуть допомогти нам вистояти у духовних битвах та інших труднощах?

Стисло розкажіть про початок першої битви, в яку вступили молоді воїни; про це написано в Алма 56:29–43. Антипа використав Геламана та його 2000 молодих воїнів як приманку, щоб вивести найсильніше військо ламанійців з міста Антипара. Більшість ламанійського війська залишила місто Антипара, щоб погнатися за військом Геламана, тим самим даючи війську Антипи можливість переслідувати ламанійців



і напасти на них з тилу. Військо Антипи, наздогнавши ламанійське військо, напало на нього за своїм планом. Коли ламанійське військо перестало переслідувати війська Геламана, Геламан не міг сказати, що відбувається: чи то ламанійське військо намагалось заманити його воїнів у пастку, чи військо Антипи розпочало битву з ламанійцями, напавши на них з тилу. Геламан та його молоді воїни мали вирішити: чи їм і далі відступати, чи напасти на ламанійців.

Попросіть студентів прочитати подумки Алма 56:44–48. Нехай вони знайдуть слова і фрази, що вказують, як ці молоді чоловіки діяли з вірою. Попросіть кількох студентів написати те, що вони знайшли, на дошці під написом “Під час битви”.

- У чому не сумнівалися ці молоді чоловіки? (У тому, що Бог визволить їх).
- Чому вони не сумнівались, що Бог їх визволить?
- Які риси характеру, розвинені ними в собі ще до битви, допомогли їм під час битви?

Напишіть на дошці таку істину: **Коли ми діємо з вірою, то можемо отримати силу від Бога.** Запропонуйте студентам знаходити підтвердження цієї істини під час вивчення розділу Алма 56.

Підсумуйте Алма 56:49–53, пояснивши, що військо Геламана прийшло до війська Антипи, коли те опинилося у важкій ситуації. Антипа та багато інших командувачів загинули, а виснажені та збентежені нефійці були близькі до поразки.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 56:54–56. Нехай клас слідкує і з’ясує, як Бог благословив воїнів Геламана за їхню віру.

- Як, на вашу думку, духовні якості, перераховані на дошці, сприяли тому, що описано в Алма 56:56?
- Коли ви або хтось із ваших знайомих діяли з вірою й отримали силу від Бога в якійсь важкій ситуації?

## Алма 57

### *Геламан та його молоді воїни відвойовують місто Куменій, і вони збережені в битві*

Поясніть, що розділ Алма 57 містить продовження листа Геламана, написаного ним до полководця Моронія. Він розпочинається з розповіді про те, як нефійці відвоювали в ламанійців два міста. У цей час Геламан отримав 6000 чоловіків для зміцнення свого війська, а також ще 60 синів з народу Аммона. Ламанійці також отримали підкріплення і продовжували укріпляти захоплені ними міста.

Зазначте, що в одній битві ламанійці майже перемогли нефійців (див. Алма 57:18).

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 57:19–22 і знайти, чому нефійцям усе ж вдалося перемогти.

- Чому нефійцям вдалося перемогти ламанійців?
- Геламан сказав, що його воїни “слухалися і стежили за виконанням кожного слова наказу з точністю” (Алма 57:21). Що, на вашу думку, це означає? Як цей послух виявляв їхню віру?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос вказане далі висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“[Ви] зустріні[ете] таких людей, які дотримуватимуться певних заповідей, а на інші не зважатимуть, бо приймуть рішення порушувати їх. Я називаю це ресторанним підходом до послуху. Така практика вибору і підбору не спрацює. Вона призведе до нещастя. Щоб підготуватися до зустрічі з Богом, людині потрібно виконувати *всі* Його заповіді. Щоб виконувати заповіді, необхідна віра, а дотримання заповідей зміцнить ту віру” (“Face the Future with Faith,” *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2011, сс. 34–35).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 57:23–27. Нехай клас знайде, як Господь зберіг молодих воїнів Геламана і чому Він зберіг їх. Аби допомогти обговорити те, що вони знайшли, поставте для перевірки такі запитання:

- Про цих воїнів Геламан сказав: “Їхня думка тверда”. Що, на вашу думку, це означає? Чому нам потрібно бути твердими у своїх думках, коли ми стикаємося з труднощами?
- Як воїни Геламана показали, що вони “покладають свою надію на Бога постійно”?

Корисно було б пояснити, що в деяких випадках праведні будуть страждати або помирати, як страждали молоді воїни і як загинули деякі люди з нефійського війська. Однак Бог буде завжди шанувати тих, хто шанує Його, і праведні, які помирають, будуть благословенні.

- Що спільного ви знаходите між битвами, в яких молоді воїни воювали з їхніми ворогами, та нашими битвами із супротивником?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос вказане далі висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Сьогодні ми беремо участь у війні, яка багато в чому важча, небезпечніша, ніж війна між нефійцями та ламанійцями. Наш ворог підступний і винахідливий. Ми б’ємося проти Люцифера, батька всієї брехні, ворога всього доброго, праведного і святого. ...  
...Ми у буквальному розумінні б’ємося за людські душі. Ворог нещадний і невтомний. Він з небезпечною швидкістю бере в полон на вічність. І здаватися, схоже, не збирається.

І хоч ми глибоко вдячні багатьом членам Церкви, які роблять багато подвигів у війні за істину й світло, я мушу зізнатися вам, що цього ще не досить. Нам потрібно більше допомоги. ... Ви потрібні нам. Як і 2000 юних воїнів Геламана, ви також є духовними синами Бога і також можете отримати силу, щоб будувати і захищати Його царство. Нам потрібно, щоб ви уклали священні завіти, як зробили це вони. Нам потрібно, щоб ви були у всьому такими ж слухняними й вірними, як були вони (“Найвеличніше покоління місіонерів”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2002, сс. 46–47).

Напишіть на дошці наступне: *Якщо ми довіряємо Господу і слухаємося Його в усьому з точністю, ...*

- Основуючись на прочитаному про воїнів Геламана, як би ви закінчили це речення? (Допишіть це речення на дошці відповідно до запропонованого студентами. Наприклад, ви можете написати таку істину: **Якщо ми довіряємо Господу і слухаємося Його в усьому з точністю, Він буде підтримувати нас у наших битвах**).

Попросіть студентів згадати, коли їм або комусь із їхніх знайомих доводилося виявити повний послух у складній ситуації, що виникла в школі, вдома або серед людей. Попросіть кількох студентів розказати про це. Спитайте їх, як Господь допоміг їм в цій ситуації. Дайте студентам час, щоб вони написали у своїх зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань, що вони будуть робити, аби виконувати Божі заповіді “з точністю” (Алма 57:21) і “поклада[ти] свою надію на Бога постійно” (Алма 57:27).

## Алма 58

### *Нефійські воїни вірять, що Бог збереже їх від їхнього супротивника*

Поясніть, що в розділі Алма 58 міститься закінчення листа Геламана до Моронія. Геламан розповідає, як нефійські війська опинилися в тяжких обставинах, які ускладнили їхнє й без того погане становище. Попросіть кількох студентів прочитати по черзі вголос Алма 58:2, 6–9, а клас нехай визначить, якими були ці тяжкі обставини (нестача їжі, відсутність підкріплення, страх, що вороги їх знищать).

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 58:10–12 і знайти відповіді на вказані далі запитання. (Запитання напишіть на дошці до початку уроку. Перш ніж студенти почнуть читати уривок з Писань, прочитайте їм ці запитання, а потім, коли вони прочитають, розгляньте їх. Це допоможе студентам зосередитися на тому, як військо Геламана повело себе у складній ситуації).

*Що зробили нефійці, опинившись у складній ситуації?*

*Як Господь відповів на їхні щирі благання і молитви?*

*Як запевнення Господа допомогло Геламану і його війську?*

Попросіть студентів назвати істину, про яку вони дізналися з Алма 58:10–12. (Студенти можуть сформулювати її різними словами, але переконайтесь, що вони розуміють такий принцип: **Якщо ми звертаємося до Господа в тяжкий час, то можемо отримати божественне запевнення, яке зміцнить нашу віру і дасть нам надію**).

- Коли Господь благословляв вас миром і запевненням у важкий для вас час?

Поясніть, що в решті розділу Алма 58 розповідається про те, що нефійському війську вдалось відвоювати міста, які були захоплені ламанійцями (див. Алма 58:31). Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 58:39–40.

- Як молоді воїни Геламана виявляли свою віру в Бога, незважаючи на “багато поранень”, які вони отримали?
- Коли у вас виникають труднощі в житті, то як вам може допомогти наслідування прикладу Геламанових синів?

Закінчіть урок своїм свідченням про принципи, які вивчались на уроці.

## Алма 59–63

## Вступ

Полководець Мороній радів успіху Геламана, оскільки тому вдалося повернути кілька нефійських міст, що були захоплені ламанійцями. Однак, коли він дізнався, що місто Нефійга було захоплено ламанійцями, то розгнівався на уряд через те, що не було надіслано підкріплення. У листі до Пагорана, головного судді, він висловив жаль з приводу страждань праведних і дорікав Пагорану, що не надається підтримка

справі свободи. Моронію не було відомо, що Пагоран змушений був через повстання прихильників царя втекти до землі Гедеон. Пагоран не образився на докори Моронія, а радів, відчуваючи любов Моронія до свободи. Господь зміцнив нефійців, і Мороній разом з Пагораном та іншими розбив прихильників царя та ламанійців. Після кількох років війни нефійці знову мали мир, і Геламан взявся відновлювати Церкву.

## Уроки, які охоплюють кілька розділів

У випадку, коли урок охоплює кілька розділів з Писань, вам не потрібно приділяти однаково увагу всьому, що написано в цих розділах. Ви можете підсумувати певні частини з блоку Писань, а потім присвятити більше часу тим його частинам, які є особливо важливими для ваших студентів.

## Рекомендації для навчання

## Алма 59

*Нефійці втрачають укріплення, і полководець Мороній сумує через злочестивість народу*

Перед початком уроку напишіть на дошці наведене далі твердження Президента Езри Тефта Бенсона (з *The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], 285):

*“Краще підготуватись і запобігти, ніж виправляти і каятись” (Президент Езра Тефт Бенсон).*

Можливо, ви вже наводили це твердження на уроці, коли вивчали розділи Алма 49–51. Якщо так, тоді ви, пишучи це твердження на дошці, можете пропустити в ньому кілька слів. Попросіть студентів дописати слова на місці пропусків.

Запропонуйте студентам розказати про час в їхньому житті чи житті когось із їхніх знайомих, коли приготування допомогло уникнути розчарувань або горя.

Нагадайте студентам, що на попередніх уроках вони вивчали розділи про битви між нефійцями і ламанійцями. Попросіть студентів подумки прочитати Алма 59:5–11 і подумати, як написане на дошці твердження стосується ситуації, описаної в цих віршах.

- Що, як видається, дозволило ламанійцям захопити місто Нефійга? (Злочестивість народу Нефійги).
- Що із знайденого вами в цих віршах стосується твердження, написаного на дошці?

Якщо студенти не назвали вказаного далі твердження з Алма 59:9, то назвіть його їм: “Легше було утримати місто від рук Ламанійців, ніж знову забрати його в них”. Ви можете запропонувати студентам позначити це твердження в їхніх примірниках Писань. Щоб допомогти студентам зрозуміти, як ця істина стосується їхнього життя, попросіть їх порівняти міста, про які сказано в цій розповіді, з собою та духовними битвами, які їм доводиться вести. Після цього поставте їм одне або кілька з наведених далі запитань:

- Як ця істина стосується нас? (Допоможіть студентам побачити, що **легше й краще залишатися вірними, ніж повертатися до віри після відходу від неї**).
- Чому залишатися вірними в Церкві легше, ніж повертатися до Церкви після періоду неактивності?
- Чому легше підтримувати своє свідчення, ніж знову його набувати після відходу від істини?

Запропонуйте студентам подумати, якими шляхами супротивник та його прибічники можуть нападати на них. Нехай вони напишуть у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань про те, що вони будуть робити, аби підготуватись до духовних битв.

## Алма 60–62

### *Мороній помилково звинувачує Пагорана, який відповідає з любов'ю та повагою*

Прочитайте вголос Алма 59:13. Переконайтеся, чи розуміють студенти, що Мороній розгнівався, бо вважав, що уряду байдуже до свободи людей, тобто що уряд не дбав про неї. У своєму гніві він написав лист до Пагорана, головного судді в Зарагемлі. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 60:6–11.

- У чому полководець Мороній звинувачував Пагорана?
- Які почуття ви відчуваєте у Моронієвому звинуваченні?

Напишіть на дошці таке посилання на Писання: *Алма 60:17–20, 23–24*. Попросіть студентів подумки прочитати ці вірші. Запропонуйте їм уявити собі, як би вони відчували себе на місці Пагорана.

- Чому звинувачення полководця Моронія могло бути болючим для Пагорана?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Алма 60:33–36. Нехай клас слідує і знайде, що збирався зробити полководець Мороній у випадку, якщо Пагоран не відповість прихильно на його вимогу. Дайте студентам можливість розказати, що вони знайшли, а потім попросіть їх визначити в цих віршах слова або фрази, які вказують, які у Моронія були підстави або мотиви посилати таку вимогу.

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 61:1–5, щоб з'ясувати, чому Мороній не отримав підкріплення.

- Що Пагоран повідомив Моронію?
- Як саме відповідають деякі люди на помилкове звинувачення їх у чомусь?
- Чи вас помилково звинувачували коли-небудь? Як на вас подіяли такі звинувачення, і що ви відчували до обвинувача?

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 61:9–10, 15–18 і знайти, що вказує на велич характеру Пагорана. Дайте студентам достатньо для цього часу, а потім запропонуйте кільком студентам розказати, що вони знайшли.

- Чого ми можемо навчитися з того, як Пагоран відповів на звинувачення Моронія? (Допоможіть студентам визначити такий принцип: **Ми можемо вибрати не ображатися на слова і вчинки інших**. Студенти можуть визначити ще й такі принципи: **ми повинні уникати недобрих суджень про інших і якщо ми об'єднані у праведності з іншими, то ми сильніші у наших битвах зі злом**. Ви можете написати ці істини на дошці).
- Як нам вибрати не ображатись?

Ви можете спитати студентів, чи хочуть вони розказати про якийсь випадок з їхнього життя, коли вони вибрали не ображатися на недобрі слова, сказані про них, або на неправду, яку поширювали про них інші люди. Ви також можете розказати про власний досвід з цього приводу. Свідчіть про те, як важливо прощати іншим за їхні слова або вчинки, спрямовані проти нас. Закличте студентів наслідувати приклад Пагорана.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 62:1. Нехай клас визначить, що відчув Мороній, отримавши відповідь від Пагорана.

Поясніть: хоч полководець Мороній і несправедливо звинуватив Пагорана, усе ж він навчав правильним принципам, які ми можемо застосовувати у своєму житті. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 60:23. Зазначте: слова Моронія про те, що треба очистити “посудину всередині”, можуть стосуватися будь-кого, кому потрібно покаятися. Поясніть, що посудина—це якась ємність, наприклад, чашка або ваза. Забрудніть чашку всередині і зовні (якщо можливо, візьміть для цього прозору чашку; вона найкраще підходить для демонстрації). Спитайте студентів, чи хотіли б вони пити з такої чашки. Очистіть чашку всередині і спитайте, чи тепер вони могли б пити з цієї чашки.

- Якби ви думали про себе як про посудину, то що б означало очистити посудину зсередини?

Прочитайте таке висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:

“Ми повинні очистити посудину всередині (див. Алма 60:23), почавши з себе, потім—наші сім’ї і зрештою—Церкву” (“Cleansing the Inner Vessel,” *Ensign*, May 1986, 4).

- Чому важливо, щоб ми були чистими всередині (це те, що люди не можуть бачити), а також зовні (це те, що люди можуть бачити)?
- Чому так важливо очистити всередині посудину нашого життя, перш ніж ми зможемо бути повною мірою ефективними в Господньому царстві?

Підсумуйте Алма 62:1–38, пояснивши, що полководець Мороній привів частину свого війська, щоб допомогти Пагорану подолати прихильників царя в Зарагемлі. Потім Мороній і Пагоран своїм об’єднаним військом при допомозі інших нефійських військ відвоювали решту міст, захоплених ламанійцями. Вони вигнали ламанійців з тієї землі і встановили серед народу мир.

- Які є деякі з труднощів, що виникають у людей і сімей після війни?

Попросіть студентів подумки прочитати Алма 62:39–41, щоб побачити, як випробування під час війни вплинули на нефійців.

- Які принципи ви можете знайти в Алма 62:40–41?

Обговорюючи це запитання, вони можуть дати, наприклад, такі відповіді:

**Наші праведні молитви можуть позитивно позначитися на наших громадах.**

**У тяжкі часи деякі люди смиряються перед Богом, а інші кам’яніють серцем.**

- Як ви вважаєте, чому деякі люди більше наближуються до Господа, коли зустрічаються з випробуваннями? Чому деякі люди відвертаються від Господа, коли зустрічаються з випробуваннями? (Допоможіть студентам зрозуміти, що ми самі робимо вибір: наближатися до Господа чи ні).
- Читаючи в Книзі Мормона розділи про війну, чого ви навчилися з них про те, як бути послідовником Ісуса Христа в часи війни або суперечок?

## Алма 63

### *Багато Нефійців вирушають на землю, що на півночі*

Підсумуйте слова Мормона у цьому розділі, пояснивши, що багато нефійців почали переселятися на північ—і по землі, і по морю. Шиблон передав священні літописи Геламану. Полководець Мороній помер, його син Моронійга став на чолі війська, яке відбило ще один напад ламанійців.

Ви можете закінчити цей урок, розказавши про людей, які, зазнавши горя і страждань, вибрали пом’якшитися серцем і збільшили свою довіру до Бога. Можете поділитися власним досвідом.

### Повторення книги Алми

Виділіть певний час, аби допомогти студентам повторити книгу Алми. Попросіть їх подумати про те, що вони дізналися з цієї книги як в семінарії, так і під час особистого вивчення Писань. Якщо потрібно, запропонуйте їм проглянути стислий зміст до деяких розділів книги Алми, щоб допомогти їм пригадати. Дайте студентам для цього достатньо часу, а потім запропонуйте кільком з них поділитися думками і почуттями стосовно того, що їх вразило в цій книзі.



# Програма домашнього навчання

## Алма 45–63 (Блок 21)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Алма 45–63 (блок 21) не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Алма 45–49)

Алма пояснив своєму сину Геламану, що Господь не може дивитися на гріх навіть до найменшої міри допущення. Порівнюючи битви нефійців з їхніми власними битвами, студенти дізналися про такі істини: Коли ми доблесні у виконанні завітів, як полководець Мороній, то Бог зміцнюватиме і благословлятиме нас. Сатана прагне знищити нас, і він принадує нас поступово понизити наші норми.

#### День 2 (Алма 50–52; 54–55)

Хоч нефійці й процвітали певний час після відходу Амалікії, Мороній усе ж продовжував готувати людей до майбутніх нападів. Приклад нефійців у тяжких обставинах допоміг студентам зрозуміти, що вірність Богу приносить щастя, навіть посеред потрясінь—розділення і суперечки не можуть знищити наш мир. Студенти також дізналися: якщо ми непохитні у відстоюванні того, що є правильним, то не дамо злу здобути владу над нами.

#### День 3 (Алма 53; 56–58)

У найтяжчі часи війни Геламан вів на бій військо молодих чоловіків, які були з народу Аммона. Ці молоді воїни показали, що коли ми діємо з вірою, то можемо отримати силу від Бога. З прикладу цих доблесних воїнів студенти дізналися: якщо ми довіряємо Господу і слухаємося Його в усьому, то Він буде підтримувати нас у наших битвах. Незважаючи на багато ран, які вони отримали, і багато труднощів, які вони перенесли, нефійське військо і молоді воїни продемонстрували: якщо ми звертаємося до Бога у тяжкий час, то можемо отримати божественне запевнення, яке підсилить нашу віру і дасть нам надію.

#### День 4 (Алма 59–63)

Через внутрішній заколот нефійці втратили кілька міст; це показало студентам, що легше й краще залишатися вірними, ніж повертатися до віри після відходу від неї. Мороній посліпно звинуватив головного суддю Пагорана у нехтуванні обов'язками, і студенти дізналися з відповіді Пагорана, що ми можемо вибрати не ображатися на слова чи дії інших людей. До того ж, студенти дізналися, що коли ми об'єднані з іншими у праведності, то сильніші в наших битвах зі злом, як це продемонстрували Мороній і Пагоран.

### Вступ

Оскільки цей урок охоплює 19 розділів з книги Алми, то ви не зможете навчати однаковою мірою про все, що стосується історичного контексту, і про всі вчення та принципи, які студенти вивчали впродовж тижня. Указані далі рекомендації для навчання дають студентам можливість застосувати в своєму житті істини, про які вони дізналися, вивчаючи битви нефійців за їхні міста. З молитвою вивчіть уривки з Писань, призначені для цього уроку, щоб ви могли відчути натхнення і наголосити на тих істинах, на яких студентам потрібно зосередитись під час уроку.

### Рекомендації для навчання

#### Алма 45–63

*Довіряючи Богу і слухаючись своїх натхнених провідників, нефійці змогли розбити ламанійців*

До початку уроку напишіть на дошці такі слова Президента Езри Тефта Бенсона: *“З Книги Мормона ми дізнаємось, як послідовники Христа живуть у часи війни”* (“The Book of Mormon—Keystone of Our Religion,” *Ensign*, Nov. 1986, 7).

Попросіть студентів назвати деякі з війн, що їх вела країна, в якій вони живуть. Потім попросіть їх сказати, які труднощі можуть загрозувати людям під час війни.

Запитайте: Чому може бути важко під час війни бути послідовником Ісуса Христа?

Запропонуйте студентам подумати про описані в розділах Алма 45–63 війни, які вони вивчали впродовж минулого тижня. Ви можете запропонувати їм швидко проглянути стислий зміст до розділів Алма 45–63. Нехай вони назвуть, які труднощі виникали у нефійців під час їхніх воєн.

Нагадайте студентам: навіть якщо ми ніколи не воювали на фізичній війні, ми всі воюємо на війні духовній. Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства, який описав духовну війну, в яку всі ми втягнені. Ви можете підготувати копію для кожного студента.

*“Вас зараховано до Господньої армії останнього розподілу. Цей час не є часом миру. Він не був часом миру, відколи Сатана зібрав свої сили для протистояння плану Небесного Батька у доземному бутті. Ми не знаємо подробиць тієї війни. Але ми знаємо один з її наслідків. Сатану і його поплічників було скинуто на землю. І відтоді, як було створено Адама і Єву, ця боротьба триває. Ми спостерігали її посилення. Писання ж говорять, що війна стане ще запеклішою, а духовні втрати армії Господа зростатимуть”* (“Бійця поранено!” *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2009, с. 63).

Зверніть увагу студентів на написаний на дошці вислів Президента Бенсона. Скажіть їм, що цей вислів є справедливим і для фізичної і для духовної війни. Поясніть, що вивчення того,

як жили учні Христа у період воєн за часів Книги Мормона, допоможе нам розвинути якості, які будуть важливими в наших власних духовних битвах.

Напишіть на дошці вказані далі імена і посилання на Писання або підготуйте цей матеріал у вигляді роздаткового матеріалу. Попросіть, щоб студенти вибрали для вивчення одну особу або групу з цього списку. Постарайтеся зробити так, щоб кожна особу або групу вивчав принаймні один студент.

1. Мороній—Алма 46:11–21; 48:7–17
2. Геламан—Алма 48:19–20; 56:2–9; 58:4–12, 32–37
3. 2060 молодих воїнів—Алма 53:16–22; 56:47–56; 57:19–27
4. Пагоран—Алма 50:39–40; 51:1–7; 61:1–21

Дайте студентам кілька хвилин, щоб вони опрацювали якомога більше уривків з Писань про особу або групу, яку вони вибрали. Попросіть їх підготуватись, щоб навчати клас, використовуючи вказані далі ідеї (ви можете написати їх на дошці або підготувати як роздатковий матеріал):

- Подія з життя цієї особи або групи, яка показує, що люди були справжніми послідовниками Спасителя.
- Одна або більше якостей цієї особи чи групи, що допомогла їм залишатися доблесними під час війни з ламанійцями.
- Один євангельський принцип, про який ми можемо дізнатися завдяки цій особі або групі, дотримання якого може зміцнити нас в наших духовних битвах сьогодні.

Запропонуйте якомога більшій кількості студентів розказати, про що вони дізнались. Ви можете попросити студентів написати євангельські принципи, про які вони дізнались, на дошці.

Можете поставити вказані далі запитання, щоб допомогти студентам застосовувати вивчене ними з Алма 45–63:

- Подумайте про риси послідовників Ісуса Христа, які ви побачили в людях, які жили під час воєн з ламанійцями. Які з цих якостей вам найбільше хотілося б розвинути в собі? Чому?
- В яких саме духовних битвах ми опиняємося сьогодні? Як можуть приклади цих послідовників Спасителя допомогти вам мати віру і сміливість, коли вам доводиться вступати в ці битви?

Ви можете прочитати один з ваших улюблених уривків з Алма 45–63. Свідчіть, що принципи, про які ми дізналися з цих розділів, допоможуть нам бути справжніми послідовниками Ісуса Христа в духовних битвах останніх днів.

### Наступний блок (Геламан 1–9)

Скажіть студентам, що в першому розділі книги Геламана написано про смерть трьох головних суддів. Скажіть їм знайти відповіді на такі запитання: Як померли ці судді? Яке сталося чудо для Нефія і Легія, коли вони були у в'язниці? Чий голос вони почули? Скажіть студентам, що пророк Нефій міг розкрити вбивство завдяки силі пророцтва.

# книги Геламана

### Навіщо вивчати цю книгу?

Під час вивчення книги Геламана студенти навчатимуться на прикладах і повчаннях таких великих чоловіків, як Геламан, його сини Нефій і Легій та Самуїл Ламанієць, які з мужністю слухалися Господа і свідчили про Нього. На прикладі священнослужіння цих чоловіків можна побачити, що Бог дарує силу, аби допомогти Своїм служителям виконати Його волю і що зусилля праведників можуть благословити тисячі людей. Студенти також дізнаються про спустошуючі наслідки гордовитості, злочестивості та таємних змов.

### Хто написав цю книгу?

Мормон уклав і скоротив літописи з великих пластин Нефія, аби створити книгу Геламана. Ця книга була названа на честь Геламана, який був сином Геламана та онуком Алми молодшого. Геламан отримав літописи від Шиблона, свого дядька, і служив праведним головним суддею над нефійцями. Він навчав своїх синів Нефія і Легія дотримуватися заповідей, пам'ятати свого Викупителя і зробити Його фундаментом свого життя (див. Геламан 5:9–14). Натхненні цими вченнями і занепокоєні злочестивістю людей, Нефій і Легій проповідували покаяння нефійцям і ламанійцям. Для цього Нефій відмовився від своєї посади головного судді. Після того, як тисячі ламанійців були навернені, ламанійський пророк на ім'я Самуїл отримав натхнення проповідувати покаяння і пророкувати серед нефійців. Книга Геламана була взята з літописів, які велися під час правління і служіння Геламана (Геламан 1–3) та Нефія (Геламан 4–16). Літописи Нефія містили пророцтва і вчення Самуїла Ламанійця.

### Для кого і навіщо ця книга була написана?

Мормон написав книгу Геламана для людей, що житимуть в останні дні та приймуть його літопис. Як і інші його літописи, скорочені з великих пластин Нефія, книга Геламана свідчить про божественність Ісуса Христа і Його викупну місію (див. Геламан 3:27–30; 5:9–12; 8:13–23; 14:1–29; 16:4–5).

### Коли і де була написана ця книга?

Оригінальні літописи, які використовувалися як джерело для написання книги Геламана, були, скоріш за все, написані між 52 р. до Р.Х. і 1 р. від Р.Х. Мормон скоротив ці літописи приблизно між 345 р. від Р.Х. і 385 р. від Р.Х.. Мормон не вказав місце свого перебування під час складання цієї книги.

### У чому особливості цієї книги?

У книзі Геламана представлені коливання нефійців між праведністю і злочестивістю, частота яких є більшою, ніж у будь-який інший період їхньої історії. У книзі наводиться багато прикладів розколів, воєн, вбивств і таємних змов. Там також представлені і описані діяння Гадіантонових розбійників, чії справи темряви стали, зрештою, причиною

знищення нефійців (див. Геламан 2:13–14). Книга Геламана унікальна також тим, що в ній описується період, коли більшість ламанійців були навернені і “їхня праведність ... перевищила праведність Нефійців” (Геламан 6:1). Крім того, в цій книзі показана сила, яку Бог дає Своїм пророкам, зокрема, коли Нефій проголосив вбивство головного судді і передрік зіннання брата судді (див. Геламан 8–9), а також коли Нефій отримав від Господа силу запечаткування і потім скористався нею, щоб прикликати і відвернути голод (див. Геламан 10–11). До того ж, завдяки збереженню слів Самуїла, ця книга містить єдиний запис проповіді ламанійського пророка, виголошеної нефійцям (див. Геламан 13–15). У цій проповіді Самуїл пророкував про ознаки народження і смерті Ісуса Христа.

### Стислий зміст

**Геламан 1–3** Вбивство двох головних суддів Пагорана і Пакумені. Моронійга відбиває вторгнення ламанійців на чолі з Коріантуром. Кішкумена вбито при спробі змовницького вбивства Геламана, щойно призначеного головного судді. Незважаючи на те, що Гадіантон і його розбійники поширюють таємні змови, десятки тисяч людей приєднуються до Церкви через хрищення. Нефій стає головним суддею після смерті Геламана.

**Геламан 4–6** Армія нефійських розкольників і ламанійців захоплює всі південні землі нефійців, включаючи землю Зарагемлі. Нефійці стають слабкими через свою злочестивість. Нефій передає місце суду Сезорама. Нефій і Легій пам'ятають слова свого батька Геламана і присвячують себе проповідуванню євангелії. Багато розкольників каються і повертаються до нефійців. Після того, як Господь дивовижним чином захищає Нефія і Легія у в'язниці, більшість ламанійців навертаються і віддають захоплені ними землі нефійцям. Протягом періоду процвітання Гадіантонові розбійники поширюються. Багато нефійців приєднуються до їхньої

злочестивості, що призводить до захоплення нефійського уряду.

**Геламан 7–12** Нефій молиться на вежі у своєму саду і закликає людей до покаяння. Він наводить свідчення багатьох тих, хто пророкував про Христа. Він також проголошує через одкровення, що Сезорама, головного суддю, було вбито його братом Сеантуром. Нефій отримує силу запечаткування і продовжує проповідувати покаяння. Він просить Господа замінити війни нефійців голодом, і після того як люди каються, завдяки його молитвам проливається дощ, чим закінчується голод. Після короткого періоду процвітання і миру серед людей поширюються суперечки і злочестивість. Мормон горює через мінливість і нерозумність у поведінці людей.

**Геламан 13–16** Самуїл Ламанієць закликає нефійців до покаяння, пророкує про їхнє кінцеве знищення і передрікає ознаки, які мають супроводжувати народження і смерть Ісуса Христа. Ті, хто вірує його словам, охрищуються. Однак більшість людей не приймають Самуїла і спростовують дані ним ознаки і дива.

# Геламан 1–2

## Вступ

Після смерті Пагорана серед нефійців з'явилися суперечки стосовно того, хто має стати наступним головним суддею. Син Пагорана—Пагоран—був призначений голосом народу. Однак новий головний суддя був убитий Кішкуменом, який діяв у складі

таємної змови. Користуючись цими суперечками і розділенням, ламанійці захопили головне місто Зарагемля. Нефійці повертають собі Зарагемлю, а Кішкумена вбивають під час його спроби вбити Геламана (сина Геламана), нового головного суддю.

## Рекомендації для навчання

### Геламан 1

#### *Суперечки розділюють нефійців і дозволяють ламанійцям завоювати Зарагемлю*

До початку уроку напишіть на дошці наступне:

*Геламан 1:1–4. Що спричинило суперечки і розділення серед нефійського народу?*

*Геламан 1:5–8. Хто був призначений головним суддею, і як на це відреагували два його брати?*

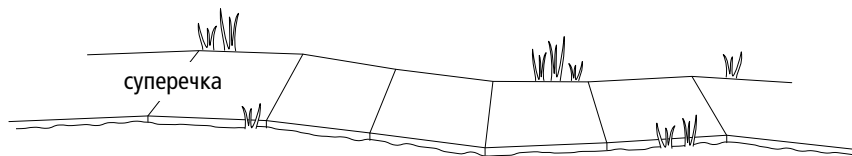
Розпочніть урок проханням до студентів описати різницю між *обговоренням* якоїсь теми і *сперечанням* щодо цієї теми. Якщо студентам потрібно допомогти зрозуміти цю різницю, попросіть їх обміркувати наведені далі ситуації і визначити, які з них є прикладами суперечки. (Вони повинні назвати другу і третю ситуації).

1. Пояснення вашої позиції за допомогою дружнього переконання і фактів
2. виявлення неповаги до людини, чий погляд відрізняється від ваших
3. Відчуття, що вигреш у спорі більш важливий, ніж почуття іншої людини

Під час вивчення Геламан 1 запропонуйте студентам знайти, в чому полягає небезпека суперечок. Зверніться до них із проханням обміркувати, як саме сперечання може проявлятися в їхньому житті.

Попросіть студентів прочитати подумки написані вами на дошці уривки з Писань і знайти відповіді на подані запитання. Запросіть їх поділитися своїми відповідями.

Намалюйте на дошці стежку і напишіть на ній слово *суперечка*.



Поясніть, що суперечку можна представити у вигляді стежки, яка веде до інших гріхів і негативних наслідків. Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Геламан 1:9.

Попросіть клас визначити, до чого, зрештою, призвели суперечки серед нефійців. (До убивства). Напишіть на дошці, на намальованій вами стежці, слово *убивство*.

Запропонуйте студентам прочитати подумки Геламан 1:10–12 і дізнатися, що зробили Кішкумен і ті, хто його послав, аби укрити скоєне ним убивство.

- Чому Кішкумен і його послідовники хотіли зберегти в секреті свої вчинки?
- Які є сучасні приклади того, як люди намагаються приховати свої несправедні вчинки? (Відповіді можуть бути такими: обманювати батьків або обманювати під час співбесіди з єпископом чи президентом філії).

- Чому нерозумно допомагати комусь приховувати свої гріхи?

Запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос Геламан 1:18–21. Попросіть увесь клас слідувати і знайти інші наслідки суперечок серед нефійців. Коли студенти будуть відповідати, просіть їх писати свої відповіді на стежці, зображеній на дошці. Ви також можете запропонувати їм назвати і написати інші бачені ними наслідки суперечок.

Підсумуйте Геламан 1:22–30, пояснюючи, що після того, як ламанійці завоювали Зарагемлю, війська нефійців завдали їм поразки в битві, в якій було багато загиблих.

Запропонуйте студентам підсумувати принцип, що стосується суперечок і про який вони дізналися, вивчаючи Геламан 1. Один з таких принципів, який студенти можуть назвати, це той, що **суперечки роблять нас уразливими до впливу ворога**. Ви можете написати цей принцип на дошці.

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти цей принцип і застосувати його у своєму житті, ви можете поставити такі запитання:

- Якщо дівчина сперечається зі своїми батьками з приводу своїх друзів, як це може вплинути на її ставлення до поради батьків в інших сферах її життя?
- Якщо між братами і сестрами в сім'ї виникають суперечки, як ця поведінка може вплинути на їхні майбутні стосунки? Як це може вплинути на сім'ю в цілому?
- Як суперечки в приході або філії роблять членів Церкви більш уразливими до нападів Сатани?
- Якщо юнак сердиться на когось у своєму кворумі священства, як його почуття можуть вплинути на його поведінку в церкві? Як вони можуть вплинути на його відвідуваність у церкві?
- Як бажання сперечатися можуть ослабити нас, коли ми стикаємося зі спокусою?

Попросіть студентів назвати інші ситуації, коли сперечання може зробити нас слабкими і уразливими до намірів ворога.

Дайте студентам час подумати про сфери їхнього життя, де вони можуть сприяти виникненню суперечки. Запропонуйте їм визначити одну конкретну дію, за допомогою якої вони можуть уникати суперечок.

## Геламан 2

### *Геламан стає головним суддею, і його слуга перешкоджає Кішкумену позбавити Геламана життя*

- Чому краще прибрати безлад, ніж прикрити його?
- Чому людина може хотіти приховати щось зроблене нею?

Запропонуйте студентам подумки прочитати Геламан 2:3–4 та УЗ 58:43.

- Якою, згідно з цими віршами, є різниця між тим, як Господь бажає, аби ми ставилися до гріха, і тим, як ставилися до гріха Гадіантонові розбійники?

Поясніть, що у розділі Геламан 2 ми читаємо про спробу Кішкумена вбити Геламана, наступного головного суддю. Попросіть студентів уявити себе журналістами, яких призначено зробити репортаж про спробу вбивства головного судді. Запропонуйте їм попарно прочитати Геламан 2:2–9 і написати заголовок, в якому буде підсумовано те, що сталося. Попросіть кількох студентів прочитати свої заголовки решті класу.

Запропонуйте студентам подумки прочитати Геламан 2:10–11 і дізнатися, що зробив Геламан для боротьби з Гадіантоновими розбійниками. Попросіть одного зі студентів підсумувати ці вірші.

Поясніть, що банда Гадіантона є прикладом таємної змови. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 2:12–14. Попросіть клас визначити вплив, який мали на нефійців таємні змови.

- Що ми можемо дізнатися з цих віршів про небезпеку таємних змов? (Коли студенти відповідатимуть, переконайтеся, що їм зрозуміла така істина: **Таємні змови можуть призвести до знищення народів**. Ви можете пояснити, що окрім призвезення до знищення нефійців, таємні змови призвели до знищення яредійців, про яких студенти читатимуть у книзі Етера; див. Етер 8:20–21).

#### **Пошук учень і принципів**

Часом студенти, відповідаючи на запитання або підсумовуючи вивчене ними у блоці Писань, формулюють певні вчення або принципи. Оскільки іноді вони не усвідомлюють, що виголошують фундаментальну істину, може бути корисним написати цю істину на дошці або закликати студентів записати її у зошити або щоденники для вивчення Писань.

Прочитайте наступне висловлювання старійшини М. Рассела Балларда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів: Попросіть студентів звернути увагу на приклади сучасних таємних змов:



“Книга Мормона навчає, що таємні змови, пов’язані зі злочинним світом, становлять серйозну загрозу не тільки для окремих людей і сімей, але й для всіх цивілізацій. Сьогодні такими таємними змовами є злочинні банди, наркокартелі й мафіозні клани. ...

Якщо ми не будемо обережними, сучасні таємні змови можуть отримати силу й вплив так швидко й так цілковито, як вони це зробили за часів Книги Мормона. ...

... [Диявол] використовує таємні змови, включаючи злочинні банди “від покоління до покоління, залежно від того, чи може він володіти серцями дітей людських” [Геламан 6:30]. Його ціль—знищити окремих людей, сім’ї, громади і народи. [Див. 2 Нефій 9:9]. До деякої міри він діяв успішно в часи Книги Мормона. І він має набагато більший успіх сьогодні. Саме тому так важливо для нас ... твердо стояти за істину і праведність, роблячи все, що в нашій силі, аби сприяти безпеці наших громад” (“Standing for Truth and Right,” *Ensign*, Nov. 1997, 38).

Запропонуйте студентам поміркувати про те, як вони можуть застосувати вчення старійшини Балларда. Попросіть їх написати у зошитах або щоденниках для вивчення Писань про те, що вони робитимуть, аби уникати будь-яких форм таємних змов і “твердо стояти за істину і праведність” у своїх громадах.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Геламан 1:1–21. Суперечка має руйнівну силу

У книзі Геламана розповідається про період великої злочестивості серед нефійців. Гадіантонові розбійники процвітали, і народ пережив кілька циклів злочестивості, знищення і покаяння, після чого вони знову поверталися до злочестивості. Більшість з цих труднощів починалися з суперечки, як описується в першому розділі книги Геламана. Деякі люди вважають суперечку незначним гріхом. Однак наступні два висловлювання пророків останніх днів наголошують на серйозності цього гріха:

Президент Джеймс Е. Фауст, з Першого Президентства, застерігав: “Коли є суперечка, Дух Господа відходить, незалежно від того, хто винний” (“What I Want My Son to Know before He Leaves on His Mission”, *Ensign*, May 1996, 41).

Старійшина Джозеф Б. Віртлін, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, попереджав: “Гріхи продажності, нечесності, розбрату, суперечок та іншого зла в

цьому світі існують не випадково. Вони є проявами неослабної кампанії Сатани і тих, хто пішов за ним. Він користується всіма доступними йому знаряддями і засобами, аби обманювати, спантеличувати і зводити на хибний шлях” (“Deep Roots”, *Ensign*, Nov. 1994, 76).

На відміну від руйнівного впливу суперечок, як наголосив президент Генрі Б. Айрінг, з Першого Президентства, Дух Господа приносить єдність і мир:

“Там, де люди мають Дух, ми можемо очікувати гармонії. Дух вкладає свідчення про істину в наше серця, яке об’єднує тих, хто ділиться тим свідченням. Дух Бога ніколи не породжує суперечки (див. 3 Нефій 11:29). Він ніколи не породжує почуття відмінності між людьми, що веде до розбрату (див. Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 13th ed. [1963], 131). Він веде до особистого спокою і почуття єдності з іншими. Він об’єднує душі. Єдність сім’ї, єдність Церкви і мир у світі залежать від єдності душ” (“That We May Be One”, *Ensign*, May 1998, 67).



# Геламан 3–4

## Вступ

Протягом цього часового відрізка в історії Книги Мормона нефійці насолоджувалися періодами спокою, але також переживали й періоди суперечок. Десятки тисяч нефійців приєдналися до Церкви протягом періоду спокою. Після цього часу великого процвітання гордість

почала входити в серця людей. Однак більш смиренні члени Церкви зростали у своїй вірі, незважаючи на переслідування з боку тих, які були гордовитими. Через злочестивість серед багатьох нефійців вони втратили всі їхні південні землі, які відійшли до ламанійців.

## Рекомендації для навчання

### Геламан 3

**Багато нефійців переселяються на північ. Церква процвітає, незважаючи на злочестивість і переслідування**

Напишіть на дошці такі слова (ви можете зробити це перед уроком):

*Люди в ... (назва вашої країни)*

*Люди в ... (назва вашого міста)*

*Люди в моєму приході чи філії*

*Люди в моїй сім'ї*

*Я сам(а)*

Запитайте студентів, кого, на їхню думку, з усіх перерахованих на дошці людей вони здатні контролювати. Потім попросіть їх підняти руку, якщо вони коли-небудь відчували розчарування через вчинки інших людей. Нехай вони не опускають рук, якщо нещодавно вони були розчаровані несправедливими вчинками інших. Поясніть, що під час вивчення Геламан 3 вони знайдуть розуміння того, що вони можуть робити, коли ті, хто їх оточує, не живуть за євангелією.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Геламан 3:1–2. Попросіть клас слідкувати і звернути увагу на частоту використання фрази “не було суперечок”. Запропонуйте студентам прочитати подумки Геламан 3:3, 19 і знайти слова або фрази, які вказують на те, які зміни відбувалися серед нефійців.

- Чому, на вашу думку, нефійці так швидко перейшли від періоду спокою до періоду багатьох суперечок?

Підсумуйте Геламан 3:3–16 і поясніть, що протягом цього часу суперечок багато нефійців переселилися на північ.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 3:20. Попросіть клас визначити, що говориться про Геламана протягом цього періоду суперечок.

- Що вражає вас у прикладі Геламана під час цього періоду суперечок? (Коли студенти відповідатимуть, ви можете запропонувати їм позначити слово *постійно* в Геламан 3:20).

Запропонуйте студентам прочитати подумки Геламан 3:22–26 і дізнатися, як змінилося становище нефійців.

- Що стало причиною здивування провідників Церкви?
- Що з цих віршів ми дізнаємося про потенційний вплив, який Церква може мати на людей?

Нагадайте студентам, що під час того як Мормон укладав літопис Книги Мормона, він іноді вказував на конкретні уроки, які хотів, аби читачі засвоїли з певних розповідей. Так, у Геламан 3 на початку цих уроків він використовує фрази: “так ми можемо бачити”, “таким чином ми бачимо” та “ми бачимо”. Запропонуйте студентам

### Пошук фраз “і так ми бачимо”

Укладаючи Книгу Мормона, пророк Мормон іноді використовував такі фрази, як “і так ми бачимо”, аби наголосити на істинах, яких хотів навчити. Звертаючи увагу студентів на ці фрази в Геламан 3, ви можете допомогти їм навчитися розпізнавати уроки, наведені Мормоном і в інших частинах Книги Мормона.

прочитати подумки Гелама 3:27–30 і зрозуміти, які уроки Мормон хотів, аби ми засвоїли. Після того, як студенти дадуть свої відповіді, запитайте:

- Що Мормон хотів, аби ми знали про слово Бога?

Дайте студентам час на обдумування того, як їхнє вивчення Писань допомогло їм отримати благословення, які були обіцяні в Гелама 3:29. Ви можете запросити кількох студентів поділитися своїм досвідом.

Поясніть, що в решті розділу Гелама 3 розповідається про те, як після періоду великого процвітання серед нефійців поширилася гордовитість. Багато покірливих членів Церкви зазнали переслідувань від інших членів Церкви, чиї серця були гордовитими. Прочитайте вголос наведені далі ситуації. Попросіть студентів поміркувати, коли вони були свідками або учасниками подібних ситуацій.

1. Молода жінка насміхається з іншої дівчини у своєму приході.
2. Молодий чоловік дражнить члена свого кворуму за те, що той завжди з готовністю відповідає на запитання в класі або відгукується на заклик виконати обов'язки священства.
3. Група молодих чоловіків у приході виключає іншого юнака з кола свого спілкування і заходів за межами церкви.
4. Група молодих жінок робить ущипливі коментарі стосовно одягу, який носять інші молоді жінки.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Гелама 3:33–34. Попросіть клас знайти спільне між ситуацією, в якій перебували нефійці, і ситуаціями, описаними вище. Дайте студентам достатньо часу для роздумів, а потім поставте такі запитання:

- Чому, на вашу думку, переслідування членів Церкви іншими членами Церкви вважалося “великим злом” серед нефійців?
- Які євангельські принципи ми порушуємо, коли погано поводимося з іншими членами Церкви або недобре ставимося до них? Як ми можемо зміцнювати свою любов до святих, які поруч з нами?

Запропонуйте студентам подумки прочитати Гелама 3:35 і дізнатися, як покірливіша частина нефійців реагувала на переслідування.

- Що сталося з вірою людей, які зазнавали переслідувань: вона зростає, зменшилася або майже не змінилася?
- Що робили люди, які зазнавали переслідувань, аби їхня віра зростала? (Вони часто постилися і молилися, прагнули бути покірливими і віддавали свої серця Богові).
- До чого ще, крім зростання віри, привели вчинки покірливих нефійців? (До радості, втіхи та очищення й освячення їхніх сердець).

Напишіть на дошці наступне: *Якщо ми ... , то наша віра в Ісуса Христа буде зростати, незважаючи на переслідування і випробування.* Попросіть студентів завершити це речення, виходячи з того, що вони дізналися з Гелама 3:33–35. Ви можете запросити кількох студентів розповісти про те, як вони завершили це речення. Хоча відповіді студентів можуть відрізнятися, важливо, аби вони відображали таку істину: **Коли ми прагнемо жити праведно, наша віра в Ісуса Христа буде зростати, незважаючи на переслідування і випробування.** З метою допомогти студентам поглибити їхнє розуміння вчень, викладених у цих віршах, може бути корисним поставити такі запитання:

- Як молитва і піст допомогли вам у часи переслідування або випробування?
- Що, як ви думаєте, означає віддавати ваші серця Богові?
- Чому для того, аби збільшити вашу віру в часи переслідування або випробування, важливо віддавати ваші серця Богові?

Запитайте студентів, чи відчували вони коли-небудь зростання своєї віри через праведне ставлення до переслідувань. Попросіть кількох студентів поділитися своїм досвідом. Ви також можете поділитися власним досвідом.

Щоб підготувати студентів до вивчення Гелама 4 попросіть їх прочитати подумки Гелама 3:36. Попросіть їх визначити загальне становище нефійців. (Нефійці зростали в гордовитості, незважаючи на приклад покірливих послідовників Христа).

## Геламан 4

### *Через злочестивість Дух Господа був забраний від нефійців і ламанійці завоювали всі південні землі нефійців*

Поясніть, що в Геламан 4:4–8 розповідається про битву, в якій нефійці воювали проти ламанійців і нефійських розкольників. Попросіть когось зі студентів прочитати ці вірші вголос. Попросіть решту класу слідувати і дізнатися, які нефійські землі були завойовані під час цієї битви.

Напишіть на дошці наведені далі вказівки. (Ви можете зробити це до початку уроку). Запропонуйте студентам переписати їх у зошити або щоденники для вивчення Писань.

*Напишіть три фрази, які характеризують ставлення і вчинки нефійців.*

*Напишіть три фрази, які вказують, що сталося внаслідок цих вчинків.*

Поділіть студентів на пари. Попросіть пари прочитати разом Геламан 4:11–13, 23–26, знайти і записати ключові фрази згідно з вказівками на дошці.

Запропонуйте кільком парам представити свої відповіді. Коли студенти будуть розповідати про те, що вони написали, ви можете запропонувати їм позначити у своїх примірниках Писань такі фрази: “залишено з їхньою власною силою” (Геламан 4:13), “вони стали слабкішими” (Геламан 4:24) та “таким чином вони стали слабкими” (Геламан 4:26).

Запитайте студентів, про які принципи вони дізналися з Геламан 4. Допоможіть їм визначити такий принцип: **Гордість і злочестивість відділяють нас від Духа Господа і полишають з нашою власною силою.** Ви можете написати цей принцип на дошці. Ви також можете запропонувати студентам написати цей принцип у своїх примірниках Писань поруч з Геламан 4:23–24.

Аби допомогти студентам зрозуміти цей принцип, запросіть одного зі студентів вийти перед класом. Попросіть цього студента уявити, що йому(їй) потрібно самому(їй) воювати проти ламанійців. Запитайте студента, які шанси матиме він або вона проти величезної армії. Попросіть іншого студента вийти перед класом і стати поруч з першим студентом. Запитайте першого студента, чи збільшить його(її) шанси на перемогу проти сили ворога допомога другого студента. (Допомога другого студента суттєво не збільшить шанси на перемогу проти величезної армії). Потім напишіть на дошці *Господь*. Запитайте першого студента:

- Як ти думаєш, якими б були твої шанси виграти битву, якби на твоєму боці був Господь?

Запитайте студентів, як ця вправа стосується визначеного раніше принципу з Геламан 4. Можливо, буде корисним поставити таке запитання:

- У ситуації з нефійцями бути полишеними на власні сили означало програти битви і втратити землі. Які “битви” ми можемо програти, якщо з нами не буде Святого Духа?

Попросіть студентів подумати про одну справу, яку вони можуть робити, аби зберегти присутність Святого Духа в їхньому житті, і заохочуйте їх це робити. Поділіться свідченням про важливість Духа у вашому житті.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Геламан 3:33–34, 36; 4:12. Як гордовитість позначається на Церкві

Мормон звертає увагу на те, що в Господній Церкві не було гордовитості, але через великі багатства вона почала проникати в серця деяких членів Церкви (див. Геламан 3:33, 36).

Президент Езра Тефт Бенсон навчав:

“Подумайте, чого нам коштувала гордовитість у минулому і чого вона нам коштує тепер в нашому власному житті, в наших сім'ях і в Церкві.

Подумайте про покаєння, яке могло б змінити життя, зберегти шлюби і зміцнити сім'ї, якби гордовитість не заважала нам зізнатися у гріхах і полишити їх. (Див. УЗ 58:43).

Подумайте про тих, хто став неактивним у Церкві через те, що вони образилися, а їхня гордовитість не дозволяє їм пробачити або повною мірою насичуватися за Господнім столом.

Подумайте про ще десятки тисяч молодих чоловіків і подружніх пар, які могли би бути на місії, якби не гордовитість, що не дозволяє їм віддати свої серця Богам. (Див. Алма 10:6; Геламан 3:34–35).

Подумайте, наскільки б інтенсивніше виконувалася храмова робота, якби ми вважали час, проведений в цьому Божому служінні, більш важливим, ніж гонитва за багатьма досягненнями, що тішать нашу гордовитість і відбирають наш час” (“Beware of Pride”, *Ensign*, May 1989, 6).

# Геламан 5

## Вступ

Нефійці ставали все більш злочестивими, доки більшість з них не вибрали замість праведності—злочестивість. Нефій і Легій присвятили себе проповідуванню слова Бога. Їхній батько Геламан навчав їх пам'ятати свого Викупителя і зробити Його фундаментом свого

життя. Після навчання нефійців Нефій і Легій проповідували ламанійцям, які вкинули їх до в'язниці. Господь дивовижним чином врятував їх, і більшість ламанійців покаялися і навернулися до євангелії.

## Рекомендації для навчання

### Геламан 5:1–13

*Геламан радить своїм синам дотримуватися заповідей Бога, проповідувати євангелію і пам'ятати спокутну силу Ісуса Христа*

До початку уроку підготуйте для показу шість паперових смужок. На першій має бути написане ваше ім'я. На інших п'яти слід написати такі слова і фрази: *Батьки, Спокута Ісуса Христа, Пророки, Покаяння веде до спасіння та Дотримуватися заповідей*.

Дайте кожному студенту невеличкий аркуш паперу. Поясніть, що ви будете швидко показувати їм шість паперових смужок з написаними на них словами. Потім вони мають по пам'яті записати ці слова. Показуйте студентам паперові смужки по черзі.

Попросіть студентів написати слова, які вони запам'ятали. Потім знову покажіть ці шість смужок. Запитайте:

- Важко чи легко було запам'ятати ці слова і фрази?
- Яке значення, на вашу думку, мало те, що вам було сказано задалегідь про необхідність запам'ятати написане на паперових смужках?

Попросіть одного зі студентів прочитати наведене далі висловлювання Президента Спенсера В. Кімбола. Попросіть клас звернути увагу на те, що він сказав про важливість пам'ятати отримані нами євангельські вчення:



“Коли ви шукаєте у словнику найважливіше слово, чи ви знаєте, яке це слово? Ним може бути слово *пам'ятати*. Завдяки тому, що всі ви уклали завіти—ви знаєте, що робити і як це робити—[тепер] нашою найбільшою потребою є пам'ятати” (“Circles of Exaltation” [звернення до вчителів релігії ЦСО, 28 черв. 1968 р.], с. 5, si.lds.org).

Поясніть класу, що сьогодні вони дізнаються про двох чоловіків, які вплинули на життя тисяч інших людей завдяки тому, що пам'ятали певні істини і діяли за ними. Закличте студентів розмірковувати протягом сьогоднішнього уроку про те, що, на їхню думку, Господь хоче, аби вони пам'ятали.

Підсумуйте Геламан 5:1–4. Поясніть, що через злочестивість людей Нефій відмовився від посади головного судді, аби разом зі своїм братом Легієм він міг присвятити себе проповідуванню слова Бога.

Напишіть на дошці наведені далі посилання на Писання. (Текст у дужках писати не потрібно).

*Геламан 5:5–7 (Дотримуватися заповідей; пам'ятати праведний приклад предків).*

*Геламан 5:9–11 (Пам'ятати про Спокуту Христа; пам'ятати, що ми не можемо бути спасеними в наших гріхах, але можемо бути спасенні від наших гріхів через покаяння і силу Спокути).*

*Геламан 5:12 (Пам'ятати, що Ісус Христос повинен бути нашим фундаментом).*

Запропонуйте студентам пробігти очима вірші, написані на дошці і звернути увагу на слово *пам'ятати*. Ви можете порадити їм позначати це слово щоразу, коли воно зустрічається. Потім дайте студентам кілька хвилин, аби подумки прочитати ці уривки і

### Навчайте за допомогою Святого Духа

Під час підготовки до навчання моліться, аби з вами і вашими студентами був Святий Дух.

дізнатися, що Геламан хотів, аби пам'ятали його сини. Запросіть студентів розповісти про те, що вони дізналися. Ви можете написати їхні відповіді на дошці поруч з відповідними посиланнями на Писання.

З метою допомогти студентам проаналізувати і зрозуміти ці вірші поставте такі запитання:

- Як пам'ять про праведний приклад інших допомагає вам обирати “робити те, що добре”?
- Що ви робите для того, аби пам'ятати Спокуту Ісуса Христа?

Напишіть на дошці таку незавершену фразу: *Якщо ми ..., Сатана не матиме влади над нами.*

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 5:12. Попросіть решту класу слідувати і підібрати слова, якими вони можуть завершити написану на дошці фразу. Хоча студенти можуть запропонувати різні слова, важливо, аби вони відображали таку істину: **якщо ми будемо наш фундамент на Ісусі Христі, Сатана не буде мати влади над нами.** Ви можете запропонувати студентам позначити фрази в Геламан 5:12, які відображають цей принцип. Зверніть увагу, що Геламан 5:12 є віршем для опанування. Ви можете порадити студентам позначити цей уривок таким чином, щоб його можна було легко знаходити.

З метою допомогти студентам зрозуміти принцип, викладений у цьому вірші, побудуйте невеличку башту або будинок з підручних предметів (наприклад, з конструктора або книжок), і поставте такі запитання:

- Чому важливо, аби споруда мала міцний фундамент?
- Що, на вашу думку, означає будувати наш фундамент на Ісусі Христі?
- Які обіцяння дані тим, хто будує свій фундамент на “камені нашого Викупителя”?
- Що ми можемо робити для того, аби будувати свій фундамент на камені Ісуса Христа? (Ви можете запитати студентів, як істини, викладені в Геламан 5:6–11, показують нам, як можна будувати наш фундамент на камені Ісуса Христа).

Ви можете звернути увагу на те, що побудова на фундаменті Спасителя не відверне нападок Сатани, але дасть нам силу їх здолати.

- Коли вам вдалося протистояти спокусам або здолати випробування завдяки тому, що ваш фундамент побудовано на Ісусі Христі?

Свідчіть про силу, яку ви отримали завдяки тому, що збудували ваш фундамент на камені Ісуса Христа. Виділіть студентам час, щоб написати у зошитах або щоденниках для вивчення Писань про один із способів того, як вони будуть більш старанно прагнути будувати свій фундамент на камені їхнього Викупителя.


## Геламан 5:14–52

### *Господь захищає Нефій і Легія у в'язниці, і багато ламанійців навернено*

Підсумуйте Геламан 5:14–19 пояснивши, що Нефій і Легій проповідували євангелію з великою силою серед нефійців і ламанійців. У результаті багато нефійців-розкольників повернулися до віри. 8000 ламанійців були охрищені в Зарагемлі та сусідніх місцевостях.

Намалюйте на дошці наведену далі таблицю. Розділіть клас на пари і попросіть кожну пару перемалювати цю таблицю на аркуш паперу. Попросіть пари працювати разом і прочитати наведені в таблиці уривки, а потім зробити простий малюнок або написати короткий підсумок того, що описується в кожному з уривків. (Коли студенти будуть перемальовувати цю таблицю, порадьте їм залишити достатньо місця під кожним посиланням на Писання для їхніх малюнків або підсумків).

Геламан 5:20–21	Геламан 5:22–25	Геламан 5:26–28
Геламан 5:29–34	Геламан 5:35–41	Геламан 5:42–44

 **Геламан 5:12** є віршем для опанування. Зверніться до ідеї для навчання, що в кінці цього уроку, щоб допомогти студентам опанувати цей уривок.



Через певний час запропонуйте студентам коротко представити і пояснити свої малюнки або підсумки іншій парі студентів. Щоб допомогти студентам поглибити їхнє розуміння цих віршів, поставте такі запитання:

- Коли ламанійці були оточені темрявою, до чого закликав їх голос? (Див. Геламан 5:29, 32).
- Як описується цей голос у Геламан 5:30?
- Коли ви відчували або чули шепіт “спокійного голосу цілковитої лагідності”?
- Що Амінадав сказав своїм братам зробити для того, щоб була усунута темрява? (Див. Геламан 5:41).
- Що сталося, коли ламанійці послухалися поради Амінадава і виявили віру в Христа? (Див. Геламан 5:43–44).

Запропонуйте студентам прочитати подумки Геламан 5:44–47 і знайти слова, якими описуються деякі наслідки покаяння.

- Що з цих віршів ви дізнаєтеся про покаяння? (Допоможіть студентам визначити таку істину: **Коли ми виявляємо віру в Ісуса Христа і каємося в наших гріхах, Святий Дух наповнить наше серця миром і радістю**).

Підсумуйте Геламан 5:48–52, пояснивши, що ламанійські і нефійські розкольники, які були свідками цього дива, пішли і священнослужили людям, і “більшу частину ламанійців” було навернено до евангелії.

Попросіть студентів поміркувати, чи відчувають вони зараз мир і радість у своєму житті. Якщо ні, запропонуйте їм подумати, що вони можуть робити, аби будувати свій фундамент на Ісусі Христі і усунути хмари темряви зі свого оточення.

### Вірш для опанування—Геламан 5:12

Запропонуйте студентам прочитати Геламан 5:12. Щоб допомогти їм вивчити цей вірш напам'ять, роздайте їм чисті аркуші паперу. Нехай вони зобразять на аркуші цей вірш за допомогою малюнків і окремих літер. Слова, які можна представити у вигляді образів (наприклад, *камінь*, *фундамент*, *вітер*, *град* і *буря*), попросіть їх зобразити простими малюнками. Слова, які не можна представити у вигляді образів (наприклад, *і ось* та *мої*), попросіть записати за допомогою перших літер цих слів. Попросіть студентів потренуватися промовляти цей вірш лише за допомогою їхніх малюнків і написаних літер. Ви також можете запропонувати їм обмінятися аркушами одне з одним і розповісти цей вірш за допомогою того, що намальовано і написано їхніми однокласниками. Заохотьте студентів забрати свої аркуші додому і помістити їх там, де вони будуть часто їх бачити, щоб вони могли зрештою вивчити цей вірш напам'ять.

*Примітка:* Зважаючи на обсяг сьогоdnішнього уроку, ви можете провести цю вправу наступного дня, коли будете мати більше часу.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Геламан 5:12. Як нам протистояти “могутнім вітрам” супротивника?

Президент Спенсер В. Кімбол навчав, що ми повинні міцно триматися за євангелію Ісуса Христа, коли супротивник направить свої сили проти нас:

“Ми також відчуваємо потужні нищівні сили, що застосовує супротивник. Хвилі гріха, злочестивості, аморальності, деградації, деспотизму, брехні, таємних змов та нечесності загрожують всім нам. Вони мчать з великою силою та швидкістю і знищать нас, якщо ми не будемо пильними.

Але для нас пролунало попередження. Нам належить бути на сторожі, прислухатися і втікати від зла заради

свого вічного життя. Без допомоги нам не вистояти проти зла. Ми повинні втікати на узвишся, тобто міцно триматися того, що не дасть хвилям зла змити нас. Те, чого ми повинні міцно триматися заради безпеки—це євангелія Ісуса Христа. Вона—наш захист від будь-яких сил, що їх може зібрати диявол. Натхненний пророк з Книги Мормона порадив своєму народу: “Пам’ятайте, що на камені нашого Викупителя, Який є Христос, Син Бога, ви повинні побудувати свій фундамент; так, щоб коли диявол пошле вперед свої могутні вітри, так, свої стріли у вихорі, так, коли весь його град і його могутня буря вдарять по вас, воно не матиме сили над вами, щоб втягнути вас до безодні нещастя і нескінченного горя” (Гел. 5:12)” (“Hold Fast to the Iron Rod”, *Ensign*, Nov. 1978, 6).

# Геламан 6–7

## Вступ

Внаслідок місіонерських зусиль Нефія і Легія праведність ламанійців збільшилася. Однак нефійці стали злочестивими і почали підтримувати Гадіантонових розбійників і Дух Господа віддалився від них. Нефій

пророкував: якщо нефійці будуть продовжували жити в злочестивості, вони загинуть. Він також пророкував, що завдяки праведності ламанійців Господь буде милостивим до них і збереже їх.

## Рекомендації для навчання

### Геламан 6

*Ламанійці стали праведними і боролися проти Гадіантонових розбійників, тоді як нефійці зростали у своїй злочестивості і підтримували Гадіантонових розбійників*

Намалюйте таку схему в центрі дошки:



Вплив Святого Духа у вашому житті



Попросіть студентів визначити і подумати про ставлення і вчинки, які стають наслідком зростання впливу Святого Духа в їхньому житті, а також про те, що стає наслідком зменшення впливу Святого Духа.

Поясніть, що Мормон записав, що Господь віддав Свій Дух від нефійців і почав проливати Свій Дух на ламанійців (див. Геламан 6:35–36). Нагадайте студентам, що нефійці “стали слабкими через свою провину” (Геламан 4:26). “Дух Господа не оберіг[ав] їх більше” (Геламан 4:24) і вони “дозрі[вали] до знищення” (Геламан 5:2).

Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Геламан 6:2. Попросіть клас слідкувати і звернути увагу на поведінку і ставлення нефійців, які продовжували “дозріва[ти] до вічного знищення” (Геламан 6:40). Коли студенти дадуть відповіді, виходячи з того, що вони знайшли, попросіть одного зі студентів написати їхні відповіді в нижній половині дошки, нижче або поруч зі стрілкою, яка спрямована вниз. (Можливо ви захочете пояснити, що фраза *не хотіли каятися* також означала “не відчували докорів сумління”).

Нагадайте студентам, що завдяки місіонерським зусиллям Нефія і Легія в попередньому році тисячі ламанійців у Зарагемлі були охрищені, і більшість ламанійців у землі Нефія були наведені до євангелії (див. Геламан 5:19–20, 50–51). Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Геламан 6:1, 3–5. Попросіть клас слідкувати за текстом і з'ясувати, які вчинки і ставлення ламанійців сприяли тому, що вони насолоджувалися зростанням впливу Духа. Коли студенти даватимуть свої відповіді, попросіть одного з них записувати ці відповіді на верхній половині дошки над або поруч зі стрілкою, спрямованою вгору.

- Що для вас означає бути стійкими і непохитними у вірі? (Див. Геламан 6:1).
- Як люди Церкви поставилися до навернення ламанійців? (Ви можете звернути увагу на те, що ділитися євангелією та товаришувати зі святими може бути великою радістю, навіть коли нас оточує злочестивість).

Підсумуйте Геламан 6:7–14, пояснюючи, що протягом приблизно трьох років нефійці і ламанійці насолоджувалися миром. Завдяки розквіту ремісництва і зростанню торгівлі між обома народами вони почали процвітати. Потім у 66 році правління суддів

були вбиті два головні судді. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 6:16–17. Попросіть клас слідкувати і визначити, які ставлення і вчинки стали причиною того, що Дух віддалився від нефійців. Коли студенти розповідатимуть про те, що вони знайшли, попросіть одного з них записувати їхні відповіді в нижній частині дошки, нижче або поруч зі стрілкою, яка вказує вниз.

Наведіть вашим студентам такі факти:

Без серця наше фізичне існування було б неможливим. Серце качає кров по нашому тілу, аби кисень та інші корисні речовини могли потрапити в наші клітини. Маючи розмір приблизно з кулак, серце дорослої людини щоденно прокачує в середньому 7570 літрів крові. Воно б'ється приблизно 70 разів за хвилину, або 100 000 ударів на день.

- Знаючи про цю життєво важливу роль вашого фізичного серця, що ви були б готові робити, аби зберігати його здоровим?

Напишіть на дошці наведені далі посилання на Писання: *Геламан 6:17, 21, 26, 28–31*. Зверніть увагу на те, що в кожному вірші цих посилань використовується слово *серце* або *серця* у різних відмінках, і маються на увазі наші духовні серця. Виділіть студентам час на вивчення цих віршів і обдумування відповідей на подані далі запитання. (Щоб зберегти час, напишіть ці запитання на дошці перед уроком або підготуйте їх для студентів у вигляді роздаткового матеріалу, щоб вони могли бачити їх перед собою, коли вивчатимуть написані на дошці вірші).

*Чому, на вашу думку, Сатана настільки зацікавлений серцями дітей Бога?*

*Що такого робили нефійці, що дало можливість Сатані заволодіти їхніми серцями? (Див. Геламан 6:17).*

*Що відбувається з людиною, серце якої знаходиться під впливом або контролем Сатани? (Див. Геламан 6:21, 28, 30–31).*

Попросіть кількох студентів відповісти на ці запитання. Потім попросіть когось із студентів прочитати наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Двадцятьох Апостолів. Попросіть клас уважно слухати, щоб визначити способи, у які Сатана намагається посіяти спокуси в наших серцях.



“Бувають підроблені одкровення, вказівки від диявола, спокуси! Скільки ви житимете ворог тим чи іншим чином буде намагатися звести вас зі шляху. ...

Якщо колись ви відчуєте спонукання зробити те, що змусить вас *почуватися* неспокійно, що ви знаєте *розумом* як таке, що є неправильним і суперечить принципам праведності, не дійте за таким спонуканням!” (“Personal Revelation: The Gift, the Test, and the Promise”, *Ensign*, Nov. 1994, 61).

Додайте до списку в нижній половині дошки *зважати на спокусу і піддаватися спокусі*. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Геламан 6:20–21, 37–38. Попросіть клас уважно слухати, звертаючи увагу на різницю між реакцією ламанійців і нефійців на вплив Гадіантонових розбійників.

Скажіть студентам, що записавши те, що сталося з нефійцями і ламанійцями, Мормон зазначив, які уроки ми можемо засвоїти з їхнього досвіду. Напишіть на дошці такі незавершені речення:

*Нефійці втратили Дух внаслідок ...*

*Господь пролив Свій Дух на ламанійців завдяки ...*

Запропонуйте студентам прочитати Геламан 6:34–36 і знайти інформацію, за допомогою якої вони можуть завершити висловлювання, наведені на дошці.

- На основі того, що ви прочитали в цих віршах, як би ви завершили наведені на дошці висловлювання? (Ви можете завершити ці висловлювання на дошці за допомогою відповідей студентів).
- Чого ми можемо навчитися з цих віршів стосовно того, що ми можемо робити, аби Дух перебував з нами? (Хоча студенти можуть дати кілька відповідей, важливо, щоб вони висловили таку думку: **якщо ми будемо вірити Господнім словам і виконувати їх, Він проллє на нас Свій Дух**. Студенти також повинні сказати, що **коли ми дозволяємо Сатані заволодівати нашими серцями, Дух Господа віддаляється від нас**).

Приверніть увагу студентів до списків, які вони написали на дошці над і під стрілками. Наголосіть на тому, що вчинки і ставлення, написані на верхній половині дошки, свідчать про бажання вірити Господнім словам і виконувати їх, тоді як вчинки і ставлення на нижній половині дошки свідчать про злочестивість і закам'янілість серцем.

- Що ви робите для того, аби активно запрошувати вплив Святого Духа у ваше життя і не підпускати до вашого серця впливу Сатани?
- Який із зроблених вами вчинків, написаних на верхній половині дошки, допоміг запросити Святого Духа у ваше життя? (Ви також можете попросити студентів поміркувати, чи не зробили вони якийсь із вчинків або чи не виявляли певне ставлення з посеред тих, які вказані на нижній половині дошки. Нехай вони подумують, як це призвело до зменшення впливу Духа в їхньому житті).

Попросіть студентів написати у зошитах або щоденниках для вивчення Писань щось одне з того, що вони будуть робити, аби запросити Дух Господа у своє життя. Надихніть їх на виконання їхніх цілей.

## Геламан 7

### *Нефій проповідує злочестивим нефійцям і закликає їх покаятися*

Запропонуйте студентам за допомогою Писань якомога швидше знайти відповіді на кожне з наведених далі запитань. Попросіть їх вставати, коли вони знайдуть відповідь. Відповідати на запитання просіть першого з тих, хто встав. Потім попросіть студентів сісти і читайте наступне запитання.

- Як, згідно з Геламан 7:1, звали пророка, який повернувся з землі, що на півночі?
- Яка фраза з Геламан 7:2 вказує на те, що Нефій навчав людей на землі, що на півночі?
- Чому, згідно з Геламан 7:3, Нефій пішов з землі, що на півночі?
- Хто, згідно з Геламан 7:4, посідав містя суду на той час, коли Нефій повернувся до Зарагемлі?

Запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос Геламан 7:5 і попросіть клас з'ясувати, як правили людьми Гадіантонові розбійники.

Підсумуйте Геламан 7:6–12 і поясніть, що коли Нефій побачив стан свого народу, “його серце сповнилося смутком” (Геламан 7:6). Він зійшов на вежу у своєму саду, щоб помолитися і оплакати злочестивість людей. Коли люди почули, як він молиться і голосить, зібрався натовп. Вони хотіли дізнатися, чому він був таким засмученим. Він скористався цією нагодою, щоб навчити їх.

Запропонуйте студентам подумки прочитати Геламан 7:15–16.

- Чому Нефій сказав, що людям “слід дивуватися”?
- Чого прагне Сатана?

Запропонуйте студентам якийсь час поміркувати про образність, використану Нефієм. Після того як Сатана заволодіває серцями людей, він потім прагне кинути їхні душі у вічне нещастя.

- Чому, на вашу думку, Нефій застерігав людей щодо намірів Сатани? Чого Нефій бажав, аби вони unikнули?

Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос з Геламан 7:17–22, 26–28. Запропонуйте половині класу дізнатися, якими були гріхи нефійців, а іншу половину попросіть знайти наслідки, про які застерігав Нефій і які спіткають людей, якщо вони не покаються.

Коли перша половина класу розкаже про те, що вони знайшли, зверніть увагу на схожість сказаного ними з написаним на нижній половині дошки. Коли доповідатиме друга половина класу, поставте такі запитання:

- У якій фразі в Геламан 7:22 йдеться про щось, чого Господь не дає тим, хто відмовляється каятися? (Можете запропонувати студентам позначити цю фразу в їхніх примірниках Писань).
- Згідно з Геламан 7:28, який настає наслідок, коли люди відмовляються каятися? (Вони загинуть. Ви можете пояснити, що у випадку з нефійцями їхня відмова покаятися означала, що вони загинуть як фізично, так і духовно).

Напишіть на дошці таку істину: ***Якщо ми відмовляємося каятися у наших гріхах, то ми втратимо Господній захист і благословення вічного життя.***

Щоб допомогти студентам зрозуміти цей принцип, запропонуйте їм пояснити, які наслідки можуть прийти до людей у таких ситуаціях: (1) Юнак відмовляється покаятися в залежності від порнографії; (2) Дівчина більше за все прагне стати відомою і популярною, хоча батьки навчали її іншого; (3) Хоча юнак чув, як пророки навчали важливості вивчення Писань і молитви, він не бажає робити цього.

Запропонуйте студентам поміркувати про те, в чому їм, можливо, потрібно покаятися. Закличте їх покаятися, аби вони завжди могли мати Господню силу і Його захист у їхньому житті.



# Геламан 8–9

## Вступ

Після того, як Нефій проголосив, що люди повинні покаятися або вони будуть знищені, продажні судді підбурили багатьох людей проти нього. Деякі люди сміливо захищали його. Нефій навчав, що люди, які не прийняли його свідчення, не прийняли також

свідчення усіх пророків, які приходили перед ним, усі ж вони свідчили про Ісуса Христа. Як свідчення того, що він був пророком, Нефій проголошує вбивство головного судді. Коли слова Нефія були підтвержені, деякі люди прийняли його як пророка.

## Рекомендації для навчання

### Геламан 8:1–10

#### Продажні судді намагаються підбурити людей проти Нефія

- Хто або що намагається переконати вас не вірити в слова пророків?

Під час того як студенти будуть обговорювати це запитання, попросіть одного з них записувати їхні відповіді на дошці. Запропонуйте студентам обміркувати, що вони повинні робити сьогодні, коли стикаються з перешкодами, схожими на ті, про які читатимуть у Геламан 8.

Нагадайте студентам, що Нефій сміливо закликав до покаєння свій народ (див. Геламан 7). Запросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Геламан 8:1–6. Попросіть клас слідкувати і дізнатися, як судді відреагували на вчення Нефія. Ви можете наголосити на тому, що деякі судді належали до таємної банди Гадіантона.

- Чого прагнули судді, звертаючись до людей? (Вони намагалися підбурити людей до гніву проти Нефія).
- Чому, згідно з Геламан 8:4, судді не покарали Нефія?

Попросіть студентів поміркувати про те, що вони робили б, якби хтось намагався переконати їх нехтувати словами пророків.

Розкажіть студентам, що деякі люди висловлювалися проти задумів суддів. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Геламан 8:7–9. Наголосіть на тому, що як і деякі люди в натовпі, **ми можемо здіймати наші голоси в підтримку пророка, навіть коли це не популярно.**

- Чи були випадки у вашому житті, коли ви здійсмили свій голос на підтримку сучасного пророка, незважаючи на те, що його вчення не були популярними? Які зміни це привнесло у ваше життя? Як це вплинуло на інших?

Попросіть студентів подумки прочитати Геламан 8:10 і дізнатися, який вплив мали слова цих людей.

- Які зміни сталися завдяки тому, що деякі люди підтримали пророка? Чому, на вашу думку, нам важливо робити це сьогодні?

Попросіть когось із студентів прочитати наведене далі висловлювання старійшини М. Рассела Балларда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Нам треба пам’ятати слова Едмунда Берка: “Для того, щоб перемогло зло, хорошим людям достатньо нічого не робити”. [Attributed in John Bartlett, comp., *Familiar Quotations*, 15th ed. (1980), ix]. Нам потрібно підняти свої голоси разом з іншими небайдужими громадянами по всьому світу проти сучасних тенденцій. Ми повинні сказати спонсорам огидних програм і матеріалів, що з нас вже досить. Нам треба підтримувати хороші й надихаючі програми і продукцію. Об’єднавшись разом із сусідами і друзями, які поділяють нашу стурбованість, ми можемо відверто звернутися до відповідальних осіб” (“Нехай нас почують”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2003, с. 18).



### Давайте студентам час на обдумування

Ставте ретельно сформульовані запитання, які спонукають до обдумування. Для відповіді на деякі запитання студентам може знадобитися певний час на обдумування. У таких випадках ви можете сказати: "Будь ласка, подумайте над цим запитанням, а потім я попрошу вас дати відповіді".

- Як ми можемо протистояти впливу, який спрямований на те, щоб налаштувати нас проти слів пророків?
- Які існують прийнятні способи того, аби виступати проти впливу зла й підтримувати слова пророків?

Запропонуйте студентам розповісти про випадок, коли вони або хтось із їхніх знайомих виступили проти такого впливу.

## Геламан 8:11–24

### Геламан навчає, що всі пророки свідчать про Ісуса Христа

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 8:13. Попросіть клас слідкувати і дізнатися, що, за словами Нефія, заперечували люди. Покажіть студентам ілюстрацію, де зображено Мойсея і мідяного змія (62202; Альбом "Євангелія в мистецтві" [2009], № 16). Попросіть їх прочитати Геламан 8:14–15 і дізнатися, чого Мойсей навчав про Спасителя.

- Яким чином людина може "дивити[ся] на Сина Бога з вірою"?
- Мати "упокорений дух", як сказано в Геламан 8:15, означає бути смиренними, каятися і приймати Господню волю. Чому таке ставлення є необхідним, коли ми дивимося на Спасителя?
- Як знання про місію Спасителя допомагає нам протистояти злу?

Запропонуйте студентам переказати своїми словами вчення, що міститься в Геламан 8:15. Наприклад, вони можуть сказати: **якщо ми зосереджуємося на Ісусі Христі і виявляємо віру в Нього, ми отримаємо вічне життя.**

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Геламан 8:16. Запропонуйте класу слідкувати і дізнатися, хто ще проголошував послання, про яке говориться в Геламан 8:15. Потім попросіть студентів швидко продивитися Геламан 8:17–22 і знайти імена інших пророків, які свідчили про Христа. Запропонуйте студентам обміркувати багато свідчень про Ісуса Христа, які вони читали або чули, дані давніми пророками і пророками останніх днів.

Поясніть, що багато людей не прийняли Нефії і його послання. Запропонуйте студентам прочитати Геламан 8:24–26 і дізнатися, з якими наслідками зіткнулися нефійці через те, що заперечили свідчення пророків.

- Чому, на вашу думку, ті, хто постійно заперечує істину і повстає проти Бога, стикаються з такими серйозними наслідками?
- Коли послання пророка допомогло вам наблизитися до Господа?

Запропонуйте студентам обдумати, як вони можуть краще наблизитися до Спасителя. Закличте їх зосередитися на чомусь одному, що вони можуть покращити в собі протягом наступного тижня.

## Геламан 8:25–9:41

### Нефій проголошує, що головного суддю було вбито

Підсумуйте Геламан 8:25–28 і поясніть: на доказ того, що люди були у грішному стані, і що Нефій промовляв слово Бога, Нефій проголосив вбивство головного судді. Розділіть клас на пари. Запропонуйте кожній парі уявити себе детективами у справі пошуку вбивці головного судді. Напишіть на дошці наведені далі запитання або підготуйте їх у вигляді роздаткового матеріалу для кожної пари студентів.

#### 1-й день розслідування:

1. Коли н'ятеро чоловіків побігли перевірити слова Нефії, що вони побачили? Чому вони впали на землю? (Див. Геламан 9:1–5).
2. Кого люди запідозрили у вбивстві? (Див. Геламан 9:7–9).

#### 2-й день розслідування:

3. Кого було звільнено? (Див. Геламан 9:10–13, 18).
4. Кого було обвинувачено? (Див. Геламан 9:16–17, 19).

5. Яку додаткову інформацію сповістив Нефій? (Див. Геламан 9:25–36).

6. Хто був убивцею? (Див. Геламан 9:37–38).

Запропонуйте парам студентів знайти відповіді на запитання 1 і 2. Виділивши їм достатньо часу, запитайте:

- Коли п'ятеро чоловіків дізналися про вбивство головного судді, у що вони повірили? Чого вони злякалися? (Див. Геламан 9:5).

Попросіть пари студентів відповісти на решту запитань, щоб завершити своє розслідування. Потім спитайте:

- Що, за словами Нефія, мав сказати Сеантум після зізнання у своїй провині? (Див. Геламан 9:36).
- Чому, згідно з Геламан 9:39–41, деякі люди повірили Нефію?

Запропонуйте студентам підсумувати, що вони дізналися з Геламан 9 про слова пророків. Студенти можуть висловити багато різних думок, але пересвідчіться в тому, що вони визначили такий принцип: **Слова пророків справдяться.** Щоб наголосити на цій істині, ви можете попросити студентів прочитати Учення і Завіти 1:37–38.

- Які життєві ситуації зміцнили ваше свідчення про те, що сьогодні на землі ми маємо істинних пророків?

Завершіть своїм свідченням про те, що слова пророків будуть здійснені.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Геламан 8:14–15. “Мідяний змії”

Коли Нефій говорив про Мойсея, який підняв “мідяного змія”, він мав на увазі той час, коли діти Ізраїля були покарані отруйними зміями (див. Числа 21:6–9; зверніть увагу на те, що слово *мідяний* означає мідний). Передумовою для цього лиха, яке спіткало ізраїльтян, було те, що вони говорили зле про Бога і Його пророка (див. Числа 21:5). Ті, хто дивився на мідяного змія, були зцілені, а ті, хто вирішив не дивитися, загинули (див. Числа 21:9; 1 Нефій 17:41).

Як і ті ізраїльтяни, багато людей у дні Нефія висловлювалися проти Бога і Його пророка. Коли Нефій згадував історію про мідяного змія, він наголосив, що його народ “повинен дивитися на Сина Бога з вірою” і жити (Геламан 8:15; див. також Іван 3:14–15, де Сам Ісус Христос говорить про мідяного змія як символ Свого майбутнього розп'яття). Потім Нефій нагадав народу, що всі пророки свідчили про Христа (див. Геламан 8:16–23).

## Додаткова ідея для навчання

### Геламан 7–9. Відеопоказ

Замість того, щоб використовувати на уроці вправу з розслідуванням, ви можете показати відеофільм

“Цикл гордовитості”, який є екранізацією розповіді з Геламан 7–9 і перших кількох віршів з Геламан 10. Цей фільм доступний на диску *Книга Мормона. DVD-презентації 1–19* (54011) та на сайті [LDS.org](http://LDS.org).

# Програма домашнього навчання

## Геламан 1–9 (Блок 22)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

#### Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Геламан 1–9 (блок 22), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Геламан 1–2)

Коли студенти вивчали політичні непорозуміння і вбивства серед нефійців, а також захоплення міста Зарагемля ламанійцями, вони дізналися, що суперечки ведуть до розбратів і роблять нас уразливими до впливу супротивника. Вони також дізналися, що таємні змови можуть призвести до знищення народів.

#### День 2 (Геламан 3–4)

Вивчаючи те, як смиренні нефійські послідовники Спасителя перенесли багато переслідувань, студенти дізналися, що незважаючи на переслідування і випробування, наша віра в Ісуса Христа може зростати, якщо ми смиренно звертаємося до Бога і віддаємо Йому свої серця. Коли студенти вивчали, як через поширення гордовитості серед нефійців ламанійці змогли заволодіти половиною нефійських земель, вони дізналися, що гордовитість і злочестивість відокремлюють нас від Духа Господа і ми залишаємося тільки з нашою власною силою.

#### День 3 (Геламан 5)

Вивчаючи пораду, яку Геламан дав своїм синам Нефію і Легію, студенти дізналися: якщо ми будуємо свій фундамент на Ісусі Христі, Сатана не матиме влади над нами. Завдяки силі Бога, вірі і місіонерським зусиллям Нефія і Легія багато ламанійців покалися. Студенти дізналися, що коли ми виявляємо віру в Ісуса Христа і каємося в наших гріхах, Святий Дух сповнить наші серця миром і радістю.

#### День 4 (Геламан 6–9)

Студенти дізналися: якщо ми віримо Господнім словам і прислухаємося до них, Він проллє на нас Свій Дух. Нефій застерігав злочестивих нефійців про наслідки їхньої злочестивості і наголосив: якщо ми відмовляємося каятися в наших гріхах, ми втратимо захист Господа і благословення вічного життя. Почувши слова Нефія, деякі люди стали на його захист. Студенти дізналися: якщо ми будемо протистояти злу, то можемо перешкодити його розповсюдженню. Нефій нагадав людям, що багато пророків свідчили про Спасителя і навчали: якщо ми зосереджуємося на Ісусі Христі і виявляємо віру в Нього, то отримаємо вічне життя. З учень Нефія, записаних у Геламан 7–9, студенти дізналися, що слова пророків справдяться.

### Вступ

Серед зростаючої кількості суперечок і злочестивості Нефій навчав своїх синів, що основою їхньої віри повинен бути Ісус Христос. Учення Нефія про покаяння і послух словам Господніх пророків були життєво важливі для щастя людей.

### Рекомендації для навчання

#### Геламан 1–5

*Нефійці зазнають поразок через суперечки і злочестивість; багато ламанійців навернені завдяки проповідуванню євангелії Нефієм і Легієм*

Попросіть студентів поміркувати, чому деякі будинки стоять протягом довгого часу, тоді як інші руйнуються. Потім спитайте: Чому для будинку важливо мати міцний фундамент?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 5:12. Оскільки це вірш для опанування, запропонуйте кільком студентам спробувати повторити його напам'ять. Заохочуйте їх спробувати, навіть якщо вони ще не запам'ятали його повністю. Потім поставте такі запитання:

- Що обіцяється в цьому вірші, якщо ми будуємо наше життя на фундаменті Ісуса Христа? (Відповіді студентів повинні відображати такий принцип: **якщо ми будуємо наш фундамент на Ісусі Христі, Сатана не матиме сили над нами**).
- Що ви зробили для того, аби побудувати своє життя на фундаменті Ісуса Христа?

Запропонуйте студентам розповісти про випадки, коли їхнє свідчення про Спасителя допомогло їм протистояти спокусам або витерпіти випробування. Поділіться вашим свідченням про духовну силу, отриману вами завдяки тому, що ви збудували своє життя на фундаменті Ісуса Христа. Запропонуйте студентам поміркувати про один чи кілька способів, у які вони будуть намагатися краще будувати своє життя на камені Христа.

## Геламан 6–7

*Ламанійці стають більш праведними, тоді як нефійці стають більш злочестивими; Нефій проповідує злочестивим нефійцям і закликає їх покаятися*

Нагадайте студентам, що в той час, як багато ламанійців покаялися і зміцнилися в євангелії, нефійці поринули у злочестивість і Святий Дух віддалився від них. Попросіть студентів пригадати момент у їхньому житті, коли вони відчули, що Дух віддалився від них через їхній вибір.

Поясніть, що коли Нефій побачив стан свого народу, “його серце сповнилося смутком” (Геламан 7:6). Він зійшов на вежу у своєму саду, щоб помолитися і оплакати злочестивість людей. Навколо нього зібрався натовп людей, і Нефій скористався можливістю їх навчати.

Запропонуйте одному зі студентів вийти перед класом, щоб представляти Нефію на його вежі. Попросіть цього студента прочитати вголос Геламан 7:15–22, 26–28, а решта класу нехай слідує. Перед тим, як він або вона почне читати, розділіть клас на дві половини. Попросіть одну половину знайти, якими, за словами Нефія, були гріхи нефійців, а іншу половину попросіть з’ясувати наслідки, які, як свідчив Нефій, спіткають нефійців, якщо вони не покаються. Потім попросіть студентів розповісти про те, що вони знайшли.

Після того як студенти дадуть відповіді, запропонуйте їм сформулювати принципи, яких ми можемо навчитися з цієї розповіді. Студенти можуть називати різні принципи, але потрібно, щоб прозвучали такі слова: **якщо ми відмовляємося каятися в наших гріхах, ми втрачимо захист Господа і благословення вічного життя.**

Щоб допомогти студентам зрозуміти цей принцип, запропонуйте їм пояснити, з якими наслідками можуть стикнутися люди у таких ситуаціях: (1) Юнак відмовляється покаятися в залежності від порнографії. (2) Дівчина більше за все прагне стати відомою і популярною, хоча батьки навчали її іншого. (3) Хоча юнак чув, як пророки навчали важливості вивчення Писань і молитви, він не бажає робити цього.

Запропонуйте студентам поміркувати про те, чи потрібно їм у чомусь покаятися, аби вони більшою мірою могли мати Господню силу в їхньому житті.

## Геламан 8

*Нефій навчає, що всі пророки свідчать про Ісуса Христа*

Напишіть на дошці слова *приймати* і *заперечувати*. Попросіть студентів пояснити різницю між цими двома словами. Попросіть когось із студентів прочитати Геламан 8:13, а клас нехай визначить, що, як сказав Нефій, люди заперечували. Ви можете запропонувати студентам позначити те, що вони знайшли.

Покажіть студентам ілюстрацію із зображенням Мойсея та мідяного змія (62202 192; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 16). Запропонуйте їм прочитати Геламан 8:14–15 і дізнатися, чого Мойсей навчав про Спасителя. Запросіть їх розповісти, про що вони дізналися. Потім запитайте:

- Яким чином людина може дивитися на Спасителя з вірою?
- Що означає мати “упокорений дух”? (Бути смиренним, каятися і приймати Господню волю). Чому таке ставлення є необхідним, коли ми дивимося на Спасителя?
- Як знання про Спокуту Спасителя допомагає нам протистояти злу і каятися, коли ми грішимо?

Запропонуйте студентам сформулювати принцип, якого ми можемо навчитися з цих віршів. Студенти можуть запропонувати різні відповіді, але важливо, аби вони відображали таку істину: **якщо ми зосереджуємося на Ісусі Христі і виявляємо віру в Нього, ми отримуємо вічне життя.**

Запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос Геламан 8:16 і попросіть клас з’ясувати, хто ще навчав про місію Спасителя. Нехай студенти швидко проглянуть Геламан 8:17–22 і знайдуть імена інших пророків, які свідчили про Ісуса Христа. Попросіть студентів поміркувати про те, як пророки в давні часи, так само, як і в наш час, свідчили про місію і спокутну жертву Спасителя.

Запропонуйте студентам поділитися своїми свідченнями про те, яке значення має Спокута Спасителя в їхньому житті. Ви також можете поділитися своїм свідченням.

## Наступний блок (Геламан 10–16)

Попросіть студентів уявити, що Господь пообіцяв їм, що Він виконає все, про що вони Його попросять. Нефій був настільки вірним, що Господь дав йому це обіцяння, а також силу запечатування. Запропонуйте студентам опрацювати цього тижня Геламан 10–11 і знайти приклади того, як Нефій використовував силу, дану йому Господом, щоб допомогти своєму народу. Також запропонуйте їм знайти якомога більше ознак народження і смерті Ісуса Христа, коли вони вивчатимуть пророцтва Самуїла Ламанійця в Геламан 13–16.

# Геламан 10

## Вступ

Пошуки для визначення вбивці головного судді закінчилися, коли підтвердилося одкровення Нефій про вбивцю. Нефій, уникнувши покарання через хибні звинувачування, які були йому пред'явлені, направився додому. Він обдумував те, що показав йому Господь, і почувався дуже пригніченим через

злочестивість народу. В цей момент роздумів і смутку він почув голос Господа. Господь благословив його силою запечатування і наказав йому продовжувати проповідувати людям покаєння. Нефій одразу послуховався наказу Господа.

## Атмосфера у класі

Ідеальні умови для вивчення євангелії—це місце, в якому людина надихається на відчуття любові, поваги, благоговіння і спокою. Це місце порядку, в якому ясніше відчуваєш мету. Президент Бойд К. Пекер навчав, що “натхнення легше приходить у спокійній атмосфері” і що “благоговіння запрошує одкровення” (“Reverence Invites Revelation”, *Ensign*, Nov. 1991, 21, 22).

## Рекомендації для навчання

### Геламан 10:1–11

#### Нефій отримує силу запечатування

Нагадайте студентам про одкровення Нефій щодо вбивства головного судді, записане в Геламан 8–9. Запропонуйте студентам уявити себе на місці Нефій, одразу після того як він сказав через одкровення, хто вбив головного суддю.

- Як би ви себе почували? Якої реакції ви б очікували від інших?
- Що б ви хотіли сказати людям?
- Як би ви себе почували, якщо б люди проігнорували вас і залишили наодинці?

Поясніть, що після з'ясування справи із вбивством головного судді Нефій попрямував додому. Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Геламан 10:1–3, а клас попросить звернути увагу на те, що робив Нефій, коли йшов додому. Ви можете запропонувати студентам позначити слова *обдумувати*, *роздумувати* там, де вони зустрічаються в цих віршах.

- Чому Нефій був “пригніченим”?
- Що сталося під час того як Нефій роздумував? (Голос Господа дійшов до нього). Який існує зв'язок між роздумуванням і отриманням одкровення?

Коли студенти відповідатимуть, допоможіть їм визначити такий принцип: **Обдумування справ Господа готує нас до отримання одкровення.** Ви можете написати цей принцип на дошці.

Запитайте студентів, чи можуть вони пригадати випадки з Писань або з історії Церкви, коли люди отримували одкровення в результаті обдумування справ Господа. (Прикладами можуть бути: Нефій, син Легія, який отримав видіння після того, як мав бажання побачити те, що бачив його батько, і “обдуму[вав] це у серці своїм” [див. 1 Нефій 10:17; 11:1]; Джозеф Сміт, чие Перше видіння сталося після того, як він “знову і знову вдумувався в ці слова” з Якова 1:5 [див. Джозеф Сміт—Історія 1:11–17]; та Джозеф Ф. Сміт, який отримав видіння про викуплення померлих після розмірковування над словами Господа [див. УЗ 138:1–6, 11]).

- Коли обдумування допомогло вам отримати особисте одкровення? (Ви можете зазначити, що отримання особистого одкровення зазвичай не є такою яскравою подією, як деякі приклади в Писаннях. Випадки, пов'язані з отриманням одкровення—це зазвичай моменти раптового просвітлення, коли ми зненацька розуміємо те, чого не могли збагнути раніше).
- В які моменти або в яких ситуаціях розмірковування над справами Господа було б особливо доречним? (Прикладами можуть бути такі моменти: під час або після причасних зборів, до і після особистих молитов і вивчення Писань, після перегляду або прослуховування генеральної конференції; під час посту; під час служіння в храмі і під час вшанування Господа в Суботній день).



Закличте студентів регулярно виділяти час для розмірковування. Порадьте їм записувати враження, які вони отримують під час розмірковування.

Щоб підготувати студентів до продовження вивчення того, що сталося з Нефієм, попросіть їх уявити, що їхні сусіди збираються на якийсь час від'їхати і шукають когось, хто міг би наглянути за їхньою домівкою і майном.

- Яких якостей людину, на вашу думку, хотіли б знайти сусіди, аби вона наглядала за їхньою домівкою?
- Як би ви могли показати своїм сусідам, що готові до того, аби вам доручили такі обов'язки?

Попросіть студентів прочитати подумки Геламан 10:4–5 і дізнатися, чому Господь довірив Нефію великі благословення й обов'язки. (Ви можете пояснити студентам, що слово *невтомно* також означає старанно). Запросіть студентів розповісти про те, що вони дізналися.

- Як на прикладі невтомого служіння можна побачити, що Господь може наділити нас благословеннями та довірити обов'язки?
- Як наслідування прикладу Нефія в тому, щоб не боятися людей, допомагає нам підготуватися до виконання обов'язків у Господньому царстві?
- Що для вас означає фраза “ти ... не прагнув врятувати своє власне життя”?

Напишіть на дошці наступне: *Господь наділяє нас благословеннями і довіряє нам обов'язки, коли ми ...* Запитайте студентів, як би вони завершили це речення, основувшись на тому, що вони дізналися про Нефія з Геламан 10:4–5. Один з варіантів того, як студенти можуть завершити це речення, такий: **Господь наділяє нас благословеннями та довіряє нам обов'язки, коли ми ставимо Його волю вище за нашу власну.** Ви можете запропонувати студентам записати цю істину у свої примірники Писань або у зошити чи щоденники для вивчення Писань.

Запропонуйте студентам поміркувати над такими запитаннями і записати свою відповідь на одне з них:

- Що із зробленого вами останнім часом у вашому житті показало Господу, що Його воля важливіша за вашу?
- В якій сфері вашого життя ви можете краще прагнути Господньої волі?

Свідчіть про готовність Господа наділити нас все більшими і більшими благословеннями, якщо ми прагнемо Його волі і дотримуємося Його заповідей.

Запропонуйте студентам прочитати подумки Геламан 10:5–7 і звернути увагу на благословення та обов'язки, які Господь дав Нефію. Поки студенти читатимуть, напишіть на дошці таке:

*Вірш 5*

*Вірш 6*

*Вірш 7*

Попросіть кількох студентів написати на дошці, поруч з відповідним номером вірша, благословення, якими Господь наділив Нефія.

Наголосіть на тому, що одним з благословень, які Господь дав Нефію, була сила запечатування. Потім напишіть на дошці таку істину: **Сила запечатування зв'язує і розв'язує на землі і на небесах.** Ви можете запропонувати студентам записати цю істину у своїх примірниках Писань поруч з Геламан 10:7.

Запитайте студентів, чи знають вони ще когось, окрім Нефія, кому була дана сила запечатування. Після того як студенти дадуть відповіді, ви можете запропонувати їм записати такі перехресні посилання до Геламан 10:7; 1 Царів 17:1 (Ілля); Матвій 16:15–19 (Петро); Учення і Завіти 132:46 (Джозеф Сміт).

Поясніть, що ключі такої ж самої влади має сьогодні Президент Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів. Як і Нефій, Президент Церкви служили невтомно і довели, що Господь може наділити їх величними благословеннями та обов'язками. Найчастіше ми говоримо про силу запечатування стосовно запечатування сімей через храмові обряди.

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти силу запечатування, попросіть когось із студентів прочитати наведене далі висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Храми, обряди, завіти, ендаумент та запечатування були відновлені точно так, як про це пророкувалося. Обряди храму символізують наше примирення з Господом і запечатують сім’ї разом навіки. Послушність священним завітам, які укладають у храмах, робить нас гідними вічного життя—найвеличнішого дару Бога людині” (“Готуйтеся до благословень храму”, *Ліягона*, жовт. 2010, с. 42).

- Які благословення ви отримали завдяки знанню того, що сім’ї можуть бути поєднані навічно?
- Як ви можете в майбутньому прагнути благословень, що приходять через силу запечатування? (Серед відповідей можуть бути такі: студенти можуть зараз готуватися до храмового шлюбу і виконувати храмову і сімейно-історичну роботу, що дозволить їм запечататися з їхніми померлими предками).

Поділіться вашими почуттями про благословення сили запечатування і важливість проходження обрядів запечатування у храмі.

## Геламан 10:12–19

### *Нефій слухається наказу Господа проповідувати людям покаєння*

Запитайте студентів, чи зволікали вони коли-небудь зі справами, які їх просили зробити. (Серед прикладів може бути: відкладення на потім виконання роботи по дому або завдання в школі чи на роботі).

- Що можуть про нас подумати інші, коли ми зволікаємо з виконанням того, про що вони нас попросили?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 10:11–12. Попросіть клас слідкувати і звернути увагу на те, як Нефій відреагував, коли Господь наказав йому проповідувати людям покаєння.

- Що ми показуємо Господу, коли швидко відгукуємося і виконуємо Його поради і заповіді?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 10:13–14. Потім попросіть іншого студента прочитати вголос Геламан 10:15–17.

- Чого нас навчає приклад Нефія у цих віршах?
- Як Господь допоміг Нефію?

Допоможіть студентам побачити, що завдяки вірності Нефія Господь захистив його і благословив великою силою. Нефій був сповнений рішучості виконати дану Йому Господом місію.

- Як ви можете виявити свою рішучість служити Господу?

Закличте студентів шукати способів ставити волю Господа вище за власну і швидко виявляти слухняність. Свідчіть про благословення, які приходять, коли ми слухаємося Господа.

### Повторення “Вірша для опанування”

Через невеликий обсяг цього уроку ви можете провести вказану далі вправу на повторення віршів для опанування.

Призначте кожному студенту прочитати подумки по одному з поданих далі віршів для опанування: 1 Нефій 3:7; 2 Нефій 2:27; 2 Нефій 31:19–20; Мосія 2:17. Попросіть студентів прочитати призначений їм уривок і поміркувати, як його можна застосувати до Нефія і його священнослужіння, як це записано в Геламан 10. Виділивши студентам достатньо часу, попросіть кількох із них дати відповіді.

# Геламан 11–12

## Вступ

У розділах 11 і 12 книги Геламана охоплюється 14-річний період нефійської історії, під час якого люди пройшли через цикл праведності і злочестивості.

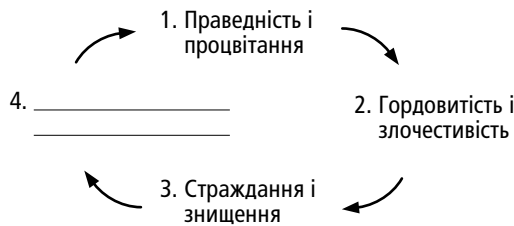
Ця історія показує те, як швидко люди можуть забути Господа і як Він карає їх, щоб допомогти їм покаятися і повернутися до Нього.

## Рекомендації для навчання

### Геламан 11

#### Нефійці проходять через цикл праведності і злочестивості

Перемалуйте на дошку таку схему. Поясніть, що ця схема являє собою те, що часто називають циклом гордовитості.



Попросіть студентів поміркувати, що б вони написали під четвертою стадією цього циклу. Дайте студентам можливість обговорити ймовірні відповіді. Після короткого обговорення напишіть у схемі поруч з цифрою 4 *Смирення і покаяння*. Поясніть, що під час виконання наступної вправи з використанням Писань можна буде побачити, як народ Книги Мормона проходив цей цикл. Наголосіть на тому, що цей цикл часто можна побачити у житті великих суспільств, але він також може знаходити відображення у житті сімей та окремих осіб.

Нагадайте студентам, що навіть після того, як Нефій сказав людям про смерть їхнього головного судді, “вони закам’яніли серцями своїми і не прислухалися до слів Господа” (Геламан 10:13). Наприкінці 71-го року правління суддів люди “розділилися між собою і почали вбивати один одного мечем” (Геламан 10:18).

- На якій стадії циклу гордовитості, на вашу думку, знаходилися нефійці у цей час?

До початку уроку перемалуйте на дошку таку таблицю. Не вписуйте відповіді, наведені курсивом, у третю і четверту колонки. По можливості зробіть окремі ксерокопії таблиці для кожного студента. Якщо такої можливості немає, попросіть їх перемалувати цю таблицю в зошити або щоденники для вивчення Писань.

Покажіть, як заповнювати таблицю: для цього попрацюйте над першим її рядком усім класом. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Геламан 11:1–2. Попросіть клас коротко підсумувати стан, в якому перебував народ, як описано у цих віршах. Запишіть їхні відповіді в таблицю. Потім попросіть студентів визначити, на якій стадії або стадіях циклу перебували ці люди. Запишіть їхні відповіді в таблицю.

Коли студенти розуміють, як заповнювати таблицю, дайте їм час, щоб це зробити. Ви можете попросити їх працювати окремо, парами або маленькими групами, або ж усім класом.

### Підготовка до вправи з використанням Писань

Коли ви готуєтеся до того, щоб провести зі студентами вправу з використанням Писань, визначте ступінь складності цієї вправи і здібності ваших студентів. У певних ситуаціях ви можете частково показати, як виконувати цю вправу, щоб студенти могли побачити, що їм потрібно буде робити, коли вони будуть виконувати це завдання самостійно.

Роки правління суддів	Вірші з Геламан 11	Стан, в якому перебував народ	Стадія і циклу
72–73	1–2	<i>Суперечки збільшуються, почалися війни, і таємна банда розбійників виконує роботу знищення.</i>	2, 3
73–75	3–6	<i>Завдяки проханню Нефія до Господа війна замінюється голодом і тисячі людей починають помирати від голоду.</i>	2, 3
75	7–11	<i>Люди починають згадувати Господа і упокорювати себе; вони виганяють геть банду Гадіантона з-поміж себе.</i>	3, 4
76	17–20	<i>Люди радіють і прославляють Бога. Вони праведні і знову починають процвітати.</i>	4, 1
77–79	21–23	<i>Процвітання і мир відновилися. Виникають незначні суперечки, але вони вирішуються завдяки одкровенням і вченням євангелії.</i>	1
80	24–26	<i>Люди знову стають гордовитими, злими і злочестивими. Знову серед людей виникає злочестива банда розбійників з їхніми вбивствами і таємними планами.</i>	2, 3
80–81	27–35	<i>Розбійники спричинюють руйнування і знищення, і війська нефійців і ламанійців не в змозі знищити цю злочестиву банду. Розбійники вбивають багатьох людей, а інших, зокрема жінок і дітей, забирають в полон до пустині. Ці випробування приводять людей до згадки про Господа.</i>	3, 4

Після того, як у студентів було достатньо часу для заповнення таблиці, попросіть їх розповісти, чого вони навчилися з цієї вправи. Потім поставте такі запитання:

- Чому, згідно з Геламан 11:4, Нефій молився про голод? (Він сподівався, що голод змусить людей пригадати Господа і покаяться).
- Що могли зробити люди, аби уникнути в цьому циклі стадії “Страждання і знищення”?

Студенти можуть давати гарні відповіді на це запитання. Важливо, аби вони визначили такий принцип: **Завдяки смиренню і покаюню ми можемо уникнути гордовитості і знищення.** Зверніть увагу на те, що нефійці могли уникнути другої і третьої стадії циклу. Вони могли завжди жити праведно і смиренно, каються без зволікань щоразу, коли вчиняли гріх. Якби вони так жили, вони все одно мали б деякі випробування, але їм не потрібно було терпіти жакливі страждання і знищення, які сталися внаслідок їхньої злочестивості.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 11:36–37. Попросіть клас слідкувати і звернути увагу на зміну, яка сталася за короткий проміжок часу.

- Скільки часу пройшло від того періоду, коли нефійці пам’ятали Господа, і коли вони “знову дозріли для знищення”? (Чотири роки).
- Яка стадія циклу гордовитості описана в кінці Геламан 11?

Попросіть студентів подумати і з’ясувати конкретні періоди, коли вони бачили, як цей цикл в певній мірі працював у їхньому житті або в житті знайомих їм людей. Запропонуйте їм поміркувати, що вони можуть робити, аби уникнути другої і третьої стадії цього циклу. Закличте їх записати конкретні ідеї, які вони отримують під час обмірковування.

## Геламан 12

### Мормон пояснює, чому Господь карає народ.

Напишіть на дошці наступне: “І таким чином ми можемо бачити ...” Поясніть, що Мормон використав цю фразу, аби наголосити на уроках, яким слід навчитися із записаних ним розповідей.

- Як, спираючись на Геламан 11, ви б завершили це речення?

Запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос Геламан 12:1 і попросіть клас звернути увагу на те, яким чином це речення завершив Мормон.

- Що для вас означає фраза “нестійкість сердець дітей людських”?
- Що допомагає вам зберігати своє серце стійким у відданості Господу?

Попросіть студентів самостійно опрацювати Геламан 12:2–3 і знайти інші уроки, які Мормон хотів, щоб ми пізнали з цієї історії про нефійців. Нагадайте студентам, що Мормон часто використовував такі фрази, як “ми можемо бачити” (вірш 2) і “таким чином ми бачимо” (вірш 3), коли він розкривав істини, яких ми можемо навчитися з розповідей у Писаннях.

- Які уроки, скажіть своїми словами, Мормон хотів, аби ми засвоїли? (Студенти можуть дати приблизно такі відповіді: **Якщо ми не будемо обережні, наше процвітання може призвести до того, що ми забудемо Господа; Господь карає Свій народ, щоб збудити людей пам’ятати Його**).
- Чому, на вашу думку, люди, які процвітають, іноді забувають Господа?
- Чому, на вашу думку, люди іноді потребують покарання для того, щоб згадати Господа? (Ви можете пояснити, що слово *карати* означає в даному контексті виправляти когось через покарання або певне страждання).

Попросіть студентів подумати над таким запитанням:

- Яким чином Господь може карати нас сьогодні?

Щоб допомогти студентам відповісти на це запитання, прочитайте наведені далі слова старійшини Д. Тодда Крістоферсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Божественне покарання має щонайменше три цілі: (1) переконати нас покаятися, (2) удосконалити й освятити нас і (3) час від часу змінювати наш курс у житті, ставлячи на стежку, яка, як Бог знає, є кращою для нас” (“Кого Я люблю, тому докоряю й караю того”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2011, с. 98).

- Як Господнє покарання свідчить про Його любов?

Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Геламан 12:4–6. Попросіть клас слідувати і з’ясувати, які якості заважають людям пам’ятати Бога. Запропонуйте студентам розповісти про те, що вони дізналися.

Поясніть, що Мормон так описав людей, які відмовляються від того, аби Господь був їхнім провідником: вони “менші за прах землі” (Геламан 12:7). Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Геламан 12:7–8.

- Чому такі люди вважаються “меншими за прах землі”? (Допоможіть студентам зрозуміти, що Мормон навчав не того, що люди є менш цінними для Небесного Батька, ніж прах землі. Натомість він привертав увагу до того факту, що прах завжди слухається наказів Бога, а люди часто не слухаються).

Підсумуйте Геламан 12:9–22 і зазначте, що в цих віршах Мормон нагадує нам про велику силу Господа—що Господь може наказувати фізичним елементам переміщатися або змінюватися, і Він може зробити так, що грішна людина буде відсічена від Його присутності. Запропонуйте студентам уважно прочитати Геламан 12:23–26 і знайти доказ того, що ми маємо більшу цінність, ніж прах землі. Ви можете порадити студентам позначити слова і фрази, які для них важливі.

- Який дар стає для нас можливим, якщо ми каємося і прислухаємося до голосу Господа?
- Як це свідчить про нашу цінність перед Богом?

Напишіть на дошці вказані далі незавершені речення. Запропонуйте студентам написати підсумок сьогоднішнього уроку, завершивши ці речення у зошитах або щоденниках для вивчення Писань.

*І таким чином я бачу з Геламан 11–12, що ...*

*І, отже, я буду ...*

Свідчіть, що коли ми пам'ятаємо Господа, слухаємося Його голосу і каємося, ми виявляємо нашу покірність і віру в Нього. У Свою чергу Він обіцяє благословити нас і зробити процвітаючими, і зрештою подарувати нам вічне життя.



# Геламан 13

## Вступ

За кілька років до народження Спасителя Господь послав ламанійського пророка на ім'я Самуїл проповідувати покаяння нефійцям. Він проголосив нефійцям у Зарагемлі добру новину про викуплення через

Спокуту Ісуса Христа. Він також дорікав їм за те, що вони відкидали пророків і були схильні шукати щастя в беззаконні. Він попередив їх про знищення, яке зійде на них, якщо вони не покаються.

## Рекомендації для навчання

### Геламан 13

#### *Самуїл попереджає нефійців про їхнє знищення, якщо вони не покаються*

До початку уроку підготуйте роздатковий матеріал, який знаходиться в кінці цього уроку. Ви можете розрізати цей аркуш з роздатковим матеріалом на три частини, на кожній з яких буде знаходитися завдання для однієї з груп. Також до початку уроку напишіть на дошці такий стислий зміст розділу Геламан 13.

*Геламан 13:1–4. Господь покликає Самуїла Ламанійця проповідувати нефійцям.*

*Геламан 13:5–23. Самуїл попереджає нефійців про знищення, яке зійде на них, якщо вони не покаються.*

*Геламан 13:24–39. Самуїл попереджає народ про наслідки неприйняття пророків і небажання покаятися.*

Почніть урок з показу ілюстрації “Самуїл Ламанієць на стіні” (62370; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 81). Запитайте студентів, чи знають вони, чому нефійці хотіли вбити Самуїла. Після того як студенти дадуть відповіді, поясніть, що в Геламан 13–16 міститься розповідь про ламанійського пророка Самуїла. Ця розповідь унікальна тим, що це єдиний випадок у Книзі Мормона, коли ми дізнаємося про ламанійського пророка, який закликав до покаяння нефійців. Протягом цього часу ламанійці були більш праведними за нефійців. Звертайтеся до написаного на дошці, щоб розповісти студентам стислий зміст розділу Геламан 13.

Розділіть клас на три групи. (По можливості в кожній групі повинна бути однакова кількість студентів). Дайте кожному студенту копію завдання, призначеного для його/її групи (знаходиться в кінці уроку). Скажіть студентам, що вони самостійно вивчатимуть певну частину розділу Геламан 13, а потім навчатимуть одне одного того, про що дізналися. Попросіть кожного студента підготуватися навчати принципам з призначеного їм уривку з Писань, а також підготувати відповіді на супутні запитання. Дайте студентам можливість написати свої відповіді. (Ця вправа дозволить залучити до участі всіх студентів і створить належну атмосферу, в якій студенти зможуть ділитися одне з одним почуттями, думками і свідченнями).

Після того як у студентів було достатньо часу на самостійне вивчення, розділіть їх для роботи в групах по три людини. По можливості у кожній групі має бути один студент, який вивчав Геламан 13:1–7, 11, один студент, який вивчав Геламан 13:17–23 та один, який вивчав Геламан 13:24–33. Виділіть достатньо часу кожному студенту, щоб поділитися своїми відповідями з іншими членами групи. Під час обговорення в маленьких групах ходіть по класу і прислухайтеся до відповідей студентів. Якщо доречно, додайте свої думки до почутого обговорення.

Виділивши студентам достатньо часу на те, щоб навчати одне одного, запропонуйте кільком із них поділитися з рештою класу істиною або важливою думкою, якій вони навчилися від іншого студента під час виконання вправи.

Підсумуйте Геламан 13:9–14 і поясніть, що нефійці будуть знищені через 400 років (див. Геламан 13:9–10) і єдина причина, з якої вони досі не були знищені, полягала в тому, що серед них все ще жили праведні люди (див. Геламан 13:13–14). Свідчіть, що Самуїла



**Дозвольте студентам висловлювати те, що вони дізналися одне від одного**

Завдяки силі Святого Духа слова і висловлювання студентів можуть значною мірою впливати на серця й розум їхніх однолітків. Коли ви просите їх висловити істини, про які вони дізналися одне від одного, ви допомагаєте їм формувати атмосферу любові, поваги та єдності.

було послано до нефійців Господом, і він сповіщав те, що Господь вклав у його серце, коли він закликав нефійців покаятися і повернутися до Господа (див. Геламан 13:11).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 13:27–28. Попросіть клас слідувати і дізнатися, як нефійці ставилися до лжепророків.

- Як, за словами Самуїла, нефійці реагували на тих, хто навчав брехні? Чому, на вашу думку, деякі прийняли його повчання, а інші відкинули?
- Як твердження і ставлення, про які ми читаємо в Геламан 13:27, справджуються у наш час?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос наведене далі висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:

“Те, як ми реагуємо на слова живого пророка, коли він каже нам те, що нам слід знати, але чого ми не хочемо чути, є випробуванням нашої вірності” (“Fourteen Fundamentals in Following the Prophet” [BYU devotional address, Feb. 26, 1980], 3–4, [speeches.byu.edu](http://speeches.byu.edu)).

- Які поради від пророків може бути важко виконувати деяким людям сьогодні?
- Назвіть приклад поради пророка, якої ви вирішили послухатися. Як ви були благословенні, послуховавшись цієї поради?

Запропонуйте студентам записати у зошити або щоденники для вивчення Писань один із способів того, як вони можуть вдосконалитися у виконанні порад сучасних пророків.

Виділивши студентам достатньо часу на написання, попросіть одного з них прочитати вголос Геламан 13:33–37. Попросіть клас слідувати і дізнатися, чого, зрештою, зазнають нефійці, які не покаються, і що вони скажуть про себе. Потім попросіть іншого студента прочитати вголос Геламан 13:38. Попросіть клас знайти сумну істину, проголошену Самуїлом стосовно майбутніх поколінь нефійців.

- Яку сумну істину проголосив Самуїл щодо майбутніх поколінь нефійців?
- Що, на вашу думку, мав на увазі Самуїл, коли сказав, що “дні ... випробування пройшли”? (Майбутні покоління нефійців зволікатимуть зі своїм покаяттям, доки не буде занадто пізно для них покаятися. І через те, що вони не покаються, їхні гріхи приведуть їх до знищення).
- Що неправильного в тому, аби прагнути “щастя, творячи беззаконня”? (Допоможіть студентам побачити, що **істинне щастя приходить, лише коли ми дотримуємося заповідей Бога**).
- Яким чином люди прагнуть щастя, творячи беззаконня?

Нагадайте студентам про інші випадки у Книзі Мормона, коли люди продовжували бути непокірними і злочестивими, доки їхні серця не закам’яніли проти впливу Святого Духа. (Прикладами можуть бути Ламан і Лемуїл, які стали “поза почуттям” [1 Нефій 17:45] і відмовилися прислухатися до Бога, також цар Ной і його народ, які відмовилися покаятися, незважаючи на застереження пророка Авінадія). Самуїл наголосив, що відмова нефійців від покаяття призведе до знищення цього народу в майбутніх поколіннях.

Допоможіть студентам зрозуміти, що на особистому рівні існує надія для всіх, хто вирішить покаятися. Завдяки покаяттю ми можемо отримати прощення від Господа і не допустити закам’яніння наших сердець. Щоб допомогти студентам зрозуміти, що ми можемо змінити наш курс завдяки покаяттю, прочитайте такі слова президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства:

“Коли я вчився на капітана повітряного судна, то мав опанувати керування літаком на далекомагістральних рейсах. Польоти над безкрайними океанами, широкими пустелями і між континентами вимагали ретельного планування, щоб безпечно дістатися пункту призначення. Деякі з таких безпосадовчих рейсів можуть тривати до 14 годин і долати відстань у майже 14500 км.

У таких дальніх рейсах є важливий рубіж, коли приймається рішення; його часто називають *рубіж безпечного повернення*. До цієї точки повітряне судно має достатньо палива, щоб розвернутися і безпечно повернутися в аеропорт відправлення.

Перетнувши рубіж безпечного повернення, капітан втрачає цей варіант і має летіти далі. Тому-то цю точку також часто називають *рубіж неповернення*.

... Сатана хоче, аби ми думали, що якщо ми згрішили, то перетнули “рубіж неповернення”, тобто, що вже запізно змінювати свій курс. ...

... Щоб змусити нас втратити надію, почуватися так само нещасними, як він сам, і вірити, що прощення немає, Сатана навіть може зловживати словами з Писань, в яких наголошується на справедливості Бога, щоб натякнути, що милості немає. ...

Христос прийшов, щоб спасти нас. Якщо ми взяли хибний курс, Спокута Ісуса Христа може дати нам впевненість в тому, що гріх—*не* рубіж неповернення. Безпечно повернення можливе, якщо ми дотримуємося Божого плану нашого спасіння” (“Рубіж повернення”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2007, с. 99).

- Як слова президента Ухтдорфа можуть дати надію тому, хто згрішив?

Закличте студентів обміркувати істини, які вони обговорювали. Закличте їх прислухатися до кожного спонування, яке вони отримали від Святого Духа. Свідчіть, що щастя прийде до тих, хто прислухається до Господнього запрошення покаятися.

*Примітка:* Підготуйте наведений роздатковий матеріал для трьох груп, які згадувалися в уроці раніше.

### Група 1—Геламан 13:1–7, 11

*Пророки проголошують послання, які Бог вкладає у їхні серця.*

1. Які вірші, на вашу думку, навчають цій істині?
2. Яке послання Бог вклав у серце Самуїла?
3. Чому, на вашу думку, Самуїлу могло бути важко передати це послання?
4. Який вплив на нефійців матиме, за сподіванням Самуїла, його послання?
5. Коли ви відчували, що тато або мама чи провідник Церкви були натхнені передати для вас послання? Як це на вас вплинуло?
6. Які ще істини ви можете знайти у цих віршах?

### Група 2—Геламан 13:17–23

*Коли ми не пам'ятаємо Господа, то стаємо вразливими до гордовитості і нечестя.*

1. Які вірші, на вашу думку, навчають цій істині?
2. Яке прокляття, за словами Самуїла, зійде на нефійців, якщо їхні беззаконня зростатимуть?
3. До яких інших гріхів призвела любов нефійців до багатства?
4. Що із того, на чому молодь може зосередити свої серця, веде до гордовитості і гріха?
5. Чому, на вашу думку, необхідно “згаду[вати] Господа Бога вашого в тому, чим Він благословив вас”? (Геламан 13:22).
6. Які ще істини ви можете знайти у цих віршах?

### Група 3—Геламан 13:24–33

*Якщо ми відкинемо слова пророків Господа, то зазнаємо жалю і смутку.*

1. Які вірші, на вашу думку, навчають цій істині?
2. Чому, за словами Самуїла, нефійці зреклися істинних пророків?
3. Чому, на вашу думку, деякі люди приймають лжепророків, як описував Самуїл?
4. Чи можете ви назвати кілька конкретних учень сучасних пророків і апостолів?
5. Що це за “нерозумні і сліпі провідники” (Геламан 13:29), яких застерігали нас уникати сучасні пророки і апостоли?
6. Які ще істини ви можете знайти у цих віршах?

# Геламан 14

## Вступ

Продовжуючи проповідувати нефійцям у Зарагемлі, Самуїл Ламанієць передрік ознаки, які супроводжуватимуть народження і смерть Ісуса Христа. Він пояснив, що пророкував про ці ознаки, щоб допомогти людям повірити в Ісуса Христа і переконати їх покаятися в

їхніх гріхах. Він навчав, що завдяки Спокуті Ісуса Христа все людство буде приведено назад у присутність Бога. Закликаючи людей до покаяння, він пообіцяв, що тим, хто каються, їхні гріхи будуть прощені; а ті, хто не покався, будуть знову відсічені від присутності Бога.

## Принесення свідчення

Свідчення—це просте, ясне проголошення істини. Часто діліться своїм свідченням про Ісуса Христа і Його відновлену євангелію. Це буде запрошувати вплив Святого Духа, який зміцнюватиме студентів у їхніх зусиллях навчатися, розуміти і жити за євангелією.

## Звертайте увагу на намір автора або промовця

Під час укладання Писань давні пророки були натхнені додати послання, які б відповідали нашим сьогodнішнім потребам. Прагнучи визначити намір автора або промовця з Книги Мормона, будьте обережні, щоб не зайти далі того, про що ясно сказано в тексті. Пам'ятайте, що завжди головним наміром пророків було свідчити про Ісуса Христа.

## Рекомендації для навчання

### Геламан 14:1–13

#### *Самуїл передрікає ознаки, які стосуються народження Спасителя*

До початку уроку намалюйте на дошці три стрілочки, як показано нижче. В ході уроку ви будете вставляти слова і фрази навколо цих стрілок.



Попросіть студентів пригадати, що вони обговорювали на попередньому уроці, вивчаючи Геламан 13. Якщо їм потрібно нагадати, скажіть, що вони дізналися про пророка на ім'я Самуїл. Попросіть їх розповісти конкретніше, що вони пам'ятають про нього, зокрема, ким він був, куди він пішов, чого він навчав і духовний стан тих, кого він навчав. Попросіть студентів пригадати, як люди відреагували на послання Самуїла. Поясніть, що в Геламан 14 міститься продовження вчень Самуїла.

Поясніть, що Самуїл пророкував про події, що стануться в майбутньому, деякі з них відбудуться за тисячі кілометрів від Зарагемлі. Попросіть студентів швидко проглянути Геламан 14:1–2 і з'ясувати, про яку одну подію пророкував Самуїл (народження Ісуса Христа).

Попросіть студентів подумки прочитати Геламан 14:3–6 і знайти ознаки, які побачать нефійці під час народження Спасителя. Ви можете запропонувати студентам позначити ці ознаки у своїх Писаннях. Ви також можете привернути увагу студентів до виноска для цих віршів, які вказують на здійснення пророцтв Самуїла.

- Що означає для вас народження Спасителя?

Прочитайте вголос Геламан 14:8–9. Наголосіть на важливості вірити у Спасителя для того, аби здобути вічне життя. Після останньої стрілки на дошці напишіть *Вічне життя*. Воно означає жити так, як живе Бог, і жити вічно в Його присутності з нашими сім'ями. Самуїл навчав нефійців у Зарагемлі того, що їм потрібно робити, аби отримати вічне життя.

Запропонуйте студентам подумки прочитати Геламан 14:11–13 і дізнатися про те, що Самуїл бажав, аби люди знали і робили. Ви можете запропонувати студентам позначити те, що Самуїл бажав, аби люди знали і робили.

Ліворуч від першої стрілки на дошці напишіть *Знання*. Потім запитайте студентів, що вони знайшли про те, які знання Самуїл бажав відкрити людям. Попросіть кількох студентів записати ці відповіді на дошці під словом *Знання*. (Серед відповідей повинні бути такі: Самуїл бажав, щоб люди знали про присуди Бога для тих, хто грішить; про умови покаяння; про пришествя Ісуса Христа і ознаки, пов'язані з Його пришествям).

- До чого, як сподівався Самуїл, приведе людей це знання? (До віри в Ісуса Христа і покаяння в їхніх гріхах).

Попросіть студентів написати принцип, спираючись на Геламан 14:13. Потім попросіть кількох студентів прочитати вголос, що вони написали. (Однією з можливих

відповідей може бути така: **віра в Ісуса Христа веде до покаяння і прощення гріхів**).

Щоб допомогти студентам зрозуміти значення фрази “через Його заслуги”, поясніть, що заслуги—це якості або вчинки, які роблять людину гідною винагороди. Щоб бути гідними отримати прощення наших гріхів, ми повинні виконувати конкретні дії, зокрема: щиро каятися, христитися і бути конфірмованими та дотримуватися заповідей. Однак, ми отримуємо дар прощення завдяки заслугам Спасителя, а не нашим. Ви можете нагадати студентам про вірш 2 Нефій 25:23, який є віршем для опанування: “Це благодаттю ми спасенні після всього, що ми можемо зробити”. Ви також можете запропонувати студентам прочитати Алма 22:14 та Алма 24:10–11.

Завершіть схему на дошці таким чином:

Знання → Віра в Христа → Покаяння → Вічне життя

- Як здобуття знання про Спасителя збільшило вашу віру в Нього?
- Як ваша віра в Спасителя привела вас до покаяння і прагнення стати більш схожими на Нього?

Свідчіть, що тільки через заслуги Ісуса Христа ми можемо отримати прощення гріхів і вічне життя.

## Геламан 14:14–31

### *Самуїл передрікає ознаки, які стосуються смерті Спасителя*

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 14:14. Потім попросіть студентів прочитати подумки Геламан 14:20–27 і знайти ознаки, які бачитимуть нефійці під час смерті Ісуса Христа. Ви можете запропонувати їм позначити ці ознаки. Виділіть їм достатньо часу на читання, а потім запитайте, що вони знайшли. Скажіть їм, що здійснення цих ознак записано в книзі 3 Нефій (див. Геламан 14:20, виноска *a*).

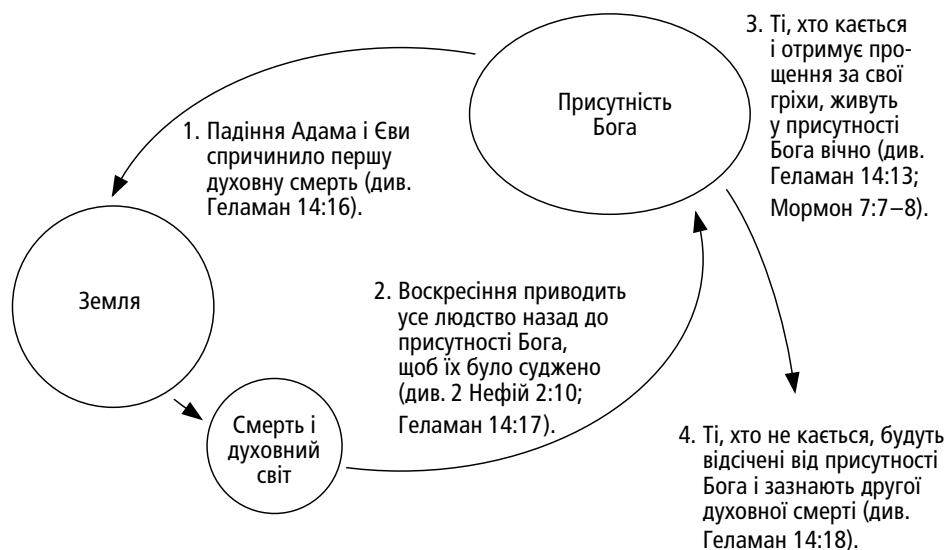
Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 14:28–29. Попросіть клас слідкувати і знайти причини того, чому Господь дає ознаки і чудеса. Запропонуйте кільком студентам сформулювати ці причини своїми словами. (Студенти можуть озвучити це по-різному, але важливо, щоб у їхніх словах була відображена така істина: **Господь дає ознаки і дива, щоб допомогти людям вірити в Нього**).

- Чого ми можемо навчитися з цієї істини про ознаки, які передуватимуть Другому пришествю Спасителя?

Попросіть студентів поміркувати про ознаки або підтвердження, які Господь дав їм, щоб допомогти вірити в Нього. Ви можете заохотити студентів поділитися своїм досвідом (але нагадайте їм, що вони не повинні почувати себе зобов'язаними ділитися чимось, що є надто особистим або приватним). Свідчіть, що Господь дає ознаки і посилає пророків, як Самуїла, в наш час, аби переконати людей повірити в Нього.

*Примітка:* Через те, що багато уривків з Писань застерігають нас не шукати ознак, студенти можуть відчувати деяке збентеження щодо цього обговорення ознак. Допоможіть їм зрозуміти, що існує різниця між розпізнаванням ознак Божої любові і прагненням ознак з егоїстичних причин (див. Кн. Якова 7:9–14; Алма 30:43–50; УЗ 46:9; 63:7–11). Коли пророки застерігають проти пошуку ознак, вони говорять про людей, які відмовляються вірити, доки їм не покажуть ознак, а не про людей, які виявляють віру, прагнучи чудес згідно з волею Господа.

Поясніть, що хоча це добре знати про ознаки, які побачать нефійці стосовно смерті Спасителя, більш важливо зрозуміти вчення Самуїла про значущість смерті і воскресіння Ісуса Христа. Намалюйте на дошці наведену далі схему, упускаючи цифрові пояснення. Додавайте ці пояснення у відповідні моменти під час обговорення Геламан 14:15–19. (Ви можете запропонувати студентам перемалювати цю схему у зошити або щоденники для вивчення Писань).



Поясніть, що фраза “духовна смерть” означає відокремлення від Божої присутності. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Геламан 14:15–16.

- Що є першою духовною смертю, про яку говориться у Геламан 14:16? (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що через Падіння Адама і Єви ми відокремлені від присутності Бога).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Геламан 14:17. Попросіть клас слідкувати і обдумати, як вони можуть подолати першу духовну смерть. Напишіть на дошці таку істину: *Ісус Христос викупляє все людство від Падіння, щоб ми могли повернутися в присутність Бога.* Поясніть, що все людство повернеться у присутність Бога, щоб бути судимими (див. 2 Нефій 2:10).

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Геламан 14:18–19.

- Що є другою духовною смертю, про яку говориться в Геламан 14:18–19? (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що ті, хто не кається, будуть знову відсічені від присутності Батька).
- Що ми можемо робити, аби уникнути другої смерті, про яку говорив Самуїл? (Ви можете запропонувати студентам прочитати Геламан 14:13 та Мормон 7:7–8. Наголосіть на тому, що **завдяки Спокуті Ісуса Христа ті, хто кається, житимуть у присутності Бога вічно**).

Щоб наголосити на важливості свободи волі у нашому прагненні отримати благословення Спокути Спасителя, запропонуйте студентам прочитати подумки Геламан 14:30–31. Попросіть їх знайти слова і фрази, які стосуються їхньої свободи волі. Нехай вони розкажуть, які слова і фрази вони знайдуть. Попросіть їх пояснити, як ці слова і фрази допомагають їм зрозуміти важливість вибору, який вони здійснюють кожного дня.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Геламан 14:18–19. Небесний дар покаяння

Старійшина Д. Тодд Крістофферсон, з Кворуму Двадцятьох Апостолів, свідчив про радість, яка приходить завдяки покаянню:

“Я із вдячністю визнаю і свідчу, що невимовне страждання, смерть і Воскресіння нашого Господа

“створю[ють] умови для покаяння” (Геламан 14:18). Небесний дар покаяння—це ключ до щастя у цьому і в наступному житті. Словами Спасителя і з глибоким смиренням і любов’ю я запрошую всіх: “Покайтеся, бо наблизилось Царство Небесне!” (Матвій 4:17). Я знаю, якщо ви приймете це запрошення, ви знайдете радість зараз і у вічності” (“Небесний дар покаяння”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, с. 41).



# Геламан 15–16

## Вступ

Самуїл Ламанієць застерігав нефійців: якщо вони не покаються, то будуть знищені. Він проголосив, що Господь продовжить дні ламанійців, які стали більш праведними за нефійців. Деякі нефійці повірили

вченням Самуїла і були охрищені Нефієм. Ті, хто не повірив Самуїлу, намагалися вбити його. Але Самуїла було захищено силою Бога і він повернувся на свою рідну землю.

## Рекомендації для навчання

### Геламан 15

*Самуїл застерігає нефійців і пояснює, як ламанійці стали обіцяним народом*

Прочитайте вголос такі ситуації:

Одного юнака виховали батьки, які не були членами Церкви і не наголошували на вченнях Ісуса Христа. Вони дозволили йому вживати алкоголь, і він продовжував робити це в коледжі. Потім він зустрів місіонерів святих останніх днів. Після кількох зустрічей з місіонерами він зобов'язався припинити вживати алкоголь. Через кілька днів він перебував у компанії друзів. Вони запропонували йому алкогольний напій.

Інший юнак виріс у сім'ї святих останніх днів. Його батьки проводили домашні сімейні вечори і вивчали сім'єю Писання. Він розвинув у собі навичку щоденного вивчення Писань і особистої молитви. Він ходив до Початкового товариства, служив у кворумах Ааронового священства та закінчив семінарію, отримавши знання про заповіді і шляхи Господа. Під час навчання в коледжі у нього з'явилися нові друзі. Одного вечора друг запропонував йому алкогольний напій.

- Згода випити алкогольний напій буде більш серйозною провинною для першого юнака чи для другого? Чому ви так вважаєте або чому ви не згодні?

Напишіть на дошці наступне:

*Духовний стан нефійців—Геламан 15:1–3, 17*

*Духовний стан ламанійців—Геламан 15:4–6*

Запропонуйте студентам подумки прочитати уривки з Писань, вказані на дошці. (Перед тим, як вони читатимуть, ви можете привернути їхню увагу до слова *обачно* в Геламан 15:5. Робити щось обачно означає діяти з великою обережністю). Попросіть студентів написати два речення—в одному охарактеризувати духовний стан нефійців, а в іншому—духовний стан ламанійців. Відведіть на це достатньо часу, а потім запитайте:

- Який із двох юнаків, про яких ми говорили на початку уроку, схожий на нефійців, описаних у цих віршах? Який схожий на ламанійців?
- Незважаючи на те, що у ламанійців була тривала історія злочестивості, чому вони змогли отримати так багато благословень?
- Чому нефійці знаходилися під загрозою знищення?
- Чому Господне покарання є ознакою Його любові? (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що слово *карати* має значення виправляти когось шляхом покарання або певного виду страждання).

Напишіть на дошці наступне:

*Коли люди знають істину і вірять Писанням, їх приведено до ... і до ..., які приносять ...*

Попросіть студентів прочитати подумки Геламан 15:7 і подивитися, як вони можуть завершити написане на дошці речення. Після того, як ви виділили їм достатньо часу, запитайте кількох студентів, як би вони завершили це речення. (Наприклад, студенти

можуть назвати такий принцип: **Коли люди знають істину і вірять Писанням, їх приведено до віри і покаяння, які приносять зміну серця).**

Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Геламан 15:8. Попросіть клас слідкувати і знайти, як Самуїл описав ламанійців, які пережили зміну серця. (Вони були “стійкі і непохитні у вірі”).

Дайте студентам час поміркувати, чи привело їх вивчення Писань до більшої віри в Господа. Також попросіть їх поміркувати, чи привело це їх до стійкості і непохитності у вірі. Ви можете запросити одного-двох студентів пояснити, як вивчення Писань зміцнило їхню віру в Ісуса Христа.

Приверніть увагу студентів до Геламан 15:9–17. Поясніть, що в цих віршах слово *ви* стосується нефійців, а слова *вони* і *їх* стосуються ламанійців. Прочитайте класу ці вірші вголос, зупиняючись, якщо потрібно, щоб дати пояснення або відповіді на запитання. Потім дайте студентам час, щоб знову продивитися ці вірші і написати одне речення, яке міститиме істину, наведену в цих віршах.

Попросіть кількох студентів прочитати те, що вони написали. Окрім інших істин, студенти можуть написати щось на зразок: **Якщо люди стають невіруючими після отримання повноти євангелії, вони отримають більше засудження.** Ви можете запропонувати, щоб студенти записали цю істину у своїх примірниках Писань поруч з Геламан 15:9–17.

Коли студенти будуть обговорювати цю істину, наголосіть на великих благословеннях, які приходять від розуміння євангелії і життя за нею. Вчення Самуїла не виправдовують нового члена Церкви у скоєнні гріха. В них також немає й натяку на те, що ми можемо уникнути відповідальності і засудження, відмовляючись дізнаватись про євангелію. Хоча істинно те, що знання євангелії веде до більшої відповідальності, якщо ми робимо щось неправильно, воно також веде до зміцнення у наших зусиллях робити те, що правильно. І коли ми виконуємо волю Бога і допомагаємо іншим робити те ж саме, Він благословляє нас спокоєм і щастям, які ми не можемо отримати ніяким іншим чином.

## Геламан 16

**Ті, хто вірять Самуїлу, каються і охрищуються, а інші кам'яніють своїми серцями**

Покажіть фотографію нинішнього Президента Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів. Попросіть студентів описати різні бачені ними способи того, як люди (як члени Церкви, так і ті, хто не належить до неї) сприймають послання пророка.

Попросіть половину класу прочитати подумки Геламан 16:1–5 і знайти, якими були вчинки людей, які повірили посланню Самуїла. Попросіть іншу половину класу прочитати подумки Геламан 16:2–3, 6–7 і знайти, якими були вчинки людей, які не повірили посланню Самуїла. (Ви можете написати ці послання на дошці). Попросіть кількох студентів розповісти про те, що вони дізналися.

- Чому, на вашу думку, люди сприймають пророків і їхні послання настільки по-різному?
- Чому, на вашу думку, деякі люди сердяться, коли пророки дають поради, такі, як вміщені в брошурі *Заради зміцнення молоді*?

Попросіть когось зі студентів прочитати наведене далі висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:



“Коли пророк вказує на гріхи світу, ті, хто від світу, замість того, щоб покаятися у своїх гріхах, хочуть або затулити рот пророку, або й далі діяти так, наче пророка й не існувало. Популярність ніколи не буває мірилом істини. Багатьох пророків було вбито або вигнано. Оскільки ми наближаємося до Другого пришествя Господа, можна очікувати, що чим більш злочестивими ставатимуть люди світу, тим меншу популярність матиме серед них пророк” (*The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], 133).

- Які є приклади людей, які дотримувалися поради пророків, незважаючи на те, що інші відхиляли цю раду?

Попросіть студентів закрити їхні примірники Писань. Попросіть одного зі студентів відкрити свій примірник Писань і прочитати Геламан 16:13–14, а інші студенти нехай слухають. Запитайте клас, як, на їхню думку, невіруючі відреагують на ці ознаки і явлення.

Попросіть студентів відкрити свої примірники Писань і слідкувати, коли ви будете читати їм Геламан 16:15–16. Потім попросіть їх уявити, що їм було дозволено говорити з людьми, які були в Зарагемлі в той час, коли були дані ці ознаки. Попросіть їх поміркувати, які запитання вони б хотіли поставити віруючій і невіруючій людині. Після того, як у студентів був час на обдумування запитань, попросіть кількох з них поділитися своїми запитаннями з класом.

Тоді попросіть студентів поміркувати над вказаним далі запитанням, не відповідаючи вголос:

- Якби ви були там і бачили ті ознаки і чудеса, як, на вашу думку, ви б відреагували?

Дайте студентам час для роздумів, а потім запитайте:

- Чому, згідно з Геламан 16:16, деякі люди не сприйняли здійснення пророцтв пророків, серед яких були ознаки з небес?

Дайте студентам кілька хвилин, щоб прочитати подумки Геламан 16:17–21 і знайти, які ще підстави для зневіри у пророцтва Самуїла наводили несправедні люди. Попросіть кількох студентів розповісти, які підстави вони знайшли у цих віршах.

- Які з цих підстав або аргументів проти пророків, на вашу думку, найбільш поширені в наш час?

Запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос Геламан 16:22–23 і попросіть клас звернути увагу на те, що сталося, коли багато людей продовжували ігнорувати застереження Самуїла. Запропонуйте студентам розповісти про те, що вони дізналися.

- Що станеться з нами, якщо ми не приймемо Господніх пророків останніх днів?

Коли студенти відповідатимуть, наголосіть на такому принципі: **Коли ми не приймаємо Господніх свідків, то дозволяємо Сатані заволодіти нашими серцями.** (Ви можете написати цей принцип на дошці).

На завершення сьогоденного уроку попросіть одного зі студентів прочитати таке висловлювання Президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства. Попросіть решту класу послухати і звернути увагу на те, що ми насправді вибираємо, коли відкидаємо поради від Бога, більшість яких даються пророками останніх днів:

“Коли ми заперечуємо пораду, яка йде від Бога, то не вибираємо незалежність від зовнішнього впливу. Ми обираємо інший вплив. Ми відмовляємося від захисту досконало люблячого, всемогутнього, всезнаючого Небесного Батька, чия цілковита мета, як і Його Улюбленого Сина, дати нам вічне життя; дати нам все, що має Він, і привести нас сім'ями знову додому у руки Його любові. Заперечуючи Його пораду, ми вибираємо вплив іншої сили, чия мета—зробити нас нещасними і чий мотив—ненависть. У нас є моральна свобода вибору, як дар від Бога. Це не стільки право вибирати, аби бути взагалі вільними від впливу як такого, а невід'ємне право самим підкоритися будь-якій вибраній нами силі” (“Finding Safety in Counsel,” *Ensign*, May 1997, 25).

- Що, згідно зі словами Президента Айрінга, ми дійсно вибираємо, коли відкидаємо поради від Бога і Його пророків?

Запропонуйте студентам обміркувати, чи не закам'яніли вони серцями проти якоїсь поради Бога, даної через пророків і апостолів. Закличте їх бути стійкими і непохитними в житті за євангелією і виконанні рад Господа, даних через Його пророків. Свідчіть про істини, які ви обговорювали на цьому уроці.

## Огляд книги Геламана

Виділіть час, щоб допомогти студентам зробити огляд книги Геламана. Попросіть їх подумати про те, що вони дізналися з цієї книги як в семінарії, так і під час особистого вивчення Писань. Запропонуйте їм продивитися короткий зміст деяких розділів у книзі Геламана, щоб допомогти їм їх пригадати. Попросіть кількох студентів розповісти про те з книги Геламана, що дало їм натхнення або допомогло зміцнити віру в Ісуса Христа. Виділіть студентам достатньо часу, а потім попросіть кількох з них поділитися своїми думками й почуттями.

# Програма домашнього навчання

## Геламан 10–16 (Блок 23)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Геламан 10–16 (блок 23), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Геламан 10)

У Геламан 10 студенти мають можливість краще пізнати духовну силу Нефії. Завдяки його прикладу студенти дізналися, що обмірковування справ Господа готує нас до отримання одкровення. Вони також дізналися, що Господь наділяє нас благословеннями і обов'язками, коли ми ставимо Його волю вище за власну. Коли Нефій поставив волю Господа вище за власну, Господь дарував йому силу запечаткування.

#### День 2 (Геламан 11–12)

Вивчаючи 14 років історії нефійців, студенти дізналися, що завдяки смиренню і покаянню ми можемо уникнути гордовитості і знищення. Якщо ми не будемо обережними, наше процвітання може привести нас до забуття Господа. Нефій навчав, що для того, аби допомогти людям уникнути цієї помилки, Господь карає Свій народ, аби змусити їх пам'ятати Його.

#### День 3 (Геламан 13–14)

Самуїл, ламанійський пророк, показав, що пророки передають послання, які Бог вкладає у їхні серця. Вивчаючи його пророчі застереження, студенти дізналися: якщо ми відхиляємо слова Господніх пророків, ми зазнаємо жалю і смутку. Самуїл закликав людей вірити в Ісуса Христа і свідчив, що Господь дає ознаки і чудеса, щоб допомогти народу вірити в Нього.

#### День 4 (Геламан 15–16)

Через те, що Господь благословляв нефійців так рясно, Самуїл намагався допомогти їм зрозуміти присуди Бога, які чекали на них, якщо вони не покаються. З цього студенти дізналися: якщо люди стають невірними після того, як отримали повноту євангелії, вони отримають більше засудження. З того, як нефійці сприйняли Самуїла, студенти дізналися, що коли ми робимо вибір, відкидаючи свідчення Господа, ми дозволяємо Сатані заволодіти нашими серцями.

### Вступ

У Геламан 10–16 наголошується на ролі пророків у проголошенні покаяння. Протягом цього тижня студенти мали нагоду дізнатися про відданість пророків Нефія і Самуїла Ламанійця. Обидва ці чоловіки отримували духовні прояви і мали повноваження священнослужити серед свавільних нефійців. Незважаючи на закам'янілість сердець людей, обидва чоловіки проповідували покаяння. Вони навчали, що щастя знаходиться в житті за принципами, даними Ісусом Христом, а не в беззаконнях.

### Рекомендації для навчання

#### Геламан 10–16

##### *Геламан і Самуїл віддано служать людям*

Запитайте студентів, чи потрапляли вони коли-небудь у ситуацію, де серед їхніх друзів вважалося непопулярним дотримуватися норм, викладених у брошурі *Заради зміцнення молоді*. Ви можете запропонувати кільком студентам поділитися своїм досвідом і розповісти про те, як вони почувалися і чого навчилися.

Скажіть студентам, що в Геламан 10–16 наведені приклади двох чоловіків, які захищали Господні норми, незважаючи на те, що це не викликало в людей симпатії. Попросіть студентів поміркувати, чого вони можуть навчитися на прикладі Нефія і Самуїла Ламанійця, що може допомогти їм у подібних ситуаціях.

Намалюйте таку таблицю на дошці або на аркуші паперу:

Подібність між Нефієм і Самуїлом Ламанійцем		
Нефій (Геламан 10:1–5, 12, 15–16)		Самуїл (Геламан 13:1–6; 16:1–2)

Попросіть студентів уважно вивчити ці вірші, вказані в таблиці, і знайти, в чому полягала подібність між Нефієм і Самуїлом. Попросіть кількох студентів скласти перелік цього у порожній колонці таблиці. Він може бути таким: знехтувані людьми; чули голос Господа; негайно виконували накази Господа; промовляли те, що Господь вкладав у їхні серця; застерігали нефійців, що якщо ті не покаються, їх буде знищено; захищені силою Бога, щоб вони могли передати Його послання.

Після того як студенти склали перелік того, що було подібним, попросіть одного з них прочитати вголос Геламан 10:4. Потім поставте такі запитання:

- Які можливі причини невтомності Нефія?
- Як Самуїл також демонстрував невтомність? Як ми можемо розвинути таку невтомність?

Попросіть одного зі студентів прочитати класу таке висловлювання старійшини Ніла А. Максвелла, з Кворуму Дванадцятьох

Апостолів, в якому він навчає нас, як ми можемо розвинути цю рису:

“Якщо ми зосереджені на Ісусі і Його роботі, збільшується і наша радість, і сила нашої стійкості. ... Нефій не мав егоїстичного прагнення врятувати “власне життя”, а натомість прагнув виконувати волю Бога. Це дало йому сил, сповнило енергією, і завдяки цьому він міг докладати зусиль з невтомною старанністю. Нефій знав, в якому напрямку дивився: він дивився на Бога” (*If Thou Endure It Well* [1996], 116).

Запитайте:

- Що ми можемо робити, згідно зі словами старійшини Максвелла, аби служити з невтомною старанністю?
- Які фрази з Геламан 10:4 вказують на те, що Нефій “дивився на Бога”, або, іншими словами, був зосереджений на виконанні Божої волі?
- Які фрази з Геламан 13:3–5 вказують на те, що Самуїл ставив волю Бога вище за власну?
- Які істини ми можемо пізнати з досвіду Нефія і Самуїла? (Одна з відповідей може відображати істину, яку студенти засвоїли цього тижня під час особистого вивчення: **Господь наділяє нас благословеннями та довіряє обов’язки, коли ми ставимо Його волю вище за власну**).

Прочитайте наведену далі історію, розказану старійшиною Далліном Х. Оуксом, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, про 12-річну дівчинку, яка поставила Божу волю вище за власну:

“Ми не можемо мати справжню віру в Господа, якщо цілковито не довіряємо Господній волі та Господньому розкладу. Коли ми віримо і довіряємо Господу саме так, то відчувати мемо в житті справжню безпеку. ...

Я прочитав про дівчину, яка виявила саме таку віру і довіру. Протягом багатьох місяців її матір серйозно хворіла. Зрештою, відданий батько покликав дітей до її ліжка і сказав їм попроситися зі своєю матір’ю, тому що вона помирала. 12-річна дочка заперечила:

“Тату, я не хочу, щоб моя мама помирала. Я їздила з нею в лікарню ... шість місяців; щоразу ... ти благословляв її, їй стало легше і вона спокійно засинала. Я хочу, щоб ти поклав руки на маму і зцілив її”.

Батько, який був старійшиною Гебером Дж. Грантом, сказав дітям, що він відчував серцем, що настав мамин час смерті. Діти пішли, і він став навколійки біля ліжка дружини. Пізніше він записав свою молитву: “Я сказав Господу, що визнаю Його руку в житті [ї] в смерті ... Але я сказав Господові, що мені бракує сил сприйняти смерть моєї дружини і що це може зашкодити вірі моїх маленьких дітей”. Він благав Господа дати його доньці “знання, що її мама має померти, бо такими є Його задум і Його воля”.

За годину матір померла. Коли старійшина Грант знову покликав дітей до її кімнати і сказав їм, що сталося, його маленький шестирічний хлопчик [на ім’я Гебер] почав гірко плакати. 12-річна донька обійняла його і сказала: “Не треба плакати, Гебере; коли ми перший раз вийшли з цієї кімнати, голос Господа з небес промовив мені: “У смерті твоєї мами сповниться воля Господня” (Bryant S. Hinckley, *Heber J. Grant*:

*Highlights in the Life of a Great Leader*, Salt Lake City: Deseret Book Co., 1951, pp. 243–244).

“Коли ми маємо таку віру і довіру, які виявлені цією дівчиною, то маємо силу, яка підтримає нас у кожній важливій події нашого життя” (“Faith in the Lord Jesus Christ”, *Ensign*, May 1994, 100).

Запитайте:

- Що допомогло Президенту Геберу Дж. Гранту і його сім’ї поставити волю Господа вище за власну?
- Чи бувало таке у вашому житті, коли вам потрібно було покласти довіру на Бога і поставити Його волю вище за вашу? (Можна попросити кількох студентів поділитися своїм досвідом з класом. Нагадайте їм, що не потрібно ділитися тим, що є надто особистим або приватним).

Запевніть студентів, що коли ми покладаємо свою довіру на Бога і ставимо Його волю вище за власну, Він підтримає нас у важкі часи.

Поясніть, що важлива частина служіння Нефія полягала в тому, щоб допомогти людям пам’ятати Бога і каються у своїх гріхах. Однак вони продовжували кам’яніти своїми серцями і не бажали виправлятися.

Поділіть клас на дві групи. Попросіть одну групу прочитати Геламан 10:15–18; 11:3–10, а іншу групу прочитати Геламан 11:30–37; 12:1–3. (Ви можете написати ці посилання на дощці). Попросіть кожну групу підготуватися до обговорення причин того, чому Господь карав Свій народ. Студенти можуть зазначити кілька різних причин, але важливо, аби вони висловили таку істину: **Господь карає Свій народ, аби змусити їх пам’ятати Його**.

- Яке саме покарання застосував Господь, аби повернути увагу людей?
- Згідно з Геламан 12:3 багато людей не згадують про Господа, якщо Він не карає їх. Чому це так, на вашу думку?

Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Геламан 15:3.

- Чому Господнє покарання є проявом Його любові?

Попросіть студентів поділитися своїми відповідями на завдання 5, день 2, цього тижня. Ви можете повторити, що **завдяки смиренню і покаянню ми можемо уникнути гордовитості і знищення, а також, якщо ми не будемо обережні, наше процвітаня може привести нас до забуття Бога**.

### Наступний блок (3 Нефій 1–11)

У наступному завданні студенти читатимуть про те, як увесь нефійський народ зібрався воювати проти Гадіантонових розбійників у епічній битві. Як нефійці змогли завдати поразки Гадіантоновим розбійникам? Студенти також прочитають про масштабне знищення, яке сталося на Американському континенті під час смерті Ісуса Христа в Єрусалимі. У темряві люди почули голос Ісуса Христа. Потім воскреслий Спаситель прийшов особисто священнослужити цьому народу. Попросіть студентів уявити, як би вони відчували себе, якби були там.



# Третій Нефій: книга Нефія

## Чому слід вивчати цю книгу?

Вивчаючи книгу 3 Нефій, студенти дізнаються про слова і дії Спасителя впродовж трьох днів Його служіння серед нефійців. Президент Езра Теффт Бенсон навчав: “У книзі 3 Нефій вміщено кілька найбільш зворушливих і переконливих уривків з усіх Писань. Ця книга свідчить про Ісуса Христа, Його пророків і доктрини спасіння” (“The Savior’s Visit to America,” *Ensign*, May 1987, 6). Коли студенти побачать, як Ісус Христос виявляв співчуття до людей—“один за одним”, то зможуть більше цінувати Його турботу про них, як окремих людей (див. 3 Нефій 11:15; 17:21). Вони можуть засвоїти важливі уроки з праведних прикладів тих, хто готувався до зустрічі зі Спасителем. Вони також можуть дізнатися про нечестиві приклади тих, хто не готувався до зустрічі зі Спасителем.

## Хто написав цю книгу?

Мормон скоротив літописи з великих пластин Нефія, щоб укласти книгу 3 Нефій. Ця книга названа за ім’ям Нефія (сина Нефія), який трудився у періоди до, під час і після явлення Спасителя серед того народу. У час великої злочестивості, яка передувала відвідинам Ісуса Христа, Нефій служив “з силою і з великою владою” (3 Нефій 7:17). Його старання були свого роду вступом до служіння Ісуса Христа, на Чийї слова і вчинках зосереджено увагу в книзі 3 Нефій. Мороній, скоротивши літопис Нефія, додав до нього свої власні коментар та свідчення (див. 3 Нефій 5:8–26; 26:6–12; 29–30).

## Для кого була написана ця книга і чому?

Мормон вказав, що написане в книзі 3 Нефій призначено для двох груп. По-перше, він написав це для нащадків Легія (див. 3 Нефій 26:8). По-друге, Мормон звертався до іновірців, які житимуть в останні дні, і записав настійливу пораду Господа, щоб вони прийшли до Нього і стали частиною Його завітного народу (див. 3 Нефій 30). У книзі 3 Нефій ця настійлива порада підкреслюється її потужним свідченням про Ісуса Христа і наголосом на важливості завітів.

## Коли і де вона була написана?

Оригінальні літописи, які були використані як джерело для книги 3 Нефій, були найімовірніше написані між 1 р. до Р.Х. і 35 р. від Р.Х. Мормон скоротив ті літописи приблизно між 345 р. від Р.Х. та 385 р. від Р.Х. Мормон не записав, де він знаходився, коли укладав цю книгу.

## Чим характерна ця книга?

3 Нефій є свого роду документальним підтвердженням виповнення пророцтв

стосовно народження, смерті та воскресіння Ісуса Христа (див. 3 Нефій 1; 8; 11). Записане в ній про явлення Спасителя нефійцям є, за словами старійшини Джеффри Р. Холланда, “кульмінаційною точкою, найвищим моментом в усій історії Книги Мормона” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 250). Двадцять з тридцяти розділів книги 3 Нефій містять вчення Спасителя, яких Він безпосередньо навчав народ (див. 3 Нефій 9–28).

### Стильний огляд

**3 Нефій 1–5** Нефій отримує літописи від свого батька. Дані ознаки народження Христа, розкрито змову знищити віруючих, багато людей наvertsється. Нефійці і ламанійці об’єднуються, щоб воювати проти Гадіантонових розбійників. Вони каються у своїх гріхах і під команду Лаконеуса та Гідгіддонія зрештою перемагають розбійників. Мормон коментує свою роль учня Христа і літописця.

**3 Нефій 6–7** процвітання серед нефійців призводить до гордовитості, злочестивості й таємних змов. Уряд повалено, і люди діляться на племена. Нефій служить з великою силою.

**3 Нефій 8–10** Бурі, руйнування і темрява сигналізують про розп’яття Спасителя і Його смерть. Люди оплакують тих, хто загинув під час руйнувань. Голос Ісуса Христа запрошує тих, хто вижив, покаяться і прийти до Нього.

**3 Нефій 11–18** Ісус Христос являється натовпу, що зібрався біля храму, і пропонує кожному з них доторкнутися до слідів від цвяхів на Його руках і ногах. Він признає дванадцятьох учнів і дає їм владу виконувати обряди та керувати в Церкві. Спаситель розповідає про Своє вчення, встановлює закони праведності і пояснює, що в

Ньому виконано закон Мойсея. Він зцілює недуги людей, молиться за людей і благословляє їхніх дітей. Запровадивши серед цього народу причастя і давши їм додаткові вчення, Він залишає їх.

**3 Нефій 19–26** Дванадцяттеро учнів служать народу, і Святий Дух проливається на них. Ісус Христос являється вдруге і молиться про всіх, хто вірить в Нього. Він проводить причастя і навчає, як Батько виконає Свій завіт з Ізраїлем. Спаситель наказує народу досліджувати слова Ісаї і всіх пророків, і Він дає повеління Нефію записати про виповнення пророцтв, виголошених Самуїлом Ламанійцем. Він каже слова, які Батько дав Малахії, і роз’яснює “усе ... від початку і до тих пір, коли Він прийде у Своїй славі” (3 Нефій 26:3). Потім Він залишає їх.

**3 Нефій 27–28** Ісус Христос являється і дає вказівку дванадцятьом учням назвати Церкву Його іменем. Він роз’яснює Свою євангелію і дає повеління Своїм учням бути такими, як Він. Ісус Христос дає дванадцятьом учням за їхніми бажаннями.

**3 Нефій 29–30** Мормон пояснює: поява Книги Мормона—це ознака того, що Бог розпочав зібрання Ізраїля в останні дні. Господь закликає іновірців покаятися і стати частиною Його завітного народу.



# 3 Нефій 1

## Вступ

Коли наблизився час для здійснення пророцтва Самуїла Ламанійця про народження Спасителя, віруючі чекали, щоб побачити ознаки, які, за словами Самуїла, мали з'явитися. Невіруючі погрожували вбити віруючих, якщо те пророцтво не здійсниться у певний день. Нефій, який був сином Нефія й онуком Геламана, благав Господа за віруючих. У відповідь на молитву

Нефія голос Господа долинув до Нього і прозвучало запевнення, що ознака буде дана тієї ночі. При заході сонця не настала темрява і з'явилася нова зірка. І хоч Сатана й далі продовжував спроби знищити віру людей, більшість їх навернулася до Господа. Але через два роки Гадіантон почав вводити багатьох нефійців та ламанійців у злочестивість.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 1:1–26

*Пророцтва стосовно народження Ісуса Христа здійснились, і багато нефійців навернулись*

Попросіть студентів подумати про людей, які пожертвували власним життям заради євангелії. (Ось деякі з прикладів: Ісус Христос, Авінадій, дехто з анти-нефій-легіїв та Джозеф і Гайрум Сміт). Запропонуйте студентам пояснити, чому, на їхню думку, люди готові йти на таку жертву. Дайте студентам певний час, щоб подумати, яким би було їхнє рішення в ситуації, в якій від них вимагалось б віддати своє життя за євангелію. Поясніть, що через п'ять років після проповідання Самуїла Ламанійця в Зарагемлі така можливість з'явилась у групи вірних нефійців.

Підсумуйте 3 Нефій 1:1–3, сказавши студентам, що Нефій, син Геламана, передав священні літописи своєму сину, Нефію, а потім пішов з тієї землі. Нікому не було відомо, куди він пішов.

Запросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 3 Нефій 1:4–9. Нехай клас слідкує і знайде, з якими труднощами стикнулись вірні нефійці.

- З якими труднощами стикнулись віруючі?
- Чому деяким людям доводиться боротися, щоб залишитися вірними в цій ситуації?
- Хто з тих, кого ви знаєте, залишилися би вірними в цій ситуації? Чому ви вважаєте, що ці люди залишилися б вірними?

Запропонуйте студентам подумки прочитати 3 Нефій 1:10–12 і знайти, що робив Нефій у цей критичний час.

- Чим вас вразила поведінка Нефія у цій ситуації? Чому?

Запропонуйте комусь зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 1:13–14, а клас нехай зверне особливу увагу на те, як Господь відповів на молитву Нефія.

- Що, за словами Господа, Він “пока[же] світові”? (У відповідях студентів має прозвучати, що **Господь виконає всі Свої слова, які Він передав через Своїх пророків**).
- Коли Господь говорив про Свій прихід у цей світ, щоб “виконати волю і Батька і Сина”, Він мав на увазі Свою Спокуту. Як це послання допомагає нам “бути у добромум гуморі”?

Нехай студенти подумки прочитають 3 Нефій 1:4, 14–15, 19–21 і знайдуть фрази, якими наголошується, що Господь здійснює слова пророків.

- Що, на вашу думку, ви б відчували, якби були серед віруючих, коли з'явилась ознака?
- Як знання того, що Господь здійснить слова пророків, допоможе вам у випадку, коли хтось висміює норми, яких ви дотримуетесь, або утискує вас через ваші вірування?

Попросіть двох або трьох студентів по черзі прочитати вголос 3 Нефій 1:16–18. Нехай клас слідкує і знайде, як повели себе злочестиві, побачивши пророковані ознаки?

- Що дізнались злочестиві після того, як ознаку було дано?
- Чому гріх і невір'я призводять до страху?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 1:22–23. Нехай клас слідкує і знайде, що робив Сатана, аби переконати людей не повірити в ознаки Господнього народження.

- Що робив Сатана? (Він розповсюджував брехню серед людей). Брехню про що Сатана поширює сьогодні?
- Про яку істину ми можемо дізнатись із відповіді людей на брехню Сатани? (Допоможіть студентам визначити такий принцип: **Коли ми зустрічаємося з брехнею Сатани, ми можемо вибрати віру в Ісуса Христа і бути наверненими.** Ви можете написати цей принцип на дошці).

Щоб допомогти студентам відчути, що цей принцип є істинним і важливим, прочитайте наведене далі твердження єпископа Річарда С. Еджлі, з Верховного єпископату. Можете дати студентам копію цього твердження, яку б вони могли вклеїти у свої примірники Писань.

“Через конфлікти і труднощі, з якими ми стикаємося у сьогоднішньому світі, я хочу запропонувати вибір—вибір миру й захисту, вибір того, що є прийнятним для всіх. І вибір цей—віра. ... Вибирайте віру, а не сумнів; вибирайте віру, а не страх; вибирайте віру, а не невідоме й небачене; вибирайте віру, а не песимізм. ...

Якщо логіка, аргументи чи власна думка йдуть в розріз зі священними вченнями й доктринами або якщо суперечливі послання штурмують ваші вірування ..., *виберіть* не викидати насіння з вашого серця зневірою [див. Алма 32:28]. Пам'ятайте: ми не отримуємо свідчення доти, поки не буде випробувана наша віра (див. Етер 12:6)” (“Віра—вибір за нами”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2010, сс. 31, 33).

- Що нам слід робити, аби вибрати віру, а не сумніви, страх і песимізм? (Відповіді можуть бути такі: ми можемо вибрати молитися і прагнути Господньої допомоги, вивчати Писання, виконувати заповіді, відвідувати церковні збори та служити іншим).

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 1:24–25 і визначити, з якими ще труднощами зустрілися віруючі.

- Що саме намагався довести дехто стосовно закону Мойсея?
- Яке враження на вас справила відповідь цих людей, коли вони дізналися про свою неправоту?

Напишіть на дошці таке запитання: *Коли супротивник намагається викликати в мене сумніви, як мені зберегти віру в Ісуса Христа і Його відновлену євангелію?* Запропонуйте студентам переписати це запитання в зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань. Виділіть кілька хвилин, щоб вони написали свої відповіді.

### 3 Нефій 1:27–30

#### *Нефійські розкольникі і дехто з ламанійської молоді приєднуються до Гадіантонових розбійників*

Попросіть двох студентів вийти й стати перед класом. Попросіть одного з них заплющити очі й постояти на одній нозі. Поясніть, що цей студент уособлює людину, яка знає істину, але не виявляє віри в Небесного Батька і Ісуса Христа, а також не старається жити за євангелією.

Поясніть, що в цій демонстрації другий студент уособлює впливи, які можуть призвести до того, що людина може відпасти від істини. Попросіть другого студента легенько штовхати в руку першого студента, аж поки той не втратить рівновагу або не захитається. Зазначте, що коли людина не старається жити за євангелією, то вона швидше за все буде обманута брехнею і спокусами Сатани.

- Що потрібно зробити першому студенту, щоб стояти непохитно? (Цей студент має розплющити свої очі і стати на обидві ноги).

Скажіть першому студенту розплющити очі і стати на обидві ноги, розставивши їх на ширину плечей. Поясніть, що тепер цей студент уособлює людину, яка є “стійкою і непохитною у вірі” (Геламан 15:8). Потім попросіть другого студента знову легенько штовхнути в руку першого студента. Зазначте: якщо людина старається вивчати

евангелію та виконувати Божі заповіді, то вона стоїть непохитно, навіть коли на неї тисне супротивник.

Нехай студенти повернуться на свої місця. Поясніть, що через кілька років після появи ознак народження Ісуса Христа Сатана все ще продовжував свої спроби викликати в людей сумніви стосовно істинності евангелії.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 3 Нефій 1:27–29. Нехай клас слідкує і знайде, який вплив мали неправедні люди на певну частину ламанійської молоді.

- Що сталося з певною частиною ламанійської молоді? (“Їх було відвернуто деякими, які були Зорамійцями” і вони приєдналися до Гадіантонових розбійників).
- Чому, як написано в 3 Нефій 1:29, дехто з ламанійської молоді повірив у “брехню” й “услесливі слова” зорамійців? (Якщо студенти не назвуть слова Мормона про те, що ці молоді люди “вирішували самі за себе”, укажіть на них ви).
- Що, на вашу думку, означає фраза “вирішували самі за себе”?

У ході обговорення студентами цього питання прочитайте слова сестри Кетлін Х. Х'юз, члена генерального президентства Товариства допомоги, яка сказала:

“На мою думку, вона означає, що вони думали насамперед про себе, потурали тим бажанням, про які пророки попереджали, що їх слід уникати. Вони піддалися спокусам і принадам Сатани” (“Зростати в Господі”, *Ліягона*, лют. 2010, с. 42).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 1:30. Нехай клас слідкує і знайде, як “молоде покоління” (молодь) вплинуло на інших?

- Як впливало підростаюче покоління на віру оточуючих?

Аби допомогти студентам пов'язати цю розповідь із ситуаціями сьогодення, поставте такі запитання:

- Яка “брехня” і які “услесливі слова” могли б заманити молодь до груп неправедних людей сьогодні?
- Коли ви бачили, як молодь негативно впливає на віру інших?

Попросіть студентів сформулювати принцип, який би підсумував те, що ми можемо дізнатися з 3 Нефій 1:29–30. Хоч студенти можуть сформулювати свої відповіді по-різному, однак вони повинні визначити таку істину: **Якщо ми піддаємося спокусі, наш приклад може негативно позначитися на вірі й праведності інших.** Ви можете запропонувати студентам записати цю істину в їхні примірники Писань.

Зазначте, що хоч молодь, згадана в 3 Нефій 1:30 і мала негативний вплив на віру інших, усе ж молодь може мати також і позитивний вплив на оточуючих. Запропонуйте комусь із студентів вийти до дошки і робити записи для класу. Попросіть його чи її записувати відповіді студентів на наступне запитання:

- Як саме ви можете позитивно впливати на віру вашої сім'ї, вашого приходу або філії і громади?

Запропонуйте студентам вибрати одну чи дві ідеї з написаних на дошці, за якими вони почнуть діяти негайно. Запевніть їх, що вони можуть зміцнити віру інших силою свого праведного прикладу.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 3 Нефій 1:29–30. “Злочестивість молодого покоління”

Президент Генрі Б. Айрінг, з Першого Президентства, пояснив, який вплив може мати на сім'ю одна людина, що збилася з пуття:

“Молоді люди Церкви ... тримають у своїх руках майбутнє. Церква завжди була за одне покоління від

зникнення. Якби ціле покоління було втрачено, чого не трапиться, то ми б втратили Церкву. Але навіть окрема людина, що загубилася для евангелії Ісуса Христа, зачиняє двері для поколінь нащадків, якщо тільки Господь не простягне руку, щоб привести когось з них назад” (“We Must Raise Our Sights” [address to CES religious educators, Aug. 14, 2001], 1, si.lds.org).

# 3 Нефій 2–5

## Вступ

Після того як люди побачили ознаки народження Ісуса Христа, вони почали менше дивуватися їм і закам'яніли своїми серцями. Багато людей проігнорували подальші ознаки й чудеса і дедалі все більше ставали злочестивими. У результаті цього Гадіантонові розбійники настільки зміцнилися, що нефійці і ламанійці змушені були взятися за зброю, щоб захищатися від

них. Навернені ламанійці об'єдналися з нефійцями і стали називатися нефійцями. Лахонеус, головний суддя нефійців, закликав народ покаятись і підготував їх до битви. Завдяки своєму покаянню, своїй вірі в Господа та ретельній підготовці, нефійці перемогли Гадіантонових розбійників. Після свого визволення народ визнає, що вони були збережені силою Бога.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 2

#### *Навернені ламанійці об'єднуються з нефійцями, щоб захистити себе від Гадіантонових розбійників*

Запропонуйте студентам за кілька хвилин написати у своїх зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань про щось із їхнього духовного досвіду. Нагадайте їм: духовному досвіду, щоб бути значущим, не обов'язково бути якимось вражаючим або незвичайним. Запропонуйте їм подумати про час, коли вони відчували любов свого Небесного Батька або вплив Святого Духа. Наприклад, вони можуть написати про досвід, який вони здобули, коли до них приходили відповіді на молитву, коли вони отримували благословення священства або служили іншим. Після того як вони закінчать це письмове завдання, спитайте, чому вони вважають, що цей досвід їм варто пам'ятати і сьогодні, і в майбутньому, через 10 або 20 років.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 2:1–3. Нехай клас слідкує і знайде, що сталося, коли люди почали забувати ознаки, пов'язані з народженням Спасителя.

- Яких істин навчає нас ця розповідь стосовно того, як небезпечно забувати духовний досвід?

Коли студенти будуть ділитися істинами, які вони визначили, наголосіть на такому принципі: **Якщо ми будемо забувати попередній духовний досвід, то будемо ставати більш вразливими для спокус і обманів Сатани.** За бажанням, ви можете написати цей принцип на дошці. Ви також можете запропонувати студентам написати його під списком того, що вони записали зі свого духовного досвіду.

- Чому, на вашу думку, забування духовного досвіду може зробити нас вразливими для Сатани?
- Що ми можемо робити, аби все ж не забути отриманий духовний досвід? (Відповіді можуть бути такими: ділитися цим досвідом з іншими, якщо це прийнятно; записати про нього в особистий щоденник або туди, де вони записують досвід, отриманий за програмами “Обов'язок перед Богом” і “Особистий розвиток”).

Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства, де він розповідає, як йому допомогло записування духовного досвіду в щоденник. Попросіть клас послухати, які благословення можуть прийти завдяки веденню таких записів.



“Я писав по кілька рядків щодня протягом багатьох років. Я ніколи не пропускав жодного дня, яким би втомленим я не був або як рано мені не треба було б починати наступний день. Перш ніж писати, я обдумував таке питання: “Чи бачив я сьогодні, як рука Бога простягається, аби торкнутися нас або наших дітей, або наших родичів?” Коли я замислювався над цим, щось починало відбуватися. Коли я пригадував події дня, я

бачив очевидність того, що робив Бог для когось із нас, а я, заклопотаний, не помічав цього. Коли це траплялося, а це траплялося часто, я усвідомлював, що мої намагання пригадати дозволяли Богу показати мені, що саме Він зробив.

Тоді в моєму серці почало зростати щось більше за подяку. Зростало свідчення. Я став ще впевненішим у тому, що Небесний Батько чує наші молитви і відповідає на них. Я відчував більше вдячності за те, що моє серце стає м'якшим і чистішим завдяки Спокуті Спасителя, Ісуса Христа. І я знаходив більшу впевненість у тому, що Святий Дух може нагадати нам усе—навіть те, що ми не помічали або не звертали на це уваги, коли це відбувалося” (“О пам’ятайте ж, пам’ятайте”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2007, с. 67).

Запропонуйте студентам розказати, як пам’ятання про той чи інший духовний досвід—записаний у щоденнику або збережений в якийсь інший спосіб,—допомогло їм залишитися вірними, незважаючи на зусилля Сатани спокусити чи обманути їх.

Підсумуйте 3 Нефій 2:4–19, пояснивши: оскільки люди продовжували чинити злочестя, Гадіантонові розбійники збільшилися чисельно й набули більшої сили. Гадіантонові розбійники стали ще більш агресивними; навернені ламанійці об’єднали свої сили з нефійцями для боротьби проти них. І хоч вони мали певний успіх, виганяючи Гадіантонових розбійників зі своїх земель, усе ж нефійці (разом з наверненими ламанійцями, які тепер називались нефійцями) ще 15 років після появи ознаки про народження Ісуса Христа перебували у небезпечних обставинах.

### 3 Нефій 3:1–10

#### *Вождь Гадіантонових розбійників вимагає від нефійців, щоб ті здалися*

Поясніть, що в 3 Нефій 3:1–10 ми бачимо приклад того, як супротивник може іноді діяти через інших, щоб спробувати послабити нашу віру та звести з правильної дороги. Гіддіангій, вождь Гадіантонових розбійників, написав листа Лахонеусу, головному судді нефійців, переконуючи його здатися Гадіантоновим розбійникам.

Напишіть на дошці: *Гіддіангій спокушає Лахонеуса*. Попросіть одну половину класу подумки прочитати 3 Нефій 3:2–5, а іншу—3 Нефій 3:6–10. Коли студенти будуть читати, то нехай знайдуть слова і фрази, які описують тактику, застосовану Сатаною, щоб послабити віру Лахонеуса та збити його з правильної дороги. Після того як студенти прочитають ці уривки, попросіть їх розказати, що вони знайшли. Попросіть когось зі студентів написати їхні відповіді на дошці.

Щоб підсумувати, до якої тактики вдавався Сатана, як це студенти виявили в 3 Нефій 3:2–10, напишіть на дошці під студентським списком таку істину: ***Сатана та його прибічники часто вдаються до лестощів, неправдивих обіцянь та погроз, щоб збити людей з правильної дороги.*** Попросіть, щоб студенти вибрали одну з тактик Сатани, перерахованих на дошці, і пояснили, як Сатана та його прибічники можуть вдаватися до подібної тактики стосовно молоді сьогодні. Аби допомогти студентам знайти деякі з таких порівнянь, ви можете поставити, наприклад, такі запитання:

- Якими прикладами можна проілюструвати те, що супротивник може вдаватися до лестощів (нещирої або надмірної похвали) по відношенню до молоді сьогодні? До яких неправдивих обіцянь або пустих погроз може вдаватися Сатана? Як, на вашу думку, молодь може встояти проти подібної тактики?

### 3 Нефій 3:11–5:7

#### *Народ Лахонеуса підготувався, щоб захистити себе, і завдав поразки Гадіантоновим розбійникам*

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 3:11–12. Нехай клас слідкує і знайде, як Лахонеус відповів на погрозливи лист Гіддіангій.

- Про які істини ми можемо дізнатися з відповіді Лахонеуса Гіддіангійу? (Одна з істин, яку можуть визначити студенти, полягає в тому, що **праведним чоловікам і жінкам не потрібно боятися злочестивих людей і вони не повинні піддаватися залякуванню**).

Розділіть клас на чотири групи. Дайте кожній групі по великому аркушу паперу. Нехай кожна група розділить свій аркуш паперу на дві частини, позначивши першу словами *Підготування Лахонеуса*, а іншу—*Сучасні паралелі*. Напишіть на дошці вказані далі посилання на уривки з Писань і призначте кожній групі по одному з них для опрацювання: *3 Нефій 3:12–15*; *3 Нефій 3:16–21*; *3 Нефій 3:22–26*; *3 Нефій 4:1–4*. Попросіть студентів прочитати призначений їм уривок і знайти, як саме готував Лахонеус свій народ духовно і фізично, щоб відбитися від Гадіантонових розбійників. Нехай один студент від кожної групи напише під заголовком *Підготування Лахонеуса*, що саме зробив народ, аби підготуватися. (*Примітка*: Коли студенти будуть опрацьовувати ці вірші, переконайтеся, що вони розрізняють Гіддіангія, вождя Гадіантонових розбійників, і Гіддідонія, великого пророка і головного командувача серед нефійців). Дайте студентам достатньо часу, щоб вони склали свій список під заголовком *Підготування Лахонеуса*, а потім попросіть їх під заголовком *Сучасні паралелі* скласти список духовних і фізичних підготувань, які нам радять робити в останні дні. Дайте студентам достатньо часу для виконання цього завдання, а потім запросіть по одному студенту від кожної групи розказати всьому класу, про що їхня група дізналась. Аби допомогти студентам визначити, як вони можуть застосовувати вивчене, поставте під час або після їхніх відповідей, наприклад, такі запитання:

- Як ми можемо зміцнити свої домівки проти нападок супротивника?
- Чому матеріальні приготування, наприклад, такі, як здобуття освіти і тримання вдома запасу продуктів, є важливими в останні дні?
- Як забезпечують нам захист збирання в сім'ї і в приходи чи філії?
- Коли молитва допомогла вам набути духовної сили?
- Як може покаяння підготувати нас до майбутнього?
- Які благословення приходять, якщо ми наслідуюмо живих пророків і апостолів?
- Як нам запросити дух одкровення у своє життя?

Запросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос *3 Нефій 4:7–12*. Нехай клас слідкує і знайде, які благословення прийшли до людей завдяки їхнім духовним і фізичним підготуванням.

- Яким істинам ви навчилися з цієї розповіді? (Коли студенти будуть давати свої відповіді, наголосіть на такому принципі: **Якщо ми підготуємося духовно і матеріально, Господь буде зміцнювати нас, щоб ми подолали труднощі**).

Підсумуйте *3 Нефій 4:13–29*, пояснивши, що Лахонеус і його народ завдали поразки Гадіантоновим розбійникам і знищили їхніх вождів. Прочитайте вголос *3 Нефій 4:30–33*. Нехай студенти слідкують і знайдуть, як народ відреагував на цю перемогу.

- Як народ повів себе після того, як Господь звільнив їх від ворогів?
- Що, за визнанням народу, зумовило їхнє звільнення від Гадіантонових розбійників? (Їхнє покаяння і смирення та доброта Бога. Ви можете зазначити, що **коли ми каємося й упокорюємося, Бог буде підтримувати нас у випробуваннях, через які ми проходимо, і звільнить нас від них**).

Ви можете поділитися вашим власним досвідом, коли ви покладались на Бога і Він допоміг вам витримати або подолати труднощі. Ви можете також запропонувати одному чи двом студентам поділитися їхнім подібним досвідом.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос *3 Нефій 5:1–4*. Нехай клас слідкує і з'ясує, що зробили нефійці, отримавши допомогу і благословення у своїй битві проти Гадіантонових розбійників. Коли студенти будуть давати відповіді, наголосіть, що проповідування євангелії іншим людям стало одним із шляхів, яким вони відреагували на це.



### 3 Нефій 5:8–26

*Мир відновлюється між людьми; Мормон пояснює, чому він скорочує літописи*

Скажіть студентам, що решта розділу 3 Нефій 5 містить пояснення Мормона стосовно того, чому він скорочує цей літопис. Нехай студенти подумки прочитають 3 Нефій 5:12–15 і знайдуть, що сказав Мормон про свій обов'язок скоротити нефійські літописи.

- Про яку істину, що стосується нашого обов'язку як послідовників Ісуса Христа, ви дізналися з цих віршів? (Хоч студенти можуть сформулювати свою думку по-різному, однак вони повинні визначити таку істину: **Як послідовники Ісуса Христа, ми маємо обов'язок навчати інших про шлях до вічного життя.** Ви можете написати цю істину на дошці).

Зазначте, що один з найважливіших способів, яким ми можемо виявити свою вдячність Господу за благословення, які Він дав нам,—це допомогти іншим прийти до Нього й отримати ті ж самі благословення. Попросіть студентів назвати кілька способів, якими вони, як послідовники Ісуса Христа, могли б навчати інших про шлях до вічного життя. Запропонуйте студентам вибрати одну чи дві з цих пропозицій, як ділитися евангелією, та з молитвою шукати Господньої допомоги у здійсненні того, що вони вибрали зробити.

# 3 Нефій 6–7

## Вступ

Після свого дивовижного звільнення від Гадіантонових розбійників нефійці впродовж трьох років насолоджувалися миром. Однак серед народу виникають гордовитість, класові відмінності та переслідування. Дехто залишився вірним Господу, однак багато людей

долучилося до таємних змов. Через таємні змови було вбито головного суддю і повалено нефійський уряд. Народ розділився на племена і призначив собі власних вождів. Нефій служить народу, маючи силу й велике повноваження.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 6:1–18

*Після періоду процвітання нефійці стають гордовитими і Церква розпадається*

До початку уроку напишіть на дошці вказані далі запитання. Попросіть студентів відповісти на них і пояснити свої відповіді.

*Чи можливо комусь бути ...*

*Багатим і смиренним?*

*Бідним і гордовитим?*

*Освіченим і смиренним?*

*Неосвіченим і гордовитим?*

Порадьте студентам продовжувати думати над цими запитаннями, коли вони будуть вивчати 3 Нефій 6. Підсумуйте 3 Нефій 6:1–9, пояснивши, що після того як нефійці разом з ламанійцями завдали поразки Гадіантоновим розбійникам, на тій землі запанував мир і вони почали процвітати. Та невдовзі над миром серед них та їхнім процвітанням нависла загроза.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 6:5, 10–12, а клас нехай знайде, через що почала виникати загроза миру серед людей та їхньому процвітанняю?

- Що почало відбуватися і стало загрожувати миру серед людей та їхньому процвітанняю?
- Чи спостерігали ви, як набуття багатств або знань призводило до виникнення подібної проблеми у вашій школі, громаді або країні? Якщо так, то як саме це відбувалось?

Розділіть дошку вертикальною лінією на дві частини. Угорі однієї частини напишіть *Гордовиті*, а іншої—*Смиренні*. Запропонуйте студентам дослідити 3 Нефій 6:13–14 і знайти слова і фрази, що описують, як люди повели себе, коли багатство й освіченість почали розділяти їх. (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що *лаятися* або *ляти* означає гнівно критикувати когось або образливо говорити про когось). Після того як студенти закінчать читати, попросіть їх написати у відповідній частині дошки знайдені ними слова і фрази.

- Читаючи 3 Нефій 6:13, який ви бачите доказ того, що люди, яких утискували гордовиті, самі відповідали з гордовитістю?
- Чому, на вашу думку, “відповідати лайкою на лайку” (тобто, критикою на критику)—це вияв гордовитості?
- Що вразило вас в тому, як навернені ламанійці реагували на те, що відбувалося в цей час?
- Про які принципи ми можемо дізнатися з 3 Нефій 6:13–14? (Студенти можуть відповісти по-різному, але вони повинні визначити такий принцип: **Ми можемо**

### вибирати залишатися смиренними й вірними, якими б не були наші обставини.

Зверніть увагу студентів на ту частину дошки, де перераховано, як реагували смиренні. Поставте наступні запитання:

- Що саме ми можемо робити, аби залишатися смиренними і вірними за будь-яких обставин? (Напишіть відповіді студентів на дошці під заголовком *Смиренні*).
- Згадайте людину, яка, на вашу думку, показує гарний приклад у тому, що вибирає залишатися смиренною і вірною, незалежно від її обставин. Чому ця людина є прикладом смиренності?

Поясніть: оскільки більшість нефійців не покалася у своїй гордовитості, їхня ситуація погіршилась. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 3 Нефій 6:15–18. Нехай клас слідує і знайде, як гордовитість людей дозволила Сатані впливати на них.

- Чого навчають ці вірші про взаємозв'язок між гордовитістю й силою Сатани спокушати нас? (Коли студенти будуть відповідати, допоможіть їм визначити таку істину: **Коли ми гордовиті, то тим самим дозволяємо Сатані мати більшу силу, щоб спокушати нас і підштовхувати до того, щоб ми більше грішили.** Ви можете запропонувати їм написати цей принцип у своїх примірниках Писань або зошитах для класних занять чи щоденниках для вивчення Писань).
- Якими словами і фразами в 3 Нефій 6:15–18 описано злочестиву зміну серця цих людей, що сталася через гордовитість? (Їх було “відведено ... туди, куди тільки б [Сатана] не захотів їх відвести, і вони чинили таке беззаконня, яке б тільки він не захотів, щоб вони чинили”. Вони були у “стані жажливої злочестивості” і “свідомо повстали проти Бога”).
- Чому, на вашу думку, гордовитість визначає ступінь впливу Сатани на нас?



На додаток до відповідей студентів, ви можете запропонувати комусь зі студентів прочитати наведені далі слова президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства. Попросіть студентів послухати попередження президента Айрінга про одну із небезпек, яку викликає гордовитість.

“Гордовитість викликає всередині нас шуми, через які важко почути тихий голос Духа. І незабаром через власну суєтність ми більше навіть і не прислухаємося до нього. Ми швидко можемо прийти до висновку, що він нам не потрібний” (“Молитва”, *Ліягона*, січ. 2002, с. 16).

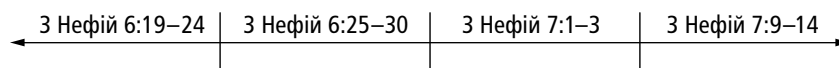
- Чому небезпечно перестати прислухатися до голосу Духа? (Допоможіть студентам зрозуміти, що коли ми ігноруємо шепіт Святого Духа, то стаємо більш вразливими для спокусу диявола).

Знову вкажіть студентам на список на дошці, де написано, як реагували смиренні. Попросіть їх вибрати з цього щось одне, що, як вони відчують, було б найкориснішим особисто для них. Дайте їм кілька хвилин, щоб написати, як вони можуть, не гаючись, почати застосовувати це в школі або вдома.

### 3 Нефій 6:19–7:14

*Таємні змови знищують нефійський уряд, народ розділяється на племена*

Перемалюйте на дошку таку часову шкалу:



Поділіть клас на чотири групи й призначте кожній групі один з написаних на дошці уривків з Писань. Попросіть студентів подумки прочитати призначений їм уривок і знайти, які важливі події відбулися серед нефійців. Дайте студентам достатньо часу, щоб прочитати, а потім попросіть по одному студенту від кожної групи вийти й написати важливі події з призначених їм уривків під відповідною частиною часової шкали (інші студенти з кожної групи можуть допомагати в цьому). Коли вони закінчать, поясніть, що список подій показує, як таємні змови призвели до падіння нефійського уряду й розділення народу на племена.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 3 Нефій 6:27–30. Нехай клас слідкує і з'ясує, хто започаткував таємні змови і яка їх мета. Коли студенти з'ясують, хто саме започаткував таємні змови (диявол), запитайте:

- Якими словами і фразами описано цілі таємних змов? (Серед відповідей можуть бути: “об'єднатися проти всієї праведності”, “знищити” Господній народ, “кину[т]и виклик законів і правам своєї країни”, “щоб земля більше не була вільною”).
- Як тим, хто вбивав пророків, вдавалося уникати покарання? (Їхні друзі і члени сім'ї, які також брали участь у таємних змовах, об'єдналися, щоб разом з ними тримати в таємниці їхні вчинки та уникати наслідків за їх вчинення).
- Уявіть собі, що у вас є приятелі, які хочуть уникнути наслідків за свої вчинки. Як ви можете замість цього допомогти їм жити за євангелією та її нормами?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 3 Нефій 7:1–8. Нехай клас слідкує і з'ясує, до чого призвели ці таємні змови серед нефійського народу. Поясніть, що **диявол принаджує людей входити у таємні змови, щоб знищити праведність і збільшити беззаконня**. Допоможіть студентам зрозуміти, що методи і мотивація таємних змов часто є підступними і їх не так легко розпізнати. Закличте їх уникати зв'язку з будь-якими групами чи людьми, якщо хоч щось вказує про їхню причетність до таємних змов.

### 3 Нефій 7:15–26

*У час, коли мало хто залишався вірним, Нефій продовжував служити і дехто був навернений*

- Як, на вашу думку, ви почували б себе, якби жили серед нефійців після повалення їхнього уряду? Чому?
- Як ви вважаєте, куди б ви звернулися, щоб мати провідництво і скерування?

Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос 3 Нефій 7:15–20. Нехай клас слідкує і знайде, чому в них за цих обставин могло б виникнути бажання послухатися Нефія. Нехай студенти роблять паузу після прочитання кожного вірша або двох, щоб ви могли попросити пояснити, чому вони могли відчутти натхнення послухатися Нефія.

- Про що було послання Нефія до людей у цей час? (Див. 3 Нефій 7:16).
- У чому церковні провідники нашого часу подібні до Нефія?
- Коли саме ви бачили, як хтось із церковних провідників “вчив з силою і великою владою”? (3 Нефій 7:17).

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 7:21–26 і визначити, які благословення отримали на верненні за те, що послухалися Нефія і покаялись у своїх гріхах. Запропонуйте кільком студентам пояснити те, що вони знайшли.

- Про які принципи ми можемо дізнатися завдяки прикладу тих, хто покався й послухався Нефія?

Студенти можуть назвати різні істини, але вони повинні визначити такий принцип: **Якщо ми каємось і слухаємося Господніх служителів, то будемо відчувати вплив Святого Духа**.

- Чому покаяння є настільки важливим для того, щоб нам мати Святого Духа з нами?
- Чому, на вашу думку, слухняність Господнім служителям допомагає нам бути більш сприйнятливими до проводу Святого Духа?

Прочитайте наступне висловлювання президента Джеймса Е. Фауста, з Першого Президентства:



“Я зрозумів, що духовний провід значною мірою залежить від перебування в гармонії з Президентом Церкви, Першим Президентством та Кворумом Дванадцятьох—усіма тими, кого підтримано сьогодні як пророків, провидців та одкровителів. Я не знаю, як ми можемо сподіватись на повну гармонію з Духом Господа, якщо не перебуваємо в гармонії з Президентом Церкви та іншими пророками, провидцями та одкровителями” (“Покликані та обрані”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2005, с. 53).

- Коли ви відчували вплив Святого Духа, бо вибрали послухатися Господніх слуг?

# 3 Нефій 8–10

## Вступ

Пройшло тридцять три роки від того, як нефійці побачили ознаку народження Спасителя, і вони почали очікувати на ознаку смерті Спасителя, про яку пророкував Самуїл Ламанієць. І хоч давалося багато ознак, усе ж серед людей виникали сумніви й суперечки. Пророцтво Самуїла виповнилося наступного року. Після того як страшні бурі, землетруси та інші лиха

призвели до масштабних руйнувань на землі, темрява покривала її упродовж трьох днів. У тій темряві люди, які вижили під час цих руйнувань, почули голос Ісуса Христа. Він запросив їх покаятись і повернутись до Нього. Коли темрява розвіялась, плач людей змінився на радість і хвалу Ісусу Христу.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 8:1–18

*Великі руйнування сигналізують про смерть Ісуса Христа і є виповненням пророцтва Самуїла Ламанійця*

Розпочніть урок, поставивши таке запитання:

- Чи відомо вам про якусь із вже даних ознак, яка б указувала, що невдовзі настане Друге пришестя Спасителя? (Ви можете зазначити, що багато пророцтв, як, наприклад, пророцтва про відновлення євангелії, про прихід пророка Іллі і про те, що євангелію буде проповідано по всьому світі, уже здійснилися або здійснюються).
- Що ви відчуваєте, коли вбачаєте в чомусь ясну ознаку того, що наближається Друге пришестя Спасителя?

Поясніть: ми живемо у час, схожий на той, що був незадовго до відвідування нефійців Ісусом Христом. Як нефійці очікували ознак про смерть і Воскресіння Ісуса Христа, пророкованих Самуїлом Ламанійцем, так і ми маємо очікувати ознак, що вказують на Друге пришестя Спасителя.

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 8:3–4 і знайти різницю у ставленні декого з нефійців до цих ознак. Запропонуйте студентам розказати, що вони знайшли. (Хоч люди й очікували цих ознак “з палким бажанням”, усе ж серед них існували “великі сумніви й суперечки”).

- Чим саме ситуація, описана в 3 Нефій 8:3–4, схожа на ту, що існує сьогодні у світі?
- Як нам зміцнювати свою віру в Ісуса Христа, навіть якщо багато хто з оточуючих висловлюють свої сумніви?

Запитайте студентів, чи доводилося їм коли-небудь відчутти на собі силу великої бурі, страшного землетрусу чи іншого стихійного лиха. Коли студенти будуть відповідати, запропонуйте їм розказати, що вони відчували під час і після них.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 8:5–7. Нехай клас слідкує і з'ясує, що сталося в 34-му році після народження Ісуса Христа. Потім запропонуйте студентам подумки прочитати 3 Нефій 8:8–18 і дізнатись, що сталося з жителями тих міст. Нехай студенти розкажуть, про що вони дізнались. Нагадайте студентам, що Самуїл Ламанієць пророкував про це (див. Геламан 14:20–27). Наголосіть, що **всі слова пророків здійсняться і що Бог вимагатиме від злочестивих відповіді за їхні вчинки**.

### 3 Нефій 8:19–25

*Темрява покриває землю впродовж трьох днів*

Поясніть: після того як закінчилися бурі та землетруси, упродовж трьох днів землю вкривала темрява. На мить вимкніть у кімнаті світло. Потім спитайте студентів, чи

доводилося їм бувати у цілковито темному приміщенні, наприклад, у печері або приміщенні без вікон.

- Що відчували б ви, перебуваючи в такому місці?

Зазначте: темрява, яка покривала землю впродовж трьох днів, відрізнялася від темряви, що настає, коли ми вимикаємо світло або заходимо у приміщення без вікон. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 8:19–23 і знайти фрази, що описують темряву, в якій опинилися нефійці. (Серед відповідей можуть бути такі: “густа темрява”, “туман темряви”, “не могло бути ніякого світла зовсім” і “зовсім ніякого світла”).

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 8:2–25 і знайти, як вплинула темрява на нефійців, які вижили після руйнувань. Нехай вони розкажуть про те, що знайшли.

### 3 Нефій 9:1–14

*У тій темряві Ісус Христос запрошує людей, які вижили після руйнувань, покаятись і прийти до Нього*

Напишіть на дошці вказані далі запитання. Запропонуйте студентам подумки прочитати 3 Нефій 9:1–12 і знайти відповіді на них.

*Чому сталися такі руйнування?*

*Як Сатана відреагував на ці руйнування?*

*Що з цього ми можемо дізнатися про Сатану і те, як він ставиться до своїх послідовників?*

Прочитайте класу вголос 3 Нефій 9:13–14. Нехай студенти слідкують і знайдуть, до чого запросив Спаситель тих, хто був врятований від знищення. Попросіть студентів уявити собі нефійців, які почули голос Спасителя в цілковитій темряві. Їх було “помилувано, тому що [вони] були більш праведними”, ніж ті, хто був знищений, однак їм все одно необхідно було покаятись і змінитись (див. 3 Нефій 9:13; 10:12).

- Що, на вашу думку, відчули нефійці, почувши це запрошення від Спасителя? Чому?

Запропонуйте комусь із студентів прочитати наведені далі слова старійшини С. Скотта Гроу, сімдесятника:

“Ісус Христос є Великим Цілителем наших душ. ...

Коли ми грішимо, Сатана говорить нам, що все втрачено. На противагу цьому наш Викупитель пропонує спокутування для всіх—немає значення, що саме ми зробили не так. Це стосується і вас, і мене” (“Диво Спокути”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2011, с. 109).

Підтвердіть, що запрошення Спасителя, написане в 3 Нефій 9:13—прийти до Нього і бути зміцненими—поширюється на кожного з нас. Аби Спаситель зміцнив нас, ми повинні прийняти Його запрошення прийти до Нього, покаятись у своїх гріхах і навернутись. Попросіть студентів подумати про ті аспекти їхнього життя, де їм потрібне Спасителеве зміцнення. Після цього запропонуйте їм відповісти на вказане далі запитання у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань:

- Що вам потрібно зробити, аби отримати Спасителеве зміцнення у своєму житті?

### 3 Нефій 9:15–22

*Спаситель проголошує, що Його жертвою виповнився закон Мойсея*

Прочитайте вголос 3 Нефій 9:19. Нехай клас слідкує і знайде, що, за словами Ісуса Христа, Він більше не буде приймати від нефійців. Якщо необхідно, нагадайте студентам, що на той час нефійці жили за законом Мойсея. У рамках закону Мойсея Господь наказав Своему народу приносити в жертву тварин, що було прообразом і символом жертви, яку Спаситель мав принести через Свою Спокуту.

Запропонуйте студентам подумки прочитати 3 Нефій 9:20 і знайти, що, за словами Спасителя, тепер мало приноситися в жертву. Нехай вони розкажуть про те, що знайшли.

- Що, на вашу думку, означає приносити в жертву “скрушене серце і упокорений дух”?
- Які благословення пообіцяв Спаситель тим, хто прийде до Нього зі скрушеним серцем і упокореним духом?

#### Особисті запитання

Особисті запитання допоможуть студентам застосовувати євангельські істини. Однак, зважаючи на характер таких запитань, студентам може бути ніяково відповідати на них вголос. Пропонуючи студентам відповідати на такі запитання письмово, ви тим самим даєте їм можливість відповісти приватно, більш відкрито й щирозсердно. Проте ви повинні застерегти їх, щоб вони не писали про щось конфіденційне, наприклад, про минулі гріхи чи провини.



Поясніть: старійшина Д. Тодд Крістофферсон, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав, як слід розуміти фрази “скрушене серце” і “упокорений дух”. Прочитайте наведену далі цитату і попросіть, щоб студенти послухали, які слова вжив старійшина Крістофферсон, аби допомогти нам зрозуміти ці фрази:



“Ви можете принести Господу в дар своє скрушене серце, тобто серце, яке кається, і свій упокорений, тобто слухняний, дух. У дійсності, ви даруєте себе такими, якими ви є і якими стаєте.

Чи є у вашому житті щось нечисте або негідне? Якщо ви цього позбудетеся, то це й буде даром Спасителеві. Чи є гарна звичка або якість, якої вам слід набути? Якщо ви її набудете і вона стане рисою вашого характеру, то цим ви зробите дар для Господа” (“Ти ж колись, як навернешся”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2004, с. 12).

- Які слова вжив старійшина Крістофферсон, аби допомогти нам зрозуміти фразу “скрушене серце”? (Серце, що кається). Що, на вашу думку, означає мати серце, що кається?
- Яке слово вжив старійшина Крістофферсон, аби допомогти нам зрозуміти фразу “упокорений дух”? (Слухняний). Як би ви охарактеризували людину, яка має слухняний дух?

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 9:21–22 і знайти слова Спасителя, якими Він описує, як нам прийти до Нього. Нехай вони розкажуть, що знайшли. Покажіть фотографію маленької дитини, можливо, когось із вашої сім’ї.

- Як ви уявляєте собі мале дитя, що йде до Спасителя? Як це допомагає вам зрозуміти, як нам слід йти до Спасителя?

Напишіть на дошці такі слова:

*Якщо ми прийдемо до Христа зі скрушеним серцем і упокореним духом, то Він ...*

Попросіть студентів проглянути 3 Нефій 9:13–15, 19–22, щоб визначити, як можна закінчити це речення на дошці. Запропонуйте їм назвати, що вони знайшли. Серед відповідей може бути: Він зцілить нас (див. 3 Нефій 9:13), дасть нам вічне життя (див. 3 Нефій 9:14) і прийме нас (див. 3 Нефій 9:22). Після того як студенти дадуть свої відповіді, закінчіть речення на дошці так: **Якщо ми прийдемо до Христа зі скрушеним серцем і упокореним духом, то Він прийме нас, зцілить нас і дасть нам вічне життя.**

## 3 Нефій 10

*Господь пропонує зібрати Свій народ, як квочка збирає своїх курчат*

Підсумуйте 3 Нефій 10:1–3, пояснивши, що люди, почувши голос Спасителя, були настільки вражені, що на багато годин запала тиша. Потім Він знову заговорив до людей.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 3 Нефій 10:4–6. Зазначте, що в цих віршах Спаситель говорить про дім Ізраїля, Свій завітний народ.

- У чому саме Спасителя можна порівняти з квочкою, яка захищає своїх курчат від небезпеки? Чому Спаситель не зібрав і не захистив усіх з дому Ізраїля? (Вони не прийшли до Нього).
- Що пообіцяв Спаситель тим, хто покається і повернеться до Нього? (Він збере їх, як квочка збирає своїх курчат).

Запропонуйте студентам відповіді на вказане далі запитання у своїх зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань. (Ви можете написати це запитання на дошці або повільно прочитати, щоб студенти змогли записати його).

- Коли ви відчували запрошення Спасителя отримати від Нього живлення й захист?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 10:9–11. Нехай клас слідкує і з’ясує, що сталося після того, як Спаситель говорив до людей. Ви можете завершити своїм свідченням про те, що Спаситель—милосердний до всіх, хто приходить до Нього зі скрушеним серцем і упокореним духом. Ви можете також пояснити, що на наступному уроці студенти обговорять появу Спасителя серед того народу і як Він особисто служив кожному з них.

# 3 Нефій 11:1–17

## Вступ

Після руйнувань і трьох днів темряви, які сигналізували про смерть Спасителя, приблизно 2500 нефійців—чоловіків, жінок та дітей—зібралися навколо храму на землі Щедрій (див. 3 Нефій 17:25). Розмовляючи між собою, вони почули голос Небесного Батька, Який представляв Свого Сина, Ісуса Христа,

Який потім явився. Ісус Христос запропонував людям особисто пересвідчитися, що Він був убитий за гріхи світу. Один за одним люди підходили до Нього і торкалися рани на Його боку та слідів цвяхів на Його руках і ногах.

### Темп проведення уроку

Розподіляйте час кожного уроку так, щоб відводилося достатньо часу для найважливіших питань. Наприклад, в кінці цього уроку у студентів буде нагода свідчити про Ісуса Христа. І хоч решта частин цього уроку є також важливими, усе ж прослідкуйте, щоб залишилося достатньо часу для свідчень.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 11:1–7

#### *Нефійці чують голос Батька, Який повідомляє про явлення Його Сина*

Коли студенти будуть входити в клас, нехай там звучить як фон—тихо, але так, щоб можна було чути,—духовна музика або йде у записі генеральна конференція. Вимкніть запис, коли настане час для вступної молитви і вступної частини уроку. Після молитви запитайте студентів, чи чули вони те, що звучало у записі. (Якщо у вас немає засобів для проведення цієї вправи, можете попросити когось зі студентів тихим голосом читати 3 Нефій 11, коли студенти будуть входити в кімнату. Якщо ви зупинитесь на цьому варіанті, то найкраще дати це завдання за день до уроку, можливо, тому із студентів, хто рано приходить на заняття).

- Що повинна зробити людина, щоб почути тихий голос і зрозуміти сказане ним?
- Яке послання передавала пісня (або звернення на генеральній конференції чи уривок з Писань), яка звучала, коли ви входили сьогодні у класну кімнату?
- Було легко чи складно почути і зрозуміти ті слова, коли кожний входив у клас? Чому?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 11:1–3. Нехай клас слідує і знайде, що було важко зрозуміти нефійцям.

- Як цей голос було описано в 3 Нефій 11:3? (Ви можете запропонувати студентам позначити цей опис голосу в їхніх примірниках Писань).
- Як подіяв цей голос на тих, хто почув його?

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 11:4–7 і знайти, що інакше зробили нефійці для того, щоб зрозуміти голос, коли почули його втретє.

- Що нефійці зробили інакше, коли почули голос втретє?
- Беручи до уваги прочитане вами в 3 Нефій 11:7, скажіть, чий голос почули люди? (Вони почули голос Небесного Батька, Який представляв Свого Сина, Ісуса Христа).

Можете попросити студентів прочитати Геламан 5:30 і знайти, як ще описано голос Господа.

- Чим голос, почутий нефійцями, схожий на підказки, які ми отримуємо від Святого Духа? (Студенти можуть висловити свої думки різними словами, однак вони мають визначити таку істину: **Святий Дух часто говорить до нас через наші почуття**).
- Чому важливо звертати увагу на натхнення, яке ми отримуємо від Господа через Святого Духа?

Запропонуйте студентам розповісти про випадки, коли вони відчували, як натхнення від Святого Духа приходило в їхній розум чи серце. Попросіть їх розказати, що вони відчували. Ви також можете поділитися власним досвідом.

Запропонуйте студентам прочитати наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, про те, що нам потрібно робити, аби почути і зрозуміти голос Господа через Святого Духа:



“Дух не привертає нашої уваги криком. Він ніколи не тисне міцно нашу руку. Дух нашіптує. Він торкається настільки лагідно, що насправді ми його можемо зовсім і не відчувати, якщо заклопотані своїми справами.

Іноді Дух буде доволі настійливим або буде достатньо часто привертати до Себе нашу увагу; але з власного досвіду знаю, що у більшості випадків, якщо ми проігноруємо ці ледь відчутні почуття, якщо ми не прислухаємося до них, Дух буде віддалятися від нас і чекати, поки ми не почнемо прагнути й прислухатися до них, виявляючи це у своїй поведінці й словах” (“How Does the Spirit Speak to Us?” *New Era*, Feb. 2010, 3).

- Про які принципи ми можемо дізнатися з 3 Нефій 11:1–7 і від президента Пекера? (Студенти можуть дати багато різних відповідей, однак прослідкуйте, щоб вони визначили таку істину: **Навчаючись прислухатися до голосу Господа через Святого Духа, ми будемо здатні розуміти те, що Він повідомляє нам**).
- Що допомагає вам підготувати свій розум і серце, щоб почути та зрозуміти нашіптування Святого Духа?

### 3 Нефій 11:8–17

*Ісус Христос являється нефійцям і пропонує, щоб вони—одне за одним—доторкнулися до слідів від ран на Його руках, ногах і боці*

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 11:8–10. Попросіть клас слідкувати і уявити, як це було б—знаходитися серед нефійців у цей час. Покажіть ілюстрацію “Ісус навчає у Західній півкулі” (62380 192; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 82), і спитайте:

- Які думки й почуття, на ваш погляд, були б у вас, якби ви знаходилися серед нефійців, коли Спаситель явився до них?

Нагадайте студентам про темряву й руйнування, які саме перед явленням Спасителя пережили нефійці. Потім попросіть когось із студентів прочитати вголос наведені далі слова старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, про важливість явлення Спасителя серед нефійців:



“Те явлення і те проголошення були кульмінаційною точкою, найвищим моментом в усій історії у Книзі Мормона. Це було тим виявленням і тією постановою, які вплинули на кожного нефійського пророка і які надихали кожного з них упродовж попередніх шестисот років, не кажучи вже про їхніх ізраїльських та яредійських прабатьків за тисячі років до цього.

Кожний говорив про Нього, співав про Нього, мріяв про Нього і молився про Його явлення,—і ось нарешті Він постав перед ними. Це день з усіх днів! Бог, Який змінив кожну темну ніч на ранкове світло, прийшов” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 250–251).

Поясніть класу, що в наступній частині уроку вони матимуть можливість самостійно подумати про явлення Спасителя. До уроку підготуйте для кожного студента вказані далі настанови та запитання як роздатковий матеріал (або напишіть їх на дошці чи плакаті). Дайте студентам достатньо часу, щоб вони прочитали 3 Нефій 11:11–17 і виконали настанови, вказані в роздатковому матеріалі. Попросіть їх під час читання з уважністю поміркувати над значенням цих віршів.

1. Подумки прочитайте 3 Нефій 11:11–12. Знайдіть, що Ісус Христос хотів, щоб люди знали про Нього і про те, що Він зробив під час Свого служіння на землі. Поміркуйте над такими запитаннями:
  - Яке із тверджень Спасителя в 3 Нефій 11:11 значить для вас найбільше? Чому?
  - Що мав на увазі Спаситель, сказавши: “Я випив з тієї гіркої чаші, яку батько дав Мені”? Чому важливо знати, що Ісус Христос завжди підкорявся волі Небесного Батька?
2. Прочитайте 3 Нефій 11:13–15 і подумайте над такими запитаннями:
  - Що Спаситель запропонував зробити нефійцям? Про що Він хотів, аби вони дізналися завдяки цьому?



- Люди підходили до Спасителя “один за одним, доки вони всі не підійшли” (3 Нефій 11:15). Беручи до уваги, що там у натовпі було майже 2500 людей (див. 3 Нефій 17:25), чого це нас навчає про почуття Спасителя до кожного з нас?
3. У своєму зошиті для класних занять або щоденнику для вивчення Писань дайте відповідь на такі запитання:
- Чому, на вашу думку, Господь хотів, щоб люди побачили і доторкнулися до Нього “один за одним”?
  - Що, на вашу думку, ви б відчували, якби мали можливість торкнутися ран, які Спаситель отримав, спокутуючи ваші гріхи?
4. Можете написати у своїх примірниках Писань на полях біля 3 Нефій 11:11–15 вказану далі істину. **Ісус Христос пропонує мені отримати особисте свідчення про те, що Він—мій Спаситель.** Дайте відповідь на вказані далі запитання у своїх зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань:
- Що з вашого досвіду дало вам здобути власне свідчення про те, що Ісус Христос є вашим Спасителем?
  - Як ви вважаєте, що Спаситель хотів би, щоб ви робили для зміцнення свідчення про Нього?
  - Коли ви відчували, що Спаситель знає вас індивідуально і благословив вас особисто?

Дайте студентам достатньо часу для виконання цього завдання, а потім попросіть когось із них прочитати вголос 3 Нефій 11:16–17. Нехай клас слідує і знайде, що зробили люди після отримання такого особистого досвіду зі Спасителем. Ви можете пояснити, що слово *осанна* у перекладі з гебрійської мови означає “спаси нас” або “будь ласка, спаси нас” і вживається у Писаннях як вигук для виявлення подяки і благання (див. Bible Dictionary, “Noshanna”; Путівник по Писаннях, “Осанна”, scriptures.lds.org).

- Як ви вважаєте, чому люди вигукнули “Осанна!” після набуття власного досвіду зі Спасителем?

Запропонуйте студентам ще уважніше дослідити 3 Нефій 11:15. Попросіть їх з’ясувати, що зробили люди після того, як побачили Спасителеві рани й торкнулися їх. (Люди свідчили про те, що Він—Ісус Христос).

- А нам необхідно бачити рани Спасителя і торкнутися їх, аби знати, що Він живий? (Див. Мороній 10:5). Як ми можемо отримати свідчення про Ісуса Христа?
- Як ми можемо застосувати до себе 3 Нефій 11:15? Що кожний з нас повинен зробити після того, як ми отримали свідчення про Ісуса Христа? (**Коли ми отримуємо особисте свідчення про Ісуса Христа, то це наша відповідальність—свідчити про Нього**).

Завершіть урок, запропонувавши студентам розказати про час, коли вони ділилися з іншими свідченням про Ісуса Христа. Якщо дозволяє час, попросіть всіх бажаючих поділитися коротким свідченням про Спасителя і, можливо, про те, що вони зробили для отримання свого свідчення. Якщо дозволяє час, ви також можете запропонувати їм прочитати дещо з написаного ними або тим, що вони відчували, вивчаючи сьогодні 3 Нефій 11.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 3 Нефій 11:3. “Тихий голос”

Президент Бойд К. Пекер, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, пояснював, як голос Святого Духа діє в нашому розумі й серці:

“Голос Духа приходиться як *відчуття*, а не як звук. Ви навчитеся, як навчився і я, “прислухатись”, бо той голос радше *відчувається*, аніж *чується*. ...

Дар Святого Духа з вашого дозволу буде вести й захищати вас і навіть виправляти ваші дії. Саме голос Духа приходиться у розум у вигляді думки або у вигляді відчуття, вкладеного у ваше серце. ...

Ніхто не сподівається, що ви проживете життя, не припустившись жодної помилки, але якщо ви будете на порозі великої помилки, то обов’язково отримаєте застереження від Святого Духа” (“Порада молодим”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, сс. 17–18).

# Програма домашнього навчання

## 3 Нефій 1–11:17 (Блок 24)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи 3 Нефій 1–11:17 (блок 24), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (3 Нефій 1)

Студенти, вивчаючи, як вивопнилися пророцтва Самуїла Ламанійця стосовно народження Ісуса Христа, дізнались, що Господь виконає всі слова, які Він передав через Своїх пророків. З прикладу тих, хто були вірними навіть коли невірною намірялися знищити їх, студенти дізнались, що, зустрічаючись із брехнею Сатани, ми можемо вибрати вірити в Ісуса Христа й залишитися вірними. Бунт декого з ламанійської молоді показав студентам, що коли ми піддаємося спокусі, наш приклад може негативно позначитися на вірі й праведності інших.

#### День 2 (3 Нефій 2–5)

Дізнаючись, що серед людей ставало все менше праведності, студенти помітили, що коли ми забуваємо попередній духовний досвід, то стаємо більш вразливими для спокус і обманів Сатани. Аналізуючи брехливий лист Гіддіангія до Лахонеуса, студенти довідались, що Сатана та його послідовники часто вдаються до лестощів, неправдивих обіцянь та погроз, щоб ввести людей в оману. Студенти дізнались з прикладу нефійців і ламанійців, які успішно захищалися від Гадіантонових розбійників, що коли ми підготовлені духовно і матеріально, то Господь зміцнить нас, щоб пройти труднощі. Читаючи про те, як Нефій прославляв Господа за їх визволення, студенти дізнались, що визнання доброти й милості Бога у нашому визволенні від труднощів допомагає нам залишатися покірними. Зусилля нефійців проповідувати євангелію і проголошення Мормона про його обов'язок проілюстрували нам, що, як учні Ісуса Христа, ми маємо обов'язок навчати інших про шлях, що веде до вічного життя.

#### День 3 (3 Нефій 6–10)

Читаючи про те, як нефійці і ламанійці знову стали злочестивими, студенти довідались, що коли ми гордовиті, то даємо Сатані більше сили спокушати нас і підштовхувати до того, щоб ми більше грішили. Але праведний приклад декого з людей продемонстрував, що ми можемо вибрати залишатися смиренними і вірними, незалежно від обставин. Після розпуску нефійського уряду, ті, хто пішли

за Нефієм, продемонстрували, що якщо ми покаємося і будемо йти за Господніми слугами, то будемо відчувати вплив Святого Духа в нашому житті. Після жадливого знущання усі люди по всій тій землі почули голос Ісуса Христа, Який проголосив у темноті, що якщо вони прийдуть до Нього із скрушеним серцем і упокореним духом, Він зцілить нас і дасть нам вічне життя.

#### День 4 (3 Нефій 11:1–17)

Читаючи, як Батько сповістив про Ісуса Христа, студенти довідались, що Святий Дух часто говорить до нас через наші почуття. Вони також дізнались, що, навчившись слухати голос Господа через Святого Духа, ми зможемо розуміти, що Він передає нам. Із розповіді про початок служіння Спасителя серед нефійців студенти дізнались, що Ісус Христос запрошує усіх нас отримати особисте свідчення про те, що Він—наш Спаситель і що, отримавши це свідчення, ми маємо відповідальність свідчити про Нього.

### Вступ

На цьому уроці з допомогою вправи для 3 Нефій 1–7 можна наголосити на деяких ученнях і принципах, які допоможуть студентам краще зрозуміти, що означає бути наверненими до євангелії Ісуса Христа. Навчальні вправи для 3 Нефій 8–10 підготують студентів до роздумів над своїм свідченням про Спасителя, коли вони будуть вивчати про Його явлення серед нащадків Легія, описане в 3 Нефій 11.

### Рекомендації для навчання

#### 3 Нефій 1–7

*Ознаки й чудеса вказують на народження Ісуса Христа; народ ходить по колу "праведність—злочестивість", у той час уряд терпить крах*

Намалюйте на дошці лінію, на зразок показаної нижче:



Запитайте: Виходячи з вивченого на минулому тижні, як може відобразити ця лінія стан нефійців, описаний в 3 Нефій 1–7? (Ви можете запропонувати студентам проглянути стислий зміст розділів 3 Нефій 1–7, щоб пригадати, як змінювалися нефійці, стаючи то праведними, то неправедними з 1 р. від Р.Х. до 33 р. від Р.Х.).



Щоб допомогти студентам подумати, чого може нас навчити написано в 3 Нефій 1–7 про те, як стати справжніми наверненими до Ісуса Христа та Його євангелії, попросіть когось зі студентів прочитати вголос наведені далі слова президента Меріона Дж. Ромні, з Першого Президентства. (Якщо можливо, зробіть копії цієї цитати для кожного студента і попросіть їх підкреслити фрази або слова, які, на їхню думку, якнайкраще описують навернену людину).

“Навернення—це духовна і моральна зміна. *Навернення* означає прийняти Ісуса та Його вчення не тільки розумом, але й мати мотивуючу віру в Нього та Його євангелію. ... В людині, яка справді є повністю наверненою, бажання, що суперечать євангелії Ісуса Христа, дійсно померли. На зміну їм прийшла любов до Бога з непохитною і всеосяжною рішучістю виконувати Його заповіді” (в Conference Report, Guatemala Area Conference 1977, 8).

Запитайте: Якими фразами або словами, на вашу думку, найкраще описано навернену людину?

Намалюйте на дошці таблицю за вказаним далі зразком або підготуйте її для студентів у вигляді роздаткового матеріалу:

	Вірування й дії, що ведуть до навернення	Вірування й дії, що послаблюють навернення
3 Нефій 1:15—23, 27—30		
3 Нефій 2:1–3; 3:1–10		
3 Нефій 4:7–12, 30–33		
3 Нефій 6:13–18; 7:1–5		
3 Нефій 7:15–22		

Призначте кожному студенту по одному з уривків з Писань, указаних в цій таблиці. Дайте членам класу час, щоб вони знайшли у призначених їм уривках вірування й дії, які або ведуть до навернення, або послаблюють його. Багато з принципів, які можуть знайти студенти, знаходяться у розділі “Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання” для днів 1–3 на початку цього уроку. Коли студенти будуть називати, що вони знайшли, записуйте їхні відповіді на дошці або запропонуйте їм написати їх на своєму роздатковому матеріалі. Допоможіть студентам застосувати знайдені ними принципи, поставивши запитання, на зразок наведених далі, стосовно однієї чи двох істин, визначених студентами:

- Як ви або хтось із ваших знайомих жили відповідно до цієї істини або застосовували цей принцип?
- Беручи до уваги істину, яку ви знайшли в цьому уривку, яку пораду ви б дали, щоб допомогти комусь бути більш наверненим або духовно стійким?

### 3 Нефій 8–11:17

**Великі руйнування і суцільна темрява сигналізують про смерть Ісуса Христа; після Свого Воскресіння Він являється до нащадків Легія**

Запропонуйте студентам підсумувати події, описані в 3 Нефій 8, і поділитися з класом будь-яким почуттям чи враженням, що виникали в них під час вивчення цього розділу впродовж минулого тижня. Попросіть когось зі студентів прочитати 3 Нефій 8:20–23. Запропонуйте класу пояснити, чому ознака, про яку написано в цих віршах, є підхожою, щоб вказати на смерть Ісуса Христа. Аби наголосити на тому, в якій темряві опинилися нефійці, ви можете провести таку вправу:

Дайте кожному студенту ліхтарик і вимкніть світло у кімнаті. (Якщо у вас немає достатньої кількості ліхтариків, нехай буде один ліхтарик на кілька студентів). Нехай студенти включають свої ліхтарики, а ви запросіть кількох з них по черзі прочитати вголос 3 Нефій 9:13–20. Попросіть клас слідувати і знайти істини, які люди дізналися про Ісуса Христа, коли опинилися в темряві після його смерті. Знову включіть світло і напишіть на дошці істини, які вдалося визначити студентам. Наголосіть на таких принципах: **Ісус Христос—це світло і життя світу. Якщо ми прийдемо до Ісуса Христа зі скрушеним серцем і упокореним духом, Він прийме нас, зцілить і дасть нам вічне життя.**

Підсумуйте 3 Нефій 11:1–7, пояснивши, що люди, які вижили після руйнувань, зібралися біля храму на землі Щедрій.

Покажіть ілюстрацію “Ісус навчає у Західній півкулі” (62380 192; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 82) або “Ісус зцілює нефійців” (Альбом “Євангелія в мистецтві”, № 83). Запропонуйте студентам уявити те, про що ви будете читати їм в 3 Нефій 11:8–17. Час від часу при читанні робіть паузу і запропонуйте студентам поділитися їхніми почуттями, коли вони уявляють собі, що відбувалося, особливо те, що відчували нефійці, коли вони “один за одним” підходили до Спасителя, як це описано в 3 Нефій 11:15.

Прочитавши 3 Нефій 11:8–17, поставте студентам вказані далі запитання. Порадьте їм кілька секунд тихенько поміркувати, а потім вже відповідати на запитання. (Прослідкуйте, щоб у студентів залишалось достатньо часу, щоб відповісти на ці запитання, і вони не поспішали, обдумуючи відповіді і ділячись своїми почуттями та свідченнями).

- Якби ви були серед нефійців і мали нагоду доторкнутися до ран Спасителя, то що б ви сказали Йому?
- Коли Ісус Христос назвав Себе нефійцем, чому, на вашу думку, важливо, що Він звернув їхню увагу на те, що Йому довелося випити “гірку чашу”? (3 Нефій 11:11).
- Що є цією “гіркою чашею”, про яку казав Ісус Христос? (Див. УЗ 19:16–19).

Поділіться своїм свідченням про Спасителя і світло, яке прийшло у ваше життя, коли ви пішли за Ним. (Ви також можете запропонувати студентам запам’ятати почуття, які у них виникли під час цього уроку, і вдома записати їх у свої особисті щоденники).



**Наступний блок (3 Нефій 11:18–16:20)**

Запропонуйте студентам, щоб вони, вивчаючи наступний блок, поміркували над такими запитаннями: Чи вважаю я когось своїм ворогом? Якщо так, то як я ставлюсь до цих

людей? Які чесноти, як вважає Бог, є важливими у моєму житті? Чи припустимо судити інших людей? Студенти можуть знайти відповіді на ці запитання, коли будуть вивчати слова Спасителя у блоці 25.

# 3 Нефій 11:18–41

## Вступ

Після того, як нефійці підійшли до Спасителя й доторкнулися до слідів від ран на Його руках, ногах і боці, Господь дав Нефію та іншим владу христити й виконувати інші функції священства. Спаситель також

застеріг людей, щоб вони уникали суперечок, і пообіцяв тим, хто живе за Його вченням, що вони успадкують Боже царство.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 11:18–27

#### *Ісус Христос дає Нефію та іншим владу христити*

Ще до початку уроку напишіть на дошці наступні запитання: *Хто може мене христити? Як виконується хрищення?*

Якщо серед ваших студентів є один чи два, які недавно приєдналися до Церкви, ви можете розпочати цей урок, попросивши їх поділитися якимось досвідом, який вони отримали дізнаючись про Церкву. Запитайте їх, чи замислювалися вони над відповіддю на два запитання, які написані на дошці, коли вирішували бути охрищеними.

Також ви можете розпочати цей урок, запропонувавши студентам уявити, що хтось із їхніх друзів недавно вирішив приєднатися до Церкви і поставив їм запитання, що написані на дошці. Попросіть студентів пояснити, як би вони відповіли на ці запитання. Або ви можете запропонувати двом студентам розіграти сценку, в якій би член Церкви та його чи її друг обговорювали ці питання.

Нагадайте студентам, що на попередньому уроці вони дізналися про явлення Ісуса Христа групі нефійців. Ісус Христос запропонував їм пересвідчитися в Його Воскресінні й божественності, доторкнувшись до слідів від ран на Його руках, ногах і боці. Поясніть, що відразу ж після цього Спаситель навчав людей Своему вченню, яке полягає в тому, що слід вірити в Нього, бути охрищеними й отримати Святого Духа.

Запропонуйте комусь зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 11:18–22. Нехай клас слідкує і знайде відповідь на запитання *Хто може мене христити?* Попросіть когось зі студентів написати відповіді на дошці під цим запитанням. Хоч студенти можуть сформулювати відповідь різними словами, однак вони мають визначити таку істину: **Хрищення може виконати особа, яка має належну владу.** (Якщо ця думка ще не була написана на дошці, ви можете додати її до списку відповідей).

Аби допомогти студентам глибше зрозуміти цю істину, ви можете стисло пояснити, що хрищення може бути виконане лише особою, яка має чин священника в Аароновому священстві (див. УЗ 20:46) або тим, хто має дане йому Мелхиседекове священство (див. УЗ 20:38–39; 107:10–11). До того ж, ця особа повинна діяти під керівництвом провідника священства, який має ключі священства, необхідні для повноважного виконання цього обряду (наприклад, єпископа, президента філії або президента місії).

- Чому, на вашу думку, Господь вимагає, щоб обряд хрищення був виконаний уповноваженим носієм священства?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 11:23–27. Попросіть решту студентів слідкувати за текстом і намагатися знайти відповідь на запитання *Як виконується хрищення?* Нехай хтось із студентів напише їхні відповіді на дошці під цим запитанням.

- Що відбувається під час хрищення, якщо слова обряду не були сказані правильно або якщо людина, яку охрищують, не була повністю занурена у воду? (Обряд виконують знову). Про яку істину ми можемо дізнатися завдяки цьому? (Хоч студенти можуть сформулювати відповідь різними словами, однак вони мають визначити таку істину: **Хрищення повинно бути виконане так, як це встановив Господь.** Ви можете написати це твердження на дошці).

### Адаптуйте урок

Багато уроків у цьому посібнику починаються пропозицією провести вправу або поставити запитання, які призначені, щоб підготувати студентів до вивчення Писань. Ці пропозиції можуть бути адаптовані відповідно до потреб та обставин студентів.

- Як ви вважаєте, чому важливо, щоб хрищення виконувалися саме так, як це було встановлено Господом?

Аби допомогти студентам відчути важливість істин, які ви обговорювали під час вивчення 3 Нефій 11:18–27, ви можете поставити деякі з вказаних далі запитань:

- Що ви відчували, коли вас христили? Що для вас означає знання, що ви були охрищені особою, яка має належну владу і діє у спосіб, установлений Господом?
- Чи були ви недавно присутні на хрищенні? Що ви відчували?

Якщо хтось із ваших студентів має чин священника в Аароновому священстві, запитайте:

- Як знання, що ви маєте владу христити, впливає на вас? (Ви можете дізнатися, чи є серед студентів вашого класу ті, хто вже мав нагоду охристити когось. Якщо такі є, попросіть їх поділитися, що вони відчували і чого навчилися завдяки цьому).

Ви також можете поділитися своїм досвідом та почуттями стосовно священного обряду хрищення.

### 3 Нефій 11:28–30

#### *Ісус Христос застерігає, що сперечання є від диявола*

Напишіть на дошці слово *сперечання*.

- Що таке сперечання? (Спір, сутичка або диспут).

Запропонуйте студентам стисло перелічити в зошитах для класних занять або в щоденниках для вивчення Писань деякі із ситуацій або заходів, під час яких може виникнути сперечання. Дайте студентам для виконання цього завдання достатньо часу, а потім попросіть когось із них прочитати вголос 3 Нефій 11:28–30. Нехай клас слідкує і визначить, з приводу чого сперечалися нефійці.

- Стосовно чого безсумнівно дискутували деякі нефійці? (Обряду хрищення [див. також 3 Нефій 11:22] і вчення Христа).
- Від кого, відповідно до 3 Нефій 11:29, приходить дух сперечання? (Напишіть на дошці таку істину: **Дух сперечання не від Бога, а від диявола**. Ви можете запропонувати, щоб студенти позначили цю істину в 3 Нефій 11:29).
- Як ви вважаєте, чому важливо уникати сперечань, коли ми обговорюємо євангелію з іншими? Чому суперечка є неправильним шляхом для навчання євангелії? (Студенти можуть дати різні відповіді, але переконайтеся, чи розуміють вони, що коли ми сперечаємося або споримо з іншими стосовно євангелії, Святий Дух не буде присутній, щоб допомогти нам навчати або свідчити про істину в серцях тих, кого ми навчаємо).

Щоб підкреслити важливий наслідок, до якого призводить сперечання, напишіть на дошці наведені далі слова президента Джеймса Е. Фауста, з Першого Президентства. Ви можете запропонувати студентам написати їх у своїх примірниках Писань на полях біля 3 Нефій 11:29. (Ці слова знаходяться в статті “What I Want My Son to Know before He Leaves on His Mission,” *Ensign*, May 1996, 41).

*“У разі виникнення суперечки Дух Господа віддаляється, незалежно від того, хто винний” (президент Джеймс Е. Фауст).*

- Коли ви відчували, що Дух Господа віддалився через суперечку? Як ви дізнались, що Дух віддалився?

Зверніть увагу присутніх на слова Спасителя стосовно сперечань в 3 Нефій 11:30: “Моє вчення в тому, щоб з цим було покінчено”.

- Як нам “покінчити” із сперечаннями і спорами? (Серед відповідей можуть бути такі: Ми можемо прагнути бути миротворцями [див. 3 Нефій 12:9]. Ми можемо молитися про мудрість і терпіння, щоб припинити сперечання. Ми можемо старатися уникати ситуацій, в яких можемо спокуситися на суперечку з іншими).
- Коли ви відчували себе благословенними за свої зусилля уникнути або припинити сперечання?
- Як пам’ятання про вчення Спасителя в 3 Нефій 11:29–30 допоможе вам, коли ви опинитесь в ситуації, де відбувається або може виникнути сперечання?

Ви можете розказати про випадки зі свого життя, коли ви відчули благословення за свої зусилля уникнути чи припинити сперечання. Щоб заохотити студентів застосувати вивчене з 3 Нефій 11:28–30, запропонуйте їм прочитати складений ними перелік ситуацій або заходів, під час яких у них може виникнути бажання сперечатися. Запропонуйте їм поставити перед собою мету: старатися уникати або припиняти сперечання під час ситуації або заходу з указаних в їхньому списку. Нехай вони запишуть цю свою мету і напишуть, як будуть її досягати.

### 3 Нефій 11:31–41

#### *Ісус Христос проголошує Своє вчення*

Щоб підготувати студентів до вивчення 3 Нефій 11:31–41, напишіть на дошці наступне:

Дія  $\longrightarrow$  Наслідок

Запропонуйте студентам, щоб вони стисло розказали одне одному, що із зробленого ними в останній час дало позитивний наслідок, і пояснити, що це був за наслідок. Ви також можете попросити їх розповісти про те, що вони зробили або бачили, що призвело до негативного наслідку. (Застережіть студентів, щоб вони не розповідали того, що може бути недоречним або надто особистим).

Прочитайте класу вголос 3 Нефій 11:31. Поясніть, що в решті розділу 3 Нефій 11 міститься вчення Ісуса Христа, яке Він проголосив народу Нефія. У цьому розділі також сказано про наслідки прийняття або відкидання Його вчення.

Напишіть на дошці вказані далі посилання на Писання: *3 Нефій 11:32–34; 3 Нефій 11:35–36; 3 Нефій 11:37–38; 3 Нефій 11:39–40*. Розділіть студентів на пари і дайте кожній парі завдання опрацювати один із вказаних уривків з Писань. Попросіть їх визначити, про які дії і наслідки навчав Ісус Христос. (Ви можете запропонувати, щоб студенти порівняли ці вчення з четвертим уложенням віри).

Дайте студентам достатньо часу для виконання цього завдання, а потім попросіть кількох з них назвати дії і наслідки, які вони визначили у призначених їм уривках. Попросіть їх написати свої відповіді на дошці під написами *Дія* або *Наслідок*. Коли студенти будуть називати знайдене в кожному уривку, ставте їм відповідні запитання, вказані далі:

Запитання для пар, яким призначено опрацювати 3 Нефій 11:32–34:

- Як Святий Дух допомагає нам вірити в Ісуса Христа і Небесного Батька? (**Святий Дух свідчить про Небесного Батька і Ісуса Христа**). Коли Святий Дух свідчив вам про реальність і любов Небесного Батька і Ісуса Христа?

Запитання для пар, яким призначено опрацювати 3 Нефій 11:35–36:

- Як, згідно з цими віршами, наш вибір вірити в Небесного Батька і Ісуса Христа допомагає в нашому житті відчувати вплив Святого Духа?

Запитання для пар, яким призначено опрацювати 3 Нефій 11:37–38:

- Що спільного ви знайшли між 3 Нефій 11:37 і 3 Нефій 11:38?
- Які хороші риси має мале дитя? Чому, на вашу думку, важливо “стати як мале дитя”?

Запитання для пар, яким призначено опрацювати 3 Нефій 11:39–40:

- Як Спасителеві вчення у цих віршах наголошують на важливості нашого вибору підкоритися або не підкоритися Його вченню?

Попросіть студентів назвати основні дії, які, як навчав Ісус Христос, ми повинні зробити, щоб увійти в небесне царство. Студенти можуть сформулювати відповідь різними словами, однак вони мають визначити таку істину: **Щоб увійти в небесне царство, ми повинні покаятися, повірити в Ісуса Христа, бути охрищеними й отримати Святого Духа**. Ви можете завершити урок своїм свідченням про цю істину. Закличте студентів жити відповідно до вчення Ісуса Христа, щоб вони могли успадкувати Боже царство. Ви також можете нагадати їм, щоб вони працювали над досягненням своєї мети—уникати сперечань і припиняти їх.

# 3 Нефій 12

## Вступ

Ісус Христос навчав нефійців, як отримати благословення Його євангелії, та наставляв їх, щоб вони мали добрий вплив на людей. Він проголосив, що Він

виконав закон Мойсея, і Він дав людям вищий закон, щоб підготувати їх, аби вони стали схожими на Нього і на нашого Небесного Батька.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 12:1–12

*Ісус Христос навчає натовп людей про благословення, які ми отримуємо, живучи за Його євангелією*

Ще до початку уроку напишіть на дошці наступні запитання:

*Чи очікує від нас досконалості Небесний Батько?*

*Чи нам необхідно стати досконалими в цьому житті, щоб увійти в цілестіальне царство?*

*Ми зможемо коли-небудь стати досконалими?*

На початку уроку запропонуйте студентам поміркувати над цими запитаннями. Попросіть їх думати про них упродовж уроку.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 12:48. Зазначте, що це вірш для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок таким чином, щоб його можна було легко знаходити.

Попросіть когось із студентів прочитати вказане далі висловлювання старійшини Рас-села М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів про заповідь бути досконалими:



“Нам не слід засмучуватися через те, що зараз наші щирі намагання стати досконалими здаються такими непосильними [важкими] і нескінченними. Набуття досконалості—це процес. Вона може прийти в повноті тільки після Воскресіння і тільки через Господа. Він чекає всіх, хто любить Його і виконує Його заповіді” (“Perfection Pending,” *Ensign*, Nov. 1995, 88).

- Чому, на вашу думку, досконалисть може прийти “тільки через Господа”?


Поверніться знову до трьох запитань, якими ви розпочали урок. Запитайте студентів, чи можуть вони змінити свої відповіді на ці запитання, прочитавши 3 Нефій 12:48 і прослухавши пояснення старійшини Нельсона. Допоможіть студентам зрозуміти, що Небесний Батько не очікує від нас, що ми станемо досконалими в нашому земному житті, але якщо ми старанно докладаємо зусиль, щоб виконувати заповіді, і якщо ми покладаємося на Спокуту, то зрештою зможемо стати досконалими.

Напишіть на дошці слово *благословенні*. Запропонуйте студентам подумки прочитати 3 Нефій 12:1–12 і знайти, які риси заохочує Спаситель нас розвинути і які благословення Він за це обіцяє.

- Які благословення прийшли у ваше життя завдяки життю за вченнями Ісуса Христа, про які сказано в 3 Нефій 12:1–12?

Зверніть увагу присутніх на те, скільки разів слово *благословенні* з’являється у цих віршах. Свідчіть, як ви благословлялися за те, що жили за вченнями Спасителя.

Попросіть студентів написати у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань про якесь із описаних в 3 Нефій 12:1–12 благословень, яке вони хочуть отримати. Нехай вони напишуть, яку рису їм слід розвинути в собі, щоб отримати це благословення. Потім попросіть їх написати, що б вони хотіли зробити, аби розвинути цю рису. Попросіть кількох студентів прочитати, що вони написали і чому.

 **3 Нефій 12:48** є віршем для опанування. Зверніться до ідеї для навчання у кінці цього уроку, щоб допомогти студентам в опануванні цього вірша.

### 3 Нефій 12:13–16

#### *Спаситель закликає натовп людей бути праведним прикладом для світу*

Покажіть сільницю з насипаною в неї сіллю. Попросіть клас сказати, чим корисна сіль. Коли студенти будуть відповідати, переконайтеся, що вони чітко розуміють, що сіль надає смаку їжі і що вона є консервантом, який використовують, щоб запобігти псуванню їжі. Ви також можете пояснити, що за законом Мойсея священикам було наказано приносити й сіль з їхніми жертвоприношеннями (див. Левит 2:13). Таким чином, сіль була символом завіту між Господом і Його народом.

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 12:13 і визначити, кого Спаситель порівняв із сіллю. Коли студенти будуть відповідати, поясніть, що Спаситель мав на увазі не тільки натовп біля храму того дня, але й усіх тих, хто охрився в Його Церкві і живе за Його євангелією.

- Як саме можемо ми, послідовники Ісуса Христа, бути подібними до солі? (Ми маємо допомогти зберегти або спасти людей і покращити світ, по-доброму впливаючи на інших).
- Що, на вашу думку, означає для солі втратити свій смак?

Коли студенти будуть обговорювати це питання, ви можете прочитати наведені далі слова старійшини Карлоса Е. Есейя, сімдесятника:

“Сіль не втратить свою солоність з часом. Солоність втрачається через змішування і забруднення. ... Так би мовити, прийнятний смак і позитивні якості залишають людину, коли вона забруднює свій розум нечистими думками, опаганює свої уста, кажучи те, що не є істиною, і неправильно використовує свої сили, щоб чинити злі справи” (“Salt of the Earth: Savor of Men and Saviors of Men,” *Ensign*, May 1980, 42).

- Чому ми повинні бути чистими, аби по-доброму впливати на інших людей?

Поясніть: Спаситель використав ще й інший символ, щоб навчати, як завітні члени Його Церкви повинні по-доброму впливати на інших людей. Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 12:14–16. Нехай клас слідкує і знайде, як Спаситель використав світло, щоб навчати про роль Свого завітного народу у світі. Перед тим, як студент почне читати, ви можете пояснити, що в цьому контексті посудина—це якась корзина.

- Як можуть члени Церкви бути світлом для інших? Що, на вашу думку, означає дати нашому світлу сяяти? (Коли студенти будуть відповідати на ці запитання, допоможіть їм побачити, як їхній приклад праведного життя може допомогти іншим людям).
- Як можуть деякі члени Церкви ховати своє світло?
- Чому Спаситель, відповідно до 3 Нефій 12:16, хоче, аби наше світло сяяло? (**Коли ми подаємо праведний приклад, ми можемо допомогти іншим прославити Небесного Батька.** Ви можете запропонувати, щоб студенти написали цей принцип власними словами у своїх примірниках Писань).
- Чий праведний приклад допоміг вам більше наблизитися до Небесного Батька і зміцнив ваше бажання жити за євангелією?

Запропонуйте студентам подумати про те, який приклад вони подають оточуючим їх. Попросіть їх поміркувати, як вони можуть більше допомогти іншим людям поглибити їхню любов до Небесного Батька і зміцнити їхнє бажання слухатися Його.

### 3 Нефій 12:17–48

#### *Ісус Христос навчає натовп людей вищому закону, який допоможе їм стати схожими на Нього і Небесного Батька*

Поясніть, що Спаситель продовжував навчати нефійців, як прийти до Нього і увійти у небесне царство. Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 12:19–20. Нехай клас слідкує і знайде слово, яке з'являється багато разів у цих віршах.

- Яке важливе слово тричі вживає Спаситель у Своему запрошенні прийти до Нього? (Заповіді).

Поясніть, що в 3 Нефій 12:21–47 вміщено кілька особливих заповідей, які Спаситель дав, щоб допомогти нам прийти до Нього й стати подібними до Нього. Навчаючи про ці заповіді нефійців, Він спочатку називав заповіді, які входили в закон Мойсея, а



потім навчав вищому закону. Він говорив про традиційне розуміння закону Мойсея, коли вживав такі фрази, як “це було сказано тими, що з давнини” і “написано”. Коли ж Він казав: “Але кажу Я вам”, Він казав про те, як Він хоче, щоб ми виконували цю заповідь сьогодні.

Щоб допомогти студентам у вивченні цих віршів, перемалуйте наведену далі таблицю на дошку. Розділіть клас на чотири групи. Призначте кожній групі один рядок у таблиці і попросіть їх прочитати відповідні вірші та відповісти на запитання.

Яким було традиційне розуміння заповідей в законі Мойсея?	Як Спаситель порадив нам жити?	Що може зробити молодий чоловік або молода жінка, аби застосовувати вчення Спасителя?
3 Нефій 12:21	3 Нефій 12:22–26	
3 Нефій 12:27	3 Нефій 12:28–30	
3 Нефій 12:38	3 Нефій 12:39–42	
3 Нефій 12:43	3 Нефій 12:44–46	

Щоб студенти, читаючи 3 Нефій 12:22, краще зрозуміли написане в ньому, поясніть, що *Рака* є зневажливим або глузливым словом, яке виражає презирство чи глузування (див. Матвій 5:22, виноска до слова “рака”). Ви також можете пояснити, що старійшина Девід Е. Соренсен, сімдесятник, навчав, що фраза “погодься з своїм супротивником швидко” (3 Нефій 12:25) означає “розв’язувати проблеми відразу, щоб миттєвий спалах не розгорівся до рівня фізичної чи моральної жорстокості і щоб ми не стали заручниками своєї злоби” (“Прощення замінить гіркоту любов’ю”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2003, с. 11).

Коли студенти закінчать опрацювання призначених їм віршів, попросіть кожну групу дати їхні відповіді. Ви можете запропонувати їм написати ці відповіді у таблиці на дошці.

- Якою є видима різниця між законом Мойсея і вищим законом, якому навчав Ісус Христос?

Ви можете зазначити, що вищий закон зосереджується більше на наших бажаннях, думках і мотивації, ніж на наших видимих діях.

- Чому, коли ми докладаємо зусиль, щоб стати досконалими, так важливо зосереджуватися на наших бажаннях, думках і мотивації?

Попросіть студентів вибрати якість із вчень Спасителя в 3 Нефій 12 і стисло написати, як вони будуть рухатися у застосуванні цього вчення.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 12:19–20. Допоможіть студентам зрозуміти, що каючись і старанно виконуючи заповіді, ми, як навчав Спаситель, завдяки Спокуті зможемо стати досконалими і “увій[демо] в царство небесне” (3 Нефій 12:20).

Після того, як студенти закінчать ці вправи, запропонуйте їм поділитися тим, що було найбільш важливим для них. Підсумуйте цей розділ, написавши на дошці такий принцип: **Якщо ми йдемо до Христа і виконуємо Його заповіді, ми можемо стати більш схожими на Нього і на нашого Небесного Батька, Які є досконалими.** Нагадайте студентам: щоб досягти якогось рівня досконалості, ми повинні покладатися на Спокуту Ісуса Христа. Запропонуйте студентам написати про один чи два способи, якими б вони хотіли застосувати вчення Спасителя, про які вони сьогодні дізнались. Завершіть власним свідченням про принцип, який ви написали на дошці.

 **Вірш для опанування—3 Нефій 12:48**

Попросіть студентів відкрити їхні примірники Писань на 3 Нефій 12:48. Нехай вони всі разом прочитають цей вірш уголос. Дайте студентам час вивчити цей вірш, а потім попросіть їх закрити їхні примірники Писань і прочитати цей вірш напам'ять якнайточніше. Нехай вони повторять цей процес: прочитають вірш, закриють Писання, а потім прочитають його напам'ять.

- Як з кожним разом вам вдавалося зробити це краще?
- Як ця вправа допомагає вам зрозуміти ваш шлях до досконалості?

Зазначте, що наші старання в житті мають вирішальну роль. Однак нагадайте студентам, що Господь не очікує від нас, що ми будемо досконалими в усьому впродовж нашого земного життя. Завдяки Спокуті і нашим старанним зусиллям наслідувати Спасителя ми зрештою зможемо стати досконалими. Попросіть студентів подумати про один із способів, в який вони можуть старатися наслідувати Спасителя.

*Примітка:* Зважаючи на тривалість цього уроку, можливо, ви вирішите дати це завдання в інший день, коли матимете більше часу.

# 3 Нефій 13

## Вступ

Спаситель продовжив Свою проповідь біля храму на землі Щедрій. Він застерігав людей проти лицемірства і навчав їх чинити праведні справи, щоб зробити приємне Небесному Батьку. Він також настановляв

натовп складати скарби на небесах і наказав Своїм учням найперше шукати царства Бога, а потім задоволення своїх матеріальних потреб.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 13:1–18

*Спаситель застерігає нефійців проти лицемірства і навчає їх чинити праведні справи, щоб зробити приємне Небесному Батьку*

До уроку підготуйте як роздатковий матеріал наведений далі опитувальник для визначення самооцінки і зробіть з нього копію для всіх студентів. Якщо це зробити неможливо, можете поставити ці запитання для визначення самооцінки усно або написати їх на дошці.

1. Даю милостиню (виявляю релігійну відданість або служу іншим), тому що:
  - а. Я повинен\на.
  - б. Я люблю Господа і радію, допомагаючи іншим людям.
  - в. Я хочу, щоб інші люди мали про мене добру думку.
2. Я молюся, тому що:
  - а. Я хочу відповісти “так” моїм батькам або моему єпископу, коли вони запитують, чи я молюся.
  - б. Це просто частина мого повсякденного життя.
  - в. Я хочу спілкуватися з моїм Небесним Батьком.
3. Я пощуся, тому що:
  - а. Піст допомагає мені наблизитися до Господа.
  - б. Інші люди будуть думати, що я слабкий\ка, якщо не пощуся.
  - в. Мої батьки кажуть мені, що я повинен\на поститися.

Щоб розпочати урок, попросіть студентів дати відповіді на запитання опитувальника (або в роздатковому матеріалі, або в зошиті для класних занять, або в щоденнику для вивчення Писань), вказавши, які фрази найкраще описують їхні мотиви або причини того, щоб давати милостиню, молитися і поститися. Заповніть студентів, що ви не будете просити, щоб вони назвали свої відповіді іншим. Після того, як студенти закінчать роботу над опитувальником, зазначте, що можливі відповіді, які стосуються милостині, молитви і посту, відображають різні мотиви або причини, якими ми можемо керуватися, чинячи ці чи інші, пов'язані з євангелією, дії (ми могли б робити це, наприклад, тому, що це наш обов'язок або зобов'язання, щоб справити враження на людей або щоб зробити приємне Небесному Батьку).

- Чи має значення мотивація наших праведних справ? Чому так або чому ні?

Напишіть на дошці вказані далі теми й посилання на відповідні уривки з Писань (ви можете зробити це до початку уроку):

*Милостиня: 3 Нефій 13:1–4*

*Молитва: 3 Нефій 13:5–6*

*Піст: 3 Нефій 13:16–18*

Поясніть, що в розділі 3 Нефій 13 розповідається, як Ісус Христос продовжував настановляти натовп нефійців біля храму і навчати про важливість мотивів, з яких людина дає милостиню, молитися і поститися.

### Пояснення незрозумілих слів чи фраз

Для студентів інколи важко зрозуміти мову Писань. Пояснення важких для розуміння слів або фраз може студентам краще збагнути не тільки зміст конкретного вірша, але й все пророче послання написаного. Словники, виноски і допоміжні матеріали для вивчення Писань можуть бути корисним інструментом, щоб допомогти студентам з'ясувати значення конкретного слова чи фрази.

Запропонуйте студентам вибрати одну з трьох тем, написаних на дошці. Попросіть їх подумки прочитати відповідні уривки з Писань і знайти відповіді на вказані далі запитання (ви можете написати ці запитання на дошці):

- Проти якого мотиву у виконанні цієї справи застерігав Господь?
- Як, за словами Господа, ми повинні це робити?

Перш ніж студенти почнуть виконувати це завдання, корисним буде пояснити, що *лицемір*—це той, хто вдає із себе праведного, або той, хто говорить одне, а робить інше.

Запропонуйте кільком студентам назвати відповіді, які вони знайшли для двох запитань. (Виконуючи дане їм завдання, студенти мають з'ясувати, що Господь застерігав проти чинення праведних справ заради того, щоби бачили люди, і навчав, що нам слід робити праведні справи, щоб зробити приємне Небесному Батьку). Щоб допомогти студентам у подальших роздумах над вченнями Спасителя та їх застосуванні, поставте такі запитання:

- Як наші мотиви в чиненні праведних справ визначають, як ми їх робимо?
- Які з праведних мотивів можуть надихнути людину давати милостиню, молитися або поститися таємно?

Напишіть на дошці: *Якщо ми чинимо праведні справи, щоб зробити приємне Небесному Батьку, ...*

- Яке благословення, відповідно до 3 Нефій 13:4, 6, 18, прийде до тих, хто чинить праведні справи, щоб зробити приємне для Небесного Батька? (Коли студенти будуть відповідати, допишіть речення на дошці так: **Якщо ми чинимо праведні справи, щоб зробити приємне Небесному Батьку, то Він винагородить нас відкрито**).

Запропонуйте студентам швидко проглянути заповнений ними опитувальник і оцінити свої мотиви, з яких вони дають милостиню, моляться або постяться. Запропонуйте їм подумати, як вони можуть застосувати вчення Спасителя, щоб поліпшити свої мотиви в цих чи інших справах, наприклад, у вивченні Писань, сплаті десятини, відвідуванні Церкви і прийнятті причастя.

### 3 Нефій 13:19–24

*Ісус Христос навчає натовп людей складати скарби на небесах.*

Напишіть на дошці такі фрази: *Скарби на землі* і *Скарби на небесах*. Запропонуйте студентам обговорити вказане далі запитання зі своїм партнером:

- Що можна назвати скарбами на землі і скарбами на небесах?

Дайте студентам достатньо часу для обговорення цього питання в парях, а потім можете попросити кількох з них поділитися з класом їхніми думками. Ви можете сказати, що для вас є скарбом на землі (і можете показати якусь цінну для вас річ), і назвати якийсь із скарбів на небесах (можете показати фотографію вашої сім'ї або сказати про важливість вашого свідчення). Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 13:19–23. Нехай клас слідкує і знайде, яку пораду дав Спаситель стосовно прагнення скарбів на землі і скарбів на небесах.

- Чим, відповідно до 3 Нефій 13:19–20, скарби на землі відрізняються від скарбів на небесах?
- Як прагнення скарбів на землі заважає нам прагнути скарбів на небесах? (Ви можете пояснити, що Спаситель не навчав, що гроші або земне майно є злом; скоріше Він наголошував, що важливо серцем линути до небесних скарбів, які існуватимуть вічно).
- Як ви вважаєте, що означає фраза “якщо твоє око буде єдиноспрямованим” в 3 Нефій 13:22? Як ви можете виявити свою відданість у складанні скарбів на небесах?

Попросіть когось зі студентів написати слово *Бог* на аркуші паперу і прикріпити його з одного боку класної кімнати. Попросіть іншого студента написати слово *Мирське* на аркуші паперу і прикріпити його з протилежного боку класної кімнати. Попросіть третього студента стати перед класом і повернутися лицем в бік, де знаходиться аркуш зі словом *Бог*. Потім нехай цей студент повернеться лицем в бік, де знаходиться аркуш зі словом *Мирське*. Запропонуйте цьому студенту спробувати повернутися лицем до обох цих аркушів одночасно. Попросіть клас подумки прочитати 3 Нефій 13:24 і подумати, як цей вірш стосується спроб студента повернутися лицем одночасно до обох аркушів. Поясніть, що слово *мамона* означає мирське, або багатства.

- Як намагання служити Богу і мамоні нагадує спробу стати лицем до обох стін одночасно?
- Які є приклади намагання служити Богу і мамоні одночасно?

Попросіть студентів встати і повернутися лицем до аркуша зі словом *Бог*.

- Чому для вас важливо мати за хазяїна Бога?
- Основуючись на словах Спасителя в 3 Нефій 13:24, як ви можете сказати, що вашим хазяїном є Бог? (Хоч студенти можуть дати багато правильних відповідей, прослідкуйте, щоб вони визначили такий принцип: **Щоб нам мати за хазяїна Бога, ми повинні любити Його і служити Йому понад усе у світі**).

Коли студенти ще стоятимуть, прочитайте наведені далі приклади і просіть їх повертатися лицем в той бік класної кімнати, яка символізує хазяїна, якому, на їхню думку, служить людина—*Бога* або *Мирське* (мамону). Попросіть студентів пояснити, чому вони вирішили повернутися саме так. (Ви можете адаптувати ці приклади, щоб вони відповідали обставинам та інтересам студентів, яких ви навчаєте).

1. Молодий чоловік відмовляється від посади на роботі, яка вимагала б від нього пропускати недільні збори, і вибирає роботу з меншою заробітною платою, яка не вимагає від нього пропускати його збори.
2. Молода жінка часто скаржиться своїм батькам, що їй потрібен новий одяг. Одяг, який вона хоче купити, коштує більше, ніж її сім'я може собі дозволити заплатити.
3. Молодий чоловік регулярно сплачує свою десятину з грошей, які він отримує на роботі. Однак він витрачає решту свого доходу на придбання предметів розважального характеру, наприклад, записів неприйнятних кінофільмів та пісень, і зовсім не збирає грошей для місії або навчання.
4. Молода жінка часто витрачає частину своїх грошей на купівлю дрібничок, щоб показати свою любов до інших.

Після цієї вправи запропонуйте студентам сісти на свої місця, після цього поставте такі запитання:

- Виходячи з вашого досвіду, чому може бути важко завжди любити Бога і служити Йому більше, ніж тому, що від світу? Чому варто докладати зусиль, щоб поставити Бога на перше місце?

### 3 Нефій 13:25–34

*Спаситель настановляє дванадцятьох учнів, щоб вони найперше шукали царства Бога, а потім задоволення своїх матеріальних потреб*

Підсумуйте 3 Нефій 13:25–31, сказавши студентам, що Ісус Христос навчав Своїх дванадцятьох учнів, щоб вони не переймалися їхніми мирськими потребами в їжі та одязі. Зазначте, що хоч ці вчення й були дані конкретно дванадцятьом учням, цей основний принцип може стосуватися всіх. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 13:32–33. Нехай клас слідкує і знайде, як Спаситель заспокоїв Своїх учнів стосовно їхніх мирських потреб.

- Як може допомогти нам усвідомлення того, що Бог знає наші потреби?
- Що, відповідно до 3 Нефій 13:33, пообіцяв Ісус Христос тим, хто ставить Бога і Його царство на перше місце у своєму житті? (Хоч студенти можуть сформулювати відповідь різними словами, пересвідчіться, щоб вони визначили такий принцип: **Якщо ми перш за все шукаємо Божого царства, Він допомагатиме нам задовольняти наші потреби**. Ви можете написати цей принцип на дошці).
- Що ви відчуваєте, коли хтось із близьких друзів або членів сім'ї ставить ваші інтереси і потреби вище своїх? Що ми виражаємо Небесному Батьку і Спасителю, коли ставимо їх вище наших мирських потреб та інтересів?

Запропонуйте студентам написати у зошитах для класних занять або в щоденниках для вивчення Писань якусь мету стосовно чогось одного, в чому вони могли б більш повно ставити Бога на перше місце в їхньому житті. Ви можете завершити урок своїм свідченням про благословення, які отримали, коли ставили Бога і Його царство на перше місце у вашому житті.

# 3 Нефій 14

## Вступ

Ісус Христос, продовжуючи Свою проповідь біля храму на землі Щедрій, застерігав людей, щоб вони не судили інших, та навчав їх, щоб вони прагнули благословень від Небесного Батька, молячись і

виконуючи Його волю. Спаситель також попереджав їх про лжепророків і наголошував на тому, як важливо виконувати волю Бога.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 14:1–6

#### Спаситель навчає, що необхідно судити праведно

Аби підготувати студентів до вивчення вчень Спасителя про необхідність судити праведно, прочитайте наступну історію, розказану Президентом Томасом С. Монсоном:



“Молода пара, Ліза і Джон, переїхали на нове місце. Якось вранці за сніданком Ліза поглянула у вікно й побачила, що її сусідка розвішує випрану білизну.

“Як погано випрано!— вигукнула Ліза.— Наша сусідка не вмє як слід прати!”

Джон глянув туди, але нічого не сказав.

Щоразу, коли сусідка розвішувала сушитися випрану білизну, Ліза зауважувала те саме.

Через кілька тижнів Ліза здивувалася, коли глянула у своє вікно й побачила чудово випрану, чисту білизну, що висіла на подвір'ї сусідки. Вона сказала своєму чоловіку: “Глянь-но, Джоне, нарешті вона навчилася прати як слід! Мені цікаво, як же це так вийшло”.

Джон на це сказав: “Люба, я тобі відповім. Може тобі буде цікаво дізнатися, що цього ранку я встав раненько і вимив наші вікна!” (“Милосердя ніколи не минає”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2010, с. 122).

- Які уроки ми можемо засвоїти з цієї історії?

Поясніть, що в розділі 3 Нефій 14 далі викладено вчення, які Спаситель дав нефійцям біля храму. Попросіть когось зі студентів прочитати 3 Нефій 14:1–2. Нехай клас слідкує і знайде, які застереження дав Ісус Христос стосовно засудження інших. Ви можете пояснити, що слово *міряти*, що знаходиться в 3 Нефій 14:2, означає виміряти, або судити. Фраза “якою мірою ви міряєте” стосується мірила, за яким людина вимірює, або судить, інших людей.

- Як би ви своїми словами сформулювали істину, про яку написано в 3 Нефій 14:2? (Відповіді студентів мають передавати таку істину: **Нас буде суджено так, як ми судимо інших**).

Аби допомогти студентам зрозуміти повеління Спасителя “не судіть”, що знаходиться в 3 Нефій 14:1, попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть студентів прислухатися, якого саме засудження інших нам слід уникати.



“Останній суд ...—це та майбутня подія, коли всі ми станемо перед місцем суду Христа, щоб бути судженими за нашими справами. ... Я вважаю, що наказ із Писань “не судіть”, без жодних сумнівів, стосується цього останнього суду. ...

... Чому Спаситель наказав, щоб ми остаточно не судили? Я припускаю, що ця заповідь була дана тому, що ми наважуємося остаточно засуджувати щоразу, коли заявляємо, що якась конкретна особа котиться у пекло (або буде на небесах) стосовно якогось конкретного вчинку чи за її станом на певний момент



часу. Коли ми робимо це—а є велика спокуса це зробити—ми шкодимо собі й людині, яку беремо на себе сміливість судити. ...

...Евангелія є евангелією надії, і ніхто з нас не уповноважений заперечувати силу Спокути, яка здатна принести людині очищення від її гріхів, принести їй прощення і зміну життя за відповідних умов” (“Judge Not’ and Judging,” *Ensign*, Aug. 1999, 7, 9).

- Як слова старійшини Оукса допомагають вам зрозуміти заповідь Спасителя “не судіть”?

Покажіть зовсім малесенький кусочок чогось, наприклад, дерев’яної скалочки. Поясніть, що інакше його можна назвати *порошинкою*. Потім покажіть (або намалюйте на дошці) дерев’яну колоду або довгу дерев’яну палицю. Скажіть студентам, що Спаситель казав про порошинку й колоду, щоб допомогти нам зрозуміти, які виникають проблеми, коли ми несправедливо судимо інших. Попросіть когось зі студентів вголос прочитати 3 Нефій 14:3–5, а клас нехай подумає, що символізують порошинка і колода.

- Що символізує порошинка? (Помилку когось іншого, яку ми бачимо). Що символізує колода? (Наші власні помилки).

Зазначте, що ця аналогія Спасителя стосується того, що попадає в око. Такі предмети заважають людині бачити.

- Як наші помилки можуть позначатися на нашому баченні інших?

Запропонуйте студентам поміркувати чи є взагалі правильним судити інших людей. Дайте їм хвилину, щоб подумати над цим запитанням. Потім поясніть, що в натхненному перекладі Матвії 7:1 пророк Джозеф Сміт прояснив вчення Спасителя стосовно осуду інших людей. Відповідно до цього перекладу Джозефа Сміта, Спаситель сказав: “Не судіть несправедливо, щоб і вас не судили; але судіть праведним судом” (Переклад Джозефа Сміта, Матвії 7:2). Попросіть когось зі студентів прочитати наведене далі пояснення, дане в довіднику *Стійкі у вірі*:

“Іноді люди відчувають, що судити інших у будь-якому випадку погано. Хоча правда, що ви не повинні засуджувати інших чи несправедливо судити їх, вам у своєму житті доведеться оцінювати ідеї, ситуації та людей. Господь дав багато заповідей, які ви не можете виконати без того, щоб не судити” (*Стійкі у вірі: довідник з евангелії* [2005], сс. 51–53).

Аби допомогти студентам зрозуміти, що Спаситель навчав, як важливо праведно судити інших, попросіть їх подумки прочитати 3 Нефій 14:6. Запропонуйте їм визначити, в яких ситуаціях, як Він навчав, ми маємо судити. Нехай вони розкажуть, що знайшли.

- Що означає давати те, що святе, собакам або розкидати перлини перед свинями? (Ділитися тим, що є священним, з людьми, які не оцінять цього або непоштиво до цього поставляться).
- Як порада Спасителя в 3 Нефій 14:6 вимагає від нас судити інших?

Вислухавши відповіді студентів, прочитайте їм наведені далі слова старійшини Далліна Х. Оукса стосовно інших ситуацій, коли нам необхідно праведно судити:

“Ми всі судимо, вибираючи собі друзів, вибираючи, як проведемо свій час та витратимо свої гроші і, звичайно ж, вибираючи собі вічного супутника. ...

...Праведне судження йтиме від Духа Господнього, а не буде викликано злістю, постою, ревнощами чи егоїзмом” (“Judge Not’ and Judging,” 9).

- Чому важливо праведно судити в таких сферах, як вибір друзів, як проводити час або витратити гроші і вибір вічного супутника?
- В яких інших ситуаціях нам потрібно судити інших людей? (Студенти можуть назвати: при виборі між можливими роботодавцями або при вирішенні, приймати чи ні запрошення прийти на побачення).

### 3 Нефій 14:7–11

**Спаситель навчає, що слід прагнути благословень від Небесного Батька**

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 14:7–11 і знайти вчення Спасителя про готовність Небесного Батька відповісти на наші молитви. Поясніть: якщо земні батьки, добрі й люблячі, та все ж недосконалі, дадуть своїй дитині хліб і рибу, а не

камінь і змію, то наш Небесний Батько, досконально добрий і люблячий, неодмінно відповість на молитви Своїх дітей про допомогу.

- Про які принципи ми можемо дізнатися з 3 Нефій 14:7–11? (Студенти можуть назвати різні принципи. Один з принципів, на якому ви можете наголосити, такий: **Небесний Батько благословляє нас, якщо ми молимося до Нього про допомогу**).
- Чому для вас важливо знати, що Небесний Батько відповість на ваші молитви?
- Коли ви відчували любов Небесного Батька до вас через те, що Він відповів на ваші молитви? (Ви можете дати студентам якусь хвилинку, щоб подумати над цим запитанням, а потім нехай вони дадуть на нього відповідь. Також ви можете поділитися власним досвідом).

### 3 Нефій 14:12–27

#### *Спаситель навчає, що важливо виконувати волю Небесного Батька*

Запропонуйте студентам подумки прочитати 3 Нефій 14:12 і попросіть їх поміркувати над тим, як вчення Спасителя з цього вірша може допомогти їм стати більш подібними до Небесного Батька.

- Як виконання поради з 3 Нефій 14:12 може допомогти нам ставати більш подібними до Небесного Батька?

Скажіть студентам, що Спаситель, продовжуючи навчати, використав переконливі аналогії, аби допомогти нам зрозуміти, як важливо виконувати волю Небесного Батька.

Щоб підготувати студентів до вивчення аналогій в 3 Нефій 14, проведіть таку вправу:

Розділіть студентів на групи з 2–4 чоловік. Дайте кожному студенту по аркушу паперу. Напишіть на дошці вказані далі посилання на уривки з Писань і призначте по одному з них кожній групі: 3 Нефій 14:13–14; 3 Нефій 14:15–20; 3 Нефій 14:24–27. (Якщо у вас великий клас, призначте блок Писань кільком групам). Попросіть студентів прочитати призначені їм уривки з Писань і намалювати ілюстрації до аналогій, які використав Спаситель. Також нехай вони напишуть, що вони дізналися завдяки цим аналогіям.

Дайте студентам для цього достатньо часу, а потім нехай вони покажуть класу свої малюнки і розкажуть, про що вони дізналися. Коли студенти будуть розказувати, про що дізнались, поставте їм запитання, на зразок таких:

- Чим послух вченням Ісуса Христа схожий на ходьбу вузьким шляхом? Чим відкидання вчень Ісуса Христа схоже на ходьбу широким шляхом? (Див. 3 Нефій 14:13–14). Чим саме вчення Спасителя відрізняються від вчень світу?
- Чому вовк може бути в овечій шкурі? (Див. 3 Нефій 14:15). Що ця аналогія каже нам про бажання і вчинки лжепророків?
- Якщо дерева в 3 Нефій 14:16–20 символізують людей, то що можуть символізувати їхні плоди? (Можливі відповіді: думки, слова, вчинки людей та їхній вплив на інших).
- Коли ми слухаємо слова Спасителя і виконуємо їх, то чим ми схожі на чоловіка, який буде свій дім на камені? (Див. 3 Нефій 14:24–25). Якщо ми вибираємо не виконувати слова Спасителя, то чим ми схожі на чоловіка, який буде свій дім на піску? (Див. 3 Нефій 14:26–27).

Після відповідей студентів та їхнього обговорення попросіть когось із них прочитати вголос 3 Нефій 14:21–23.

- Чого ми можемо навчитися з 3 Нефій 14:21? (Студенти можуть сформулювати відповідь різними словами, однак вони мають визначити таку істину [напишіть її на дошці]: **Ми повинні виконувати волю Небесного Батька, щоб увійти в небесне царство**).
- Як ця істина стосується ілюстрацій із зображенням вузького і широкого шляху, доброго і зіпсованого дерева, мудрого і нерозумного чоловіка?

Дайте студентам хвилинку, щоб подумати, як застосувати те, про що вони дізналися з 3 Нефій 14. Запропонуйте їм написати в зошитах для класних занять або в щоденниках для вивчення Писань, як вони будуть поліпшувати свої старання, щоб жити за вченнями Спасителя, вміщеними в 3 Нефій 14. Якщо дозволяє час, попросіть кількох учнів підсумувати вивчене ними і розказати, що вони будуть робити завдяки вивченому. Ви можете закінчити свідченням про благословення, які отримували, коли виконували волю Небесного Батька.

# 3 Нефій 15–16

## Вступ

Ісус Христос, продовжуючи навчати людей біля храму на землі Щедрій, проголосив, що закон Мойсея вже виповнено і що Він був світлом і законом, на які люди повинні дивитися. Потім Він пояснив дванадцятьом

учням, що люди в Америці були “іншими вівцями”, про яких Він сказав в Єрусалимі (див. Іван 10:14–16). Він також пообіцяв, що ті, хто кається і повертається до Нього, будуть зараховані до Його завітного народу.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 15:1–10

*Спаситель проголосує, що закон Мойсея виповнено в Ньому*

До початку уроку напишіть на дошці такі запитання:

*Чому потрібно платити десятину? Чому треба зберігати Суботній день у святості?  
Чому вам треба шанувати своїх батьків?*

Щоб розпочати урок, вкажіть на ці запитання на дошці і спитайте:

- Дехто може цікавитися, чому Господь дає заповіді? Як би ви пояснили призначення заповідей?

Скажіть студентам, що Ісус Христос, настановляючи нефійців, навчав їх, що однією з цілей Його заповідей було вказувати людям на Нього. Запропонуйте студентам знаходити цю ціль під час вивчення розділу 3 Нефій 15.

Поясніть, що коли Спаситель промовляв до натовпу, Він відчув, що дехто серед них мав запитання. Попросіть студентів проглянути 3 Нефій 15:1–2, щоб знайти, про що хотіли дізнатися ці люди. (Вони цікавилися, що Спаситель хотів, аби вони робили “стосовно закону Мойсея”. Поклоніння нефійців, їхні ритуали і церковна організація ґрунтувалися на законі Мойсея, метою якого було підготувати людей до пришествя Ісуса Христа і допомогти їм сподіватися на Його спокутну жертву. Очевидно, дехто був збентежений, не знаючи, що вони повинні будуть робити замість дотримання закону Мойсея).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 15:3–5, 9. Нехай клас слідкує і знайде фрази в поясненні Спасителя, які мали запевнити нефійців, що їхню віру не потрібно буде змінювати. Нехай кілька студентів назвуть фрази, які вони знайшли. Попросіть їх пояснити, чому, на їхню думку, ці фрази могли бути корисними для нефійців.

- Чого, на вашу думку, навчав Ісус, коли проголосив, що Він є “закон”? (3 Нефій 15:9).

Студенти можуть дати різні відповіді. Коли вони будуть відповідати, допоможіть їм визначити такі істини (напишіть ці істини на дошці): **Ісус Христос є джерелом закону. Усі закони євангелії вказують нам на Ісуса Христа та Його Спокуту. Якщо ми виконуємо Його заповіді, то отримуємо вічне життя.**

- Чому нефійцям було важливо зрозуміти ці істини в той час? (Ви можете зазначити, що, як і закон Мойсея, новий закон вказував на Спасителя та Його Спокуту. Хоч деякі з методів поклоніння людей могли й змінитися, усе ж вони продовжували виявляти віру в Ісуса Христа і поклонятися Батьку в Його ім'я).

Підсумуйте 3 Нефій 15:6–8, пояснивши, що Спаситель запевнив людей: так само, як в Ньому виповнилися слова пророків стосовно Викупителя, так виповняться і їхні процтва стосовно майбутніх подій. Він також пояснив, що завіт, який Він уклав зі Своім народом, залишається в силі і буде виконаний.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 15:9–10. Нехай клас слідкує і знайде, що хотів Спаситель, аби робив Його народ, маючи знання про істини, які написані на дошці.

- Що для вас означає “дивитися на” Христа?

Запропонуйте студентам проглянути 3 Нефій 15:9–10 і підсумувати, чого очікує від нас Господь, коли ми стаємо на шлях життя за євангелією, і які благословення приходять завдяки цьому. (Студенти можуть підсумувати цей уривок по-різному, однак їхні відповіді мають передавати такий принцип: **Якщо ми дивимосся на Ісуса Христа, виконуючи Його заповіді і терплячи до кінця, то Він дасть нам вічне життя**).

- А можливо йти за Ісусом Христом, не виконуючи Його заповідей? Чому ні?

Попросіть студентів поміркувати над запитаннями, які ви написали на дошці до уроку.

- Чи для людини можливо виконувати заповіді про людське око, не дивлячись на Ісуса Христа?
- З яких причин людина може виконувати заповіді про людське око, не дивлячись на Ісуса Христа? (Відповідями може бути: обов’язок, страх покарання, бажання пристосуватися або прославитися чи любов до правил).
- З яких причин нам належить виконувати заповіді? (Нам слід виконувати заповіді, тому що ми любимо Господа, бажаємо зробити Йому приємне і хочемо прийти до Нього).
- Як ви були благословенні, коли виконували заповіді зі справжнім наміром?

Запропонуйте студентам подумати про заповідь або євангельську норму, яку їм було важко зрозуміти і якої їм було важко дотримуватись. Нехай вони поміркують, як змінилися б їхні почуття до цієї заповіді чи норми, якби любов до Господа стала причиною для її дотримання. Закличте студентів виконувати заповіді через любов до Господа. Розкажіть, як виконання заповідей допомогло вам наблизитися до Небесного Батька і Спасителя.

### 3 Нефій 15:11–16:5

#### *Ісус Христос говорить Своїм учням про Своїх інших овець*

Попросіть студентів підняти руки, якщо вони коли-небудь відчували себе менш важливими за інших. Нехай вони подумують, чи відчували вони коли-небудь себе забутими або самотніми і чи коли-небудь вони розмірковували над тим, знає Небесний Батько, хто вони, чи ні.

Напишіть на дошці таку фразу: **Бог турбується про всіх Своїх дітей, і Він являє Себе їм**. Запевніть студентів про істинність цих слів, і нехай вони звернуть увагу на доказ їхньої істинності, вивчаючи решту розділу 3 Нефій 15 і початок розділу 3 Нефій 16.

Попросіть когось зі студентів прочитати 3 Нефій 15:11–17, а решта студентів нехай знайде, що сказав Господь людям в Єрусалимі про Його народ в Америці. Ви також можете попросити студентів прочитати Іван 10:14–16. (Допоможіть їм зрозуміти, що під “іншими вівцями” розуміються інші послідовники Пастиря, Ісуса Христа. Слово *отара* може бути пов’язане зі словом кошара, також воно означає групу людей, які мають спільну віру).

- Як, відповідно до 3 Нефій 15:17, Господь пообіцяв явити Себе Своїм іншим вівцям, тобто послідовникам? (Вони почують Його голос).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 15:18–19. Нехай клас слідкує і знайде, чому Небесний Батько наказав Ісусу Христу утримати знання про Його інших овець від людей в Єрусалимі. Коли студенти скажуть, що вони знайшли, спитайте:

- Про який принцип ми можемо дізнатися завдяки цьому? (Відповіді студентів мають вказувати на такий принцип: **Бог дає нам знання й істину відповідно до нашої віри та слухняності**).

Підсумуйте 3 Нефій 15:21–23, пояснивши: Господь сказав нефійцям, що це вони були тими іншими вівцями, про яких Він говорив; однак юдеї в Єрусалимі подумали, що Він говорив про іновірців, тобто не ізраїльтян. Вони не зрозуміли, що іновірці особисто не почують Його голос.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 15:24, а клас нехай послухає, як Господь запевнив нефійців в Його турботі про них. Ви можете спитати студентів, що б вони відчули, почувши, що Господь каже ці слова їм.

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 16:1–3 і знайти, хто ще почує голос Спасителя. Поясніть, що у нас немає запису про ці інші місця і людей, яких відвідав Спаситель, але ясно, що Він відвідав і інші групи, тобто “отари”.

Аби ознайомити з ідеєю, що Спаситель також являє Себе тим, хто не чує Його голосу, поставте вказані далі запитання і тільки після цього попросіть студентів дослідити Писання, щоб дати відповідь на них:

- А як щодо тих, хто не чує голосу Спасителя? Як Він показує їм, що турбується про них?

Нехай студенти дослідять 3 Нефій 15:22–23 і 3 Нефій 16:4 та знайдуть, як Господь, як Він заявив, явить Себе іновірцям (через проповідання інших, через свідчення Святого Духа і через писання пророків).

- Як ці явлення вказують на те, що Бог турбується про всіх Своїх дітей?
- Як саме Господь виявив Себе вам і вашій сім’ї?
- Як ви можете допомогти у Господніх зусиллях виявити Себе всьому Його народу?

### 3 Нефій 16:6–20

*Ісус Христос проголошує про благословення і застереження іновірцям, які отримують євангелію в останні дні*

Спитайте студентів, чи хотілося їм коли-небудь належати до якоїсь групи, команди чи якогось клубу. Запитайте, які вимоги висувались, щоб стати членом цієї групи, до якої їм хотілось належати. Скажіть, що найкраща група, членами якої ми можемо стати,— це завітний народ Господа.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 16:6–7. Нехай клас слідкує і знайде, що, за словами Господа, станеться в останні дні через те, що іновірці повірять в Нього, а дім Ізраїля не буде вірити в Нього. (Ви можете пояснити, що пророки з Книги Мормона вживали слово *іновірці* стосовно людей, які походили не із Святої землі. Отже, це слово може стосуватися як членів Церкви, так і невіруючих та сповідуючих іншу віру). Після відповідей студентів підсумуйте 3 Нефій 16:8–9, пояснивши прокування Ісуса Христа про те, що в останні дні також будуть невіруючі іновірці, які розсіють дім Ізраїля і будуть з ним жорстоко поводитися. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 16:10. Нехай клас слідкує і знайде, що станеться з цими невіруючими іновірцями.

- Що, як заявив Господь, втратять невіруючі іновірці?
- Як це може стосуватися людей, які знають істину, але піднеслися у своїй гордовитості?

Поясніть, що Господь пообіцяв дотримуватися Свого завіту з домом Ізраїля, принісши їм євангелію (див. 3 Нефій 16:11–12). Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 16:13. Нехай клас слідкує і знайде, що вимагається від людини, щоб належати до Господнього завітного народу. Напишіть на дошці наступне: “Якщо ми ... , то ...”. Попросіть студентів, щоб вони дописали це речення, користуючись 3 Нефій 16:13. Студенти мають визначити таку істину: **Якщо ми покаємося і повернемося до Ісуса Христа, то будемо причислені до Його народу.**

- Чому причислення до Господнього народу є благословенням?

Завершіть своїм свідченням про істини, обговорювані сьогодні на уроці.

#### Запитання, що спонукають до дослідження

Запитання, що спонукають до дослідження, допомагають студентам отримати загальне розуміння блоку Писань, оскільки завдяки їм звертається увага на важливі деталі того, про що вони читають. Доцільно ставити такі запитання перед тим, як студенти будуть читати вірші, в яких знаходиться відповідь на них. Це зосереджує увагу студентів і допомагає їм знаходити відповіді у тексті Писань, коли вони його читають.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 3 Нефій 15:5–8. Завіт не весь виконано

Що мав на увазі Ісус, коли сказав: “Завіт, який я склав з Моїм власним народом не весь виконано”? (3 Нефій 15:8). Єгова склав у давнину завіт з Авраамом.

Аврааму було обіцяно (1) вічне потомство, (2) земля успадкування і (3) сила Божого священства. Ці обіцяння були також дані нащадкам Авраама (див. УЗ 132:30–31) і будуть виконані у майбутньому.



# Програма домашнього навчання

## 3 Нефій 11:18–16:20 (блок 25)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Указаний далі підсумок учень і принципів, про які дізналися студенти, вивчаючи 3 Нефій 11:18–16:20 (блок 25) не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (3 Нефій 11:18–12:48)

Студенти дізнались, що хрищення повинно виконуватися особою, яка має відповідну владу і повинно здійснюватися у спосіб, встановлений Господом. Вони також вивчали вчення про Христа і дізналися, що Святий Дух свідчить про Небесного Батька і Ісуса Христа. Також, вивчаючи Заповіді Блаженства і Спасителеве пояснення вищого закону, вони дізнались: якщо ми живемо за вченнями Ісуса Христа, то будемо благословенні і підготуємося увійти в небесне царство. Вони також дізнались, що коли ми йдемо до Христа і виконуємо Його заповіді, ми можемо ставати більш подібними до Нього і нашого Небесного Батька, Які є доскональними.

#### День 2 (3 Нефій 13)

Із вчень Спасителя про мотивацію, яку ми маємо, коли даємо милостиню, молимося і постимося, студенти дізнались: якщо ми робимо праведні справи, то це приємно Небесному Батьку і Він винагородить нас відкрито. Знайомлячись із вченням Спасителя про неможливість служити двом хазяїнам, студенти дізнались про такі принципи: Щоб нашим хазяїном був Бог, ми повинні любити Його і служити Йому понад все у світі. Якщо ми шукаємо перш за все Божого царства, Він допоможе нам задовольнити наші потреби.

#### День 3 (3 Нефій 14)

Учення Спасителя про те, що необхідно судити праведно, допомогло студентам зрозуміти, що нас буде суджено так, як ми судимо інших. Також вони дізнались, що Небесний Батько благословляє нас, коли ми молимося до Нього про допомогу. Студенти намалювали ілюстрації до цих вчень Спасителя і дізнались, що ми повинні виконувати волю Небесного Батька, щоб увійти у небесне царство.

#### День 4 (3 Нефій 15–16)

Студенти дізнались, що Ісус Христос є джерелом усіх законів і заповідей євангелії. Якщо ми дивимося на Нього, виявляючи це виконанням Його заповідей і терплячи до кінця, то Він дасть нам вічне життя. Вивчаючи слова Спасителя про "інших овець" (3 Нефій 15:21), вони дізнались, що Бог турбується про всіх Своїх дітей і являє Себе їм. Також вони дізнались, що Бог дає нам знання та істину відповідно до нашої віри і слухняності.

### Вступ

На цьому уроці студенти будуть розглядати, як суперечки позначаються на нашій здатності відчувати Духа. Також у них буде можливість подумати про тих, хто був для них позитивним прикладом, і поміркувати, як вони можуть бути кращим прикладом для інших.

### Рекомендації для навчання

#### 3 Нефій 11:18–41

*Ісус Христос встановлює спосіб хрищення, засуджує сперечання і проголошує Своє вчення*

Напишіть на дошці слово *сперечання* і попросіть студентів пояснити значення цього слова (спір, сутичка або диспут).

Попросіть студентів написати на дошці невеликий перелік ситуацій або заходів, під час яких у них може виникнути бажання сперечатися. (Один студент може записувати ситуації, коли решта класу буде їх називати). Під час цієї вправи уникайте того, що старійшина Даллін Х. Оукс, з Кворуму Дванадцятих Апостолів, назвав "методами супротивника", які можуть спонукати до "дебатів і суперечки" (*The Lord's Way* [1991], 139).

Нагадайте студентам: у розділі 3 Нефій 11 вони прочитали, що Ісус Христос явився до нефійців, які зібралися біля храму. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 11:28, а клас нехай знайде, якими були деякі з тем суперечок серед нефійців. (Аби допомогти студентам краще зрозуміти цей вірш, можливо, вам буде потрібно пояснити, що слово *сперечання* означає спори або незгода).

Запитайте: Чому, на вашу думку, важливо уникати дебатів або сперечань під час обговорення євангелії з іншими?

Напишіть на дошці: *Дух суперечок не від Бога, а ....* Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 11:29–30, а решта нехай з'ясує, звідки приходить дух суперечок. Істину, яку вони знайдуть, можна було б висловити так: **Дух суперечок не від Бога, а від диявола.** Ви можете запропонувати студентам позначити цю істину в їхніх примірниках Писань.

Запитайте: Як може пам'ятання про вчення Спасителя в 3 Нефій 11:29–30 допомогти вам, коли ви опиняєтесь у ситуації, де може виникнути суперечка? (Ви можете вказати на якусь конкретну ситуацію із написаних на дошці або нехай студенти розглянуть ситуацію, в якій хтось захоче сперечатися з приводу євангелії).

Аби допомогти студентам зрозуміти один важливий наслідок, що приходить від суперечок, прочитайте або покажіть наведені далі слова президента Джеймса Е. Фауста, з Першого Президентства: "У разі виникнення суперечки Дух Господа віддається, незалежно від того, хто винний" ("What I Want My Son to Know before He Leaves on His Mission," *Ensign*, May 1996, 41).



Ви можете запропонувати студентам написати ці слова у своїх примірниках Писань або у своїх щоденниках для вивчення Писань.

Запитайте: Чи відчували коли-небудь, що Дух Господа віддалився через виникнення суперечки? Як це відчувалося?

Зверніть увагу студентів на слова Спасителя про суперечки в 3 Нефій 11:30: “Моє вчення у тому, щоб з цим [суперечками] було покінчено”. Потім поставте такі запитання:

- Як ми можемо покінчити із суперечками і дебатами?
- Як ми можемо виявляти свою незгоду з іншими й уникати суперечок?
- Як саме ви відчували себе благословенними за свої старання уникнути суперечки або покласти їй край?

Ви можете розказати про випадок зі свого життя, коли ви відчули себе благословенними за свої старання уникнути суперечки або покласти їй край. Запропонуйте студентам поділитися на написаний на дошці перелік, і нехай вони виберуть ситуацію, в якій вони часто можуть відчувати дух суперечки. Дайте їм час написати про мету: як вони будуть намагатися уникнути суперечки в цій ситуації або покласти їй край.

### 3 Нефій 12–16

*Ісус Христос навчає принципів, які допомагають Його дітям рухатися до досконалості*

Попросіть студентів встати і процитувати 3 Нефій 12:48. Можливо, вам потрібно дати їм попрактикуватися пару разів, щоб вони змогли дуже добре процитувати цей уривок з Писань, призначений для опанування. Попросіть студентів знайти у своїх примірниках Писань деякі із характеристик досконалості, згадані в 3 Нефій 12:1–12, які вони сподіваються розвинути в собі більшою мірою.

Насипте трохи солі в ложку і попросіть студентів здогадатися, що це за речовина. Потім запросіть когось із студентів вийти наперед і визначити речовину, скуштувавши її. Після того, як студент встановить, що це сіль, попросіть клас скласти список корисних якостей солі. Коли студенти будуть відповідати, переконайтеся, що вони чітко розуміють, що сіль надає смаку їжі і що вона є консервантом, який використовують, щоб запобігти псуванню їжі.

Попросіть студентів прочитати 3 Нефій 12:13, щоб з'ясувати, кого Спаситель порівняв із сіллю. Коли студенти будуть відповідати, поясніть, що Він мав на увазі не тільки натовп біля храму того дня, але й усіх, хто через хрищення входить з Ним в завіт.

Запитайте: Як саме ми як послідовники Ісуса Христа можемо бути схожими на сіль? (Ми маємо допомагати зберігати, або спасати, людей і покращувати світ, по-доброму впливаючи на інших).

Поясніть, що в 3 Нефій 12:13 слово *солоність* стосується не лише смаку солі, але і її здатності як консерванта.

Попросіть когось зі студентів прочитати слова старійшини Карлоса Е. Есейя, сімдесятника, про те, як сіль може втратити свою солоність:

“Сіль не втратить свою солоність з часом. Солоність втрачається через змішування і забруднення. ... Так би мовити, приємний смак і позитивні якості залишають людину, коли вона забруднює свій розум нечистими думками, опаганює свої уста, кажучи те, що не є істиною, і неправильно використовує свої сили, щоб чинити злі справи” (“Salt of the Earth: Savor of Men and Saviors of Men,” *Ensign*, May 1980, 42).

Запитайте: Чому ми повинні старатися бути чистими, щоб мати хороший вплив на інших людей?

Покажіть студентам ліхтарик. Включіть його і попросіть студентів прочитати 3 Нефій 12:14–16 та знайти, як Спаситель використав світло, щоб навчати про роль Свого завітного народу у світі. Перед тим, як вони будуть читати, може бути корисно пояснити, що в цьому контексті *посудина*—це будь-який предмет, під яким можна сховати запалений світильник.

Запитайте: Як члени Церкви, які дотримуються своїх завітів, можуть бути світлом для інших?

Накрийте ліхтарик корзинкою або рушником і поставте такі запитання:

- Як саме ми можемо спокуситися й закрити наше світло?
- Чому, відповідно до 3 Нефій 12:16, Спаситель хоче, щоб ми подавали праведний приклад іншим? (**Подаючи праведний приклад, ми можемо допомогти іншим прославляти Небесного Батька.** Ви можете запропонувати студентам написати цей принцип на полях в їхніх примірниках Писань).
- Чий праведний приклад допоміг вам ближче наблизитися до Небесного Батька або зміцнив ваше бажання жити за євангелією більш повно?

Закличте студентів бути сіллю і бути світлом для світу, вбравши бути праведним прикладом.

Поясніть, що Спаситель продовжував навчати нефійців про те, що справжня нагорода за праведне дотримання заповідей прийде, якщо вони поклонялися без лицемірства і не прикипаючи серцем до земних скарбів чи нагород. Напишіть на дошці такі посилання на Писання: 3 Нефій 13:22; 13:31–33; 14:7–8; 15:9; 16:13. Попросіть студентів дослідити ці уривки і знайти деякі з нагород, які Небесний Батько пообіцяв нам, якщо наші серця будуть зосереджені на тому, щоб жити праведним життям. Дайте студентам для цього завдання достатньо часу, а потім нехай вони скажуть, що знайшли.

Свідчіть студентам про те, що Небесний Батько і Ісус Христос будуть допомагати і благословляти їх за їхнє старання уникати суперечок і бути праведним прикладом для світу.

### Наступний блок (3 Нефій 17–22)

Скажіть студентам, що вивчаючи розділи 3 Нефій 17–22, вони прочитають про те, що Спаситель плакав, коли перебував з нефійськими дітьми. Нехай вони знайдуть відповіді на такі запитання: Що Він зробив для них? Які інші чудеса зробив Ісус під час Свого служіння нефійцям?

# 3 Нефій 17

## Вступ

Коли перший день перебування Спасителя з нефійцями вже наближався до кінця, Він відчув, що багато хто з присутніх не зрозумів Його слів. Він навчав їх, як отримати додаткове знання і наголосив на важливості молитви і роздумів. Люди плакали, коли Він сказав,

що йде від них. Сповнений співчуття, Спаситель залишився на трошки довше, щоб зілвити хворих, помолитися за людей і благословити їхніх дітей. Нефійці сповнилися радістю.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 17:1–3

*Ісус навчає нефійців, що їм слід подумати над Його словами і молитися, щоб зрозуміти їх*

Попросіть студентів уявити собі таку ситуацію: Ви з другом сидите в першому ряду на генеральній або місцевій конференції, на якій промовляє пророк. Під час цієї конференції у вас була нагода зустрітися з ним. Після закінчення конференції ви з другом пішли додому.

- Про що, на вашу думку, ви будете розмовляти зі своїм другом після цієї зустрічі?

Нагадайте студентам, що Ісус Христос, цілком ймовірно, навчав нефійців більшу частину дня. Збираючись залишити їх, Він відчув, що люди не в повній мірі зрозуміли те, чого Він навчав. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 17:1–3 і знайти, що, як сказав Спаситель, нефійцям необхідно зробити, щоб краще розуміти. (Можете запропонувати студентам позначити те, що вони знайдуть). Коли студенти назвуть, що вони знайшли, спитайте:

- Що означає подумати?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос наведені далі слова президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства. Нехай клас послухає, як він пояснює, що означає подумати.



“Читання, вивчення і розмірковування—це не одне й те саме. Ми читаємо слова, і до нас можуть прийти ідеї. Ми вивчаємо й можемо відкривати для себе певні ситуації та зв’язок між ними. Але коли ми розмірковуємо, то запрошуємо одкровення від Духа. Як на мене, розмірковування—це обдумування і молитва після уважного прочитання і вивчення Писань” (“Служіть з Духом”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2010, с. 60).

- Як, на вашу думку, обдумування разом з молитвою можуть допомогти нам зрозуміти те, про що ми дізнаємося в церкві або в семінарії?

Зверніть увагу студентів на повчання Спасителя в 3 Нефій 17:3 стосовно того, що нефійці повинні “підготувати свій розум до завтра”, коли Він повернеться, щоб знову їх навчати.

- Що людина могла б зробити, аби підготувати свій розум до відвідування церковних зборів чи семінарії?
- Які результати дає те, що ми готуємо свій розум до таких нагод для навчання?

Аби допомогти студентам визначити принцип, що міститься в 3 Нефій 17:1–3, напишіть на дошці вказане далі незакінчене речення і попросіть студентів закінчити його, виходячи з того, про що вони дізналися.

*Роздумуючи і молячись до Батька, ми можемо ...*

Студенти можуть сформулювати відповідь різними словами, однак вони мають визначити таку істину: **Роздумуючи і молячись Батьку, ми можемо отримати більше знання.**

Напишіть на дошці такі слова:

*Підготувати свій розум до відвідування церковних зборів або семінарії*

*Роздумувати над тим, що було мною почуто на церковних зборах або в семінарії*

*Молитися про почуте мною на церковних зборах або в семінарії*

Запропонуйте студентам вибрати щось одне із написаного на дошці. Дайте їм час подумати про: (1) як вони робили це і (2) як це допомогло їм більше дізнатися про щось на церковних зборах або в семінарії. Попросіть кількох студентів поділитися їхніми думками з класом. Запропонуйте студентам поміркувати, що б вони могли поліпшити в одній з цих трьох областей, а також скласти плани, як вони будуть це робити. Ви можете порадити їм написати про ці плани у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань. Скажіть студентам, що наступна частина уроку дасть їм можливість повчитися, як роздумувати над чимось.

### 3 Нефій 17:4–25

**Спаситель зцілює хворих серед нефійців, молиться Батьку про людей і благословляє їхніх дітей**

Покажіть ілюстрацію “Ісус навчає у Західній півкулі” (62380 192; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 82). Попросіть когось зі студентів прочитати 3 Нефій 17:4. Приверніть увагу студентів до фрази “тепер Я йду до Батька”. Попросіть студентів уявити собі, що вони тільки що провели день зі Спасителем і Він оголосив, що настав час Йому залишити їх. Запропонуйте кільком студентам розказати, що б вони відчували в такій ситуації. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 17:5, а клас нехай знайде, як нефійці відреагували, коли Спаситель сказав про Свій намір піти від них.



Поясніть: якби не праведні бажання нефійців, то не сталося б подій, про які написано в розділах 3 Нефій 17 і 18. Наведена далі вправа призначена допомогти студентам повніше зрозуміти, яку любов відчуває Ісус Христос до Свого народу, і допомогти їм самостійно знайти в Писаннях істини про риси характеру Ісуса Христа. Напишіть на дошці вказані далі посилання на Писання і попросіть студентів переписати їх у зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань:

3 Нефій 17:6–10

3 Нефій 17:11–18

3 Нефій 17:19–25

Прочитайте таке висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:



“Та людина найбільш велика і найбільш благословенна, і найбільш радісна, чиє життя найбільше відповідає прикладу життя Христа. Це не має нічого спільного із земним багатством, владою чи престижем. Єдиним справжнім випробуванням величі, благословенності, радості є те, наскільки близько життя людини стає схожим на життя Учителя, Ісуса Христа. Він є тим правильним шляхом, усією істиною і повноцінним життям” (“Jesus Christ—Gifts and Expectations,” *Ensign*, Dec. 1988, 2).

Дайте студентам від 5 до 10 хвилин, щоб самостійно опрацювати кожний з уривків з Писань, написаних вами на дошці. Попросіть їх знайти, що сказано там про характер Спасителя. Читаючи, вони мають знайти принаймні одну рису Його характеру в кожному з цих уривків. Нехай вони запишуть те, що знайшли.

Коли студенти закінчать це завдання, попросіть кількох з них написати на дошці під відповідним посиланням на Писання одну з рис характеру Спасителя, про яку вони дізнались. Коли вони закінчать цю вправу, поставте наступні запитання:

- Чому для нас важливо знати про ці риси Спасителя?
- Який ви знайшли доказ того, що Спаситель чутливий до наших потреб і бажань?
- Які частини з цієї розповіді справили на вас найбільше враження? Чому?
- Як ви вважаєте, чому люди були знесилені від радості? (Див. 3 Нефій 17:18).
- Як ви вважаєте, чому радість Спасителя була повною? (Див. 3 Нефій 17:20).

Попросіть студентів підсумувати те, про що вони дізналися з 3 Нефій 17:6–25. Студенти можуть дати різні відповіді. Однією з істин, яку вони можуть визначити, є:

**Спаситель має велике співчуття до нас.** Напишіть цю істину на дошці. Ви можете запропонувати, щоб студенти написали цю істину або іншу, яку вони визначили, у своїх примірниках Писань на полях біля 3 Нефій 17:6.

Аби допомогти студентам засвоїти, як зрозуміння характеру Ісуса Христа може збільшити нашу віру, прочитайте наведені далі слова:

“Ви можете виявляти віру в Христа, якщо маєте впевненість, що Він існує, правильне уявлення щодо Його характеру і знання, що ви намагаєтесь жити за Його волею”.  
(*Стійкі у вірі: довідник з євангелії* [2005], с. 29).

- Як розуміння співчутливої природи Спасителя допомагає вам виявляти віру в Нього?

Зверніть увагу студентів на фразу “хто страждав від чогось” в 3 Нефій 17:9.

- Які види нездоров'я можуть бути включені в страждання, означені тут словом “чогось”? (Усі види фізичних, емоційних, розумових і духовних недуг).

Попросіть студентів подумати, від чого вони можуть страждати, і про яке зцілення вони просили б Спасителя, якби Він мав благословити їх особисто. Нагадайте їм: хоч Спасителя й немає тут, щоб служити нам особисто, Його сила благословляти і зцілювати доступна через священство.

- До кого ви звертаєтесь, щоб отримати благословення священства?
- Коли в останній раз ви відчували зцілюючий вплив Спасителя у своєму житті?

Нагадайте студентам про принцип обдумування, який вони обговорювали на початку уроку. Скажіть, що одним із способів, яким вони можуть обдумувати щось, є уявлення себе в ситуаціях, описаних в розповідях у Писаннях, які вони читають. Попросіть студентів уявити себе серед нефійців під час подій, про які розповідається в розділі 3 Нефій 17. Дайте студентам час, аби вони написали в зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань про те, що б вони почули, побачили, відчули і дізналися, якби мали нагоду перебувати тоді серед нефійців і спілкуватися зі Спасителем. Ви можете запропонувати їм написати про страждання, від яких вони б попросили Спасителя зцілити їх. Коли вони закінчать писати, ви можете запропонувати кільком студентам прочитати написане ними класу. Переконайтеся, що вони розуміють, що не зобов'язані ділитися нічим, що є надто особистим чи приватним.

Після того, як кілька студентів поділяться тим, що вони написали, ви можете попросити одного-двох з них розказати, як вони дізналися, що Ісус Христос любить їх і співчуває їм. Попросіть студентів обдумати цей урок і довіритися співчуттю Спасителя, коли вони покладаються на Нього, шукаючи допомоги у здійсненні своїх бажань, у подоланні слабкостей, у зціленні від переживань та в час випробувань.

### Уявлення

Уявлення—це одна з навичок, потрібних для вивчення Писань, яка допомагає студентам аналізувати, розуміти і застосовувати те, про що вони читають. Допомагайте студентам навчитися уявляти собі події з Писань, заохочуючи їх спробувати намалювати у своєму розумі картини, які б відображали людей, місця й події, про які вони читають. Один із способів навчитися цьому—уявляти себе дійовою особою розповіді, яку вони читають.

# 3 Нефій 18

## Вступ

На завершення першого дня Свого служіння серед нефійців Ісус Христос провів причастя. Він наказав їм приймати причастя, завжди молитися Батьку і бути дружніми до всіх людей. Спаситель пообіцяв великі

благословення тим, хто слухався. Потім Він дав настанови Своїм дванадцятьом нефійським учням стосовно їхнього служіння в Церкві. Перш ніж зійти на небеса, Він дав їм владу надавати дар Святого Духа.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 18:1–14

#### *Ісус Христос запроваджує причастя серед нефійців*

Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова Джеральда Н. Лунда, сімдесятирічного. (Підкажіть цьому студенту, як вимовляється прізвище *Зенкуш*). Попросіть клас уявити себе альпіністом, про якого розказав старійшина Лунд.

“Колись в одному медичному журналі була цікава стаття про альпінізм. ...

Стаття була про чоловіка на прізвище Зенкуш, який керує курсами для альпіністів. ... Зенкуш розповідав журналісту про систему страхівки в альпінізмі. Це система, завдяки якій альпіністи захищають себе від падіння. Один альпініст займає безпечну позицію, міцно прив'язує до чогось мотузку для іншого альпініста, як правило, об'язує її навколо свого тіла, і каже: “Готово!”, що означає: “Я тебе тримаю. Якщо щось трапиться, я не дам тобі впасти”. В альпінізмі це важливо. А тепер звернімо увагу, що далі написано у тій статті: “Найкращі і найгірші моменти в альпінізмі, які мав Зенкуш, були пов'язані зі страхівкою. Одного разу Зенкуш упав з високого обриву, обірвавши три анкери і потягнувши свого напарника до краю уступу. За три метри від землі він завис догори ногами, коли його напарник, розтягнувшись, як тільки було можливо, зупинив його падіння силою своїх рук. “Дон врятував моє життя,—сказав Зенкуш.—Як ви будете ставитися до такого хлопця? Подаруєте йому на Різдво старий шнур для скелелазіння? Ні, *ви будете його пам'ятати. Ви будете пам'ятати його завжди*” [Eric G. Anderson, “The Vertical Wilderness”, *Private Practice*, November 1979, 21; emphasis added] (“The Grace and Mercy of Jesus Christ”, in *Jesus Christ: Son of God, Savior*, ed. Paul H. Peterson, Gary L. Hatch, and Laura D. Card [2002], 48).

- Чому, на вашу думку, альпініст відчув, що не матеріальними подарунками йому слід виявити вдячність своєму рятівнику?

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 18:1–7 і знайти, що Спаситель просив нефійців робити, аби пам'ятати Його. (Ви можете порадити студентам позначити слова *пам'ять* і *пам'ятаєте, пам'ятатимете* в 3 Нефій 18:7). Після відповідей студентів поставте їм такі запитання:

- Як прийняття причастя допомагає нам пам'ятати про жертву Спасителя за нас?
- Про що, відповідно до 3 Нефій 18:7, мали пам'ятати нефійці, причащаючись хлібом?

Дайте студентам час знову прочитати 3 Нефій 11:14–15. Потім поставте такі запитання:

- Чому пам'ятати тіло Спасителя було особливо важливим для нефійців?
- Хоч ви й не бачили рани на тілі Спасителя, як їх бачили нефійці, чому для вас також важливо причащатися хлібом “в пам'ять тіла” Спасителя? (УЗ 20:77).
- Що ви можете робити для того, щоб завжди пам'ятати Спасителя?

Напишіть на дошці таку фразу: *Коли ми причащаємося, ми свідчимо Батьку, що ...*

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 18:8–11 і знайти слова чи фрази, щоб закінчити це речення на дошці. Запропонуйте кільком студентам розказати, що вони знайшли. (Студенти можуть закінчити це речення так: **Коли ми причащаємося, ми свідчимо Батьку, що будемо завжди пам'ятати Ісуса Христа.** Може бути й така

відповідь: **Коли ми причащаємося, ми свідчимо Батьку, що готові зробити все, що наказав Спаситель**).

Поставте кілька або всі вказані далі запитання, щоб допомогти студентам поглибити своє розуміння і свою вдячність за причастя, оскільки воно допомагає нам пам'ятати про Спасителя:

- Про які аспекти життя й служіння Спасителя могли б ми згадувати під час обряду причастя? (Серед відповідей можуть бути: про Його смерть і спокутну жертву; про Його народження у скромних обставинах; про дива, які Він вчинив, і Його вчення; про Його люблячу турботу про інших; про Його покірливість перед Небесним Батьком).
- Хоч прийняття причастя триває короткий час, наслідки підготування до цього обряду й участі у ньому є вічними. Що ми можемо робити, аби завжди пам'ятати про Спасителя після того, як приймемо причастя, і протягом наступного тижня?
- Як можуть ширість і уважність, з якими ми причащаємося, допомогти нам пам'ятати Спасителя впродовж тижня?
- Яке значення має причастя, якщо ми не пам'ятаємо про Спасителя?
- Що, відповідно до 3 Нефій 18:7, 11, пообіцяв Спаситель тим, хто причащається і пам'ятає Його? (**Якщо ми причащаємося і завжди пам'ятаємо Спасителя, то Його Дух буде з нами**).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 18:12–14, а потім попросіть іншого студента прочитати вголос Геламан 5:12. Решта студентів нехай слідкує і знайде, який зв'язок існує між цими двома уривками з Писань.

- Як регулярно прийняття причастя допомагає вам будувати своє життя на фундаменті Ісуса Христа?

Аби допомогти студентам більше пам'ятати Ісуса Христа, попросіть їх кожного дня впродовж наступного тижня записувати в зошитах для класних занять, у щоденниках для вивчення Писань або в особистих щоденниках про те, що вони роблять, аби пам'ятати Спасителя. Порадьте їм записувати думки, які в них з'являються під час причастя, або про те, як пам'ять про Спасителя вплинула на їхні думки, слова і вчинки.

На кількох наступних уроках запитайте студентів, чи виконують вони це завдання, і порадьте їм і далі виконувати його щодня. Упродовж тижня ви можете виділяти по кілька хвилин на початку уроку, щоб вони написали, що роблять, аби пам'ятати Спасителя.

### 3 Нефій 18:15–25

*Ісус навчає нефійців завжди молитися Батькові і часто збиратися разом*

Поділіть студентів на пари. Запропонуйте кожній парі разом прочитати 3 Нефій 18:15–21 і знайти, що навчає нас робити Спаситель, аби не піддатися спокусі. Коли вони закінчать читати, то нехай кожна пара напише одне речення, яке, на їхню думку, підсумовує ці вчення про подолання спокуси. Попросіть кілька пар поділитися тим, що вони написали. (Хоч студенти можуть сформулювати свою думку по-різному, однак вони повинні визначити таку істину: **Якщо ми будемо пильними і завжди будемо молитися Батьку, то зможемо не піддатися спокусам Сатани**).


- Що, на вашу думку, означає слово *пильнувати* в 3 Нефій 18:18? (Бути духовно настороженими, невиспаними або обережними).

- Чому, на вашу думку, пильність і молитва є такими необхідними, щоб встояти проти спокуси?

Зазначте, що 3 Нефій 18:15, 20–21—це уривок з Писань, призначений для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок таким чином, щоб їм було легко його знаходити.

- Як молитва допомагає нам залишатися пильними і настороженими до спроб Сатани спокусити нас?

Запропонуйте студентам відповісти на одне з таких запитань у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань. (Ви можете написати ці запитання на дошці або повільно їх прочитати, щоб студенти могли їх записати).

 **3 Нефій 18:15, 20–21**—це уривок з Писань, призначений для опанування. Зверніться до ідеї для навчання у кінці цього уроку, щоб допомогти студентам в опануванні цього вірша.



- Як молитва допомогла вам не піддатися спокусам Сатани?
- Як ви можете поліпшити свої особисті молитви?
- Які благословення, як ви помітили, приходять, якщо ви молитесь із сім'єю?
- Як ви можете допомогти своїй сім'ї мати регулярну і змістовну сімейну молитву?

Якщо дозволяє час, можете попросити кількох студентів розказати класу, що вони написали.

Попросіть клас подумати про когось, кому б вони хотіли допомогти наблизитися до Спасителя. Напишіть на дошці вказаний далі принцип і запропонуйте студентам записати собі його: **Якщо ми служимо іншим, то можемо допомогти їм прийти до Христа.** Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 18:22–24.

- Що просить нас робити Спаситель, аби допомогти іншим прийти до Нього? (Ми не повинні проганяти інших людей з наших церковних зборів, і ми повинні молитися про них).
- Спаситель сказав, що Він є тим світлом, яке ми повинні піднімати для світу. Як кожен з нас може жити так, щоб тримати світло Спасителя?

Прочитайте наведені далі слова старійшини Роберта Д. Хейлза, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть студентів послухати, що, за словами старійшини Хейлза, станеться, якщо ми будемо жити праведно.



“Чи не було б приємно Ісусу, якби ми дозволили своєму світлу так сяяти, щоб ті, хто йдуть за нами, пішли б за Спасителем? Є ті, хто шукає світла і з радістю б пройшли через ворота хрищення та вийшли б на пряму й вузьку дорогу, що веде до вічного життя (див. 2 Нефій 31). Ви будете тим світлом, яке приведе їх до безпечної гавані?” (“That Ye May Be the Children of Light” [Brigham Young University fireside address, Nov. 3, 1996],

8, speeches.byu.edu).

- Які думки до вас приходять, коли ви думаєте над цим запитанням: “Чи не було б приємно Ісусу, якби ми дозволили своєму світлу так сяяти, щоб ті, хто йдуть за нами, пішли б за Спасителем?”

Поясніть, що ми можемо служити іншим, молячись за них, запрошуючи їх відвідати церковні збори і подаючи їм приклад життя, яке схоже на Христове. Попросіть кількох студентів поділитися досвідом, як вони тримали світло Спасителя, щоб допомогти комусь прийти до Нього.

### 3 Нефій 18:26–39

#### *Спаситель навчає Своїх учнів бути дружніми до всіх людей*

Підсумуйте 3 Нефій 18:26–39, пояснивши, що після того, як Спаситель закінчив говорити до багатолюдного натовпу, Він звернувся до дванадцятьох учнів, яких обрав, і настановляв їх, як вести справи Церкви і керувати ними. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 18:32, і нехай вони знайдуть, як ми маємо реагувати на людей, які відійшли від віри.

- Чому важливо, щоб ми продовжували служити тим, хто відійшов від віри?

Можете поділитися досвідом, як ви служили комусь із Божих дітей і допомогли цій людині прийти до Христа.

#### Уривок з Писань для опанування—3 Нефій 18:15, 20–21

*Примітка:* Зважаючи на тривалість цього уроку, ви можете наступний урок почати з вказаної далі вправи для опанування уривка з Писань. Або ж цю вправу можна провести на одному з наступних уроків, коли у вас буде достатньо часу, щоб повторити уривки, призначені для опанування.

Дайте студентам кілька хвилин, щоб допомогти їм вивчити напам'ять 3 Нефій 18:15, 20–21. Напишіть усі три вірші на дошці, і нехай студенти всі разом прочитають їх вголос. Після того, як студенти прочитають ці вірші кілька разів, почніть стирати частини віршів, а студенти нехай продовжують цитувати ці вірші повністю. Повторюйте цей процес доти, доки всі слова на дошці не будуть стерті.

# 3 Нефій 19

## Вступ

Після того, як Спаситель завершив Своє перше відвідування нефійців, звістка про Його появу поширювалася серед людей всю ніч. (Усі події, про які написано в 3 Нефій 11–18, відбулися протягом одного дня). Усю ніч люди докладали “надзвичайно великих зусиль, щоб ... бути на тому місці”, де Спаситель мав явити Себе знову (3 Нефій 19:3). Уранці дванадцять

учнів навчали людей і молилися з ними. Ісус Христос явився і наказав людям молитися, в той час Він також молився Батькові за них. Дванадцять учнів через їхню віру були очищені. Ісус молився, щоб ці учні і всі ті, хто повірили їхнім словам, могли стати єдиним з Ним і Його Батьком.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 19:1–14

#### *Дванадцять учнів служать людям, як наказав Спаситель*

Попросіть студентів уявити собі, що б вони зробили чи відчували, якби знали, що завтра Ісус Христос прийде в храм (або центр колу, або центр міста, або в інше місце, до якого частині студентів було б важко дістатися).

- Як би ви туди дістались?
- З ким би ви хотіли піти туди?
- Що б ви зробили, аби підготуватися до цієї події?

Нагадайте студентам, що наприкінці першого дня перебування Спасителя з нефійцями Він порадив людям піти додому, подумати і помолитися про Його вчення, щоб підготуватися до зустрічі з Ним наступного дня (див. 3 Нефій 17:3). Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 19:1–3 і знайти, як відповіли нефійці на обіцяння Спасителя повернутися до них наступного дня. Нехай студенти скажуть, що вони з'ясували, а потім підсумуйте 3 Нефій 19:4–8, пояснивши, що коли наступного дня зібрався натовп, дванадцять учнів розділили людей на дванадцять груп і почали навчати їх. Дванадцять учнів, сказавши людям стати на коліна і молитися, самі також стали молитися, а потім навчали людей тим самим істинам, яких Спаситель навчав попереднього дня. Після цього учні знову стали на коліна і молилися.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 19:8–9. Нехай клас слідкує і знайде, про що молилися учні.

- Чого найбільше хотіли учні?
- Дванадцять учнів мали керувати справами Церкви серед нефійців після того, як Спаситель піде від них. Як ви вважаєте, чому в їхньому служінні їм необхідний був Святий Дух?
- Про які свої найбільші бажання ви просите у своїх молитвах?
- Ви молитесь про Святого Духа? Чому так або чому ні?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 19:10–12. Після закінчення читання поясніть, що це друге хрищення було особливим випадком. Хоч нефійці вже були раніше охрищені для відпущення гріхів і були гідні знаходитися у присутності Ісуса Христа, усе ж Спаситель наказав їм охриститися ще раз, бо Він наново організував Церкву.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 19:13–14. Нехай клас слідкує і з'ясує, які благословення отримали учні за свої праведні бажання. Щоб допомогти студентам збільшити їхнє бажання мати вплив Святого Духа в їхньому житті, проведіть наступну вправу:

Поділіть студентів на пари. Попросіть кожну пару скласти в зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань список того, що робить Святий Дух для

людей, які живуть гідно. Після цього нехай студенти порівняють свої списки з наведеними далі словами старійшини Роберта Д. Хейлза, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. (До уроку зробіть копії цієї цитати або напишіть її на дошці). Нехай студенти додадуть до своїх списків будь-які нові думки, які у них з'являться під час читання цієї цитати.



“Святий Дух ... є джерелом нашого свідчення про Батька і Сина. ...

Ми потребуємо Святого Духа як нашого постійного супутника, щоб Він допомагав нам здійснювати кращий вибір у тих рішеннях, які щоденно постають перед нами. ... Напарництво Святого Духа надасть їм [нашій молоді] сили протистояти злу і, коли необхідно, покаяться і повернутись на тісню й вузьку дорогу. ... Усім нам потрібен захист, доступний через Святого Духа. ... Наявність дару Святого Духа допомагає членам сім'ї здійснювати правильний вибір—вибір, який допоможе їм і їхнім сім'ям повернутися до свого Небесного Батька і Його Сина Ісуса Христа, щоб жити з Ними вічно” (“Звіт хрищення: бути в Царстві та від Царства”, *Ліягона*, січ. 2001, с. 8).

- Як саме благословення з вашого списку були б корисними для молоді в Церкві?

Запропонуйте студентам проглянути список благословень, який вони написали, і подумати, що нам потрібно зробити, аби заслужити ці благословення. Попросіть їх подумки прочитати 3 Нефій 19:9, 13 і знайти принцип, якого треба дотримуватися, щоб відчувати вплив Святого Духа. Нехай студенти напишуть принцип, який вони визначили. Попросіть кількох студентів розказати, що вони написали. (Студенти можуть сказати, наприклад, наступне: **Наші праведні бажання і молитви допоможуть нам стати гідними, щоб сповнитися Святим Духом**).

- Коли ваші праведні бажання і молитви допомогли вам відчути вплив Духа?

Напишіть на дошці незакінчене речення, вказане нижче. Попросіть студентів записати це неповне речення, а потім закінчити його своїми словами.

*Я буду виявляти Небесному Батьку своє бажання мати з собою Святого Духа тим, що ...*

### 3 Нефій 19:15–36

**Спаситель являється і молиться за людей, щоб вони були очищені через їхню віру**

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 19:15–16. Зазначте: коли люди стояли на колінах, вони були свідками, як Ісус Христос промовив три окремі молитви для Своїх учнів і для натовпу людей. (Поясніть, що далі на уроці клас буде вивчати третю молитву Спасителя).

До уроку напишіть на дошці вказані далі посилання на Писання і запитання (або підготуйте їх як роздатковий матеріал для кожного студента):

3 Нефій 19:17–18, 24–26, 30

3 Нефій 19:19–23

3 Нефій 19:27–29

*Що ви можете дізнатися про молитву з цього уривка?*

*Як ви можете застосувати те, про що дізналися в цих віршах, у своїх особистих молитвах?*

Розділіть клас на групи по троє. (Якщо у вашому класі мало студентів, можете розділити клас на менші групи). Дайте завдання комусь із студентів у кожній групі прочитати один із уривків з Писань, написаних на дошці. Скажіть студентам, що вони всі повинні підготуватися, щоб відповісти на запитання, написані на дошці.

Дайте студентам для цього достатньо часу, а потім нехай вони дадуть відповіді на ці запитання іншим членам їхньої групи. Будьте готові відповісти, якщо студенти питають, чому учні молилися Спасителю (див. 3 Нефій 19:18). Зазначте, що в цьому унікальному випадку учні молилися Ісусу Христу, бо Він був з ними особисто як представник Батька (див. 3 Нефій 19:22).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 19:31–34. Нехай клас слідкує і подумает, чому молитва Спасителя так глибоко зворушила людей. Попросіть кількох

студентів поділитися знайденим. Хоч студенти під час обміну думками можуть дізнатися багато істин одне від одного, усе ж проведення вказаної далі вправи приверне їхню увагу до двох принципів, які вони можуть знайти, вивчаючи ці вірші.

Напишіть на дошці такі слова: *Якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа, ...*

Попросіть студентів самостійно проглянути 3 Нефій 19:28 і знайти, як закінчити написане на дошці речення. (Запропонуйте студентам записати їхні відповіді. Далі наводиться один із варіантів, як студенти могли б закінчити це речення: **Якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа, ми можемо бути очищені**).

- Що означає бути очищеними? Як виявлення віри в Ісуса Христа допомагає нам бути чистими?
- Як саме виявили віру учні під час подій, описаних в 3 Нефій 19?

Аби допомогти студентам зрозуміти, що ми очищені Святим Духом, нагадайте їм, що учні отримали Святого Духа і “сповнилися ... вогнем” (3 Нефій 19:13). Поясніть, що слова “сповнилися ... вогнем” є символічними і стосуються благословення бути очищеними через вплив Святого Духа.

Попросіть студентів знову подумки прочитати 3 Нефій 19:23, 29 і знайти, яке ще благословення приходить до тих, з ким перебуває Дух Господа. (Після того, як студенти прочитають цей уривок, ви можете запропонувати їм позначити в обох віршах фразу “щоб ми могли бути єдиним”).

- Як Ісус Христос і Батько є єдиними? (Вони—окремі, реальні особи, але вони єдині у меті і вченні. Будучи досконалим чином об'єднаними, Вони приводять в дію божественний план спасіння, створений Небесним Батьком).
- Що для нас означає стати єдиним з Богом Батьком і Сином?
- Що ми дізнаємося з 3 Нефій 19:23, 29 про те, як ми можемо стати єдиними з Ними? (**Через віру ми можемо бути очищеними і стати єдиними з Ісусом Христом, як єдині Він і Батько**).

Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова старійшини Д. Тодда Крістофферсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Нехай клас послухає, як ми можемо бути єдиними з Батьком і Сином:



“Ісус досяг досконалої єдності з Батьком, підкорюючи Себе, тілом і духом, волі Батька. Його служіння було завжди чітко зосереджене, бо в Ньому не було ослаблюючої або відволікаючої невпевненості. Говорячи про Свого Батька, Ісус сказав: “Я завжди чиню, що Йому до вподоби” (Іван 8:29). ...

Ми, напевно, ніколи не будемо єдиними з Богом і Христом, поки не зробимо виконання Його бажання й волі нашим найбільшим бажанням. Така покірливість не досягається за один день чи рік, але через Святого Духа Господь буде навчати нас, якщо ми бажаємо, до того часу, коли ми зможемо впевнено сказати, що Він в нас, як Батько в Ньому” (“Щоб вони могли бути єдині в нас”, *Ліягона*, лист. 2002, сс. 72, 73).

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 19:35–36 і подумати, якою є сила їхніх молитов. Пообіцяйте студентам: ми також можемо мати більше духовного досвіду і зростати, щоб стати єдиними з Батьком і Сином, якщо будемо зміцнювати свою віру і палко молитися про присутність з нами Духа.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 3 Нефій 19:18, 22. “Вони молилися Ісусові”

Із Писань і вчень пророків останніх днів ми знаємо, що повинні поклонятися Богу Батьку і молитися тільки Йому. Ми не повинні молитися до Ісуса Христа. Наприклад, Спаситель навчав нефійців: “Ви завжди повинні молитися Батькові в Моє ім’я” (3 Нефій 18:19). Однак невдовзі після навчання цьому Його нефійські учні молилися безпосередньо Йому (див. 3 Нефій 19:18). Вони робили це, за словами Ісуса Христа, бо Він був з ними (див. 3 Нефій 19:22). Старійшина Брюс

Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, пояснив, що це було винятком—унікальна ситуація:

“Була особлива причина, чому це було зроблено в даному випадку і тільки один раз. Ісус вже навчав їх молитися в ім’я Його Батька, як вони спершу й робили. ... Ісус був перед ними як символ Батька. Побачити Його означало для них бачити Батька; молитися Йому означало для них молитися Батьку. Це була особлива й унікальна ситуація” (*The Promised Messiah* [1978], 560, 561).

# 3 Нефій 20

## Вступ

На другий день Свого служіння серед нефійців Ісус Христос знову провів для людей обряд причастя. Він свідчив, що завіти й обіцяння Батька здійсняться в

останні дні. Ізраїль буде зібрано, і всі народи землі будуть благословенні.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 20:1–9

#### Спаситель знову проводить для людей обряд причастя

На початку уроку поясніть, що ви хочете, аби молоді чоловіки і молоді жінки в класі відповіли на різні поставлені вами запитання. Запропонуйте кільком молодим чоловікам, які мають Ааронове священство, розказати класу про їхні обов'язки у підготованні, благословенні чи рознесенні причастя. Допоможіть їм висловити їхні почуття стосовно цих обов'язків, поставивши такі запитання:

- Що для вас означає допомагати у проведенні обряду причастя?
- Як ви виявляєте Господу своє розуміння того, що цей обряд має священну природу?

Допоможіть кільком молодим жінкам поділитися їхніми почуттями стосовно священності причастя, поставивши їм такі запитання:

- Що ви відчуваєте, коли бачите, що гідні молоді чоловіки виконують обряд причастя?
- Що ви робите під час виконання обряду причастя, аби показати, що ви розумієте його священну природу?

Поясніть, що в другий день Свого служіння серед нефійців Спаситель і Його учні вдруге провели для людей обряд причастя. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 20:1. Приверніть увагу студентів до речення: "І Він наказав їм, щоб вони не припиняли молитися у своїх серцях".

- Що для вас означає "не припиняти молитися" у вашому серці?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 20:3–5.

- Як, на вашу думку, молитва у вашому серці може впливати на ваше щотижневе прийняття причастя?
- Як ви вважаєте, чому, коли ми приймаємо причастя, важливо залишатися зосередженими на Спасителі?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 20:8. Нехай клас слідкує і з'ясує, що символізують хліб і вино. (Можливо, корисним буде пояснити, що тепер у Церкві замість вина використовується вода. [Див. УЗ 27:2]).

- Що символізують причасний хліб і вода? (Тіло і кров Спасителя).

Ви можете прочитати наведені далі слова старійшини Джеймса Е. Талмейджа, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, які допоможуть студентам зрозуміти переносне значення запрошення Спасителя їсти Його тіло і пити Його кров:

*"Їсти тіло і пити кров Христа означало й означає вірити в Нього, приймати Його буквально як Сина Божого і Спасителя світу та виконувати Його заповіді. Тільки таким чином Дух Божий може стати постійною частиною єства людини, подібно тому, як їжа, яку вона вживає, засвоюється тканинами її тіла" [див. УЗ 27:2]).*

- Що символізує причащення хлібом і водою?
- Що, відповідно до 3 Нефій 20:8, пообіцяв Ісус Христос тим, хто приймає причастя? (Їхні душі будуть наповнені).

Допоможіть студентам зрозуміти, що означає, що їхні душі будуть наповнені. Для цього попросіть їх подумати, скільки хліба і води вони звичайно з'їдають і випивають, коли приймають причастя. Потім спитайте:



- Якби ви були голодні і вас мучила спрага, чи наситились би ви тим хлібом і чи втамували б спрагу тією водою?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 20:9 і запитайте клас:

- Про який принцип ми можемо дізнатися із вчень Спасителя, уміщених в 3 Нефій 20:8–9? (Студенти можуть сформулювати відповідь різними словами, однак вони мають визначити такий принцип: **Якщо ми гідно причащаємося, то можемо бути наповнені Святим Духом**).

Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Нехай клас послухає, які саме ми отримаємо благословення, якщо будемо наповнені Духом:



“Давайте будемо гідними обіцяння нашого Спасителя, що, приймаючи причастя, ми будемо “наповнені” (3 Нефій 20:8 ; див. також 3 Нефій 18:9), тобто це означає, що ми будемо “сповнені Духом” (див. 3 Нефій 20:9). Цей Дух—Святий Дух—є нашим утішителем, дороговказом, засобом зв’язку, тлумачем, свідком та очищувачем; Він наш незмінний гід і освячувач на шляху, що веде в нашій життєвій подорожі до вічного життя.

...Здавалося б, проста справа: свідоме й благоговійне відновлення наших завітів хрищення веде до відновлення благословень хрищення завдяки воді і Духу, щоб ми могли завжди мати Його Дух з нами. Так всі ми будемо скеровані, і так усі ми можемо бути очищені” (“Always Have His Spirit,” *Ensign*, Nov. 1996, 61).

- Які саме благословення ми можемо отримати, якщо ми сповнені Духом?
- Коли прийняття причастя допомогло вам бути сповненими Святим Духом?

Свідчіть про благословення, які ви отримали, оскільки приймали причастя і були сповнені Духом. Підтвердіть: молитися у своєму серці—це один із способів, яким ми можемо підготуватися до прийняття причастя і бути сповненими Святим Духом. Закличте студентів до прийняття причастя проводити певний час у молитві.

### 3 Нефій 20:10–46

#### Спаситель навчає нефійців про завіти, які будуть виповнені в останні дні

Попросіть студентів стисло описати в зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань їхні найважливіші властивості. Після того, як вони закінчать, попросіть їх подивитися, на якому виді властивостей вони зосередилися. Це були фізичні характеристики? Особистісні риси характеру? Духовні якості? (Якщо є час, можна запросити кількох студентів прочитати те, що вони написали). Прочитайте наведені далі слова старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть клас послухати, що, як він сказав, повинно визначати особистість людини:



“Ви можете полюбляти музику, спорт або мати схильність до техніки, і одного дня ви, можливо, будете працювати в торгівлі, на виробництві або у сфері мистецтва. Якими б важливими не були ці справи і професії, не вони визначають, хто ми є. Перш за все ми—духовні істоти. Ми—[діти] Бога і сім’я Авраамове” (“Стаючи місіонерами”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2005, с. 47).

- Хто, за визначенням старійшини Беднара, ми є? Чому, на вашу думку, для нас важливо дивитися на себе “перш за все” як на духовних істот, які є дітьми Бога?

Зазначте, що на додаток до сказаного про те, що ми є дітьми Бога, старійшина Беднар зауважив, що ми є сіменем Авраамовим. Поясніть, що вислів “сім’я Авраамове” може стосуватися людей, які є прямими нащадками Авраама. Також він може стосуватися людей, які через прийняття законів і обрядів євангелії Ісуса Христа й дотримання їх, одержали повноту євангелії, благословення священства і ті ж самі обіцяння, які Бог дав Аврааму, та завіти, які Він уклав з Авраамом.

Скажіть студентам, що з решти розділу 3 Нефій 20 вони дізнаються про вчення, яких Спаситель навчав нефійців стосовно завітів, укладених Ним з Авраамом, і стосовно обіцянь, які Він дав йому та його нащадкам (дому Ізраїля). Ісус сказав, що вони можуть дізнатися про ці завіти, вивчаючи слова Ісаї. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 20:11–12. Нехай клас слідкує і знайде, що, як сказав Спаситель,

станеться, коли вповняться слова Ісаї. Після відповідей студентів, можливо, вам потрібно буде пояснити, що слова Ісаї будуть вповнені в останні дні.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 20:13, а решта студентів нехай визначить, як Небесний Батько виконає Свої завіти з домом Ізраїля в останні дні. Запропонуйте студентам підсумувати істини, про які вони дізнались, вивчаючи 3 Нефій 20:11–13. (Відповіді студентів можуть бути різними, однак вони повинні визначити таку істину: **Господь виконає Свій завіт зібрати дім Ізраїля в останні дні.** Можете написати цю істину на дошці).

- Яке знання, відповідно до 3 Нефій 20:13, отримає народ з дому Ізраїля як необхідну складову цього збирання? (Вони отримають знання про “Господа Бога їхнього, Який викупив їх”).

Щоб допомогти студентам зрозуміти, що знання про Ісуса Христа є необхідною складовою збирання Ізраїля, попросіть когось зі студентів прочитати вголос наведені далі слова старійшини Брюса Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Нехай студенти послухають, з чого складається збирання Ізраїля.

“Збирання Ізраїля передбачає віру в усе те, що Господь вже пропонував Своему стародавньому вибраному народу, прийняття усього цього і життя в гармонії з усім цим. Воно полягає в тому, щоб мати віру в Господа Ісуса Христа, каятися, бути охрищенними й отримати дар Святого Духа та виконувати заповіді Бога. Воно полягає в тому, щоб мати віру в євангелію, приєднатися до Церкви і прийти у царство. Воно полягає в тому, щоб отримати святе священство, отримати ендаумент у святому місці силою з небес і отримати всі благословення Авраама, Ісака та Якова через обряд цілестіального шлюбу. І воно також може полягати в тому, щоб збиратися у визначеному місці або землі поклоніння” (*A New Witness for the Articles of Faith* [1985], 515).

- Чому віра в Ісуса Христа і слідування за Ним є необхідною складовою збирання Ізраїля?

Підсумуйте 3 Нефій 20:14–22. Поясніть: Спаситель навчав нефійців, що в рамках збирання Ізраїля та на виконання Господнього завіту з Авраамом, Небесний Батько дав нащадкам Легія у спадок землю, на якій вони жили. Він також пояснив, у чому ще нефійці були благословенні як діти завіту. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 20:23–24 і знайти, хто, за пророцтвом Мойсея, благословить дім Ізраїля. Після відповідей студентів попросіть їх подумки прочитати 3 Нефій 20:25–26. Нехай вони визначать, як були благословенні нащадки Легія через завіт, який Господь уклав з Авраамом. Після того, як студенти скажуть, що вони з’ясували, наголосіть, що Небесний Батько послав Ісуса Христа, щоб Він явився нащадкам Легія і спас їх від гріха “через те, що [вони]—діти завіту”.

- Які благословення ми маємо через завіти, які уклали з Небесним Батьком?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 20:27, а клас нехай визначить, яка відповідальність лягає на нас через завіти, які ми укладаємо з Господом.

- Оскільки ми уклали завіти з Господом, то якою є наша відповідальність по відношенню до інших людей по всій землі? (Студенти можуть назвати таку істину: **Як сім’я Авраама, ми маємо за завітом відповідальність благословляти всіх людей землі.** Можна написати цю істину на дошці).
- Як, на вашу думку, ми можемо бути благословенням для всіх людей землі? (Якщо ви написали це доктринальне твердження на дошці, то можете додати до нього слова “ділячись з ними євангелією”).

Підсумуйте 3 Нефій 20:29–46, стисло пояснивши, що крім учень, які Спаситель дав нефійцям стосовно їх благословень та обов’язків як дітей завіту, Він також підтвердив, що землею успадкування для юдеїв буде Єрусалим. Він процитував пророцтва Ісаї, в яких той передрік час, коли юдеї будуть відновлені для землі їхнього успадкування після того, як повірять в Ісуса Христа і будуть молитися Батькові в Його ім’я.

На завершення уроку попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 20:46. Нехай студенти слідкують і визначать один із способів, в який вони впродовж наступного тижня можуть благословити чиєсь життя завдяки євангелії. Щоб дати нагоду студентам розповісти про свій досвід, заплануйте повернутись до цього на наступному уроці. Свідчіть про важливість виконання нашого обов’язку, коли ми допомагаємо у збиранні Ізраїля.

# 3 Нефій 21–22

## Вступ

Продовжуючи навчати нефійців, Ісус Христос пояснив, що поява Книги Мормона в останні дні буде ознакою того, що Він розпочав збирання Ізраїля і виконання Свого завіту зі Своїм народом.

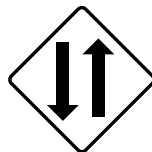
Наголошуючи на Своїй великій любові до Свого завітного народу, Спаситель процитував пророцтва Ісаї про відновлення завітного народу.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 21:1–11

*Ісус Христос навчає, що поява Книги Мормона буде ознакою збирання Ізраїля в останні дні*

До початку уроку намалюйте на дошці вказані далі знаки (або інші, які поширені там, де ви живете).



Попросіть студентів пояснити, що означає кожний з цих знаків. Потім поставте такі запитання:

- Для чого використовуються ці знаки? (Щоб підготувати, попередити і проінструктувати нас).
- Чому важливо, щоб знак був розміщений належним чином і щоб послання, яке передається через нього, було легко зрозуміти?

Нагадайте студентам, що в Писаннях часто говориться про ознаки, через які нас готують до здійснення плану Небесного Батька, попереджають та інструктують нас про нього. Запропонуйте студентам проглянути 3 Нефій 21:1–2, 7 і знайти слово *ознака*. Ви можете порадити їм позначити це слово скрізь, де воно зустрічається в цих віршах. Після цього нехай вони уважно прочитають подумки вірш 1.

- Чому, за словами Господа, Він дасть цю виняткову ознаку? (Аби люди знали, що Він збирає дім Ізраїля).

Запропонуйте студентам подумки прочитати 3 Нефій 21:1–7, а потім попросіть їх звернути увагу на слова “це” і “ці справи” та подумати, чого вони стосуються.

- Говорячи до нефійців, Спаситель, за Його словами, говорив про “те, що Я проголошую вам” (3 Нефій 21:2). Де ці слова були записані нефійцями? (У Книзі Мормона).
- Що, відповідно до цих слів, є однією з ознак, яка вказує, що Бог виконує Свої завіти в останні дні? (Допоможіть студентам визначити таку істину [напишіть її на дошці]: **Поява Книги Мормона є ознакою того, що Бог виконує Свій завіт—Він збирає Ізраїль в останні дні**).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос вказане далі висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Нехай клас послухає, як саме Книга Мормона допомагає людям збиратися для Господньої роботи.



“Книга Мормона посідає центральне місце в цій роботі. Вона проголошує вчення про збирання. Вона спонукає людей дізнаватися про Ісуса Христа, повірити Його евангелії та приєднатися до Його Церкви. Дійсно, якби не було Книги Мормона, не було б і обіцяного збирання Ізраїля” (“Збирання розсіяного Ізраїля”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2006, с. 80).

### Навчайте Святим Духом

Моліться про провід Святого Духа, коли готуєтеся до уроку і коли навчаєте.

- Коли Книга Мормона допомогла вам таким чином? Коли ви спостерігали, що Книга Мормона допомагала іншим людям в такий спосіб?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 21:9, а клас нехай зверне увагу на фразу “буде великою і дивовижною роботою”. Зазначте, що ця фраза стосується Відновлення євангелії Ісуса Христа, складовою якого є поява Книги Мормона.

- Що великого і дивовижного у відновленні євангелії Ісуса Христа?

Зверніть увагу студентів на слово “чоловік” в 3 Нефій 21:9. Попросіть студентів поміркувати, хто б це міг бути. Потім покажіть ілюстрацію із зображенням Джозефа Сміта (можливо, ілюстрацію “Брат Джозеф” або ілюстрацію “Перше видіння” [Альбом “Євангелія в мистецтві” (2009), №. 87 або № 90]). Скажіть студентам, що старійшина Джеффри Р. Холланд, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, вказав на те, що цим чоловіком є Джозеф Сміт (див. *Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 287–288). Запропонуйте студентам подумки прочитати 3 Нефій 21:10–11 і подумати, як пророк Джозеф Сміт відповідає опису в цих віршах.

- Як Бог показав через пророка Джозефа Сміта, що Його “мудрість більша за підступність диявола”?
- Що, відповідно до 3 Нефій 21:11, станеться з тими, хто не вірить у слова Христа, які були передані через Джозефа Сміта? (Їх буде “відсічено” від благословень, які приходять завдяки завітам).



### 3 Нефій 21:12–22:17

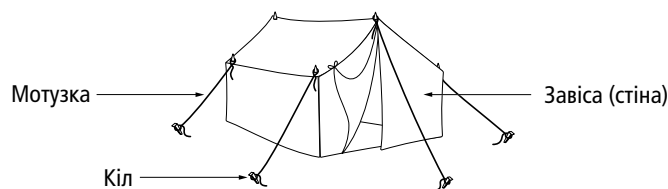
**Спаситель говорить про знищення тих, хто не покається, і відновлення Свого народу, який покається і повернеться до Нього**

Підсумуйте 3 Нефій 21:12–21, пояснивши, що Спаситель застеріг тих, хто в останні дні не віритиме в Нього і не покається. Він сказав, що їхня матеріальна власність, їхні міста, укріплення і все те погане, чим вони займаються, буде знищено. Він також сказав, що вони будуть відсічені від Його завітного народу.

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 21:22, 25–28 і знайти, які благословення й обов’язки придуть до тих, хто в останні дні покається і прислухається до слів Спасителя.

Спитайте студентів, як би вони підсумували вчення, про які сказано в 3 Нефій 21:12–22, 25–28. Нехай один із студентів запише їхні відповіді на дошці. Потім підсумуйте всі записані на дошці відповіді, зазначивши, що **коли ми каємося і прислухаємося до слів Спасителя, нас збирають як частину Його завітного народу**. (Ви можете написати цю істину на дошці).

Намалюйте на дошці або великому аркуші намет (ви можете зробити це до уроку). Поясніть: Ісус Христос навів пророцтво, яке Він надихнув записати пророка Ісаю за багато століть до цього. У цьому пророцтві Ісаї порівняв Церкву—з її завітами й благословеннями—із наметом.



- Які переваги перебування в наметі? (Серед можливих відповідей такі: намет захищає від бур і палючого сонця).
- Чим Церква схожа на намет?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 22:2.

- Чому цей “намет” потрібно буде збільшувати й розширювати в останні дні? (Тому що багато людей приєднається до Церкви, тобто повернеться до своїх завітів з Господом). Що ви можете зробити, аби допомогти збільшити цей намет і зміцнити його коли? (Закличте студентів діяти згідно зі своїми відповідями на це запитання).

Поясніть: у цьому самому пророцтві Ісаїя вжив ще й іншу метафору. Він порівняв дім Ізраїля з дружиною, чоловіком якої є Господь. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 22:4–5, а клас нехай слідкує і знайде слова втішення для цієї дружини.

- Які слова втішення ви бачите в 3 Нефій 22:4? (Можливі відповіді: “тебе не буде посоромлено” і “ти ... не пам’ятатимеш ганьби своєї юності”). Чому приходить втішення від знання, що “чоловіком” є “Викупитель, Святий Ізраїля”? (3 Нефій 22:5).
- Як ці слова нагадують нам відповідь Спасителя нам, коли ми грішимо?

Нехай студенти подумки прочитають 3 Нефій 22:7–10, і знайдуть, які обіцяння дає Спаситель Своему завітному народу, що повертається до Нього.

- Що обіцяє Спаситель тим, хто повертається до Нього?
- Які істини про Господа ми дізнаємося з цих віршів? (Студенти можуть дати кілька різних відповідей на це запитання. Прослідкуйте, щоб вони визначили таку істину: **Господь виявляє свою нескінченну доброту й милість до людей, які повертаються до Нього.** Ви можете написати цю істину на дошці. Ви також можете запропонувати студентам написати її у своїх примірниках Писань на полях біля 3 Нефій 22:7–10).

Аби допомогти студентам краще зрозуміти написане в 3 Нефій 22:4–10, можна прочитати наведені далі слова старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Навіть незважаючи на неплодність і часом невірність Своєї нареченої (Ізраїля), усе ж чоловік (Христос) покличе її назад і викупить її. Образ Єгови як нареченого та Ізраїля як нареченої є в Писаннях однією з найчастіше вживаних метафор, яка використовувалась Господом та Його пророками, щоб описати стосунки між Божеством і дітьми завіту.

...Христос час від часу мав підставу справедливо гніватися на Ізраїль через Його відступи, але гнівався Він завжди недовго і тимчасово—“на одну мить”. Завжди знову поверталися співчуття й милосердя і виявлялися вони в самий переконливий спосіб. Гори й пагорби можуть зникнути. Води великих морів можуть висохнути. Найневірогідніше може статися у світі, але Господня доброта і мир ніколи не будуть забрані від Його завітного народу. Він запрягнувся небесною клятвою, що Він не буде гніватися на них вічно” (*Christ and the New Covenant*, 290).

- Які докази милості й доброти Спасителя ви бачили у своєму житті? (Нагадайте студентам, що їм не слід ділитися досвідом, який є надто особистим чи приватним).
- Як може знання про милість і доброту Спасителя впливати на нашу вірність завітам?

Поясніть, що Спаситель продовжував навчати нефійців про благословення, які чекають на праведних. Попросіть студентів самостійно дослідити 3 Нефій 22:13–17 і знайти одне з обіцяних благословень, яке є особливо важливим для них. Зазначте, що коли ми читаємо про ці обіцяні благословення, то бачимо, що **Господній народ буде встановлюватися у праведності й одержить перемогу над неправедністю.**

Завершіть своїм свідченням про істини, які обговорювалися на цьому уроці. Попросіть студентів написати три або чотири речення в зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань про щось одне, що вони можуть сьогодні зробити, аби бути гідними благословень, які Господь бажає їм дати.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 3 Нефій 21:22–25. Новий Єрусалим

Деніел Х. Лудлоу пояснив, хто будуватиме місто Новий Єрусалим:

“Новий Єрусалим” останніх днів будуватиметься на Американському континенті (1) “залишком Якова”,

(2) іновірцями, які “увійдуть у завіт, і їх буде причислено до ... залишків Якова”, (3) “усі[ма] з дому Ізраїля, хто прийде”. (3 Нефій 21:22–25. Прочитайте також 3 Нефій 20:22; Етер 13:1–12)”. (*A Companion to Your Study of the Book of Mormon* [1976], 281).



# Програма домашнього навчання

## 3 Нефій 17–22 (Блок 26)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи 3 Нефій 17–22 (блок 26), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (3 Нефій 17)

Вивчаючи слова Ісуса Христа до натовпу нефійців, студенти дізнались, що завдяки роздумам та молитвам до Батька ми можемо отримати більше розуміння вчень Спасителя. Спаситель відповів на бажання нефійців і залишився на трошки довше з ними, зцілюючи їхніх хворих і благословляючи їхніх дітей. Читаючи про ці події, студенти дізнались, що Ісус Христос має велике співчуття до нас.

#### День 2 (3 Нефій 18)

Спаситель провів причастя для величезної кількості людей. Студенти дізнались, що приймаючи причастя, ми свідчимо Батьку, що хочемо зробити все, що Він заповів, і що ми будемо завжди пам'ятати Ісуса Христа. Вони також дізнались, що приймаючи причастя і завжди пам'ятаючи Спасителя, ми будемо мати Його Духа з нами. Учення Спасителя про молитву допомогло студентам зрозуміти, що коли ми пильні і завжди молимося Батьку, то можемо не піддатися спокусам Сатани. Вони також дізнались, що коли ми служимо іншим, то зможемо допомогти їм прийти до Христа.

#### День 3 (3 Нефій 19)

Після того, як Спаситель пішов від нефійців в кінці першого дня Свого перебування з ними, учні навчали людей. Вони молилися про Святого Духа й отримали Його. Студенти дізнались, що наші праведні бажання і молитви допоможуть нам стати гідними, щоб сповнитися Святим Духом. Спаситель знову з'явився, і Він подякував Батькові за очищення Своїх учнів. Студенти дізнались, що коли ми виявляємо віру в Ісуса Христа, то можемо бути очищеними і стати єдиним з Ісусом Христом, як Він є єдиним з Батьком.

#### День 4 (3 Нефій 20–22)

Ісус Христос знову провів обряд причастя. Студенти дізнались, що коли ми гідно причащаємося, то можемо бути сповнені Святим Духом. Потім Спаситель навчав нефійців про те, що Батько виконає Свій завіт—збере дім Ізраїля в останні дні. Студенти також дізнались, що, як сім'я Авраама, ми маємо за завітом відповідальність благословити всіх людей землі, ділячись з ними євангелією.

### Вступ

Цей урок допоможе студентам зрозуміти лагідність і милість, які Спаситель відчуває до Свого народу. Крім того, коли студенти будуть проглядати пораду Господа стосовно молитви, вони можуть поміркувати, як зробити свої особисті, а також сімейні молитви більш змістовними.

### Рекомендації для навчання

#### 3 Нефій 17

*Спаситель зцілює хворих, молиться Батьку про людей і благословляє їхніх дітей*

Попросіть студентів подумати про найбільш турботливу людину з поміж їхніх знайомих. Потім спитайте: Про кого ви подумали? Як ця людина виявляє любов до інших і до вас?

Покажіть ілюстрацію "Ісус зцілює нефійців" (*Альбом "Євангелія в мистецтві" [2009], № 83*) і "Ісус благословляє нефійських дітей" (*Альбом "Євангелія в мистецтві", № 84*). Потім запитайте: Що ви дізналися про любов Спасителя до людей під час вивчення Книги Мормона на цьому тижні?

Напишіть на дошці таку істину: **Спаситель має до нас велике співчуття**. Напишіть під цим твердженням вказані далі посилання на Писання: 3 Нефій 17:7, 9, 11, 15–17, 21, 24. Попросіть студентів проглянути ці вірші і вибрати один, який би особливо вказував на істину, написану на дошці. Дайте їм достатньо для цього часу, а потім можете поставити такі запитання:

- Як вибраний вами вірш показує, що Спаситель має велике співчуття до нас?
- Що ви дізналися про Спасителя з того факту, що Він служив людям "одному за другим"? (Див. 3 Нефій 17:21).
- Як може знання про співчуття Спасителя допомогти вам виявляти більше віри в Нього і відчувати більшу любов до Нього?

#### 3 Нефій 18–19

*Ісус навчав людей молитися Батьку завжди і часто збиратися разом*

Розділіть студентів на пари і попросіть кожну пару скласти список з п'яти найважливіх спокус, з якими, на їхню думку, зустрічається сьогодні молодь. Коли вони впораються з цим завданням, попросіть, щоб кожна пара прочитала 3 Нефій 18:15–20 і знайшла, яку пораду дав Спаситель, щоб не піддаватися спокусам. Запросіть кількох студентів назвати принцип, який вони знайшли в цих віршах. Один із принципів, який вони можуть визначити: **якщо ми будемо пильними і молитимемося завжди Батьку, то зможемо не піддаватися спокусам Сатани**.

Поставте студентам такі запитання:

- Як ви вважаєте, за чим повинна пильнувати молода людина, щоб протистояти одній із спокус у вашому списку?



- Про що могла б молитися молода людина, що допомогло б їй протистояти одній із спокус з вашого списку? Як молитва до Небесного Батька допомагає вам залишатися сильними?

Аби допомогти студентам зміцнити їхні свідчення про сімейну молитву, попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 18:21. Потім спитайте: Які благословення прийшли до вас завдяки молитві зі своєю сім'єю?

Запропонуйте комусь зі студентів прочитати наведену далі розповідь президента Джеймса Е. Фауста, з Першого Президентства, який говорив про силу сімейної молитви:

“Сімейна молитва має потужний вплив і надає величезну допомогу. У похмурі часи Другої світової війни 500-фунтова [225-кг] бомба впала біля маленького будиночка брата Петі, молодого батька з Ліверпуля, Англія, але не вибухнула. Його дружина померла, отже, він сам виховував п'ятьох дітей. Він зібрав їх разом у цей дуже тривожний час для сімейної молитви. Вони “всі палко молилися ... , і коли молитва закінчилася, діти сказали: “Тату, з нами все буде гаразд. З нами все буде гаразд у нашому домі цієї ночі”.

І вони, уявіть собі, полягали спати, а біля самісіньких дверей лежала та жахлива бомба, наполовину увійшовши в землю. ...

Наступного ранку усіх, хто жив поблизу, було евакуйовано на сорок вісім годин, а бомбу нарешті знешкодили. ...

Повертаючись назад, брат Петі запитав командира загону цивільної оборони: “То що ж ви знайшли?”

З нею все було в порядку. Ми здивовані, що вона не вибухнула”. [Andre K. Anastasiou, in Conference Report, Oct. 1946, 26]. Дивовижне відбувається, коли сім'ї моляться разом” (“Рятівна сила молитви”, *Ліягона*, лип. 2002, с. 68).

Поставте студентам вказані далі запитання, однак будьте чуйними до тих з них, чиї сім'ї, можливо, не моляться разом:

- Що ви можете зробити, аби допомогти своїй сім'ї частіше і змістовніше молитися разом?
- Як ви плануєте зробити сімейну молитву пріоритетом у своїй майбутній сім'ї?

Поясніть студентам, що коли Спаситель другого дня повернувся навчати нефійців, як про це написано в 3 Нефій 19, то знову звелів учням-нефійцям молитися. Попросіть когось зі студентів

прочитати вголос 3 Нефій 19:9,13, а клас нехай визначить, про що молилися ці учні. Запитайте: Про який принцип ми можемо дізнатися з досвіду учнів-нефійців? (Далі наводиться один із варіантів, як студенти можуть сформулювати цей принцип:

**Наші праведні бажання і молитви допоможуть нам стати гідними, щоб сповнитися Святим Духом).**

Потім запитайте студентів: Коли ви широко бажали і молилися про напарництво Святого Духа? Які благословення ви отримали за це?

### 3 Нефій 20–22

#### *В останні дні Бог почне збирати дім Ізраїля*

Поясніть, що після навчання нефійців стосовно молитви, Спаситель почав навчати їх про збирання дому Ізраїля в останні дні. Попросіть одного зі студентів прочитати 3 Нефій 21:9. Нехай клас слідкує і знайде слова, якими описується ця Господня робота. Потім спитайте:

- Як ви вважаєте, чого стосується ця “велика і дивовижна робота”? (Відновлення євангелії Ісуса Христа, складовою якого є поява Книги Мормона).
- Що, на вашу думку, є великим і дивовижним у Відновленні євангелії Ісуса Христа?

Попросіть студентів проглянути 3 Нефій 21:10–11 і подумати, кого Господь описує як Його слугу. Запитайте: Які слова чи фрази допомагають вам дізнатися, що Господь описує пророка Джозефа Сміта? Потім покажіть ілюстрацію “Джозеф Сміт у в'язниці Ліберті” (*Альбом “Євангелія в мистецтві”, № 97*).

Запитайте: Як Господь показав через Джозефа Сміта, що Його “мудрість більша за підступність диявола”?

На завершення попросіть студентів поділитися їхніми свідченнями про пророка Джозефа Сміта та Відновлення євангелії. Поділіться зі студентами власним свідченням про це.

### Наступний блок (3 Нефій 23–30)

Попросіть студентів уявити: Спаситель сказав їм, що виконає усе, що тільки вони побажають. Поясніть, що вони, коли будуть вивчати наступного тижня 3 Нефій 23–30, дізнаються про дванадцятьох чоловіків, у яких була така нагода і про що вони попросили.

# 3 Нефій 23

## Вступ

Навівши слова Ісаї (див. 3 Нефій 22), Ісус Христос наказав нефійцям досліджувати слова цього пророка. Він сказав, що слова Ісаї є благословенням, тому що Ісаїя "говорив, торкаючись усього щодо Мого народу, який від дому Ізраїля" (3 Нефій 23:2). Він також

сказав, що всі слова Ісаї вже були або ще будуть виконані. Потім Спаситель звелів нефійцям досліджувати слова всіх пророків і наказав їм додати цей матеріал до своїх літописів.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 23:1–5

#### *Ісус Христос наказує людям досліджувати слова пророків*

Напишіть на дошці таку фразу: *Благословення, що приходять до мене завдяки вивченню Писань*. Попросіть студентів подумати про досвід, який вони отримали, вивчаючи Книгу Мормона вдома і в семінарії цього року. Запропонуйте їм підійти до дошки і написати слово чи коротку фразу, які б описували благословення, що прийшло в їхнє життя завдяки вивченню Писань. Ви можете попросити кількох студентів деталізувати те, що вони написали. Знову зверніть увагу студентів на благословення, написані на дошці.

- Чому, на вашу думку, ми отримуємо ці благословення, коли читаємо Писання?

Попросіть студентів пригадати з минулого уроку, чиї слова навів Ісус Христос, навчаючи нефійців? (Слова Ісаї). Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 23:1–3. Нехай клас слідкує і знайде, що, за словами Спасителя, ми повинні робити зі словами Ісаї. Ви можете запропонувати, щоб студенти позначили слова чи фрази, на які вони звернули увагу в цих віршах. Запропонуйте їм назвати, що вони знайшли.

- Чому Господь хотів, щоб люди вивчали слова Ісаї? (Див. 3 Нефій 23:2–3).
- Чому благословенням є знати, що всі слова Ісаї здійсняться?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 23:4–5. Зазначте: після того, як Спаситель сказав, щоб вивчали слова Ісаї, Він сказав: "Вивчайте пророків". Напишіть на дошці таку істину: *Спаситель наказує нам старанно вивчати слова Ісаї та інших пророків*.

- Що, відповідно до 3 Нефій 23:5, ми повинні робити для свого спасіння? Як слова пророків допомагають нам дотримуватися цих заповідей?
- Чим старанне вивчення слів пророків відрізняється від просто їх читання? Чому, на вашу думку, важливо старанно вивчати слова Ісаї та інших пророків?
- Які методи вивчення Писань найліпше допомагають вам зробити дослідження слів Ісаї та інших пророків важливою частиною вашого життя?

Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова старійшини Мерріла Дж. Бейтмена, сімдесятника:

"Приходять певні благословення, коли людина досліджує Писання. Вивчаючи слова Господа та корячись їм, людина більше наближується до Спасителя і відчуває сильніше бажання жити праведним життям. Збільшується сила не піддаватися спокусі, долається духовна слабкість. Душевні рани зцілюються" ("Coming unto Christ by Searching the Scriptures," *Ensign*, Nov. 1992, 28).

- Де, крім Писань, ми можемо знаходити слова пророків?

Попросіть студентів в їхніх зошитах для класних занять чи щоденниках для вивчення Писань відповісти на таке запитання:

- Що ви можете змінити, аби вивчати слова пророків більш старанно?

Запропонуйте кільком студентам свідчити про благословення, які приходять завдяки вивченню слів пророків.

### 3 Нефій 23:6–14

#### *Спаситель наказує Своїм учням додати інформацію про важливу подію в їхні Писання*

Попросіть кількох студентів назвати їхні улюблені історії з Книги Мормона. Напишіть їхні відповіді на дошці. Потім зітріть одну з відповідей. Нехай студенти уявлять собі, що Мормон або Нефій, або інший літописець не записали цю розповідь в літопис.

- Які важливі уроки з Книги Мормона були б втрачені, якби цієї розповіді не було в ній?

Поясніть: навчаючи нефійців, Спаситель зазначив, що їхні літописці забули написати про важливу подію, яка сталася на виконання пророцтва. Попросіть кількох студентів по черзі вголос прочитати 3 Нефій 23:6–13. Нехай клас слідкує і знайде, про що не написали нефійці.

- У нефійців уже був запис про пророцтво Самуїла (див. Геламаман 14:25). Як ви вважаєте, чому для них було важливо мати запис про його здійснення?

Зазначте, що хоч нам не наказано вести записи для Церкви, але нам радять вести особисті щоденники.

- Як пораду Спасителя в 3 Нефій 23:6–13 можна застосувати до наших зусиль вести особисті щоденники?

Аби допомогти студентам побачити один із способів ведення щоденника, попросіть когось зі студентів прочитати вголос наведену далі розповідь президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства:



“Я повертався додому пізно ввечері з церковного служіння. Уже було темно. Мій тесть, який жив поблизу нас, здивував мене, коли я підходив до парадних дверей нашого будинку. Він ніс на плечі кілька труб, ідучи дуже швидко, і на ньому був робочий одяг. Я знав, що він будує систему, щоб брати воду із струмка, який тік неподалік нашого дому, трохи нижче по схилу.

Він посміхнувся, щось тихенько сказав і поспішив повз мене в темряву, щоби продовжувати свою роботу. Я зробив кілька кроків у напрямку будинку, думаючи про те, що він робить для нас, і коли я підійшов до дверей, я почув у своєму серці,—і це був не мій голос,—ці слова: “Я даю тобі ці переживання не для тебе. Записуй їх”.

Я зайшов у дім. Я не пішов спати. Хоч я був і втомлений, але взяв кілька аркушів паперу і почав писати. Роблячи це, я зрозумів послання, яке я почув у своєму розумі. Я мав записувати це для моїх дітей, щоб колись у майбутньому вони могли прочитати мої свідчення про те, що я бачив, як Божа рука благословляла нашу сім'ю. Дідусь не був зобов'язаний робити те, що він робив для нас. Він міг найняти когось для цього або взагалі не перейматися цим. Але він служив нам, своїй родині, так, як це завжди роблять завітні учні Ісуса Христа. Я знав, що це правда. І я записав це, щоб мої діти могли прочитати ці спогади колись, коли їм це буде потрібно.

Я писав по кілька рядків щодня протягом багатьох років. Я ніколи не пропускав жодного дня, яким би втомленим я не був або як рано мені не треба було б починати наступний день. Перш ніж писати, я обдумував таке питання: “Чи бачив я сьогодні, як рука Божа простягається, аби торкнутися нас чи наших дітей, чи наших родичів?” (“О пам'ятайте ж, пам'ятайте”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2007, сс. 66–67).

- Чому, на вашу думку, для нас важливо записувати про те, що зміцнює нас духовно?
- Яку користь принесе нам наслідування прикладу президента Айрінга? Як наші записи можуть допомогти іншим?

Поясніть, що президент Айрінг розповів про благословення, які він отримав за те, що кожного дня записував, як саме Бог благословляв його сім'ю. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос наведені далі слова. (Можливо, ви вже частково читали їх під час проведення уроку 117. Студентам буде корисно почути їх знову).

“Коли я замислювався над цим, щось починало відбуватись. Коли я пригадував події дня, я вочевидь бачив, що робив Бог для кожного з нас, а я, заклопотаний, не помічав

цього. Коли це траплялося, а це траплялося часто, я усвідомлював, що мої намагання пригадати дозволяли Богу показати мені, що саме Він зробив.

Тоді в моєму серці почало зростати щось більше за подяку. Зросло свідчення. Я став ще впевненішим у тому, що наш Небесний Батько чує наші молитви і відповідає на них. Я відчував більше вдячності за те, що моє серце стає м'якшим і чистішим завдяки Спокуті Спасителя, Ісуса Христа. І я знаходив більшу впевненість у тому, що Святий Дух може нагадати нам усе—навіть те, що ми не помічали або не звертали на це уваги, коли це відбувалося” (“О пам’ятайте ж, памятайте”, с. 67).

- Про який принцип ми можемо дізнатися з розповіді в 3 Нефій 23 й досвіду президента Айрінга? (Студенти можуть дати на це запитання різні відповіді. Їхні відповіді повинні відображати таку істину: **Якщо ми записуємо духовний досвід, то будемо благословенні особисто і у своїх сім’ях**).

Дехто зі студентів може відчувати, що з ними не відбувалося нічого такого, про що варто було б записати. Аби допомогти їм, ви можете попросити когось зі студентів прочитати вголос наведені далі слова Джона Х. Гроберга, сімдесятника:

“Дехто каже: “Мені ні про що писати. Нічого духовного не відбувається зі мною”. Я кажу: “Починайте записувати, і духовне почне відбуватися. Воно існує весь час, але ми стаємо більш чутливими до нього, коли записуємо” (“Writing Your Personal and Family History,” *Ensign*, May 1980, 48).

Запропонуйте студентам запитати себе, чи не забувають вони писати про те, що зміцнювало їх духовно. Закличте їх писати про це і продовжувати вести записи про інший подібний досвід упродовж всього їхнього життя. Ви можете запропонувати їм наслідувати приклад президента Айрінга і робити записи кожного дня.

### Повторення вірша для опанування

Уміння вирішувати проблеми, використовуючи Писання, допомагатиме студентам упродовж усього їхнього життя. Дайте кожному студенту невеличкий аркуш паперу. Попросіть їх написати питання, яке у них є, або проблему, яка в них виникла. Поясніть, що ви зберете ці аркуші і прочитаєте написане на деяких з них класу. Попередьте студентів, щоб вони не ставили на аркушах свої імена, і нагадайте їм, щоб вони не писали подробиці, які є особистими або непідходящими для обговорення в класі. (Зібравши аркуші, ви можете проглянути написане студентами, аби переконатися, що написане є доречним і не містить нічого надто особистого). Прочитайте написані питання чи проблеми класу і подивіться, чи можуть студенти використати для вирішення цих питань чи проблем уривки з Писань, призначені для опанування.

Поясніть, що Спаситель наказав нам навчати інших того, чого Він навчав нас (див. 3 Нефій 23:14). Аби допомогти студентам виконати цей наказ, закличте їх практикуватися у вмінні навчати, наприклад: пояснювати вчення або принципи, ділитися досвідом, свідчити про те, як вони у вирішенні проблем опиралися на уривки з Писань, призначені для опанування. Ви можете залишити інші питання і проблеми, про які написали студенти, щоб обговорити їх подібним чином у дні, коли у вас залишатиметься час.

*Примітка:* Зважаючи на тривалість цього уроку, у вас може бути час на проведення цієї вправи на повторення “вірша для опанування”. Ви можете провести цю вправу на початку уроку, в перерві між частинами уроку або ж наприкінці уроку. Нехай ця вправа буде короткою, щоб не забирати час уроку. Інші вправи для повторення матеріалу див. у Додатку, що в кінці цього посібника.

#### Слідкуйте за досягненням поставлених цілей і виконанням завдань

Загадавши студентам зробити щось конкретне, наприклад, вести записи у щоденнику, подумайте, як прослідкувати виконання цього завдання, нагадуючи їм про дане ними зобов’язання. Давайте їм нагоду поділитися своїм досвідом застосування істин, про які вони дізналися на уроці. Ділячись цим досвідом, вони можуть надихати одне одного жити за євангелією. Ви можете давати їм таку нагоду на початку уроку. Немає потреби, щоб досвідом ділився кожен студент.

# 3 Нефій 24–26

## Вступ

Ісус Христос виконав наказ від Небесного Батька переказати нефійцям деякі з пророцтв пророка Малахії (див. 3 Нефій 26:2). Ці пророцтва навчають, що членам дому Ізраїля належало покаятись і повернутися до Господа у підготовці до Другого пришествя

Спасителя. Ісус Христос також роз'яснив нефійцям “усе це, аж від початку і до тих пір, коли Він прийде у Своїй славі” (3 Нефій 26:3). Мормон навчав, що тим, хто вірить Книзі Мормона, буде явлено навіть ще більше (див. 3 Нефій 26:9).

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 24:1–6

#### *Ісус Христос наводить пророцтва Малахії стосовно Другого пришествя*

Розпочніть урок, показавши класу сірник чи брусок мила (або ж намалюйте на дошці зображення вогню чи бруска мила). Запитайте студентів, що спільного між вогнем і милом. (І мило, і вогонь використовуються для очищення).

Поясніть, що Ісус Христос виконав наказ від Батька (див. 3 Нефій 26:2) переказати нефійцям деякі пророцтва Малахії, пророка Старого Завіту, який жив у Святій Землі приблизно через 170 років після того, як Легій зі своєю сім'єю залишив Єрусалим. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 24:1–3 і знайти, кого Малахія порівнював з “вогнем плавильника” і “милом валяльника”.

- Хто порівнюється з вогнем плавильника і милом валяльника? (Ісус Христос).
- Яка подія описується в цих віршах? (“День Його пришествя”. Іншими словами, Друге пришествя Ісуса Христа. Аби допомогти студентам відповісти на це запитання, ви можете запропонувати їм проглянути короткий зміст розділу або виноски).
- Що, за порівнянням Ісуса Христа з вогнем і милом, відбудеться при Його Другому пришестві? (Студенти можуть сформулювати відповідь різними словами, однак вони мають визначити таку істину: **При Своєму Другому пришестві Ісус Христос очистить світ**. Ви можете запропонувати студентам записати цю істину у своєму примірнику Писань на полях біля 3 Нефій 24:2–3).

Поясніть, що плавильник використовує вогонь, щоб нагріти якийсь метал на зразок срібла чи золота доти, доки він не розплавиться. У процесі нагрівання окалина металу, або домішки, піднімається на поверхню розплавленого металу, звідки плавильник може видалити його, таким чином очищуючи метал від домішок. Валяльник—це той, хто очищує, або вибілює, тканину за допомогою мила. Можливо, вам слід буде пояснити, що “сини Левія” були носіями священства в давньому Ізраїлі. Сьогодні ці слова можуть стосуватися сучасних носіїв священства (див. УЗ 84:33–34).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 24:5–6. Нехай клас слідкує і з'ясує, кого буде винищено, тобто знищено, при Другому пришестві Спасителя і кого знищено не буде. (Ви можете пояснити, що слова “сини Якова” стосуються Господнього завітного народу в домі Ізраїля).

- Що, відповідно до 3 Нефій 24:5, зробить Ісус Христос під час Свого Другого пришествя? (Хоч студенти можуть сформулювати свою думку по-різному, усе ж вони мають визначити таку істину: **Під час Свого Другого пришествя Ісус Христос знищить нечестивих**).

### *Вирішіть, чого навчати*

Цей урок містить більше матеріалу, ніж ви, вірогідно, матимете час викласти. З молитвою обдумайте, які вчення, принципи та ідеї для навчання принесуть найбільшу користь студентам у вашому класі.

### 3 Нефій 24:7–18

*Ісус Христос цитує вчення, які передав Малахія стосовно того, як дїм Ізраїля може повернутися до Господа*

Запропонуйте студентам уявити собі, що їхньому близькому другу або члену сім'ї не вдається відчувати любов і вплив Господа та підтримувати свідчення про євангелію.

- Як би ви спробували допомогти цій людині?

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 24:7 і знайти, яку пораду дав Господь тим, хто почав відходити від Нього і від дотримання своїх завітів з Ним.

- Що, на вашу думку, означає, що люди “відійшли” від Господніх обрядів? (Вони більше не дотримувалися завітів та обрядів євангелії).
- Що пообіцяв Господь тим, хто не дотримувався своїх завітів? (“Поверніться до Мене, і Я повернуся до вас”).
- Як ви вважаєте, що означає “повернутися” до Господа? Що, на вашу думку, означає, що Господь “повернеться до” тих, хто повертається до Нього?

Напишіть на дошці такий принцип: **Якщо ми повернемося до Господа, Він повернеться до нас.**

- Чого навчає вас цей принцип про Небесного Батька і Ісуса Христа?

Напишіть на дошці *Повернутися до Господа*. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 24:8–12 і знайти один із способів, вказаний Господом людям, щоб вони змогли повернутися до Нього. Після відповідей студентів напишіть *платити десятину і пожертвування* під написом *Повернутися до Господа*.

- Як готовність платити десятину і пожертвування вказує на те, що людина з любов'ю і прихильністю ставиться до Господа?

Нехай хтось із студентів прочитає наведене далі висловлювання Президента Гордона Б. Хінклі:

“Ми *можемо* платити нашу десятину. Це не стільки питання грошей, як питання віри” (“Let Us Move This Work Forward,” *Ensign*, Nov. 1985, 85).

- Як наша готовність платити десятину і пожертвування вказує на нашу віру в Господа?

Дайте студентам час самостійно проглянути 3 Нефій 24:10–12. Попросіть їх з'ясувати, які обіцяння дав Господь тим, хто платить повну й чесну десятину.

- Як ви були благословенні завдяки тому, що платили свою десятину? Які саме “вікна небес” були відчинено для вас?

Підсумуйте 3 Нефій 24:13–18, пояснивши, що в цих віршах Господь зазначає: дехто в давньому Ізраїлі сумнівався в необхідності дотримання обрядів євангелії. Вони скаржилися на те, що горді та злочестиві, здавалося, процвітають, незважаючи на їхню неправедність. В 3 Нефій 24:16 Господь відповів, що “пам'ятну книгу” було написано, в яку вписано імена вірних (див. УЗ 85:7–9; 128:6–7; Мойсей 6:5–8). Потім Господь зазначив, що коли Він прийде знову, то збереже вірних і прибереже їх для Себе як скарб, або, як написано, “вироблятим[е] Свої самоцвіти”.

- У чому полягає благословення знати, що Господь прибереже вірних і зробить їх своїм скарбом?
- Якими фразами в 3 Нефій 24:16 описано тих, кого Господь прибереже як Свій скарб? (Гі, “хто боїться Господа” і ті, “хто роздумує над Його іменем”).

Напишіть *боятися Господа і роздумувати над Господнім іменем* під написом *Повернутися до Господа*. (Ви можете пояснити, що в цьому контексті слово *боятися* означає ставитися благоговійно чи з повагою). Попросіть студентів письмово відповісти в їхніх зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань на вказане далі запитання:

- Подумайте над тим, як ви сплачуєте десятину та пожертвування і чи часто ви думаєте про Христа. Як саме ви можете “повернутися” до Нього в цьому або робити це краще?



### 3 Нефій 25

#### *Ісус Христос наводить пророцтво Малахії про те, що Ілля повернеться перед Другим пришествям*

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 25:1–3. Нехай клас слідкує і знайде, чому Друге пришествя буде благословенням для тих, хто вірний Ісусу Христу. Запропонуйте студентам назвати, що вони знайшли. Ви можете пояснити, що в 3 Нефій 25:1 слово *коріння* вірогідно означає предків, а слово *віти*—нащадків. Отже, в наступному житті злочестиві не матимуть благословення бути запечатаними до своїх предків і нащадків. У 3 Нефій 25:2 фраза “телята в стійлі” означає, що ці телята знаходяться в безпеці, їх добре годують і про них дбають. Господь обіцяє, що Він так само буде захищати і дбати про тих, хто “боїться [Його] імені”.

Поясніть, що Малахія пророкував про подію, яка станеться перед Другим пришествям і буде пов’язана з Іллею, пророком Старого Завіту. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 25:5–6, а клас нехай слідкує і з’ясує, що зробить Ілля, аби допомогти підготувати світ до Господнього пришествия.

Спитайте студентів, що вони знають про повернення Іллі на землю як частину Відновлення євангелії. Ви можете доповнити їхні відповіді, пояснивши, що 3 квітня 1836 року Ілля явився Джозефу Сміту і Оліверу Каудері у новозбудованому Кертлендському храмі (див. УЗ 110:13–16). Ілля тоді відновив ключі священства, необхідні для запечатуння сімей на вічність у Господніх святих храмах. Досліджуючи сімейну історію, ми встановлюємо імена членів сім’ї, для яких можуть бути виконані храмові обряди.

- Як ви вважаєте, що означає, що Ілля мав “поверн[ути] серця батьків до дітей, а серця дітей —до їхніх батьків”?
- Чому знання про те, що ви можете бути запечатаними до своєї сім’ї на вічність, є для вас благословенням?

Свідчіть: **якщо наші серця повертаються до наших батьків через сімейну історію та храмову роботу, то ми допомагаємо підготувати землю до Другого пришествия Ісуса Христа.**

### 3 Нефій 26:1–12

#### *Ісус Христос роз’яснює Писання, і Мормон навчає, що саме необхідно робити, аби отримати більш величніше, відкрите Спасителем*

Підсумуйте 3 Нефій 26:1–5, пояснивши, що Спаситель, навівши пророцтва Малахії, навчав людей про все, що сталося і “що має статися на лиці землі”—від Сотворіння і до Останнього суду (3 Нефій 26:3–4).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 26:6–8, а клас нехай слідкує і з’ясує, як багато з того, чого навчав Ісус Христос, записано в Книзі Мормона. Потім попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 26:9–11 і знайти, чому Мормон не включив у своє скорочення всього, чого Спаситель навчав нефійців. Наголосіть, що слово *повірять* в цих віршах означає, що нам потрібно діяти відповідно до вчень і принципів, які відкрив Бог, а не просто сподіватися, що вони істинні.

- Що, відповідно до 3 Нефій 26:9, обіцяє Господь тим, хто вірить в те, що Він відкрив, і діє за цим? (Коли студенти будуть відповідати, наголосіть: **якщо ми віримо в те, що відкрив Бог, і діємо за цим, то готуємо себе для отримання більшого одкровення**).
- Як ви вважаєте, чому нам необхідно вірити в істини, які ми вже отримали, перш ніж отримаємо ще якусь додаткову істину?
- Як нам показати свою віру в те, що відкрив Господь?

Пообіцяйте студентам: якщо вони віддано вивчають і застосовують принципи з Книги Мормона, до них прийде глибше розуміння євангелії. Допоможіть студентам замислитися, наскільки успішно вони дізнаються про істини з Книги Мормона, запропонувавши їм відповісти на вказані далі запитання в зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань (ви можете написати ці запитання на дошці):

- Що з того, що ви робите у своєму житті, вказує на вашу довіру до Книги Мормона?

- Коли читання Книги Мормона зі справжнім наміром привело вас до отримання особистого одкровення?

### **3 Нефій 26:13–21**

*Спаситель завершує Своє земне служіння серед нефійців, і Його учні наслідують Його приклад у своєму служінні*

Поясніть, що в 3 Нефій 26 Мормон стисло описує завершення служіння Спасителя серед нефійців. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 26:13–16. Ви можете запропонувати їм позначити дещо із зробленого Спасителем, на чому Мормон вирішив наголосити.

Якщо дозволяє час, запропонуйте студентам проглянути нотатки, які вони зробили, та уривки з Писань, які вони позначили, вивчаючи 3 Нефій 11–25, та поміркувати над ними. Попросіть їх знайти вчення й події із служіння Спасителя серед нефійців, які є важливими чи незабутніми для них. Запросіть кількох студентів поділитися їхніми думками й почуттями про служіння Спасителя серед нефійців.

# 3 Нефій 27

## Вступ

Невдовзі після служіння Спасителя серед нефійців дванадцять новопокликаних нефійських учнів з'єдналися разом у могутній молитві й пості. Ісус Христос

явився їм і відповів на їхні запитання стосовно того, як вони повинні назвати Церкву. Він навчав їх про Свою євангелію і звелів їм бути схожими на Нього.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 27:1–12

*Ісус Христос навчає дванадцятьох учнів, що Його Церква повинна носити Його ім'я*

Поділіть клас на групи по три—чотири чоловіки. Якщо клас маленький, нехай кожний студент працює індивідуально. Попросіть кожну групу (або кожного студента) уявити, що вони збираються організувати новий гурток або нову спортивну команду. Попросіть, щоб кожна група вирішила, який саме гурток чи яку саме спортивну команду вони будуть організувати, наприклад, науковий гурток або футбольну команду, а потім нехай вони виберуть назву для своєї організації. Нехай кожна група напише свою назву на аркуші паперу. Потім зберіть в них ці аркуші. (Вправа має бути короткою. Вона не повинна зайняти надто багато часу або відволікти увагу від учень і принципів, вміщених в 3 Нефій 27).

Прочитайте вголос назви, написані на кожному аркуші. Читаючи кожну назву, просіть клас здогадатися за цією назвою, що це за гурток або команда.

- Що може повідомити назва про організацію і людей, що залучені до неї?

Поясніть, що невдовзі після відвідування Ісусом Христом нефійців Його дванадцять нефійських учнів з'єдналися у пості й молитві (див. 3 Нефій 27:1). Попросіть кількох учнів по черзі прочитати вголос 3 Нефій 27:2–7. Нехай клас слідкує і знайде, про що запитали учні Спасителя і що Він їм відповів.

- Як, за словами Спасителя, повинна називатися Його Церква?
- Які Він навів причини того, що Церква має називатися Його іменем?

Попросіть студентів самостійно дослідити 3 Нефій 27:8–12 і знайти, як Спаситель описав Свою істинну Церкву. Поки вони будуть виконувати це завдання, напишіть на дошці таке незакінчене речення:

*Істинна Церква Ісуса Христа повинна бути ...*

Для дослідження цих віршів виділіть студентам достатньо часу, а потім спитайте, як би вони закінчили написане на дошці речення, виходячи з прочитаного. (Студенти мають зуміти визначити таку істину: **Істинна Церква Ісуса Христа повинна бути названа Його іменем і будуватися на Його євангелії**).

- Чому, на вашу думку, важливо для Церкви Спасителя носити Його ім'я?
- Як ви вважаєте, що означає для Церкви бути “збудовано[ю] на [Його] євангелії”? (3 Нефій 27:10). Чому, на вашу думку, важливо для Церкви бути збудованою на Його євангелії, а не на діяннях людей?

Попросіть студентів закінчити у своїх зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань вказане далі речення: “Для мене важливо бути членом Церкви Ісуса Христа, тому що ...”

### 3 Нефій 27:13–22

*Ісус Христос пояснює Свою євангелію і навчає, що ми повинні робити, аби постати перед Ним і Його Батьком невинними*

Попросіть студентів подумати, що вони відчували, коли були спіймані на неправильному вчинку. (Не просіть розказати класу, що це був за вчинок). Потім попросіть їх уявити, як це буде—стояти перед Господом на суді. Запропонуйте їм поміркувати над таким запитанням:

- Як ви будете себе почувати перед Господом, якщо ви винні в гріху?

Поясніть, що слово *євангелія* означає “добра новина”. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 3 Нефій 27:13–16, а клас нехай слідкує і знайде в цих віршах, що це за добра новина. Також попросіть їх подумати, як ця добра новина стосується того дня, коли вони постануть перед Богом, щоб бути судженими.

- Спаситель свідчив: Він прийшов у світ, щоб виконати волю Свого Батька. Що послав зробити у світі Небесний Батько Ісуса Христа, як це написано в 3 Нефій 27:14?
- Що, відповідно до 3 Нефій 27:13–14, є основою євангелії? (Хоч студенти можуть дати різні відповіді, вони мають визначити таку істину: **Основою євангелії є те, що Ісус Христос виконав волю Свого Батька, здійснивши Спокуту**. Ви можете запропонувати студентам написати цю істину в їхніх примірниках Писань на полях біля 3 Нефій 27:13–14).
- Що здійсниться для всього людства завдяки тому, що Спаситель виконав волю Свого Батька? (Нас буде піднято перед Ним, щоб бути судженими за наші справи).

Запропонуйте студентам самостійно дослідити 3 Нефій 27:16 і знайти, що ми повинні робити, аби отримати всі благословення Спокути й підготуватися до цього суду.

Попросіть студентів назвати, що вони знайшли. Нехай один із студентів запише їхні відповіді на дошці.

- Які благословення, відповідно до цього вірша, прийдуть до тих, хто покається, охриститься і витерпить до кінця? (У відповідях студентів має прозвучати така істина: **Якщо ми покаємося, будемо охрищені і витерпимо до кінця, то постановемо невинними перед Богом, щоб бути судженими**).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 27:17–19. Нехай клас слідкує і з'ясує, що станеться з тими, хто не покається або не витерпить до кінця.

- Чому, виходячи з прочитаного, всім дітям Небесного Батька потрібна Спокута Ісуса Христа?
- Коли ми думаємо про те, що станемо перед Господом, щоб бути судженими, то яка тут є для нас добра новина?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос наведене далі висловлювання старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Добра новина полягає в тому, що від смерті й пекла [можна] врятуватися, що помилки й гріхи [можуть] бути подолані, що є надія, є допомога, що нерозв’язане [стало] розв’язаним, що ворог подоланий. Добра новина полягає в тому, що прийде день і могила *кожної людини* спорожніє, що душа *кожної людини* знову [зможе] бути чистою, що *кожна* дитина Бога знову [зможе] повернутися до Батька, Який дав їй життя” (“Missionary Work and the Atonement,” *Ensign*, Mar. 2001, 8, 10).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 27:20–21, а клас нехай знайде, до чого закликає нас Спаситель.

- До чого у цих віршах закликає нас Спаситель?

Аби допомогти студентам подумати, що вони мають зробити для прийняття цього запрошення, запропонуйте їм відповісти на вказані далі запитання в їхніх зошитах для класних занять або в щоденниках для вивчення Писань. (Ви можете написати ці запитання на дошці до початку уроку або повільно їх прочитати, щоб студенти могли їх записати).

- Чому Спаситель хоче, щоб ви покалися і прийшли до Нього?
- Як саме ви приймаєте запрошення Спасителя, записане в 3 Нефій 27:20–21?

- Що ви можете робити вже сьогодні, щоб підготуватися й стати незаплямованими перед Господом?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 76:40–42. Нехай клас слідкує і знайде, чому ще євангелія є доброю новиною. (Ви можете запропонувати студентам написати УЗ 76:40–42 в їхніх примірниках Писань на полях біля 3 Нефій 27:13).

Раніше на цьому уроці ви попросили студентів поміркувати над тим, що вони відчували б перед Господом, якби були винні в гріху. У цій частині уроку ви попросіть їх подумати, що вони могли б відчувати перед Спасителем, якби знали, що вони були очищені завдяки Його Спокуті і послуху принципам, заповідям та обрядам євангелії.

- Якби ви могли у той час говорити зі Спасителем, то що б ви сказали?
- Виходячи з вивченого сьогодні, як би ви пояснили другу, що таке добра новина євангелії Ісуса Христа?

### 3 Нефій 27:23–33

*Ісус Христос наставляє Своїх учнів, щоб вони стали такими, як Він*

Підсумуйте 3 Нефій 27:23–26, пояснивши, що Спаситель дав настанови Своїм дванадцятьом нефійським учням і навчав їх про їхні обов'язки. Нехай студенти подумки прочитають 3 Нефій 27:27 і знайдуть, яку заповідь Він дав учням, щоб допомогти їм виконувати їхню роль суддів людей.

- Чому важливо для суддів, які судять людей, бути схожими на Спасителя?

Попросіть студентів продивитись 3 Нефій 27:21.

- Що Спаситель наказав робити учням?
- Який зв'язок між виконанням роботи Спасителя і тим, щоб ставати схожими на Нього?

Коли студенти будуть обговорювати це питання, напишіть на дошці такий принцип: **Господь очікує від Своїх учнів, щоб вони виконували Його роботу і ставали схожими на Нього.**

- Як саме ми можемо ставати схожими на Спасителя? Що ми можемо робити, наслідуючи Його приклад?
- Як саме ви були благословенні, коли старалися наслідувати приклад Спасителя?

Завершіть урок свідченням про благословення, які приходять за наше старання ставати схожими на Ісуса Христа.

#### **Свідчіть про Ісуса Христа**

Спокута Ісуса Христа—це фундаментальна істина, на якій ґрунтуються всі євангельські вчення і принципи. Саме вона повинна бути центром усього навчання й вивчення євангелії. Шукайте нагоди часто свідчити про Ісуса Христа і допомагати студентам зміцнювати їхню любов до Нього та їхнє бажання бути Його справжніми учнями.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 3 Нефій 27:13–21. Євангелія Ісуса Христа

Пророк Джозеф Сміт так пояснив основне послання євангелії Ісуса Христа:

“Фундаментальними принципами нашої релігії є свідчення апостолів і пророків стосовно Ісуса Христа, що Він помер, був похований і піднявся на третій день, і вознісся на небеса. А все інше, що стосується нашої релігії, є лише додатком до цього” (*Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* [2007], с. 51).

Старійшина Рассел М. Нельсон, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, учив:

“Слово *євангелія* означає “добра вість”. Доброю вістю є Господь Ісус Христос і Його послання про спасіння. [Див. Путівник по Писаннях, “Євангелії”, сс. 51–52]. Ісус порівнював євангелію зі Своєю місією і Своїм служінням на землі. Говорячи про Свою *місію*, Ісус сказав:

“Такою є євангелія, яку Я дав вам,—що Я прийшов у світ виконати волю Мого Батька, тому що Мій Батько послав Мене.

І Мій Батько послав Мене, щоб Мене було піднято на хресті”. [3 Нефій 27:13–14].

Місію Спасителя на землі ми знаємо як *Спокуту*.

*Служінням* Спасителя на землі також є і все, що Він робив: навчав, виявляв любов, звертав увагу на важливість обрядів та молитви, показував стійкість, а також робив багато чого іншого. Він жив, аби показати нам Взіреть, який Він також порівнював з євангелією, говорячи про Своє служіння. “Це є Моя євангелія,—сказав Він,— ...бо ті діяння, які ви бачили, коли Я робив, є тими, які ви теж будете робити”. [3 Нефій 27:21]. Таким чином, віра, покаяння, хрищення водою, вогнем і Святим Духом, збирання вибраних і терпіння до кінця—усе це є складовими євангелії” (“Літні місіонери і євангелія”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2004, с. 81).

### 3 Нефій 27:27. Ставати схожими на Ісуса Христа

Президент Езра Теффт Бенсон учив:

“Та людина найбільш велика і найбільш благословенна, і найбільш радісна, чиє життя найбільше відповідає прикладу життя Христа. Це не має нічого спільного із земним багатством, владою чи престижем. Єдиним справжнім випробуванням величі, благословенності, радості є те, наскільки близько життя людини стає схожим на життя Учителя, Ісуса Христа. Він є тим правильним шляхом, усією істиною і повноцінним життям” (“Jesus Christ—Gifts and Expectations” [BYU devotional address, Dec. 10, 1974], 1, [speeches.byu.edu](http://speeches.byu.edu)).



# 3 Нефій 28

## Вступ

Коли Ісус Христос запитав кожного зі Своїх дванадцятьох нефійських учнів, чого б вони побажали від Нього, дев'ятеро попросили, щоб їм якнайшвидше повернутися до Нього, коли закінчиться їхня місія на землі. Троє попросили, щоб їм залишитися на землі, аби приводити душі до Нього, поки не настане Його

Друге пришествя. Господь виконав обидва ці праведні бажання. Мормон подає деякі подробиці про служіння цих трьох нефійців, а також ділиться тим, що Господь відкрив йому про фізичну зміну, яка відбулася з трьома нефійцями, аби вони могли залишатися на землі.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 28:1–11

#### Ісус Христос обіцяє виконати бажання Своїх нефійських учнів

Запропонуйте студентам поміркувати, що б вони відповіли, якби їм явився Ісус Христос і спитав: “Чого ви бажаєте від Мене?” Попросіть, щоб вони написали свої відповіді у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань. Дайте їм можливість розказати класу, що вони написали, якщо вони відчувають це зручним для себе.

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 28:1–3 і знайти, що відповіли дев'ять нефійських учнів, коли Господь поставив їм це запитання. Коли студенти назвуть, що вони знайшли, спитайте:

- Як Спаситель поставився до бажання цих дев'ятьох учнів?

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 28:4–9 і знайти, чого побажали від Господа інші три учні. Нехай вони розкажуть про те, що знайшли. (Можливо, корисно буде привернути увагу студентів до таких слів у 3 Нефій 28:9: “Ви хотіли приводити душі людей до Мене”).

- Як поставився Спаситель до бажання цих трьох учнів?
- Що, відповідно до 3 Нефій 28:8–9, пообіцяв Спаситель трьом нефійцям, аби їхне праведне бажання могло виповнитися?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 28:10, а потім попросіть клас знайти, які благословення пообіцяв Господь трьом нефійцям.

- Що пообіцяв Господь трьом нефійцям? Коли ви були свідком того, що служіння іншим веде до радості?
- Що ми дізнаємося про Господа з 3 Нефій 28:1–10? (Серед відповідей студентів на це запитання можуть бути такі: **Господь благословляє нас відповідно до наших праведних бажань** і що **Господь задоволений, коли ми бажаємо допомогти іншим прийти до Нього**).

Аби допомогти студентам зрозуміти, наскільки важливими є праведні бажання, прочитайте наведені далі слова:

Старійшина Ніл А. Максвелл, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, сказав:

“Те, чого ми наполегливо прагнемо,—це те, ким з часом станемо ми самі і що ми отримуємо у вічності. ...

А тому праведні бажання потрібно мати постійно” (“According to the Desire of [Our] Hearts,” *Ensign*, Nov. 1996, 21–22).

Президент Бригам Янг учив:

“Чоловіки і жінки, які бажають отримати місця в цілестіальному царстві, побачать, що вони повинні кожен день боротися із супротивником всієї праведності” (“Remarks,” *Deseret News*, Dec. 28, 1864, 98).

#### Уникайте будь-яких припущень стосовно трьох нефійців

Багато хто чув історії про уявні відвідування трьох нефійців. Слід не розповідати ці історії, а навчати тому, що сказано в Писаннях. Пам'ятайте слова Мормона, що троє нефійців будуть серед іновірців і юдеїв, які “не знатимуть їх” (3 Нефій 28:27–28). Утримуйтеся від обговорення історій або іншої інформації, яких немає у схвалених Церквою джерелах.

- Чому, на вашу думку, нам необхідно боротися кожен день за виповнення наших праведних бажань?
- Коли ви відчували, що Господь благословив вас за те, що ви мали праведні бажання?

Попросіть студентів звернути увагу на бажання, про які вони написали на початку уроку. Запропонуйте їм написати кілька речень стосовно того, що вони почнуть робити сьогодні, аби забезпечити виконання тих своїх праведних бажань.

### 3 Нефій 28:12–35

#### *Мормон описує служіння трьох нефійців*

Попросіть когось із студентів прочитати вголос 3 Нефій 28:12–16. Нехай клас слідкує і з'ясує, що сталося з нефійськими учнями після того, як Спаситель пішов від них. Пояснить, що учнів було перетворено—в їхніх тіла відбулася тимчасова зміна.

- Якою, відповідно до 3 Нефій 28:15, була одна з причин того, що учні мали бути перетвореними? (Щоб “вони могли бачити те, що від Бога”).

Поясніть, що, починаючи з 3 Нефій 28:17, ми читаємо про служіння трьох нефійців, описане Мормоном. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 28:17 і з'ясувати, чого не знав Мормон про фізичний стан трьох нефійців, коли він писав цю розповідь. (Ви можете сказати студентам, що далі на уроці вони дізнаються більше про зміну, яка відбулася в трьох нефійцях).

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос 3 Нефій 28:18–23. Нехай клас слідкує і знайде, як Господь благословив трьох нефійців, щоб вони могли здійснити свої праведні бажання.

- Що робили троє нефійців, щоб здійснити своє бажання приводити інших до Спасителя?
- Як саме Господь благословив їх, аби вони змогли здійснити своє бажання?

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 28:25–32, і визначити, хто отримав і ще отримає користь від служіння трьох нефійців. Ви можете запропонувати студентам позначити те, що вони з'ясували. (Зауважте, що в 3 Нефій 28:27–28 сказано про одну з причин, чому нам слід бути обережними й не вірити в історії, які розповідають люди, заявляючи, що нібито вони зустрічалися з трьома нефійцями, та не поширювати ці історії: Мормон сказав, що люди, серед яких служитимуть три нефійці, “не знатимуть їх”).

### 3 Нефій 28:36–40

#### *Мормон дізнається про природу перетворених істот*

Спитайте студентів, чи мали вони коли-небудь якесь запитання стосовно евангелії або чи доводилося їм читати щось у Писаннях, чого не могли зрозуміти. Нагадайте їм, що коли Мормон вперше написав про перетворення трьох нефійців, він зауважив, що не зовсім розумів, що за зміна сталася в їхньому фізичному стані під час їхнього служіння на землі (див. 3 Нефій 28:17).

- До кого ми звичайно звертаємося, коли у нас є запитання стосовно евангелії або якогось уривка з Писань? Чому?

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 28:36–37 і знайти, що робив Мормон, аби знайти відповідь на своє запитання.

- Про який принцип ми можемо дізнатись від Мормона стосовно того, як отримати додаткове розуміння? (Хоч студенти можуть відповісти на це запитання по-різному, прослідкуйте, щоб вони визначили такий принцип: **Коли ми щось не зовсім розуміємо, то повинні запитувати у Небесного Батька й отримаємо провід**).
- Які приклади ілюструють цей принцип?
- В яких ситуаціях нам може бути потрібно просити Небесного Батька про більше розуміння?

Прочитайте наведені далі слова, якими Президент Спенсер В. Кімбол визначив кілька обставин, за яких ми повинні молитися про допомогу:



“У кожного з нас є дуже велика потреба в Його допомозі, коли ми прагнемо пізнати євангельські істини, а потім жити за ними, коли ми прагнемо Його допомоги у прийнятті основних рішень в нашому житті—рішень, що стосуються навчання, шлюбу, роботи, місця проживання, виховання наших сімей, служіння з іншими у виконанні Господньої роботи, прагнення Його прощення та постійного проводу й захисту в усьому, що ми робимо.

Список наших потреб довгий, реальний і йде від щирого серця. ...

Маючи за спиною досвід молитов протягом життя, я знаю, яка любов, сила і міць приходять завдяки чесній і сердечній молитві. Я знаю про готовність нашого Батька допомогти нам у земному житті, навчити нас, вести нас, направляти нас. Тому наш Спаситель сказав з великою любов'ю: “Те, що Я кажу одному, Я кажу всім; завжди моліться” (УЗ 93:49)”. (“Pray Always,” *Ensign*, Oct. 1981, 3, 6).

- Як ви можете зміцнити свою віру завдяки силі молитви? Коли ви і ваша сім'я отримували відповіді на свої молитви?

Закличте студентів звертатися до Небесного Батька у молитві, коли вони прагнуть зрозуміти євангелію і зустрічаються з життєвими труднощами. Свідчіть про благословення, які приходили у ваше життя, коли ви зверталися до Небесного Батька, маючи труднощі і запитання.

Поясніть, що зміна, яка відбулася з трьома нефійцями, називається перетворенням.

**Дехто із вірних служителів Господа був перетворений, щоб змогти продовжувати свою місію на землі.** Оскільки Мормон продовжував запитувати про цю зміну, він дізнався про природу перетворених істот.

Напишіть на дошці *Перетворені істоти*. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 3 Нефій 28:37–38. Нехай клас слідкує і знайде, що дізнався Мормон про зміну, яка сталася в тілах трьох нефійців.

- Що дізнався Мормон про перетворені істоти? (Попросіть когось зі студентів послужити писарем і записувати відповіді інших студентів на дошці. Серед відповідей можуть бути: перетворені істоти “не пізнають смаку смерті”, вони не відчувають болю і не страждають від печалі, окрім тільки як за гріхи світу).
- Чому така зміна була необхідною для їхніх тіл? (Ви можете запропонувати студентам проглянути 3 Нефій 28:6–7. Ця зміна була необхідна, щоб вони змогли здійснити своє праведне бажання залишитися на землі і продовжувати приводити душі до Христа аж до Другого пришествя Спасителя).

Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 28:39–40 і знайти додаткову інформацію про перетворених істот. Коли студенти будуть відповідати, нехай інший писар запише їхні відповіді на дошці. (Відповіді можуть бути такими: Сатана не може спокушати перетворених істот, вони є освяченими і святими, “сили землі [не можуть мати] сили над ними”). Ви можете пояснити: хоч перетворені істоти й не зазнають мук смерті, усе ж вони не є воскреслими. Вони не отримують ту, “ще більшу зміну”, аж до дня суду, коли вони будуть швидко змінені від смертності до безсмертя—“як оком змигнути” (див. 3 Нефій 28:8, 40).

Завершіть свідченням про принципи і вчення, які ви обговорювали в класі. Закличте студентів діяти за підказками, які вони отримують від Духа.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 3 Нефій 28. Переображення і перетворення

Троє нефійців були переображені і перетворені

Переображення, про яке згадується в 3 Нефій 28:13–17,—це “стан людей, тимчасово змінених у зовнішньому вигляді та природі—тобто, піднятих на вищий духовний рівень, щоб вони могли витримати присутність і славу небесних істот” (Путівник по Писаннях, “Переображення”, scriptures.lds.org; див. також УЗ 67:11; Мойсей 1:11). У Писаннях розказано про людей, які були переображені, у т.ч. Мойсей (див. Мойсей 1:9–11); Ісус Христос, Петро, Яків і Іван (див.

Матвій 17:1–8); і Джозеф Сміт (див. Джозеф Сміт—Історія 1:14–20).

Перетворені істоти—це “люди, яких змінено таким чином, що аж до воскресіння в безсмертя вони не знають болю і смерті” (Путівник по Писаннях, “Перетворені істоти”, scriptures.lds.org; див. також 3 Нефій 28:7–9, 20–22, 37–40). Їхня мета—приводити душі до Христа (див. 3 Нефій 28:9). У Писаннях вміщено розповіді про людей, які були перетворені, в т.ч. Енох (див. Буття 5:24; Євреям 11:5), Мойсей (див. Алма 45:19), Ілля (див. 2 Царів 2:11) і Іван Улюблений (див. Іван 21:22–23; УЗ 7).

# 3 Нефій 29–30

## Вступ

Закінчуючи свою розповідь про відвідування нефійців Спасителем, Мормон пояснив, що поява Книги Мормона стане ознакою того, що Господь виконує Свій завіт з домом Ізраїля. Він також застеріг: ті, хто

відкидає діяння Бога, будуть піддані Божому засудженню. Наприкінці він написав про запрошення Спасителя до всіх людей покаятись і бути зачисленими до дому Ізраїля.

## Рекомендації для навчання

### 3 Нефій 29

*Мормон свідчить, що в останні дні Господь виконає Свій завіт з домом Ізраїля*

До початку уроку зобразіть на дошці вказану далі таблицю (або підготуйте її як роздатковий матеріал для кожного студента)

_____ 1. Іновірці	а. Два значення: (1) нащадки старозавітного пророка Якова (Ізраїля), з яким Господь уклав завіти, і (2) істинні віруючі в Ісуса Христа, які склали завіти з Богом.
_____ 2. Дім Ізраїля	б. Обіцяння вірним належних до євангелії благословень, влади священства, вічних сімей та землі успадкування
_____ 3. Відкидати із зневагою	в. Два значення (1) люди, які за походженням не є ізраїльтянами, або юдеями, (2) люди, які не мають євангелії
_____ 4. Господній завіт з Ізраїлем	г. Глибокий сум і шкодування
_____ 5. Горе	д. Зневага або нехтування із зарозумілістю чи презирством

### Перевірте, чи були поставлені студентами цілі і чи виконали вони завдання

На уроці 131 ви запропонували студентам написати про те з їхнього досвіду, що зміцнило їх духовно. Перш ніж розпочати урок, ви можете нагадати їм про це завдання. Ви також можете дати їм нагоду розказати, яку користь вони отримали від того, що записали про цей досвід.

Почніть урок, запропонувавши студентам з'єднати слова у першому стовпчику таблиці з їхнім правильним значенням у другому стовпчику (відповіді: 1-в, 2-а, 3-д, 4-б, 5-г). Коли студенти будуть давати свої відповіді, переконайтеся, що вони розуміють кожне з визначень. Ви можете зробити це, попросивши студентів пояснити ці визначення своїми словами або використовуючи кожне слово чи фразу в реченні. Скажіть студентам, що ці визначення допоможуть їм краще зрозуміти розділи 3 Нефій 29–30.

Поясніть: написавши про відвідування Спасителем нефійців, Мормон пророкував про виконання в останні дні Господніх обіцянь. Спитайте студентів, чи були вони колись у своєму житті свідками виконання якогось божественного обіцяння, даного або у Писаннях, або пророком, або через Святого Духа, або через благословення священства. Попросіть кількох студентів розповісти про їхній досвід в цьому, але обов'язково нагадайте, що вони не повинні розповідати про те, що є надто особистим або приватним.

- Як ви вважаєте, чому деякі люди можуть сумніватися, чи Бог виконає Свої обіцяння?
- Як ви знаєте, що Бог виконає Свої обіцяння?

Напишіть на дошці слова *Коли* і *Тоді*. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 29:1–3 і знайти там слова, написані на дошці. Поясніть: ці слова допоможуть їм визначити подію, яка покаже, що в останні дні Господь виконує Свої обіцяння, дані дому Ізраїля. (Корисним було б пояснити, що слова “ці висловлювання” в 3 Нефій 29:1 стосуються змісту Книги Мормона).

- Як би ви узагальнили пророцтва, записані в цих віршах? (Студенти можуть сформулювати відповідь різними словами, однак вони мають визначити таку істину: **Поява Книги Мормона є ознакою того, що Господь виконує Свій завіт з брати Ізраїль в останні дні.** Ви можете порадити студентам позначити цю істину у стислому змісті до розділу 3 Нефій 29).

Попросіть студентів підняти свої примірники Книги Мормона. Поясніть, що вони мають у своїх руках виповнення пророцтва Мормона і що вони можуть бути впевнені: Господь готує Свій народ до Свого пришествя. Попросіть когось із студентів прочитати вголос вказане далі висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Книга Мормона є матеріальною ознакою того, що Господь почав збирати Своїх дітей із завітного Ізраїля. ...

Дійсно, Господь не забув! Він благословив нас та людей усього світу Книгою Мормона. ... Вона допомагає нам укладати завіти з Богом. Вона запрошує нас пам'ятати Його і пізнавати Його Улюбленого Сина. Це ще одне свідчення про Ісуса Христа” (“Завіти”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, с. 88).

- Як той факт, що ми маємо Книгу Мормона, свідчить, що Бог виконає Свої обіцяння? Напишіть на дошці таке запитання: *Чому святих останніх днів цікавить Господній завіт з домом Ізраїля?* Попросіть послухати відповідь на це запитання, коли ви будете читати наведені далі слова старійшини Рассела М. Нельсона, який перераховує обіцяння, які є складовими завіту Господа зі Своїм народом. (Ви можете роздати копію цього висловлювання кожному студенту).

“Завіт, який Бог уклав з Авраамом, а пізніше знову підтвердив з Ісаком та Яковом, ... містить кілька обіцянь, серед яких наступні:

- Ісус Христос народиться від нащадків Авраама.
- Потомство Авраама буде численним і матиме право на вічне зростання, а також право мати священство.
- Авраам стане батьком багатьох народів.
- Його нащадки наслідують певні землі.
- Усі народи землі благословляться завдяки його потомству.
- І цей завіт буде вічним—навіть “на тисячу поколінь”.

Деякі з цих обіцянь були виконані, інші чекають на своє виконання. ...

Дехто з нас є прямими нащадками сімені Авраама; інші приєдналися до цієї сім'ї всиновленням. Господь не дивиться на ці відмінності. Разом ми отримуємо обіцяні благословення—якщо шукаємо Господа і виконуємо Його заповіді. ...

“... Бригам Янг сказав: “Усі святи останніх днів, вступаючи в цю Церкву, вступають в новий і вічний завіт” (“Завіти”, сс. 87–88; процитовано за *Teachings of Presidents of the Church: Brigham Young* [1997], 62).

- Як ви можете, виходячи з того, про що дізналися зі слів старійшини Нельсона, відповісти на запитання, написане на дошці? (Студенти можуть дати різні відповіді, але прослідкуйте, щоб вони визначили таку істину: **Святі останніх днів належать до завітного Господнього народу, і на нас лежить відповідальність благословляти інші народи).**
- Як саме святи останніх днів прагнуть благословити народи землі?
- Яку роль відіграє в цих зусиллях Книга Мормона?

Попросіть студентів подивитися на слова *Відкидати із зневагою* і *Горе* в таблиці, в якій вони з'єднували слова з їхнім значенням. Поясніть: Мормон знав, що в останні дні будуть ті, хто відкидатиме із зневагою Книгу Мормона та інші докази того, що Господь виконує Свій завіт зі Своїм народом. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 29:4–9 і з'ясувати, що станеться з тими, хто зневажає Спасителя і Його справи. Після того, як студенти скажуть, що вони з'ясували, ви можете запропонувати їм написати таку істину у своїх примірниках Писань: **Сум прийде до тих, хто відкидає Ісуса Христа і Його діяння.**

- Чому смуток є природним наслідком, якщо відкидати із зневагою Спасителя і Його діяння?



- Що б ви відповіли людині, яка каже, що Господь не говорить до людини або не чинить чудеса?
- Як нам краще розпізнавати і цінувати Господа і Його діяння в нашому житті?

### 3 Нефій 30

#### *Господь закликає іновірців покаятись і прийти до Нього*

Попросіть студентів подивитися на слово *Іновірці* у таблиці, в якій вони з'єднували слова з їхнім значенням. Скажіть студентам, що в розділі 3 Нефій 30 Мормон виконує повеління Господа—написати запрошення від Ісуса Христа конкретно іновірцям, тобто людям, які не мають євангелії. Попросіть студентів подумки прочитати 3 Нефій 30:1–2 і знайти якомога більше запрошень, адресованих іновірцям. Після їхніх відповідей, спитайте:

- Яке з цих запрошень, на вашу думку, могло б узагальнити всі інші? (Запрошення прийти до Христа включає в себе запрошення покаятись, охреститися, отримати Святого Духа і бути зачисленими до Господнього народу).
- Які благословення пообіцяв Ісус Христос іновірцям, якщо вони прийдуть до Нього? (Прощення гріхів, бути сповненими Святим Духом і бути зачисленими до Господнього народу).
- Чому бути зачисленими до Господнього народу є благословенням?

Напишіть на дошці такий принцип: **Якщо ми прийдемо до Христа, то будемо зачислені до Його народу.** Поясніть: хоч слова в 3 Нефій 30:2 і адресовані тим, хто не належить до Церкви, усе ж ми можемо за допомогою запрошення Ісуса Христа визначити свої власні зусилля в дотриманні завітів, які ми уклали з Богом. Свідчіть про благословення, які приходять завдяки дотриманню наших завітів та виконанню Господніх заповідей.

### Огляд книги 3 Нефій

Виділіть час, щоб допомогти студентам зробити огляд книги 3 Нефій. Попросіть їх подумати, що вони засвоїли з цієї книги як під час навчання в семінарії, так і під час особистого вивчення Писань. Якщо потрібно допомогти їм згадати, попросіть їх швидко проглянути короткий зміст до кількох розділів в книзі 3 Нефій. Дайте на це достатньо часу, а потім запропонуйте кільком студентам поділитися чимось із книги 3 Нефій, що надихнуло їх або допомогло мати більше віри в Ісуса Христа.

### Повторення вірша для опанування

Дайте кожному студенту по чистому аркушу паперу. Попросіть їх написати листа людині (уявній або комусь із знайомих), яка не належить до Церкви. Запропонуйте їм знайти в уривках, призначених для опанування, істини, на які вони можуть послатися, щоб запросити одержувача цього листа прийти до Христа і бути зарахованим до Його народу. Попросіть кількох учнів поділитися тим, що вони написали.

*Примітка:* Зважаючи на тривалість цього уроку, у вас може бути час на проведення цієї вправи. Інші вправи для повторення матеріалу див. у Додатку, що в кінці цього посібника.

## Коментарі та довідковий матеріал

### 3 Нефій 30:1–2. Збирання Ізраїля

Президент Спенсер В. Кімбол навчав:

“Збирання Ізраїля складається з приєднання до істинної церкви та їхнього приходу до пізнання істинного Бога. ...Тому будь-яка людина, яка прийняла

відновлену євангелію і яка прагне поклонитися Господу своєю мовою і зі святими в тій країні, де вона живе, виконала закон збирання Ізраїля і є спадкоємцем всіх благословень, обіцяних святим у ці останні дні” (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball [1982], 439).

# Програма домашнього навчання

## 3 Нефій 23–30 (Блок 27)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

#### Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи 3 Нефій 23–30 (блок 27), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (3 Нефій 23)

Студенти продовжували вивчати слова Ісуса Христа, сказані нефійцям. Вони дізналися, що Спаситель наказав людям старанно досліджувати слова Ісаї та інших пророків. З докорів Спасителя людям за те, що вони не вели точні записи про свою духовну історію, студенти дізналися, що коли ми записуємо духовний досвід, ми тим самим запрошуємо Господа дати нам більше одкровенень.

#### День 2 (3 Нефій 24–26)

Коли студенти розмірковували над словами Малахії, які Ісус Христос навів нефійцям, їм було нагадано, що Спаситель при Другому пришесті очистить Свій народ і буде судити злочестивих. Подальші роздуми стосовно принципу десятини і пророкованого повернення Іллі в останні дні допомогли студентам усвідомити наступне: якщо ми повертаємося до Господа, то Він повернеться до нас, і що повертаючи свої серця до наших батьків, ми допомагаємо підготувати землю до Другого пришестя Ісуса Христа. Пояснення Мормона стосовно того, чому він не включив все, чому Спаситель навчав нефійців, допомогло студентам з'ясувати наступне: наскільки ми віримо тому, що Бог вже відкрив, настільки ми готуємося, щоб отримати більше одкровення.

#### День 3 (3 Нефій 27)

У той час, коли дванадцять нефійських учнів продовжували молитися й поститися, Спаситель прийшов до них і пояснив, що істинна Церква Ісуса Христа має називатися Його іменем і встановлюється на Його євангелії. З того, чого Спаситель навчав Своїх учнів, студенти також дізнались, що основою євангелії Ісуса Христа є те, що Він виконав волю Свого Батька, здійснивши Спокуту. Маючи таке розуміння євангелії, студенти також дізнались про наступне: якщо ми живемо за принципами євангелії, то зможемо стати незаплямованими перед Богом в останній день.

#### День 4 (3 Нефій 28–30)

З того, що воскреслий Ісус Христос вшанував бажання Своїх нефійських учнів, студенти дізнались, що Господь благословляє нас відповідно до наших праведних бажань. З прикладу Мормона, який просив Господа про додаткове

знання стосовно трьох нефійців, студенти дізнались про наступне: якщо ми просимо Господа про розуміння, то отримуємо одкровення. Завершення розповіді Мормона про служіння Спасителя серед нефійців допомогло студентам зрозуміти, що поява Книги Мормона є ознакою того, що Господь виконує Свій завіт з домом Ізраїля, і якщо ми прийдемо до Христа, то зможемо бути зарахованими до Його народу.

### Вступ

Хоч в розділах 3 Нефій 23–30 вміщено багато цінних принципів, усе ж перша частина цього уроку призначена для того, щоб допомогти студентам дізнатися з 3 Нефій 24–25 про підготування до Другого пришестя Ісуса Христа. Друга половина цього уроку зосереджена на принципах, вміщених в розділі 3 Нефій 27, і допоможе студентам з'ясувати, що означає бути учнем Ісуса Христа і як вони можуть стати більш схожими на Нього.

### Рекомендації для навчання

#### 3 Нефій 23–26

##### Воскреслий Ісус Христос пояснює Писання нефійцям

Попросіть студентів навести приклади подій, які вимагають ретельної підготовки протягом певного періоду часу. (Такими прикладами можуть бути: біг на довгу дистанцію, виступ на музичному концерті або гра в спектаклі). Попросіть студентів описати, що може трапитися з людиною, яка намагається взяти участь в цих подіях без належної підготовки.

Попросіть когось зі студентів прочитати 3 Нефій 24:2, а потім спитайте клас, яку подію, на їхню думку, передрік пророк Малахія. Коли студенти визначать "день Його пришестя" як Друге пришестя Ісуса Христа, попросіть їх позначити запитання, яке поставив Малахія: "Хто переживе день Його пришестя, і хто вистоїть, коли Він явиться?"

Запитайте: Чому це є важливим питанням для роздумів людей, які живуть в останні дні?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос пояснення президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства, стосовно того, як сплата десятини може допомогти нам підготуватися до Другого пришестя Спасителя:

"Завдяки нашому рішенню бути платниками повної десятини зараз і завдяки постійним зусиллям слухатися, ми зміцнімося у вірі і з часом наші серця пом'якшаться. Саме ця зміна в нашому серці, що відбувається завдяки Спокуті Ісуса Христа, яка є більш цінною за всі гроші й речі, дає можливість Господу обіцяти платникам повної десятини захист в останні дні. Ми можемо мати впевненість, що будемо гідні того

благословення захисту, якщо зараз візьмемо зобов'язання сплачувати повну десятину і робити це постійно" ("Духовна готовність: почніть заздалегідь і будьте твердими", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2005, с. 40).

Запитайте: Як, відповідно до слів президента Айрінга, сплата десятини може підготувати нас до зустрічі зі Спасителем?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос вміщене у 3 Нефій 25:5–6 пророцтво Малахії стосовно приходу Іллі. Аби допомогти студентам краще зрозуміти, як виповнення цього пророцтва може подіяти на них, попросіть когось зі студентів прочитати наведене далі запрошення від старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

"Я запрошую молодь Церкви дізнатися про дух Іллі та відчуття його. ...

Якщо ви з вірою відгукнетеся на це запрошення, ваші серця повернуться до батьків. Обіцяння, дані Аврааму, Ісаку та Якову, закарбуються у ваших серцях. ... Ваша любов і вдячність за ваших предків зросте. Ваше свідчення про Спасителя і навернення до Нього стануть глибокими й міцними. І я даю вам обіцяння, що ви будете захищені проти наростаючого впливу супротивника. Якщо ви братимете участь у цій святій роботі і любитимете її, вас буде захищено в юності й протягом усього вашого життя" ("І серця дітей повернуться", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, сс. 26–27).

Запитайте: Що під час виконання вами сімейно-історичної та храмової роботи зміцнило вас духовно?

### 3 Нефій 27–30

*Ісус Христос відкриває назву та основні характеристики Своєї Церкви і вшановує праведні бажання Своїх учнів; Мормон закінчує свій опис служіння Спасителя серед нефійців*

Напишіть на дошці наведені далі слова пророка Джозефа Сміта (ви можете це зробити до початку уроку і залишати чимось закритим до цього моменту уроку). Попросіть одного зі студентів прочитати це висловлювання вголос. (Це твердження знаходиться в книзі *Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* [2007], с. 51).

"Фундаментальними принципами нашої релігії є свідчення апостолів і пророків стосовно Ісуса Христа, що Він помер, був похований і піднявся на третій день, і вознісся на небеса" (Джозеф Сміт).

Поясніть: як і заявив пророк Джозеф Сміт, Спаситель навчав нефійців, що центром Його євангелії є Його спокутна жертва. Напишіть на дошці таку істину: **Основою євангелії Ісуса Христа є те, що Він виконав волю Свого Батька, здійснивши Спокуту.**

Попросіть студентів проглянути розділ 3 Нефій 27 і знайти фрази, якими Спаситель навчав цієї доктрини. Запропонуйте студентам назвати уривки, які вони знайшли.

Поясніть, що в 3 Нефій 27:16–20 вміщено учення Спасителя стосовно того, як нам задіяти силу Його Спокути у своєму житті. Напишіть на дошці: *Якщо ми ... , тоді ми. ...* Попросіть

студентів подумки прочитати 3 Нефій 27:20 і знайти слова чи фрази, якими б вони змогли заповнити пробіли в цьому реченні на дошці. Спитайте: Як дотримання цього принципу допоможе нам бути справжніми учнями Ісуса Христа?

Поясніть класу, що про кінцеве завдання й вершину нашого учнівства сказано в 3 Нефій 27:21, 27. Нехай студенти прочитають ці вірші подумки. Поки вони читатимуть, напишіть на дошці наступне: *Господь Ісус Христос очікує, що Його учні будуть виконувати Його роботу і ставатимуть ...*

Спитайте студентів, як би вони закінчили це речення, виходячи з прочитаного в 3 Нефій 27:27. (Коли студенти будуть відповідати, допишіть це речення на дошці, щоб воно звучало так: **Господь Ісус Христос очікує, що Його учні будуть виконувати Його роботу і ставатимуть такими, як Він**). Прочитайте вголос наведені далі слова президента Джеймса Е. Фауста, з Першого Президентства:

"Розгляньмо дещо з того, що робив Ісус і що ми всі можемо робити, наслідуючи Його.

1. Ісус "ходив, ... добро чинячи" [Дії 10:38]. Ми всі можемо робити щось добре щодня—для члена нашої сім'ї, для друга або навіть для чужої людини,—якщо ми будемо шукати таких нагод.

2. Ісус був Добрим Пастирем, Який доглядав Своїх овець і піклувався про тих з них, хто загубився. Ми можемо вишукувати самотніх або тих, хто є менш активними, і дружити з ними.

3. Ісус мав співчуття до багатьох, включаючи бідного прокаженого. Ми також можемо мати співчуття. Нам нагадують у Книзі Мормона, що ми маємо "сумувати з тими, хто сумує". [Мосія 18:9].

4. Ісус свідчив про Свою божественну місію і про велику роботу Свого Батька. Зі свого боку, ми всі можемо "бути свідками Бога в усі часи і в усьому". [Мосія 18:9]. ("Учнівство Христове", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2006, с. 21).

Поділіть клас на пари або невеличкі групи. Попросіть кожну пару або групу написати про два чи три способи, якими вони можуть застосувати чотири поради президента Фауста у своєму житті.

Після того, як вони закінчать, попросіть кожну пару чи групу називати по одній ідеї з їхніх списків. Напишіть на дошці їхні ідеї стосовно того, як ми можемо виконувати роботу Спасителя і ставати більш схожими на Нього. Запропонуйте студентам пообіцяти самим собі втілити одну чи дві з цих ідей впродовж наступного тижня. Свідчіть, що всі ми можемо стати схожими на Спасителя, якщо виявляємо віру в Нього.

### Наступний блок (4 Нефій 1–Мормон 8)

Запропонуйте студентам знайти відповіді на вказані далі запитання, коли вони будуть вивчати наступний блок: Як люди можуть відійти від миру й процвітання до злочестивості? Як нефійці перейшли від стану найбільш процвітаючого і найщасливішого народу, який будь-коли жив на землі, до стану цілковитої злочестивості? Якими були останні слова Мормона?

# книги Четвертий Нефій: Книга Нефія

### Чому слід вивчати цю книгу?

Під час того, як студенти вивчатимуть книгу 4 Нефій, вони дізнаються про благословення, що приходять до людей, які об'єднані бажанням жити за євангелією Ісуса Христа. Після священнослужіння Спасителя серед нащадків Легія всі люди по всій тій землі були навернені. Оскільки вони дотримувалися заповідей, вони насолоджувалися миром, процвітанням і дивовижними духовними благословеннями. Мормон зазначив: "І певно не могло бути щасливішого народу серед усіх людей, яких було створено рукою Бога" (4 Нефій 1:16). Студенти також винесуть важливі уроки з поступового падіння людей до стану злочестивості.

### Хто написав цю книгу?

Щоб укласти книгу 4 Нефій, Мормон упорядкував і скоротив літописи чотирьох авторів. Першим з них був Нефій, за ім'ям якого було названо цю книгу. Нефій був сином Нефія, який був одним з дванадцятьох учнів, вибраних Господом під час Його священнослужіння серед нащадків Легія (див. 3 Нефій 11:18–22; 12:1). Іншими трьома авторами були: син Нефія—Амос та сини Амоса—Амос і Аммарон (див. 4 Нефій 1:19, 21, 47).

### Для кого була написана ця книга і чому?

Мормон не адресував книгу 4 Нефій якомусь окремому колу читачів, і він не вказав, чому її написав. Проте ця книга відіграє важливу роль, сприяючи досягненню основних цілей Книги

Мормона—свідчити, що Ісус є Христос, і повідомити про завіти Господа (див. титульну сторінку Книги Мормона). Таким чином у цій книзі показані благословення, які стають наслідком того, що люди каються, приходять до Ісуса Христа й укладають завіти з Ним. У ній також показано спустошуючі наслідки, які з'являються, коли люди зрікаються Спасителя і Його євангелії й відмовляються від своїх заповітів.

### Коли і де вона була написана?

Оригінальні літописи, які використовувалися як джерело для написання книги 4 Нефій, були, скоріш за все, написані між 34 р. від Р.Х. та 321 р. від Р.Х. Мормон скоротив ті літописи приблизно між 345 р. від Р.Х. і 385 р. від Р.Х. Мормон не вказав місце свого перебування під час укладання цієї книги.

### У чому особливості цієї книги?

У лише 49 віршах книги 4 Нефій охоплюється період близько 300 років—майже одна третина всієї історії нефійців, поданої у Книзі Мормона. Невеликий обсяг книги 4 Нефій підкреслює її силу. В ній стисло і ясно висвітлюється контраст між праведністю людей одразу після священнослужіння Спасителя серед них і їхньою злочестивістю через чотири покоління. У перших 18 віршах цієї книги показані благословення, які мало суспільство, побудоване на євангелії Ісуса Христа. Подальші вірші свідчать про руйнівну силу гордовитості, показуючи, як це суспільство поступово слабшало, доки повністю не загрузло в гріху.

### Стислий огляд

**4 Нефій 1:1–18** Після священнослужіння Ісуса Христа всі люди по всій землі були навернені та охрищені. Вони більше не розділялися на нефійців і ламанійців. У них "усе було спільним" (4 Нефій 1:3), вони бачили багато чудес, вони процвітали і жили в єдності і щасті протягом 110 років.

**4 Нефій 1:19–34** Нефій помирає, і його син Амос веде літописи. Потім Амос передає літописи своєму сину Амосу. Багато людей дозволяють Сатані завладіти їхніми серцями (див. 4 Нефій 1:28). Серед людей виникають розділення, гордовитість і лжецеркви. Злочестиві починають переслідувати членів істинної Церкви і "учнів Ісуса, які залишилися з ними" (див. 4 Нефій 1:30).

**4 Нефій 1:35–49** Люди знову розділяються на нефійців і ламанійців. Ламанійці навмисно повстають проти євангелії і відроджують таємні змови Гадіантона. Поступово нефійці також стають злочестивими. Амос помирає, і його брат Аммарон якийсь час веде літописи, доки Святий Дух не спонукає його сховати ці літописи.

# 4 Нефій

## Вступ

Після священнослужіння Ісуса Христа серед нащадків Легія люди жили за Його вченнями і більше 100 років насолоджувалися єдністю, процвітанням і щастям. Вони були об'єднані як діти Христа і більше не називали себе нефійцями або ламанійцями (див. 4 Нефій

1:17). Однак вони зрештою стали гордовитими і все більш злочестивими, і вони знову розділилися на нефійців і ламанійців. Через 300 років після явлення Спасителя майже всі люди стали злочестивими.

## Рекомендації для навчання

### 4 Нефій 1:1–18

#### Усі люди навернені і перебувають у мирі і щасті

Підготуйте для уроку по два чисті аркуші паперу для кожного студента—по можливості, щоб один був білим, а другий—іншого кольору (піваркуша буде достатньо). До приходу студентів покладіть на їхні парти або стільці білі аркуші. Аркуші іншого кольору будуть використані в ході уроку пізніше. Напишіть на дошці таке запитання: *Що робить вас по-справжньому щасливими?* Студентів, які будуть заходити до класу, просіть написати на дошці свої відповіді на це запитання.

Почніть урок з обговорення відповідей, які вони написали на дошці. Поставте студентам таке запитання:

- Яка різниця між тим, що робить нас тимчасово щасливими і тим, що веде до вічного щастя? (Коли студенти даватимуть відповіді, ви можете наголосити на тому, що істинне щастя ніколи не можна знайти в таких минутих справах, як популярність, багатства і матеріальні речі).

Поясніть, що 4 Нефій—це літопис кількох поколінь нащадків Легія, які жили після явлення Ісуса Христа. Запропонуйте студентам прочитати подумки 4 Нефій 1:16 і дізнатися, як Мормон описував людей, які жили близько 100 років після явлення Спасителя. Ви можете запропонувати студентам позначити фразу “певно не могло бути щасливішого народу”. Попросіть студентів написати вгорі на білому аркуші паперу, який ви роздали, фразу *Не могло бути щасливішого народу*. Потім попросіть їх намалювати велике коло в центрі аркушу.

Не могло бути щасливішого народу

Люди покалися, охристілися, отримали Святого Духа і всі були “навернені до Господа”.

Попросіть студентів прочитати 4 Нефій 1:1–2 і дізнатися, що робили люди, аби досягти цього щастя. Запропонуйте їм написати знайдені відповіді всередині кола. (Серед відповідей повинні бути такі: люди покалися, були охрищені, отримали Святого Духа і всі були “навернені до Господа”).

- Що означає бути наверненим?

Щоб допомогти студентам зрозуміти, що навернення—це щось глибше, ніж просто мати свідчення або бути членом Церкви, запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос таке висловлювання старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму

**Привертайте увагу студентів під час того, як вони заходять у клас**

Знайдіть способи допомогти студентам почати налаштовуватися на урок як тільки вони заходять у клас. Ви можете написати запитання на дошці або показати якийсь предмет чи ілюстрацію. Це допоможе студентам зосередити їхню увагу і підготувати їхній розум і серце до навчання.



Дванадцятьох Апостолів. Якщо можливо, роздайте студентам копії цього висловлювання і запропонуйте їм знайти слова і фрази, якими визначається навернення.

“Ваше щастя, і теперішнє, і вічне, залежить від того, наскільки ви навернені й наскільки це змінило ваше життя. Отже, як стати по-справжньому наверненими? Президент [Меріон Г.] Ромні окреслив чотири кроки, що їх ви повинні наслідувати:

“Поняття членства в Церкві та навернення—не завжди синоніми. Навернутися і мати свідчення—це також не одне й те ж саме. Свідчення приходить, коли Святий Дух дає щирому шукачеві підтвердження істини. Зростаюче свідчення оживляє віру. Це спонукає до покаяння й дотримання заповідей. Навернення є плодом або нагородою за покаяння й слухняність”. [In Conference Report, Guatemala Area Conference 1977, 8–9.]

Кажучи простіше, справжнє навернення є плодом *віри, покаяння та неухильної слухняності*. ...

Справжнє навернення приносить плід довготривалого щастя, яким можна насолоджуватися навіть тоді, коли світ—у хаосі і більшість людей аж ніяк не щасливі” (“Повне навернення приносить щастя”, *Ліягона*, трав. 2002, сс. 25–26).

- Які ви почули слова і фрази, якими визначається навернення?
- Як, на вашу думку, це виглядало б, коли б усі навколо вас були навернені до Господа?

Напишіть на дошці такі посилання на Писання: *4 Нефій 1:2–3, 5, 7, 10–13, 15–18*. Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос ці вірші. Нехай решта класу слідкує і знайде слова і фрази, якими описується стан, в якому перебували люди завдяки тому, що всі були навернені до Господа. Запропонуйте студентам написати ці слова і фрази навкруг кола на своїх аркушах. (Відповіді можуть бути такими: не було ні суперечок, ні сперечань; вони справедливо вели справи один з одним; у них усе було спільним; багато чудес було здійснено в ім'я Ісуса Христа; Господь давав людям процвітання; вони відбудували міста, які були зруйновані; вони одружувалися, виходили заміж і створювали сім'ї; вони розмножувалися і ставали сильними; любов Бога була в їхніх серцях; і вони були щасливими і єдиними).

Попросіть студентів визначити принцип, який стосується щастя, про який вони дізналися з першої половини 4 Нефій 1. Незважаючи на те, що студенти можуть визначити кілька принципів, важливо, щоб ними була сказана така істина: **коли люди спільно працюють над тим, щоб стати наверненими до Господа, вони стають об'єднаними і все більш щасливими**. Ви можете написати цей принцип на дошці.

- Які благословення, на вашу думку, прийдуть до нашого класу, якщо ми будемо жити так, як ці люди? Які благословення, на вашу думку, прийдуть у вашу сім'ю? Які благословення, на вашу думку, прийдуть у ваш приход або філію?

Запропонуйте студентам розповісти про той час, коли вони були у складі групи, яка була об'єднана у праведності, а саме: їхня сім'я, кворум або клас, або ж група друзів. Ви також можете поділитися досвідом.

- Як можуть ваші зусилля бути праведною людиною вплинути на щастя і благополуччя людей, які вас оточують? (Дайте студентам зрозуміти, що від нашого навернення і праведних вчинків залежить не лише наше особисте щастя, а також щастя і благополуччя інших людей. Коли члени сім'ї, кворуму, класу або іншої групи об'єднані в праведності, вони можуть відчувати більше щастя, ніж якби вони діяли наодинці).
- Як гріхи однієї людини можуть вплинути на решту групи, яка намагається бути праведною?

Закличте студентів зміцнювати своє навернення до Господа і допомагати оточуючим робити те ж саме. Щоб допомогти студентам у цьому завданні, попросіть їх продивитися слова і фрази, які вони написали на своїх аркушах. Попросіть їх вибрати одну або дві фрази, якими описується спосіб життя, який би вони хотіли вести. Дайте їм кілька хвилин, щоб написати у зошити або щоденники для вивчення Писань про те, як вони будуть прагнути жити у такий спосіб. Свідчіть про щастя, яке приходить від істинного навернення і об'єднання в праведності.



## 4 Нефій 1:19–49

### Нефійці стають все більш злочестивими, доки не залишається всього кілька праведних людей

- Що, на вашу думку, могло знищити суспільство, яке описано в 4 Нефій 1:1–18?

Нехай студенти подумки прочитають 4 Нефій 1:20, 23–24 і дізнаються, що стало загрозою єдності і щастя людей. Ви можете запропонувати їм позначити знайдені фрази. Після того як вони дадуть свої відповіді, напишіть на дошці таке висловлювання президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства. (Це висловлювання знаходиться у виступі “Скріпивши серця у єдності”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, с. 70). Ви можете запропонувати студентам переписати це висловлювання у свої примірники Писань біля 4 Нефій 1:24.

*“Гординя є великим ворогом єдності” (Президент Генрі Б. Айрінг).*

- Яким чином, на вашу думку, гординя є ворогом єдності?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос наведений далі вислів президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства. Попросіть клас звернути увагу на один із способів того, як гордість може знищити єдність.



*“По суті, гординя—це гріх порівнювання, оскільки, зазвичай, воно починається зі слів: “Подивіться, який я дивовижний і які чудові речі я зробив”, що, здається, завжди закінчуються фразою: “Тому я кращий, ніж ви”.*

Коли наші серця сповнюються пишою, ми вчиняємо смертний гріх, бо порушуємо дві великі заповіді [див. Матвій 22:36–40]. Замість того, щоб поклонятися Богові і любити своїх ближніх, ми виявляємо справжній предмет свого поклоніння і любові—образ, який ми бачимо у дзеркалі” (*“Гордість і священство”*, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2010, с. 56).

- Як, згідно зі словами президента Ухтдорфа, гордість може знищити єдність?

Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос 4 Нефій 1:24–35, 38–45. Попросіть клас слідкувати і звернути увагу на наслідки гордовитості серед людей. Можна запропонувати студентам позначити те, що вони знайдуть. (Відповіді можуть бути такими: носили коштовний одяг; ділилися на соціальні класи або відокремлені групи друзів; будували церкви, щоб отримувати прибуток; зрікалися істинної церкви; переслідували віруючих, вступаючи в таємні змови; та ставали злочестивими).

По черзі просіть кожного студента назвати щось одне із складеного ними переліку. (Відповіді студентів можуть повторюватися). Під час того як кожен студент буде відповідати, записуйте його або її відповідь на один із кольорових аркушів паперу, які ви підготували перед уроком. Давайте студенту кольоровий аркуш взамін на його або її білий аркуш паперу, де описується щастя і єдність серед людей. Повторюйте цей процес, доки всі студенти в класі не обміняють свої білі аркуші на кольорові.

Попросіть студентів подивитися навколо і звернути увагу, що кожен присутній має кольоровий аркуш, який уособлює гординю. Запропонуйте їм поміркувати, що мали відчувати три учні Христа, коли вони бачили, як гордість і злочестивість поширилися серед людей, які колись були такими щасливими і сповненими єдності.

- Яку істину ми пізнаємо з цих віршів? (Як би студенти не визначили цю істину, важливо наголосити на такому принципі: **Гріх гордовитості створює розділення і призводить до злочестя.** Ви можете написати цю істину на дошці).
- Як гордовитість кількох людей може вплинути на щастя цілої групи?

Попросіть студентів поміркувати, як гордовитість однієї людини може вплинути на інших у таких прикладах:

1. Незважаючи на заохочення своєї сім'ї, старший брат вирішує піти за своїми егоїстичними інтересами замість того, щоб служити на місії.
2. Член класу Товариства молодих жінок або кворуму Ааронового священства навмисно заважає, відмовляється від участі в класі і не підкоряється правилам.
3. Юнак або дівчина постійно принижує або насміхається з іншого члена їхньої компанії друзів.

Попросіть студентів пригадати випадки, коли вони бачили, як гордовитість руйнувала щастя і єдність.

Попросіть студентів поміркувати про свої ролі в різних групах, до яких вони належать, зокрема, в їхніх сім'ях, кворумах або класах, приходах або філіях та класі семінарії. (Ви можете зазначити інші групи, до яких належать ваші студенти). Попросіть їх поміркувати, чи зробили вони або чи роблять щось таке, що виказує гордовитість у їхніх стосунках з іншими людьми в цих групах. Закличте їх покаятися і подумати про те, як вони можуть подолати гордовитість і сприяти єдності і праведності в цих групах. Також попросіть їх поміркувати над написаним ними про те, як вони планують бути більш схожими у способі життя до нащадків Легія, які були навернені до Господа.

Свідчіть: якщо ми прагнемо ставати більш наверненими до Ісуса Христа і жити з іншими в єдності, ми можемо відчутти щастя, описане в 4 Нефій 1:1–18.

# Книги Мормона

### Чому слід вивчати цю книгу?

Вивчаючи цю книгу, студенти засвоять цінні уроки завдяки Мормону, учню Ісуса Христа, який жив вірно, незважаючи на те, що все своє життя був оточений “тривалою картиною злочестивості і мерзот” (див. Мормон 2:18). Студенти також матимуть користь від вивчення слів Моронія, який свідчив читачам останніх днів, що “Ісус Христос показав мені вас, і я знаю ваші діла” (Мормон 8:35). Коли студенти читатимуть про знищення, яке сталося як наслідок злочестивості нефійців, вони дізнаються, як важливо жити за заповідями і завітами євангелії Ісуса Христа.

### Хто написав цю книгу?

Мормон написав перші сім розділів цієї книги у вигляді стислої розповіді про злочестивість і війни між нефійцями і ламанійцями в його дні. Також він подав повну розповідь про події його життя на великих пластинах Нефія (див. Мормон 2:18; 5:9). Коли Мормону було близько 10 років, Аммарон, який зберігав літописи, доручив йому відповідальність за священні літописи, коли той стане дорослішим. Йому потрібно було записувати все, що він спостерігав стосовно народу (див. Мормон 1:4). У віці 15 років Мормона “відвідав Господь, і [він] відчув смак великодушності Ісуса і пізнав її” (Мормон 1:15). Того ж року нефійці призначили Мормона очолити їхні війська (див. Мормон 2:1). Дослухаючись до настанови Аммарона, він пізніше одержав великі пластини Нефія і почав вести свій літопис. Він також скоротив великі пластини Нефія, на яких містилися писання пророків і тих, хто зберігали літописи від Легія до Аммарона, і вставив у цей скорочений літопис малі пластини Нефія. Наприкінці свого життя Мормон сховав усі літописи на пагорбі Кумора, окрім декількох пластин, які передав своєму сину Моронію (див. Мормон 6:6). Потім він повів нефійців у їхню останню велику битву проти ламанійців. Перед своєю смертю Мормон звелів Моронію завершити його літопис. Мороній додав слова, які складають розділи 8–9 цієї книги.

### Для кого була написана ця книга і чому?

Мормон писав до іновірців і членів дому Ізраїля в останні дні, бажаючи “переконати [всі] кінці землі покаятися і підготуватися стати перед місцем суду Христа” (Мормон 3:22). Коли Мороній завершував книгу свого батька, він звертався безпосередньо до тих, хто читатиме його слова. Він попередив їх про наслідки їхніх гріхів і запросив “прийти до Господа всім серцем” (див. Мормон 9:27).

### Коли і де вона була написана?

Скоріш за все, Мормон написав розділи 1–7 цієї книги між 345 р. від Р.Х. і 401 р. від Р.Х. (див. Мормон 2:15–17; 8:5–6). Він завершив свій літопис після останньої

битви між нефійцями і ламанійцями на Куморі в 385 р. від Р.Х. (див. Мормон 6:10–15; 7:1). Мабуть, Мороній написав вміст розділів 8–9 між 401 р. від Р.Х. та 421 р. від Р.Х., коли він блукав повсюди “заради безпеки свого життя” (див. Мормон 8:4–6; Мороній 1:1–3).

### У чому особливість цієї книги?

У цій книзі описано здійснення пророцтва Нефія, Алми, Самуїла Ламанійця та Ісуса Христа стосовно знищення нефійців (див. 1 Нефій 12:19; Алма 45:9–14; Геламан 13:8–10; 3 Нефій 27:32). Мормон називає деякі свої писання “м[оїм] літописом про знищення мого народу” (Мормон 6:1). Він показав, що знищення нефійців було наслідком їхньої злочестивості (див. Мормон 4:12; 6:15–18).

### Стислий огляд

**Мормон 1** Аммарон доручає Мормону вести літопис народу в його дні. Нефійці перемагають ламанійців у битві. Злочестивість панує на землі, три нефійські учні перестають священнослужити серед людей, і дари Духа зовсім припиняються. Однак Мормона “відвідав Господь”.

**Мормон 2–3** Нефійці призначають Мормона очолити їхнє військо. Протягом більше 30 років він веде їх у битвах проти ламанійців. Незважаючи на велике знищення і страждання, нефійці відмовляються від покаяння. Мормон забирає пластини Нефія з пагорба Шим і починає свій літопис. Після кількох перемог люди починають вихвалитися власною силою і клястися, що помстяться ламанійцям. З тих пір Мормон відмовляється бути їхнім провідником. Він пише, щоб переконати всіх людей в останні дні підготуватися стати перед місцем суду Христа.

**Мормон 4** Нефійське військо, на чолі якого вже немає Мормона, продовжує битву проти

ламанійців. Тисячі загинуть з обох сторін. Нашадки Легія стають більш злочестивими, ніж будь-коли раніше в їхній історії, і ламанійці починають винищувати нефійців. Мормон бере відповідальність за збереження нефійських літописів і переносить їх з пагорба під назвою Шим до пагорба, який зветься Кумора.

**Мормон 5–7** Мормон знову очолює нефійське військо, хоча й знає, що їх буде знищено. Він пророкує про появу Книги Мормона. Він збирає нефійців на землі Кумора для останньої битви проти ламанійців. Після битви він оплакує знищення свого народу. Мормон пише, щоб переконати нащадків ламанійців повірити в Ісуса Христа і охреститися.

**Мормон 8–9** Після смерті Мормона Мороній продовжує його літопис. Він пророкує про появу Книги Мормона силою Бога у день зневіри і злочестивості. Він свідчить про Ісуса Христа і навчає, що віра в Нього супроводжується чудесами та ознаками. Він закликає тих, хто читатиме його слова, прийти до Господа і бути спасеними.

# Мормон 1–2

## Вступ

Незважаючи на те, що Мормон зростав у часи великої злочестивості, він обрав бути вірним. Завдяки його вірності йому було сказано, що з часом йому буде доручено священні літописи. У 15 років його “відвідав Господь” (Мормон 1:15). Він бажав допомогти нефійцям покаятися, але через їхню свідому непокору

йому було заборонено Господом проповідувати їм. У такому молодому віці його було призначено очолити нефійське військо. Через те, що багато нефійців втратили Святого Духа та інші дари Бога, вони були залишені з власною силою під час битв з ламанійцями.

## Рекомендації для навчання

### Мормон 1:1–5

#### *Мормон дізнається, що одного дня йому будуть доручені священні літописи нефійців*

Перед уроком напишіть на дошці таке запитання, щоб студенти могли почати міркувати про це, коли заходять до класу: *Які у вас виникають почуття, коли люди називають вас мормоном?*

Розпочніть урок, попросивши студентів відповісти на запитання на дошці. Після того як вони обговорили це запитання, попросіть одного зі студентів прочитати таке висловлювання Президента Гордона Б. Хінклі:



“Хоча іноді мені шкода, що люди не називають цю церкву її належним ім’ям, я щасливий, що скорочене ім’я, яке вони використовують, є іменем, що заслуговує на велику пошану завдяки дивовижній людині і книзі, яка дає незрівнянне свідчення про Викупителя світу.

Кожен, хто дізнається про чоловіка Мормона завдяки читанню і обмірковуванню його слів, кожен, хто читає цей дорогоцінний скарб історії, який було зібрано і збережено головним чином завдяки йому, дізнається, що *Мормон*—це не слово з сумнівною репутацією, а таке, що являє собою найбільше добро—те добро, яке йде від Бога” (*“Mormon Should Mean ‘More Good’*, *Ensign*, Nov. 1990, 52–53).

Щоб допомогти студентам зрозуміти зміст Мормон 1–2, поясніть, що через 320 років після того, як Спаситель явився нефійцям, майже всі люди на землі жили злочестиво. В цей час Аммарон, праведний чоловік, який відповідав за збереження літописів, був “примушений Святим Духом сховати літописи, які були священними” (див. 4 Нефій 1:47–49). Приблизно в цей самий час Аммарон відвідав 10-річного хлопчика на ім’я Мормон і дав йому настанову стосовно майбутнього обов’язку щодо літописів.

Попросіть студентів подумки прочитати Мормон 1:2 і знайти слова і фрази, якими Аммарон описав Мормона. Нехай вони розкажуть про знайдене. Напишіть на дошці ім’я *Мормон*, а нижче—їхні відповіді. Можливо, вам доведеться пояснити, що слово *розсудливий* означає спокійний, серйозний і глибокодумний.

- Щодо чого, на вашу думку, нам слід бути розсудливими? (Відповіді можуть бути такими: щодо прислужування і прийняття причастя, вивчення Писань, цнотливості, а також в розмовах і свідченні про Спасителя). Чому нам потрібно бути розсудливими щодо цього?

Поясніть, що людина може бути розсудливою і при цьому вміти веселитися і сміятися. Однак, розсудлива людина розуміє, коли можна бути безтурботною і коли—більш серйозною.

- Що, на вашу думку, означає мати “швидке сприйняття”?

Під час цього обговорення попросіть когось із студентів прочитати наведене далі пояснення старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Отже, маючи швидке сприйняття, ми швидко бачимо або помічаємо і слухаємося. Обидві ці основні складові—дивитися і дотримуватися—є важливими для швидкого сприйняття. А пророк Мормон є прекрасним прикладом застосування цього дару. ...  
...Духовний дар мати швидке сприйняття є таким необхідним для нас у світі, в якому ми зараз живемо і будемо жити в майбутньому” (“Мати швидке сприйняття”, *Ліягона*, груд. 2006, 34).

- Як нам може допомогти здатність швидко бачити і дотримуватися Господньої поради?

Запропонуйте студентам написати у зошитах або щоденниках для вивчення Писань про те, до чого вони мають ставитися більш серйозно—те, щодо чого вони мають бути більш розсудливими. Також попросіть їх написати вказівки від Господа, яких вони могли б дотримуватися з більшою готовністю. Закличте їх прагнути бути більш розсудливими і мати швидке сприйняття.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мормон 1:3–5, а клас нехай знайде настанови, які Аммарон дав Мормону.

- Що Аммарон попросив зробити Мормона?
- Чому, на вашу думку, Мормону потрібно було бути розсудливим і зі швидким сприйняттям для того, аби виконати ці завдання?

## Мормон 1:6–19

*Через те, що люди навмисно повстали проти Господа, Він забороняє Мормону їм проповідувати*

Запитайте студентів, чи губили вони коли-небудь щось дуже для них дороге, або коли в них було забрано щось цінне. Попросіть кількох студентів поділитися своїм досвідом.

Підсумуйте Мормон 1:6–12: поясніть, що у своїй юності Мормон був свідком кількох битв між нефійцями і ламанійцями. Він також був свідком розповсюдження злочестивості серед всіх людей на тій землі.

Поясніть: через те, що нефійці стали настільки злочестивими, вони втратили дорогоцінні дари від Господа. Поділіть клас на дві групи. Призначте одній групі подумки прочитати Мормон 1:13–14, 18 і знайти описання дарів, які Господь почав забирати від нефійців. Призначте іншій групі прочитати Мормон 1:14, 16–17, 19 і знайти причини того, чому Господь забрав ці дари від нефійців. Попросіть студентів з кожної групи поділитися знайденими відповідями з класом.

- Що, згідно з Мормон 1:13–14, відбувається, коли люди повстають і відвертаються від Господа? (Студенти можуть дати різні відповіді. Ви можете підсумувати їхні відповіді, написавши на дошці таку істину: **Коли люди злочестиві і невірні, вони втрачають дари, отримані від Господа, і не в змозі отримати вплив Святого Духа**).

Наголосіть на тому, що непокоря нефійців була надзвичайною. Однак цей принцип застосовується і до кожного з нас окремо, коли ми не дотримуємося Божих заповідей.

- Які з дарів, зазначених у Мормон 1:13–14, 18, для вас буде найважче втратити?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мормон 1:15. Попросіть решту класу слідкувати і звернути увагу на те, що відбувалося з Мормоном, тоді як багато нефійців втрачали дари Бога і вплив Святого Духа.

- Чому, на вашу думку, Мормон відчував духовні прояви, незважаючи на те, що перебував у надзвичайно злочестивому оточенні?

## Мормон 2:1–15

*Мормон очолює нефійське військо і сумує через їхню злочестивість*

Попросіть студента, якому 16 років (або близько 16 років) прочитати вголос Мормон 2:1–2. Нехай студенти звернуть увагу на відповідальність, дану Мормону у віці 16 років (у його “шістнадцять років”). Попросіть студентів уявити, як 16-річний юнак може очолити військо.

- Яким чином характеристики, про які згадується в Мормон 2:1, допомогли Мормону як полководцю війська?

Підсумуйте Мормон 2:3–9: скажіть студентам, що ламанійці напали на війська нефійців з такою силою, що нефійці злякалися і відступили. Ламанійці гнали їх з одного місця на інше, доки нефійці не зібралися в одному місці. Зрештою, військо Мормона протистояло ламанійцям і змусило їх втекти.

Запропонуйте студентам подумки прочитати Мормон 2:10–15 і дізнатися про духовний стан нефійців після цих битв.

- Чому нефійці сумували? (Див. Мормон 2:10–13. Вони сумували через те, що не могли утримати свою власність. Іншими словами, вони сумували тільки через наслідки їхніх гріхів, а не тому, що жалкували через свої вчинки).
- Як, згідно з Мормон 2:13–14, Мормон дізнався, що сум народу не був ознакою істинного покаяння?

Щоб допомогти студентам побачити різницю між “сумом ... на покаяння” і “сумом проклятих”, напишіть на дошці такі фрази:

*Ті, хто сумує на покаяння ...*

*Ті, хто сумує тільки через наслідки гріха ...*

Попросіть студентів продивитися Мормон 2:12–15 і знайти характеристики цих двох груп людей. Запропонуйте їм поділитися знайденими відповідями. В їхніх відповідях повинні відобразитися такі істини:

**Ті, хто сумує на покаяння, усвідомлюють великодушність Бога і приходять до Христа з упокореними серцями.**

**Ті, хто сумує тільки через наслідки гріха, продовжують повставати проти Бога.**

Поясніть, що Мормон використав вираз “сум проклятих” (Мормон 2:13), щоб описати тих, хто страждає через наслідки своїх вчинків, але не бажає каятися. Таке ставлення не веде до прощення і спокою. Воно призводить до прокляття, а це означає те, що людина зупинилася у своєму розвитку на шляху до вічного життя.

Запропонуйте студентам поміркувати, як вони поведуться, коли усвідомлюють, що згрішили. Закличте їх прийти до Спасителя зі смиренным серцем, щоб їх могло бути прощено, вони відчували спокій і примирилися з Богом.

## Мормон 2:16–29

*Мормон отримує пластини і записує розповідь про злочестивість свого народу*

Підсумуйте Мормон 2:16–18: поясніть, що битви з ламанійцями продовжувалися, і Мормон опинився поблизу пагорба під назвою Шим, де Аммарон сховав літописи нефійців. Він дістав пластини Нефія і почав записувати те, що спостерігав серед людей відколи був дитиною.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Мормон 2:18–19. Попросіть клас слідкувати і знайти описання, дане Моронієм, стосовно духовного стану народу в його дні. Також попросіть їх звернути увагу на його особистий вияв надії.

- Як Мормон описав духовний стан [народу] в його дні? (“Тривала картина злочестивості і мерзот”).
- Чому, на вашу думку, із того, що ви дізналися про Мормона, він міг бути впевненим, що його “буде піднесено в останній день”? (Ви можете допомогти студентам зрозуміти, що коли Мормон говорив про “піднесення в останній день”, він мав на увазі те, що він воскресне і буде приведений у присутність Бога, щоб залишатися з Ним навічно).
- Як приклад праведності Мормона може допомогти вам? (Студенти можуть дати багато різних відповідей. У їхніх відповідях повинен відобразитися такий принцип: **Ми можемо вибрати жити праведно навіть у злочестивому суспільстві.** Ви можете попросити когось із студентів написати цю істину на дошці).



- Коли ви були свідками того, як ваші друзі або члени сім'ї залишалися стійкими у виконанні Божої волі, коли оточуючі цього не робили?

Закличте студентів поміркувати про конкретну сферу свого життя, в якій вони можуть краще відстоювати те, що правильно. Запропонуйте їм написати у зошити або щоденники для вивчення Писань про те, як би вони хотіли відреагувати, коли наступного разу їх буде випробувано у цій конкретній сфері. Свідчіть, що, як і Мормон, ми можемо прийняти рішення жити праведно, і що Господь буде допомагати нам твердо стояти за те, що правильно, навіть коли оточуючі нас люди цього не робитимуть.

# Мормон 3–4

## Вступ

Після того, як нефійці відвоювали свої землі у ламанійців, вони знову готувалися до битви. Мормон благав нефійців покаятися. Натомість вони пишалися власною силою і поклялися помститися за своїх загиблих братів. Через те, що Господь заборонив Своїм

дітям прагнути помсти, Мормон відмовився вести військо нефійців, і вони зазнали поразки. Злочестивість нефійців посилювалася, і Бог вилив на них Свої присуди. Тому ламанійці почали змітати їх з землі.

## Рекомендації для навчання

### Мормон 3:1–8

*Господь зберігає нефійців у битві, щоб дарувати їм можливість покаятися, але вони кам'яніють своїми серцями*

Перед уроком напишіть на дошці таке запитання: *Чи відчували ви колись, що Господь намагався повернути вашу увагу і захоплював вас децю змінити у своєму житті?*

Почніть урок із того, що попросите студентів поділитися своїми відповідями на запитання на дошці. (Нагадайте їм, що не потрібно ділитися тим, що є надто особистим або приватним). Ви також можете поділитися своїм досвідом.

Поясніть, що Господь хотів повернути увагу нефійців, щоб вони змінили свої злочестиві шляхи. Однак нефійці закам'яніли своїми серцями і були неспроможні усвідомити, що Господь благословляв їх у битвах з ламанійцями. Після того, як нефійці уклали угоду з ламанійцями і розбійниками Гадіантона (див. Мормон 2:28), Господь захистив їх, дозволяючи протягом 10 років жити без конфліктів. Упродовж тих років Мормон допомагав нефійцям готуватися до майбутніх битв (див. Мормон 3:1).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мормон 3:2–3. Попросіть клас слідкувати і дізнатися, що Господь бажав, аби робили нефійці в період миру, який Він їм дав.

- Яке послання Господь наказав Мормону передати нефійцям? Чи зрозуміли нефійці це послання? Як нефійці відреагували на це послання?
- Чому, згідно з Мормон 3:3, Господь зберіг нефійців у їхніх недавніх битвах, незважаючи на їхню злочестивість?
- Яку істину ви можете винести, спостерігаючи за стосунками Господа з нефійцями, як записано в Мормон 3:2–3? (Студенти можуть дати різні відповіді. Підсумуйте їхні відповіді, написавши на дошці таку істину: **Господь дає нам достатньо можливостей для покаєння в наших гріхах.** Ви можете запропонувати студентам написати цю істину у своїх примірниках Писань).

Підсумуйте Мормон 3:4–8: поясніть, що Господь захистив нефійців ще два рази під час битви, незважаючи на їхню злочестивість і небажання повернутися до Нього.

- Що ви дізнаєтеся про характер Господа на прикладі того, як він захищав нефійців? (У відповідях може бути сказано, що Господь є милостивим і терплячим).

Наголосіть на тому, що Господь всім нам дає “можливість покаятися” (Мормон 3:3). Потім попросіть студентів подумки поміркувати над такими запитаннями:

- Чи бажали ви покаятися і зробити зміни, як того хотів Бог? Чи є щось, що ви могли б змінити зараз, аби стати людиною, якою хоче бачити вас Бог?

Свідчіть про Божу доброту і терпіння, які Він проявляє, даючи нам можливість покаятися. Закличте студентів бути уважними до можливостей і запрошень зробити певні зміни у своєму житті і порадьте їм робити ці зміни невідкладно.

### Обдумування

Один із способів того, як допомогти студентам поглибити їхнє розуміння того, що вони вивчають—це дати їм на уроці час для обдумування. Ви можете запропонувати студентам подумки поміркувати про те, як певний принцип вплинув на їхнє життя або як вони можуть його застосувати. Якщо студенти навчаються обдумувати Писання на уроці і особисто, Святий Дух буде часто відкривати їм істину.

## Мормон 3:9–22

### *Злочестивість нефійців посилюється, і Мормон відмовляється очолювати їхнє військо*

Поясніть, що Нефійці не відреагували на запрошення Господа покаятися, а навпаки закам'яніли своїми серцями. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мормон 3:9–10. Попросіть решту класу слідкувати і дізнатися, як нефійці поводити себе у відповідь на численні перемоги над ламанійцями.

- Як нефійці сприйняли свої перемоги над ламанійцями?
- Чому було неправильним те, що нефійці вихвалялися власною силою? Як характеризує їхні стосунки з Богом це вихваляння?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Мормон 3:11–13. Попросіть клас звернути увагу на відповідь Мормона, коли нефійці поклялися про помсту.

- Що зробив Мормон, коли нефійці висловили бажання помститися ламанійцям?
- Чи хотілося вам колись комусь помститися? Чому, на вашу думку, прагнення помсти є природньою реакцією багатьох людей?
- Мормон очолював нефійське військо більше 30 років, незважаючи на їхню злочестивість. Чого нас навчає відмова Мормона очолити військо стосовно серйозності [гріха], пов'язаного із прагненням помсти?

Попросіть одного зі студентів прочитати Мормон 3:14–16 і попросіть клас знайти те, чого Господь навчав Мормона стосовно прагнення помсти.

- Як Господь ставиться до прагнення помсти? (Відповіді студентів можуть бути різними. Підсумуйте їхні відповіді, написавши на дошці таку істину: **Господь забороняє нам прагнути помсти**).

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти пораду Господа з віршів 14–16, попросіть студентів повторити своїми словами першу частину Мормон 3:15 (“Помста за Мною, і Я відплачу”).

- Чому так важливо не прагнути помститися? Як ми можемо подолати бажання помститися?

Щоб допомогти студентам дізнатися, як подолати мстиві почуття, запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос таку пораду від Президента Джеймса Е. Фауста, з Першого Президентства. Якщо можливо, роздайте копію цієї цитати кожному студенту.



“Нам слід виявити і визнати наявність недобрих почуттів. Для цього знадобиться смирення, але якщо ми станемо на коліна і попросимо у Небесного Батька відчуті прощення, Він допоможе нам. Від нас Господь вимагає “прощати всіх людей” [УЗ 64:10]—заради себе ж, бо “ненависть гальмує духовний розвиток”. [Orson F. Whitney, *Gospel Themes* (1914), 144]. Тільки коли ми позбуваємося ненависті й жовчі, Господь може принести втішення в наше серце. ...

...Коли стається трагедія, ми не повинні реагувати бажанням помститися, а натомість дати справедливості зробити своє і викинути це з голови. Нелегко викинути таке з голови і звільнити серце від палаючого обурення. Спаситель запропонував усім нам безцінний мир через Свою Спокуту, але отримати його можна лише за умови нашої готовності відкинути недобрі почуття люті, злоби чи помсти” (“Цілюща сила прощення”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2007, с. 69).

Запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос Мормон 3:17, 20–22, а класу— знайти те, що Мормон хотів, аби ми знали. Ви можете запропонувати студентам позначити пораду Мормона “покаятися і підготуватися стати перед місцем суду Христа” (Мормон 3:22).

## Мормон 4

### *Ламанійці починають зм'ятати нефійців з землі*

Попросіть студентів підняти руки, якщо вони знають когось, хто зробив щось погане, але ще не був викритий або ще не зазнав наслідків поганого вчинку. Запропонуйте студентам поміркувати над таким запитанням:

- Чи замислювалися ви колись про те, коли наслідки неправильних вчинків настагають тих, хто свідомо зробив цей невірний вибір?

Запропонуйте студентам прочитати подумки Мормон 4:1–2 і дізнатися, що сталося з нефійським військом, коли вони прагнули помститися ламанійцям. Потім попросіть студентів прочитати подумки Мормон 4:4 і дізнатися, чому нефійське військо зазнало поразки. Запропонуйте студентам представити свої відповіді.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мормон 4:5. Нехай решта класу слідкує і знайде істини, представлені в цьому вірші, які стосуються наслідків продовження злочестивої поведінки. Коли студенти будуть розповідати про знайдене, напишіть на дошці таку істину з Мормон 4:5: **“Вироки Бога настигнуть злочестивих”**. Ви можете запропонувати студентам позначити цю істину в їхніх примірниках Писань.

Запропонуйте студентам прочитати подумки Мормон 4:10–12 і знайти описання злочестивості нефійців. Попросіть студентів розповісти, що вони дізналися.

Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос Мормон 4:13–14, 18, 21–22. Попросіть клас слідкувати і звернути увагу на те, як вироки Бога були вилиті на нефійців.

- Яка частина цієї розповіді є для вас найсумнішою?

Приверніть увагу студентів до принципів, написаних вами на дошці. Запропонуйте їм поміркувати про те, як вони можуть застосовувати ці істини у своєму житті. Закличте їх діяти згідно з підказками Святого Духа, які вони будуть отримувати під час своїх роздумів.

Свідчіть про доброту і любов Господа, Який дає нам достатньо шансів для покаяння. Також свідчіть, що наслідки завжди прийдуть до тих, хто продовжує грішити.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Мормон 3:9–10. Клястися

Мормон сказав, що нефійці поклялися “небесами і також престолом Бога”, що вони шукатимуть помсти для ламанійців (див. Мормон 3:9–10). Наведене далі висловлювання старійшини Брюса Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, пояснює важливість клятви за часів Книги Мормона і таким чином дає нам розуміння богохульної сутності самої спроби нефійців залучити Бога до своєї помсти.

“Ця справа, пов’язана з даванням клятви в давні часи, була набагато важливішою, ніж більшість з нас усвідомлює.

Наприклад: Нефій і його брати намагалися одержати пластини з латуні від Лавана. Їхньому життю загрожувала небезпека. Однак Нефій поклявся такою клятвою: “Як Господь живий і як ми живі, то не підемо ми до батька нашого в пустиню, доки не виконаємо те, що наказав нам Господь” (1 Неф. 3:15).

Таким чином Нефій зробив Бога своїм партнером. Якби він зазнав невдачі в справі одержання пластин, це означало б, що Бог зазнав невдачі. А через те, що Бог не зазнає невдач, на Нефії лежала відповідальність одержати пластини або покласти своє життя у цій справі” (“The Doctrine of the Priesthood”, *Ensign*, May 1982, 33).

# Мормон 5–6

## Вступ

Мормон пророкував, що цей літопис буде явлений в останні дні, щоб переконати тих, хто його читатиме, що Ісус є Христос. Він закликав тих, хто читатиме цей літопис, покаятися і підготуватися до власного суду перед Богом. У стосунках зі своїм власним народом Мормон відмовився від свого рішення полишити командування нефійським військом і знову погодився

очолити їх у битві. Однак люди відмовилися покаятися, вони були переслідувані ламанійцями, доки всю нефійську націю не було цілковито знищено. Коли Мормон подивився на цю сцену смерті і знищення, він оплакував падіння свого народу і їхнє небажання повернутися до Ісуса Христа.

## Рекомендації для навчання

### Мормон 5:1–9

*Мормон приймає рішення знову очолити нефійське військо, але ламанійці перемагають*

Назвіть природне лихо, яке може загрожувати вашому регіону—наприклад, землетрус, цунамі, виверження вулкана або ураган. Попросіть студентів уявити, що їх було попереджено, що це природне лихо станеться в їхній місцевості за кілька днів.

- Куди б ви звернулися по допомогу?

Нагадайте студентам, що нефійці постали перед схожим рівнем небезпеки, але лихо, яке їм загрожувало, було духовним. Також нагадайте студентам, що нефійці перебували у стані війни, і через їхню злочестивість Мормон відмовився очолити їхнє військо (див. Мормон 3:16).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мормон 5:1–2. Нехай решта класу слідкують і дізнаються, хто, як вірили нефійці, зможе позбавити їх скорбот.

- Хоча це правда, що Мормон міг вести нефійців у військовій битві, чому Мормон не вірив, що люди будуть позбавлені своїх скорбот?
- Що ми можемо дізнатися з Мормон 5:1–2 про те, до кого ми повинні в першу чергу звертатися по допомогу в наших скорботах? (Ми повинні в першу чергу звертатися до Бога, Який відповість тим, хто кається, і просити Його про допомогу в наших скорботах).

Підсумуйте Мормон 5:3–7: поясніть, що під проводом Мормона нефійці відбили кілька хвиль нападів ламанійців. Але, зрештою, ламанійці “розтоптали нефійців під своїми ногами” (Мормон 5:6). Коли нефійці втікали, ті, хто не міг бігти швидко, були знищені.

Попросіть когось із студентів прочитати Мормон 5:8–9. Попросіть клас знайти дане Мормоном пояснення, чому він не подає повний опис того, що він бачив.

- Чому Мормон утримався від того, щоб дати повний опис того, що бачив?

### Мормон 5:10–24

*Мормон пояснює, що мета літопису Книги Мормона в тому, щоб переконати людей повірити в Ісуса Христа*

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Мормон 5:10–11. Попросіть решту класу слідкувати і знайти слово, яке Мормон використав тричі, щоб описати почуття людей в останні дні, коли вони дізнаються про падіння нефійського народу. (Він сказав, що ми будемо “засмучені”).

- Що у цій розповіді викликає у вас смуток?

Приверніть увагу студентів до слів Мормона у Мормон 5:11: якби його народ покався, вони б опинилися в “обіймах рук Ісуса”.

- Що, на вашу думку, означає опинитися в “обіймах рук Ісуса”? (Ви можете наголосити на тому, що фраза *опинитися в обіймах* означає те, що тебе міцно або надійно тримають).
- Чого ця фраза навчає нас стосовно результату нашого покаяння? (Допоможіть студентам визначити такий принцип: **Завдяки покаянню ми можемо “опинитися в обіймах рук Ісуса”**. Напишіть цей принцип на дошці).

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти цей принцип, запропонуйте їм прочитати таке висловлювання старійшини Кента Ф. Річардса, сімдесятника:

“Усі, хто прийдуть, можуть “опинитися в обіймах рук Ісуса”. [ Мормон 5:11]. Усі душі може бути зцілено Його силою. Будь-який біль може бути полегшено. У Ньому ми можемо “знай[ти] спокій душам своїм” [ Матвій 11:29]. Можливо, наші земні обставини не зміняться одразу, але наш біль, хвилювання, страждання і страх можуть бути поглинуті Його миром і зцілюючим бальзамом” (“Спокута покриває весь біль”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2011, с. 16).

Запропонуйте студентам написати відповідь на одне з наведених далі запитань у своїх зошитах або щоденниках для вивчення Писань. (Ви можете написати ці запитання на дошці або читати їх повільно, щоб студенти могли їх записати).

- Коли ви почували себе “в обіймах рук Ісуса”?
- Що ви можете робити для того, аби більшою мірою відчувати Господню вітху, захист і прощення?

Поясніть, що в Мормон 5:12–13 міститься пророцтво Мормона про те, що його писання будуть сховані, а потім з’являться і читатимуться всіма людьми. Попросіть студентів прочитати подумки Мормон 5:14–15 і звернути увагу на те, яке значення, за намірами Господа, матимуть для людей в останні днів записи Мормона. Ви можете запропонувати студентам позначити фрази, які для них важливі.

- Якими, згідно з Мормон 5:14–15, є цілі Книги Мормона? (Зверніть увагу на те, щоб студенти висловили таку думку: **Книга Мормона була написана для того, аби переконати всіх людей, що Ісус є Христос; аби допомогти Богу виконати Свій завіт з домом Ізраїля і допомогти нащадкам ламанійців більш повно повірити в євангелію**).

Коли студенти відповідатимуть, що писання Мормона призначені для того, аби переконати людей, що Ісус є Христос, поділіться своїм свідченням, що це і є основна мета Книги Мормона.

- Яким чином ця основна мета Книги Мормона стає благословенням для її читачів?
- Як ваше вивчення Книги Мормона допомогло вам сильніше повірити в Ісуса Христа і сильніше Його полюбити?

Наголосіть на тому, що Книга Мормона зараз допомагає багатьом людям покаятися і “опинитися в обіймах рук Ісуса”, але все ще є багато людей, які відмовляються повірити в Христа.

На дошці поруч з принципом, який стосується покаяння і який ви написали під час уроку раніше, напишіть таке: *Якщо ми відмовляємося від покаяння ...* Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Мормон 5:16–19, і попросіть решту класу знайти наслідки відмови нефійців від покаяння. Попросіть студентів скористатися тим, що вони дізналися, аби завершити написане на дошці речення. Коли вони відповідатимуть, ви можете ставити їм наведені далі запитання, аби допомогти зрозуміти слова і фрази з цих віршів:

- Що, на вашу думку, означає бути “без Христа і без Бога у світі”? (Мормон 5:16). (Відповіді можуть бути такими: це означає жити без віри в Ісуса Христа або Небесного Батька, а також без божественного впливу і скерування).
- Полова—це тоненька зовнішня лущинка зерна. Після того, як врожай зерна зібрано, полову викидають. Яким, на вашу думку, є значення фрази “жене, як полову вітром”? (Мормон 5:16).
- Як ви уявляєте собі перебування на судні, де немає ні вітрил, ні керма, ні якоря? (Див. Мормон 5:18). Як ця ситуація схожа на те, що було з нефійцями?



- Чого нас навчають слова Мормона стосовно тих, хто відмовляється каятися? (У відповідях студентів повинно бути сказано, що наслідком відмови від покаяння є втрата скерування від Господа. Завершіть висловлювання на дошці, написавши таку істину: **Якщо ми відмовляємося від покаяння, Дух віддаляється і ми втрачимо провід Господа**).

Попросіть студентів подумки поміркувати про те, як вони бачили дію цього принципу у своєму житті або житті інших людей.

Запропонуйте студентам швидко продивитися Мормон 5:11, 16–18 і ті два принципи, які ви записали на дошці.

- Як своїми словами ви б описали різницю між наслідками щирого покаяння і відмови від покаяння?

Запропонуйте студентам прочитати подумки Мормон 5:22–24 і дізнатися, до чого Мормон закликав людей в останні дні. Ви можете запропонувати студентам позначати знайдені фрази.

Свідчіть про істинність двох протилежних принципів на дошці.

## Мормон 6

### Мормон записує останню нефійську битву і оплакує знищення свого народу

Поставте такі запитання:

- Якими б були ваші почуття щодо смерті близької людини, яка була вірною Богові все своє життя?
- Якими б були ваші почуття щодо смерті близької людини, яка порушувала Божі заповіді все своє життя?

Поясніть, що Мормон відчував глибокий смуток через загибель усього свого народу, тому що він знав, що вони не були підготовлені до зустрічі з Богом. Підсумуйте Мормон 6:1–6: поясніть, що ламанійці дозволили нефійцям зібратися на землі Кумора на битву. Мормон уже зістарився, і він знав, що це буде “остання битва [його] народу” (Мормон 6:6). Він передав декілька священних літописів своєму сину Моронію, а решту літописів сховав на пагорбі Кумора. Він записав те, що бачив стосовно остаточного знищення свого народу. Попросіть студентів подумки прочитати Мормон 6:7–15 і поміркувати, якими могли бути почуття Мормона, коли він писав ці слова.

- Чому, на вашу думку, нефійці чекали смерті з “жахливим страхом”? (Мормон 6:7).

Прочитайте студентам вголос Мормон 6:16–22, попросивши їх слідкувати у своїх примірниках Писань. Потім попросіть їх написати у зошити або щоденники для вивчення Писань думки і почуття, які виникли в них під час читання і слухання цих віршів. Відведіть на це достатньо часу, а потім можете дати їм можливість поділитися кількома своїми думками, які вони написали.

Свідчіть студентам про любов, яку мають до них Небесний Батько, Ісус Христос, пророки, провідники і батьки. Закличте їх виявляти віру в Ісуса Христа і каятися у своїх гріхах, щоб вони могли “опинитися в обіймах рук Ісуса” (Мормон 5:11).

## Коментарі та довідковий матеріал

### Мормон 5:11. “Опинитися в обіймах рук Ісуса”

Старійшина Рассел М. Нельсон, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, пояснив зв'язок між словом *Спокута* і фразою “опинитися в обіймах рук Ісуса”:

“Глибоке значення слова *спокута* розкривається у вивченні семітських мов часів Старого завіту. Гебрейською основне слово, яким позначається *спокута*, є *karpar*, дієслово, що означає “покривати” або

“прощати”. Близьким до нього є арамейське та арабське слово *kafaṭ*, яке означає “міцні обійми” і безсумнівно пов'язано з ритуальними обіймами єгиптян. Ми бачимо згадування про такі обійми в Книзі Мормона. В одному з них говориться, що “Господь викупив душу мою ..., і я оточений навіки руками його любові”. [2 Нефій 1:15]. Інше посилання дає славетну надію, що ми “опини[мося] в обіймах рук Ісуса” [Мормон 5:11] (“The Atonement”, *Ensign*, Nov. 1996, 34).

# Мормон 7–8:11

## Вступ

Після останньої битви між нефійцями і ламанійцями Мормон написав майбутнім нащадкам людей, про яких говориться у Книзі Мормона, про те, як важливо знати, ким вони є і що вони повинні робити для того, аби бути спасеними. Маючи велику любов до

майбутніх поколінь своїх ворогів, Мормон навчав важливості дотримуватися євангелії Ісуса Христа, аби “з ними все було гаразд у день суду” (Мормон 7:10). Після смерті Мормона його син Мороній залишився наодинці, щоб написати про знищення його народу.

## Рекомендації для навчання

### Мормон 7

*У своєму останньому свідченні Мормон закликає нащадків ламанійців повірити в Ісуса Христа і жити за Його євангелією*

Напишіть на дошці число 230 000. Запитайте студентів, чи пам'ятають вони, як це число стосується знищення нефійців. (Це кількість нефійських воїнів, які загинули в останній битві, як це вказано в Мормон 6. Ви можете наголосити, що кількість людей, наведена в Мормон 6:10–15, стосується тільки тих, хто брав участь в битві, а не багатьох інших, які були вбиті внаслідок цієї битви). Нехай студенти уявлять, що вони вижили в цій великій битві, в якій загинули члени їхньої сім'ї і друзі, а їхня країна була завойована. Виділіть час, щоб вони поміркували над тим, що б вони могли сказати, якби писали послання нащадкам людей, які вбили їхніх рідних і завойовали їхню країну. Запропонуйте студентам прочитати подумки Мормон 7:1–4 і звернути увагу на останні слова Мормона до нащадків ламанійців.

- Що Мормон хотів, аби знали нащадки ламанійців?
- Які риси Спасителя ви бачите у словах Мормона до його ворогів?

Допоможіть студентам зрозуміти, що Мормон навчав нащадків ламанійців того, що їм потрібно робити для спасіння. Він мав милосердя до всіх людей, навіть до ворогів.

Попросіть студентів прочитати подумки Мормон 7:5, 8, 10 і з'ясувати, що, як навчав Мормон, повинні робити його читачі. Попросіть студентів дати свої відповіді і напишіть їх на дошці. Ви можете зазначити, що вчення Мормона є такими ж євангельськими принципами, які могли б врятувати від знищення нефійців (див. Мормон 3:2).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мормон 7:6–7. Попросіть решту класу слідувати і дізнатися, що пропонує Господь усім тим, хто повірить у Нього і прийме Його євангелію. Після того як студенти дадуть свої відповіді, запропонуйте їм написати таку істину поруч з Мормон 7:6–7: **Господь пропонує спасіння всім, і Він викупить тих, хто прийме принципи і обряди Його євангелії.**

Напишіть на дошці вказане далі запитання. Запропонуйте студентам відповісти на таке запитання у зошитах або щоденниках для вивчення Писань.

*Якими, згідно з Мормон 7:7, є благословення для тих, яких виявлено “невинними” перед Богом?*

Запропонуйте кільком студентам розповісти про те, що вони написали.

### Мормон 8:1–11

*Після смерті Мормона його син Мороній залишається один, щоб записати про знищення його народу*

Попросіть студентів пригадати випадок, коли вони були залишені наодинці в ситуації, в якій випробовувалася їхня віра—в ситуації, коли вони з легкістю могли зробити щось неправильно, бо їх ніхто не бачив. Запропонуйте їм поміркувати, як змінилася в

цей момент їхня рішучість іти за Спасителем і дотримуватися Його заповідей: зросла, залишилася без змін чи зменшилася.

- Чому деякі люди роблять вибір не на користь вірності, коли опиняються наодинці в ситуації, яка вимагає випробування їхньої віри?
- Чому деякі люди вибирають залишатися вірними у тій самій ситуації?

Поясніть, що Мормон був убитий після останньої битви між нефійцями і ламанійцями, і його син Мороній був залишений наодинці, без членів сім'ї і будь-кого з його народу. Запропонуйте одному із студентів прочитати вголос Мормон 8:1–9 і попросіть клас знайти описання обставин, в яких опинився Мороній. Нехай вони розкажуть про те, що знайшли.

- Що, на вашу думку, ви б відчували, якби були на місці Моронія?

Використовуючи дати, вказані у короткому змісті розділів, допоможіть студентам побачити, що пройшло приблизно 16 років від часу написання Мормоном останніх слів і тим часом, коли Мороній почав писати на цих пластинах. Потім запропонуйте студентам знову продивитися Мормон 8:1–4 і з'ясувати, що Мороній був сповнений рішучості зробити, незважаючи на те, що він так довго був один. Нехай вони розкажуть, про що дізналися. (Вони повинні побачити, що він був сповнений рішучості послухатися свого батька і дещо написати на пластинах).

- Які принципи ми можемо пізнати з прикладу слухняності Моронія, незважаючи на його обставини? (Коли студенти будуть ділитися своїми ідеями, наголосіть на такій істині: **Навіть коли ми наодинці, то можемо залишатися вірними.** Ви можете запропонувати студентам записати цю істину у своїх примірниках Писань біля Мормон 8:1–4).

Наголосіть на тому, що у Моронія була унікальна місія. Він “єдиний залишився, щоб записати сумну історію знищення [свого] народу” (Мормон 8:3). Хоча студентам не доведеться потрапити у такі ж самі обставини, вони можуть опинитися в ситуаціях, де будуть самі і їм потрібно буде залишатися вірними. Вони також можуть потрапити в ситуації, де почуватимуться самотніми, незважаючи на те, що будуть з іншими людьми—наприклад, у випадках, коли вони будуть з людьми, які не живуть за нормами, встановленими Господом і Його пророками.

- Хто із знайомих вам людей був вірним, навіть коли наодинці потрапив у важкі обставини?

Коли студенти відповідатимуть на це запитання, поставте кілька або всі з цих додаткових запитань:

- Як ця людина діяла за обставин, що склалися?
- Як ця людина була зрештою благословенна за те, що виконувала заповідане їй Богом?
- Як ці приклади допомагають вам?

Попросіть студентів прочитати подумки Мормон 8:10–11. Попросіть їх визначити один із способів того, як Господь підтримував Моронія і Мормона під час важких обставин, з якими вони стикалися. (Господь послав трьох нефійців священнослужити Мормону і Моронію; див. також 3 Нефій 28:25–26). Наголосіть: **якщо ми вірні Богу в часи самотності або важких обставин, Він допоможе нам залишитися вірними.** Обговоріть цю істину за допомогою таких запитань:

- Коли ви були слухняні одній із заповідей Небесного Батька в особливо важких обставинах? Як, на вашу думку, ви були за це благословенні?
- Чому, на вашу думку, важливо готуватися зараз, аби бути вірними за складних обставин у майбутньому?

Щоб заохотити студентів залишатися вірними навіть за обставин, коли їм доведеться стояти наодинці, прочитайте таке висловлювання Президента Томаса С. Монсона:



“Майже неминуче у повсякденному житті наша віра зазнає випробувань. Часом в оточенні інших людей ми будемо залишатися в меншості або навіть на самоті, визначаючи, що є прийнятним, а що ні. Чи є у нас моральна сміливість твердо відстоювати свої вірування, навіть якщо доведеться робити це наодинці? ... Тож будьмо сміливими й підготовленими відстоювати те, у що ми віримо; і якщо ми повинні робити це

#### Додаткові запитання

Коли ви ставите додаткові запитання до початкових відповідей студентів, це може допомогти їм глибше задуматися над даною ними відповіддю і поділитися важливими думками і почуттями. Ви можете ставити додаткові запитання студенту, який відповідав першим, або ж ви можете ініціювати обговорення, ставлячи додаткові запитання іншим студентам.

наодинці, робімо це сміливо, зміцнені знанням про те, що в дійсності ми ніколи не самотні, якщо стоїмо разом з Небесним Батьком” (“Мати сміливість вистояти наодинці”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, сс. 60, 67).

Завершіть урок, поділившись досвідом про те, коли Господь благословив вас за те, що ви були вірні наодинці або за складних обставин.

### Повторення вірша для опанування

Напишіть на дошці слово *закликати*. Поясніть, що слово *закликати* означає рішуче спонукати інших діяти певним чином. Поясніть, що завершальні слова Мормона в Мормон 7 є гарним прикладом заклик. Роздайте студентам аркуші паперу і скажіть, що вони збираються писати заклик на основі одного з їхніх улюблених уривків для опанування з Книги Мормона. Вгорі аркушу попросіть студентів написати: “Я б хотів/ла дещо сказати молоді останніх днів”. Запропонуйте кожному студенту вибрати улюблений вірш для опанування, а потім на основі цього вибраного ними уривку написати заклик до молоді останніх днів. Їхній заклик може складатися з переліку основних істин, які знаходяться в уривку для опанування; пояснення того, чому ці істини є важливими для молоді сьогодні; а також запрошення діяти відповідно до цих істин. Заклики можуть закінчуватися обіцанням, схожим на те, що знаходиться в Мормон 7:7 або Мормон 7:10. Ви можете попросити кількох студентів поділитися з класом своїми підготовленими закликами. Ви також можете зібрати ці заклики і використати їх як підказки для майбутніх вправ з віршами для опанування або просто повісити в класі.

*Примітка:* Ви можете провести цю вправу в будь-який час протягом уроку. Наприклад, ви можете її провести наприкінці уроку або після обговорення Мормон 7.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Мормон 7. Останнє благання Мормона—щоб ми вірили в Христа

Старійшина Джеффри Р. Холланд, з Кворуму Двадцятьох Апостолів, пояснив останнє благання Мормона, щоб ми вірили в Христа, благання, яке він написав до людей нашого часу після того, як став очевидцем цілковитого знищення його народу:

“Мормон у своєму монолозі перед смертю сягнув крізь час і простір до нас, особливо до того “залишку дому Ізраїля”, який одного дня читатиме цей дивовижний літопис. Ті, хто належать до іншого часу і місця, повинні дізнатися, що ті, хто лежали перед ним, забули, що всі повинні “повірити в Ісуса Христа, що Він є Син Бога”, що після Свого розп’яття в Єрусалимі

Він “силою Батька ... піднявся знову, чим отримав перемогу над могилою; і також у Ньому жало смерті поглинуто.

І Він приносить воскресіння мертвих ... [і] викуплення світові”. Тоді ті, хто викуплені, зможуть, завдяки Христу, перебувати “у стані щастя, яке не має кінця” [Мормон 7:2, 5–7]. ...

“Вірте в Христа”—було останнім благанням Мормона і його єдиною надією особливо за таких трагічних обставин, яких цілком можна було уникнути. В цьому полягає основна мета цілої книги, яка мала прийти у сучасний світ, називаючись його іменем” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 321–322).

## Додаткова ідея для навчання

### Мормон 7:8–9. Біблія і Книга Мормона

Покажіть примірник Книги Мормона, прикріпивши до неї клаптик паперу з написом “це”. Потім покажіть примірник Біблії з написом “те”. Запропонуйте студентам прочитати подумки Мормон 7:8–9 і знайти,

що Мормон сказав про зв’язок між “цим” (Книгою Мормона) і “тим” (Біблією).

- Як ваше вивчення Книги Мормона зміцнило ваше свідчення про істини в Біблії? Як ваше вивчення Біблії зміцнило ваше свідчення про Книгу Мормона?

# Програма домашнього навчання

## 4 Нефій 1–Мормон 8:11 (Блок 28)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи 4 Нефій 1–Мормон 8:11 (блок 28), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (4 Нефій 1)

Під час того, як студенти вивчали умови, в яких перебували нефійці протягом періоду майже 200 років після явлення Спасителя, вони дізналися, що коли люди працюють разом для того, щоб повернутися до Господа, вони стають об'єднаними і насолоджуються все більшим щастям. Студенти також зрозуміли, що гордовитість призводить до розділення і до все більшої злочестивості.

#### День 2 (Мормон 1–2)

На прикладі праведного життя Мормона студенти дізналися про такі якості, як розсудливість і швидке сприйняття. Вони дізналися, що ми можемо вибрати жити праведно навіть у злочестивому оточенні. На прикладі злочестивості народу Нефія студенти зрозуміли такі принципи: злочестивість і зневага віддаляють дари Господа і вплив Святого Духа. Якщо наш сум за гріх є на покаяння, це допоможе нам прийти до Христа зі смирним серцем. Сум тільки через наслідки гріха призведе до прокляття (або зупинки у нашому розвитку на шляху до вічного життя).

#### День 3 (Мормон 3–6)

Коли студенти вивчали, наскільки терпеливим був Господь щодо нефійців, вони дізналися, що Господь дає нам достатньо можливостей для покаяння в наших гріхах. Однак нефійці відмовилися покаятися і бажали помститися ламанійцям. Через те, що Господь забороняє прагнути помсти, Мормон прийняв рішення полишити командування нефійським військом. Наслідки прагнення нефійців до помсти дозволили студентам зрозуміти, що вироки Бога зійдуть на злочестивих. Мормон став очевидцем цілковитого знищення його народу і оплакував їхнє падіння.

#### День 4 (Мормон 7:1–8:11)

Мормон завершує свій літопис, звертаючись до нащадків ламанійців. Студенти дізналися, що Господь пропонує викуплення всім людям, які приймають принципи і обряди Його євангелії. Мормон помер, і Мороній написав про те, що сталося після знищення нефійців. На прикладі Моронія студенти дізналися, що навіть коли вони на самоті, вони можуть вибрати залишитися вірними.

### Вступ до уроку

На цьому уроці студенти ознайомляться з тим, як було знищено нефійців, і дізнаються про бажання Мормона, аби його люди могли “опинитися в обіймах рук Ісуса” (Мормон 5:11). Студенти дізнаються, як відчути Господні обійми в їхньому житті. З того, що нефійці відмовилися покаятися, студенти зрозуміють, що люди, які не каються, зазнають сумних наслідків.

### Рекомендації для навчання

#### 4 Нефій 1–Мормон 4

*Нефіський народ з праведності і щастя впадає до злочестивості*

Попросіть студентів визначити, скільки років нефійської історії вони вивчали цього тижня. Щоб це з'ясувати, навчіть їх користуватися датами, вміщеними у короткому змісті розділів 4 Нефій 1 та Мормон 8. (Ці розділи охоплюють майже 400 років або одну третину історії нефійців).

Попросіть половину класу за допомогою своїх примірників Писань і щоденників для вивчення Писань продивитися, що вони дізналися про щастя, яке нефійці мали у 4 Нефій 1. Нехай інша половина класу відкриє Мормон 1–2 та свої щоденники для вивчення Писань, щоб пригадати, ким був Мормон і чому він заслуговує на таку повагу. Попросіть кожну групу підсумувати те, що вони дізналися. Потім запропонуйте групам представити свої звіти.

Запитайте студентів: Яку з істин ви пізнали з вивчення цих розділів, і чому вона для вас важлива?

Поясніть, що незважаючи на старання Мормона, щоб допомогти нефійцям духовно підготуватися до битви, вони відмовилися покаятися і повернутися до Господа. Як наслідок їхньої злочестивості вони були залишені зі своєю власною силою, і ламанійці почали їх перемагати (див. Мормон 3–4).

#### Мормон 5:8–24

*Мормон пояснює, що літопис Книги Мормона був написаний для того, щоб переконати людей повірити в Ісуса Христа*

Запитайте студентів, чи відчували вони коли-небудь сум за когось, хто мав зазнати наслідків неправильного вибору. Ви можете поділитися прийнятним (і не засуджуючим) прикладом суму, який ви відчували по відношенню до людини, яка мала зазнати негативних наслідків зробленого нею вибору. Поясніть: Мормон написав, що люди в останні дні будуть сумувати, коли читатимуть про знищення нефійців.

Запропонуйте студентам прочитати подумки Мормон 5:10–11 і дізнатися, чим, як сказав Мормон, могли насолоджуватися нефійці. Після того як студенти дадуть відповіді, поставте такі запитання:

- Що, на вашу думку, означає “опинитися в обіймах рук Ісуса”? (Фраза *опинитися в обіймах* означає те, що тебе міцно або надійно тримають. Це є жестом захисту і любові).
- Що, згідно з Мормон 5:11, ми можемо робити, аби опинитися в таких обіймах? (**Завдяки покаянню ми можемо “опинитися в обіймах рук Ісуса”**). Напишіть цей принцип на дошці).

Прочитайте або попросіть когось із студентів прочитати наведене далі висловлювання старійшини Кента Ф. Річардса, сімдесятника. Попросіть клас звернути увагу на те, що означає “опинитися в обіймах рук Ісуса”.

“Усі, хто прийдуть, можуть “опинитися в обіймах рук Ісуса”. [Мормон 5:11]. Усі душі може бути зцілено Його силою. Будь-який біль може бути полегшено. У Ньому ми можемо “знай[ти] спокій душам своїм”. [Матвій 11:29]. Можливо, наші земні обставини не зміняться одразу, але наш біль, хвилювання, страждання і страх можуть бути поглинуті Його миром і зцілюючим бальзамом” (“Спокута покриває весь біль”, *Ensign* або *Лягона*, трав. 2011, с. 16).

Запропонуйте студентам подумати про часи, коли вони завдяки покаянню відчули, що “опинилися в обіймах рук Ісуса”. Також попросіть їх поміркувати, що їм, можливо, потрібно робити для того, аби опинитися в Його обіймах зараз. Свідчіть про віху і захист, які приходять внаслідок покаяння.

Щоб проілюструвати інший принцип з Мормон 5, покладіть пробку або інший плаваючий предмет у ємність з водою. Нехай два або три студенти подують в різні напрямки. Запитайте, скільки сил впливають на напрямок руху пробки. Закличте студентів, щоб вони під час подальшого вивчення пам’ятали, як нефійці схожі на цю пробку.

Напишіть на дошці: *Коли ми відмовляємося від покаяння ...* Потім запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос Мормон 5:2, 16–19, поки решта класу буде шукати наслідки відмови нефійців від покаяння. Попросіть студентів завершити написане на дошці речення за допомогою знайдених ними відповідей. Коли вони відповідатимуть, ви можете поставити наведені далі запитання, аби допомогти студентам зрозуміти деякі слова і фрази з цих віршів:

- Що, на вашу думку, у вірші 16 означає фраза бути “без Христа і без Бога у світі”? (Жити без віри в Ісуса Христа або Небесного Батька і без їхнього впливу і скерування).

- Що, на вашу думку, означає “жене, як полову вітром”? (Мормон 5:16). (Ви можете пояснити, що полова означає траву і зовнішню оболонку зерна. Її здуває вітром під час молотьби).
- Як, на вашу думку, ви б почувалися, якби опинилися в океані на судні без якоря, вітрил і стерна? Як ця ситуація нагадує стан, в якому перебували нефійці?

Поясніть, що на основі Мормон 5 ми навчаємося, що **коли ми відмовляємося від покаяння, Дух відходить від нас і ми втрачаємо Господній провід**. Напишіть цей принцип на дошці, щоб завершити висловлювання, початок якого ви написали раніше. Попросіть студентів пригадати, коли в їхньому житті вони могли перевірити цей принцип.

Ви можете попросити студентів протиставити два принципи, написані на дошці, поставивши таке запитання: Дивлячись на дві написані на дошці істини, скажіть, як наслідки покаяння відрізняються від наслідків відмови покаятися?

Запропонуйте студентам прочитати подумки Мормон 5:22–24 і дізнатися, до чого закликав усіх нас Мормон, аби ми не стали схожими на нефійців його часу. Ви можете запропонувати студентам позначити знайдені відповіді.

Свідчіть про істинність двох принципів, написаних на дошці

## Мормон 6:1–8:11

*Ставши очевидцем кінцевого знищення його народу, Мормон пише нащадкам ламанійців, а потім помирає, залишаючи наодинці свого сина Моронія*

Запропонуйте студентам підсумувати, в чому полягало кінцеве знищення нефійців, якщо потрібно, вони можуть скористатися коротким змістом розділів Мормон 6–8.

Запропонуйте студентам подумки прочитати і обміркувати Мормон 7:10—останні слова, написані Мормоном перед його смертю.

## Наступний блок (Мормон 8:12–Етер 3)

Мороній говорив з Ісусом Христом, і йому було показано наш час. Про що застерігає нас Мороній? У брата Яреда також була надзвичайна віра. Він бачив Ісуса Христа і говорив з Ним лицем до лица. Як знання про те, що Мороній і брат Яреда бачили Христа і говорили з Ним, допомагає вам повірити їхнім словам?



# Мормон 8:12–41

## Вступ

Після того як Мороній написав про знищення його народу і смерть свого батька, він пророкував про появу Книги Мормона і застерігав про наслідки її неприйняття. Мороній бачив, що літопис нефійців з'явиться в час великої злочестивості, коли багато

хто буде любити мирські речі більше, ніж Бога. Він свідчив, що Книга Мормона матиме велику цінність серед духовно небезпечних умов, які існуватимуть в останні дні.

## Рекомендації для навчання

### Мормон 8:12–32

#### Мороній пророкує про появу Книги Мормона

Перед уроком підготуйте показ предметів або ілюстрацій із зображенням предметів, які являють собою технологічні досягнення. На початку уроку приверніть увагу студентів до цих предметів. Запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос наведено далі висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:



“Мені б хотілося сказати про один з найбільш цінних дарів, даних світу в наш час. Дар, який я маю на увазі, є набагато важливішим за будь-які винаходи, які з'явилися завдяки промисловим або технологічним революціям. Це дар більшої цінності для людства, ніж навіть багато дивовижних досягнень, які ми бачимо в сучасній медицині. Він має більшу цінність для людства, ніж розвиток повітряного сполучення або освоєння космічного простору. Я говорю про дар ...” (“The Book of Mormon—Keystone of Our Religion”, *Ensign*, Nov. 1986, 4).

- Чи хотілося б вам мати дар, про який говорить Президент Бенсон? Чому?
- Як ви вважаєте, що це за дар?

Поясніть, що про цей дар говорив Мороній. Попросіть студентів прочитати Мормон 8:12 і дізнатися, що це за дар. Допоможіть студентам зрозуміти, що фраза “цей літопис” стосується Книги Мормона. Поясніть, що Президент Бенсон говорив про дар Книги Мормона.

Щоб допомогти студентам зрозуміти цінність Книги Мормона, запропонуйте їм прочитати подумки Мормон 8:13–16. Перед тим, як вони почнуть читати, попросіть їх звернути увагу на те, що Мороній говорив про цінність Книги Мормона. Потім поставте всі або кілька з наведених нижче запитань, щоб допомогти їм обговорити і усвідомити отриману інформацію:

- Деякі люди можуть подумати про грошову цінність золотих пластин. Що, згідно з Мормон 8:14, мало дійсно “велику цінність” у цих пластинах? (Допоможіть студентам побачити: через те, що Господь не дозволить нікому “отримати користь” від золотих пластин, ці пластини самі по собі “не мають цінності”. Однак літопис, написаний на цих пластинах—“великої цінності”).
- Мороній сказав, що Книга Мормона може бути явлена тільки тією людиною, яка матиме око, єдиноспрямоване до слави Бога (див. Мормон 8:15). Що, на вашу думку, це означає? (Під час того, як студенти будуть обговорювати це запитання, ви можете запропонувати їм прочитати Джозеф Сміт—Історія 1:46, де знаходяться пізніші вказівки, дані Моронієм Джозефу Сміту, перед тим, як він явив Книгу Мормона).
- Як описання появи Книги Мормона, дане Моронієм в Мормон 8:16, сприяє поясненню великої цінності цієї книги?

Як записано в Мормон 8:17–21, Мороній застеріг тих, хто буде засуджувати Книгу Мормона або виступати проти неї. Попросіть студентів прочитати ці вірші і знайти застереження Моронія.

- Якими є застереження Моронія тим, хто не приймає або засуджує Книгу Мормона?
- Яку істину ви пізнаєте з Мормон 8:22? Як поява Книги Мормона в останні дні допоможе виконати вічні наміри Господа?

Поясніть, що в Мормон 8:23–25 знаходяться слова Моронія стосовно молитов вірних святих, які жили до нього. Він говорив про них, як про тих, хто волає до Господа “з праху”. Попросіть студентів подумки прочитати цей уривок і дізнатися, про що, стосовно Книги Мормона, молилися святі в давній Америці.

- За кого молилися ці давні святі? (Вони молилися за своїх братів—а саме ламанійців і їхніх нащадків, а також за людину, яка явить Книгу Мормона—тобто, пророка Джозефа Сміта).

Поясніть, що Мороній описав умови, які існуватимуть, коли з’явиться Книга Мормона. Потім попросіть їх уявити себе на місці Моронія: що вони жили більш ніж 1600 років тому і змогли побачити наші часи.

Запропонуйте студентам описати одним абзацом духовну ситуацію нашого часу у зошитах або щоденниках для вивчення Писань. Виділіть на це достатньо часу, а потім запросіть кількох студентів поділитися тим, що вони написали. Потім попросіть студентів прочитати подумки Мормон 8:26–32 і порівняти написане ними з пророчим описанням наших днів, даним Моронієм. Розділіть клас на пари. Попросіть кожну пару розповісти, що є спільним і відмінним у тому, що написали вони, і що описав Мороній.

- Що, на вашу думку, співпадає з описанням Моронієм наших днів?

Напишіть на дошці такий підсумок пророцтв Моронія: **Книга Мормона явиться силою Бога в часи великої злочестивості**. Якщо ви показували предмети або ілюстрації із зображенням технологічних або медичних досягнень, то можете поруч з ними поставити примірник Книги Мормона. Щоб допомогти студентам поміркувати про цінність Книги Мормона у своєму житті і свідчити про це, поставте такі запитання:

- Як Книга Мормона може допомогти нам протистояти злочестивості в наш час?
- Яким чином Книга Мормона є більш цінною, ніж технологічні або медичні досягнення?
- Чому, на вашу думку, Книга Мормона є “одним з найбільш цінних дарів, даних світу в наш час”, як сказав Президент Бенсон?
- Якби ваш друг запитав вас, чому Книга Мормона цінна для вас, що б ви сказали?

## Мормон 8:33–41

### *Мороній бачить останні дні і засуджує духовну злочестивість нашого часу*

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мормон 8:35. Перед тим, як студент читатиме, зверніть увагу, що в цьому вірші Мороній говорить безпосередньо до нас.

- Як це може вплинути на те, як ми читаємо Книгу Мормона?

Коли студенти обговорять це запитання, прочитайте таке висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона, в якому він говорив про пророків Книги Мормона:

“Якщо вони бачили наші дні й вибрали саме те, що буде для нас найбільшої цінності, то хіба це не вказує, як ми повинні вивчати Книгу Мормона? Ми повинні постійно запитувати себе: “Чому Господь надихнув Мормона (або Моронія, або Алму) включити це у свій літопис? Який урок я можу винести з цього, що допоможе мені жити сьогодні і в цьому столітті?” (“The Book of Mormon—Keystone of Our Religion”, 6).

Заохочуйте студентів дотримуватися цієї поради під час того, як вони вивчатимуть решту слів Моронія в Мормон 8.

Попросіть студентів пригадати випадки, коли вони бачили когось в нужді—матеріальній, емоційній, соціальній або духовній. Нехай вони подумують, що вони зробили, аби допомогти тій людині, або ж, якщо вони не надали допомоги, що б вони могли зробити. Також запропонуйте їм поміркувати, чому вони вирішили допомогти або ж не надавати допомоги.

Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос Мормон 8:33–41. Нехай решта класу слідує і знайде причини, чому деякі люди в останні дні не допомагатимуть нужденним.

### **Просіть студентів ділитися написаними відповідями**

Час від часу заохочуйте студентів ділитися тим, що вони написали в зошитах або щоденниках для вивчення Писань. Не забувайте дякувати студентам за їхні розповіді і щиро їх хвалити. Якщо ви будете виділяти для цього час протягом уроку, то сприятимете створенню навчальної атмосфери любові і поваги.

- Чому деякі люди в останні дні не допомагатимуть нужденним? (Відповіді можуть бути такими: вони будуть гордовитими, злочестивими, любитимуть гроші і красивий одяг більше, ніж вони любитимуть нужденних, а також будуть прагнути пошани світу).
- У Мормон 8:38 Мормон використовує слово *бруднота*. Які чинники в сучасному світі можна вважати за брудноту? (Відповідями може бути гордовитість, порнографія і любов до грошей).

Попросіть студентів написати речення, яке підсумовує те, про що вони дізналися з Мормон 8:36–41 стосовно нашої відповідальності піклуватися про бідних і нужденних. Запросіть двох або трьох студентів прочитати свої речення класу. Відповіді студентів можуть відрізнитися, але вони повинні відображати таку істину: **Бог спитає з нас, як ми ставилися до бідних і нужденних.**

- Якими, на вашу думку, є найбільш розповсюджені потреби у вашій школі або громаді? Що молодь Церкви може робити, аби допомагати піклуватися про людей з такими потребами? (Допоможіть студентам зрозуміти, що від них не вимагається давати свої гроші або приділяти час на кожну гідну справу або кожній людині, яка просить про допомогу. У своїх сім'ях і в Церкві молодь отримує багато нагод допомагати нужденним. Крім цього вони можуть надавати особисте служіння, прислухаючись до підказок Духа).
- Що, на вашу думку, молодь у Церкві може робити для того, аби піклуватися про бідних? (Якщо студенти назвуть пожертвування від посту, ви можете наголосити на важливості сплачувати пожертвування від посту, прочитавши розділ під назвою "Пісна неділя" в посібнику *Стійкі у вірі: Довідник з євангелії* [2005], сс. 164–165).

Після цього обговорення запропонуйте студентам написати у зошити або щоденники для вивчення Писань про одну—дві справи, які вони можуть робити, аби піклуватися про бідних і нужденних. Вони можуть написати поради, які почули під час уроку або власні ідеї. Попросіть їх написати ціль виконати одне із цих завдань протягом наступних тижнів. Зверніться до них із заохоченням виконати свої цілі.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Мормон 8:14–18. "Благословенним буде той, хто виведе його до світла"

Мороній пророкував про пророка Джозефа Сміта, який був вибраний для того, аби явити світу Книгу Мормона (див. Мормон 8:15–16). Багато інших давніх пророків також знали про Джозефа Сміта і молилися, щоб йому вдалося перекласти і опублікувати золоті пластини, виконавши таким чином наміри Бога (див. Мормон 8:23–25; УЗ 10:46). Президент Бойд К. Пекер, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, говорив про роль Джозефа Сміта в появі Книги Мормона:

"Істина в тому, що просто він був пророком Бога—ні більше, ні менше!

Писання були явлені не стільки Джозефом Смітом, як через нього. Він був каналом, через який давалися одкровення. ...

Пророк Джозеф Сміт був неосвіченим сільським хлопцем. Прочитавши оригінали кількох його ранніх листів, ви побачите, що він був досить недосконалим у правописі, граматиці й способі викладення думок.

Те, що одкровення, які прийшли через нього, в літературному відношенні були досить досконалими, не можна не вважати дивом" ("We Believe All That God Has Revealed", *Ensign*, May 1974, 94).

### Мормон 8:37–38. Як піклування про бідних і нужденних пов'язане з вічним щастям?

Єпископ Х. Девід Бертон, верховний єпископ, свідчив про вічні наслідки турботи про бідних і нужденних:

"Мета, обіцяння і принципи, які підсилюють нашу роботу, спрямовану на турботу про бідних і нужденних, сягають за межі смертного життя. Ця священна робота призначена не лише приносити користь і благословляти тих, хто страждає чи перебуває в нужді. Як сини і дочки Бога, ми не можемо отримати вічне життя повною мірою, якщо не будемо повною мірою піклуватися одне про одного поки ми тут, на землі. У цьому милосердному вияві жертвування і віддавання себе іншим ми вчимося цілестяльним принципам жертвування і посвячення" ("Освячуюча робота за програмою благополуччя", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2011, с. 82).

# Мормон 9

## Вступ

Мороній завершив літопис свого батька, звертаючись до тих, хто не вірить в Ісуса Христа, повернутися до Господа через покаяння. Він навчав, що Бог є Богом чудес, Який не змінюється, і що чудеса припиняються

тільки через зневіру. Він заохочував людей вірити в Ісуса Христа і молитися Батькові з усім серцем в ім'я Ісуса Христа для того, щоб отримати те, в чому вони мають потребу.

## Рекомендації для навчання

### Мормон 9:1–6

#### *Мороній закликає тих, хто не вірить в Ісуса Христа, покаятися*

Запросіть студентів пригадати ситуацію, в якій вони почувалися незручно. Нехай кілька студентів розкажуть кожен про свій випадок і пояснять, чому їм було незручно. Ви також можете запитати їх, що могло допомогти їм почуватися більш зручно в тих ситуаціях.

Запропонуйте студентам прочитати подумки Мормон 9:1–5 і дізнатися про неприємну ситуацію, описану Моронієм. (Ви можете також запропонувати студентам прочитати Алма 12:12–15 і написати це послання поруч з Мормон 9:1–5).

- Як будуть почуватися злочестиві на Останньому суді в присутності Бога Батька та Ісуса Христа? Чому вони почуватимуться таким чином?

Попросіть когось із студентів прочитати наведене далі висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта:



“Без покаяння не може бути ніякого спасіння. Людина не може ввійти в царство Бога у своїх гріхах. Це зовсім несумісні речі—щоб людина у своїх гріхах прийшла в присутність Батька і жила в Божій присутності. ...

Думаю, є дуже багато людей на землі, можливо, багато і в Церкві—принаймні дехто в Церкві—які вважають, що можуть прожити це життя так, як їм заманеться, порушуючи заповіді Господа, і все одно, врешті-решт, вони зможуть прийти в Його присутність. Вони думають, що покаються, можливо, в духовному світі.

Їм потрібно прочитати ці слова Моронія [цитата Мормон 9:3–5].

Чи думаєте ви, що людина, чие життя було сповнене беззаконням, хто повставав проти Бога, хто не мав духа покаяння, буде щасливий або почуватиметься зручно, якщо йому дозволять прийти в присутність Бога?” (*Doctrines of Salvation*, ed. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 2:195–196; курсив оригіналу знято).

- Чому нам потрібно покаятися в наших гріхах і не чекати до Суду? (Щоб допомогти студентам відповісти на це запитання, ви можете попросити їх прочитати Алма 34:33–38).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Мормон 9:6. Попросіть клас слідкувати і дізнатися, що невіруючі повинні робити, аби вони могли почуватися зручно в присутності Бога. Після того як студенти дадуть відповіді, попросіть їх знайти слова і фрази в Мормон 9:6, якими описано тих, хто повернувся до Господа і молився про прощення. Можете запропонувати студентам позначити ці слова і фрази, які вони знайдуть.

Попросіть студентів написати у зошитах або щоденниках для вивчення Писань принцип, яким можна підсумувати Мормон 9:6. Запросіть двох або трьох студентів прочитати те, що вони написали. Як би студенти не визначили цей принцип, важливо наголосити на такій істині: **Якщо ми покаємося, нас буде виявлено незаплямованими, коли ми прийдемо в присутність Бога.**

### Як запрошувати окремих студентів до участі в уроці

Запрошення окремих студентів до участі в уроці може заохочувати тих, хто не часто виявляє бажання відповідати. Допоможіть студентам бути готовими до участі, даючи їм час на обдумування до того, як до них звернутися. Будьте обережні, щоб не присоромити їх і не наполягати на їхній участі, якщо їм незручно це робити.

Свідчіть, що завдяки покаяттю і праведному життю ми можемо підготуватися, щоб почуватися зручно в присутності Господа. Запропонуйте студентам поміркувати, що вони повинні робити зараз, аби підготуватися зустріти Господа.

## Мормон 9:7–20

### *Мороній проголошує, що Бог творить чудеса і відповідає на молитви праведних*

Напишіть на дошці слово *чудеса*. Запитайте студентів, яке б визначення вони дали цьому слову. Після того як кілька студентів дадуть відповіді, запропонуйте класу подивитися слово *чудо* в Путівнику по Писаннях. Попросіть їх прочитати цю статтю і знайти інформацію, яка може прояснити або додати щось до запропонованих ними визначень.

- Чому, на вашу думку, деякі люди не вірять у чудеса?

Підсумуйте Мормон 9:7–8: поясніть, що Мороній звертався до людей в останні дні, які заявляли, що більше немає одкровень, пророцтв, духовних дарів і чудес.

Поділіть студентів на пари. Попросіть одну пару прочитати подумки Мормон 9:9–11, а другу – подумки прочитати Мормон 9:15–19. Попросіть кожного студента написати основні доводи, дані Моронієм, аби переконати людей повірити в чудеса. Виділіть студентам достатньо часу на виконання цього завдання, а потім запропонуйте їм розповісти своїм батькам про те, що вони написали.

На дошці ліворуч напишіть *Чудеса припиняються, коли ми ...*

На дошці праворуч напишіть: *Чудеса можуть відбуватися, коли ми ...*

Запропонуйте комусь зі студентів прочитати вголос Мормон 9:20 і попросіть клас знайти три причини того, чому Бог може припинити робити чудеса серед Своїх дітей. Попросіть одного зі студентів написати ці причини на дошці, аби завершити речення, написане на дошці ліворуч, як показано в такій таблиці.

Попросіть студентів перефразувати кожну фразу стосовно того, чому чудеса припинилися, таким чином, аби називалися умови, за яких чудеса стають можливими. Їхні відповіді повинні бути схожими на приклади, розташовані в таблиці праворуч.

Чудеса припиняються, коли ми ...	Чудеса можуть відбуватися, коли ми ...
Вироджуємося у зневірі	Збільшуємо нашу віру
Звертаємо з правильного шляху	Живемо правильно або дотримуємося Божих заповідей
Не знаємо Бога, Якому повинні довіряти	Пізнаємо Бога і довіряємо Йому

Запропонуйте студентам швидко продивитися Мормон 9:9, 19 і знайти вчення Моронія про сутність Бога. Коли студенти дадуть відповіді, запитайте:

- Оскільки ми знаємо, що Бог є незмінним і що Він здійснював чудеса серед Своїх дітей в давні часи, що ми можемо дізнатися стосовно Його готовності здійснювати чудеса в нашому житті сьогодні? (Як би студенти не визначили цю істину, важливо наголосити на такому принципі: **Бог завжди здійснював чудеса, і завдяки тому що Він незмінний, Він продовжує здійснювати чудеса згідно з нашою вірою.** Ви можете написати цей принцип на дошці і запропонувати, аби студенти написали його у своїх примірниках Писань поряд з Мормон 9:19–20).

Поясніть, що ми можемо відчутти дивовижну силу Бога в нашому житті багатьма способами. Щоб допомогти студентам подумати про те, в чому Бог досі є Богом чудес, запропонуйте одному зі студентів прочитати таке висловлювання сестри Сідні С. Рейнольдс, генерального президента Початкового товариства:

“[Я дізналася] ..., що Господь допоможе нам у будь-яку хвилину, якщо ми прагнемо служити Йому та виконувати Його волю.

Я вірю, що всі ми можемо свідчити про ці маленькі дива. Ми знаємо дітей, які моляться, щоб знайти загублений предмет, і знаходять його. Ми знаємо молодих людей, які збирають до купи всю свою сміливість, щоб бути свідками Бога, і відчувають Його підтримуючу руку. Ми знаємо друзів, які віддають останні гроші на десятину, і потім,

на диво всім, бачать, що вони здатні заплатити за навчання або за житло, або якимось чином купити їжу для своєї родини. Ми можемо розказати про відповіді на молитви, та про благословення священства, які надавали сміливості, приносили втіху або відновлювали здоров'я. Ці щоденні чудеса допомагають нам бачити руку Господа в повсякденному житті" ("Бог чудес", *Ліягона*, трав. 2001, с. 14).

- Які ви мали життєві ситуації, що підтверджували: Бог досі є Богом чудес?

### Мормон 9:21–37

#### *Мороній закликає невіруючих повірити в Ісуса Христа і молитися в Його ім'я*

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мормон 9:21. Попросіть клас слідувати і дізнатися, чого навчав Мороній стосовно молитви до Небесного Батька.

- Яке обіцяння дав Мороній? (У відповідях студентів повинен відображатися такий принцип: **Якщо ми молимося з вірою і в ім'я Христа, Небесний Батько дасть нам усе, про що ми попросимо**).

Щоб допомогти студентам зрозуміти, що означає молитися "в ім'я Христа", запропонуйте одному зі студентів прочитати таке висловлювання:

"Ми молимося в ім'я Христове, коли наш розум є розумом Христа і наші бажання є бажаннями Христа—коли Його слова перебувають у нас (Іван 15:7). Потім ми просимо про те, що Бог може нам надати. Багато молитов залишаються без відповіді, бо вони зовсім не в ім'я Христа, ніяк не представляють Його думку, а натомість витікають з людського егоїзму" (Bible Dictionary, "Prayer").

Ви можете поставити такі запитання:

- Як ми можемо бути певними, що те, про що ми молимося, відображає волю Господа для нас?
- Коли ви бачили здійснення обіцяння, даного в Мормон 9:21? (Можливо, вам потрібно дати студентам час на обдумування цього запитання перед тим, як вони дадуть відповідь).

Підсумуйте Мормон 9:22–25: поясніть, що Спаситель пообіцяв Своїм учням благословення, коли послав їх навчати євангелії. Попросіть студентів пробігти очима Мормон 9:22–25 і визначити деякі з цих благословень.

- Що для вас означає, що Спаситель "підтверд[ить] всі [Свої] слова"? (Мормон 9:25).

Запропонуйте студентам прочитати подумки Мормон 9:27–29, звертаючи увагу на прагнення і вчинки, які допоможуть їм бути гідними отримати допомогу від Бога. Ви можете попросити студентів написати короткий коментар до цих віршів у зошитах або щоденниках для вивчення Писань.

Щоб завершити цей урок, підсумуйте Мормон 9:30–34: скажіть студентам, що Мороній переймався тим, що деякі люди в останні дні не приймуть послання Книги Мормона через недосконалість тих, хто її писав, і через мову її написання. Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Мормон 9:35–37. Попросіть клас слідувати і знайти причини, чому Мороній та інші пророки молилися, аби Книга Мормона з'явилася в останні дні. (Щоб нащадки їхніх братів ламанійців могли бути відновлені до "пізнання Христа" і до завітів, які Бог уклав з домом Ізраїля).

Щоб допомогти студентам підсумувати вивчене сьогодні, поставте такі запитання:

- Як Книга Мормона доводить, що Бог є Богом чудес і що Він відповідає на молитви?
- Які істини із пізнаних сьогодні вплинуть на ваші особисті молитви?

### Огляд книги Мормона

Виділіть час, аби допомогти студентам зробити огляд книги Мормона. Попросіть їх подумати, що вони засвоїли з цієї книги як під час навчання в семінарії, так і під час особистого вивчення Писань. Запропонуйте їм продивитися короткий зміст до кількох розділів у книзі Мормона, аби допомогти їм пригадати вивчене. Попросіть кількох студентів розповісти про щось із книги Мормона, що надихнуло їх або допомогло їм мати більшу віру в Ісуса Христа.



## ВСТУП ДО

# Книги Етера

### Чому слід вивчати цю книгу?

Коли студенти вивчатимуть книгу Етера, вони дізнаються про яредійців—групу людей, які подорожували до Західної півкулі і жили там протягом багатьох століть до прибуття народу Легія. Студенти пізнають важливі принципи про молитву, одкровення і зв'язок між виявом віри в Ісуса Христа та отриманням духовного знання. Вони також дізнаються про роль пророків у заклику людей до покаяння та про наслідки, що приходять до тих, які не приймають Ісуса Христа і Його пророків.

### Хто написав цю книгу?

Мороній уклав цю книгу, скоротивши 24 золоті пластини, які називалися пластинами Етера. Книга названа за ім'ям Етера, який був останнім пророком яредійців і який уклав літопис їхньої історії (див. Етер 15:33–34). Приблизно за 500 років до того, як Мороній зробив скорочення священних літописів, дехто з людей Лімгія, шукаючи землю Зарагемля, знайшли пластини Етера (див. Мосія 8:7–11; Етер 1:2). Нефійські пророки і літописці передавали пластини Етера далі, доки вони не дійшли до Моронія. Мороній сказав, що він не включив у своє скорочення навіть “і соті частини” цього літопису (Етер 15:33).

### Для кого і навіщо ця книга була написана?

Через те що Мороній скоротив пластини Етера після того, як яредійці та його народ були знищені, він призначав цю книгу для людей нашого часу. Мороній закликав іновірців останніх днів до покаяння, служіння Богові та знищення таємних змов (див. Етер 2:11–12; 8:23). Він також записав слова Ісуса Христа, закликаючи “всі кінці землі” покаятися, прийти до Нього, охреститися й отримати знання, яке утримувалося від світу через зневіру (див. Етер 4:13–18).

### Коли і де була написана ця книга?

Етер завершував літопис свого народу під час і після останньої великої битви, в якій було вбито всіх яредійців, окрім двох—його самого і Коріантумра (див. Етер 13:13–14; 15:32–33). Потім він сховав свої письмена “у такий спосіб, що люди Лімгія знайшли їх” (Етер 15:33; див. також Мосія 8:7–9). Мороній скоротив літопис Етера десь між 400 р. від Р. Х. та 421 р. від Р. Х. (див. Мормон 8:3–6; Мороній 10:1). Мороній написав, що яредійці були знищені у “цій північній країні” (див. Етер 1:1), зазначаючи, що, можливо, він, під час скорочення їхнього літопису, знаходився на тій землі, де вони були знищені.

### У чому особливості цієї книги?

На відміну від інших книг у Книзі Мормона в книзі Етера не розповідається про історію нащадків Легія. У книзі говориться про те, як яредійці пішли від Вавилонської башти і подорожували до землі обіцяної, де зрештою були знищені. Книга Етера є другим свідченням у літописі нефійців, яка показує те, що “який би народ не володів обіцяною землею, він має служити Богові, інакше їх буде зметено геть, ... коли вони дозріють у беззаконні” (Етер 2:9).

Явлення Ісуса Христа у Своєму доземному вигляді братові Яреда є “видатною подією серед найважливіших подій, записаних в історії”. Ця подія “назавжди поставила брата Яреда серед найбільших Божих пророків” (Jeffrey R. Holland, *Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 17). Розповідь Моронія про це видіння дає могутнє свідчення про Ісуса Христа і відкриває унікальні вчення щодо сутності духовних тіл (див. Етер 3:4–17).

### Стислий зміст

**Етер 1–3** Господь зберігає мову яредійців при Вавилонській башті й обіцяє вести їх до вибраної землі і зробити великим народом. Він веде їх до морського узбережжя і наставляє, як побудувати барки для їхньої подорожі через океан. Господь відкриває Себе братові Яреда і показує йому “все” (Етер 3:26).

**Етер 4–5** Мороній запечатує літописи брата Яреда. Він записує пояснення Ісуса Христа, що ці літописи будуть відкриті тим, хто виявлятиме віру в Нього. Мороній навчає, що три свідки останніх днів приєднаються до Батька, Сина і Святого Духа у свідченні про Книгу Мормона.

**Етер 6–11** Яредійці мандрують до обіцяної землі. Люди розмножуються і починають поширюватися по всій землі. Праведні і злочестиві царі, один за одним, правлять протягом багатьох поколінь. Яредійці близькі до знищення через таємні змови. Багато пророків закликають людей до покаяння, але люди їх не приймають.

**Етер 12** Мороній навчає, що необхідність віри передує тому, аби людина могла отримати духовне свідчення. Він висловлює Господу своє занепокоєння тим, що іновірці в майбутньому сміятимуться над його слабкістю у написанні священного літопису, і він записує відповідь, дану йому Господом. Мороній закликає читачів останніх днів шукати Ісуса Христа.

**Етер 13–15** Мороній наводить пророцтво Етера про Новий Єрусалим. Після того як яредійці виганяють Етера, він засвідчує і записує про їхнє цілковите знищення.

## Етер 1

## Вступ

Мороній скоротив книгу Етера з 24 золотих пластин, знайдених групою людей, які були послані Лімгієм (див. Мосія 8:7–11). На цих пластинах вміщувалася історія яредійського народу. Розповідь яредійців починається з Яреда і його брата, які просили Господа про співчуття і скерування для своїх сімей і друзів,

коли Господь змішав мову людей при Вавилонській башті (див. Буття 11). Завдяки тому, що брат Яреда віддано молився Господу, Господь зберіг мову Яреда, його брата та їхніх сімей і друзів. Господь пообіцяв, що Він приведе їх до обіцяної землі, де вони стануть великим народом.

## Рекомендації для навчання

## Етер 1:1–32

*Мороній записує родовід Етера до Яреда при Вавилонській башті*

Щоб допомогти студентам згадати, звідки з'явилася книга Етера, продивіться з ними стислий огляд подорожей, описаних у Мосія 7–24, який вміщений у додатку до цього посібника. Попросіть їх звернутися до подорожі 4: Спроба знайти Зарагемлю. Потім попросіть їх звернути увагу на те, що народ Лімгія знайшов під час цієї подорожі. Після цього попросіть їх відкрити першу сторінку книги Етера. У короткому змісті під назвою книги пояснюється, що книга Етера була взята з 24 пластин, знайдених народом Лімгія.

Поясніть, що після того як Мороній закінчив літопис свого батька, він зробив скорочення, або скорочену версію, літопису, знайденого на 24 золотих сторінках. У цьому літописі вміщена історія яредійців, які жили на Американському континенті до нефійців і ламаїтців. Попросіть студентів прочитати подумки Етер 1:1–5 і дізнатися, що Мороній вирішив включити у своє скорочення літопису яредійців. Запропонуйте студентам розповісти, про що вони дізналися.

Якщо у вас є зображення Вавилонської башти, ви можете його показати. Попросіть студентів підсумувати, що вони дізналися про башту, про яку говориться в Етер 1:5, і те, що сталося з людьми, які її будували. (Ця споруда була названа Вавилонською баштою. Господь змішав мову людей, які намагалися її побудувати, і розсіяв їх через їхню злочестивість; див. Буття 11:1–9).

Щоб допомогти студентам зрозуміти зв'язок між історією яредійців і історією нефійців, ви можете запропонувати їм подивитися хронологію на закладці "Книга Мормона" (каталожний номер 32336 192). Поясніть, що Мороній почав свою розповідь про історію яредійців тим, що подав родовід пророка Етера, який написав цю історію на 24 золотих пластинах. Мороній записав родовід Етера до чоловіка на ім'я Яред, який жив у часи побудови Вавилонської башти.

## Етер 1:33–43

*Завдяки молитвам брата Яреда його сім'я і друзі здобули милість і скерування*

Запитайте студентів, чи потрапляв хтось із них у місце, де вони не могли зрозуміти мову, якою розмовляли оточуючі їх люди. Запропонуйте їм поділитися тим, як вони почувалися у тій ситуації. Потім попросіть їх уявити, як могли почуватися люди, які



перебували при Вавилонській башті, коли вони усвідомили, що мову кожної людини було змішано. Нехай вони подумки поміркують над такими запитаннями:

- Якби ви опинилися у тій ситуації, за яким спілкуванням ви б найбільше жалкували? Чому?

Попросіть студентів прочитати подумки Етер 1:33–34. Перед тим, як вони читати-муть, попросіть їх звернути увагу на те, (1) з ким Яред хотів мати змогу спілкуватися та (2) як він запропонував вирішити цю проблему. (Він хотів мати змогу спілкуватися зі своєю сім'єю, і він попросив свого брата помолитися, щоб їхню мову не було змішано). Коли студенти розкажуть, про що вони дізналися, запитайте:

- Що для вас означає фраза “волати до Господа”?
- Що ви дізнаєтеся з Етер 1:33–34 про ставлення Яреда до свого брата і до його молитов?

Розділіть клас на пари. Попросіть студентів кожної пари по черзі читати вголос вірші з Етер 1:35–42. Попросіть їх знайти слова молитов брата Яреда та Господні відповіді на ті молитви. Виділіть студентам достатньо часу на прочитання, а потім запитайте:

- Що в молитвах брата Яреда вражає вас?
- Як Господь відповів на молитви брата Яреда?
- Яких принципів ми можемо навчитися з того, як брат Яреда молився і як Господь відповідав на його молитви? (Коли студенти ділитимуться своїми ідеями, запропонуйте їм поміркувати про співчуття і любов Небесного Батька до них. Напишіть на дошці такий принцип: **Коли ми постійно волаємо до Бога з вірою, Він матиме до нас співчуття.**

Перед уроком напишіть на дошці наведені далі запитання. (Або ви можете роздати їх у друкованому вигляді, або ж прочитати їх вголос повільно, щоб студенти могли записати).

*Як волання до Небесного Батька відрізняється від простого “промовляння молитви”?*

*Коли ви відчували співчуття Небесного Батька у відповідь на молитву? Коли члени сім'ї або друзі розповідали вам про співчуття Небесного Батька у відповідь на молитву?*

*Чого можуть навчити нас відповіді Бога на наші молитви про Його почуття до нас?*

*Що ми можемо робити для того, аби наші молитви стали більш змістовними?*

Запропонуйте студентам відповісти на ці запитання у зошитах або щоденниках для вивчення Писань. Ви можете надати їм можливість поділитися написаним. Свідчіть: ви знаєте, що Небесний Батько любить нас і бажає благословляти нас, якщо ми постійно звертаємося до Нього.

Поясніть, що розповідь з Етер 1 може дати додаткове розуміння щодо Божої любові до нас і благословень, які приходять завдяки молитві. Попросіть студентів самостійно продивитися Етер 1:34, 36, 38 і з'ясувати, з яким проханням Яред звернувся до свого брата, щоб той попросив про це у своїх молитвах. Запропонуйте комусь із студентів виступити в ролі писаря і записувати відповіді студентів на дошці. Ви можете запропонувати “писарю” записувати ці відповіді під фразою “волати до Небесного Батька” (див. принцип, написаний вами на дошці).

Ви можете запропонувати студентам позначити фразу “давай будемо вірними Господові” в кінці вірша Етер 1:38. Наголосіть на тому, що вчинки Яреда і його брата свідчать про їхню віру і готовність бути слухняними Господу. Вони з вірою просили благословень, яких потребували.

Запропонуйте студентам самостійно переглянути Етер 1:35, 37, 40–42 і з'ясувати, як саме Бог благословив Яреда і його брата, а також їхню родину і друзів. Попросіть студента, який діє в ролі писаря, записувати знайдені студентами відповіді під словом *співчуття* в записаному вами принципі. Важливо, аби студенти побачили зв'язок між проханнями брата Яреда та даними Господом благословеннями.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Етер 1:43. Попросіть клас слідкувати і знайти, які благословення були обіцяні Богом, незважаючи на те, що брат Яреда конкретно про них не просив.

- Які додаткові благословення пообіцяв людям Господь? (Яред попросив, аби його брат запитав Господа, куди їм слід іти. Яред подумав, що Господь міг би спрямувати їх до землі, яка була “обраною над усі інші” [Етер 1:38]. Господь пообіцяв спрямувати

їх до обіцяної землі. Крім цього, Він дав їм конкретні настанови щодо того, як зробити початкові приготування до їхньої подорожі. Він також пообіцяв, що поставить великий народ з їхніх сімей і що не буде величнішого за той народ на землі).

Попросіть студентів відкрити 2 Нефій 4:35. (Ви можете запропонувати їм написати 2 Нефій 4:35 поруч з Етер 1:43 у своїх примірниках Писань). Потім попросіть їх прочитати подумки 2 Нефій 4:35 та Етер 1:43 і з'ясувати, чого ці вірші навчають про благословення, які Бог дає у відповідь на наші молитви.

- Чого навчає Нефій у 2 Нефій 4:35 про те, як Бог відповідає на молитви? (Бог щедро дасть тому, хто звертається до Нього в молитві. Як написано в Етер 1:43 підтверджує сказане Нефієм у 2 Нефій 4:35?)
- Якою, згідно з Етер 1:43, була причина того, що Господь пообіцяв яредійцям благословення понад ті, про які вони просили? (Господь пообіцяв додаткові благословення, тому що вони були вірними у своїх молитвах. Ви можете запропонувати студентам позначити таку фразу в Етер 1:43: “тому що цей тривалий час ти волав до Мене”).
- Який принцип ми можемо пізнати з Етер 1:43? (Студенти можуть давати різні відповіді, але важливо наголосити на такому принципі: **Якщо ми постійно молимося до Бога з вірою, то можемо отримати благословення понад ті, про які просимо.** Ви можете запропонувати студентам написати цей принцип у своїх примірниках Писань).
- Коли ви спостерігали дію цього принципу у власному житті або в житті когось із ваших знайомих?

Після того як студенти поділяться своїми відповідями, ви можете навести приклади з власного життя або з життя інших людей. На прикладі пророка Джозефа Сміта ми добре бачимо істинність цього принципу. Він отримав благословення понад ті, про які просив, коли молився, щоб дізнатися, яка церква була істинною (див. Джозеф Сміт—Історія 1:10–20), а також коли він молився, щоб дізнатися про своє становище перед Господом (див. Джозеф Сміт—Історія 1:29–47).

На завершення закликайте студентів намагатися молитися з більшою щирістю. Також закликайте їх пам'ятати, що Небесний Батько сповнений співчуття і Він відповідь на їхні молитви згідно з їхньою вірністю, а також згідно з тим, що, як Він знає, принесе найбільші благословення в їхнє життя.

### Повторення “Вірша для опанування”

Поділіть клас на пари. Виділіть час, щоб студенти в парах могли допомогти одне одному продивитися посилення і ключові фрази всіх 25 уривків для опанування з Книги Мормона. Ви можете запропонувати їм перевірити одне одного за допомогою карток з віршами для опанування (див. ідею для повторення віршів для опанування в кінці уроку 45). Потім проведіть опитування на знання цих уривків. Для цього ви можете скористатися підказками з карток з віршами для опанування. Нехай клас під час опитування виправляє невірні відповіді. Попросіть студентів занотувати уривки, які їм потрібно повторити, і закликайте їх вивчити їх самостійно. Наприкінці навчального року ви можете провести підсумковий тест на знання уривків для опанування з Книги Мормона.

*Примітка:* ви можете провести цю вправу на початку або наприкінці уроку. Якщо ви проводите цю вправу на початку уроку, не затягуйте її, щоб вистачило часу для уроку. Див. інші вправи на повторення у додатку до цього посібника.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Етер 1:34–35. Як звали брата Яреда?

Старійшина Джордж Рейнольдс, сімдесятник, розповів наступну історію, в якій показано, що ім'я брата Яреда було відкрито пророку Джозефу Сміту:

“Коли старійшина Рейнольдс Кахун перебував у Кертленді, в нього народився син. Якось, коли Президент Джозеф Сміт проходив повз його будинок, він запросив пророка зайти і попросив його благословити і наректи

дитину. Джозеф так і зробив, і дав хлопчику ім'я Магонрі Моріанкумер. Завершивши благословення, він поклав дитину на ліжко і, обернувшись до старійшини Кахуна, сказав: “Ім'я, яке я дав вашому сину, є ім'ям брата Яреда; Господь щойно відкрив це мені”. Старійшина Уільям Ф. Кахун, який стояв поруч, чув, як пророк сказав це його батькові; і саме відтоді ім'я брата Яреда стало відомим Церкві в цьому розподілі” (“The Jaredites”, *Juvenile Instructor*, May 1, 1892, 282).

## Вступ

Пішовши від Вавилонської башти, Яред, його брат, їхні сім'ї та друзі були ведені Господом через пустиню. Господь наставляє брата Яреда у побудові восьми барок, щоб переправити його людей через море до

землі обіцяної. Завдяки тому, що брат Яреда і його люди слухалися Господа з вірою, Він скеровував і направляв їх у подорожі, щоб вона була успішною.

## Рекомендації для навчання

### Етер 2:1–12

#### Яредійці починають свою подорож до обіцяної землі

Щоб допомогти студентам побачити, як виконання настанов, які ми отримуємо від Бога, може підготувати нас до отримання подальшого скерування від Нього, проведіть таку вправу:

Перед уроком заховайте в класі якийсь предмет, що уособлює скарб. Підготуйте три–чотири послідовні підказки, які приведуть студентів до цього скарбу. Ви дасте студентам першу підказку. Ця підказка приведе до наступної, а та—до наступної, і так далі, доки студенти не знайдуть скарб. Після того як вони знайдуть скарб, запитайте:

- Що б сталося, якби ви проігнорували першу підказку? (Вони б не знайшли другу підказку).

Попросіть студентів продивитися мовчки Етер 1:41–42 і знайти першу низку вказівок Господа, які мали скеровувати яредійців до обіцяної землі.

Щоб допомогти студентам дізнатися, як яредійці сприйняли ці вказівки, запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Етер 2:1–3.

- Як яредійці відреагували на першу низку вказівок Господа?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Етер 2:4–6. Попросіть решту класу слідувати і дізнатися, яке благословення отримали яредійці, виконавши першу низку вказівок.

- Що сталося після того як яредійці послухалися першої низки вказівок? (Господь дав їм додаткові вказівки через брата Яреда).
- Що ми можемо дізнатися з цієї розповіді про те, як отримувати скерування від Господа? (Студенти можуть давати різні відповіді, але важливо наголосити на такому принципі: **Коли ми діємо з вірою згідно з вказівкою, даною нам Господом, то можемо отримати подальше скерування від Нього.** Ви можете запропонувати студентам написати цю істину у своїх примірниках Писань поруч з Етер 2:6).

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти і застосувати цей принцип, попросіть їх пригадати підказку або спонукання, яке вони отримали від Господа нещодавно. Потім прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, про те, як часто ми отримуємо одкровення:



“Вони приходитимуть кожен раз по частинах, поступово, щоби ваша спроможність зростала. Коли кожна частина буде прийматися з вірою, вас буде спрямовано до інших частин і так, доки ви не отримаєте повну відповідь. Такий процес вимагає від вас віри в те, що наш Батько дасть нам відповіді. Хоча іноді цей процес дуже важкий, однак він веде до значного особистого зростання” (“Застосування божественного дару молитви”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2007, с. 9).

Запропонуйте студентам відповісти на подані далі запитання у зошитах або щоденниках для вивчення Писань. Ви можете написати їх на дошці або повільно зачитувати, щоб студенти могли їх записати.

### Як зацікавити студентів і зосередити їхню увагу

Плануйте вправи, які будуть цікавими і допоможуть студентам зосередити свою увагу на уривках з Писань, які розглядаються на уроці. Ці вправи найбільш ефективні, коли вони короткі і концентрують увагу студентів на головних принципах уроку.



- Коли було так, що ви прислухалися до духовного спонукання і потім отримали подальше скерування від Бога?
- Чому, на вашу думку, іноді нам потрібно послухатися духовного скерування перш, ніж ми отримуємо додаткове одкровення?

Підсумуйте Етер 2:8–12: поясніть, що Господь сказав брату Яреда, що яредійці, прибувши до обіцяної землі, повинні будуть “служити Йому, істинному і єдиному Богові” (Етер 2:8), якщо хочуть стати великим народом, яким, за Його обіцянням, вони можуть стати. Якщо вони не будуть служити Йому, їх буде “зметено геть” із землі (Етер 2:8–10). Мороній сказав, що це було “вічним наказом” Етер 2:10), маючи на увазі, що це стосуватиметься всіх, хто житиме на тій землі.

## Етер 2:13–15

### *Господь соромив брата Яреда за те, що він не прикликав Його в молитві*

Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 2:13–15 і з'ясувати, що зробили яредійці, коли дісталися морського узбережжя.

- Що зробили яредійці? (Вони поставили свої намети і жили на березі моря протягом чотирьох років).
- Чому Господь соромив брата Яреда?
- Які уроки ми можемо винести з Етер 2:14? (Студенти можуть визначити різні істини, зокрема: **Господь хоче, аби ми постійно зверталися до Нього в молитві; Господь не задоволений, коли ми не прикликаємо Його в молитві; і Дух не буде перемагатися в нас, коли ми грішні**).

Коли ви будете читати наведене нижче висловлювання старійшини Дональда Л. Стейлі, сімдесятника, попросіть студентів подумати про їхні особисті молитви:

“Щоденні палкі молитви, в яких шукають прощення і особливої допомоги та проводу, є життєво важливими для нашого життя і підживлення наших свідчень. Коли ми починаємо поспішати, повторювати те саме, ставати недбалими або забувати важливе у наших молитвах, ми втрачаємо наближеність Духа, яка є необхідною в постійному проводі, якого ми потребуємо, щоб успішно долати проблеми нашого щоденного життя” (“Збереження наших свідчень”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2004, с. 39).

Напишіть на дошці перед уроком наведені далі запитання. (Або ви можете підготувати їх у вигляді роздаткового матеріалу, або ж повільно прочитати їх, щоб студенти могли записати). Виділіть студентам дві-три хвилини, щоб написати короткі відповіді на ці запитання у зошитах або щоденниках для вивчення Писань.

*Наскільки частими, на вашу думку, є ваші особисті молитви?*

*Наскільки щирими, на вашу думку, є ваші особисті молитви?*

*Чи відчуваєте ви, що під час ваших особистих молитов ви дійсно спілкуєтеся з Небесним Батьком? Чому так або чому ні?*

*Якби ви могли змінити щось одне для того, аби покращити ваші особисті молитви, що б це було?*

## Етер 2:16–25 (також Етер 3:1–6; 6:4–9)

### *Яредійці будують барки, щоб переправитися через океан до обіцяної землі*

Попросіть студентів поміркувати про труднощі, яких вони можуть зазнати, або про важливі рішення, які їм потрібно буде прийняти, зараз і в майбутньому. Наприклад, вони можуть подумати про складну сімейну ситуацію, труднощі в школі, рішення про те, з ким одружитися, або вибір майбутньої професії. Попросіть їх подумати про те, як Господь може їх скерувати або їм допомогти. Коли вони вивчатимуть далі Етер 2, запропонуйте їм знайти принципи, які допоможуть їм отримати Господню допомогу в прийнятті вірних рішень.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Етер 2:16–17. Попросіть решту класу слідкувати і дізнатися, що Господь сказав яредійцям робити для того, аби дістатися обіцяної землі. Коли студент закінчить читати вголос, запитайте, чи бажає хтось вийти до дошки і швидко намалювати, як, на їхню думку, могли виглядати барки яредійців.

Перемалюйте на дошку наведену нижче таблицю, не вписуючи відповіді в три нижні колонки. Роздайте копії цієї таблиці студентам або попросіть їх перемалювати її в зошити або щоденники для вивчення Писань.

Етер 2:18–19	Етер 2:20–25; 3:1–6; 6:4–9		
Проблеми, пов'язані з барками	Вирішення	Що зробив Господь	Що зробив брат Яреда
Відсутність повітря	Зробити отвори, які можна було закривати і відкривати зверху і у днищі барок	Дав брату Яреда вказівки	Зробив отвори
Відсутність стерна	Вітер гнатиме барки до обіцяної землі	Змусив вітер дути	Довірився Господу
Відсутність світла	Підготував особливі камінці і попросив Господа торкнутися їх, щоб вони сяяли	Дав брату Яреда зрозуміти, що їм не підійде, і сказав знайти прийнятне рішення Торкнувся камінців після того, як їх підготував брат Яреда	Підготував камінці і попросив Господа торкнутися їх, щоб вони сяяли в темряві

Запропонуйте студентам самостійно опрацювати Етер 2:18–19 і знайти три проблеми, на які вказав брат Яреда стосовно барок.

- На які проблеми вказав брат Яреда? (Напишіть відповіді студентів у першій колонці таблиці, як показано. Попросіть їх зробити те ж саме у своїх таблицях).

Після того як студенти назвуть проблеми, запропонуйте їм уважно прочитати Етер 2:20–25; 3:1–6; 6:4–9. (Примітка: Уривки з Етер 3 і 6 будуть більш детально розглядатися в уроках 145 і 147). Виділіть час, щоб вони самостійно заповнили решту таблиці.

Після того як усі студенти заповнять таблицю, поставте їм наведені нижче запитання, щоб допомогти визначити принципи, яких ми можемо навчитися з досвіду брата Яреда:

- Як, дивлячись на вирішення проблеми стосовно відсутності повітря, Господь іноді допомагає нам вирішувати наші проблеми або відповідає на наші запитання? (Іноді Господь говорить нам, як вирішити проблему, і очікує від нас послуху Його вказівкам).
- Як, дивлячись на вирішення проблеми стосовно відсутності стерна, Господь іноді допомагає нам вирішувати наші проблеми або відповідає на наші запитання? (Господь іноді Сам вирішує проблему).
- Як, дивлячись на вирішення проблеми стосовно відсутності світла, Господь іноді допомагає нам вирішувати наші проблеми або відповідає на наші запитання? (Господь іноді вимагає, щоб ми самостійно знаходили рішення і просили Його схвалення і допомоги в здійсненні цього рішення).

Напишіть на дошці такий принцип: **Якщо ми звертаємося до Господа і робимо все від нас залежне для вирішення нашої проблеми, то можемо отримати допомогу від Нього.** Щоб допомогти студентам застосувати цей принцип, попросіть їх пригадати одне з важливих рішень, про яке вони думали кілька хвилин тому. Потім попросіть їх обміркувати такі запитання:

- Що, на вашу думку, може очікувати від вас Господь стосовно прийняття цього рішення?
- Що може зробити Господь, аби вам допомогти?
- Як ви можете виявляти довіру до Господа, обдумуючи це рішення?

Виділіть студентам кілька хвилин, щоб написати, про що вони сьогодні дізналися. Поділіться своїм свідченням: коли ми щиро звертаємося до Господа і робимо все від нас залежне для вирішення проблеми, Він скерує нас і допоможе згідно з Своєю мудрістю і силою.

## Етер 3

**Вступ**

У відповідь на запитання Господа “Що ти хочеш, щоб Я зробив, аби ви мали світло на ваших судах?”, брат Яреда підготував шістнадцять камінців і смиренно попросив Господа торкнутися їх, “щоб вони могли сяяти в темряві” (Етер 2:23; 3:4). Завдяки тому, що брат Яреда мав велику віру, він побачив, як перст

Спасителя торкнувся камінців. Потім Господь показав Себе братові Яреда і багато чого відкрив йому. Господь заповідав брату Яреда записати те, що він бачив і чув, і запечатати ці писання, доки Господь не забажає їхньої появи.

**Рекомендації для навчання****Етер 3:1–20**

*Господь торкається камінців, щоб дати світло для яредійських барок, і показує Себе брату Яреда*

Запропонуйте одному зі студентів діяти в ролі писаря. Потім поставте студентам наведені далі запитання і попросіть писаря записувати їхні відповіді на дошці.

- Про що широко моляться підлітки?

Попросіть студентів уявити, що хтось з їхніх друзів молиться про щось із написаного на дошці. Цей друг хоче дізнатися, як покращити свої молитви і виправити вчинки, щоб отримувати допомогу і скерування від Господа. Закличте студентів поміркувати про це прохання під час вивчення ними прикладу брата Яреда з Етер 3, а також знайти думки, якими вони могли б поділитися зі своїм другом.

Нагадайте студентам, що на попередньому уроці вони обговорювали розповідь про те, як брат Яреда запитував Господа, як мати світло в яредійських барках.

- Що зробив брат Яреда для того, аби мати світло для барок? (Див. Етер 3:1).
- Що брат Яреда попросив Господа зробити, аби мати світло? (Див. Етер 3:1, 4).
- Що вражає вас у зусиллях брата Яреда?

Наголосіть на тому, що брат Яреда доклав багато зусиль, аби підготувати ті камінці. Потім попросіть студентів поміркувати, чи могли б ці камінці давати світло, якби їх не торкнувся Господь. Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 3:2–5 і знайти фрази, які вказують, що брат Яреда усвідомлював свою залежність від Господа.

Після того як студенти мали час прочитати, розділіть їх по парах. Попросіть їх розповісти одне одному про знайдене. Також запропонуйте, щоб вони поділилися тим, що їх вражає в молитві брата Яреда.

Під час того як студенти читатимуть Етер 3:2, у них може виникнути запитання стосовно фраз “ми недостойні перед Тобою” та “наші натури стали постійно грішними”. Допоможіть їм зрозуміти, що коли брат Яреда використовував ці слова, він мав на увазі стан, який ми успадкували “через падіння”. Ми фізично і духовно відділені від Бога, і ми ще більше відокремлюємо себе від Нього, коли грішимо. У порівнянні з Ним ми слабкі і негідні. Без Його допомоги ми ніколи б не змогли повернутися в Його присутність і жити з Ним.

Щоб допомогти студентам глибше зрозуміти значення прочитаних віршів, поставте такі запитання:

- Чому, на вашу думку, важливо, щоб ми усвідомлювали нашу залежність від Господа, коли ми просимо про Його допомогу?
- Які докази ви бачите в Етер 3:1–5 стосовно того, що брат Яреда мав віру, що Господь може допомогти йому у вирішенні його проблеми? (Якщо потрібно, скажіть

студентам знайти фрази, якими описуються зусилля брата Яреда, а також фрази, які вказують на його довіру до Господа).

Щоб наголосити на силі віри брата Яреда, попросіть когось із студентів прочитати наведене далі висловлювання старійшини Джеффрі Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Безсумнівно, що Бог, як і читач, відчуває щось надзвичайно вражаюче у по-дитячому наївній та палкій вірі цього чоловіка. *“Дивись, о Господи, Ти можеш зробити це”*. Можливо, немає більш сильного рядка про віру, сказаного людиною в Писаннях. ... Яким би невпевненим не був цей пророк стосовно власної сили, у нього немає жодних сумнівів у силі Бога” (*“Rending the Veil of Unbelief”, in Nurturing Faith through the Book of Mormon: The 24th Annual Sidney B. Sperry Symposium* [1995], 12).

Покажіть ілюстрацію “Брат Яреда бачить перст Господа” (62478 192; Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 85). Попросіть одного зі студентів прочитати Етер 3:6. Попросіть клас слідкувати і уявити, якою могла бути для брата Яреда подія, записана у цьому вірші.

• Якими б були ваші думки або почуття, якби ви пережили подію, подібну до тієї, що сталася з братом Яредом?

Підсумуйте Етер 3:6–8: поясніть, що коли брат Яреда побачив перст Господа, він “впав перед Господом” (Етер 3:6). Він здивувався, побачивши, що перст Господа “був як перст людини, нібито з плоті і крові” (Етер 3:6). (Згодом брат Яреда дізнався, що він бачив частину духовного тіла Господа [див. Етер 3:16]).

Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 3:9 і знайти причину, завдяки якій брат Яреда зміг побачити перст Господа.

Після того як студенти дадуть відповіді, напишіть на дошці таке незавершене речення:

*Якщо ми смиренно звертаємося до Господа, Він благословить нас згідно з нашою ... і Його волею.*

Попросіть студентів назвати слова, якими можна завершити це речення. Студенти повинні запропонувати слово *віра* для завершення цього речення. Також вони можуть назвати такі слова, як *зусилля, смирення, потреби та щирість*. Допоможіть їм зрозуміти, що всі ці слова описують вияв нашої віри. Після цього допишіть речення на дошці: **Якщо ми смиренно звертаємося до Господа, Він благословить нас згідно з нашою вірою і Його волею.**

Поверніться до переліку на дошці, який був написаний на початку уроку. Виберіть один-два пункти з цього списку. Попросіть студентів поділитися своїми думками про те, як людина може виявити віру в Господа в цих конкретних ситуаціях. Після того як студенти поділяться своїми думками, зверніть увагу на принцип, який ви щойно написали на дошці.

• Які життєві ситуації допомогли вам дізнатися про істинність цього принципу?

Щоб допомогти студентам застосувати цей принцип в їхньому житті, запропонуйте їм пригадати ситуацію, коли вони потребували Господньої допомоги. Виділіть час, аби вони написали в зошитах або щоденниках для вивчення Писань про один із способів, як вони можуть виявляти більшу віру, коли смиренно прагнуть Господньої допомоги. Закличте студентів виконати те, що вони написали. Ви можете поділитися досвідом, коли ви отримували благословення завдяки тому, що виявляли віру в Господа.

Запропонуйте одному зі студентів прочитати наведене далі висловлювання, в якому старійшина Джеффрі Р. Холланд пояснює, що наш минулий досвід може зміцнити нашу віру.

“Підготовча віра формується на основі минулого досвіду—того, що відомо, що дає підставу для вірування” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 18).

• Які ситуації були в брата Яреда, починаючи з Вавилонської башти, які, вірогідно, зміцнили його віру в Господа? Як, на вашу думку, ці ситуації підготували його до вияву такої великої віри, коли він приніс Господу камінці?

Попросіть студентів розділитися на пари й обговорити такі запитання:

• Які ситуації зміцнили вашу віру в Господа? Як ті ситуації підготували вас до вияву ще більшої віри у вашому подальшому житті?



### Діліться особистим досвідом

Розповідаючи випадки з особистого життя, коли ви намагалися жити за євангельськими принципами, ви можете допомогти студентам зрозуміти, як їм застосовувати ці принципи. Нехай ваші історії будуть короткими і в них завжди буде свідчення про те, чого ви навчилися і як були благословенні завдяки цьому випадку. Це буде запрошувати Святого Духа свідчити про розказані вами істини.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Етер 3:9–12. Попросіть клас сліdkувати. Потім поставте таке запитання:

- Коли Господь запитав: “Чи повіриш ти словам, які Я скажу?”, брат Яреда сказав: “Так, Господи” (Етер 3:11–12). Чому, на вашу думку, було важливим, аби брат Яреда зобов’язався повірити словам Господа до того, як їх почути?

Поясніть, що після того, як старійшина Холланд навчав про віру, яка ґрунтується на минулому досвіді, він сказав про більш повну віру, яку нам слід розвинути. Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос таке висловлювання старійшини Холланда:



“Викупительна віра часто повинна виявлятися в подіях майбутнього—невідомого, яке створює можливість для чогось дивовижного. Непохитна віра; віра, здатна пересувати гори; віра, як у брата Яреда, *передую* диву і знанню. . . . Віра означає погоджуватися безумовно—і наперед—на будь-які умови, яких може вимагати Бог як у найближчому, так і у віддаленому майбутньому.

Віра брата Яреда була повною” (*Christ and the New Covenant*, 18–19).

Попросіть студентів поміркувати, чи мають вони достатньо віри в Господа, аби зобов’язатися повірити і послухатися того, що Він їм відкриє, навіть до того, як Він це зробить.

Попросіть студентів прочитати подумки Етер 3:13–20 і дізнатися, які благословення отримав брат Яреда завдяки своїй вірі. Ви можете виділити час, аби вони написали про істини, які він пізнав, і про досвід, який мав. Після того як студенти це напишуть, ви можете попросити кількох з них поділитися тим, що вони написали.

Раніше під час цього уроку, коли студенти читали про те, як брат Яреда побачив перст Господа, ви запитували їх, як би вони почувалися, якщо б побували у схожій ситуації. Тепер, після того як вони більше прочитали про досвід брата Яреда, ви можете знову поставити таке ж запитання.

Свідчіть: **якщо ми виявлятимемо віру, схожу на віру брата Яреда, то наблизимося до Господа.**

## Етер 3:21–28

**Господь заповідає брату Яреда записати те, що він бачив, і запечатати свій літопис**

Запропонуйте одному зі студентів прочитати Етер 3:25–26 і попросіть клас визначити, що Господь показав брату Яреда у видінні. Попросіть студентів розповісти, що вони дізналися.

Підсумуйте Етер 3:21–24, 27–28: поясніть, що Господь заповідав брату Яреда записати те, що він побачив і почув, та запечатати свої письмена. Господь також пояснив, що Він підготує шлях для того, аби написане братом Яреда було перекладено в майбутньому—за допомогою двох каменів. Ці камені були частиною того, що називається Урім і Туммім (див. УЗ 17:1; див. також Путівник по Писаннях, “Урім і Туммім”).

На завершення закличете студентів застосовувати те, чого вони навчилися сьогодні—шукати способів виявляти свою віру в Господа і довіру до Нього. Висловіть свою впевненість: якщо ми будемо виявляти віру в Ісуса Христа, Бог благословить нас, як Він благословив брата Яреда.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Етер 3:15. “Ніколи Я не показував Себе людині”

Старійшина Джеффри Р. Холланд, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, дав можливе пояснення твердження Ісуса про те, що Він ніколи не показував Себе людині до того, як показатися брату Яреда:

“Христос сказав брату Яреда: “Ніколи Я не показував Себе людині не за власним Своїм бажанням, а спонуканий до цього саме вірою того, хто її виявляє”. Як правило, пророків запрошують у присутність Господа, Він Сам пропонує їм увійти у Свою присутність лише і лише за Своїм дозволом. З іншого боку, брат Яреда

ніби прорвався через завісу,—не як непрошений гість, а, скажімо так, як той, кого не запрошували. ... Очевидно, Господь Сам поєднав небачену до цього віру з небаченим до цього видінням. Якщо видіння саме по собі було надзвичайним, значить віра і спосіб, у який видіння було отримано, також були небувалими до цього. Єдиний спосіб, яким ця віра могла вирізнитися,—це те, що вона дала можливість взяти пророка, якого не було запрошено, туди, куди інші могли увійти лише за запрошенням Бога” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 23).



# Програма домашнього навчання

## Мормон 8:12–Етер 3 (Блок 29)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Мормон 8:12–Етер 3 (блок 29), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтесь до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Мормон 8:12–41)

Студенти дізналися про те, що Мороній бачив наші дні і дав пророче описання обставин, в яких ми живемо. Вони змогли зрозуміти, чому Книга Мормона є цінним даром від Господа, який може скеровувати їх в останні дні. Завдяки описанню останніх днів, даному Моронієм, студенти також дізналися, що Бог питає з нас, як ми ставилися до бідних і нужденних.

#### День 2 (Мормон 9)

Мороній завершив літопис свого батька таким проголошенням: якщо ми покаємося і будемо прикликати Бога, то виявимося незаплямованими, коли повернемося в Його присутність. Завдяки Моронію студенти дізналися: оскільки Бог є незмінним, Він робитиме чудеса згідно з вірою Його дітей, і якщо ми молимося з вірою до Небесного Батька в ім'я Ісуса Христа, Він дарує нам благословення, які допоможуть нам трудитися заради свого спасіння.

#### День 3 (Етер 1–2)

Студенти дізналися, що книга Етера є скороченням, зробленим Моронієм, з 24 золотих сторінок, знайдених людьми Лімгії, як записано в книзі Мосії. На цих пластинах подана історія яредійців, які були ведені Господом до обіцяної землі. Вивчаючи події, які сталися з яредійцям, студенти дізналися, що коли ми діємо згідно з вірою і під Господнім скеруванням, то можемо отримати подальші настанови від Нього. Одного разу під час подорожі до обіцяної землі Господь докоряв брату Яреда за те, що той не звертався до Нього. У процесі вивчення цієї події студенти дізналися про важливість регулярного звернення до Небесного Батька в молитві. Завдяки досвіду, який брат Яред мав з Господом у побудові барок, студенти змогли усвідомити, що коли ми звертаємося до Господа і робимо все від нас залежне для вирішення власних проблем, то можемо отримати допомогу від Господа.

#### День 4 (Етер 3)

Коли брат Яреда намагався вирішити проблему відсутності світла в барках, він продемонстрував таку істину: якщо ми смиренно звертаємося до Господа, Він благословить нас згідно з нашою вірою і Його волею. Студенти дізналися: якщо ми будемо виявляти віру в Господа, то наближатимемося до Нього. Брат Яреда жив за цими принципами, і він бачив духовне тіло Спасителя та дивовижне видіння всіх жителів землі.

### Вступ

Книга Етера є скороченням яредійського літопису, зробленого Моронієм. Пророк Етер написав свій літопис на 24 золотих пластинах, які були знайдені групою людей царя Лімгії. Наведена далі ідея для навчання допоможе студентам зрозуміти деякі принципи стосовно молитви, про які говориться в Етер 1.

### Рекомендації для навчання

#### Етер 1

*Завдяки молитві брата Яреда він, його сім'я і друзі отримали милість і скерування*

На початку уроку попросіть студентів пригадати ситуацію, в якій вони побували, коли по-справжньому відчували потребу в молитві про допомогу. Запросіть кількох студентів поділитися власним досвідом або розкажіть про якийсь випадок з вашого життя.

Нагадайте студентам, що книга Етера є скороченням літопису яредійців, зробленим Моронієм. Яред, його брат, їхні друзі та їхні сім'ї жили в часи Вавилонської башти (приблизно 2200 р. до Р.Х.), коли Бог змішав мову людей. Запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос Етер 1:33–35 і попросіть членів класу знайти причини того, чому Яред і його брат відчули потребу молитися про допомогу. Перед тим, як студент почне читати, ви можете пояснити, що фраза “волай до Господа” означає те ж саме, що “молися”. Потім поставте такі запитання:

- Якої допомоги від Господа потребували Яред і його брат?
- Що в цих віршах говориться про ставлення Яреда до віри його брата?

Розділіть студентів на пари. Запропонуйте кожній парі по черзі читати вголос одне одному написане в Етер 1:35–42. Перед тим, як вони почнуть читати, попросіть їх знайти (1) всі рази, коли брат Яреда звертався до Господа і (2) всі рази, коли Господь виявляв милість до брата Яреда, як результат його молитв. Виділіть на це достатньо часу, а потім запропонуйте кільком парам поділитися прикладом того, як Господь

виявив милість до брата Яреда і його сім'ї завдяки їхнім постійним молитвам.

Запитайте: Про які принципи ми можемо дізнатися з цих віршів? (Коли студенти будуть розповідати про принципи, які вони визначили, наголосіть на такій істині: **Якщо ми будемо постійно волати до Бога в молитві, Він матиме милість до нас.** Напишіть цей принцип на дошці).

Поясніть студентам: важливо пам'ятати, що "молитва—це дія, в якій воля Батька і воля дитини узгоджуються між собою. Мета молитви---не змінити Божу волю, а забезпечити для себе та інших благословення, які Бог уже бажає дарувати, але про які ми мусимо просити, щоб одержати" (Bible Dictionary, "Prayer").

Запропонуйте студентам переглянути Етер 1:34, 36, 38 і звернути увагу на те, чого брат Яреда просив у своїх молитвах. Попросіть когось із студентів записувати те, що вони називають, під фразою "волай до Господа" у принципі, записаному вами на дошці.

Наголосіть, що Яред і його брат мали віру і бажання бути слухняними Господу. Порадьте студентам позначити фразу "давай будемо вірними Господові" наприкінці Етер 1:38.

Запропонуйте студентам переглянути Етер 1:35, 37, 40–42 і звернути увагу на те, в чому саме Бог благословив брата Яреда, його сім'ю і друзів. Коли студенти визначатимуть ці благословення, попросіть когось зі студентів записувати їх під словом *милість* у написаному вами на дошці реченні. Наголосіть на тому, що Господь дав брату Яреда благословення, про які він молився.

Напишіть на дошці наведені далі запитання або підготуйте їх у вигляді роздаткового матеріалу. Попросіть студентів звернути увагу на принцип, написаний на дошці, і обговорити ці запитання у своїх парах. Запитання допоможуть їм зрозуміти і відчувати важливість даного принципу.

*У чому, на вашу думку, полягає різниця між тим, щоб "волати до Бога" і просто "промовляти молитву"?*

*Коли було так, що ви або хтось із ваших знайомих відчували милість Небесного Батька у відповідь на молитву?*

*Що ви можете дізнатися про Господа з Його відповідей на молитви брата Яреда?*

Виділіть студентам достатньо часу на обговорення цих запитань, а потім ви можете попросити їх поділитися якимсь прикладом, який вони обговорювали в групах, або ж поділитися думками зі свого обговорення.

Поділіться вашим свідченням про любов Небесного Батька до нас і Його бажання благословити нас, якщо ми постійно звертаємося до Нього. Попросіть студентів подумати, як вони можуть застосовувати у своєму житті принцип, написаний на

дошці. Наприклад, вони можуть поставити ціль регулярно молитися або вибрати один із способів, щоб зробити свої молитви більш ширими. Ви можете виділити час, щоб вони написали те, що бажають зробити, у свої щоденники для вивчення Писань.

Поясніть, що вивчення молитв брата Яреда може дати нам додаткове розуміння Господньої любові до нас і благословень, які приходять завдяки молитві. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Етер 1:43. Попросіть клас слідкувати і дізнатися, яке додаткове благословення Бог пообіцяв Яреду і його брату. Після того, як студенти скажуть, що вони дізналися, наголосіть на тому, що брат Яреда не молився про конкретне благословення, щоб його нащадки стали великим народом. Ви можете запропонувати студентам позначити у своїх примірниках Писань фразу в кінці Етер 1:43, яка показує, чому Бог відповів на молитву брата Яреда таким чином: "тому що цей тривалий час ти волав до Мене".

Запитайте: Про які принципи ми можемо дізнатися з великодушності Господа по відношенню до Яреда і його брата, як показано в Етер 1:43?

З цього вірша ми можемо дізнатися про кілька принципів. Одним з таких важливих принципів є: **Якщо ми постійно молимося до Бога з вірою, то можемо отримати благословення понад ті, про які просимо.**

Запитайте: Коли було так, що ви змогли переконатися в істинності цього принципу на власному досвіді? Чи знаєте ви когось, хто мав такий досвід, або чи можете ви пригадати таку людину з Писань? (Скажіть студентам, що дасте їм час подумати про ці приклади перед тим, як попросите відповідати. Ви також можете поділитися прикладом з власного життя).

На завершення уроку поділіться своїм свідченням, що Бог чує наші молитви і відповідає на них. Він сповнений мудрості і співчуття, і з радістю благословляє Своїх дітей. Йому приємно, коли ми широко і постійно молимося Йому. Закличте студентів намагатися молитися з більшою вірою. Закличте їх пам'ятати, що Небесний Батько сповнений співчуттям і відповідь на їхні молитви згідно з тим, що, як Він знає, принесе найбільші благословення в їхнє життя.

## Наступний блок (Етер 4–12)

У наступному блоці студенти більше дізнаються про яредійців. Хоча пророки застерігають яредійців, щоб вони не призначали царів, люди такі призначають царів, і вони приводять людей до рабства. Люди, які жадають мирської влади, зазвичай використовують таємні змови для здійснення своїх егоїстичних бажань. Мороній записує багато чудес, які були зроблені завдяки тому, що люди мали велику віру. Він навчає, що ті, хто упокорюють себе перед Богом і мають віру в Нього, отримують Його милість, яка допоможе їм подолати свої слабкості.

# Етер 4–5

## Вступ

Господь заповідав Моронію запечатати записане видіння брата Яреда і пояснив, що ці писання будуть явлені, коли люди матимуть віру, яка була в брата

Яреда. Мороній пророкував, що три свідки свідчатимуть про істинність Книги Мормона в останні дні.

## Рекомендації для навчання

### Етер 4:1–7

#### *Мороній записує і запечатує повну розповідь про видіння брата Яреда*

Запропонуйте студентам подумати про якусь річ, яка має для них або їхньої сім'ї особливу цінність, і яку вони, мабуть, захочуть сховати подалі від маленьких дітей. Наприклад, ви можете показати або описати те, що є цінним для вас.

- Чому ви б не дозволили дитині тримати таку річ?
- Чого дитина повинна навчитися або що зробити до того, як ви довірите їй цю річ?

Поясніть, що істини євангелії є цінними для Господа. Він бажає поділитися всіма ними з нами, але Він чекає, доки ми будемо готові їх отримати. Коли під час цього уроку студенти вивчатимуть Етер 4, попросіть їх звертати увагу на принципи, які можуть допомогти їм підготуватися до отримання істини від Господа.

Запропонуйте комусь із студентів прочитати Етер 4:1–5 і попросіть клас звернути увагу на те, що Господь заповідав Моронію записати і запечатати.

- Що Моронію було заповідано “запечатати”?

Поясніть, що Мороній помістив літопис брата Яреда в частину, яка часто називається запечатаною частиною Книги Мормона. (Ви можете показати таблицю під назвою “Джерела Книги Мормона”, яка знаходиться в додатку в кінці цього посібника).

- Як Мороній описав те, що бачив брат Яреда? (Див. Етер 4:4).

Щоб допомогти студентам більше дізнатися про те, що Господь показав брату Яреда, запропонуйте їм прочитати подумки Етер 3:25–26 та 2 Нефій 27:8–10. Потім поставте такі запитання:

- Що Господь показав брату Яреда згідно з Етер 3:25–26?
- Що міститься в запечатаній частині Книги Мормона, згідно з 2 Нефій 27:10?

Запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос Етер 4:6–7. Попросіть клас слідувати і визначити умови, які повинні існувати до того, як стануть відомими одкровення, дані брату Яреда. Ви можете запропонувати студентам позначити те, що вони знайшли, у своїх примірниках Писань.

- Які умови ви визначили?
- Про які принципи стосовно отримання одкровення ми можемо дізнатися з цього уривка? (Допоможіть студентам побачити: **якщо ми каємося і виявляємо віру в Ісуса Христа, то можемо отримати додаткові одкровення**).
- Чому, на вашу думку, ми повинні покаятися і очиститися для того, щоб отримати додаткові одкровення?

Щоб допомогти студентам зрозуміти, що означає фраза “виявлятимуть віру ... саме так, як брат Яреда” (Етер 4:7), попросіть їх пригадати якомога більше випадків, коли брат Яреда виявляв віру в Господа, і записати їх в зошитах або щоденниках для вивчення Писань. Для виконання цього завдання ви можете запропонувати їм продивитися Етер 1–3. Виділіть їм достатньо часу на обдумування і написання, а потім запросіть кількох студентів зачитати деякі з написаних ними прикладів і пояснити, чому вони справили на них враження.

Нагадайте студентам про ту цінну річ, про яку вони думали на початку уроку, а також умови, за яких вони б довірили цю річ дитині. Свідчіть, що подібним чином Господь вимагає від Своїх дітей, аби вони відповідали певним умовам перед тим, як Він відкриє їм усі Свої істини. Він вимагає, щоб ми виявляли нашу духовну підготовленість і віру.

### Етер 4:8–19

#### *Господь навчає, що ми повинні робити для того, аби отримати подальше одкровення*

Розгорніть відріз тканини. Поясніть, що Господь навчав принципів, які можуть допомогти нам отримати одкровення. Коли Він навчав цих принципів, то говорив про завісу. Завіса—це полотнище або відріз тканини, який використовується для того, щоб щось накрити або сховати.

Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 4:15 і знайти фразу зі словом *завіса*.

- Про яку завісу говорить Господь? (“Завісу зневіри”). Чим зневіра подібна до завіси?
- Що, на вашу думку, означає “розірвати завісу зневіри”?

Запропонуйте одному з студентів прочитати вголос Етер 4:8, другому—Етер 4:11, а третьому—Етер 4:15. Попросіть клас слідкувати і визначити, що може утримувати нас від отримання одкровення і що може допомогти нам “розірвати завісу зневіри” й отримати подальше одкровення.

- Що, на вашу думку, означає “боротися проти слова Господа”? (Етер 4:8).
- З якими наслідками ми стикаємося, згідно з Етер 4:8, коли боремося проти слова Господа?
- Яке одне з благословень ми отримуємо, згідно з Етер 4:11, коли віримо словам Господа?

Напишіть на дошці таку незавершену фразу:

*Коли ми віримо слову Господа, ...*

Попросіть студентів завершити цю фразу згідно з тим, про що вони дізналися з цих віршів. Хоча студенти можуть давати різні відповіді, важливо наголосити на такому принципі: **Коли ми віримо слову Господа, Господь благословлятиме нас подальшим одкровенням.** Напишіть цей принцип на дошці. Ви також можете запропонувати студентам написати цю фразу у своїх примірниках Писань поруч з Етер 4:11.

Щоб допомогти студентам зрозуміти цей принцип, запитайте:

- Чому, на вашу думку, нам потрібно вірити істинам, які ми вже отримали, до того, як Господь дасть нам щось більше?

Попросіть когось із студентів написати на дошці такі приклади вияву віри в слово Господа: *особисте вивчення Писань; послух вказівкам від Святого Духа; послух місцевим провідникам Церкви; вивчення Писань у церкві і в семінарії; послух словам пророків останніх днів.*

Запропонуйте студентам поміркувати, як вони виявляли віру у слово Господа в один із перелічених вище способів і як це сприяло отриманню ними подальшого одкровення. Запропонуйте кільком студентам поділитися своїм досвідом.

Поверніться до написаного на дошці. Попросіть студентів поміркувати над цими прикладами під час обдумування того, наскільки добре вони виявляють свою віру в слово Бога. Запропонуйте їм оцінити себе згідно з кожним прикладом за шкалою від 1 до 10, де 10 означає, що такий вияв віри їм вдається добре. Запропонуйте студентам написати у зошитах або щоденниках для вивчення Писань про один із способів того, як вони можуть виявляти більшу віру в скерування, яке вони вже отримали від Господа. Поділіться вашим свідченням щодо принципу, написаного на дошці, і закличте студентів досягнути записані ними цілі.

Зітріть з дошки фразу “віримо слову Господа”. Наголосіть на тому, що Господь навчав додаткових принципів щодо отримання одкровення. Попросіть студентів прочитати подумки Етер 4:13–15 і знайти, що ще вони могли б робити, аби отримати одкровення від Господа.

Виділіть студентам достатньо часу на прочитання, а потім попросіть їх запропонувати варіанти завершення фрази. У відповідях можуть відобразитися такі принципи: **Коли ми будемо приходити до Господа, Господь буде благословляти нас подальшим одкровенням. Коли ми будемо смиренно молитися, Господь буде благословляти нас подальшим одкровенням.**

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти ці принципи, ви можете поставити такі запитання:

- Що для вас означає приходити до Господа? (Відповідями може бути: вивчати Його слова, привертати наші серця до Нього, каятися, йти за Ним і слухатися Його).
- Що означає мати скрушене серце і упокорений дух? (Бути смиреними, каятися і з готовністю приймати Господню волю). Чому таке ставлення є необхідним, коли ми молимося про подальше одкровення від Господа?

Попросіть студентів поміркувати, як вони можуть скористатися цими принципами, коли прагнуть отримати одкровення.

Підсумуйте Етер 4:17–19: поясніть, що Господь проголосив, що поява Книги Мормона буде ознакою того, що Господь розпочав роботу останніх днів. Він також закликав всіх людей покаятися і прийти до Нього.

## Етер 5

### *Мороній сповіщає, що три свідки побачать пластини і дадуть свідчення*

Покажіть ілюстрацію “Джозеф Сміт перекладає Книгу Мормона” (*Альбом “Євангелія в мистецтві”* [2009], № 92). Попросіть когось із студентів прочитати вголос Етер 5:1–3. Попросіть клас слідкувати і уявити, як Джозеф Сміт перекладав Книгу Мормона, а також дайте їм зрозуміти, що ця настанова була написана Моронієм безпосередньо для нього за 1400 років до цього.

- Що Мороній говорить про пластини, які він “запечатав”?
- Що, як сказано в Етер 5:2–3, Джозефу буде дозволено зробити з пластинами?

Запитайте студентів, чи можуть вони назвати імена трьох свідків Книги Мормона і пригадати, що вони бачили. (Якщо студентам потрібна допомога, попросіть їх прочитати “Свідчення трьох свідків” на початку Книги Мормона). Ви можете сказати, що, крім трьох свідків, були ще й інші, які свідчили про реальність золотих пластин, серед них—члени Божества (див. Етер 5:4), Мороній (див. Етер 5:6), Джозеф Сміт та вісім свідків.

- Яким чином ви можете бути свідком Книги Мормона, навіть не бачивши пластин? Як ваше свідчення про Книгу Мормона може впливати на інших людей?

На завершення уроку попросіть кількох студентів поділитися своїм свідченням про Книгу Мормона.



## Етер 6

## Вступ

Після того, як були зроблені приготування згідно з заповідями Господа, яредійці сіли на свої судна з довірою, що Господь пронесе їх через важку подорож до обіцяної землі. Господь послав вітер, який гнав барки

по хвилях і багато разів занурював їх у глибини моря, однак цей вітер ніс судна до обіцяної землі. Осівши на новій землі, люди обрали царя, всупереч застереженням брата Яреда.

## Рекомендації для навчання

## Етер 6:1–12

*Господь учиняє так, щоб вітер гнав яредійські барки до обіцяної землі*

Перед уроком напишіть на дошці наступне:

*Ділитися євангелією з другом*

*Залишатися морально чистим*

*Вибирати друзів з високими моральними нормами*

*Встановлювати правильні пріоритети в житті*

Наголосіть, що це приклади того, що Господь хоче, аби ми робили. Однак деякі люди вважають це надто важким. Попросіть студентів подумати про інші приклади, які можна було б додати до цього списку. Поясніть, що в розповіді про подорож яредійців до обіцяної землі містяться принципи, які можуть скеровувати нас, коли нам стає важко виконувати те, що заповідає Господь. Закличте студентів під час вивчення Етер 6 звертати увагу на принципи, які допоможуть їм справлятися з такими нелегкими ситуаціями, як ті, що написані на дошці.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Етер 2:24–25. Попросіть клас слідкувати і звернути увагу на попередження, дані Господом яредійцям стосовно їхньої подорожі до обіцяної землі.

- Що, як пообіцяв Господь, Він робитиме, аби допомогти яредійцям безпечно дістатися обіцяної землі?

Нагадайте студентам, що для того, аби протистояти хвилям і вітру, яредійці зробили барки, які були щільними, як посудина (див. Етер 2:17), з отворами зверху і у днищі, які могли відкриватися для доступу повітря. Попросіть когось із студентів прочитати вголос Етер 6:1–4. Попросіть клас слідкувати і визначити, яким іще чином яредійці підготувалися до цих труднощів.

- Що, на вашу думку, означає, що яредійці вирушили в море, “вручивши себе Господові Богу своєму”? (Вони довірилися Богу в тому, що Він потурбується про них і збереже їх).
- Чому, на вашу думку, для яредійців було важливо вручити себе Господу після того, як вони зробили все можливе для своєї підготовки?
- Чому могло бути важко довіритися Господу в цій ситуації? (Якщо студенти про це не скажуть, ви можете наголосити на тому, що яредійцям довелося будувати собі барки, вони не могли скеровувати свої судна, і вони, скоріш за все, не знали напряму до обіцяної землі, як і того, скільки часу триватиме ця подорож).

Щоб допомогти студентам уявити собі події, про які розповідається в Етер 6, попросіть їх намалювати у своїх зошитах або щоденниках для вивчення Писань просту схему яредійської барки. Потім попросіть їх намалювати або написати те, що було в цих барках, згідно з Етер 6:1–4.

## Візуалізація

Коли студенти візуалізують, або уявляють в розумі, події, про які розповідається в Писаннях, ці події стають для них більш реальними і яскравими. Це може допомогти студентам краще зрозуміти людей і обставини з Писань, а також більш ефективно аналізувати і розуміти ці розповіді.



Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Етер 6:5–11. Попросіть клас дивитися на свої малюнки, коли вони будуть слухати і уявляти, якою могла бути подорож цими суднами.

- Що, на вашу думку, було важким у подорожі яредійською баркою?
- Скільки часу тривала подорож яредійців, згідно з Етер 6:11?
- Що, на вашу думку, означають слова “гори хвиль”? (Етер 6:6). Як, думаєте, ви б почувалися, якби були в яредійській барці, коли така хвиля змусила її бути “похованою в глибинах моря”? (Ви можете нагадати студентам, що яредійцям доводилося чекати, доки їхні барки не піднімуться на поверхню, щоб вони змогли відчинити отвір і випустити повітря).

Щоб допомогти студентам підготуватися до визначення принципу, запитайте:

- Як яредійці виявили свою довіру до Господа під час перетинання моря? (Див. Етер 6:7, 9).
- Які фрази з Етер 6:5–11 описують те, що Господь зробив для яредійців завдяки їхній довірі до Нього?

Запропонуйте студентам подумки прочитати Етер 6:12 і дізнатися про результат подорожі яредійців.

- Чому яредійці проливали сльози радості? Які “лагідні милості” дав їм Господь?

Щоб допомогти студентам визначити принцип, проілюстрований досвідом яредійців, запитайте:

- На основі того, що ви дізналися про подорож яредійців, що Господь робитиме для нас, якщо ми довіряємо Йому і виконуємо Його волю? (Один із принципів, який студенти повинні визначити, такий: **якщо ми довіряємо Господу і виконуємо Його волю, Він буде скеровувати наш життєвий шлях**. Напишіть цей принцип на дошці. Попросіть студентів обдумати цей принцип і поділитися досвідом, який допоміг їм дізнатися, що це істина. Ви також можете розказати, завдяки чому ви знаєте, що це істина).

Запропонуйте студентам поміркувати, як вони можуть більше довіряти Господу і дотримуватися Його вказівок у складних ситуаціях, з якими вони можуть стикатися вже зараз. Поясніть, що, вивчаючи Етер 6:1–12, вони можуть відкрити для себе й інші принципи. Зітріть з дошки все, окрім фрази про довіру до Господа. З одного боку дошки намалюйте просту барку. З іншого боку дошки напишіть *Обіцяна земля*.

- З чим у плані спасіння можна порівняти обіцяну землю? (З вічним життям).
- Як ми можемо наслідувати приклад яредійців, коли стикаємося з життєвими труднощами? Як Господь допомагає нам, як Він допомагав яредійцям, під час нашої подорожі смертним життям? (У відповідях студентів повинен відобразитися такий принцип: **Якщо ми довіряємо Господу, Він буде підтримувати нас у нашому розвитку і підготовці до отримання вічного життя**. Ви можете запропонувати, щоб студенти написали цей принцип у своїх примірниках Писань поруч з Етер 6:5–12).

Попросіть студентів поміркувати про труднощі, з якими вони стикаються у своєму житті зараз. Нехай вони напишуть у зошитах або щоденниках для вивчення Писань про те, чи, на їхню думку, вони з вірою відреагували на ці труднощі, і як Господь їх підтримав.

Запропонуйте кільком студентам поділитися тим, що вони написали. Потім поставте таке запитання:

- Виходячи з того, про що ви сьогодні дізналися, яку пораду ви б дали людині, яка опинилася в скрутних обставинах або переживає труднощі?

## Етер 6:13–18

### *Яредійці навчають своїх дітей ходити покійно перед Господом*

Підсумуйте Етер 6:13–18: поясніть, що коли яредійці прибули до обіцяної землі, вони почали засновувати свої сім'ї і вирощувати зернові. Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 6:17 і звернути увагу на те, чого яредійці навчали своїх дітей. Потім поставте такі запитання:

#### **Запрошуйте студентів ділитися досвідом**

Коли ви запрошуєте студентів обдумати, як вони знають, що якийсь принцип є істинним, ви даєте можливість Духу надихати їх під час того, як вони звертаються до своєї пам'яті, намагаючись пригадати якісь почуття і випадки з життя. Коли студенти відповідатимуть, вони висловлюватимуть свідчення, хоча в їхніх відповідях може не бути таких фраз, як “Я б хотів\ла поділитися своїм свідченням” або “Я знаю”.

- Що, на вашу думку, означає “проходити покійно перед Господом”? Які ви бачили приклади людей, що дотримувалися цього принципу? Як ваші батьки та інші люди заохочували вас ходити покійно перед Господом?
- Що означає бути навченими “з неба”?
- Який, на вашу думку, існує зв’язок між тим, щоб ходити покійно перед Господом і бути навченим з неба? (У відповідях студентів повинен відобразитися такий принцип: **Якщо ми ходимо покійно перед Господом, нас може бути навчено з неба**).

Ви можете запропонувати студентам написати про час, коли вони відчували, що були “навчені з неба”. Попросіть кількох з них поділитися тим, що вони написали. Закличте студентів дотримуватися принципів, написаних в Етер 6:17.

### Етер 6:19–30

#### Яредійці обирають царя

Підсумуйте Етер 6:19–22: поясніть, що коли Яред і його брат зістарилися, яредійці попросили призначити царя. Попросіть студентів уважно вивчити Етер 6:23 і дізнатися, яке застереження дав брат Яреда, якщо вони виберуть царя.

Завершіть вашим свідченням про істинність принципів, які розглядалися на цьому уроці.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Етер 6:1–12. Яредійці безпечно перетинають океан

Президент Томас С. Монсон навчав, як ми можемо бути підготовленими до випробувань, які постають перед нами:

“Ми живемо в часи, коли багато хто в світі відшартувався від безпечних причалів, які полягають у виконанні заповідей. Це час вседозволеності, коли суспільство взагалі повсякденно демонструє зневагу до законів Божих і порушує їх. Ми часто пливемо проти течії і інколи здається, що вона далеко відносить нас.

Я пригадав слова Господа, які містяться в книзі Етера з Книги Мормона. Він сказав: “Ви не зможете перетнути цю велику глибочину, якщо Я не підготую вас до хвиль моря, і вітрів, які віють, і потоків, які прийдуть” [Етер 2:25]. Брати і сестри, Він підготував нас. Якщо ми зважатимемо на Його слова і житимемо за заповідями, то переживемо цей час вседозволеності та зла. Час, який можна порівняти з хвилями, вітрами

і потоками, які можуть знищити. Він завжди дбає про нас. Він любить і благословить нас, якщо ми чинитимемо те, що вірно” (“Заключні слова”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2009, с. 109).

### Етер 6:22–24. Яредійці обирають царя

Усюди в Писаннях пророки застерігали нас від небезпеки мати царів. Розгляньте такі приклади:

1. Брат Яреда застерігав свій народ: якщо вони матимуть царя, це призведе до їхньої неволі (див. Етер 6:23).
2. Цар Мосія застерігав свій народ про небезпеку бути під владою нечестивого царя. Він порадив, щоб натомість вони встановили систему суддів. (Див. Мосія 29).
3. Пророк Старого Завіту Самуїл застерігав від проблем, пов’язаних із царським правлінням, коли його народ хотів мати царя, щоб у них було, “як у всіх народів” (див. 1 Самуїлова 8).

# Етер 7–11

## Вступ

Брат Яреда був засмучений проханням його народу мати царя. Він сказав: “Безсумнівно, це приведе вас у неволю” (Етер 6:23). Його пророцтво справдилося через два покоління. Протягом правління багатьох

царів яредійці пройшли кілька циклів послуху про-рокам і життя в праведності, а потім неприйняття пророків і життя в злочестивості.

## Рекомендації для навчання

### Етер 7

*Орійга і Ків царюють у праведності; Коригор повстає і захоплює царство; його брат Шул повертає царство. Пророки засуджують злочестивість людей*

Зробіть на дошці простий малюнок тюремної камери.



Попросіть студентів описати, як люди можуть почуватися, коли вони в неволі. Наголо-сіть на тому, що грішна поведінка може призвести людей до духовної і фізичної неволі.

- Яким чином грішна поведінка веде до неволі?

Студенти можуть назвати такі ідеї: Вибір порушувати Слово мудрості або перегля-дати порнографію може призвести до неволі, до залежності. Усі форми гріха зменшу-ють силу Святого Духа в нашому житті. Поясніть, що цей урок допоможе студентам побачити, як вони можуть уникнути неволі.

Поясніть, що коли брат Яреда дізнався, що народ бажає мати царя, він застеріг, що їхній вибір призведе до неволі (див. Етер 6:22–23). Незважаючи на це, яредійський народ зробив вибір на користь царя. Їхнім першим царем був Орійга, один із синів Яреда. Їхнім другим царем був Ків, син Орійги.

Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 7:1–2 і дізнатися, чи справдилося пророцтво брата Яреда в дні Орійги. Попросіть їх розказати, що вони дізналися.

- Що б ви сказали комусь, хто жив у дні царя Орійги і не вірив, що пророцтво брата Яреда виповниться?

Запропонуйте студентам подумки прочитати Етер 7:3–7 і дізнатися, як саме почало здійснюватися пророцтво брата Яреда. Попросіть їх розповісти те, про що вони дізна-лися. Вони повинні зрозуміти, що цар Ків і його народ були приведені у неволю—“Ків жив у неволі, і його народ” (Етер 7:7).

- Які принципи ви вже змогли побачити в Етер 7? (Коли студенти розказуватимуть, що вони дізналися, важливо переконатися, чи зрозуміли вони такий принцип: **Не-прийняття слів пророків може призвести до неволі**).

Запропонуйте студентам прочитати Етер 7:8–13 і дізнатися про Шула, який народився у Ківа, коли Ків був у неволі. Перед тим, як вони почнуть читати, попросіть їх уявити, що зараз вони є кореспондентами, яким доручено зробити репортаж подій, описаних в Етер 7:8–13. Потім попросіть кожного студента доповісти іншому члену класу, на що б він або вона звернули увагу в цьому репортажі.

Підсумуйте Етер 7:14–22: поясніть, що після того як Шула став царем і Коригор покався в тому, що він зробив, син Коригора Ной підняв повстання проти Шула і

Коригора. Шула було забрано в полон. Синам Шула вдалося вбити Ноя та звільнити Шула, Шул повернувся царювати на своєму престолі. Однак син Ноя, Когор, утримав за собою царство, над яким правив Ной. Країну було поділено між двома царями і двома народами, доки не відбувся бій, в якому Шул вбив Когора. Син Когора, Німрод, віддав Шулові частину царства Когора.

Поясніть, що після того як Шул повернув царство, до людей приходили пророки. Попросіть студентів прочитати подумки Етер 7:23–25 і з'ясувати, що казали пророки і як на це реагували люди. Після того як студенти розкажуть про знайдені відповіді, запитайте:

- Як люди реагували на пророків? Як ставився до цього Шул?
- Як те, що Шул захищав пророків, благословило його народ?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Етер 7:26–27. Попросіть клас слідкувати і дізнатися, що сталося, коли люди послухалися слів пророків. Коли студенти будуть розповідати про те, що вони дізналися, важливо, щоб вони визначили такий принцип: **Коли ми дотримуємося поради пророків і пам'ятаємо Господа, то починаємо процвітати.**

- Як ви були благословенні завдяки тому, що дотрималися поради пророків?

Попросіть студентів подумати про один із способів того, як вони можуть краще прислухатися до слів пророків і виконувати їх.

### Етер 8:1–9:13

#### *Яред і потім Акіш стають яредійськими царями внаслідок таємних змов*

Підсумуйте Етер 8:1–4: поясніть, що після смерті Шула Омер став царем. Син Омера Яред повстав проти свого батька і прикипів серцем своїм до прагнення бути царем. Йому вдалося здобути половину царства на якийсь час, але потім йому було завдано поразки і змушено віддати свою половину царства. Тоді дочка Яреда придумала план, щоб зробити Яреда царем. Вона нагадала своєму батькові про таємні змови, відомі з давнини. Потім вона сказала, що буде танцювати перед чоловіком на ім'я Акіш, який, як вона знала, захоче взяти її за дружину. Коли Акіш попросить її за дружину, Яред скаже Акішу, що він повинен вбити Омера, царя. Яред і його дочка здійснили цей план. Акіш попросив дочку Яреда за дружину, і потім він вступив у таємну змову зі своїми друзями, щоб вбити Омера, царя.

Наголосіть на тому, що завдяки цьому плану таємні змови почали діяти серед яредійців і, зрештою, призвели до їхнього знищення. Поясніть, що таємна змова—це “організація людей, які пов'язані клятвами, щоб здійснювати злі наміри свого угруповання” (Путівник по Писаннях, “Таємні змови”, [scriptures.lds.org](http://scriptures.lds.org)). У Книзі Мормона гадіантонові розбійники є прикладом організації, яка використовувала таємні змови для досягнення своїх злих цілей.

Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 8:15–19 і дізнатися, що Акіш зробив для формування таємної змови. Попросіть студентів звернути увагу на те, чого в цих віршах навчається стосовно таємних змов.

- Якими є мотиви тих, хто бере участь у таємних змовах? (Здобути владу, щоб вони могли вчиняти зло).
- Чия сила стоїть за таємними змовами? (Диявола).
- Яка фраза з Етер 8:18 вказує на те, як Господь ставиться до таємних змов? (“Найбільш мерзотна і злочестива з усіх”).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Етер 8:20–22, 25. Попросіть клас слідкувати і знайти, що ще вони можуть дізнатися про таємні змови. Попросіть їх звернути особливу увагу на наслідки, які мають на суспільства таємні змови. (Зазначте, що фраза “заводить її” на початку Етер 8:25, стосується створення таємних змов).

- З того, що ви прочитали, який вплив мають на суспільства таємні змови? (Коли студенти будуть висловлювати свої ідеї, важливо, щоб вони визначили таку істину:

**Підтримка таємних змов призводить до знищення суспільств.**

Запропонуйте класу прочитати подумки Етер 8:23–24, 26 і звернути увагу на таке: що хотів Мороній, аби ми робили, оскільки він застеріг нас щодо таємних змов.

- Що Мороній говорить нам робити? (Знати про таємні змови і прагнути покінчити з ними у наших суспільствах).
- Якою, згідно з Етер 8:26, була надія Моронія щодо нас в останні дні?

Підсумуйте Етер 9:1–13: поясніть, що внаслідок своєї таємної змови Акіш і його друзі змогли скинути царство Омера. Однак Бог попередив Омера, що він повинен втекти разом зі своєю сім'єю, щоб таким чином врятувати свої життя. Злочестивий син Омера, Яред, став царем і віддав Акішу свою дочку за дружину. Акіш і його друзі продовжували втілювати свої злі плани, вбивши Яреда і навіть сина Акіша. Ці вчинки призвели до війни між Акішем і його синами, яка, зрештою, знищила майже всіх яредійців і відновила на престолі Омера. Наголосіть, що ці події вказують на те, що таємні змови призводять до знищення суспільств.

### Етер 9:14–11:23

#### *Один цар змінює іншого, деякі правлять у праведності, а деякі—в злочестивості*

Поясніть: у розділах 9–11 книги Етера записано, що більше 24 царів правили над яредійцям після Яреда—деякі в праведності, а деякі—в злочестивості. Нагадайте студентам про такий принцип, який обговорювався раніше: Неприйняття слів пророків може призвести до неволі. Попросіть половину класу опрацювати Етер 9:26–35 (період правління Хета), а іншу половину—Етер 11:1–8 (період правління Кома і Шиблома). Попросіть обидві групи звернути увагу на підтвердження цього принципу. Запропонуйте студентам коротко звітувати про знайдені ними відповіді.

Поділіться вашим свідченням про важливість наслідування поради пророків. Ви можете поділитися досвідом з власного життя, завдяки якому ви зрозуміли важливість дотримання поради пророків.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Етер 7:23–27; 9:28–31. Пророків і їхні послання часто відкидають

Чому пророки проголошують послання, які є непопулярними для багатьох людей у світі? Старійшина Роберт Д. Хейлз, з Кворуму Дванадцятих Апостолів, пояснив:

“Пророки повинні часто попереджати про наслідки порушення Божих законів. Вони не проповідують те, що є популярним для світу. ... Чому пророки проголошують непопулярні заповіді і закликають суспільство покаятися у відмові, перекрученні і навіть ігнорванні заповідей? Причина дуже проста. Пророки, отримавши одкровення, не мають іншого вибору, як

тільки проголосити і підтвердити те, що Бог доручив їм сказати світові” (“If Thou Wilt Enter into Life, Keep the Commandments”, *Ensign*, May 1996, 37).

Старійшина Л. Олдінін Портер, з Президентства сімдесятників, навчав:

“Дехто скаржиться, що коли пророки кажуть чітко і твердо, то позбавляють нас свободи вибору. Ми й далі вільні вибирати. Але нам доведеться прийняти наслідки тих рішень. Пророки не позбавляють нас свободи вибору. Вони лише попереджають нас, якими будуть наслідки нашого вибору. Як нерозумно звинувачувати пророків за їхні попередження” (“Наше призначення”, *Ліягона*, січ. 2000, с. 79).

# Етер 12:1–22

## Вступ

Після того як Мороній розповів про багаторічну історію яредійців, він розповідає про служіння пророка Етера. Потім Мороній перериває історичну розповідь,

щоб записати деякі благословення, які приходять до тих, хто виявляє віру в Ісуса Христа. В цьому уроці розглядається Етер 12:1–22, а в уроці 150—Етер 12:23–41.

## Рекомендації для навчання

### Етер 12:1–4

#### *Етер проповідує покаєння яредійцям*

Почніть урок, запросивши когось із студентів вийти до дошки і намалювати хвилі і човен, який закріплений якорем.

- Чому для човна важливо мати якір?
- Яких небезпек або перешкод може зазнати човен, якщо у нього немає якоря?
- Як хвилі діють на човен? (Відповіді можуть бути такими: хвилі змушують човен обертатися, пливати за течією або кидають його з боку в бік).

Напишіть на човні слова *ваше життя*.

- Якщо човен уособлює наше життя, з чим можна порівняти хвилі? (Відповідями можуть бути: суспільний тиск, негаразди, хибні вчення або злочестивість).
- Чим життя людини може бути схожим на човен без якоря? (Щоб допомогти студентам відповісти на це запитання, ви можете запропонувати їм прочитати Мормон 5:17–18).
- Що із того, що підготував Господь, може служити духовними якорями нашого життя? (Студенти можуть давати різні відповіді. Багато складових евангелії можуть бути схожими на якор).

Попросіть студентів звертати увагу на приклади духовних якорів під час вивчення Етер 12.

Поясніть, що Етер 12 починається з того, що Мороній представляє Етера, яредійського пророка, який проповідував у час, коли люди не приймали пророків і жили в злочестивості. Запропонуйте студентам подумки прочитати Етер 12:1–3 і визначити усе те, що вражає їх у вчинках Етера. Нехай вони розкажуть про усе, що знайшли.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Етер 12:4. Попросіть клас слідкувати і з'ясувати, що ті, хто вірять у Бога, можуть "надіятися", незважаючи на оточуючі труднощі і злочестивість. Коли студенти відповідатимуть, ви можете наголосити на тому, що "кращий світ", на який ми повинні надіятися, є "місцем праворуч Бога".

- Що означає мати місце праворуч Бога? (Повернутися в Його присутність і отримати вічне життя).
- У чому, на вашу думку, різниця між тим, щоб мати надію "з впевненістю", і простим бажанням чогось? (У Писаннях про надію говориться як про впевненість у тому, що ми можемо отримати благословення, які Бог пообіцяв нам, якщо будемо дотримуватися наших з Ним завітів).
- Як, згідно з Етер 12:4, ми здобуваємо надію отримати місце праворуч Бога? (Коли студенти відповідатимуть, поясніть, що віра, про яку говориться в Етер 12:4, стосується віри в Ісуса Христа). Як віра в Ісуса Христа дозволяє нам сподіватися "з впевненістю" на місце праворуч Бога?

Підпишіть якір, зображений на дошці, словами *віра і надія*.

- Що відбувається, згідно з Етер 12:4, коли людина має надію і віру в Ісуса Христа? (Студенти можуть давати різні відповіді, однак важливо, щоб вони висловили такий



принцип: **Якщо ми будемо мати надію і віру в Ісуса Христа, то станемо непохитними і багатими на добрі діяння**).

- Що, на вашу думку, означає “багатими на добрі діяння”? (Робити багато добрих справ).
- Які добрі діяння “усплавляють Бога”? (Відповідями можуть бути: молитва, вивчення Писань, служіння іншим і розвиток талантів).
- Подумайте про знайомих вам людей, які, здається, завжди багаті на добрі діяння і не соромляться усплавлювати Бога. Що конкретно вони роблять, аби бути гарним прикладом у дотриманні цього принципу?

Попросіть студентів пригадати часи, коли їм було важко залишатися непохитними і багатими на добрі діяння. Щоб допомогти студентам підготуватися до подібних ситуацій в їхньому житті, закличете їх у подальшому вивченні Етер 12 шукати способів того, як вони можуть збільшити свою віру і надію.

## Етер 12:5–22

*Мороній розповідає про чудеса і могутні діяння, які приходять завдяки вірі*

Напишіть на дошці таку фразу: *Я б хотів\ла здобути духовне свідчення, що ...*

Попросіть студентів запропонувати будь-які євангельські істини, принципи або вчення, щодо яких люди можуть прагнути духовного підтвердження. Коли студенти відповідатимуть, записуйте їхні відповіді на дошці. (Відповіді можуть бути такими: свідчення, що *Книга Мормона істинна; важливість жити чистим і цнотливим життям; Слово мудрості є законом Бога; я повинен/на підготуватися служити на місії*). Запропонуйте студентам поміркувати про євангельську істину, щодо якої вони хотіли б отримати духовне свідчення або міцніше свідчення.

Поясніть, що в деяких людей таке ставлення: “Я не повірю і не житиму за євангельським принципом, доки я не побачу доказів, що це істина”. Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 12:5–6 і звернути увагу на те, як сказане у цих віршах стосується описаного ставлення. Наголосіть на тому, що Етер 12:6 є віршем для опанування. Ви можете запропонувати студентам позначити цей уривок таким чином, щоб вони могли з легкістю його знайти.

- Що, згідно з Етер 12:6, має статися перед тим, як ми зможемо отримати доказ?
- Які думки приходять до вас, коли ви розмірковуєте над фразою “випробувано вашу віру”?

Після того як студенти дадуть відповіді, ви можете пояснити, що деякі люди хибно вважають, що фраза “випробування віри” завжди стосується важких випробувань. Фразою “випробування віри” може описуватися будь-яка ситуація, яка дає нам можливість показати або виявити нашу віру в Ісуса Христа. Щоб допомогти студентам краще зрозуміти цю фразу, попросіть когось із студентів прочитати вголос наведене далі висловлювання старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Перед тим, як буде прочитано це висловлювання, попросіть клас звернути увагу на пояснення фрази “випробування віри”, дане старійшиною Скоттом.



“Ви можете навчитися користуватися вірою більш ефективно, застосовуючи цей принцип, якого навчав Мороній: “... ви не матимете доказів перед тим, як буде *випробувано вашу віру*” [Етер 12:6; курсив додано]. Таким чином, кожного разу, коли ви *випробовуєте вашу віру*, а саме, дієте згідно з підказками, ви отримуєте підтверджуюче свідчення Духа. Ті почуття зміцнять вашу віру. Якщо ви будете продовжувати так робити, ваша віра ставатиме сильнішою” (“Підтримка сили віри у часи непевності і випробування”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2003, с. 75).

- Як процес, описаний старійшиною Скоттом, відрізняється від ставлення людей, які бажають доказу до того, як повірять або почнуть діяти?

Напишіть на дошці такі посилання на Писання: *Етер 12:7–12; Етер 12:13–18; Етер 12:19–22, 30–31*. Розділіть клас на три групи і призначте кожній групі один з цих уривків з Писань. Попросіть студентів знайти, які благословення приходять внаслідок віри людей, про яких написано в кожному з цих уривків. Попросіть їх звернути увагу на фразу “після того, як вони мали віру” або “тільки після їхньої віри” у віршах 7, 12, 17,



**Етер 12:6** є віршем для опанування. Щоб допомогти студентам опанувати цей вірш, зверніться до поданої в кінці уроку ідеї для навчання.

18 і 31. (Ви можете запропонувати студентам позначати ці фрази кожного разу, коли вони зустрічаються).

Після того як студенти розкажуть про те, що вони дізналися, попросіть їх підсумувати, що дає Господь після того, як ми виявляємо віру в Ісуса Христа. Студенти можуть давати різні відповіді, але важливо, щоб вони висловили таку істину: **Якщо ми бажаємо духовного доказу, тоді ми повинні спершу виявити віру в Ісуса Христа.** Поясніть, що, здебільшого, як і духовні докази, чудеса не приходять, доки ми не виявимо нашу віру.

Назвіть класу наведені далі ситуації. Попросіть студентів пояснити, як особа може виявити віру в Господа в кожній з цих ситуацій.

1. Молода жінка бажає отримати свідчення про істинність Книги Мормона.
2. Молодий чоловік має велике бажання допомогти дорогим йому людям прийняти євангелію.

Попросіть студентів пригадати, коли вони або їхні знайомі люди отримали духовні докази або чудеса після того, як виявили віру в Господа. Запропонуйте кільком студентам поділитися своїми спогадами. (Важливо, щоб студенти розуміли, що вони не зобов'язані ділитися чимось, що є надто особистим або приватним). Ви також можете поділитися досвідом.

Попросіть студентів пригадати євангельську істину, щодо якої вони б хотіли отримати духовний доказ. Запропонуйте їм написати в зошити або щоденники для вивчення Писань те, що вони можуть робити, аби виявляли більшу віру в Господа.

### Вірш для опанування—Етер 12:6

Щоб допомогти студентам вивчити напам'ять Етер 12:6, запропонуйте кожному студенту написати цей вірш на аркуші паперу, випускаючи ключові слова або фрази і залишаючи замість них вільні місця. Коли студенти завершать, виділіть їм хвилину, щоб спробувати вивчити цей вірш напам'ять, подумки заповнюючи на аркуші вільні місця.

Попросіть студентів обмінятися аркушами з людиною, яка сидить поруч. Кожен студент повинен прочитати вголос новий для них аркуш, намагаючись по пам'яті заповнити вільні місця. Якщо дозволяє час, нехай студенти повторять вправу, знову обмінявшись аркушами.

Запропонуйте студентам узяти свої аркуші додому і з їх допомогою процитувати когось із батьків Етер 12:6. Попросіть їх запитати своїх батьків про ситуації, коли вони виявляли віру в Ісуса Христа й отримали свідчення або чудо, якого прагнули.

Завершіть своїм свідченням про істинність принципів, розглянутих на цьому уроці.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Етер 12:4–6. Що є надія?

В Етер 12 вчення Моронія стосовно принципів надії і віри відкривають, що вони між собою міцно пов'язані. [Мороній] визначив віру як “сподіване, але не бачене” (Етер 12:6) і навчав, що наша надія на спасіння “приходить через віру” в Ісуса Христа (Етер 12:4). У брошурі *Стійкі у вірі* про надію сказано так:

“Коли ми маємо надію, ми віримо обіцанням Бога. Ми маємо тиху впевненість, що якщо ми чинимо “діяння праведності”, ми “отримаємо свою винагороду, саме мир у цьому світі і вічне життя у тому світі, що прийде” (УЗ 59:23). ... Першопричина надії простягається у вічність, але вона може також підтримати вас у повсякденних випробуваннях життя” (*Стійкі у вірі: довідник з євангелії* [2005], сс. 76–77).

Президент Дітер Ф. Ухтдорф дав таке визначення надії:

“Надія є одним з дарів Духа. [Див. Мороній 8:26]. Це надія на те, що через Спокуту Ісуса Христа і силу Його воскресіння ми воскреснемо до життя вічного, і це через нашу віру в Спасителя. [Див. Мороній 7:41]. Цей вид надії є як принципом з обіцанням, так і заповіддю [див. Колосянам 1:21–23], разом з якою з'являється відповідальність, притаманна всім заповідям—ми повинні зробити надію дієвою частиною свого життя і подолати спокусу втратити надію. Надія на милосердний план щастя нашого Небесного Батька несе мир [див. Римлянам 15:13], милість [див. Псалми 33:22], вітху [див. Римлянам 12:12] і радість. [Див. Приповісті 10:28]. Надія на спасіння подібна до захисного шолому [див. 1 Солунянам 5:8]; і є фундаментом для нашої віри [див. Євреям 11:1; Мороній 7:40] і якорем для наших душ. [Див. Євреям 6:19; Етер 12:4].” (“Безкінечна сила надії”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, сс. 21–22).

# Етер 12:23–41

## Вступ

У смиренній молитві Мороній висловив занепокоєння. Він хвилювався через слабкість, яку побачив у своєму письмі і в записах інших пророків Книги

Мормона. Господь відповів обіцанням зміцнити тих, хто упокорює себе і має віру в Нього.

## Рекомендації для навчання

### Етер 12:23–41

*Мороній навчає, що віра, надія і милосердя є необхідними для спасіння*

Напишіть з одного боку дошки слово *сильний*, а з іншого боку—слово *слабкий*. Виділіть студентам час на обдумування того, що, як вони вважають, є їхніми сильними сторонами. Потім попросіть їх подумати про кілька їхніх слабкостей або недоліків. Попросіть їх підняти руку, якщо вони б хотіли, аби їхні слабкості були змінені на силу. Поясніть, що Мороній навчав про те, чому ми маємо слабкості і як ми можемо їх подолати.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Етер 12:23–25. Попросіть клас слідкувати і дізнатися, яку слабкість, як відчував Мороній, мав він та інші літописці Книги Мормона. Перед тим, як студенти будуть читати, ви можете пояснити, що слово *іновіріці* у цих віршах стосується людей, які будуть жити серед народів іновіріців в останні дні.

- Що, як непокоївся Мороній, могло статися через слабкість тих, хто писав Книгу Мормона?

Запропонуйте студентам прочитати відповідь Господа з приводу занепокоєння Моронія в Етер 12:26–27. Попросіть їх знайти причину того, чому Бог дає нам слабкості. Наголошіть на тому, що Етер 12:27 є віршем для опанування. Ви можете запропонувати студентам по-особливному виділити цей уривок, щоб вони з легкістю могли його знайти.

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти термін *слабкість*, як він використаний у цих віршах, попросіть одного із студентів прочитати таке висловлювання старійшини Ніла А. Максвелла, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Перед читанням цього висловлювання попросіть клас звернути увагу на два види слабкостей, визначених старійшиною Максвеллом.




“Коли ми читаємо в Писаннях про людські “слабкості”, до цього поняття входять ... слабкості, притаманні звичайному людському стану, в якому плоть має безперервний [або постійний] вплив на дух (див. Етер 12:28–29). Однак слабкість також включає в себе й наші характерні, індивідуальні слабкості, які, як від нас очікується, ми подолаємо (див. УЗ 66:3; Кн. Якова 4:7). Життя влаштоване так, що ці слабкості виявляються назовні” (Lord, *Increase Our Faith* [1994], 84).

- Про які, згідно з старійшиною Максвеллом, два види людських слабкостей ми читаємо в Писаннях? (Можливо, вам потрібно пояснити, що фраза “звичайний людський стан” стосується слабкості, яка є наслідком Падіння Адама і Єви, або, іншими словами, слабкістю, яка пов’язана з “тілесною людиною”, як сказано в Мосія 3:19).

Нагадайте студентам, що часто певний принцип визначається в Писаннях за допомогою слів *якщо* і *то*. Слово *якщо* вказує на те, що ми повинні робити, а *то*—дає пояснення того, що станеться внаслідок наших вчинків. Запропонуйте студентам подумки продивитися Етер 12:27 і звернути увагу на принципи “якщо—то”, про які говориться у цьому вірші. Студенти повинні визначити такі принципи (напишіть їх на дошці):

***Якщо ми прийдемо до Ісуса Христа, то Він покаже нам нашу слабкість.***

***Якщо ми упокоримося і виявлятимемо віру в Господа, то Він вчинить так, щоб слабе стало сильним для нас.***

 **Етер 12:27** є віршем для опанування. Щоб допомогти студентам опанувати цей уривок, зверніться до поданої в кінці уроку ідеї для навчання.

- Чому, на вашу думку, для нас важливо усвідомлювати наші слабкості?
- Зверніть увагу на фразу з першого принципу “прийдемо до Ісуса Христа”. Що конкретно ми можемо робити, аби “прийти до Ісуса Христа”? (Відповіді можуть бути такими: ми можемо молитися, поститися, каятися, вивчати Писання, брати участь у храмовому поклонінні, служити іншим і прагнути розвивати Христові риси. Ви можете наголосити на тому, що, в більшості випадків, подолання слабкості означає, що, окрім пошуку допомоги Господа, ми повинні робити свою частину).
- Що в другому принципі говориться про те, що станеться, якщо ми виберемо *не* упокорюватися і не виявляти віру в Ісуса Христа? (Наші слабкості залишаться, тому що ми відмовилися від Господньої благодаті і допомоги у їх подоланні).
- Що, на вашу думку, означає фраза “достатньо Моєї благодаті для всіх ... , які упокорюються переді Мною”? (Щоб допомогти студентам відповісти на це запитання, ви можете пояснити, що благодать—це “божественне знаряддя допомоги і сили, дане завдяки щедрій милості і любові Ісуса Христа” і можливе завдяки Спокуті [Bible Dictionary, “Grace”]. Ця уможлиблююча сила, або допомога, ніколи не вичерпається—скільки б людей не припадали до неї).

Попросіть студентів поділитися власним досвідом, коли Господь допоміг їм (або комусь із знайомих їм людей) подолати слабкість. (Нагадайте студентам, що вони не повинні ділитися досвідом, який є надто особистим або приватним). Ви також можете поділитися власним досвідом.

Щоб допомогти студентам застосувати принципи, про які говориться в Етер 12:27, напишіть на дошці такі фрази:

1. *Усвідомити мою слабкість* 2. *Упокоритися* 3. *Виявляти віру в Ісуса Христа*

Запропонуйте студентам написати ці фрази в зошити або щоденники для вивчення Писань. Під відповідними фразами попросіть їх написати (1) слабкість, яку, вони відчують, що мають; (2) спосіб, яким вони можуть упокоритися, і (3) спосіб, яким вони можуть виявляти віру в Ісуса Христа, щоб вони могли отримати Його допомогу, або благодать, щоб подолати названу ними слабкість. Запевніть студентів: якщо вони виконають те, що записали, Господь “вчинить так, щоб слабке стало сильним для них” (див. Етер 12:27).

Запропонуйте студентам подумки прочитати Етер 12:26, 28 і дізнатися, як Господь продовжував відповідати на занепокоєння Моронія з приводу його слабкості.

Зверніть увагу на вислів “Дурні насміхаються, але вони будуть плакати” (Етер 12:26).

- На основі того, що ви сьогодні вивчали, чому, на вашу думку, безглуздо насміхатися над слабкостями інших?

Зверніть увагу на те, що в Етер 12:26 згадується про лагідність. (Ви можете пояснити, що бути лагідним означає бути смиреними, легко навчатися і бути терплячими у часи страждань).

- Чому, на вашу думку, нам потрібно бути лагідними для того, щоб не помічати слабкостей інших людей?

Перед тим, як ви продовжите, наголосіть: **якщо ми лагідні, то можемо отримати благодать Господа, що допоможе нам не помічати слабкостей інших.**

Підсумуйте Етер 12:29–32: поясніть, що Мороній навчав, як важливо виявляти віру, а також мати надію і милосердя. Ви можете пояснити, що “милосердя є чиста любов Христа” (Мороній 7:47).

Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 12:33–35 і дізнатися причини того, чому важливо виявляти милосердя, коли стикаєшся зі слабкостями інших людей.

- З яким наслідком ми зіткнемося, якщо, згідно з Етер 12:34, не будемо мати милосердя?

На завершення запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 12:38–41. Попросіть їх написати у зошитах або щоденниках для вивчення Писань про те, що вони роблять, аби відповідати на запрошення, записане в Етер 12:41—“Шукати Цього Христа, про Якого пророки й апостоли писали”.

Свідчіть: якщо ми упокорюємося і виявляємо віру в Ісуса Христа, Він “вчинить так, щоб слабке стало сильним для [нас]” (Етер 12:27). Закличте студентів виконати

### Заохочуйте студентів ділитися духовним досвідом

Ви можете бути певними, що у ваших студентів буде духовний досвід, яким вони могли б ділитися. Президент Дж. Рубен Кларк мол., з Першого Президентства, зауважив: “Навряд чи є молодь, яка проходить через двері вашої семінарії і не є свідомим отримувачем духовних благословень, ... яка б не бачила сили молитви, ... не була б свідком сили віри на зцілення хворих або ... не бачила б духовних проявів, про які світ сьогодні загалом нічого не знає” (*The Charted Course of the Church in Education*, rev. ed. [1994], 6; див. також si.lds.org).

написані ними плани. Ви також можете закликати їх шукати Господньої допомоги у вияві милосердя, коли вони стикаються зі слабкостями інших людей.

### Вірш для опанування—Етер 12:27

Щоб допомогти студентам вивчити напам'ять Етер 12:27, напишіть на дошці такі слова і попросіть студентів переписати їх на аркуш паперу:

*Якщо ... прийдуть ... покажу ... слабкість ... даю ... слабкість ... покірними ... благодаті ... всіх людей ... упокорюються ... якщо ... упокорюються ... віру ... слабке ... сильним ....*

Попросіть студентів прочитати подумки Етер 12:27 і звернути увагу на ці слова. Потім запропонуйте їм наскільки можливо для них повторити цей вірш, дивлячись тільки на слова, написані на аркуші. Попросіть студентів покласти ці аркуші паперу кудись туди, де вони могли б знайти їх пізніше сьогодні або завтра (наприклад, в кишеню або у свої примірники Писань). Запропонуйте їм повторювати Етер 12:27 щоразу, коли їм потрапляє цей аркуш паперу, доки уривок не буде вивчений.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Етер 12:27. "Я покажу їм їхню слабкість"

Старійшина Брюс С. Хайфен, сімдесятник, зазначив, що наша боротьба, спрямована на подолання слабкостей, є основою нашої мети на цій землі:

"За планом Батька ми відкриті для спокус і бід у цьому занепалому світі. ...

Отже, якщо у вас у житті негаразди, не думайте, що з вами щось не так. Подолання проблем лежить в самій серцевині мети життя. Якщо ми наблизимося до Бога, Він покаже нам наші слабкості і через них зробить нас мудрішими, сильнішими. Чим більше ви бачите у себе слабкостей, тим ближче ви до Нього, а не далі" ("Спокута: все заради всього", *Ensign* або *Лягона*, трав. 2004, с. 97).

У наступній історії розповідається про юнака, який побачив здійснення Господнього обіцяння з Етер 12:27:

Усіх молодих чоловіків у Церкві заохочують виконувати цілі програми "Обов'язок перед Богом" і, в деяких місцевостях, ще й скаутську програму. Батьки Джонатана Переса були зайняті, намагаючись прогледувати їхню велику сім'ю, і його друзі сміялися з нього і його зусиль завоювати нагороду "Орел" скаутської програми. Незважаючи на ці труднощі, Джонатан поставив мету і взявся за роботу. З часом і з допомогою та підтримкою провідників Товариства молодих чоловіків він здобув свою нагороду. Він написав: "Цей досвід навчив мене, що незважаючи на перешкоди або випробування, які можуть стати на моєму шляху, Господь допоможе мені подолати мої недосконалості і слабкість (Етер 12:27). Наше походження немає значення, не важливо, багаті ми чи бідні. Ми можемо досягати наших цілей, тому що на нашому боці Господь" (Jonathan Perez, "An Honor Earned", *New Era*, Nov. 2007, 45).

## Додаткова ідея для навчання

### Етер 12:26. Не помічати слабкостей інших

Наголосіть на тому, що однією із слабкостей багатьох людей є неспроможність бути смиренними і виявляти віру, коли вони стикаються зі слабкостями інших. Прочитайте вголос дві або три з наведених далі ситуацій. Робіть паузу після кожної з них і просіть студентів пояснити, як наявність віри в Ісуса Христа, наявність надії на отримання вічних благословень або здатність діяти

з милосердям можуть допомогти людині поводитися у наведених ситуаціях належним чином.

1. У знайомого або друга є риси, які вас дратують.
2. Член вашого приходу виступає з промовою або уроком, який видається вам нудним.
3. Хтось вас критикує.
4. Член сім'ї має ваду, що іноді значно ускладнює ваше життя.



# Програма домашнього навчання

## Етер 4–12 (Блок 30)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений далі підсумок, що стосується учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Етер 4–12 (блок 30), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Етер 4–5)

Мороній запечатує літописи брата Яреда і навчає про умови, яким ми повинні відповідати до того, як отримаємо цей літопис. З цих учень студенти дізналися: якщо ми будемо виявляти велику віру у Слово Господа, Він благословить нас подальшим одкровенням.

#### День 2 (Етер 6)

Завдяки прикладу яредійців у тому, як вони виявляли віру в Господа, перетинаючи “великі води” (Етер 6:3) на своїх барках, студенти дізналися: якщо ми будемо довіряти Господу і виконувати Його волю, Він буде скеровувати наш життєвий шлях. Вітри гнали барки до обіцяної землі, і студенти дізналися: якщо ми довіряємо Господу, негаразди і труднощі можуть допомогти нам зростати й отримати обіцяні благословення.

#### День 3 (Етер 7–11)

Коли яредійці проігнорували застереження брата Яреда і вирішили мати царя, студенти дізналися, що неприйняття слів пророків веде до неволі. Шул був царем, який правив у праведності. Коли його народ почав каятися і прислухатися до пророків, вони почали процвітати. Студенти дізналися: якщо ми каємося в наших беззаконнях, то починаємо процвітати. Яредійці, зрештою, впали у злочестивість і продемонстрували істинність того, що підтримка таємних змов призводить до знищення суспільств.

#### День 4 (Етер 12)

Завдяки пророку Етеру студенти дізналися, що коли ми виявляємо надію і віру в Ісуса Христа, ми отримуємо силу бути непохитними і багатими на добрі діяння. Мороній написав: якщо ми бажаємо доказу, тоді ми спершу повинні виявляти віру в Ісуса Христа. З того, як Господь відповів на занепокоєння Моронія з приводу його слабкості в письмі і слабкості інших авторів Книги Мормона, студенти дізналися: якщо ми упокорюємося і виявляємо віру в Господа, тоді Він зробить слабе сильним для нас.

### Вступ

Цей урок зосереджено на Етер 12:23–41. Мороній навчав, чому люди мають слабкості і що їм слід робити, аби їх подолати.

### Рекомендації для навчання

#### Етер 4–11; 12:6

*Яредійці процвітають і мають благословення, коли вони праведні*

Оберіть трьох студентів, щоб вони за допомогою короткого змісту розділів продивилися і підсумували такі розділи: Етер 4–5; Етер 6 та Етер 7–11. Попросіть іншого студента продивитися Етер 12:6. Попросіть їх поділитися з класом одним або двома принципами, про які вони дізналися.

#### Етер 12:23–41

*Мороній висловлює занепокоєння тим, як іновірці сприймуть Книгу Мормона*

З одного боку дошки напишіть слово *сильний*, а з іншого— *слабкий*. Виділіть студентам час поміркувати, що, на їхню думку, є їхніми сильними сторонами, а що—їхніми слабкостями і недоліками. Поясніть, що в Етер 12 Мороній навчав, як наші слабкості можуть стати нашою силою.

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Етер 12:23–25 і попросіть клас визначити, яку слабкість, на думку Моронія, мав він та інші автори Книги Мормона. Потім поставте студентам такі запитання:

- Про яку слабкість Мороній згадує у цих віршах?
- Що, як хвилювався Мороній, могло статися через слабкість тих, хто писали Книгу Мормона?

Після того як студенти дадуть відповіді, попросіть їх прочитати подумки відповідь Господа на занепокоєння Моронія в Етер 12:26–27 і звернути увагу на те, чому Бог дає нам слабкості. Виділіть студентам достатньо часу на прочитання цих віршів, а потім нагадайте їм, що Етер 12:27 є віршем для опанування.

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти в цих віршах слово *слабкість*, попросіть когось із студентів прочитати таке висловлювання старійшини Ніла А. Максвелла, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Коли ми читаємо в Писаннях про людські “слабкості”, до цього поняття входять ... слабкості, притаманні звичайному людському стану, в якому плоть має безперервний [або постійний] вплив на дух. ... Слабкість також включає в себе й наші характерні, індивідуальні слабкості, які, як від нас очікується, ми подолаємо” (*Lord, Increase Our Faith* [1994], 84).

Можливо, вам потрібно пояснити, що звичайний людський стан, про який говорив старійшина Максвелл, стосується слабкості, яка приходить до чоловіків і жінок через Падіння

Адама. Внаслідок Падіння ми всі стали схильними до спокус і людської недосконалості, крім того, що в нас є наші особисті недоліки.

Попросіть студентів визначити принцип, викладений в Етер 12:27. **(Якщо ми упокорюємося і виявляємо віру в Господа, тоді Він вчинить так, щоб слабке стало сильним для нас).**

Щоб допомогти у застосуванні цього принципу, викладеного в Етер 12:27, напишіть на дошці таке:

1. Усвідомити мою слабкість 2. Упокоритися 3. Виявляти віру в Христа

Запропонуйте студентам написати ці фрази на аркуші паперу вгорі. Попросіть їх поміркувати і написати, зараз або пізніше, під цими заголовками: (1) слабкість, яку, вони відчувають, що мають; (2) як вони можуть упокоритися у зв'язку з цією слабкістю, і (3) як вони можуть виявляти віру в Христа, щоб вони могли отримати Його допомогу, або благодать, щоб подолати названу ними слабкість.

Коли студенти завершать, запропонуйте їм покласти цей аркуш у свій особистий щоденник або в якесь інше місце, де вони будуть часто його бачити і нагадувати собі про зусилля, яке бажають зробити. Свідчіть студентам, що коли вони смиренно намагаються подолати свої слабкості, Господь допоможе "вчинити так, щоб слабке стало сильним для них" (див. Етер 12:27).

Запропонуйте студентам прочитати Етер 12:26, 28 і дізнатися, як Господь продовжував відповідати на занепокоєння Моронія з приводу його слабкості в письмі. Ви можете поставити такі запитання:

- В Етер 12:26 Мороній згадує про лагідність як про стан, що означає бути м'якими, смиренними і підкорятися божественній волі. Чому, на вашу думку, потрібна лагідність, щоб не помічати недоліків інших?
- Як Господня благодать (Його допомога або божественна всемогутня сила) допомагають нам не користатися зі слабкостей інших?

Наголосіть: **якщо ми розвиваємо віру, надію і милосердя, благодать Господа допоможе нам, коли ми зіткнемося зі слабкостями інших людей.** Підсумуйте Етер 12:29–32: поясніть, що Мороній ще раз наголошує на важливості виявляти віру, а також на свідченні і чудесах, які вона приносить. Попросіть студентів прочитати Етер 12:33–35 і дізнатися, що Мороній написав про важливість вияву милосердя.

Запитайте: Чому важливо мати милосердя, коли ми стикаємося зі слабкостями інших?

Запропонуйте студентам розповісти тим, хто сидить поруч, що вони роблять для того, аби більш повно відчувати благодать Ісуса Христа в їхньому житті. Якщо дозволяє час, ви можете запропонувати кільком студентам поділитися з класом тим, як прагнення бути ближче до Ісуса Христа вплинуло на їхнє життя.

## Наступний блок (Етер 13–Мороній 7)

Під час того, як студенти будуть готуватися до вивчення наступного блоку, попросіть їх поміркувати над такою ситуацією: Що б сталося, якби всі ваші друзі і члени сім'ї були вбиті, а ви були єдиною людиною, яка залишилася в живих і яка була вірною евангелії Ісуса Христа? І Етер, і Мороній пережили таку самотність. Як ви можете витримати будь-яке випробування й отримати вічне життя? В Мороній 7 пояснюється, як необхідні віра, надія і милосердя для отримання цих дарів.

# Етер 13–15

## Вступ

Літопис пророка Етера про цивілізацію яредійців служить доказом того, що ті, хто не приймають Господа і Його пророків, не будуть процвітати. Етер застеріг Коріантумра, яредійського царя, що його народ буде знищений, якщо він і його домочадці не покаються. Коли Коріантумр і його народ відмовилися від покаяння, на багато років розгорнулася війна

і поширилася злочестивість, доки вся яредійська нація не була знищена. Лише Етер і Коріантумр вижили, щоб засвідчити здійснення пророцтва Етера. Ці розділи також є виповненням Божого наказу, що “який би народ не володів [землею обіцяною], він має служити Богові, інакше [його] буде зметено геть” (Етер 2:9).

## Рекомендації для навчання

### Етер 13:1–12

#### Мороній записує пророцтва Етера щодо Нового Єрусалима і Єрусалима давнини

Поясніть, що деякі міста відомі назвами, які описують їхні найважливіші ознаки. Прочитайте наведені далі описові назви міст і попросіть студентів вгадати, яке місто відповідає кожному імені: Місто Світла (Париж, Франція); Вічне Місто (Рим, Італія); Вітряне Місто (Чикаго, шт. Іллінойс, Сполучені Штати); Перлина Сходу (Маніла, Філіппіни) та Місто Палаців (Мехіко, Мексика). Запитайте студентів, що ці описові назви можуть сказати про ці міста.

Вкажіть, що Мороній записав пророцтва Етера про три міста: Новий Єрусалим (див. Етер 13:6–8, 10); місто Еноха, яке “зійде з небес” (Етер 13:3; див. також Мойсей 7:62–64); та Єрусалим на Святій Землі (див. Етер 13:11). Скажіть класу, що Етер навчав яредійців, що земля, на якій вони жили, була місцем майбутнього міста великої важливості (див. Етер 13:2–3). Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 13:4–8 і звернути увагу на назви міст, про які згадується в цих віршах.

- Які назви цих міст? (Єрусалим і Новий Єрусалим). Яку описову назву використав Етер для Єрусалима на Святій Землі і Нового Єрусалима, який одного дня буде побудований на Американському континенті? (“Священне місто”).
- Як, на вашу думку, буде житися в місті, яке відоме як “священне місто”?

Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 13:10–11 і дізнатися, якими мають бути люди, щоб жити в цих святих містах.

- Якими мають бути люди, щоб жити в цих містах? (Їхній одяг має бути “вибілений через кров Агнца”).
- Що означає для людей, що їхній одяг “вибілений через кров Агнца”? (Це означає, що люди стали очищеними від гріха завдяки Спокуті Ісуса Христа, Агнца Божого; див. 1 Нефій 12:11; Алма 5:21).

Поясніть, що інша назва Нового Єрусалима—це *Сіон* (див. Мойсей 7:62; Уложення віри 1:10). Тоді як Новий Єрусалим і місто Єрусалим будуть встановлені в майбутньому, всі члени Церкви можуть прагнути зараз встановлювати Сіон там, де вони живуть (див. УЗ 6:6; 14:6). Простими словами, Сіон—це “чисті серцем” (УЗ 97:21). Поділіться таким висловлюванням старійшини Д. Тодда Крістофферсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Сіон є Сіоном завдяки характеру, якостям та вірності його жителів [див. Мойсей 7:18]. Пам’ятайте, “Господь назвав Свій народ Сіон, тому що вони були одного серця і одного розуму, і перебували в праведності; і не було бідних серед них” (Мойсей 7:18). Якщо ми хочемо встановлювати справу Сіону в наших домівках, філіях, приходах і колах, нам треба піднятися до цієї норми. Потрібно: (1) стати об’єднаними—людьми

### Створюйте атмосферу любові і поваги

Студенти, які відчувають, що ви і інші студенти їх любите, їм довіряєте і їх цінуєте, бажатимуть приходити на уроки. Вони будуть більш відкритими до впливу Святого Духа і матимуть більше бажання брати участь в уроці.

одного серця і одного розуму, (2) стати, кожному окремо і всім разом, святим народом і (3) піклуватися про нужденних" ("Прийдіть у Сіон", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, с. 38).

Виділіть студентам час поміркувати про те, що вони можуть робити, аби допомогти встановити вищий стандарт у їхніх домівках і їхніх філіях або приходах. Ви можете дати їм час написати свої думки в зошити або щоденники для вивчення Писань.

### Етер 13:13–15:34

***Яредійці не приймають пророчих застережень Етера і посилюються у злочестивості, ведуть війни, доки не зазнають знищення***

Підсумуйте Етер 13:13–14: поясніть, що яредійці не прийняли Етера і вигнали його з-поміж себе. Протягом дня Етер переховувався в "ущелині скелі", де він завершив свій літопис про яредійців. А вночі він виходив, щоб оглядати те, що сталося з його людьми, яредійцями. Він написав про те, що бачив.

Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 13:15–19 і звернути увагу на описання яредійського суспільства. Після того як вони прочитають, запропонуйте їм описати яредійське суспільство своїми словами. Потім запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос Етер 13:20–22. Попросіть клас слідкувати і дізнатися, яке послання Господь заповідав Етеру передати Коріантумру.

- Яким було послання Етера Коріантумру? (Якщо Коріантумр і його домочадці покаються, Господь збереже народ і дозволить Коріантумру залишити його царство. Якщо вони не покаються, всі у царстві Коріантумра будуть знищені, окрім нього самого).
- Як відреагували Коріантумр і його люди?

Підсумуйте Етер 13:23–14:20: поясніть, що війни продовжувалися по землі. Три чоловіки в такій послідовності—Шаред, Гілеад і Лів—намагалися забрати царство від Коріантумра. Зрештою, таємні змови здобули більше влади, і весь народ був втягнений у війну. "Усі люди на лиці землі проливали кров, і не було нікого, хто б зупинив їх" (Етер 13:31). Останнім ворогом Коріантумра був чоловік на ім'я Шиз.

Попросіть студентів прочитати подумки Етер 14:21–25, 30–31 та 15:1–2 і звернути увагу на масштаби знищення, спричиненого цими війнами. Потім запропонуйте комусь із студентів прочитати вголос Етер 15:3–5. Попросіть клас слідкувати і дізнатися, що Коріантумр намагався зробити, аби врятувати залишок людей від знищення.

- Що зробив Коріантумр? (Він запропонував віддати царство Шизу).
- Як Шиз відреагував на пропозицію Коріантумра? (Він сказав, що пощадить людей, якщо йому буде дозволено вбити Коріантумра. Див. також Етер 14:24).

Підсумуйте Етер 15:6–11: поясніть, що люди Коріантумра і люди Шиза продовжували битися один з одним. Ви також можете пояснити, що ця битва, в якій яредійська нація була знищена, відбувалася поблизу пагорба Рама. Через сотні років цивілізація нефійців була знищена в битві поблизу того самого пагорба, який в той час називався Кумора. (Див. Етер 15:11; Мормон 6:6).

Запропонуйте студентам прочитати подумки Етер 15:12–17. Перед тим, як вони читатимуть, попросіть їх звернути увагу на подробиці ситуації яредійців і визначити один аспект цієї розповіді, який є особливо сумним. Дайте їм достатньо часу на читання, а потім попросіть кількох студентів розповісти, що вони з'ясували.

Нагадайте студентам, що Етер провів багато років, закликаючи людей до покаяння (див. Етер 12:2–3; 13:20). Напишіть на дошці таке незавершене речення: *Якщо ми не приймаємо застережень Господа і не каємося, ...*

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Етер 15:18–19. Попросіть клас слідкувати і визначитися, як можна завершити це речення на дошці. Після того як студенти поділяться своїми ідеями, завершіть це речення, написавши такий принцип: ***Якщо ми не приймаємо застережень Господа і не каємося, Його Дух віддаляється і Сатана здобуде владу над нашими серцями.***

- Як відмова яредійців від своєчасного покаяння вплинула пізніше на їхню здатність змінитися?

Підсумуйте Етер 15:20–32: поясніть, що війська Коріантумра і Шиза билися, доки не залишилися в живих тільки Коріантумр і Шиз. Потім Коріантумр вбив Шиза. Як і пророкував Етер, усі люди в царстві були вбиті, окрім Коріантумра, який потім жив, щоб побачити, як інший народ—народ Зарагемля—успадкував цю землю (див. Етер 13:21; Омній 1:20–22). Попросіть когось із студентів прочитати Етер 15:33, щоб показати, що слова Господа, сказані через Етера, були здійснені.

Наголосіть на тому, що історія яредійців є винятковим прикладом того, що відбувається з людьми, коли вони відкидають неодноразові запрошення Бога до покаяння. Незважаючи на те, що це винятковий приклад, ми можемо визначити корисні для нас принципи у цій розповіді. Поясніть, що як і яредійці, багато людей сьогодні відхиляють запрошення Бога до покаяння, втрачаючи таким чином Дух Господа. Ці люди часто виправдовують свою відмову від покаяння. Прочитайте наведені нижче виправдання і запропонуйте студентам пояснити, що б вони сказали у відповідь тому, хто це сказав. Коли студенти поділяться своїми відповідями, закликайте їх звернутися до принципів, які вони пізнали з Етер 13–15.

1. “Я знаю, що фільми, які я дивлюся, не відповідають церковним нормам, але я не думаю, що вони мають якийсь поганий вплив на мене”.
2. “Це не погано—пити алкогольні напої з друзями. Нам просто весело”.
3. “Я списую тільки тому, що всі в моєму класі так роблять. Це було б неможливо отримати гарну оцінку, якби я не списував”.
4. “Це лише трохи порнографії. Це ж не те, що я кудись їду і поведжуся аморально. Крім того, я можу в будь-який момент зупинитися, якщо захочу”.
5. “Мені не потрібно каятися зараз. Я можу почекати, доки не настане час їхати на місію або одружуватися в храмі”.

Важливо, щоб студенти зрозуміли, що коли люди грішать і не каються, вони завжди стикаються з наслідками тих гріхів. Запевніть студентів: якщо вони згрішили, то можуть покаятися у своїх гріхах і відновити Дух Господа в їхньому житті. Прочитайте наведені далі слова старійшини Ніла Л. Андерсена, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Я свідчу, що Спаситель здатен і дуже хоче простити наші гріхи. Виняток існує для небагатих тих, які вибрали загибель після того, як пізнали повноту; а так---не існує гріха, який не можна було б не простити. Який це дивовижний для кожного з нас привілей—відвернутися від своїх гріхів і прийти до Христа. Божественне прощення—один з найсолодших плодів євангелії, який звільняє наше серце від провини і болю і замінює їх радістю і спокоєм совісті” (“Покайтеся, щоб Я міг зцілити вас”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2009, с. 41).

Запропонуйте студентам проаналізувати своє життя, чи є в ньому якісь гріхи, що заважають постійному напарництву Святого Духа. Закличте їх поклатися на силу Спокути і зробити зміни, які допоможуть їм утримувати напарництво Духа і протистояти силі Сатани.

Щоб допомогти студентам зрозуміти інший принцип, про який говориться в Етер 13–15, попросіть їх прочитати подумки такі уривки: Етер 13:27; 14:24; 15:6, 22, 28. До того, як вони почнуть читати, попросіть їх знайти слова і фрази, які підкреслюють наявні у яредійців почуття гніву і бажання помсти. Ви можете запропонувати студентам позначити ці слова і фрази.

- На основі вашого вивчення Етер 13–15, якими були наслідки гніву яредійців і їхнього бажання помститися?
- Які принципи стосовно гніву і помсти ми можемо пізнати з останніх епізодів історії яредійців? (Студенти можуть назвати кілька різних принципів. Важливо, аби в їхніх відповідях прозвучало, що **гнів і помста призводять до того, що люди роблять вибір, який завдає шкоди як їм самим, так і іншим**).
- Які наслідки може мати гнів для окремої людини або для сім'ї?

Свідчіть, що ми можемо подолати почуття гніву і бажання помститися, якщо звернемося до Ісуса Христа і отримаємо прощення і втіху завдяки Його Спокуті. Закличте студентів звертатися до Господа в молитві про допомогу, якої вони потребують, якщо відчувають гнів по відношенню до іншої людини.

### **Огляд книги Етера**

Виділіть час, щоб допомогти студентам оглянути книгу Етера. Попросіть їх поміркувати про те, що вони дізналися з цієї книги як на семінарії, так і під час особистого вивчення Писань. Якщо потрібно допомогти пригадати, запропонуйте їм швидко продивитися короткий зміст деяких розділів книги Етера. Виділіть їм достатньо часу, а потім запропонуйте кільком студентам поділитися з книги Етера тим, що було для них надихаючим або що допомогло їм мати більшу віру в Ісуса Христа.



# книги Моронія

## Навіщо вивчати цю книгу?

Вивчаючи книгу Моронія, студенти зможуть зміцнитися, завдяки переконливим прикладам та вченням Моронія та його батька, Мормона. Вони дізнаються про основні обряди і норми Церкви Ісуса Христа; про те, як важливо робити праведні справи зі справжнім наміром; про спосіб судження, що є добром, а що злом; про взаємозв'язок між вірою, надією і милосердям; та про спасіння маленьких дітей. Студенти також прочитають заклик Моронія молитися, аби дізнатися для себе, що Книга Мормона є істинною (див. Мороній 10:3–5, та “прий[ти] до Христа, і вдосконалюва[ти]ся в Ньому” (Мороній 10:32).

## Хто написав цю книгу?

Цю книгу написав Мороній; вона містить в собі його власні слова, слова Ісуса Христа, з якими Той звернувся до Своїх нефійських учнів (див. Мороній 2), і слова його батька, Мормона, (див. Мороній 7–9). До знищення нефійців Мороній служив серед них як військовий командувач і як церковний провідник (див. Мормон 6:12; Мороній 8:1). Як і інші видатні автори та укладачі Книги Мормона, Мороній був свідком Спасителя. Він свідчив: “Я бачив Ісуса, і ... Він говорив зі мною лице до лица” (Етер 12:39). Мороній був вірний своєму свідченню і не зрікся Христа тоді, коли ламанійці вбивали кожного нефійця, який не зрікався Його (див. Мороній 1:1–3). У 1823 р., приблизно через 1400 років після завершення літопису Книги Мормона, Мороній явився пророку Джозефу Сміту як воскресла істота і повідомив Джозефу, що цей літопис знаходиться у пагорбі поблизу дому Джозефа (див. Джозеф Сміт—Історія 1:29–35). У той час і періодично протягом наступних чотирьох років Мороній давав настанови Джозефу Сміту “стосовно того, що саме збирається робити Господь, і як і в який спосіб Його царство буде кероване в останні дні” (Джозеф Сміт—Історія 1:54).

## Для кого і навіщо ця книга була написана?

Мороній стверджував: “Я напишу ще дещо, щоб, можливо, це стало у пригоді моїм браттям, Ламанійцям, колись, у майбутній день” (Мороній 1:4; див. також Мороній 10:1). Він також заявив, що звертається “до всіх кінців землі”, попереджаючи, що біля місця суду Бога всі будуть держати відповідь за слова, написані ним (див. Мороній 10:24, 27). Щоб підготуватися до цієї події, Мороній закликав усіх прийти до Христа (див. Мороній 10:30, 32).

## Коли і де була написана ця книга?

Вірогідно, Мороній писав і укладав цю книгу у період між 401 р. від Р.Х. і 421 р. від Р.Х. (див. Мормон 8:4–6; Мороній 10:1). Він не повідомив, де саме писав її, лише сказав, що блукав всюди, де міг, аби зберегти своє життя (див. Мороній 1:1–3).

## У чому особливості цієї книги?

У цій книзі детально викладені настанови, які Ісус Христос дав Своїм дванадцятьом нефійським учням, надаючи їм владу давати дар Святого Духа (див. Мороній 2; див. також 3 Нефій 18:36–37). З усіх книг у Книзі Мормона тільки в ній вміщено настанови стосовно виконання обрядів священства та молитов, які мають промовлятися при обряді причастя (див. Мороній 3–5). Ця книга виділяється ще й тим, що містить в собі вчення Мормона про те, як відрізнити добро від зла (див. Мороній 7:12–19), про служіння ангелів (див. Мороній 7:29–39), про милосердя як чисту любов Христа (див. Мороній 7:44–48) та про спасіння малих дітей (див. Мороній 8). У ній також є опис того, якими розбещеними були нефійці й ламанійці на час їхньої останньої битви біля Кумори (див. Мороній 9). Мороній подав в ній свої вчення про дари Духа (див. Мороній 10:8–26). Він також написав запрошення, що знаходиться в

Мороній 10:3–5, яке додає важливості Книзі Мормона. Стосовно цього уривку Президент Гордон Б. Хінклі сказав, що Книга Мормона—це “єдина книга, яка містить на своїх сторінках обіцяння про те, що через божественну силу читач може пересвідчитися в її істинності” (“Живе й правдиве свідчення”, *Ліягона*, серп. 2005, с. 4).

## Стислий зміст

**Мороній 1–6** Мороній, блукаючи по тій землі, щоб зберегти своє життя, записує обряди і порядки, що існували в Церкві Ісуса Христа. Ці записи стосувалися дару Святого Духа, виконання обрядів священства, здійснення обряду причастя і вимоги до виконання хрищення. Мороній також виклав свої міркування як стосовно духовного насичення членів Церкви, так і призначення церковних зборів та способу їх проведення.

**Мороній 7** Мороній записує проповідь Мормона, який навчав про Світло Христа, про те, як важливо чинити добрі справи зі справжнім наміром, як розпізнавати різницю між добром і злом, покладатися на все хороше і про взаємозв'язок між вірою, надією і милосердям.

**Мороній 8–9** Мороній записує послання з листів Мормона, в яких пояснено, чому малим дітям не потрібно христитися, і описана величезна злочестивість, що панувала серед нефійців і ламанійців.

**Мороній 10** Мороній закликає всіх, хто буде читати Книгу Мормона, молитися, щоб знати про її істинність, не відкидати силу й дари Бога і прийти до Христа та вдосконалитися в Ньому.

# Мороній 1–3

## Вступ

Скоротивши пластини Етера, Мороній вважав, що більше вже не писатиме. Однак він був натхнений “напи[сати] ще дещо, щоб, можливо, це стало у пригоді [його] братам, Ламанійцям, колись, у майбутній

день, згідно з волею Господа” (Мороній 1:4). Слова Моронія підтверджують його відданість Ісусу Христу, а також наголошують на важливих обрядах євангелії.

### Навчайте Духом

Готуючись до уроку і навчаючи, старайтеся бути веденими Святим Духом. Коли вчитель і студенти ведені Духом, “той, хто проповідує, і той, хто сприймає, розуміють один одного і обидва напучуються і звеселяються разом” (УЗ 50:22).

## Рекомендації для навчання

### Мороній 1

*Мороній блукає по тій землі, рятує своє життя, і продовжує робити свої записи*

Запропонуйте комусь зі студентів прочитати вголос наведену далі історію, де сказано про молоду жінку, яка відстоювала свої переконання у школі:

“Мій учитель стояв перед класом, розповідаючи про фрагмент із фільму, який ми збиралися подивитися. ... Мій учитель безтурботно пояснив, що ... цей фільм призначений для дорослих. Я була приголомшена. ... Я ніколи не думала, що таке може статися. Я сиділа на своєму стільці, думаючи, що ж маю робити. До мене прийшла думка: нас просили не дивитися непристойні фільми. Я спробувала знайти виправдання в тому, що я була в школі, що уривок з цього фільму, який ми збиралися подивитися, має бути прийнятним. Однак думка про те, що не слід дивитися непристойні фільми, була сильнішою за мої виправдовування.

Я спокійно підняла руку і перед усім класом попросила дозволу вийти з класу, поки буде йти цей фільм. Я відчула, що на мене всі дивилися, коли я піднялася зі свого стільця і схопила свою книжку. Я помітила вираз на їхніх обличчях; вони просто не розуміли мого вчинку.

Сидячи у фойє, я відчувала себе дуже щасливою. Я знала, що зробила правильно, що б там не казали мій вчитель і однолітки. Я також відчула себе сильнішою. Я знала, що не маю дивитися уривок з неприйнятної фільму тільки тому, що його показував нам учитель.

... Я вважаю, що коли ми потрапляємо у важкі ситуації і не підкоряємося їм, то це робить нас сильнішими, ніж коли б ми залишилися сидіти й дозволяли їм розгортатися далі.

Це та внутрішня сила, що приходиться через нашого Спасителя. Якщо ми будемо дивитися на Нього, коли для нас настають важкі часи, то ставатимемо сильнішими. Наша віра в Нього допомагатиме нам долати лихо” (Catherine Hall, “Standing Up, Standing Out,” *New Era*, Feb. 2012, 11).

Попросіть студентів подумки прочитати Мороній 1:1–3 і знайти, як Мороній вистояв наодинці, маючи віру. Нехай вони розкажуть, що знайшли. Можна поставити такі запитання:

- Що означає для вас “не зрікатися Христа”?
- Коли ви самі або хтось із ваших знайомих виявляли рішучість у наслідуванні Ісуса Христа, перебуваючи у важких обставинах?

Поясніть: хоч приклад Моронія і молодої жінки з цієї історії як не зрікатися Христа є вражаючими, але й кожен з нас щодня може приймати певне рішення, аби виявляти таку ж віру, такий же послух і таке ж бажання “не зрікатися Христа”.

- Як саме ви можете наслідувати приклад Моронія? (Можливо, студенти скажуть, що вони можуть не соромитися євангелії та її норм, виконувати заповіді, подавати

гарний приклад і залишатися міцними у своєму свідченні про Ісуса Христа, навіть якщо інші цього не роблять).

Попросіть одного зі студентів прочитати Мороній 9:4. Нехай клас слідкує і знайде, чому Мороній вирішив продовжувати писати далі. Після того, як студенти розкажуть, що вони з'ясували, зазначте, що Мороній писав для користі нащадків тих, хто прагнув позбавити його життя.

- Чого ми можемо навчитися з бажання Моронія допомогти ламанійцям? (Ми можемо продемонструвати, що дотримуємося свого зобов'язання наслідувати Ісуса Христа, вибираючи виявляти любов до своїх ворогів).

Поясніть, що відданість Моронія Ісусу Христу спонукала його написати про кілька ключових аспектів, що стосувалися Церкви, які, на його відчуття, стали б “у пригоді” (Мороній 1:4). Попросіть студентів подумати, як може написане в Мороній 2–3 стати у пригоді їм, коли вони вивчають ці розділи.

## Мороній 2

### *Мороній записує настанови Ісуса Христа стосовно надання дару Святого Духа*

Попросіть когось із молодих чоловіків вийти й стати перед класом. Запропонуйте класу уявити цього молодого чоловіка майбутнім місіонером повного дня. Він зі своїм напарником навчали якусь людину євангелії, і ця людина вирішила охреститися. Цьому молодому чоловіку з вашого класу запропоновано виконати обряд конфірмації, в який входить і надання дару Святого Духа. Поставте цьому молодому чоловіку таке запитання:

- Що можна зробити, аби підготуватися до виконання цього обряду? (Коли молодий чоловік відповість, запропонуйте решті класу також поділитися думками з цього приводу).

Поясніть, що коли воскреслий Спаситель відвідував нефійців, “Він торкнувся рукою Своєю учнів, яких Він обрав”, і “надав їм владу надавати Святого Духа” (3 Нефій 18:36–37). Мороній долучив до свого літопису деякі з настанов, які Спаситель дав дванадцятьом нефійським учням про те, як надавати дар Святого Духа. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 2:1–3, а клас нехай знайде відповідну інформацію.

1. Що повинна робити людина, яка виконує цей обряд, щоб підготуватися
2. Як має виконуватися цей обряд

Після того, як студенти читають ці вірші, поставте їм деякі або всі з таких запитань:

- Відповідно до виноски б до Мороній 2:2, яке священство вимагається мати, щоб надавати дар Святого Духа? (Мелхиседекове священство).
- Що повинен робити носій Мелхиседекового священства, щоб підготуватися до надання дару Святого Духа? (Він має “звернутися до Батька в [ім'я Ісуса Христа], в могутній молитві”).
- Як, на вашу думку, молитва може допомогти людині підготуватися, щоб виконувати обряд священства?
- Як має виконуватися обряд конфірмації? (Через рукопокладання і в ім'я Ісуса Христа. Поясніть, що при виконанні цього обряду носії Мелхиседекового священства повинні казати певні слова. Місіонерам повного дня даються невеличкі посібники з інструкціями, як виконувати обряди священства і давати благословення священства).

Ви можете підсумувати вивчене студентами на цей час, написавши на дошці таку істину: *Носії Мелхиседекового священства надають дар Святого Духа охрищеним членам Церкви через рукопокладання.*

## Мороній 3

### *Мороній записав настанови Ісуса Христа стосовно висвячення священників і вчителів*

За день-два до проведення цього уроку ви можете попросити когось із молодих чоловіків підготуватися, щоб прочитати його лінію священства класу. (Або ж ви, як

носії священства, можете підготуватися, щоб прочитати вашу лінію влади священства чи лінію влади священства когось із вашої сім'ї, чи когось із провідників священства з вашого приходу чи філії). Поясніть, що лінія влади священства носія священства сягає Ісуса Христа. Носії Мелхиседекового священства можуть попросити запис їхньої лінії влади священства, звернувшись до Головного управління Церкви або адміністративного офісу в їхній території. Церква не надає запису лінії влади священства носіям Ааронового священства. Однак, якщо носій Ааронового священства був висвячений носієм Мелхиседекового священства, то він може дізнатися про лінію влади священства цього чоловіка, який висвятив його).

Попросіть, щоб цей студент прочитав свою лінію влади у священстві класу (або прочитайте лінію влади священства, запис про яку ви принесли в клас). Запропонуйте йому розказати, що для нього означає знати, що він може простежити свою лінію влади священства аж до Ісуса Христа (або поділіться власними почуттями стосовно того, що носії священства можуть простежити свою лінію влади священства аж до Спасителя).

Аби допомогти студентам зрозуміти, що ця влада для виконання всіх обов'язків у священстві походить від Ісуса Христа і Небесного Батька, попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Діяти з божественним повноваженням—це не просто мати домовленість між людьми. Це повноваження не може бути отримане через теологічну освіту або доручення громади. Ні, у схваленій Богом роботі має бути влада, більша за ту, яку вже мали люди на церковних кафедрах, або на вулицях, або в семінаріях; і це те, про що знало багато чесних релігійних послідовників і що відкрито визнавали протягом багатьох століть, які вели до відновлення. ...

... Ми у відновленій Церкві Ісуса Христа можемо прослідкувати лінію влади священства, яку складає щойно висвячений диякон у приході, єпископ, який головує над ним, і пророк, який головує над усіма нами. Ця лінія тягнеться в минуле нерозривним ланцюжком до служіння ангелів, які прийшли від Самого Сина Бога з незрівняним даром з небес” (“Наша найбільш відмінна риса”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2005, с. 44).

- Чому нам важливо знати, що кожний носій священства в цій Церкві може прослідкувати свою лінію влади священства аж до Самого Ісуса Христа?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мороній 3:1–4. Нехай клас слідкує і знайде, як чоловіків висвячують у чини священства.

- Як чоловіків висвячують у чини священства? (**Чоловіків висвячують у чини священства через рукопокладання тих, хто має на це повноваження**).
- Чому для чоловіка необхідно бути висвяченим у чин священства тим, хто на даний час має цей або вищий чин у священстві?

Попросіть носіїв священства, присутніх у класі, коротко розповісти про їхні обов'язки у священстві. Запитайте студентів:

- Коли ви отримували благословення завдяки тому, що хтось із носіїв священства виконував свої обов'язки?

Попросіть кількох студентів поділитися почуттями стосовно того, як священство благословило їхнє життя. Ви також можете розказати, як ваше життя було благословенне завдяки священству.

### Повторення “Вірша для опанування”

Дайте студентам список з посиланнями на всі 25 уривків з Книги Мормона, призначених для опанування, і по піваркуша паперу. Попросіть студентів написати на їхніх піваркушах числа 1, 2 і 3. Потім прочитайте приклади, наведені далі (або підготуйте власні, які б більше стосувалися потреб та інтересів студентів, яких ви навчаєте).

Нехай студенти напишуть біля кожного числа на своїх піваркушах уривки з Писань, призначених для опанування, які, на їхню думку, найбільше відповідають прикладу, про який ви читаєте. Потім нехай вони дадуть відповіді. Оскільки може бути кілька таких відповідностей, то попросіть їх пояснити, чому вони вибрали саме ці уривки.

1. Ви прагнете сили, щоб подолати конкретну важку спокусу. (Можливі відповіді: Геламан 5:12 і 3 Нефій 18:15, 20–21).
2. Вивчаючи Писання і думаючи про якісь труднощі у вашому житті, ви отримали підказку, що робити. (Можлива відповідь: 2 Нефій 32:3).
3. Ви відчули тиск з боку декого з друзів, які пропонували вам взяти участь у тому, що суперечило заповідям Бога. Вони кажуть вам, що це їй належить робити молоді й отримувати задоволення. (Можливі відповіді: Мосія 4:30; Алма 37:35; 41:10).

# Мороній 4–5

## Вступ

Мороній записав настанови Спасителя нефійцям, як проводити причастя, а також і молитви, які повинні

були промовляти носії священства, благословляючи хліб і вино.

## Рекомендації для навчання

### Мороній 4–5

#### Мороній пояснює, як проводити обряд причастя

Якщо можливо, покажіть тацю для причасного хліба і тацю для причасної води. (Хоч показати їх і доречно, але в жодному випадку ви не повинні намагатися повторити обряд причастя). Роздайте студентам аркуші паперу і попросіть їх по пам'яті написати якомога повніше одну з причасних молитов. Дайте їм для цього достатньо часу, а потім поясніть, що записи Моронія містили й ці молитви, як вони були дані Господом для проведення обряду причастя. Потім нехай студенти знайдуть Мороній 4:3 або Мороній 5:2 і перевіряють свої відповіді. Після цього спитайте:

- Якби ваш друг, що сповідує іншу релігію, прийшов би з вами на причасні збори, то як би ви пояснили значення причастя і чому воно є важливим для вас?

Аби допомогти студентам зрозуміти одне з призначень причастя, попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мороній 4:1–3, а іншого—Мороній 5:1–2. Запропонуйте студентам знайти в Мороній 4:3 і Мороній 5:2 фрази, які пояснюють, що символізують хліб і вода. Ви можете запропонувати студентам позначити ці фрази в їхніх примірниках Писань. (Також ви можете нагадати класу, що сьогодні Церква використовує воду замість вина відповідно до одкровення, яке було дане Джозефу Сміту [див. УЗ 27:2]).

- Що символізує хліб? (Тіло Ісуса Христа. Див. Матвій 26:26; 3 Нефій 18:6–7).
- Що символізує вода? (Кров Ісуса Христа. Див. Матвій 26:27–28; 3 Нефій 18:8–11).
- Чому тіло і кров Спасителя є важливими для нас? (Відповідаючи на це запитання, студенти мають згадати про фізичні страждання Спасителя і Його смерть на хресті. Вони повинні сказати про Його Воскресіння, коли через три дні після того, як Він прийняв смерть, Його тіло було возз'єднане з Його духом. Вони також мають згадати Його нестерпні духовні страждання й муку, коли Він прийняв на Себе наші гріхи, через що кров виступила з кожної Його пори. Завдяки тому, що Він віддав Своє життя, усі люди воскреснуть. Завдяки тому, що Він страждав за наші гріхи, нам будуть прощені наші гріхи, якщо ми покаємось).

Напишіть на дошці таке незакінчене речення: *Символи причастя допомагають нам пам'ятати про ...* Спитайте студентів, як би вони узагальнили це важливе призначення причастя. Потім допишіть це речення так: *Символи причастя допомагають нам пам'ятати про Спокуту Ісуса Христа.*

Попросіть студентів поміркувати над наведеним запитанням, яке поставив старійшина Девід Б. Хейт, з Кворуму Дванадцятьох:



“Наскільки старанно ми, члени Церкви, згадуємо нашого Господа і Спасителя, Його жертву і нашу заборгованість перед Ним?”  
 (“Remembering the Savior’s Atonement,” *Ensign*, Apr. 1988, 7).

- Як нам бути зосередженими, щоб згадувати про Спокуту під час причастя?
- Що ви відчували, коли під час причастя щиро роздумували над Спокутою Спасителя?

Нехай студенти поділяться своїми думками, а потім попросіть їх написати в зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань один із способів, як вони

### Запрошуйте Святого Духа свідчити про істину

Допомагаючи студентам визначити й зрозуміти принципи й учення євангелії, навчайте їх так, щоб це запрошувало Святого Духа свідчити про істину, якої навчаєте. Отримавши духовне свідчення про істинність того чи іншого євангельського вчення, вони, швидше за все, будуть чинити й жити за євангелією більш повно.



можуть зосередити свої думки на Спокуті під час наступного прийняття причастя. (Ви можете запропонувати кільком студентам поділитися тим, що вони написали).

Аби допомогти студентам зрозуміти й інші призначення причастя, намалюйте на дошці вказану далі таблицю, залишаючи місце в дужках для відповідей. Нехай студенти скопіюють цю таблицю у зошити для класних занять або щоденники для вивчення Писань.

Що я обіцяю робити за завітом	Що, на мою думку, означає дотримуватися цієї частини свого завіту	Що я можу робити, аби дотримуватися в цьому свого завіту
1. (Бажати взяти на себе Господнє ім'я)		
2. (Завжди пам'ятати Його)		
3. (Дотримуватися Його заповідей)		

Нагадайте студентам, що приймаючи причастя, ми укладаємо завіти, або священні угоди, з Богом. Попросіть студентів самостійно проглянути Мороній 4:3. Нехай вони напишуть у першій графі таблиці три обіцяння, які вони дають, приймаючи причастя. Попросіть їх перевірити свої відповіді зі своїм сусідом. Після цього нехай вони індивідуально заповнять другу графу. Дайте студентам для цього достатньо часу, а потім попросіть кількох з них розказати, що вони написали. Коли студенти зроблять це, допоможіть їм, використовуючи кілька або всі вказані далі матеріали, поглибити їхнє розуміння кожної частини завіту.

Аби допомогти студентам глибше зрозуміти, що означає взяти на себе ім'я Ісуса Христа, попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства:



“Ми обіцяємо взяти на себе Його ім'я. Це означає, що ми маємо належати Йому. Ми будемо ставити Його на перше місце в нашому житті. Ми будемо хотіти, чого хоче Він, а не того, що хочемо ми або чого світ навчає нас хотіти” (“That We May Be One,” *Ensign*, May 1998, 67).

Поясніть: коли ми свідчимо про своє бажання взяти на себе ім'я Ісуса Христа, то зобов'язуємося жити як Його учні. Ми обіцяємо не посоромити або не зганьбити Його ім'я. Ми зобов'язуємося служити Йому і своїм ближнім. Ми також показуємо, що готові бути ототожненими з Ним і Його Церквою.

- Як ви намагалися виявити свою готовність взяти на себе ім'я Господа? Як це впливало на ваше життя?

Попросіть студентів порівняти молитву освячення хліба в Мороній 4:3 з молитвою освячення вина в Мороній 5:2. Спитайте їх про відмінність і схожість, які вони помітили. Зазначте, що обіцяння “завжди пам'ятати Його” присутнє в обох молитвах.

- Що, на вашу думку, означає “завжди пам'ятати Його”?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос вказане далі висловлювання старійшини Д. Тодда Крістофферсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Нехай клас слухає і визначить, що ми можемо робити, щоб це допомагало нам завжди пам'ятати Спасителя.



“Спочатку потрібно привести у відповідність все те, що дозволить завжди пам'ятати Його: часто молитися і вивчати Писання, вдумливо досліджувати вчення апостолів, щотижня готуватися, аби гідно приймати причастя, приходити на недільні богослужіння і записувати та запам'ятовувати те, чого Дух і досвід навчають нас стосовно учнівства.

Вам спадуть на думку й інші справи, які особливим чином відповідають цій порі вашого життя. ...

... Я можу засвідчити, що з часом зростатиме наше бажання і здатність завжди пам'ятати Спасителя і йти за Ним. Ми повинні терпляче працювати над цією метою і молитися завжди, щоб мати дух проникливості й божественну допомогу, якої потребуємо” (“Завжди пам'ятати Його”, *Ліягона*, квіт. 2011, с. 21).

- Що нам слід робити, аби “завжди пам’ятати Його”?
- Як постійне пам’ятання Спасителя допомагає нам дотримуватися інших складових нашого завіту?
- Як ви вважаєте, чому нам важливо приймати причастя щотижня?

Щоб наголосити на нашому обіцянні виконувати заповіді, попросіть когось зі студентів прочитати вказаний далі уривок з брошури *Заради зміцнення молоді*:

“Небесний Батько дав вам свободу вибору, здатність вибрати між добром і злом та діяти самостійно. Після дару самого життя, право керувати цим життям є одним з найбільших вам дарів Бога. Поки ви тут, на землі, вас буде випробувано, аби побачити, чи скористаєтеся ви вашою свободою вибору, щоб показати любов до Бога через дотримання Його заповідей” (*Заради зміцнення молоді* [2011], с. 2).

- Що ви робите кожного дня, що допомагає вам дотримуватися Божих заповідей?

Після того, як студенти обговорять обіцяння, які ми відновлюємо кожного тижня через причастя, попросіть їх написати у третій графі таблиці щось із того, що вони будуть робити впродовж тижня, аби краще дотримуватися кожної частини завіту. Запросіть їх поділитися їхніми ідеями (однак нагадайте, що не слід ділитися тим, що є надто особистим або приватним).

Поясніть: якщо ми дотримуємося завітів, які уклали з Господом, Він обіцяє благословляти нас (див. УЗ 82:10). Попросіть студентів дослідити Мороній 4:3 і Мороній 5:2 та знайти, що обіцяє нам Господь, якщо ми дотримуємося своїх обіцянь, які поновлюємо, приймаючи причастя. На дошці під таблицею напишіть таке незакінчене речення: *Якщо ми з вірністю дотримуємося причасного завіту ...* Нехай студенти закінчать це речення на дошці, виходячи з того, про що вони дізналися з Мороній 4:3 та Мороній 5:2. (Один із варіантів, як закінчити це речення, може бути такий: **Якщо ми з вірністю дотримуємося причасного завіту, то завжди можемо мати Господнього Духа з нами**).

- Чому це обіцяння—що Дух може завжди бути з нами—заслуговує на те, щоб ми докладали всіх зусиль, аби дотримуватися цього завіту?



Попросіть когось із студентів прочитати вголос вказане далі висловлювання старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть клас послухати, що Дух може зробити для нас.

“Дух Господа може бути нашим провідником і благословить нас спрямуванням, настановами і духовним захистом під час нашої земної подорожі” (“Щоб Його Дух міг завжди бути з нами”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2006, с. 31).

- Коли ви відчували скерування, направлення, настанову чи захист завдяки перебуванню з вами Святого Духа? (Запросивши студентів розповісти про їх досвід, ви також можете поділитися своїм власним досвідом).
- Щотижня під час причастя у нас є нагода поміркувати, наскільки добре ми дотримуємося завіту, описаного в причасних молитвах. Як це може допомогти нам старатися, щоб завжди мати Духа з нами?
- Роздумуючи над тим, що ви дізналися сьогодні про прийняття причастя, дайте собі відповідь, що в причасних молитвах є особливо значущим для вас? Чому?

Порадьте студентам під час прийняття причастя думати про Спокуту Спасителя. Нехай вони проглянуть свої таблиці і звернуть увагу на ідеї стосовно того, як повніше дотримуватися причасного завіту. Нагадайте студентам про Господнє обіцяння нам за дотримання цього завіту: ми завжди будемо мати Його Духа з нами. Свідчіть про благословення, які прийдуть в наше життя, якщо ми пам’ятаємо і виконуємо завіт, який укладаємо щотижня, приймаючи причастя.

### Повторення “Вірша для опанування”

Ви можете запланувати проведення остаточного тесту на знання уривків з Писань, призначених для опанування, або якусь вправу, щоб допомогти студентам зміцнити їхнє знання вибраних уривків з Книги Мормона. Вирішіть, як би ви хотіли перевірити їхнє знання, і сплануйте проведення вправи, яка б відповідала цій меті. Ви можете придумати тест, де треба буде вписувати посилання на відповідні уривки з Писань і ключові слова чи сценарії, або ж ви можете перевірити, наскільки добре студенти знають напам'ять конкретні уривки з Писань. Інший підхід—дати завдання кожному студенту провести короткий урок або підготувати виступ, беручи за основу уривки з Писань, призначені для опанування. У будь-якому разі ви, вибравши формат для остаточної перевірки знання уривків з Писань, призначених для опанування, дайте студентам час для вивчення і підготовки. Тривалість сьогоdnішнього уроку дозволяє виділити час, щоб розпочати таку підготовку.

# Мороній 6

## Вступ

Завершуючи свої писання на пластинах, Мороній пояснив деякі з вимог, що ставляться перед людиною для того, щоб їй бути охрищеною в Церкві. Потім він стисло написав про обов'язки членів Церкви

турбуватися одне про одного. Він також пояснив призначення церковних зборів і наголосив на тому, що церковні збори мають проводитися під впливом Святого Духа.

## Рекомендації для навчання

### Мороній 6:1–3

#### *Мороній вказує на вимоги для хрищення*

Попросіть студентів уявити, що в них є семирічні рідні брат чи сестра, яким через кілька місяців виповниться вісім років. Попросіть їх також уявити, що їхні батьки попросили їх провести урок на домашньому сімейному вечері про те, як готуватися до хрищення. Нехай кілька студентів розкажуть, чого б вони навчали на цьому уроці, щоб допомогти своїм молодшим брату чи сестрі підготуватися до хрищення.

Поясніть, що в Мороній 6 міститься опис вимог для хрищення. Попросіть студентів подумки прочитати Мороній 6:1–3 і знайти, які вимоги є для хрищення. Потім запросіть студентів поділитися їхніми знахідками. Можна поставити такі питання:

- Як ви розумієте, що ті, хто хоче охреститися, мають “прин[ести] плід, достатній для того, щоб вони були гідні цього”? (Вони мають жити у послуху Божим заповідям, показуючи, що готові укласти завіт хрищення й дотримуватися його).
- Чому, на вашу думку, людині перед хрищенням важливо мати “скрушене серце і упокорений дух”? (Ви можете пояснити, що фраза “скрушене серце і упокорений дух” стосується смирення людини та її готовності покаятися й слухатися Господніх заповідей).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 6:3, а клас нехай визначить, що ми обіцяємо робити за завітом хрищення. Студенти мають визначити таку істину: **Через хрищення ми вступаємо в завіт взяти на себе ім'я Ісуса Христа і служити Йому до кінця.** (Ви також можете попросити студентів пригадати, про що вони дізналися на попередньому уроці про те, що означає взяти на себе ім'я Ісуса Христа).

- Чому, як ви засвоїли з власного досвіду, людині, яка хоче охреститися, потрібно мати твердий намір служити Ісусу Христу до кінця?
- Що робили ви, аби підтримувати і зміцнювати свій твердий намір служити Господу?

### Мороній 6:4

#### *Мороній пояснює, як дбати і духовно насичувати членів Церкви*

Скажіть студентам, що написавши про вимоги для хрищення, Мороній пояснив, що робилося в його дні, аби допомогти новоохрищеним людям залишатися вірними їхнім завітам. Нехай студенти подумки прочитають Мороній 6:4 і знайдуть, що робили члени Церкви, аби допомогти новонаверненим. Нехай студенти розкажуть, що вони з'ясували. Напишіть їхні відповіді на дошці.

Попросіть студентів узагальнити, чого навчає написане в Мороній 6:4 про наші обов'язки перед іншими членами Церкви, особливо новими її членами. (Наприклад, студенти можуть відповісти так: **У нас є обов'язок пам'ятати про інших членів Церкви і насичувати їх духовно словом Бога.** Вони також можуть сказати, що **ми повинні допомагати одне одному бути постійно пильними в молитві і що ми повинні допомагати одне одному поклатися на Спасителя і Його Спокуту.**)

- Як нам виконувати обов'язок пам'ятати одне про одного?
- Як ми насичуємо одне одного "добрим словом Бога"?
- Які благословення приходять завдяки насиченню словом Бога?

Прочитайте наведені далі слова старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



"Більшість людей приходять до церкви, не просто сподіваючись дізнатися про кілька нових фактів про євангелію або побачитися зі старими друзями, хоч це все й важливо. Вони приходять у пошуках духовного досвіду. Вони хочуть миру. Вони хочуть, щоб їхня віра зміцнилася, а надія відновилася. Коротше кажучи, вони хочуть бути живленими добрим словом Бога, бути зміцненими небесними силами. Ті з нас, кого покликано говорити або навчати, або вести, мають обов'язок зробити все можливе для цього якнайкраще" ("A Teacher Come from God," *Ensign*, May 1998, 26).

Попросіть студентів подумати про людей, які стараються або старалися пам'ятати про них і жити їх духовно. Запитайте, чи думали вони коли-небудь, наприклад, про всіх тих людей, які молилися за них, готували для них уроки, заохочували їх до активності в Церкві і допомагали їм у труднощах, з якими вони стикались. Запропонуйте кільком студентам розказати, які благословення вони отримали завдяки тому, що хтось пам'ятав про них і насичував словом Бога. Ви можете дати студентам час, щоб вони написали лист з подякою тим, чий зусилля допомогли їм.

Запропонуйте студентам подумати про конкретних людей, про яких Господь хоче, щоб вони пам'ятали, або яких їм треба духовно насичувати. Нехай студенти напишуть у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань, як вони можуть краще виконувати обов'язки, які мають перед іншими членами Церкви. Порадьте їм звернути особливу увагу на потреби нових членів Церкви.

## Мороній 6:5–9

### *Мороній описує призначення церковних зборів і як ці збори мають проводитися*

Попросіть студентів уявити, що кожний з них є батьком чи матір'ю молодого чоловіка або молодої жінки, які протягом останніх кількох тижнів казали, що не хочуть йти до церкви, бо це здається їм безглуздим і нудним заняттям. Нехай студенти подумують, що б вони сказали, аби заохотити підлітка ходити до церкви, і як би вони могли допомогти йому чи їй зрозуміти правильні причини, чому слід регулярно відвідувати церкву.

Напишіть на дошці таку незавершену фразу:

*Як члени Церкви, ми маємо збиратися разом часто, щоб ...*

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мороній 6:5–6. Нехай клас слідує і знайде, як можна закінчити це речення на дошці. Коли студенти скажуть, що вони знайшли, напишіть їхні відповіді на дошці. Ці відповіді можуть бути такими:

***Як члени Церкви, ми маємо збиратися разом часто, щоб поститися і молитися.***

***Як члени Церкви, ми маємо збиратися разом часто, щоб зміцнювати одне одного духовно.***

***Як члени Церкви, ми маємо збиратися разом часто, щоб приймати причастя на спомин про Ісуса Христа.***

Старійшина Даллін Х. Оукс, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, прочитав фрагмент з листа від одного друга, який навчився відчувати радість, відвідуючи церкву:



"Багато років тому я змінив своє ставлення до відвідування церкви. Я більше не ходжу до церкви заради себе, але щоб думати про інших. Я вітаюся з людьми, які сидять самотньо, вітаю гостей, ... добровільно погоджуюся виконувати доручення. ...

Одним словом, я щотижня ходжу до церкви, щоб бути активним, а не пасивним, і позитивно впливати на життя людей. Завдяки цьому

відвідування церкви приносить мені набагато більше задоволення й повноту щастя” (процитовано у виступі “Безкорисливе служіння”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2009, с. 96).

Думаючи про потреби студентів у вашому класі, ви можете поставити кілька або всі наведені далі запитання, щоб допомогти їм проаналізувати і застосувати принципи, які вони визначили в Мороній 6:5–6:

- Що з досвіду навчило вас про те, як важливо молитися й поститися з членами вашого приходу або вашої філії?
- Що, на вашу думку, означає, що ми маємо “розмовляти один з одним про благополуччя [наших] душ”? (Мороній 6:5). Як ми це робимо в церкві?
- Який досвід ми можемо отримати в церкві, якщо відвідуємо її з бажанням духовно зміцнити інших?
- Що ми можемо згадувати про Спасителя, коли приймаємо причастя? Як прийняття причастя може допомогти нам пам’ятати про Нього впродовж всього тижня?
- Як відвідування церкви з цілями, які ми обговорили, може допомогти “утримувати [нас] на правильному шляху”? (Мороній 6:4). Як ви можете заохочувати іншу молодь відвідувати церковні збори?

Прочитайте вголос наступне висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта:



“Сіон—це не місце для запеклих грішників. Це місце для грішника, що покався, для людини, яка відвертається від беззаконня й прагне життя вічного та світла евангелії” (в Conference Report, Apr. 1915, 120).

Потім попросіть студентів самостійно прочитати Мороній 6:7–8 і знайти, за чим “суворо стежили” церковні провідники у дні Моронія.

Нехай студенти назвуть, що вони знайшли. Ви можете пояснити, що в цьому вірші слово “викреслювалися” означає відлучалися. Якщо члени Церкви чинять тяжкий гріх і не каються, їх може бути відлучено, тобто вони втрачають своє членство в Церкві і благословення, обумовлені їхніми завітами.

- Що роблять церковні провідники сьогодні, щоб допомогти уникати беззаконня?
- Відповідно до Мороній 6:8, яке нам дано обіцяння за наше шире розкаяння у своїх гріхах? (**Завжди, коли ми каємося й зі справжнім наміром прагнемо прощення, нас буде прощено**).

Попросіть студентів подумати про нагоди, які вони мають, щоб відчути Святого Духа на регулярних церковних зборах в неділю (наприклад, під час молитов, під час причастя, під час виступів і навчання членів Церкви, під час співу гімнів або роздумів над Писаннями на уроці). Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 6:9. Нехай клас слідкує і визначить, яку роль має відігравати Святий Дух на наших зборах.

- Які істини ми дізнаємося з Мороній 6:9 про те, як повинні проводитися церковні збори? (**Церковні збори повинні проводитися силою Святого Духа**).
- Коли ви відчували, що церковні збори скеровувалися силою Святого Духа?

Аби допомогти студентам зрозуміти, як дотримуватися цієї істини у всіх аспектах проведення наших церковних зборів, попросіть їх увявити себе на місці людей в указаних далі ситуаціях. (Ви можете записати їх на дошці до початку уроку або підготувати такий список як роздатковий матеріал). Попросіть студентів пояснити, як можна дотриматися принципу, який вони визначили в Мороній 6:9, в кожній з цих ситуацій.

1. Вас попросили виступити на причасних зборах про Спокуту Ісуса Христа.
2. Вас попросили підготувати музичний виступ для наступних причасних зборів.
3. Ви сидите на зборах свідчень і відчуваєте спонукання поділитися своїм свідченням, але не впевнені, що ви повинні сказати.

Нагадайте студентам, що раніше на цьому уроці ви попросили їх подумати про те, що можуть сказати батьки, аби заохотити молодого чоловіка або молоду жінку відвідувати церкву. На завершення уроку спитайте студентів, що вони придумали з цього приводу і чим би вони могли поділитися. Потім самі свідчать про благословення від відвідування церкви та про будь-який інший принцип, який ви обговорювали на уроці.



# Мороній 7:1–19

## Вступ

Мороній записав проповідь свого батька, Мормона, виголошену ним багато років тому. На цьому уроці буде розглядатися перша частина цієї проповіді, в якій Мормон навчає про те, що добрі справи нам слід

робити зі справжнім наміром, і про те, як ми можемо відрізнити добро від зла. На уроці 156 буде розглядатися решта цієї проповіді.

## Рекомендації для навчання

### Мороній 7:1–11

*Мормон навчає послідовників Ісуса Христа робити добрі справи зі справжнім наміром*

Покажіть шматочок якогось фрукта, який зовні має гарний вигляд.

- Чи траплялося вам бачити, щоб шматочок якогось фрукта був не таким гарним всередині, як він видавався ззовні? (Попросіть кількох студентів навести приклади. Ви можете розповісти щось про це з вашого досвіду).
- В чому людина може бути схожою на такий шматочок фрукта, що ззовні виглядає хорошим, в середині—гнилий?

Поясніть: Мороній записав слова свого батька, Мормона, про те, як важливо бути праведними в наших серцях, а також робити добрі справи. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 7:2–3, а клас нехай визначить, кому казав ці слова Мормон. (Він казав їх членам Церкви).

Після того, як студенти розкажуть, про що вони дізналися, попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 7:4–5. Нехай клас слідкує і з'ясує, звідки Мормон знав, що ці люди були "миролюбними послідовниками Христа" (Мороній 7:3).

Напишіть на дошці слова: *справжній намір*.

- Що, на вашу думку, означають ці слова?

Коли студенти будуть обговорювати це питання, ви можете попросити одного з них прочитати наведене далі пояснення старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



"Ми повинні не тільки *робити* те, що є правильним. Ми повинні діяти з правильних причин. Як тепер кажуть, з *доброї мотивації*. У Писаннях таке належне ставлення часто передається словами *всім серцем* або зі *справжнім наміром*.

У Писаннях ясно сказано, що Бог розуміє, що нас спонукає, і буде судити наші вчинки відповідно" (*Pure in Heart* [1988], 15).

Попросіть студентів самостійно дослідити Мороній 7:6–10 і знайти Господні застереження людям, які роблять добрі справи без справжнього наміру.

- Які застереження дав Господь тим, хто робить добрі справи без справжнього наміру? (Він застеріг, що їхні справи не будуть їм на користь, що їхні справи будуть розцінюватися не як праведність, а як зло).
- Чого ми можемо навчитися з цих віршів? (Хоч студенти можуть назвати багато істин, допоможіть їм визначити такий принцип: **Щоб мати благословення за свої добрі справи, ми повинні діяти зі справжнім наміром**).
- Як ви вважаєте, чому, окрім бажання отримати благословення від Господа, важливо робити добрі справи зі справжнім наміром?
- Яку різницю ви помічали, коли робили добрі справи зі щирим наміром?

### Прислухайтесь до підказок Святого Духа

Вирішуючи, на яких принципах і вченнях слід наголосити, постійно шукайте скерування від Святого Духа.



Зазначте, що Мормон закликав нас молитися зі щирим наміром (див. Мороній 7:9). Попросіть когось зі студентів прочитати наведену далі пораду від Президента Бригама Янга:

“Немає значення, хочеться вам молитися чи ні; коли приходить час молитися—моліться. Якщо вам не хочеться робити цього, вам слід молитися доти, доки вам захочеться” *Teachings of Presidents of the Church: Brigham Young* [1997], 45).

*Brigham Young* [1997], 45).

- Як вибір молитися, навіть коли ми й не відчуваємо бажання робити це, зрештою допоможе нам постійно молитися зі справжнім наміром?
- Як порада Президента Бригама Янга може стосуватися інших заповідей, крім заповіді молитися? (Якщо студентам важко відповісти на це запитання, можете навести такий приклад: деякі люди можуть відвідувати церкву, не маючи справжнього наміру. Однак, якщо вони продовжують її відвідувати і роблять все, щоб брати участь в її житті й поклонінні Богу, то здобудуть досвід, який допоможе їм знайти радість у відвідуванні церкви. Їхні причини для відвідування церкви зміняться. Вони будуть її відвідувати, бо хотітимуть бути там—вони хотітимуть поклонятися Богу, відновлювати свої завіти та служити іншим).

Аби допомогти студентам застосувати вчення Мормона про необхідність робити добрі справи зі справжнім наміром, підготуйте до уроку проведення вказаної далі вправи. Підготуйте кілька аркушків паперу. На кожному з них напишіть якусь заповідь, наприклад, поститися, платити десятину, служити іншим, вивчати Писання, шанувати батьків і будь-яку іншу заповідь, яка, на ваше відчуття, допоможе студентам вести обговорення. Покладіть ці аркуштики в якусь коробку.

На уроці запросіть когось із студентів вийти і стати перед класом. Попросіть його чи її витягати по одному аркушу з коробки і читати написане на ньому класу. Потім попросіть клас зробити одне чи обидва завдання, вказані далі:

1. Розказати, які вони мали благословення, виконуючи цю заповідь зі справжнім наміром.
2. Запропонувати, як саме виконувати ту заповідь зі справжнім наміром.

Ви можете повторити цю вправу кілька разів.

Після цієї вправи ви можете поділитися власним досвідом, який здобули, виконуючи якусь заповідь Бога зі справжнім наміром.

## Мороній 7:12–19

### *Мормон навчає, як відрізнити добро від зла*

Поясніть: Ісая пророкував, що в останні дні дехто буде називати зло добром, а добро злом (див. Ісая 5:20; 2 Нефій 15:20).

- Наведіть кілька прикладів, коли люди називають зло добром, а добро злом?
- Чому, на вашу думку, важливо не плутати добро зі злом?

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Мороній 7:12–17. Нехай клас слідує і визначить принципи, що допоможуть нам розрізнити між добром і злом. Ви можете порадити їм позначити фрази, які є особливо важливими для них. Аби допомогти студентам розказати, що вони знайшли, можна поставити такі запитання:

- Як ми можемо знати, що щось приходить від Бога? (Переконайтеся, що студенти визначили таку істину: **Те, що від Бога, запрошує нас робити добро, вірити в Ісуса Христа, любити Бога і служити Йому**).
- Як ми можемо знати, що щось приходить від диявола? (Переконайтеся, що студенти визначили таку істину: **Усе, що змушує нас робити зло, відкидати Ісуса Христа або боротися проти Бога, приходить від диявола**).
- Як саме Бог запрошує і приваблює нас робити добро постійно?
- Як диявол запрошує і принаджує нас грішити?

Аби підготувати студентів, щоб вони застосовували вчення Мормона, як відрізнити добро від зла, попросіть їх скласти список їхніх улюблених телевізійних шоу, фільмів, пісень, музичних груп, Інтернет-сайтів, застосунків, відеоігор або особистих речей.

(Ви можете попросити скласти список чогось іншого, в залежності від потреб та інтересів студентів). Дайте їм для цього достатньо часу, а потім попросіть їх відкласти вбік їхні списки. Скажіть що у них буде можливість подумати про свої списки ще протягом кількох хвилин.

- Відповідно до Мороній 7:16, що дається кожній людині, аби допомогти їй відрізнити добро від зла?

Поясніть, що Дух Христа називається також і Світлом Христа (див. Мороній 7:18). Аби допомогти студентам зрозуміти, що таке Світло Христа, прочитайте наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Святий Дух і Світло Христа відрізняються один від одного. ...

Незалежно від того, як називають це внутрішнє світло, це знання про вірне й невірне—Світлом Христа, вмінням давати правильну моральну оцінку або совістю,—воно може допомагати нам бути стриманими у своїй поведінці, якщо, звичайно, ми не придушуємо або заглушаємо його. ...

Кожен чоловік, жінка і дитина будь-якої національності, віросповідання чи кольору шкіри—кожен, незалежно від місця проживання, віри чи роду діяльності—має в собі вічне Світло Христа” (“Світло Христа” *Ліягона*, квіт. 2005, сс. 9, 10).

- Як людина може ослабити або придушити або заглушити в собі Світло Христа?

Запропонуйте студентам подумки прочитати Мороній 7:18–19 і знайти там пораду Мормона про те, як ставитися до Світла Христа, яке є в нас. Попросіть студентів розказати, що це за порада.

- Що, на вашу думку, означає, “шука[т]и старанно у світлі Христа”?
- Про які принципи ми можемо дізнатися з Мороній 7:19? (Студенти мають визначити такі принципи: **Якщо ми старанно шукаємо у Світлі Христа, то зможемо відрізнити добро від зла. Якщо ми сприймаємо все хороше, то будемо дітьми Христа.** Якщо студентам потрібна допомога в розумінні фрази “дитям Христа”, ви можете звернутися до уроку 55 цього посібника).
- Коли ви прагнули дізнатися, що щось є хорошим або прийнятним? Що ви зробили, щоб “шукати старанно”, аби дізнатися, чи є це хорошим або прийнятним?

Попросіть студентів проглянути список, який вони склали раніше. Покажіть або прочитайте вголос вказані далі запитання та запропонуйте студентам, щоб вони, коли писатимуть свої відповіді на ці запитання, “шукали старанно у світлі Христа” (Мороній 7:19). Нехай вони виконують цю вправу неквапливо. Дайте студентам достатньо часу подумати й написати. Скажіть їм, що ви не будете просити їх ділитися тим, що вони написали.

- Наскільки це запрошує вас чинити добро, вірити в Ісуса Христа і любити Бога та служити Йому?
- Чи щось з цього змушує вас чинити зло, не довіряти Ісусу Христу або заважає служити Богу?
- Чи вважаєте ви, що повинні усувати з вашого життя щось з цього? Якщо так, як ви це будете робити?

Зазначте, що часом буває важко робити те, що, як ми знаємо, є правильним, якщо для цього вимагається відмовитись від того, що приносить нам задоволення. Щоб допомогти студентам підтримувати одне одного в цих зусиллях, запитайте їх:

- Що б ви порадили, аби допомогти комусь відмовитись від того, що не є хорошим або прийнятним?

На завершення підтвердіть: якщо ми йдемо за Світлом Христа, то зможемо розрізнити, що є хорошим, уникнути обману Сатани і жити як послідовники Ісуса Христа.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Мороній 7:17. Диявол жодну людину не переконує творити добро

Старійшина Джеффри Р. Холланд, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав:

“Сатана, або Люцифер, або батько брехні—називайте його, як забажаєте,—є реальним і є уособленням

самого зла. Його наміри в кожному випадку є злими. ... Він є вічним противником Божої любові, Спокути Ісуса Христа й справи миру та спасіння. Він буде боротися проти цього завжди і всюди, де тільки зможе. Він знає, що в кінці зазнає поразки і буде вигнаний, але він сповнений рішучості забрати з собою, по можливості, якомога більше інших” (“Ми усі на службі”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, с. 44).

# Програма домашнього навчання

## Етер 13–Мороній 7:19 (Блок 31)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

#### Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання

Наведений стислий зміст учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Етер 13–Мороній 7:19 (блок 31), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Етер 13–15)

Яредійці зневажали пророка Етера і продовжували далі жити у злочестивості та війнах, аж поки остаточно не знищили одне одного. З цієї розповіді студенти дізнались: якщо ми зневажаємо Господніми застереженнями покаяться, Його Дух залишить нас і Сатана захопить владу над нашими серцями. Студенти також змогли побачити, що гнів і помста змушують нас вибирати те, що шкодить і нам, і ближнім. У своїй розповіді про знищення яредійців Мороній дав своїм читачам надію, заявивши, що Новий Єрусалим, тобто Сіон, буде збудований в останні дні.

#### День 2 (Мороній 1–5)

Хоч Моронію й довелося мандрувати, намагаючись уціліти, усе ж він записав подальшу інформацію про священство та обряди євангелії. Він написав, що надання дару Святого Духа і висвячення у чин священства здійснюються через рукопокладання тих, хто має на це повноваження. Увага Моронія до причастя спонукала студентів замислитись, як символи причастя можуть допомогти їм пам'ятати про Спокуту Ісуса Христа. Вони також отримали нагадування, що коли вони сумлінно дотримуються завітів, пов'язаних з причастям, то завжди зможуть мати з собою Дух Господа.

#### День 3 (Мороній 6)

Мороній наголосив на важливості хрищення, товаришування в Церкві та проведення зборів під впливом Святого Духа. Студенти дізнались, що через хрищення ми укладаємо завіт взяти на себе ім'я Ісуса Христа і служити Йому до кінця. Вони також дізнались про свою відповідальність духовно жити інших членів Церкви, часто зустрічаючись, щоб поститися і приймати причастя на спомин про Ісуса Христа. Крім того, студенти дізнались: якщо ми часто каємося й прагнемо прощення зі справжнім наміром, то будемо прощені.

#### День 4 (Мороній 7:1–19)

Мороній записав слова свого батька, який навчав: щоб бути благословенними за наші добрі справи, ми повинні робити ці справи зі справжнім наміром. Мормон також навчав, як нам правильно судити. Студенти дізнались: все, що приходить від Бога, запрошує нас робити добро і любити Бога та служити Йому, а все, що змушує нас робити зло і боротися проти Бога, приходить від диявола. Мормон благав своїх читачів старанно шукати у Світлі Христа, яке дасть їм силу розрізнати між добром і злом.

### Вступ

На сьогоднішньому уроці необхідно підкреслити причини й необхідність для кожного з нас відвідувати церковні збори. Він також допоможе студентам зміцнитися в їхній рішучості розрізнати добро і зло та старанно шукати у Світлі Христа, щоб робити правильні судження.

### Рекомендації для навчання

#### Етер 14–15

##### *Мороній пише про кінець яредійської цивілізації*

Напишіть на дошці 2 000 000. Попросіть студентів уявити й порівняти два мільйони людей з кількістю людей, які живуть в їхньому місці. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Етер 15:1–2, а клас нехай слідкує і виявить, що сталося з двома мільйонами яредійців.

Спитайте, чи зможе хтось із студентів узагальнити події, що призвели до знищення яредійців, про яке написано в Етер 14–15. Якщо студентам буде важко упоратися з цим завданням, запропонуйте їм проглянути такі уривки з Писань: Етер 14:5–10, 24; 15:1–6, 19, 22.

Спитайте: “Які уроки ми можемо засвоїти із знищення яредійців?”

На цих двох істинах було наголошено на студентських уроках протягом тижня: (1) **Якщо ми відкидаємо Господні застереження про те, що слід покаятися, то Його Дух залишить нас і Сатана здобуде владу над нашими серцями.** (2) **Гнів і помста призводять до того, що люди вибирають те, що шкодить їм та іншим.**

Спитайте: “В яких ситуаціях ці уроки можна врахувати в житті молодого чоловіка або молодої дівчини сьогодні?”

## Мороній 1–3

*Мороній свідчить, що він не зречеться Христа*

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мороній 1:1–4. Потім нехай клас відповість на такі запитання:

- Чому ламанійці хотіли вбити Моронія?
- Що це каже про віру й сміливість Моронія? Як нам розвинути таке міцне свідчення про Ісуса Христа?

## Мороній 4–6

*Мороній записує причасні молитви, вимоги для хрищення і призначення церковних зборів*

Напишіть на дошці таку фразу: *Чому мені необхідно йти до церкви в неділю?* Попросіть студентів дослідити Мороній 4–6 і підготувати одно-двохвилинну відповідь на це запитання, записавши свої думки у своїх щоденниках для вивчення Писань. Порадьте їм вказати у своїй відповіді такі два елементи (ви можете написати їх на дошці або підготувати як роздатковий матеріал):

1. Уривок з Писань Мороній 4–6, де пояснено, з якою метою проводяться збори в церкві.
2. Учення або принцип, що пояснює, чому нам необхідно відвідувати церковні збори.
3. Особистий досвід, що ілюструє, чому нам необхідно відвідувати церковні збори.
4. Особисте свідчення про важливість відвідування церковних зборів.

Дайте студентам достатньо часу, щоб підготуватися, а потім попросіть кількох з них поділитися їхніми думками з класом.

Нехай студенти поділяться тим, що вивчили, а потім ви додайте ваше свідчення про істини, які вони визначили, і про те, як важливо регулярно зустрічатися всім разом на церковних зборах.

## Мороній 7:1–19

*Мормон навчає, як відрізнити добро від зла*

Перед класом налийте в чашку води, а в іншу налийте суміш води з білим оцтом (або сіллю). Чашки мають виглядати однаково. Скажіть класу, що у вас є дві чашки з водою, які виглядають однаково, але в одній вода кисла (солонна) на смак. Запропонуйте бажаним визначити, в якій чашці чиста вода, а в якій з оцтом (або сіллю). (Вони можуть визначити це на смак або запах).

Спитайте: Як ми можемо сказати, що щось є поганим, не спробувавши його?

Поясніть, що у свій літопис Мороній включив і проповідь свого батька, Мормона, в якій міститься відповідь на це запитання. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 7:11–13, 15–16. Нехай клас вибере щонайменше одну фразу, яка якнайвиразніше пояснює, як нам розпізнати, що є добром, а що злом. Запропонуйте кільком студентам назвати фразу, яку вони вибрали.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 7:19, а клас нехай слідкує і знайде, що, за словами Мормона, ми повинні робити, аби відрізнити добро від зла.

Спитайте: “Що порадив нам робити Мормон, аби ми могли відрізнити добро від зла?”

Студенти повинні визначити такий принцип **Якщо ми старанно шукаємо у Світлі Христа, то зможемо відрізнити добро від зла.**

Поставте студентам такі запитання:

- З того, що ви вивчали цього тижня, як ви розумієте, що таке Світло Христа?
- Коли Світло Христа допомагало вам відрізнити добро від зла?

Дайте студентам одну-дві хвилини, щоб написати список їхніх улюблених телевізійних шоу, пісень, музичних груп, Інтернет-сайтів, застосунків, відеоігор чи особистих речей. Попросіть їх з допомогою написаного в Мороній 7:16–19 визначити: перелічене ними допомагає їм наблизитися до Бога чи відділяє їх від Нього.

Нагадайте студентам, що під час навчання цього тижня їм було запропоновано усунути зі свого життя те, що не є добрим, і “сприймати все добре” (Мороній 7:19). Ви можете розповісти про один з випадків, коли ви йшли за Світлом Христа і змогли відрізнити добро від зла.

## Наступний блок (Мороній 7:20–10:34)

Попросіть студентів, щоб вони, вивчаючи наступний блок, поміркували над вказаними далі питаннями: Що таке милосердя? Як людина може стати милосердною? Чому малих дітей або немовлят непотрібно христити? Чому Мормон і Мороній залишалися вірними, навіть коли були оточені злочестивістю? Якими були останні слова Мормона? Чому вони важливі?



# Мороній 7:20–48

## Вступ

Мороній записав заключну частину проповіді, яку його батько, Мормон, виголосив у синагозі за кілька років до цього. У цій проповіді Мормон навчав своїх слухачів, як “сприймати все добре” (Мороній 7:20, 25). Він пояснив взаємозв’язок між вірою, надією і

милосердям, завершивши цю проповідь благанням до свого народу молитися Батьку з усією енергією свого серця, щоб мати дар милосердя, “чистої любові Христа” (Мороній 7:47).

## Рекомендації для навчання

### Мороній 7:20–39

*Мормон навчає, що через віру в Ісуса Христа ми можемо сприйняти все добре*

Перед уроком напишіть на дошці таке запитання:

*Чим добрим благословив вас Небесний Батько?*

На початку уроку виділіть студентам одну чи дві хвилини, щоб відповісти на це запитання в зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань. Потім попросіть їх прочитати дещо з того, що вони написали.

Прочитайте вголос Мороній 7:24. Нехай клас слідкує і визначить, з якого джерела прийшло до них все те добре.

- Хто є джерелом усього доброго, що прийшло до вас? (Студенти можуть дати різні відповіді, однак вони мають передати таку істину: **Усе добре приходить завдяки Ісусу Христу**).

Аби допомогти студентам більше зрозуміти вчення, викладені в Мороній 7:24, поясніть, що ми, як нащадки Адама і Єви, є “павшими” і жодного благословення не можемо здобути самі по собі (див. також Алма 22:14; Етер 3:2; Уложення віри 1:3). Без Ісуса Христа і Його Спокути “ніщо добре не могло б прийти до нас”. Усе добре, що ми будь-коли отримували від Небесного Батька, прийшло до нас завдяки Спасителю і Його Спокуті.

Поясніть, що Небесний Батько приборег для нас багато благословень. Він хоче, щоб ми “сприймали все добре” (Мороній 7:19), і Він хоче дати нам усе, що має Він (див. УЗ 84:38).

Попросіть когось зі студентів вголос прочитати запитання Мормона, що міститься в Мороній 7:20. Потім попросіть студентів подумки прочитати Мороній 7:21–24 і знайти, чого ці вірші навчають про те, як ми можемо сприймати все добре.

- Виходячи з прочитаного ними в Мороній 7:21–24, як би ви відповіли на запитання Мормона в Мороній 7:20? (Коли студенти будуть відповідати, допоможіть їм визначити такий принцип: **Виявляючи віру в Ісуса Христа, ми можемо сприймати все добре**).

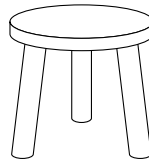
Аби допомогти студентам зрозуміти, як вони можуть “сприймати все добре”, попросіть кількох з них по черзі прочитати вголос Мороній 7:25–26, 32–38. Нехай одна половина класу визначить, як саме ми маємо виявляти свою віру в Ісуса Христа. А інша половина нехай знайде, що добре прийшло до нас завдяки цьому. (Коли студент буде читати вірш 33, ви можете пояснити: слово “доцільне” стосується того, що відповідає Господній волі).

Після того, як студенти розкажуть, що вони знайшли, можете попросити їх написати про якусь мету, що допомагатиме їм виявляти більшу віру в Ісуса Христа і сприймати все добре, що Небесний Батько бажає дати їм. Свідчіть про великі благословення, які прийшли до вас завдяки Спасителю, Його евангелії та Його Спокуті. Закличте студентів виявляти більшу віру в Нього.

## Мороній 7:40–43

*Мормон навчає, що віра в Ісуса Христа веде нас до надії мати вічне життя*

Намалюйте на дошці (або покажіть) табуретку на трьох ніжках.



Прочитайте наведені далі слова старійшини М. Рассела Балларда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Три божественні принципи утворюють основу, на якій ми можемо зводити будівлю нашого життя. ... Разом вони дають нам базу підтримки, немов три ніжки табуретки” (“The Joy of Hope Fulfilled,” *Ensign*, Nov. 1992, 33).

Позначте одну з ніжок цієї табуретки словами *Віра в Ісуса Христа*.

Попросіть студентів подумати, що можуть символізувати дві інші ніжки.

Потім нехай студенти подумки прочитають Мороній 7:40 і знайдуть, що символізує друга ніжка. (Друга ніжка символізує надію).

Прочитайте вголос вказані далі висловлювання, які передають надію. Нехай студенти послухають і визначать, чим відрізняються ці два висловлювання.

1. Я маю надію, що сьогодні піде дощ.
  2. Я маю надію на обіцяння Господа, що можу відчути мир завдяки покаяттю.
- Чим різняться ці два висловлювання? (Допоможіть студентам побачити, що у першому прикладі слово *надія* стосується бажання того, що є непевним. У другому прикладі слово *надія* вказує на впевненість. Воно передає спонуку до дії і концентрується на Спокуті Ісуса Христа).

Аби допомогти студентам зрозуміти, як слово *надія* вживається в Писаннях, попросіть когось зі студентів прочитати вголос наведені далі слова президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства:



“Надія є одним з дарів Духа. ...

Надія—це не знання, а скоріше невпинне сподівання на те, що Господь здійснить Свої обіцяння, які Він дав нам. Це впевненість в тому, що якщо ми будемо жити за законами Бога і дослухатися до слів Його пророків зараз, то отримаємо бажані благословення в майбутньому. Це віра і сподівання на те, що ми отримаємо відповіді на свої молитви. Це вияв довіри, оптимізму, ентузіазму та терпеливої наполегливості” (“Безкінечна сила надії”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, сс. 21–22).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 7:41. Нехай клас слідкує і з'ясує, на що, як навчав Мороній, ми повинні надіятися. Після того, як студенти дадуть відповідь, позначте другу ніжку табуретки словами *Надія на вічне життя*.

Скажіть, що Мороній 7:41—це уривок з Писань, призначений для опанування. Ви можете порадити студентам позначити цей вірш таким чином, щоб їм було легко його знаходити.

- Завдяки чому, відповідно до Мороній 7:41, ми можемо надіятися, що будемо підняті для вічного життя. (Хоч студенти можуть сформулювати відповідь різними словами, все ж вони мають визначити такий принцип: **Якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа, то завдяки Його Спокуті можемо отримати надію бути піднятими для вічного життя**).

Попросіть студентів самостійно прочитати Мороній 7:42–43 і знайти, які риси нам потрібні, щоб мати віру і надію. Попросіть студентів назвати, що вони знайшли. (Ви можете пояснити: бути лагідними і невибагливими серцем означає бути смиренними і підкорятися Господній волі).



### Мороній

**7:41**—це уривок з Писань, призначений для опанування. Зверніться до ідеї для навчання у кінці цього уроку, щоб допомогти студентам в опануванні цього уривка.

- Чому, на вашу думку, лагідність і невибагливість серця є необхідними, щоб мати віру в Спокуту Ісуса Христа і надію на неї?

Попросіть студентів написати відповідь у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань на вказане далі запитання:

- Як ваша віра в Ісуса Христа та Його Спокуту дає вам надію на те, що ви отримаєте вічне життя?

## Мороній 7:44–48

### Мормон навчає про важливість милосердя

Знову вкажіть на табуретку на трьох ніжках. Попросіть студентів подумки прочитати Мороній 7:44 і визначити, як позначити третю ніжку цієї табуретки. Після відповідей студентів позначте третю ніжку словом *Милосердя*. Попросіть їх визначити, що таке *милосердя* своїми словами.

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 7:45–47. Нехай клас слідкує і знайде, як Мормон описав і визначив милосердя.

- Як Мормон описує, що таке милосердя в Мороній 7:47? (“Чиста любов Христа”).
- Що, на вашу думку, означає, що милосердя ніколи не мине?
- Чому, на вашу думку, якщо ми не маємо милосердя, то ми ніщо?

Запропонуйте студентам знайти, як описано милосердя в Мороній 7:45 і пояснити, що, на їхню думку, означають ті описи. Якщо потрібно, уточнюйте їхні пояснення. (Наприклад, “довго терпить” означає, що людина витримує випробування до кінця. “Не заздрить” означає, що людина не зазидує іншим. “Не чваниться” означає, що людина є смиренною. “Не шукає для себе” означає рису людини, яка спершу думає про Бога та інших, а потім про себе. “Легко не дратується” означає не гнівається відразу. “Вірить усьому” стосується людини, яка приймає всю істину).

Спитайте студентів, як би вони повелися в кожній із зазначених далі ситуацій, якби у них не було милосердя. Потім спитайте, як би вони могли відповісти, будучи сповненими милосердя. (Ви можете адаптувати ці ситуації до потреб та інтересів студентів, яких навчаєте).


1. Люди насміхаються з вас або ще з когось у школі.
2. Ваш брат або ваша сестра часто дратують вас.
3. Хтось із ваших знайомих скоїв тяжкий гріх.
4. Вам не подобається новий порадижник у кворумі або нова порадишня у класі так, як подобалися попередні.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мороній 9:6. Нехай клас слідкує і визначить, що нам потрібно робити, аби бути благословенними мати дар милосердя. Коли студенти будуть відповідати, переконайтесь, чи ясно вони розуміють такий принцип: **Якщо ми молимося Батьку з усією енергією свого серця і живемо як справжні послідовники Ісуса Христа, то зможемо сповнитися милосердям.**

Скажіть, що Мороній 7:45, 47–48—це уривок з Писань, призначений для опанування. Ви можете порадити студентам позначити цей вірш таким чином, щоб їм було легко його знаходити.

- Як ви вважаєте, чому нам потрібно молитися про дар милосердя з усією енергією свого серця?
- Коли ви бачили, як виявлялося милосердя? (Попросіть кількох студентів поділитися досвідом. Ви також можете поділитися власним досвідом).
- Коли ви відчували, що Господь допоміг вам відчути більше милосердя до інших?

Попросіть студентів проглянути Мороній 7:45 і вибрати якийсь один елемент милосердя, у прояві якого їм потрібно удосконалитися. Закличте їх молитися про дар милосердя, коли вони старатимуться бути більш милосердними. Свідчіть про те, який вплив мали віра, надія та милосердя у вашому житті.

 **Мороній 7:45, 47–48**—це уривок з Писань, призначений для опанування. Щоб допомогти студентам опанувати цей вірш, зверніться до поданої в кінці уроку ідеї для навчання, яка стосується цього вірша для опанування.

### Вірш для опанування—Мороній 7:41

Допоможіть студентам вивчити напам'ять Мороній 7:41. Для цього ви можете використати один з методів, який пояснено в додатку у кінці цього посібника.

### Уривок для опанування—Мороній 7:45, 47–48

Запропонуйте студентам вибрати з вказаного далі переліку людину, до якої вони хотіли б виявити більше милосердя: член сім'ї, член кворуму чи класу, однокласник чи однокласниця, друг або сусід. Порадьте їм думати про вибрану ними людину, коли вони будуть читати Мороній 7:45, і поміркувати, як саме вони могли б виявити до цієї людини більше любові, схожої на Христову. Попросіть їх записати в зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань один чи два способи, якими вони будуть виявляти милосердя до людини, яку вибрали. Порадьте, щоб протягом наступного тижня вони молилися про допомогу в цьому. Ви можете дати студентам можливість поділитися їхнім досвідом в один з наступних днів.

*Примітка:* Зважаючи на тривалість сьогоdnішнього уроку, можливо, ви вирішите провести цю вправу в інший день, коли матимете більше часу.

# Мороній 8

## Вступ

Продовжуючи додавати записи до священного літопису, Мороній включив до нього і послання, або лист, якого отримав від свого батька, Мормона. У цьому посланні Мормон записав одкровення, яке він отримав стосовно того, чому не треба христити

малих дітей. Мормон також навчав, як нам підготуватися, щоб жити з Богом. Своє послання він завершив, висловивши стурбованість з приводу злочестивості нефійців та навислої над ними загрози знищення.

## Рекомендації для навчання

### Мороній 8:1–24

#### Мормон навчає, що малі діти живуть у Христі

Розмістіть перед класом ілюстрацію “Хрищення дівчинки” (Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 104) або якусь іншу ілюстрацію, на якій би була показана восьмирічна дитина під час служби хрищення. Напишіть на дошці наступне запитання:

*Чому дітей не христять, поки їм не виповниться вісім років?*

Коли студенти приходять у клас, пропонуйте їм подивитися на цю ілюстрацію і поміркувати над написаним на дошці запитанням.

Розпочинаючи урок, скажіть студентам, що Мормон у листі до свого сина Моронія навчав про спасіння малих дітей. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 8:4–6, а клас нехай з’ясує, що непокоїло Мормона. (Можливо, вам потрібно буде пояснити, що у вірші 6 слово *велику* означає серйозну, ганебну або жахливу).

Після того, як студенти дадуть відповіді, попросіть їх прочитати подумки Мороній 8:7 та визначити, що зробив Мормон, дізнавшись про цю проблему.

- Чого ми можемо навчитися з прикладу Мормона?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 8:8–9, а клас нехай знайде, якою була відповідь на молитву Мормона. Після відповідей студентів, можливо, вам буде потрібно пояснити, що фраза “Прокляття Адама” стосується відділення Адама від Божої присутності, що сталося внаслідок Падіння. Деякі люди помилково вважають, що кожна дитина народжується в гріховному стані через Падіння. Виходячи з цього неправильного уявлення, вони вважають, що малі діти не гідні бути у Божій присутності, якщо померли, не будучи охрищеними. Пояснюючи це, ви можете попросити студентів процитувати друге уложення віри. Також ви можете запропонувати їм вказати перехресне посилання Мороній 8:8–9 до Уложення віри 1:2.

Напишіть на дошці таке незакінчене речення: *Покаяння і хрищення є необхідними для всіх тих, хто ...*

Попросіть студентів прочитати подумки Мороній 8:10 і знайти слова та фрази, щоб закінчити речення на дошці. Після того, як студенти дадуть свої відповіді, закінчіть це речення так: **Покаяння і хрищення є необхідними для всіх тих, хто є підзвітним і здатним учинити гріх.** Ви можете порадити студентам позначити фрази в Мороній 8:10, які навчають цій істині.

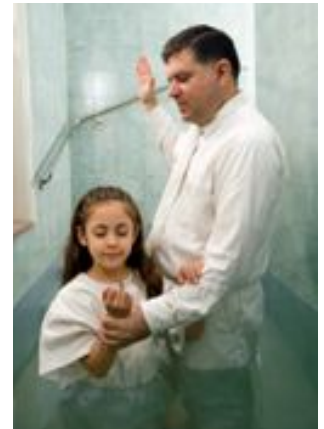
Можливо, добре було б пояснити, що гріх—це “свідомий непослух Божим заповідям” (Путівник по Писаннях, “Гріх”, scriptures.lds.org). Прочитайте наступний вислів старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Ми розуміємо з нашого вчення, що до віку підзвітності дитина “не здатн[а] чинити гріх” (Мороній 8:8). Упродовж цього часу діти можуть робити помилки, і навіть дуже серйозні та із заподіянням шкоди, які повинні бути виправлені, однак їхні дії не розцінюються як гріхи” (“Sins and Mistakes,” *Ensign*, Oct. 1996, 65).

### Навчайте Духом

Господь сказав: “І Дух буде дано вам молитвою віри; і якщо ви не отримаєте Духа, ви не будете навчати” (УЗ 42:14). Моліться про здатність бути скерованими Святим Духом і з особливою увагою дослухайтеся до шепоту Святого Духа, коли навчаєте.



Розділіть клас на дві групи. Попросіть, щоб одна група прочитала подумки Мороній 8:11–18, а інша—Мороній 8:11, 19–24. (Ви можете написати ці посилання на дошці). Перед цим попросіть студентів в обох групах визначити, чого навчав Мормон стосовно хрищення малих дітей. Дайте їм достатньо часу для прочитання, а потім попросіть кількох студентів з кожної групи розказати, що вони знайшли. Ви можете поставити кілька із вказаних далі запитань, щоб допомогти студентам глибше замислитися над вченнями Мормона:

- Як ви вважаєте, що означає, що малі діти “живуть у Христі”? (Мороній 8:12, 22). (Вони викуплені через Спокуту Ісуса Христа. Вони не можуть грішити, бо Сатані не дано сили спокушати малих дітей. Див. також Мороній 8:10; УЗ 9:46–47).
- Що нам потрібно робити, аби жити у Христі? (Див. 2 Нефій 25:23–26; Мороній 8:10).
- Що ми можемо дізнатися з цих віршів про те, завдяки чому спасаються малі діти? (Хоч студенти можуть дати відповідь різними словами, але вони мають визначити таку істину: **Малі діти спасаються завдяки Спокуті Ісуса Христа**. Студенти також можуть зазначити, що **малі діти живуть у Христі, що Бог не є упередженим Богом і що Бог є незмінним**).

Напишіть на дошці вказані далі приклади або підготуйте їх як роздатковий матеріал. Запропонуйте, щоб кожний студент вибрав один з них. Потім нехай студенти виберуть один чи два вірші з Мороній 8:8–23 і пояснять, як істини, про які сказано в цих віршах, стосуються занепокоєння, висловленого у вибраному ними прикладі.

Приклад 1: Ви—місіонер і зустрічаєте чоловіка з дружиною, які вбиті горем через смерть їхньої двомісячної доньки. Провідник в їхній церкві сказав їм, що малі діти народжуються грішними через гріх Адама. Він каже, що оскільки їхня донька не була охрищена до того, як померла, вона не може спастися.

Приклад 2: У вас є подруга, яка зустрічається з місіонерами і відвідує з вами церкву. Вона вирішує, що хоче приєднатися до Церкви, але вагається, чи треба їй охриститися. “Мене охристили, коли я була маленькою,—пояснює вона.—Хіба цього не досить?”

Коли студенти будуть ділитися думками з приводу другого прикладу, можливо, вам потрібно буде нагадати їм, що покаяння і хрищення є для “ти[х], хто є підзвітним[и] і здатним[и] чинити гріх” (Мороній 8:10). Господь сказав, що діти починають бути підзвітними перед Ним з восьмирічного віку. Одкровення стосовно цієї істини знаходяться в Буття 17:11 у перекладі Джозефа Сміта (див. у додатку в трикнижному виданні Писань Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів українською мовою) і в Ученні і Завітах 68:25–27.

## Мороній 8:25–30

### *Мормон навчає, що повинні робити ті, хто підзвітний, аби жити з Богом*

Поясніть: після того, як Мормон навчав Моронія, чому малих дітей не потрібно христити, він навчав, чому необхідно христити тих, хто є підзвітним. Попросіть, щоб хтось зі студентів прочитав уголос Мороній 8:25–26. Нехай клас слідує і знайде, які благословення приходять до людей, що виявляють віру, каються і христяться.

- Які благословення ви побачили в цих віршах? (Коли студенти будуть називати, що вони знайшли, ви можете записувати їхні відповіді на дошці. Серед відповідей можуть бути: віра, покаяння і хрищення ведуть до відпущення гріхів, лагідності й скромності серця, відвідування Святого Духа, надії, досконалої любові і, зрештою, до благословення жити з Богом).

Після того, як студенти перерахують благословення, про які вони прочитали в Мороній 8:25–26, ви можете поставити їм наступні запитання:

- Чому, на вашу думку, відпущення гріхів веде до лагідності й невибагливості серця?
- Як може лагідне й невибагливе серце запрошувати Святого Духа в наше життя?
- Чому Святий Дух допомагає нам підготуватися, щоб жити з Богом?
- Чому, на вашу думку, нам потрібно бути старанними і сповненими молитви, щоб з досконалою любов'ю витерпіти все в нашому житті?

Напишіть на дошці таке незакінчене речення: *Через вірність і слухняність заповідям ми можемо отримати Святого Духа, Який готує нас, щоб ...*



Попросіть студентів знайти фразу в Мороній 8:25–26, яка б закінчила формулювання цього принципу: **Через вірність і слухняність заповідям ми можемо отримати Святого Духа, Який готує нас, щоб жити з Богом.**

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 8:27, а клас нехай слідкує, щоб побачити, до чого призвела гордовитість нефійців. Потім попросіть студентів самостійно проглянути Мороній 8:26 і Мороній 8:27, порівнюючи, якими є наслідки лагідності й невибагливості серця та наслідки гордовитості.

Попросіть іншого студента прочитати вголос Мороній 8:28. Зазначте, що Мормон, висловивши занепокоєння з приводу нефійців, сказав: “Молися за них, сину мій, щоб покаяння могло прийти до них”. Нагадайте студентам про силу, яка може прийти в життя людей, якщо інші моляться про них.

Щоб завершити урок, запропонуйте студентам поділитися почуттями стосовно сили Спокути на спасіння малих дітей і спасіння всіх нас, якщо ми стараємося бути вірними своїм завітам.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Мороній 8:8. “Прокляття Адама забрано від них через Мене”

Дехто вважає, що через Падіння Адама і Єви новонароджені діти з’являються на світ, зіпсовані гріхом. Президент Джозеф Філдінг Сміт пояснив, що вчення є помилковим:

“Усі ті, хто вважає, що людина, так, навіть новонароджені немовлята, зіпсовані через “первісний гріх” (іншими словами, через провину Адама), заперечують милості спокутної крові Ісуса Христа. Біблія (як і наші сучасні Писання) навчає, що Ісус Христос—у всьому—є Викупителем людства від падіння. Він заплатив борг, в якому людство опинилося через провину Адама. Наші душі були повністю викуплені із застави. Не залишилося нічого від покарання, яке б вимагало якоїсь дії від живої істоти або заради неї, щоб їй звільнитися від “первісного гріха”. Учення про те, що немовлята з’являються на цей світ під прокляттям за “первісний гріх” є огидним вченням в очах Бога і заперечує велич і милосердя Спокути. (Див. книга Моронія, розділ 8)”. (*Church History and Modern Revelation: A Course of Study for the Melchizedek Priesthood Quorums*, 4 vols. [1949], 4:99).

### Мороній 8:8–24. Хрищення немовлят

Пророк Джозеф Сміт навчав, що малі діти не потребують хрищення:

“[Ми] віримо у хрищення немовлят? ... Ні. ... Бо про нього ніде не написано в Біблії... Хрищення—для відпущення гріхів. Діти не мають гріхів. ... Усі діти живі у Христі, а ті, хто старші роками,—через віру й покаяння” (*History of the Church*, 5:499).

Президент Бойд К. Пекер, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, розказав про місіонерів повного дня, яким

вдалося втішити матір, що побивалася через смерть свого маленького сина:

“Двоє місіонерів працювали в горах південної частини Сполучених Штатів. Одного дня вони побачили з пагорбку людей, які зібралися на галявині далеко вниз. Місіонери не часто зустрічали людей, яким вони могли б проповідувати, тому попрямували вниз на ту галявину.

Виявилося, що втопився хлопчик і там організували похорони. Його батьки послали за священником, щоб той “сказав потрібні слова” над їхнім сином. Місіонери стояли позаду, коли мандрівний священник наблизився до засмучених батька й матері і почав свою проповідь. Якщо батьки очікували отримати втішення від цієї духовної особи, то вони розчарувалися.

Він суворо сварив їх за те, що вони не охристили хлопчика. Вони відкладали це через різні справи, а зараз вже було запізно. Він дуже різко сказав їм, що їхній хлопчик потрапив до пекла. То була їхня вина. Вони відповідальні за його нескінченні муки.

Коли проповідь завершилась і могилу засипали, старійшини підійшли до батьків, що горювали. Вони сказали матері: “Ми слуги Господа і прийшли з посланням до вас”. Заплакані батьки слухали, а двоє старійшин читали слова з одкровень і свідчили про відновлення ключів заради викуплення живих і померлих.

Я дещо співчуваю тому проповіднику. Він чинив як найкраще у тому світлі й знанні, які мав. Але є більше того, що він мав можливість запропонувати. А саме, повнота євангелії.

Старійшини прийшли як втішители, як вчителі, як слуги Господа, як уповноважені служители євангелії Ісуса Христа” (“А дитина мала їх водитиме”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2012, с. 7).

# Мороній 9

## Вступ

Мормон у своєму останньому записаному посланні до свого сина Моронія сумував через злочестивий стан нефійців. Він закликав Моронія старанно трудитися, щоб допомогти нефійцям покаятись. Мормон також

докладно розповів про страждання людей, викликані їхньою злочестивістю. Незважаючи на зіпсованість свого народу, він закликав Моронія бути вірним Ісусу Христу й мати надію на обіцання вічного життя.

### Надихаюче навчання

Вирішивши, чого навчати з блоку уривків із Писань і як навчати з них, виберіть істини і методи навчання, які будуть надихати студентів та дадуть їм можливість бути духовно піднесеними Святим Духом.

## Рекомендації для навчання

### Мороній 9:1–20

#### *Мормон журиться через злочестивість нефійців і ламанійців*

Попросіть студентів подумати, чи траплялося їм коли-небудь допомагати комусь, але їхня допомога була відкинута.

- Як деякі люди можуть відреагувати, коли їхні добрі наміри неодноразово відхиляються тими, кому вони намагаються допомогти?

Поясніть класу, що розділ Мороній 9—це лист, написаний пророком Мормоном своєму сину Моронію. Запропонуйте їм знайти, як Мормон підбадьорює свого сина.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мороній 9:1. Нехай клас слідкує і знайде, якими словами Мормон описав ситуацію нефійців. Після відповідей студентів вам, можливо, потрібно буде пояснити, що слово *сумне* стосується того, що є дуже болісним, що пригнічує або є прикрим.

Напишіть на дошці такі посилання на Писання: *Мороній 9:2–5; Мороній 9:7–10; Мороній 9:16–19*. Розділіть студентів на три групи. Дайте завдання, щоб кожна група прочитала один із вказаних на дошці уривків з Писань і з'ясувала, що, за словами Мормона, викликало в нього сум. Попросіть по одному студенту з кожної групи сказати, що вони знайшли. (Якщо студенти, яким призначено уривок Мороній 9:2–5, не згадають гнів, то ви можете нагадати їм про роль, яку гнів відіграв у жадливих подіях, описаних Мормоном).

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Мороній 9:11–15, 20. Нехай студенти з'ясують, чому Мормон був засмучений через ситуацію, в якій опинився його народ. Аби допомогти студентам проаналізувати ці вірші, поставте такі запитання:

- Що, на вашу думку, означає бути “без усякої цивілізованості”? Мороній 9:11). (Діяти нецивілізовано: без обмеження або самовладання; не поважати інших людей; нехтувати законами, якими керується суспільство).
- Що, на вашу думку, означає бути “без принципів”? Мороній 9:20). (Жити без норм і без шанування та дотримання Божих заповідей).
- Що, на вашу думку, означає бути “поза почуттям”? Мороній 9:20). (Затвердіти серцем проти Духа Господнього і Свігла Христа та не розрізняти між правильним і неправильним).
- Який ви бачите сьогодні у світі доказ того, що деякі люди є нецивілізованими, не мають принципів і перебувають поза почуттям?

Ви можете зазначити, що, за словами Мормона, його народ опинився в такому стані злочестивості всього за декілька років (див. Мороній 9:12).

Поясніть, що Мормон, майже так само, як і пророк Етер серед народу яредійців, свідчив, що серед його народу панували гнів і злочестивість. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 9:4. Нехай клас слідкує і послухає, що, як боявся Мормон, могло статися з нефійцями. (Він боявся, щоб “Дух Господа не припинив боротися з ними”).

- Мормон згадував, що трудився зі своїм народом постійно. Чому міг Мормон або може церковний провідник сьогодні продовжувати трудитися серед людей, які гніваються або твердіють серцем проти слова Бога?

Напишіть на дошці таку істину: **Ми повинні старанно трудитися в Божому служінні, навіть якщо ті, кому ми служимо, не ставляться до цього позитивно.** Поясніть, що так має відбуватися, навіть коли люди, яким ми служимо, винні в тяжкому гріху. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мороній 9:6. Нехай студенти слідкують і знайдуть, чому нам необхідно старанно трудитися в Божому служінні, навіть якщо ті, кому ми служимо, не ставляться до цього позитивно. Після відповіді студентів назвіть їм вказані далі ситуації (або самі придумайте кілька ситуацій), щоб допомогти їм у роздумах, як ця істина може стосуватися їхнього життя. Запропонуйте одному чи кільком студентам пояснити, як вони могли б застосувати написану на дошці істину в кожній з названих вами ситуацій.

1. Як президент класу в Товаристві молодих жінок, ви відповідальні за п'ять інших молодих жінок у вашому приході. Одна з цих молодих жінок не приходить на церковні збори чи заходи вже протягом року. Після того, як ви впродовж трьох останніх місяців особисто запрошували її приходити, вона так і не з'явилася на жодних церковних зборах чи заходах.
2. Як домашній учитель, ви старанно трудитесь, щоб служити кожній з призначених вам для навчання сімей. Однак протягом останніх кількох місяців одна з цих сімей не відповідала на ваші дзвінки і не відкривала вам, коли ви стояли біля дверей їхнього дому.
3. Ви відчули, що треба запропонувати одному з ваших хороших друзів зустрітися з місіонерами. Він не прийняв ваше запрошення, і все ж ви відчуваєте, що треба знову йому це запропонувати.

Прочитайте наведені далі слова президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства, який закликав нас продовжувати й далі докладати зусилля, щоб трудитися серед Божих дітей. Попросіть студентів, слухаючи, знайти те, що мотивує їх старанно трудитися, щоб допомогати іншим.



“Це завіт, в який ми вступаємо з Богом, що будемо виконувати всі Його заповіді і служити так, як служив би Він особисто, якби Сам тут був. Якщо ми все робимо для того, щоб жити за такою нормою, то це допомагатиме нам набути сили, яка буде потрібна, щоб витерпіти до кінця.

Видатні наставники у священстві показали мені, як набути цієї сили: треба взяти собі за звичку долати знесилення й страх, які викликають бажання здатися. Великі Господні наставники показали мені, що неослабна духовна сила приходить, якщо працюєш і далі після того, як інші вже б вирішили відпочити. ... Я обіцяю вам: якщо ви будете робити все, що у ваших силах, Бог буде збільшувати вашу силу і вашу мудрість” (“Підготовка у священстві: “Мені потрібна твоя допомога”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, сс. 58–59).

- Що з того, про що навчав президент Айрінг, мотивує вас старанно трудитися у своєму служінні Господу, незважаючи на те, як сприймаються ваші старання?

Прочитайте наступну історію, яку розповів старійшина Мервін Б. Арнольд, сімдесятник, про провідника священства, який старанно трудився з молодим чоловіком, хоч той неодноразово й відмовлявся від цього. Попросіть студентів послухати, що той молодий чоловік зрештою побачив у своєму провіднику священства.

“Будучи членом президентства філії у Форталеза, що в Бразилії, брат Маркес разом з іншими провідниками священства склав план активізації малоактивних членів своєї філії. Одним із таких членів філії був молодий чоловік на ім'я Фернандо Арухо. Нещодавно я розмовляв з Фернандо, і він розповів мені свою історію.

“Я брав участь у змаганнях серфінгістів у неділю вранці і припинив ходити на церковні збори. Одного недільного ранку брат Маркес завітав до нас і спитав мою маму, яка не була членом Церкви, чи може він поговорити зі мною. Коли вона відповіла йому, що я сплю, він спитав дозволу розбудити мене. Він сказав мені: “Фернандо, ти запізнюєшся до церкви!” Не слухаючи мої виправдання, він повіз мене до церкви.

Наступної неділі було те ж саме, тож третьої неділі я вирішив піти з дому рано, щоб не зустрітися з ним. Коли я відкрив ворота, то побачив його; він сидів у своїй машині

і читав Писання. Побачивши мене, він сказав: “Добре! Ти встав рано. Сьогодні ми поїдемо і знайдемо ще одного молодого чоловіка!” Я щось було завів про свою свободу вибору, але він сказав: “Ми можемо поговорити про це пізніше”.

Проїшло вісім тижнів, а я все не міг позбутися його, тож вирішив заночувати у свого друга. Наступного ранку я був уже на пляжі, як раптом побачив чоловіка у костюмі з краваткою, що йшов до мене. Побачивши брата Маркеса, я побіг у воду. Несподівано я відчув на плечі чийось руку. То був брат Маркес, по груди у воді! Він узяв мене за руку і сказав: “Ти запізнюєшся! Ходімо”. Коли я заявив, що в мене ж немає ніякого одягу, щоб надіти, він відповів: “Одяг у машині”.

Того дня, коли ми виходили з океану, мене зворушила щира любов до мене брата Маркеса і його турбота про мене. ... Брат Маркес не просто підвозив мене в церкву—кворум все робив, щоб я залишався активним. Вони планували такі заходи, під час яких я відчував себе потрібним і бажаним другом; я отримав покликання, а члени кворуму стали моїми друзями” (“Зміцни братню свою”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2004, сс. 46–47).

Поясніть: як члени Церкви, ми всі маємо виконати в цьому житті важливу роботу. Приклад Мормона, Моронія і брата Маркеса може надихнути нас в цьому труді, коли в нас опускаються руки або коли ті, кому ми маємо служити, не сприймають нас.

### Мороній 9:21–26

#### *Мормон закликає Моронія бути вірним*

Попросіть, щоб студенти назвали будь-які нещодавні події в їхній громаді, країні або у світі, через які у них могли б опуститися руки.

Попросіть студентів подумки прочитати Мороній 9:21–22, 25–26. Попросіть їх знайти, яку пораду дав Мормон Моронію стосовно того, що він повинен робити в обставинах, коли опускаються руки. Аби допомогти студентам проаналізувати ці вірші, поставте такі запитання:

- Які слова і фрази в цих віршах вказують на те, що Мормон відчував до свого сина Моронія?
- Що запропонував Мормон, аби “вічне життя покої[ло]ся у свідомості [Моронія] завжди” (Мороній 9:25). Як спомин про Спасителя і Його Спокуту може допомогти нам, коли у нас опускаються руки або коли ми оточені злочестивістю?
- Чого ми можемо навчитися з цих віршів стосовно того, як реагувати на труднощі і злочестивість, що можуть оточувати нас? (Хоч студенти можуть по-різному сформулювати свою відповідь, усе ж вона має означати: **якщо ми вірні Ісусу Христу, Він підніме нас, навіть коли труднощі й злочестивість оточують нас.** Ви можете написати цей принцип на дошці і порадити студентам переписати його у свої примірники Писань).
- Що з вашого життя чи життя близьких вам людей вказує на істинність цього принципу?

Закличте студентів подумати над тим, як вони можуть бути більш вірними Ісусу Христу й більш уважними до Нього, навіть коли відчувають себе знесиленими чи коли оточені злочестивістю. Свідчіть про силу, яку ви отримали через свою вірність Ісусу Христу.

# Мороній 10:1–7, 27–29

## Вступ

Мороній закликав ламанійців і всіх, хто читатиме його свідчення, попросити Бога підтвердити істинність його слів. Він вчив, що Бог проявить істинність Книги Мормона і реальність Ісуса Христа силою Святого Духа. Мороній також заявив, що зустрінеться з нами перед місцем суду Бога, де Сам Господь підтвердить

істинність слів Моронія. (Примітка: Ви можете залишити в кінці уроку час, щоб студенти поділилися своїми свідченнями про Книгу Мормона. Щоб дати для цього достатньо часу, з молитвою виберіть ті частини з цього уроку, які будуть найбільш корисними для ваших студентів).

## Рекомендації для навчання

### Мороній 10:1–7

*Мороній закликає нас отримати свідчення про Книгу Мормона та Ісуса Христа*

До початку уроку намалюйте на дошці зображення арки з ключовим каменем (ви можете знайти цю ілюстрацію, використану в уроці 4). Почніть урок, вказавши на це зображення.

- Яке призначення ключового каменя в арці?
- Як ключовий камінь стосується Книги Мормона? (Якщо студентам потрібна допомога, щоб відповісти на це запитання, ви можете запропонувати їм прочитати слова пророка Джозефа Сміта в шостому абзаці вступу до Книги Мормона).

Попросіть студентів подумки прочитати останній абзац вступу до Книги Мормона. Перед тим, як вони почнуть читати, попросіть їх знайти три істини, які людина може пізнати, отримавши свідчення про Книгу Мормона.

- Пам'ятаючи, що арка утримується в цілісності завдяки ключовому каменю, скажіть, які інші складові нашого свідчення зміцнюються завдяки тому, що ми набуваємо свідчення про Книгу Мормона?
- Чому для кожної людини важливо набути власного свідчення про Книгу Мормона?

Узагальніть Мороній 10:1–2, пояснивши, що приблизно за 1400 років до того, як пророк Джозеф Сміт отримав золоті пластини, Мороній завершив літопис свого батька, написавши свій останній заклик до тих, хто отримує Книгу Мормона в останні дні. (Можливо, корисним буде пояснити, що слово *заклик* означає рішуче заохочення або спонукання когось. Слово “закликати” з'являється вісім разів у Мороній 10).

Поясніть: Мороній закликав усіх, хто отримує Книгу Мормона, прагнути свідчення про її істинність і божественність. Попросіть студентів подумки прочитати Мороній 10:3–4 і знайти фрази, якими описано, що вимагається для отримання свідчення про Книгу Мормона через Святого Духа. Ви можете запропонувати їм позначати ці фрази, знаходячи їх. Коли студенти називатимуть визначені ними фрази, запишіть їх на дошці. Серед їхніх відповідей мають бути такі:

*“Читатимете їх”*

*“Пам'ятайте, наскільки милостивим був Господь”*

*“Обдумаєте це в серцях своїх”*

*“Питатимете з щирим серцем, із справжнім наміром, маючи віру в Христа”*

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти, що повинна робити людина, аби отримати свідчення від Святого Духа про істинність Книги Мормона, використайте вказані далі ідеї для навчання, щоб обговорити кожну з вказаних Моронієм вимог.

### 1. “Читатимете їх”

Мороній запросив нас “читати їх”, тобто читати Книгу Мормона. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос наведену далі історію, яку розповів старійшина Тед Р.

### Діліться своїм свідченням

Часто знаходьте нагоди свідчити про Ісуса Христа, Його євангелію та Книгу Мормона. Заохочуйте студентів також ділитися їхніми свідченнями. Якщо людина ділиться своїм свідченням, то за це вона отримує благословення і може зміцнити віру й свідчення інших.

Каллістер, з кворуму сімдесятників, про користь, яку мала одна молода жінка завдяки читанню Книги Мормона:

“14-річна дівчина ... розказала, що розмовляла про релігію зі своєю подругою в школі. Ця подруга спитала її: “До якої релігії ти належиш?”

Вона відповіла: “До Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів, або мормонів”.

Подруга на це сказала: “Я знаю цю Церкву, вона не істинна”.

“Звідки ти знаєш?”,—сказала дівчина у відповідь.

“А я дізнавалась про неї”,—відповіла подруга.

“Ти читала Книгу Мормона?”

“Ні,—у відповідь,—я не читала”.

І ця мила дівчина відповіла: “Тоді ти не досліджувала мою Церкву, бо я прочитала кожную сторінку Книги Мормона і знаю, що вона—істинна” (“Книга Мормона—Книга від Бога”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, с. 76).

- Чому читання Книги Мормона є ключем для отримання свідчення про її істинність?
- Як читання Книги Мормона цього року зміцнило ваше свідчення про неї та про істини, яких вона навчає?

## 2. “Пам’ятайте, наскільки милостивим був Господь”

Мороній навчав, що ті, хто читають Книгу Мормона і бажають дізнатися про її істинність, повинні “пам’ята[ти], наскільки милостивим був Господь” (Мороній 10:3). Поясніть, що визнання виявів Господньої милості і пам’ятання про них може пом’якшити наше серце та підготувати нас, щоб відчувати вплив Святого Духа. Одним із значень слова *милостивий* є співчутливий. Запропонуйте студентам подумати про моменти, коли вони відчували милість чи співчуття Господа до них або бачили її в житті когось із знайомих.

Запропонуйте студентам навести приклади Господньої милості з Книги Мормона, які є важливими для них.

- Як, на вашу думку, пам’ятання про Господню милість може допомогти людині бути чутливою до Святого Духа й отримати свідчення про Книгу Мормона?
- Який доказ Господньої милості ви мали у своєму житті?
- Що ви відчуваєте, коли згадуєте про милість Господа у вашому житті?

## 3. “Обдумаєте це в серцях своїх”

Мороній навчав, що ми повинні обдумувати Господню милість у своїх серцях. Поясніть, що обдумування того, яким милостивим був Господь до інших і нас самих, готує нас до відчуття Святого Духа. Аби допомогти студентам зрозуміти, як це відбувається, попросіть когось із них прочитати наведене далі пояснення старійшини Мервіна Дж. Ештона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:



“Словники кажуть, що *обдумувати* означає зважувати щось в розумі, глибоко над чимось замислюватися, розмірковувати над чимось, міркувати про щось. ...

Обдумуючи, ми даємо Духу можливість вселяти думку і направляти. Обдумування—це потужна ланка між серцем і розумом. Коли ми читаємо Писання, наше серце й розум зворушуються. Якщо ми застосовуємо цей дар—здатність обдумувати,—то можемо сприйняти ці вічні істини й усвідомити, як нам їх застосовувати в наших щоденних вчинках. ...

Обдумування—це поступальний розумовий пошук. Це великий дар тим, хто навчився користуватися ним. Ми знайдемо розуміння, усвідомлення і практичне застосування, якщо будемо використовувати цей дар—здатність обдумувати” (“There Are Many Gifts,” *Ensign*, Nov. 1987, 20).

- Коли під час вивчення Книги Мормона обдумування допомогло вам відчутти вплив Святого Духа?
- Що ми можемо робити, аби послідовніше обдумувати прочитане під час вивчення Писань?



#### 4. “Питатимете з щирим серцем, із справжнім наміром, маючи віру в Христа”

Мороній навчав: якщо ми хочемо отримати свідчення про істинність Книги Мормона, то повинні запитати Бога, “з щирим серцем, із справжнім наміром, маючи віру в [Ісуса] Христа”. Поясніть: молитися щиро і зі справжнім наміром серця означає, що ми “готові діяти відповідно до того, що каже нам Бог” (*Проповідуйте Мою євангелію: Путівник для місіонерського служіння* [2004], с. 115). Можете розказати наведену далі історію про чоловіка, який молився зі справжнім наміром, щоб отримати свідчення про істинність Книги Мормона:

“Час від часу я молився, щоб дізнатися, що було правильним, але це скоріше було поривом, аніж щирим запитанням. Потім одного вечора я вирішив помолитися зі “справжнім наміром”.

Я сказав Небесному Батьку, що бажав пізнати Його і стати членом Його істинної Церкви. Я пообіцяв: “Якщо Ти даси мені знати, чи був Джозеф Сміт справжнім пророком і чи істинна Книга Мормона, я зроблю все, чого Ти захочеш від мене. Якщо Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів є істинною Церквою, я буду її активним членом і ніколи не відступлю”.

Не сталося нічого вражаючого, але я відчув спокій і ліг у ліжку. Через кілька годин я прокинувся з чіткою думкою: “Джозеф Сміт є істинним пророком, і Книга Мормона—істинна”. Цю думку супроводжував невимовний спокій. Я знову заснув, але згодом прокинувся з точно такою ж думкою і відчуттям.

Відтоді я ніколи не сумнівався, що Джозеф Сміт є істинним пророком. Я знаю, що це робота Спасителя і що Небесний Батько відповість на наші щирі благання” (Родольфо Армадо Перес Бонілла, “Звідки я знаю”, *Ліягона*, жовт. 2011, с. 64).

Попросіть студентів дослідити Мороній 10:4 і визначити, що Бог зробить для тих, хто дотримується кроків, вказаних Моронієм.

- Що Мороній пообіцяв тим, хто прагне отримати свідчення про Книгу Мормона у визначений ним спосіб?
- Як саме може Святий Дух свідчити нам про істинність Книги Мормона? (Переконайтеся, чи розуміють студенти, що більшість одкровень не приходить в якийсь ефектний спосіб. Хоч дехто, можливо, й мав вражаючий духовний досвід, однак духовний досвід переважно приходить через щось спокійне і тонке, наприклад, тепле, спокійне почуття або запевнення. Ви також можете пояснити, що коли ми вивчаємо Писання, Дух може свідчити нам про істинність того, що ми читаємо. Потім, коли ми спеціально запитаємо, щоб знати, чи істинна Книга Мормона, Дух підтвердить це свідчення, яке ми вже отримали).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Мороній 10:5–7. Нехай клас слідкує і визначить, що ще, як пообіцяв Мороній, ми можемо знати через Святого Духа. Зазначте, що Мороній 10:4–5—це уривок з Писань, призначений для опанування. Ви можете поради́ти студентам позначити цей вірш таким чином, щоб їм було легко його знаходити.

- Про що ми можемо дізнатися з Мороній 10:3–7? (Хоч студенти можуть сформулювати свою відповідь різними словами, однак вони мають визначити такий принцип: **Якщо ми запитаємо Бога з вірою і зі справжнім наміром, то можемо отримати свідчення про Книгу Мормона та Ісуса Христа через Святого Духа**).

Запропонуйте студентам написати у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань мету: що вони будуть робити, щоб отримати або зміцнити своє свідчення про Книгу Мормона. Закличте їх застосовувати принцип, про який сказано в Мороній 10:4.

#### Мороній 10:27–29

##### *Мороній свідчить, що зустріне нас біля місця суду Бога*

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Мороній 10:27–29. Нехай клас подумає про те, як вони могли б відповісти на запитання, що знаходиться в Мороній 10:27. Свідчіть, що **ті, хто отримав Книгу Мормона, будуть відповідати перед Богом за те, як поставилися до неї**.

#### Мороній 10:4–5

—це уривок із Писань, призначений для опанування. Щоб допомогти студентам опанувати цей вірш, зверніться до поданої в кінці уроку ідеї для навчання, яка стосується цього вірша для опанування.

Наприкінці уроку виділіть достатньо часу, щоб запросити студентів поділитися їхніми свідченнями про Книгу Мормона. Можете й ви поділитися вашим особистим свідченням про Книгу Мормона. Запевніть студентів: якщо вони будуть продовжувати читати Книгу Мормона впродовж всього свого життя, їхня віра в Ісуса Христа і Його євангелію буде зростати.

 **Уривок з Писань, призначений для опанування—Мороній 10:4–5**

Студенти, які вивчили напам'ять Мороній 10:4–5, будуть краще підготовлені, щоб ділитися посланням Книги Мормона з іншими. Напишіть цей уривок на дошці і попросіть студентів прочитати його вголос усім разом. Зітріть шість слів, а потім нехай клас прочитає його знову, при цьому називаючи стерті слова. Продовжуйте так робити, доки більшість слів цього уривку або всі вони не будуть стерті.

# Мороній 10:8–26, 30–34

## Вступ

Після навчання, як отримати свідчення про істинність всього через Святого Духа, Мороній закликав тих, хто буде читати його слова, отримати і розпізнати духовні дари. Мороній завершив Книгу Мормона записом,

яким закликає всіх людей прийти до Ісуса Христа, сприймати всякий добрий дар, який Він пропонує, і бути досконалими в Ньому.

## Рекомендації для навчання

### Мороній 10:8–26

#### *Мороній навчає про дари Духа та їхнє призначення в Господній роботі*

Попросіть студентів подумати про час, коли Небесний Батько допоміг їм зробити щось, що вони не могли б зробити самотужки. Попросіть студентів подумки прочитати Мороній 10:8 і знайти фразу, якою описано духовні здібності, або благословення, які Бог дає вірним (“дари Бога”). Поясніть, що ми часто називаємо ці дари дарами Духа або духовними дарами.

- Чому, відповідно до Мороній 10:8, Бог дає дари Духа Своїм дітям? (Після відповідей студентів напишіть на дошці таку істину: **Бог дарує дари Духа для користі Своїм дітям**. Можливо, вам буде потрібно пояснити у цьому контексті, що слово *користь* означає також і благословення або допомога).

Попросіть студентів прочитати подумки Мороній 10:9–16 і знайти, які дари описав Мороній в цих віршах. Ви також можете порадити студентам позначити те, що вони знайшли.

- Які дари Духа ви визначили в цих віршах? (Коли студенти будуть відповідати, ви можете записувати їхні відповіді на дошці).
- Які саме з цих дарів ви бачили в Церкві?
- У яких випадках ви бачили, що люди отримували благословення завдяки тому, що інші застосовували свої духовні дари? (Ви можете підготуватись, щоб навести відомі вам приклади).
- Яку користь можуть приносити дари Духа людині, яка отримує їх?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Мороній 10:19, 24. Нехай клас слідкує і знайде, що заважає отримати і розпізнати духовні дари.

- Що саме, як ви з’ясували, заважає отримати і розпізнати духовні дари?
- Чому, на вашу думку, люди, що перебувають у стані невіри, не можуть розпізнати або отримати силу та дари Бога?

Попросіть студентів подумки прочитати Мороній 10:25–26 і знайти, що станеться з тими, хто відкидає дари і силу Бога. Попросіть їх назвати, що вони знайшли.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос з Мороній 10:20–23. Нехай клас слідкує і знайде, які благословення приходять до тих, хто має віру, надію і милосердя. (Перш ніж студенти почнуть читати, ви можете пояснити, що фраза “Я вважаю доцільним” в Мороній 10:23 стосується того, що відповідає Божій волі).

- Які благословення, як навчав Мороній, прийдуть до тих, хто має віру, надію і милосердя?

Коли студенти будуть відповідати, напишіть на дошці такий принцип: **Якщо ми маємо віру, то будемо здатні зробити те, що Спаситель хоче від нас**. Ви можете запропонувати, щоб вони позначили цей принцип в Мороній 10:23.

### *Любовь своїх студентів*

Виявляючи любов і турботу до своїх студентів, ви тим самим показуєте любов Бога до них. Закінчуючи цей курс навчання, прагніть допомогти студентам дізнатися, що вони—улюблені сини і дочки Бога.

- Як, на вашу думку, ці два принципи на дошці можуть стосуватися один одного? (Якщо в нас є віра, то Бог дасть нам дари, які нам потрібні, щоб виконувати роботу, яку Він має для нас).
- Як знання цих двох принципів допомагає вам тепер і допомагатиме у майбутньому?

Напишіть на дошці вказані далі незакінчені речення. Аби допомогти студентам побачити, як обіцяння, що знаходиться в Мороній 10:23, виповнилося або може виповнитися в їхньому житті, дайте їм кілька хвилин, щоб закінчити одне з цих речень у зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань:

*Обіцяння з Мороній 10:23 справдилося для мене, коли ...*

*Обіцяння, що знаходиться в Мороній 10:23, може мені допомогти, коли ...*

Дайте студентам достатньо часу для виконання цього завдання, а потім запропонуйте їм поділитися з партнером написаним.

### Мороній 10:30–34

#### *Мороній запрошує всіх прийти до Ісуса Христа і вдосконалитися в Ньому*

Напишіть на дошці слово *Досконалість*. Під ним напишіть *Можлива чи неможлива?*

Попросіть студентів поділитися думками стосовно питання на дошці. Після короткого обговорення попросіть, щоб хтось зі студентів прочитав уголос 3 Нефій 12:48.

- Що, за словами Спасителя, для кожного з нас є остаточною метою? (Стати досконалими). Як цього досягти?

Після того, як студенти поділяться своїми ідеями, попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова президента Джеймса Е. Фауста, з Першого Президентства:



“Досконалість—це вічна мета. І хоч ми не можемо бути досконалими у земному житті, досягання її є заповіддю, яку ми, зрештою, завдяки Спокуті можемо виконати” (“This Is Our Day,” *Ensign*, May 1999, 19).

Поясніть: хоч досконалості і не вдасться досягнути в цьому житті, але врешті-решт ми зможемо стати досконалими. Мороній навчав, що ми можемо робити, аби стати досконалими через Спокуту Ісуса Христа. Перемалуйте наведену далі таблицю на дошку, залишивши в дужках місце для відповідей.

Що я повиненна робити ...	Що обіцяє Бог ...
(Серед відповідей може бути: ми повинні прийти до Ісуса Христа; прагнути добрих дарів і сприйняти їх; уникати злих дарів і всього нечистого; відринуті від себе всю безбожність; і любити Бога всією нашою могутністю, розумом і силою).	(Серед відповідей може бути: Він буде виконувати Свої завіти; Його благодаті буде достатньо для нас; ми будемо досконалими в Ісусі Христі; ми отримаємо благодать Бога; ми будемо освячені й отримаємо відпущення наших гріхів; і ми станемо святими, незаплямованими).

Попросіть студентів знайти в Мороній 10:30–33 фрази, які описують, що повинні робити ми і що обіцяє зробити Бог, аби допомогти нам стати чистими й досконалими. Попросіть когось зі студентів записувати відповіді студентів у відповідному стовпчику таблиці. Зазначте, що слово *милість* стосується божественної допомоги й сили, які ми отримуємо завдяки Спокуті Ісуса Христа.

- Що б ви написали під цією таблицею, узагальнюючи навчання Моронія про те, як стати чистими й досконалими? (Хоч студенти можуть сформулювати свою відповідь різними словами, однак вони повинні визначити таку істину: **Якщо ми прийдемо до Ісуса Христа, то зможемо стати очищеними й досконалими через Його Спокуту**).

Якщо можливо, роздайте студентам копії з наведеною далі цитатою старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть когось зі студентів прочитати ці слова вголос, а решта класу нехай слідкує. Перш ніж студент почне читати, порадьте класу уважно слухати, думаючи над тим, що вони можуть робити, аби прийти до Ісуса Христа завдяки вивченню Книги Мормона цього року.



“Це заключне, останнє, самотнє блага́ння ключового каменя нашої релігії і найбільш правильної книги з усіх будь-коли написаних—не торкатися нечистого, бути святими і незаплямованими; бути чистими. А чистота ця може прийти тільки завдяки крові Того Агнця, Який перестраждав наше горе і переніс наші печалі, Того Агнця, Якого було поранено за наші провини і забито за наші беззаконня, Того Агнця, Який був зневажений і зазнав болю, але Якого ми не цінували (див. Мосія 14). ...

Чистота—через кров Цього Агнця. Про це й заявляє ця книга” (“A Standard unto My People” [звернення до релігійних освітян ЦСО, 9 серп., 1994 р.], 13–14, si.lds.org).

Попросіть студентів знайти в Мороній 10:32–33 фрази, якими підкреслено, що ми можемо бути досконалими тільки “в Христі”, тобто завдяки очищувальній благодаті Його Спокути.

- Чому нам потрібна Спокута Ісуса Христа, щоб стати чистими й досконалими?
- Які фрази ви знаходите в Мороній 10:32–33, що закликають вас прагнути чистоти й вічної мети досконалення?

Попросіть студентів вибрати одну чи дві фрази з першого стовпчика таблиці, що на дошці. Дайте їм кілька хвилин, щоб написати в зошитах для класних занять або щоденниках для вивчення Писань їхні думки чи враження стосовно того, як вони можуть краще це робити.

Завершіть цей урок, прочитавши класу Мороній 10:34. Нехай студенти слідкують і знайдуть доказ того, що Мороній мав віру в Ісуса Христа й надію на Нього. Після того, як вони назвуть, що знайшли, запропонуйте їм записати думки чи враження, які вони мають, закінчуючи цьогорічний курс вивчення Книги Мормона. Можете запропонувати студентам розказати класу, що вони написали. Свідчіть про благословення, які Небесний Батько пообіцяв їм, якщо вони прийдуть до Ісуса Христа, дотримуючись Його вчень та виявляючи віру в Його Спокуту. Закличте студентів зробити вивчення Книги Мормона справою всього життя.

## Огляд книги Моронія

Виділіть певний час, щоб допомогти студентам зробити огляд книги Моронія. Попросіть їх подумати, про що вони дізналися з цієї книги—як в семінарії, так і під час особистого вивчення Писань. Якщо потрібно, запропонуйте їм швидко проглянути короткий зміст до кількох розділів у книзі Моронія, щоб допомогти їм згадати. Дайте на це достатньо часу, а потім попросіть кількох студентів розказати щось з книги Моронія, що надихало їх або допомогло мати більшу віру в Ісуса Христа.

## Коментарі та довідковий матеріал

### Мороній 10:8–19 Дари Духа

Старійшина Брюс Р. Мак-Конкі описав призначення духовних дарів і чому слід їх отримати:

“[Мета духовних дарів]—просвіщати, заохочувати та напучувати вірних таким чином, щоб вони успадкували мир у цьому житті і направлялися до вічного життя у світі прийдешньому. Їхнє існування свідчить про божественність Господньої роботи; там, де їх немає, немає і Церкви та Божого царства. Обіцяння полягає в тому, що їх ніколи не буде забрано, доки земля існуватиме в її теперішньому стані, хіба що через зневіру (Мороній 10:19), але, коли настане досконалий день і святі будуть піднесені, в дарах більше не буде потреби. Як про це висловився Павло: “Коли ж досконале настане, тоді зупиниться те, що частинне”. (1 Кор. 13).

Від відданих людей очікується, що вони шукатимуть дари Духа всім своїм серцем. Вони мусять “дбати ревно про ліпші дари” (1 Кор. 12:31 ; УЗ 46:8), “про духовне пильнувати” (1 Кор. 14:1), “запитувати в Бога, Який дає вільно”. (УЗ 46:7; Матвій 7:7 –8). Деякі люди отримують один дар; інші—інший; а “декому було дано мати всі ці дари, аби міг бути глава, щоб кожний

член Церкви міг мати користь від того”. (УЗ 46:29.)” (*Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 314).

Старійшина Мервін Дж. Ештон, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав:

“Одна з найбільших трагедій життя, мені здається,— коли людина визначає себе такою, що не має талантів або дарів. ...

З Учення і Завітів 46:11–12 ми знаємо таку істину: “Бо не всім даються всі дари; бо є багато дарів, і кожній людині дається дар Духом Бога”.

Декому дається один, а декому дається інший, щоб усі мали користь від цього”.

Бог дав кожному з нас один чи більше особливих дарів. ... І кожному з нас належить дізнаватися, які нам Бог дав дари, і розвивати їх. ...

Бог справді живе. Він справді благословляє нас дарами. Якщо ми розвиваємо Богом дані нам дари і ділимося ними та користуємося від них з оточуючими, то світ може бути кращим і Божа робота буде рухатися вперед швидшим темпом” (“There Are Many Gifts,” *Ensign*, Nov. 1987, 20, 23).



# Програма домашнього навчання

## Мороній 7:20–10:34 (Блок 32)

### Матеріали для підготовки вчителя семінарії домашнього навчання

*Стислий зміст щоденних уроків за програмою домашнього навчання*

Наведений стислий зміст учень і принципів, які студенти засвоїли, вивчаючи Мороній 7:20–10:34 (блок 32), не призначений для навчання на вашому уроці. Урок, який ви проводите, слід зосереджувати лише на кількох з цих учень і принципів. Роздумуючи над потребами ваших студентів, прислухайтеся до підказок Святого Духа.

#### День 1 (Мороній 7:20–48)

Продовжуючи вивчати проповідь Мормона до людей в синагозі, студенти дізналися про важливі принципи, що стосуються віри, надії та милосердя: Якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа, то можемо сприймати все хороше. Якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа, то можемо отримати надію, що завдяки Його Спокуті ми можемо бути підняті для вічного життя. Якщо ми молимося Батьку з усією енергією серця і живемо, як справжні послідовники Ісуса Христа, то можемо сповнитися милосердя.

#### День 2 (Мороній 8–9)

Вивчаючи лист Мормона до Моронія, записаний в Мороній 8, студенти дізналися, що покаяння і хрищення необхідні для всіх, хто є підзвітними і здатними учинити гріх. Вони також вивчали вчення про те, що малі діти спасенні через Спокуту Ісуса Христа. Вивчаючи лист, записаний в Мороній 9, студенти дізналися, що нам слід старанно трудитися в Божому служінні, навіть якщо ті, кому ми служимо, не ставляться до цього позитивно. Крім цього, студенти дізнались з прикладу Мормона і Моронія, що якщо ми вірні Ісусу Христу, Він надихатиме нас, навіть якщо нас оточують труднощі й злочестивість.

#### День 3 (Мороній 10:1–7, 27–29)

Під час вивчення заключного свідчення Моронія, студентам було нагадано, що якщо ми просимо Бога з вірою і справжнім наміром, то можемо отримати свідчення про Книгу Мормона та Ісуса Христа через Святого Духа. Вони також дізнались, що ті, хто отримав Книгу Мормона, будуть відповідати перед Богом за своє сприйняття її.

#### День 4 (Мороній 10:8–26, 30–34)

Студенти дізналися, що Бог дарує дари Духа на користь своїм дітям. Вони також дізналися, що якщо у нас є віра, то ми зможемо зробити те, чого хоче від нас Спаситель. Вони також вивчили заключні слова в Книзі Мормона, які навчають нас: якщо ми прийдемо до Ісуса Христа, то зможемо бути очищені й стати досконалими завдяки Його Спокуті.

### Вступ

Цей урок може допомогти студентам краще зрозуміти, що означає сприймати все добре. Студентам буде дано нагоду пояснити, як людина сама для себе може дізнатися, що Книга Мормона є істинною. Вони також зможуть поділитися своїми свідченнями про Книгу Мормона та обговорити, як їхнє свідчення зміцнилося впродовж цього року. В розділах Мороній 7–9 вміщено послання, або листи від Мормона, які Мороній включив у свою книгу.

### Рекомендації для навчання

#### Мороній 7:20–48

*Мороній записує вчення Мормона про віру в Ісуса Христа, надію і милосердя*

Напишіть на дошці слова *торкатися* і *сприймати*. Попросіть когось зі студентів стати перед присутніми в класі й показати, що означає торкатися Книги Мормона. Потім нехай цей студент покаже, що означає сприймати Книгу Мормона.

Попросіть студентів подумки прочитати Мороній 7:19 і знайти, що, за словами Мормона, ми повинні сприймати. Потім поставте такі запитання:

- Що, за словами Мормона, ми повинні сприймати?
- Що, на вашу думку, означає “сприймати все добре”? (Допоможіть студентам зрозуміти, що “все добре” може включати в себе праведні цілі, вчинки, думки, принципи та речі).

Поясніть, що Мормон продовжував навчати, як ми можемо “сприймати все добре”. Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Мороній 7:20–22, 25. Нехай клас знайде, що, за порадою Мормона, ми повинні робити, аби “сприймати все добре”.

Напишіть на дошці таке незакінчене речення: *Якщо ми ... , то можемо сприймати все добре.*

Спитайте: “Прочитавши ці вірші, як би ви закінчили це речення?” (Однією з відповідей студентів може бути: **Якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа, то можемо сприймати все добре**).

Нагадайте студентам: у цьому розділі Мормон також свідчив про те, що через віру в Ісуса Христа ми можемо бути сповнені духом милосердя (див. Мороній 7:48). Запропонуйте класу спробувати процитувати напам’ять уривок Мороній 7:45, 47–48, призначений для опанування. Також клас може прочитати ці вірші вголос.

Поставте студентам такі запитання:

- Яка фраза в Мороній 7:45, 47–48 вам найбільше подобається? Чому ця фраза важлива для вас?

- Коли ви бачили виявлене кимось милосердя або коли ви відчували, що Господь допомагав вам бути милосердними? (Ви можете назвати власні відповіді на ці запитання).

## Мороній 10

*Мороній закликає нас набути свідчення про Книгу Мормона і прийти до Ісуса Христа*

Розгляньте призначення ключового каменя в арці. Обговоріть, як ідея ключового каменя стосується Книги Мормона. (Ви можете звернути увагу студентів на малюнок до розділу 1, день 3 в їхньому навчальному посібнику). Запропонуйте студентам розказати, в якому розумінні Книга Мормона є ключовим каменем їхнього свідчення.

Попросіть одного зі студентів прочитати Мороній 10:3–5. Нехай вони подумують, чому ці вірші є настільки важливими, що ними слід ділитися з усіма людьми, незалежно від того, є вони членами нашої Церкви чи ні. Запропонуйте кільком студентам поділитися думками з цього приводу, а потім спитайте: “Що, за словами Моронія, нам потрібно робити, аби дізнатися про істину?” (Коли студенти будуть відповідати, ви можете записувати їхні відповіді на дошці. Зазначте, що ці відповіді є шляхом, яким ми можемо шукати у вірі, щоб “пізнати правду про все”).

Попросіть когось зі студентів прочитати Мороній 10:6–7, а потім спитайте: “Про що ще, крім істинності Книги Мормона, ми можемо дізнатися силою Святого Духа?” (Святий Дух підтвердить нам, що Ісус є Христос).

Напишіть на дошці такий принцип: **Якщо ми просимо у Бога з вірою і справжнім наміром, то отримаємо свідчення про Книгу Мормона і Ісуса Христа через Святого Духа.**

Нагадайте студентам, що Мороній залишив останнє запрошення всім людям, які будуть читати Книгу Мормона.

Попросіть когось зі студентів прочитати його запрошення, що знаходиться в Мороній 10:30, 32–33. Нехай члени класу знайдуть шляхи, якими ми можемо “прийти до Христа”. (Ви можете запропонувати їм позначити те, що вони знайшли). Потім поставте такі запитання:

- Яке запрошення пропонує нам Мороній у кінці цього священного літопису?
- Які фрази в цих віршах допомагають вам знати, як “прийти до Христа”?
- Про які принципи ви можете дізнатися з цих віршів? (У відповідях студентів може прозвучати такий принцип: **Якщо ми приходимо до Ісуса Христа, то можемо бути очищені і вдосконалені через Його Спокуту** Ви можете написати цей принцип на дошці).
- Що для вас означає, що ви можете бути досконалими тільки завдяки Ісусу Христу?

Нехай кожний студент вибере одне з вказаних далі запитань і подумає, як на нього відповісти. (Ви можете розмістити ці запитання на дошці або підготувати їх як роздатковий матеріал до уроку). Дайте для цього достатньо часу, а потім попросіть кількох студентів поділитися з класом своїми відповідями.

- Як ви дізналися, що Книга Мормона є істинною?
- Як Спаситель допоміг вам стати кимось більшим, ніж ви могли б досягнути цього самотужки?
- Озираючись на те, як ви вивчали Книгу Мормона цього року, що б ви хотіли зробити, аби поліпшити своє вивчення Писань?

Після відповідей студентів ви можете свідчити про Книгу Мормона і Спокуту Ісуса Христа. Крім того, висловіть студентам свою вдячність за них та їхні зусилля у навчанні й відвідуванні семінарії цього року. Закличте їх продовжувати читати Писання кожний день і старатися застосовувати вивчене у своєму житті.

# Додаток

## Графіки читання Писань

Ми допомагаємо у виконанні завдання семінарії та інститутів релігії, заохочуючи студентів: (1) щоденно читати і вивчати Писання та (2) читати Писання згідно з навчальним курсом. Ви можете

роздати студентам графіки, подібні до наведених нижче, щоб допомогти їм відслідковувати свої успіхи. Якщо ви бажаєте подати звіт про щоденне вивчення студентами Писань, дотримуйтеся

вказівок з Настанов для подання звіту про вивчення Писань. Шукайте ці настанови на [si.lds.org](http://si.lds.org) за допомогою фрази "настанови для подання звіту про вивчення Писань".

### Графік читання Книги Мормона

1 Нефій	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2 Нефій	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
Кн. Якова	1	2	3	4	5	6	7				
Енош	1										
Яром	1										
Омній	1										
Слова Мормона			1								
Мосія	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	23	24	25	26	27	28	29				
Алма	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44
	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
	56	57	58	59	60	61	62	63			
Геламан	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	12	13	14	15	16						
3 Нефій	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	23	24	25	26	27	28	29	30			
4 Нефій	1										
Мормон	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Етер	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	12	13	14	15							
Мороній	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

### Графік щоденного читання Писань

Січ.	Лют.	Бер.	Квіт.	Трав.	Черв.	Лип.	Серп.	Вер.	Жовт.	Лист.	Груд.
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	19	16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23
24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27
28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
29	(29)	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29
30		30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
31		31		31		31	31		31		31

## Довідник для визначення темпу навчання за цим курсом для вчителів щоденної семінарії

Запропонований розклад для 36-тижневого навчального року

Тиждень	Блок з Писань для навчання	Блок для читання	Тиждень	Блок з Писань для навчання	Блок для читання
1	День 1: Урок 1 Роль учня День 2: Урок 2 Вивчення Писань День 3: Урок 3 План спасіння День 4: Урок 4 Титульна сторінка, вступ та свідчення свідків День 5: Урок 5 Огляд Книги Мормона	Титульна сторінка, вступ до Книги Мормона, свідчення свідків, свідчення пророка Джозефа Сміта і коротке пояснення до Книги Мормона	10	День 1: Урок 41 2 Нефій 32 День 2: Урок 42 2 Нефій 33 День 3: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 4: Урок 43 Кн. Якова 1–2:11 День 5: Урок 44 Кн. Якова 2:12–35	2 Нефій 32–Кн. Якова 2
2	День 1: Урок 6 1 Нефій 1 День 2: Урок 7 1 Нефій 2 День 3: Урок 8 1 Нефій 3–4 День 4: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 5: Урок 9 1 Нефій 5	1 Нефій 1–5	11	День 1: Урок 45 Кн. Якова 3–4 День 2: Урок 46 Кн. Якова 5:1–51 День 3: Урок 47 Кн. Якова 5:52–77; Кн. Якова 6 День 4: Урок 48 Кн. Якова 7 День 5: Вільний день (див. поради на вільні дні)	Кн. Якова 3–7
3	День 1: Урок 10 1 Нефій 6 і 9 День 2: Урок 11 1 Нефій 7 День 3: Урок 12 1 Нефій 8 День 4: Урок 13 1 Нефій 10–11 День 5: Урок 14 1 Нефій 12–13	1 Нефій 6–13	12	День 1: Урок 49 Енош День 2: Урок 50 Яром та Омній День 3: Урок 51 Слова Мормона–Мосія 1 День 4: Урок 52 Мосія 2 День 5: Урок 53 Мосія 3	Енош–Мосія 3
4	День 1: Урок 15 1 Нефій 14 День 2: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 3: Урок 16 1 Нефій 15 День 4: Урок 17 1 Нефій 16 День 5: Урок 18 1 Нефій 17	1 Нефій 14–17	13	День 1: Урок 54 Мосія 4 День 2: Урок 55 Мосія 5–6 День 3: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 4: Урок 56 Мосія 7–8 День 5: Урок 57 Мосія 9–10	Мосія 4–10
5	День 1: Урок 19 1 Нефій 18 День 2: Урок 20 1 Нефій 19 День 3: Урок 21 1 Нефій 20–22 День 4: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 5: Урок 22 2 Нефій 1	1 Нефій 18–2 Нефій 1	14	День 1: Урок 58 Мосія 11–12:17 День 2: Урок 59 Мосія 12:18–14:12 День 3: Урок 60 Мосія 15–17 День 4: Урок 61 Мосія 18 День 5: Урок 62 Мосія 19–20	Мосія 11–20
6	День 1: Урок 23 2 Нефій 2 (Частина 1) День 2: Урок 24 2 Нефій 2 (Частина 2) День 3: Урок 25 2 Нефій 3 День 4: Урок 26 2 Нефій 4 День 5: Урок 27 2 Нефій 5	2 Нефій 2–5	15	День 1: Урок 63 Мосія 21–22 День 2: Урок 64 Мосія 23–24 День 3: Урок 65 Мосія 25 День 4: Урок 66 Мосія 26 День 5: Урок 67 Мосія 27	Мосія 21–27
7	День 1: Урок 28 2 Нефій 6–8 День 2: Урок 29 2 Нефій 9:1–26 День 3: Урок 30 2 Нефій 9:27–54 та 2 Нефій 10 День 4: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 5: Урок 31 2 Нефій 11 та 16	2 Нефій 6–11; 16	16	День 1: Урок 68 Мосія 28–29 День 2: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 3: Урок 69 Алма 1–2 День 4: Урок 70 Алма 3–4 День 5: Урок 71 Алма 5:1–36	Мосія 28–Алма 5:36
8	День 1: Урок 32 2 Нефій 12–15 День 2: Урок 33 2 Нефій 17–20 День 3: Урок 34 2 Нефій 21–24 День 4: Урок 35 2 Нефій 25 День 5: Вільний день (див. поради на вільні дні)	2 Нефій 12–15; 17–25	17	День 1: Урок 72 Алма 5:37–62 День 2: Урок 73 Алма 6–7 День 3: Урок 74 Алма 8 День 4: Урок 75 Алма 9–10 День 5: Урок 76 Алма 11	Алма 5:37–11:46
9	День 1: Урок 36 2 Нефій 26 День 2: Урок 37 2 Нефій 27 День 3: Урок 38 2 Нефій 28 День 4: Урок 39 2 Нефій 29–30 День 5: Урок 40 2 Нефій 31	2 Нефій 26–31	18	День 1: Урок 77 Алма 12 День 2: Урок 78 Алма 13 День 3: Урок 79 Алма 14 День 4: Урок 80 Алма 15–16 День 5: Вільний день (див. поради на вільні дні)	Алма 12–16

Тиждень	Блок з Писань для навчання	Блок для читання	Тиждень	Блок з Писань для навчання	Блок для читання
19	День 1: Урок 81 Алма 17 День 2: Урок 82 Алма 18 День 3: Урок 83 Алма 19–20 День 4: Урок 84 Алма 21–22 День 5: Урок 85 Алма 23–24	Алма 17–24	28	День 1: Урок 122 3 Нефій 12 День 2: Урок 123 3 Нефій 13 День 3: Урок 124 3 Нефій 14 День 4: Урок 125 3 Нефій 15–16 День 5: Урок 126 3 Нефій 17	3 Нефій 12–17
20	День 1: Урок 86 Алма 25–26 День 2: Урок 87 Алма 27–29 День 3: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 4: Урок 88 Алма 30 День 5: Урок 89 Алма 31	Алма 25–31	29	День 1: Урок 127 3 Нефій 18 День 2: Вільні дні (див. поради на вільні дні) День 3: Урок 128 3 Нефій 19 День 4: Урок 129 3 Нефій 20 День 5: Урок 130 3 Нефій 21–22	3 Нефій 18–22
21	День 1: Урок 90 Алма 32 День 2: Урок 91 Алма 33 День 3: Урок 92 Алма 34–35 День 4: Урок 93 Алма 36 День 5: Урок 94 Алма 37	Алма 32–37	30	День 1: Урок 131 3 Нефій 23 День 2: Урок 132 3 Нефій 24–26 День 3: Урок 133 3 Нефій 27 День 4: Урок 134 3 Нефій 28 День 5: Урок 135 3 Нефій 29–30	3 Нефій 23–30
22	День 1: Урок 95 Алма 38 День 2: Урок 96 Алма 39 День 3: Урок 97 Алма 40 День 4: Урок 98 Алма 41 День 5: Урок 99 Алма 42	Алма 38–42	31	День 1: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 2: Урок 136 4 Нефій День 3: Урок 137 Мормон 1–2 День 4: Урок 138 Мормон 3–4 День 5: Урок 139 Мормон 5–6	4 Нефій–Мормон 6
23	День 1: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 2: Урок 100 Алма 43–44 День 3: Урок 101 Алма 45–48 День 4: Урок 102 Алма 49–51 День 5: Урок 103 Алма 52–55	Алма 43–55	32	День 1: Урок 140 Мормон 7–8:11 День 2: Урок 141 Мормон 8:12–41 День 3: Урок 142 Мормон 9 День 4: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 5: Урок 143 Етер 1	Мормон 7–Етер 1
24	День 1: Урок 104 Алма 56–58 День 2: Урок 105 Алма 59–63 День 3: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 4: Урок 106 Геламаман 1–2 День 5: Урок 107 Геламаман 3–4	Алма 56–Геламаман 4	33	День 1: Урок 144 Етер 2 День 2: Урок 145 Етер 3 День 3: Урок 146 Етер 4–5 День 4: Урок 147 Етер 6 День 5: Урок 148 Етер 7–11	Етер 2–11
25	День 1: Урок 108 Геламаман 5 День 2: Урок 109 Геламаман 6–7 День 3: Урок 110 Геламаман 8–9 День 4: Урок 111 Геламаман 10 День 5: Урок 112 Геламаман 11–12	Геламаман 5–12	34	День 1: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 2: Урок 149 Етер 12:1–22 День 3: Урок 150 Етер 12:23–41 День 4: Урок 151 Етер 13–15 День 5: Урок 152 Мороній 1–3	Етер 12–Мороній 3
26	День 1: Урок 113 Геламаман 13 День 2: Урок 114 Геламаман 14 День 3: Урок 115 Геламаман 15–16 День 4: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 5: Урок 116 3 Нефій 1	Геламаман 13–3 Нефій 1	35	День 1: Урок 153 Мороній 4–5 День 2: Урок 154 Мороній 6 День 3: Вільний день (див. поради на вільні дні) День 4: Урок 155 Мороній 7:1–19 День 5: Урок 156 Мороній 7:20–48	Мороній 4–7
27	День 1: Урок 117 3 Нефій 2–5 День 2: Урок 118 3 Нефій 6–7 День 3: Урок 119 3 Нефій 8–10 День 4: Урок 120 3 Нефій 11:1–17 День 5: Урок 121 3 Нефій 11:18–41	3 Нефій 2–11	36	День 1: Урок 157 Мороній 8 День 2: Урок 158 Мороній 9 День 3: Урок 159 Мороній 10:1–7, 27–29 День 4: Урок 160 Мороній 10:8–26, 30–34 День 5: Вільний день (див. поради на вільні дні)	Мороній 8–10

## Поради для вільних днів

Довідник для визначення темпу навчання за цим курсом для вчителів щоденної семінарії ґрунтується на 36-тижневому або 180-денному навчальному році. У цьому посібнику подаються 160 щоденних уроків, а 20 днів залишені без навчального матеріалу. Ці 20 “вільних днів” слід мудро використати для роботи над важливими цілями і вправами, зокрема такими:

### 1. Пристосування щоденних уроків.

Якщо для ефективного навчання якогось уроку потрібно більше часу, ви можете вирішити виділити на це додатковий час. Ви також можете скористатися додатковими ідеями для навчання, які знаходяться в кінці деяких уроків, або приділити час, щоб відповісти на запитання студентів щодо конкретного уривка з Писань або певної євангельської теми. Вільні дні дозволяють вам користуватися цими можливостями, не втрачаючи при цьому вашого темпу навчання студентів і виконуючи ваше призначення навчати з Писань послідовно.

### 2. Опанування ключових уривків з Писань та основних учень.

Ви можете використовувати вправи на повторення уривків для опанування, які знаходяться в різних місцях посібника, а також у додатку. Ви можете придумувати додаткові вправи на повторення уривків для опанування, які б відповідали конкретним потребам та інтересам студентів вашого класу. Ви також можете використати частину вільного дня на вправи, які допоможуть студентам повторити і поглибити своє розуміння основних учень. На початку року ви вже могли використати вільний день на проведення Атестації за основними вченнями (АОВ), яка була введена для того, щоб допомогти вчителям оцінити, наскільки студенти розуміють певні основні вчення Церкви, вірять в них; знають, як їх застосовувати, і можуть їх пояснити. Щоб знайти Атестацію за основними вченнями та інші атестації на веб-сайті *C/I* релігії ([si.lds.org](http://si.lds.org)), зробіть пошук за ключовим словом *атестація*.

АОВ-звіти допомагають учителям, які провели атестацію, проаналізувати потреби їхніх студентів і пристосувати навчання, аби воно краще відповідало цим потребам.

### 3. Повторення попереднього матеріалу.

Для студентів корисно періодично повторювати те, про що вони дізналися на попередніх уроках або з певної книги Писань. Ви можете дати студентам можливість пояснити якусь істину з попереднього уроку і поділитися тим, як ця істина вплинула на їхнє життя. Ви також можете скласти і провести опитування або пізнавальну вправу, яка буде повтором пройденого матеріалу.

### 4. Готовність до змін розкладу.

Шкільні заходи або визначні події, громадські події, погода або інші обставини можуть змушувати вас періодично відмінити заняття або скорочувати їх тривалість. За допомогою вільних днів можна надолужити ці зміни.



## Довідник для визначення темпу навчання за цим курсом для вчителів семінарії домашнього навчання

У цьому посібнику подані 32 уроки для занять за програмою домашнього навчання, які узгоджуються з матеріалами 32 блоків з Книга Мормона: *Навчальний посібник для студентів семінарії за програмою домашнього навчання*. Ви можете пристосувувати ці уроки і темп навчання за ними згідно з кількістю тижнів, в які ви будете проводити заняття.

Блок	Урок за програмою домашнього навчання	Блок	Урок за програмою домашнього навчання	Блок	Урок за програмою домашнього навчання
Блок 1	День 1: Вивчення Писань День 2: План спасіння День 3: Титульна сторінка, вступ та свідчення свідків День 4: Огляд Книги Мормона Урок для вчителя: <i>Вивчення Писань–Огляд Книги Мормона</i>	Блок 11	День 1: Слова Мормона–Мосія 2 День 2: Мосія 3 День 3: Мосія 4 День 4: Мосія 5–6 Урок для вчителя: <i>Слова Мормона–Мосія 6</i>	Блок 22	День 1: Геламан 1–2 День 2: Геламан 3–4 День 3: Геламан 5 День 4: Геламан 6–9 Урок для вчителя: <i>Геламан 1–9</i>
Блок 2	День 1: 1 Нефій 1 День 2: 1 Нефій 2 День 3: 1 Нефій 3–4 День 4: 1 Нефій 5–6; 9 Урок для вчителя: <i>1 Нефій 1–6; 9</i>	Блок 12	День 1: Мосія 7–8 День 2: Мосія 9–10 День 3: Мосія 11–14 День 4: Мосія 15–17 Урок для вчителя: <i>Мосія 7–17</i>	Блок 23	День 1: Геламан 10 День 2: Геламан 11–12 День 3: Геламан 13–14 День 4: Геламан 15–16 Урок для вчителя: <i>Геламан 10–16</i>
Блок 3	День 1: 1 Нефій 7 День 2: 1 Нефій 8 День 3: 1 Нефій 10–11 День 4: 1 Нефій 12–14 Урок для вчителя: <i>1 Нефій 7–8; 10–14</i>	Блок 13	День 1: Мосія 18 День 2: Мосія 19–20 День 3: Мосія 21–24 День 4: Мосія 25 Урок для вчителя: <i>Мосія 18–25</i>	Блок 24	День 1: 3 Нефій 1 День 2: 3 Нефій 2–5 День 3: 3 Нефій 6–10 День 4: 3 Нефій 11:1–17 Урок для вчителя: <i>3 Нефій 1–11:17</i>
Блок 4	День 1: 1 Нефій 15 День 2: 1 Нефій 16 День 3: 1 Нефій 17 День 4: 1 Нефій 18–19 Урок для вчителя: <i>1 Нефій 15–19</i>	Блок 14	День 1: Мосія 26 День 2: Мосія 27 День 3: Мосія 28–29 День 4: Алма 1–4 Урок для вчителя: <i>Мосія 26–Алма 4</i>	Блок 25	День 1: 3 Нефій 11:18–12:48 День 2: 3 Нефій 13 День 3: 3 Нефій 14 День 4: 3 Нефій 15–16 Урок для вчителя: <i>3 Нефій 11:18–16:20</i>
Блок 5	День 1: 1 Нефій 20–22 День 2: 2 Нефій 1 День 3: 2 Нефій 2 День 4: 2 Нефій 3 Урок для вчителя: <i>1 Нефій 20–2 Нефій 3</i>	Блок 15	День 1: Алма 5:1–36 День 2: Алма 5:37–62 День 3: Алма 6–7 День 4: Алма 8–10 Урок для вчителя: <i>Алма 5–10</i>	Блок 26	День 1: 3 Нефій 17 День 2: 3 Нефій 18 День 3: 3 Нефій 19 День 4: 3 Нефій 20–22 Урок для вчителя: <i>3 Нефій 17–22</i>
Блок 6	День 1: 2 Нефій 4–5 День 2: 2 Нефій 6–8 День 3: 2 Нефій 9 День 4: 2 Нефій 9–10 Урок для вчителя: <i>2 Нефій 4–10</i>	Блок 16	День 1: Алма 11 День 2: Алма 12 День 3: Алма 13 День 4: Алма 14–16 Урок для вчителя: <i>Алма 11–16</i>	Блок 27	День 1: 3 Нефій 23 День 2: 3 Нефій 24–26 День 3: 3 Нефій 27 День 4: 3 Нефій 28–30 Урок для вчителя: <i>3 Нефій 23–30</i>
Блок 7	День 1: 2 Нефій 11–16 День 2: 2 Нефій 17–20 День 3: 2 Нефій 21–24 День 4: 2 Нефій 25 Урок для вчителя: <i>2 Нефій 11–25</i>	Блок 17	День 1: Алма 17–18 День 2: Алма 19–20 День 3: Алма 21–22 День 4: Алма 23–24 Урок для вчителя: <i>Алма 17–24</i>	Блок 28	День 1: 4 Нефій 1 День 2: Мормон 1–2 День 3: Мормон 3–6 День 4: Мормон 7:1–8:11 Урок для вчителя: <i>4 Нефій 1–Мормон 8:11</i>
Блок 8	День 1: 2 Нефій 26–27 День 2: 2 Нефій 28 День 3: 2 Нефій 29–30 День 4: 2 Нефій 31 Урок для вчителя: <i>2 Нефій 26–31</i>	Блок 18	День 1: Алма 25–29 День 2: Алма 30 День 3: Алма 31 День 4: Алма 32 Урок для вчителя: <i>Алма 25–32</i>	Блок 29	День 1: Мормон 8:12–41 День 2: Мормон 9 День 3: Етер 1–2 День 4: Етер 3 Урок для вчителя: <i>Мормон 8:12–Етер 3</i>
Блок 9	День 1: 2 Нефій 32 День 2: 2 Нефій 33 День 3: Кн. Якова 1–2 День 4: Кн. Якова 3–4 Урок для вчителя: <i>2 Нефій 32–Кн. Якова 4</i>	Блок 19	День 1: Алма 33–35 День 2: Алма 36 День 3: Алма 37 День 4: Алма 38 Урок для вчителя: <i>Алма 33–38</i>	Блок 30	День 1: Етер 4–5 День 2: Етер 6 День 3: Етер 7–11 День 4: Етер 12 Урок для вчителя: <i>Етер 4–12</i>
Блок 10	День 1: Кн. Якова 5–6 День 2: Кн. Якова 7 День 3: Енош День 4: Яром та Омній Урок для вчителя: <i>Кн. Якова 5–Омній</i>	Блок 20	День 1: Алма 39 День 2: Алма 40–41 День 3: Алма 42 День 4: Алма 43–44 Урок для вчителя: <i>Алма 39–44</i>	Блок 31	День 1: Етер 13–15 День 2: Мороній 1–5 День 3: Мороній 6 День 4: Мороній 7:1–19 Урок для вчителя: <i>Етер 13–Мороній 7:19</i>
		Блок 21	День 1: Алма 45–49 День 2: Алма 50–52; 54–55 День 3: Алма 53; 56–58 День 4: Алма 59–63 Урок для вчителя: <i>Алма 45–63</i>	Блок 32	День 1: Мороній 7:20–48 День 2: Мороній 8–9 День 3: Мороній 10:1–7, 27–29 День 4: Мороній 10:8–26, 30–34 Урок для вчителя: <i>Мороній 7:20–10:34</i>

## Ознайомлення з віршами для опанування

Відділом семінарій та інститутів релігії було вибрано для опанування 25 уривків з Писань на кожен з чотирьох курсів семінарії. Завдяки цим уривками формується важлива духовна основа для розуміння і проповідання євангелії і для зміцнення віри. Такими уривками для опанування з Книги Мормона є:

- 1 Нефій 3:7
- 2 Нефій 2:25
- 2 Нефій 2:27
- 2 Нефій 9:28–29
- 2 Нефій 25:23, 26
- 2 Нефій 28:7–9
- 2 Нефій 31:19–20
- 2 Нефій 32:3
- 2 Нефій 32:8–9
- Мосія 2:17
- Мосія 3:19
- Мосія 4:30
- Алма 7:11–13
- Алма 32:21
- Алма 37:35
- Алма 39:9
- Алма 41:10
- Геламан 5:12
- 3 Нефій 12:48
- 3 Нефій 18:15, 20–21
- Етер 12:6
- Етер 12:27
- Мороній 7:41
- Мороній 7:45, 47–48
- Мороній 10:4–5

Студенти семінарії заохочуються посправжньому “опанувати” ці уривки. Ви зможете краще допомогти вашим студентам, якщо теж будете опановувати ці уривки. Опанування уривків з Писань означає:

- **Вміння знайти** ці вірші, запам’ятавши їхні посилання в Писаннях
- **Розуміння** контексту та змісту уривків з Писань
- **Застосування** принципів і вчень євангелії, викладених в уривках з Писань
- **Заучування** уривків з Писань

### Постійність, очікування і методи

Плануючи, як допомогти студентам опанувати уривки з Писань, ви досягнете більшого успіху, якщо будете постійно звертатися до цих уривків для опанування, мати відповідні очікування і використовувати різні методи для засвоєння.


Постійність і повторення у вивченні віршів для опанування допоможуть студентам надовго запам’ятати ці істини й застосовувати їх у майбутньому. Може бути корисним спланувати програму навчання на весь рік і скласти план, щоб постійно надавати студентам можливість опановувати уривки з Писань у класі. З мудрістю визначайте, як часто і скільки часу приділяти тому, щоб допомагати студентам вивчати уривки для опанування. Слідкуйте за тим, щоб вправи на повторення віршів для опанування не перекривали щоденне послідовне вивчення Писань. Ви можете вирішити щодня приділяти кілька хвилин уроку на повторення зі студентами уривків для опанування. Або ви можете вирішити проводити коротку вправу на повторення один-два рази на тиждень протягом 10–15 хвилин. Незалежно від того, як ви плануєте допомагати студентам вивчати уривки для опанування, робіть це постійно і докладайте належних зусиль.

Основуйте ваші очікування щодо опанування віршів на здібностях кожного студента. Опанування віршів з Писань вимагає зусиль з боку студента. Скажіть студентам, що їхній успіх в опануванні віршів з Писань залежить здебільшого від їхнього ставлення і бажання працювати. Закликайте їх ставити цілі, які сприятимуть більшому розвитку їхніх здібностей. Будьте чуйними до тих студентів, яким може бути важко заучувати вірші напам’ять, і будьте готові пристосувати ваші очікування і методи навчання до потреб ваших студентів.

Зважаючи на різноманіття індивідуальних рис і стилів навчання, використовуйте різні методи, щоб допомогти студентам опанувати уривки з Писань. Завжди, коли ви навчаєте або вчитеся євангелії, будьте мудрими у вашому виборі вправ, щоб Святий Дух міг допомогти студентам в опануванні віршів з Писань і доктрин. В тексті уроків цього

посібника ви знайдете велику кількість прийнятних навчальних методів для опанування віршів. Щоб дізнатися про додаткові навчальні методи опанування віршів, див. вправи на опанування віршів з Писань, наведені нижче.

### Вірші для опанування в навчальному плані

Вірші для опанування написані в навчальному плані багатьма способами. Позначка “Вірші для опанування”  вказує на розгляд уривків для опанування в матеріалі уроку. Уривки для опанування представлені і обговорюються в контексті того розділу, де вони знаходяться. Додаткові ідеї для навчання уривкам для опанування наведені в кінці уроків, в яких вони зустрічаються. Ці додаткові ідеї для навчання допомагають урівноважити чотири складові опанування віршів з Писань (вміння знайти, розуміння, застосування, заучування) для кожного з уривків. Наприклад, якщо матеріал уроку допомагає студентам зрозуміти і застосувати уривок для опанування, то додаткова ідея для навчання допоможе їм навчитися знаходити або заучувати цей уривок.

Також у навчальному плані регулярно подаються вправи на повторення віршів для опанування, які можна використовувати згідно з наявним часом і відповідно до цілей з опанування Писань для вашого класу. Ці вправи на повторення можна доповнювати вправами на опанування віршів, наведеними нижче. Ви можете використати додатковий час на початку або наприкінці скороченого уроку, щоб провести одну з цих вправ на повторення.

### Методи, які пропонуються для опанування віршів з Писань

Щоб допомогти студентам розвинути вміння **знаходити**, ви можете представити їм 25 уривків для опанування на початку курсу і потім працювати над вдосконаленням цього опанування протягом усього курсу. Або ж ви можете кожного місяця ознайомлювати з кількома уривками і зосереджуватися на їх опануванні протягом того місяця. Таке

ознайомлення може полягати в тому, щоб запропонувати студентам познати уривки для опанування у своїх особистих примірниках Писань, допомагати їм придумати способи запам'ятовування ключових слів і посилань, а також пояснення вчень і принципів, які містяться в кожному з уривків. Ви також можете залучити студентів до ознайомлення з уривками для опанування, давши їм завдання використати уривки під час своєї вступної частини або запросивши їх навчати одне одного, як запам'ятовувати і знаходити ці уривки. Періодично проводьте оцінювання запам'ятовування віршів для опанування за допомогою тестів і вправ на пошук (див. вправи на опанування віршів з Писань). Список 25 уривків для опанування для цього курсу навчання можна знайти на закладках і картках з віршами для опанування.

Щоб допомогти студентам у їхньому **розумінні** уривків для опанування, наголошуйте на цих уривках, коли вони з'являтимуться у ваших щоденних уроках. Ви також можете застосовувати вправи на опанування віршів, наведені нижче, щоб покращити знання студентами істин, які містяться в цих уривках, а також покращити здатність їх пояснити.

Під час вступної частини або на уроках давайте студентам можливість пояснювати, як істини в уривках для опанування допомагають їм краще зрозуміти основні вчення.

Щоб допомогти студентам у **застосуванні** істин, які знаходяться в уривках для опанування, заохочуйте їх прислухатися до підказок Святого Духа, щоб зрозуміти, як істини з цих уривків застосовувати в їхньому житті. Щоб допомогти студентам діяти згідно з істинами, які вони вивчають, ви можете час від часу вившувати на класну дошку оголошень завдання, пов'язане з уривком для опанування. Або ж ви можете надавати студентам можливість потренуватися в класі, викладаючи вчення і принципи євангелії за допомогою уривків для опанування (для ідей див. нижче вправи на опанування віршів з Писань). Ви також можете запропонувати студентам застосовувати принципи, про які вони дізнаються на уроках, на яких розглядаються уривки для опанування. Надавайте студентам можливість під час вступної частини на уроці або в інший час, розповідати про їхній досвід. Це допомагатиме їм збільшити своє

свідчення про істини, які вони дізналися з уривків для опанування.

Щоб допомогти студентам **вивчити напам'ять** 25 уривків для опанування, ви можете спланувати вивчення напам'ять у класі двох або трьох уривків кожного місяця. Ви також можете зобов'язати студентів вивчати напам'ять певні уривки вдома (вони можуть робити це всією сім'єю або розповісти ці уривки комусь із батьків або члену сім'ї). Ви можете зробити вивчення уривків напам'ять складовою щоденної вступної частини, просячи клас розповісти уривок хором або даючи студентам час, щоб вивчити його напам'ять у парах. Надаючи студентам можливість розповідати напам'ять уривок для опанування в парах або невеличких групах чи перед класом, ви можете допомогти їм навчитися звітувати про свою роботу. У наведених далі вправах на опанування віршів можна знайти багато методів запам'ятовування. Будьте уважними і пристосовуйте очікування щодо запам'ятовування до здібностей і обставин кожного студента. Студенти не повинні відчувати сором або пригнічення, якщо вони не в змоззі заучувати напам'ять.

## Вправи на вивчення віршів для опанування

### Вступ

У цьому розділі містяться деякі ідеї, які ви можете використовувати, аби допомогти студентам опанувати ключові уривки з Писань. Коли ви заохочуєте студентів і допомагаєте їм розвинути ці навички, ви тим самим сприяєте тому, що вони більш впевнено вивчають Писання. Студенти можуть використовувати ці вміння протягом усього свого життя, аби краще знаходити, розуміти, застосовувати і запам'ятовувати уривки в Писаннях. Ідеї для навчання по кожній складовій опанування віршів подані нижче. Застосування багатьох цих типів вправ може допомогти студентам більш успішно опанувати уривки з Писань.

### Вправи, які допомагають студентам **знаходити** уривки для опанування

#### Позначення уривків

Позначення уривків для опанування може допомогти студентам запам'ятати ці уривки і швидше їх знаходити. Ви можете запропонувати студентам позначити ці ключові уривки у своїх примірниках Писань у спосіб, за допомогою якого вони виділятимуться від інших позначених ними уривків.

#### Знання книг [Писань]

Вивчення напам'ять назв і порядку книг у Книзі Мормона може допомогти студентам швидше знаходити уривки для опанування. Далі наведені приклади вправ, які можуть допомогти студентам ознайомитися з назвами книг у Книзі Мормона:

- **Знайдіть зміст**—допоможіть студентам знайти зміст у Книзі Мормона,

який знаходиться під заголовком "Назви і порядок книг в Книзі Мормона".

- **Проспівайте пісню**—навчіть дітей пісні "Книги в Книзі Мормона" (*Збірник дитячих пісень*, с. 63). Нехай вони співають її періодично протягом року, що допоможе їм запам'ятати назви і порядок книг у Книзі Мормона.
- **Використовуйте перші літери**—напишіть на дошці перші літери назв книг у Книзі Мормона (1Н, 2Н, Кн. Як., Ен. тощо). Нехай студенти потренуються розшифровувати назви книг, яким відповідають написані літери. Повторюйте цю вправу, доки вони не зможуть повторити назви книг напам'ять.
- **Пошук книг**—назвіть одну з книг, де знаходиться уривок для опанування, і попросіть студентів відкрити свої примірники Писань на будь-якій сторінці цієї книги. Подивіться, скільки потрібного часу, аби весь клас знайшов кожну

книгу. Цю вправу можна повторювати, щоб дати студентам можливість стати більш вправними у запам'ятовуванні і пошуку книг у Книзі Мормона.

### **Пам'ятати посилання і зміст**

Коли студенти дізнаються про місцезнаходження і зміст уривків для опанування, Святий Дух може допомогти їм, якщо необхідно, пригадати посилання на уривки з Писань (див. Іван 14:26). Ключові слова або фрази, зокрема “Я піду і зроблю” (1 Нефій 3:7) та “вільні вибрати” (2 Нефій 2:27) можуть допомогти студентам запам'ятати зміст і доктринальні вчення кожного уривка. Наступні методи можуть допомогти студентам поєднати посилання на вірші для опанування з їхнім змістом або ключовими словами. (Ви можете відкласти на кілька місяців вправи, які пов'язані зі змаганням, перегонами або обмеженнями в часі, доки студенти не покажуть, що вони знають місцезнаходження уривків для опанування. Такі вправи згодом допоможуть закріпити вивчений матеріал).

- **Посилання і ключові слова**—заохочуйте студентів запам'ятовувати посилання і ключові слова для кожного уривка для опанування, вказаного на картках з віршами для опанування. (Картки з віршами для опанування можна замовити он-лайн на сайті [store.lds.org](http://store.lds.org). Ви також можете попросити студентів зробити власний набір карток з віршами для опанування). Виділіть студентам час на вивчення цих карток з партнером і перевірку одне одного. Заохочуйте студентів до творчого підходу у спільному вивченні і перевірці одне одного. Коли вони більш впевнено знатимуть уривки для опанування, ви можете запропонувати їм скористатися підказками, які стосуються контексту або застосування вчень і принципів з цих уривків. Людина, яку опитують, може відповідати усно або письмово.
- **Картки з віршами для опанування**—цю вправу можна провести, щоб ознайомити з усіма уривками для опанування або повторити їх. Виберіть якусь кількість карток з віршами для опанування і підготуйтеся роздати їх вашим студентам. (Важливо, щоб ви мали по кілька таких карток, аби у кількох студентів були однакові уривки для опанування. Ви можете підготувати достатньо карток

для кожного студента, аби вони мали два або три різних уривка). Роздайте їх класу. Виділіть студентам час на вивчення з кожної картки уривку для опанування, посилання, ключових слів, контексту, вчення або принципу та ідей застосування. Називайте деякі підказки з карток (наприклад, слова з уривків для опанування або ключові слова, зміст, вчення або принцип та застосування). Студенти, які мають відповідну картку, повинні встати і вголос сказати посилання на цей уривок для опанування.

- **Хто швидше?**—використовуйте підказки, щоб допомогти студентам потренуватися швидко знаходити уривки у своїх Писаннях. Як підказки ви можете використовувати ключові слова, описання контексту, вчення і принципи, а також ідеї для застосування з карток з віршами для опанування. Крім цього, ви можете придумати власні підказки. Вправа “Хто швидше?”, де студенти змагаються у швидкості знаходження уривків з Писань, може допомогти їм активно залучатися до вивчення уривків для опанування. Коли ви проводите вправу “Хто швидше?”, аби допомогти в опануванні віршів, робіть це так, щоб не образити нічий почуттів і не образити Духа. Допоможіть студентам уникати нешанобливого ставлення до своїх примірників Писань, а також надмірного суперництва. Також краще, аби студенти змагалися у досягненні якогось рівня, а не одне з одним. Наприклад, студенти можуть змагатися з учителем або ви можете попросити їх позмагатися, щоб перевірити, чи знайде якийсь процент студентів класу певний уривок за визначений період часу.
- **Історія**—придумайте підказки у вигляді вигаданої історії, де буде показано зв'язок уривків для опанування зі щоденним життям. Наприклад, в якості підказки для 1 Нефій 3:7 ви можете сказати: “Іван знає, що Господь заповідає всім гідним юнакам служити на місії, але він непокоїться тим, що його сором'язливість заважатиме йому ефективно служити. Тоді він пригадує, як Нефій відреагував на важке завдання здобути пластини з латуні. Іван виявляє сміливість, вірячи, що Господь підготує шлях, аби він

став вправним місіонером”. Коли студенти будуть слухати ці вигадані історії, просіть їх знаходити у своїх примірниках Писань відповідні уривки для опанування.

- **Опитування і тести**—давайте студентам можливість перевіряти, як вони пам'ятають уривки для опанування. Підказками можуть бути ключові слова або посилання на Писання, цитати з уривків або ж вигадані історії, в яких проілюстровані істини з даних уривків. Опитування і тести можуть проводитися в усній формі, на дошці або на папері. Після того як студенти пройдуть опитування або тести, ви можете сформулювати пари студентів за таким принципом: той, хто набрав високі бали, працюватиме з тим, хто набрав нижчі бали. Студент з високими балами може діяти як учитель, щоб допомогти студенту з нижчими балами навчатися і покращити свої результати. Одним з таких зусиль може бути те, що ця пара встановить мету досягти вищої загальної оцінки на наступному тесті. Ви можете зробити таблицю або повісити дошку оголошень, щоб бачити цілі студентів і слідкувати за їхніми досягненнями.

### **Вправи, які допомагають студентам зрозуміти вірші для опанування**

#### **Визначення слів і фраз**

Визначення слів і фраз з уривків для опанування (або допомога в цьому студентам) допоможе студентам зрозуміти значення всього уривка. Коли такі визначення мають дуже важливе значення для розуміння вчення і принципів певного уривка, ви можете запропонувати студентам записати ці визначення у своїх примірниках Писань. Повторюйте значення слів і фраз, коли ви будете повторювати уривки для опанування.

#### **Визначення контексту**

Визначення контексту уривка з Писань може допомогти студентам краще зрозуміти значення цього уривка. В контексті повідомляється інформація стосовно того, хто до кого говорить і чому; обставини подій, пов'язаних з певним уривком (історичні, культурні та географічні), а також запитання або ситуація, завдяки яким з'ясується суть

уривка з Писань. Наприклад, контекст 1 Нефій 3:7 говорить про той факт, що Нефія попросив його батько Легій, який був пророком, повернутися в Єрусалим і дістати пластини з латуні. Знання цієї інформації може допомогти студентам більш чітко зрозуміти, чому Нефія сказав: “Я піду і зроблю те, що Господь наказав”. Коли ви проводите уроки, в яких є уривки для опанування, наголосуйте на контексті, який стосується цих уривків. Додаткові вправи, схожі на наведену нижче, також можуть допомогти студентам зрозуміти ці ключові уривки.

- **Визначення контексту**—напишіть в одну лінію такі заголовки вгорі на дошці: *Хто говорить; Хто слухає; Мета; Інша важлива інформація*. Розділіть студентів на групи і доручіть кожній групі уривок для опанування. Запропонуйте їм визначити контекст призначених їм уривків, вказавши інформацію, яка відповідає заголовкам на дошці. Нехай вони напишуть знайдене на дошці. Потім попросіть кожну групу пояснити контекст призначених їм уривків і те, як ця інформація впливає на розуміння істин кожного уривка. Цю вправу можна використати ще й з іншим наміром: ви можете запропонувати класу вгадати посилання на цей вірш для опанування на основі написаного на дошці. Це слід зробити до того, як кожна група пояснить те, що вони написали.

### Аналізування

Аналізування полягає у визначенні вчень і принципів, які знаходяться в уривках з Писань. Воно також має на меті допомогти студентам зрозуміти, як ці істини стосуються їх. Це може сприяти глибшому застосуванню вчень і принципів у їхньому житті. Наведена далі вправа може допомогти студентам аналізувати уривки для опанування:

- **Пишіть підказки**—коли студенти краще ознайомляться з уривками для опанування, запропонуйте їм придумати запитання, історії та інші підказки, які ілюструють вчення і принципи, про які говориться в цих уривках. Написане можна використати для проведення опитування в класі.

### Пояснення

Коли студенти пояснюють уривки з Писань, це поглиблює їхнє розуміння і покращує здатність навчати учнями і

принципам з Писань. Далі наведені два методи, які можуть допомогти студентам навчитися пояснювати уривки для опанування:

- **Ключові слова і фрази**—запропонуйте студентам самостійно прочитати той самий уривок для опанування і визначити слово або фразу, які, на їхню думку, є особливо важливими для прояснення значення уривка. Потім запропонуйте комусь із студентів прочитати цей уривок класу і наголосити на вибраних ним слові або фразі. Попросіть цього студента пояснити, чому це слово або фраза важливі для розуміння уривка. Запропонуйте кільком іншим студентам зробити те ж саме. Студенти можуть вибрати різні слова або фрази для одного й того ж уривка. Коли члени класу чують ці різні точки зору, вони можуть отримати глибше розуміння цього уривка.
- **Підготуйте вступну частину**—давайте студентам можливість використовувати уривки для опанування під час підготовки і проведення вступної частини на початку уроку. Допоможіть їм підготуватися виділяти контекст, пояснювати вчення і принципи, ділитися важливим досвідом або прикладами і свідчити про вчення та принципи, які є в уривках. Ви також можете запропонувати студентам використати наочний приклад, щоб пояснити ідеї певного уривка.

### Відчуття важливості вчень і принципів

Допоможіть студентам зрозуміти й отримати духовне свідчення вчень і принципів, викладених в уривках для опанування. Старійшина Роберт Д. Хейлз пояснив: “Справжній учитель, навчивши про факти [євангелії] ... , дає [студентам] зробити крок вперед, щоб вони отримали у своїх серцях духовне підтвердження і розуміння; цей крок веде до дії і вчинку” (“Teaching by Faith” [звернення до вчителів ЦСО, 1 лют., 2002], 5, si.lds.org). Коли студенти через Святого Духа відчують істинність, важливість і необхідність певного вчення або принципу, зростає їхнє бажання застосовувати цю істину у своєму житті. Вчителі можуть допомогти студентам запрошувати і підтримувати ці відчуття Святого Духа, даючи їм можливість ділитися досвідом, який вони отримали,

живучи за принципами євангелії, взятими з уривків для опанування. Це допоможе студентам краще зрозуміти істини, викладені в уривках для опанування, і сприятиме тому, аби ці істини були записані в серцях студентів. Наведена далі вправа може допомогти студентам відчути важливість учень і принципів, яких ми навчаємося з уривків для опанування:

- **Звертати увагу на уривки з Писань**—запропонуйте студентам звертати увагу на уривки для опанування під час виступів і уроків у церкві, під час звернень на генеральній конференції та в обговореннях з сім’єю і друзями. Періодично запрошуйте студентів розповідати, які вони чули уривки, як саме ці уривки були використані, які істини були там представлені і які життєві приклади мали вони самі або інші люди стосовно істин, яких вони були навчені. Шукайте можливості свідчити (і запрошуйте студентів свідчити) про істини, викладені в уривках для опанування.

### Вправи, які допомагають студентам застосовувати уривки для опанування

#### Викладання

Уривки для опанування й основні вчення були виділені і навмисно поєднані, щоб принести студентам користь. (Уривки для опанування відображені в документі Основні вчення). Коли студенти будуть вивчати й обговорювати вчення і принципи, відображені в уривках для опанування, вони також будуть вивчати й обговорювати основні вчення. І коли студенти вчать самостійно висловлювати основні вчення, вони можуть спиратися на вивчені ними уривки для опанування. Надання студентам можливості навчати про вчення і принципи євангелії за допомогою уривків для опанування може збільшити їхню впевненість у собі та їхню впевненість у знанні Писань. Коли студенти навчають і свідчать про вчення і принципи, які знаходяться в уривках для опанування, вони також можуть зміцнити особисті свідчення. Заохочуйте студентів використовувати уривки для опанування, щоб навчати євангелії і пояснювати її в класі, а також під час розмов з друзями, членами сім’ї та іншими людьми.



- **Представте послання**—дайте студентам завдання підготувати 3–5-хвилинні виступи або уроки на основі уривків для опанування. Нехай вони підготуються в класі або вдома. Окрім уривків для опанування, вони можуть використати й інші джерела для підготовки, зокрема, картки з віршами для опанування, Путівник по Писаннях або *Стійкі у вірі: довідник з євангелії*. Кожен виступ або урок повинен мати вступ, уривок для опанування, історію або приклад, пов'язані з принципом, про який іде мова, а також свідчення студента. Студенти можуть самі висловити бажання виступати в класі, на домашньому сімейному вечорі або у кворумах чи класах згідно з завданнями програми “Обов'язок перед Богом” або “Особистий розвиток”. Якщо студенти виступають з посланням або уроком за межами класу, ви можете запропонувати їм потім розповісти про їхній досвід.
- **Місіонерська рольова гра**—підготуйте якусь кількість карток із запитаннями, які може поставити зацікавлений Церквою і на які можна відповісти з допомогою уривків для опанування (наприклад: “Якими є вірування членів вашої Церкви стосовно Ісуса Христа?”). Запросіть пару студентів вийти перед класом і відповісти на яексь запитання, вибране з карток. Щоб допомогти студентам зрозуміти, як місіонери можуть відповісти на подібні запитання, ви можете запропонувати кілька ефективних методів навчання, зокрема: (1) представити контекст уривка з Писань; (2) пояснити вчення або принцип; (3) поставити запитання, щоб дізнатися, чи ті, кого вони навчають, розуміють те, що їм було сказано, і чи вірять вони в це; (4) поділитися досвідом або свідченням та (5) запросити тих, кого вони навчають, діяти згідно з істиною, яку було викладено. Попросіть клас дати оцінку того, як кожна пара впоралася, даючи відповідь на їхнє запитання.
- **Свідчіть**—запропонуйте студентам продивитися уривки для опанування і вибрати один з них, в якому вміщено вчення або принцип, про який вони можуть свідчити. Попросіть їх свідчити про вибрані ними істини і поділитися досвідом, завдяки якому вони могли про це свідчити. Коли студенти будуть ділитися своїми свідченнями, Святий

Дух буде підтверджувати істинність вчень і принципів, про які вони свідчать. Їхні свідчення також можуть надихати інших діяти з вірою.

*Примітка:* Ділитися своїми свідченнями для студентів є справою добровільною. Ніколи не слід наполягати на тому, щоб студенти ділилися своїми свідченнями або щоб вони відчували тиск говорити про знання, яких, на їхню думку, вони не мають. Крім того, деякі студенти неохоче діляться своїми свідченнями, тому що помилково вважають, що їм потрібно починати словами “Я хочу поділитися своїм свідченням...” або що їхнє свідчення повинно супроводжуватися виявом емоцій. Допоможіть студентам зрозуміти, що коли вони свідчать, то просто можуть сказати про вчення або принципи, які, як вони знають, є істинними. Поділитися свідченням може бути так само просто, як сказати: “Я вірю, що це є істинним” або “Я знаю, що це правда”, або “Я вірю в це всім своїм серцем”.

### Застосування в житті

Коли ви радите студентам, як вони можуть застосовувати вчення і принципи, що містяться в уривках з Писань (або пропонуєте студентам подумати про це), то даєте їм можливість навчатися, застосовуючи віру. Старійшина Девід А. Беднар, з Кворуму Дванадцятих Апостолів, сказав:

“Студент, який виявляє свободу волі й діє відповідно до правильних принципів, відкриває своє серце для Святого Духа і запрошує Його вчення, силу свідчити і стверджуюче свідчення. Навчання вірою вимагає духовного, розумового та фізичного напруження, а не просто пасивного сприйняття. Щирістю й послідовністю своїх натхненних вірою вчинків ми показуємо Небесному Батькові та Його Синові Ісусу Христу свою готовність навчатися й отримувати настанови від Святого Духа” (“Прагніть навчатися через віру”, *Ліягона*, вер. 2007, с. 20).

Давайте студентам можливості ділитися і свідчити про досвід застосування ними вчень і принципів. Далі наведений один із способів, як заохочувати студентів застосовувати уривки для опанування у своєму житті:

- **Ставте цілі**—на основі частини “Застосування” на картках з віршами для

опанування заохочуйте студентів ставити конкретні цілі, щоб краще жити за принципами, які знаходяться в уривках для опанування. Нехай вони напишуть свої цілі на маленькому аркуші паперу, щоб носити з собою як нагадування. Якщо доречно, запропонуйте студентам розповісти про свої успіхи.

### Вправи, які допомагають студентам вивчити напам'ять уривки для опанування

#### Вивчення напам'ять

Вивчення напам'ять уривків для опанування може поглибити розуміння і покращити здатність студентів навчати євангелії. Коли студенти заучують уривки напам'ять, Святий Дух може нагадати їм про ці фрази та ідеї тоді, коли їм це буде необхідно (див. Іван 14:26; УЗ 11:21). Пам'ятайте про необхідність пристосовувати вправи на запам'ятовування до здібностей ваших студентів. Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Дванадцятих Апостолів, заохочував до вивчення напам'ять уривків з Писань, коли сказав:

“Велику силу дає заучування уривків з Писань. Заучувати уривки з Писань—це ніби знаходити нових друзів. Це ніби познайомитися з новою людиною, яка може допомогти в час нужди, надихнути, втішити й спонукати до необхідних змін” (“Сила Писань”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, с. 6).

Кожну з наведених далі вправ можна повторювати протягом кількох днів поспіль на початку або в кінці уроку, щоб допомогти студентам надовго запам'ятати ці уривки:

- **Слово за словом**—дайте класу завдання, щоб кожний студент по черзі назвав одне слово з уривка для опанування. Наприклад, коли ви допомагаєте студентам вивчити напам'ять Алма 39:9, перший студент має сказати *тож*, другий каже *сину*, третій каже *мій*—і так до кінця всього вірша. Обмежте студентів у часі і дайте їм кілька спроб, щоб вкластися в цей визначений час. Під час повторення цієї вправи ви можете змінювати послідовність, аби студентам випадали різні слова.
- **Перші літери**—напишіть на дошці перші літери кожного слова з уривка



для опанування. Вкажіть на літери, коли клас буде повторювати цей уривок разом з вами. Якщо потрібно, нехай вони користуються своїми примірниками Писань. Повторюйте цю вправу, доки студенти не зможуть повторити цей уривок лише за допомогою перших літер. Ви можете стирати по кілька літер кожного разу, коли студенти повторюють цей уривок. Це поступово ускладнить завдання, доки студенти не зможуть повторити уривок без допомоги перших літер.

- **Пазли-смужки зі словами**—напишіть або попросіть студентів написати слова з уривка для опанування на аркуші паперу в лінійку. Розріжте цей аркуш на смужки так, щоб рядки з текстом Писань залишилися цілими. Розріжте кілька смужок на коротші частини, щоб на кожній з них було лише кілька слів з уривка для опанування. Перемішайте паперові смужки і роздайте їх парам або невеличким групам студентів. Дайте студентам завдання правильно скласти ці паперові смужки, зв'язуючи текст за

своїми примірниками Писань. Нехай вони потренуються, доки вже зможуть обходитися без Писань. Після того як вони завершать, попросіть їх прочитати цей уривок вголос. Ви також можете засікти час, щоб перевірити, яка група студентів може якнайшвидше скласти смужки в правильному порядку. Або ви можете перевірити, скільки часу піде на те, щоб усі групи в класі завершили складати пазл (коли перша група завершить, нехай вона допоможе іншим групам).

**100 уривків з Писань для опанування**

Старий Завіт	Новий Завіт	Книга Мормона	Учення і Завіти
Мойсей 1:39	Матвій 5:14–16	1 Нефій 3:7	УЗ 1:37–38
Мойсей 7:18	Матвій 11:28–30	2 Нефій 2:25	УЗ 6:36
Авраам 3:22–23	Матвій 16:15–19	2 Нефій 2:27	УЗ 8:2–3
Буття 1:26–27	Матвій 22:36–39	2 Нефій 9:28–29	УЗ 10:5
Буття 2:24	Матвій 28:19–20	2 Нефій 25:23, 26	УЗ 13:1
Буття 39:9	Лука 24:36–39	2 Нефій 28:7–9	УЗ 18:10–11
Вихід 19:5–6	Іван 3:5	2 Нефій 31:19–20	УЗ 18:15–16
Вихід 20:3–17	Іван 14:6	2 Нефій 32:3	УЗ 19:16–19
Ісус Навин 24:15	Іван 14:15	2 Нефій 32:8–9	УЗ 19:23
1 Самуїлова 16:7	Іван 17:3	Мосія 2:17	УЗ 25:13
Псалми 24:3–4	Дії 2:36–38	Мосія 3:19	УЗ 46:33
Псалми 119:105	Дії 3:19–21	Мосія 4:30	УЗ 58:27
Псалми 127:3	1 Коринтянам 6:19–20	Алма 7:11–13	УЗ 58:42–43
Приповісті 3:5–6	1 Коринтянам 15:20–22	Алма 32:21	УЗ 64:9–11
Ісаїя 1:18	1 Коринтянам 15:40–42	Алма 37:35	УЗ 76:22–24
Ісаїя 5:20	Галатам 5:22–23	Алма 39:9	УЗ 76:40–41
Ісаїя 29:13–14	Ефесеянам 4:11–14	Алма 41:10	УЗ 78:19
Ісаїя 53:3–5	Филип'янам 4:13	Геламан 5:12	УЗ 82:10
Ісаїя 58:6–7	2 Солунянам 2:1–3	3 Нефій 12:48	УЗ 88:124
Ісаїя 58:13–14	2 Тимофію 3:15–17	3 Нефій 18:15, 20–21	УЗ 89:18–21
Єремія 1:4–5	Євреям 12:9	Етер 12:6	УЗ 107:8
Єзекііль 37:15–17	Якова 1:5–6	Етер 12:27	УЗ 121:36, 41–42
Амос 3:7	Якова 2:17–18	Мороній 7:41	УЗ 130:22–23
Малахія 3:8–10	1 Петра 4:6	Мороній 7:45, 47–48	УЗ 131:1–4
Малахія 4:5–6	Об'явлення 20:12	Мороній 10:4–5	ДС—Іст. 1:15–20

## Ознайомлення з основними вченнями

На такі основні вчення слід звертати увагу в семінарії:

- Божество
- План спасіння
- Спокута Ісуса Христа
- Розподіл часів, відступництво та відновлення
- Пророки і одкровення
- Священство і ключі священства
- Обряди і завіти
- Шлюб і сім'я
- Заповіді

Учителі повинні допомагати студентам визначати основні вчення євангелії, розуміти їх, вірити в них, пояснювати і застосовувати їх, коли вони вивчають Писання. Таким чином студенти отримають допомогу у зміцненні своїх свідчень і зросте їхня вдячність за відновлену євангелію Ісуса Христа. Вивчення основних учень також допоможе студентам краще підготуватися, щоб жити за євангелією і навчати інших людей цим важливим істинам. Уроки цього посібника були складені на базі основних учень. Важливо усвідомити, що в цьому посібнику будуть наголошуватися й інші суттєві вчення євангелії, незважаючи на те, що їх немає серед основних учень.

Навчання основним ученням євангелії відбувається, коли ви щодня вивчаєте Писання разом зі студентами і коли ви допомагаєте їм опанувати ключові уривки з Писань. Ви не повинні відходити від послідовного вивчення Писань, аби зосередитися на цих ученнях. Натомість ви повинні приділяти їм увагу, коли вони природним чином з'являтимуться в курсі навчання і коли ви будете допомагати студентам опановувати ключові уривки з Писань. Наприклад, коли ви будете навчати істині, що пророки застерігають проти гріха і навчають спасінню через Ісуса Христа у 1 Нефій 1, ви можете наголосити студентам на тому, що ця істина може допомогти їм зрозуміти основне вчення про "пророків і одкровення". Ви можете попросити студентів розповісти, що ще їм відомо про пророків і одкровення. Також, коли студенти вивчатимуть уривок для опанування 2 Нефій 25:23, 26, ви можете допомогти їм побачити, що в цьому уривку показано: пророки виконують один із своїх обов'язків навчати спасінню через Ісуса Христа. Зростання в розумінні основних учень, віри в них і житті за ними є процесом, який триває у студентів протягом чотирьох років семінарії і продовжується решту їхнього життя.

Ви можете роздати студентам список основних учень.

### Атестація за основними вченнями

Атестація за основними вченнями була запроваджена, щоб надати вчителям інформацію, яку вони можуть використувати, аби краще благословити життя своїх студентів. Ми рекомендуємо, аби вчителі проводили цю атестацію протягом першого тижня занять і повторювали її ближче до кінця року. Щоб знайти Атестацію за основними вченнями та інші атестації на веб-сайті СЛ ([si.lds.org](http://si.lds.org)), зробіть пошук за ключовим словом *атестація*.

Учителі, які відправляють результати атестації студентів до офісу досліджень СЛ, отримають звіт, який допоможе їм пристосувати своє навчання, щоб краще задовольнити потреби своїх студентів. Наприклад, якщо результати вказують на те, що студенти не зрозуміли вчення про покаяння, буде визначено кілька уроків річної навчальної програми, які зможуть допомогти студентам краще зрозуміти це вчення. Якщо вчителі будуть з молитвою використовувати цю інформацію у своєму послідовному навчанні з Писань, наша молодь і неодружена молодь будуть краще підготовлені до виконання завдання семінарії та інститутів релігії.

## Основні вчення

На основні вчення слід звертати увагу як на заняттях семінарії, так і інституту. Вчителі повинні допомагати студентам визначати, розуміти, пояснювати і застосовувати ці вчення євангелії та вірити в них. Таким чином ми допоможемо студентам зміцнювати їхні свідчення і поглиблювати їхню вдячність за відновлену євангелію Ісуса Христа. Набуття знань про ці вчення також допоможе студентам бути краще підготовленими навчати цих важливих істин інших людей.

100 уривків для опанування були вибрані Відділом семінарії та інститутів релігії, щоб покращити розуміння студентами основних учень. Більшість посилань на Писання, які подані нижче, пов'язані з уривками для опанування. Вони були наведені, щоб показати, як вони стосуються основних учень.

### 1. Божество

Божество складається з трьох окремих осіб: Бога, Вічного Батька; Його Сина, Ісуса Христа; і Святого Духа (див. Джозеф Сміт—Історія 1:15–20). Батько і Син мають тіло з плоті й кісток, відчутне на дотик, а Святий Дух є особою з Духа (див. УЗ 130:22–23). Вони—єдині в меті і вченні. Вони досконало поєднані в тому, щоб здійснювати божественний план спасіння Небесного Батька.

#### Бог Батько

Бог Батько є Верховним Правителем всесвіту. Він є Батьком наших духів (див. Євреям 12:9). Він є досконалим, має всю силу і знання усього. Він також є Богом досконалої милості, доброти і милосердя.

#### Ісус Христос

Ісус Христос є Персонародженим від Батька як дух і Єдинонародженим від Батька у плоті. Він—Єгова Старого Завіту і Месія Нового Завіту.

Ісус Христос прожив безгрішне життя і здійснив досконалу Спокуту за гріхи всього людства (див. Алма 7:11–13). Його життя є досконалим прикладом того, як повинно жити все людство (див. Іван 14:6; 3 Нефій 12:48). Він був першою особою на цій землі, яка воскресла (див. 1 Коринтянам 15:20–22). Він

прийде знову в силі і славі і буде царювати на землі під час Тисячоліття.

Усі молитви, благословення і обряди священства повинні виконуватися в ім'я Ісуса Христа (див. 3 Нефій 18:15, 20–21).

Додаткові посилання: Геламан 5:12; УЗ 19:23; УЗ 76:22–24

#### Святий Дух

Святий Дух є третім членом Божества. Він є духовною особою, яка не має тіла з плоті й кісток. Про Нього часто говорять як про Духа, Святого Духа, Духа Бога, Духа Господа і Утішителя.

Святий Дух свідчить про Батька і про Сина, відкриває істину про все і освячує тих, хто кається і хреститься (див. Мороній 10:4–5).

Додаткові посилання: Галатам 5:22–23; УЗ 8:2–3

### 2. План спасіння

У доземному існуванні Небесний Батько представив план спасіння, що мав дозволити нам стати схожими на Нього і отримати безсмертя і вічне життя (див. Мойсей 1:39). У Писаннях говориться про цей план як про план спасіння, великий план щастя, план викуплення і план милості.

План спасіння містить у собі Сотворіння, Падіння, Спокуту Ісуса Христа і всі закони, обряди і вчення євангелії. Моральна свобода волі—здатність вибирати і діяти самостійно—також є суттєвою складовою плану Небесного Батька (див. 2 Нефій 2:27). Завдяки цьому плану, ми можемо стати досконалими через Спокуту, отримати повноту радості і вічно жити в присутності Бога (див. 3 Нефій 12:48). Наші сімейні стосунки можуть тривати вічно.

Додаткові посилання: Іван 17:3; УЗ 58:27

#### Доземне життя

Перед тим, як народитися на землі, ми жили в присутності нашого Небесного Батька як Його духовні діти (див. Авраам 3:22–23). У цьому доземному існуванні ми взяли участь у нараді разом з іншими духовними дітьми Небесного Батька. На цій нараді Небесний Батько представив

Свій план і доземний Ісус Христос зобов'язався бути Спасителем.

Скориставшись нашою свободою волі, ми прийняли план Небесного Батька. Ми підготувалися прийти на землю, де могли продовжувати вдосконалюватися.

Тим, хто пішов за Небесним Батьком та Ісусом Христом, було дозволено прийти на землю, набути досвіду земного життя і, вдосконалюючись, прямувати до вічного життя. Люцифер, ще один духовний син Бога, повстав проти цього плану. Він став Сатаною, і його разом з послідовниками було скинуто з небес та позбавлено привілею отримати фізичне тіло й земний досвід.

Додаткові посилання: Єремія 1:4–5

#### Сотворіння

Під керівництвом Батька Ісус Христос створив небеса і землю. Земля не була створена “з нічого”; вона була організована з існуючої матерії. Ісус Христос створив світи без числа (див. УЗ 76:22–24).

Сотворіння землі було необхідним у плані Бога. Завдяки цьому нам було дано місце, де ми могли отримати фізичне тіло, бути випробуваними і перевіренними, а також розвинути божественні якості.

Ми повинні користуватися земними ресурсами з мудрістю, розсудливістю і вдячністю (див. УЗ 78:19).

Адам був першою людиною, створеною на землі. Бог створив Адама і Єву на Свій власний образ. Усі людські істоти—чоловіки і жінки—були створені за образом Божим (див. Буття 1:26–27).

#### Падіння

В Еденському саду Бог заповів Адаму і Єві не куштувати плоду з дерева пізнання добра і зла. Наслідком цього мала бути духовна й фізична смерть. Духовна смерть—це відокремлення від Бога. Фізична смерть є відділенням духу від смертного тіла. Оскільки Адам і Єва порушили наказ Бога, вони були вигнані з Його присутності і стали смертними. Провина Адама і Єви та зміни, які стали її наслідком,—серед них духовна і фізична смерть—називаються Падінням.

Завдяки Падінню Адам, Єва та їхні нащадки могли відчувати радість і смуток, відрізнати добро від зла і мати дітей (див. 2 Нефій 2:25). Як нащадки Адама і Єви, ми успадкували на час смертного життя занепалий стан. Ми відділені від присутності Господа і підвладні фізичній смерті. Ми також перевіряємося труднощами життя і спокусами супротивника. (Див. Мосія 3:19).

Падіння—це складова частина плану спасіння Небесного Батька. Воно має два напрямки—вниз, але і вперед. Крім спричинення фізичної і духовної смерті, воно дало нам можливість народитися на землі, навчатися та розвиватися.

### **Земне життя**

Земне життя—це час навчання, коли ми можемо підготуватися до вічного життя і довести, що будемо використовувати нашу свободу волі, аби робити все, що Господь заповідав. Протягом цього земного життя ми повинні любити інших і служити їм (див. Мосія 2:17; Мороній 7:45, 47–48).

Під час земного життя наші душі поєднані з нашими фізичними тілами, що дає нам можливість зростати і розвиватися у спосіб, який не був доступним у доземному житті. Наші тіла є важливою частиною плану спасіння і повинні шануватися як дар від нашого Небесного Батька (див. 1 Коринтянам 6:19–20).

Додаткові посилання: Ісус Навин 24:15; Матвій 22:36–39; 2 Нефій 28:7–9; Алма 41:10; УЗ 58:27

### **Життя після смерті**

Коли ми помираємо, наші душі входять у духовний світ і чекають Воскресіння. Духи праведних приймаються до стану щастя, який також називається раєм. Багато вірних людей будуть проповідувати євангелію тим, хто в духовній в'язниці.

Духовна в'язниця є тимчасовим місцем у післяземному світі для тих, хто помер без знання істини, а також тих, які виявляють непослух у земному житті. Там духи навчаються євангелії і мають змогу покаятися й прийняти обряди спасіння, які виконані для них у храмах (див. 1 Петра 4:6). Ті, хто приймають євангелію, житимуть в раю до Воскресіння.

Воскресіння—це возз'єднання наших духовних тіл з нашими досконалими фізичними тілами з плоті і кісток (див.

Лука 24:36–39). Після воскресіння дух і тіло ніколи більше не роз'єднуються і ми станемо безсмертними. Кожна людина, народжена на землі, воскресне завдяки тому, що Ісус Христос здолав смерть (див. 1 Коринтянам 15:20–22). Праведні воскреснуть до того, як воскреснуть злочестиві, і встануть у Першому Воскресінні.

Останній суд відбудеться після Воскресіння. Ісус Христос судитиме кожну людину, щоб визначити вічну славу, яку він чи вона отримає. Цей суд буде відбуватися на основі того, наскільки кожна людина слухалася Божих заповідей (див. Об'явлення 20:12; Мосія 4:30).

Існує три царства слави (див. 1 Коринтянам 15:40–42). Найвищим із них є цілестіальне царство. Ті, хто доблесні у свідченні про Ісуса і слухняні принципам євангелії, житимуть у цілестіальному царстві в присутності Бога Батька і Його Сина, Ісуса Христа (див. УЗ 131:1–4).

Другим із трьох царств слави є террестріальне царство. Ті, хто житиме в цьому царстві, будуть шанованими чоловіками і жінками землі, які не були доблесними у свідченні про Ісуса.

Телестіальне царство є найнижчим із трьох царств слави. Люди, які успадкують це царство, є тими, хто вибрав злочестивість замість праведності під час смертного життя. Ці особи отримають свою славу після викуплення з духовної в'язниці.

Додаткові посилання: Іван 17:3

## **3. Спокута Ісуса Христа**

Спокутувати означає проходити покарання за гріх, таким чином усуваючи наслідки гріха від грішника, який кається, і дозволяючи йому або їй примиритися з Богом. Ісус Христос був єдиною особою, здатною здійснити досконалу спокуту заради всього людства. Складовими Його Спокути були Його страждання за гріхи людства у Гефсиманському саду, пролиття Його крові, Його страждання і смерть на хресті і Його Воскресіння з могили (див. Лука 24:36–39; УЗ 19:16–19). Спаситель був здатним здійснити Спокуту завдяки тому, що утримувався від гріха і мав владу над смертю. Від Своєї смертної матері Він успадкував здатність померти. Від Свого безсмертного Батька Він успадкував силу повернути Собі життя.

Через милість, яка стала можливою завдяки спокутній жертві Спасителя, всі люди воскреснуть і отримають безсмертя. Спокута Ісуса Христа також уможлиблює для нас отримання вічного життя (див. Мороній 7:41). Для того, щоб отримати цей дар, ми повинні жити за євангелією Ісуса Христа, яка передбачає потребу мати віру в Нього, каятися в наших гріхах, христитися, отримати дар Святого Духа і витерпіти з вірністю до кінця (див. Іван 3:5).

Складовою Спокути Ісуса Христа було не лише страждання за наші гріхи, а й те, що Він узяв на Себе болі, хвороби і недуги всіх людей (див. Алма 7:11–13). Він розуміє наші страждання завдяки тому, що Він пройшов їх. Його милість, або всемогутня сила, зміцнюють нашу здатність нести тягарі і виконувати завдання, чого б ми не могли зробити самотужки (див. Матвій 11:28–30; Філіп'янам 4:13; Етер 12:27).

Додаткові посилання: Іван 3:5; Дії 3:19–21

### **Віра в Ісуса Христа**

Віра є "сподіва[нням] на те, чого не видно, але що є істинним" (Алма 32:21; див. також Етер 12:6). Це дар від Бога.

Щоб вести людину до спасіння, віра має бути зосереджена на Ісусі Христі. Мати віру в Ісуса Христа означає повністю на Нього покладатися і довіряти Його безмежній Спокуті, владі і любові. Це включає віру в Його вчення, а також віру в те, що хоча ми всього не розуміємо, Він розуміє все (див. Приповіді 3:5–6; УЗ 6:36).

Віра—це більше за пасивне вірування, вона проявляється у нашому способі життя (див. Якова 2:17–18). Віра може зростати, коли ми молимося, вивчаємо Писання і дотримуємося Божих заповідей.

Святі останніх днів також мають віру в Бога Батька, Святого Духа і силу священства поряд з іншими важливими аспектами відновленої євангелії. Віра допомагає отримати духовне і фізичне зцілення, а також силу просуватися вперед, долати труднощі і протистояти спокусам (див. 2 Нефій 31:19–20). Господь робитиме великі дива в нашому житті згідно з нашою вірою.

Через віру в Ісуса Христа людина може отримати прощення гріхів і зрештою зможе жити в присутності Бога.

Додаткові посилання: Матвій 11:28–30

### Покаяння

Покаяння—це зміна розуму і серця, яка дає нам нове уявлення про Бога, про нас самих і про світ. Воно означає звільнення від гріха і звернення до Бога за прощенням. Воно спонукається любов'ю до Бога і щирим бажанням виконувати Його заповіді.

Наші гріхи роблять нас нечистими—негідними повернутися в присутність нашого Небесного Батька і жити з Ним. Завдяки Спокуті Ісуса Христа наш Батько на Небесах підготував єдиний шлях для того, аби наші гріхи були прощені (див. Ісаїя 1:18).

Покаяння—це також почуття смутку за вчинення гріха; зізнання перед Небесним Батьком та, якщо є потреба, перед іншими; відмову від гріха; прагнення відновити настільки, наскільки це можливо, все, що було пошкоджено внаслідок гріха, і подальше життя в дотриманні заповідей Божих (див. УЗ 58:42–43).

Додаткові посилання: Ісаїя 53:3–5; Іван 14:6; 2 Нефій 25:23, 26; УЗ 18:10–11; УЗ 19:23; УЗ 76:40–41

## 4. Розподіл часів, відступництво та відновлення

### Розподіл часів

Розподіл часів—це період часу, коли Господь відкриває Свої вчення, обряди і священство. Це період, коли Господь має принаймні одного вповноваженого служителя на землі, який має святе священство і божественний обов'язок розповсюджувати євангелію і виконувати її обряди. Сьогодні ми живемо в останній розподіл часів—розподіл повноти часів, який розпочався з одкровення про євангелію, даного Джозефу Сміту.

Попередні розподіли часів були пов'язані з Адамом, Енохом, Ноем, Авраамом, Мойсеєм та Ісусом Христом. Крім того, були інші розподіли, включаючи розподіли серед нефійців і яредійців. Під час кожного розподілу відкривалися знання про план спасіння і євангелію Ісуса Христа.

### Відступництво

Коли люди відвертаються від принципів євангелії і не мають ключів священства, вони знаходяться у стані відступництва.

Періоди загального відступництва відбувалися упродовж історії світу. Одним з прикладів є Велике відступництво, що відбулося після заснування Спасителем Своєї Церкви (див. 2 Солунянам 2:1–3). Після смерті апостолів Спасителя принципи євангелії були перекручені і недозволені зміни були внесені в організацію Церкви і обряди священства. Через цю широко розповсюджену злочестивість Господь забрав з землі владу і ключі священства.

Під час Великого відступництва люди були позбавлені божественного провідництва живих пророків. Було засновано багато церков, але вони не мали повноваження надавати дар Святого Духа чи здійснювати інші обряди священства. Частини Священних Писань були перекручені або втрачені, і люди більше не мали правильного розуміння Бога.

Це відступництво тривало доти, доки Небесний Батько і Його Улюблений Син не явилися Джозефу Сміту і не розпочали Відновлення повноти євангелії.

### Відновлення

Відновлення—це процес поновлення Богом істини і обрядів Його євангелії серед Його дітей на землі (див. Дії 3:19–21).

Протягом періоду, який був названий Реформацією, Господь поставив благородних людей для підготовки до Відновлення. Вони намагалися повернути релігійну доктрину, обряди та організацію такими, якими вони були встановлені Спасителем. Однак вони не мали священства або повноти євангелії.

Відновлення почалося в 1820 р., коли Бог Батько і Його Син Ісус Христос явилися Джозефу Сміту у відповідь на його молитву (див. Джозеф Сміт—Історія 1:15–20). Серед вирішальних подій Відновлення були: переклад Книги Мормона, відновлення Ааронового і Мелхиседекового священства та організація Церкви 6 квітня 1830 року.

Ааронове священство було відновлено Джозефу Сміту та Оліверу Каудері Іваном Христителем 15 травня 1829 року. Мелхиседекове священство і ключі царства також були відновлені в 1829 році, коли апостоли Петро, Яків та Іван

передали його Джозефу Сміту та Оліверу Каудері.

Повноту євангелії було відновлено, і Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів є “єдин[ою] істинн[ою] й жив[ою] Церкв[ою] на лиці всієї землі” (УЗ 1:30). Церква згодом заповнить усю землю і стоятиме вічно.

Додаткові посилання: Ісаїя 29:13–14; Єзекііль 37:15–17; Ефессянам 4:11–14; Якова 1:5–6

## 5. Пророки і одкровення

Пророк—це людина, яку Бог покликав промовляти від Його імені (див. Амос 3:7). Пророки свідчать про Ісуса Христа і навчають Його євангелії. Вони проголошують волю Бога і розповідають про Його істинну природу. Вони засуджують гріх і попереджають про його наслідки. Іноді вони пророкують про майбутні події (див. УЗ 1:37–38). Багато вчень пророків знаходяться в Писаннях. Коли ми вивчаємо слова пророків, то можемо пізнати істину і отримати скерування (див. 2 Нефій 32:3).

Ми підтримуємо Президента Церкви як пророка, провидця і одкровителя та як єдину людину на землі, яка отримує одкровення для всієї Церкви. Ми також підтримуємо радників у Першому Президентстві і членів Кворуму Дванадцятьох Апостолів як пророків, провидців і одкровителів.

Одкровення—це передача інформації від Бога до Його дітей. Коли Господь виявляє Свою волю Церкві, Він говорить через Свого пророка. Писання—Біблія, Книга Мормона, Учення і Завіти та Дорогоцінна Перлина—містять одкровення, дані через давніх і сучасних пророків. Президент Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів є сьогодні пророком Бога на землі.

Люди особисто можуть отримувати одкровення, і це може допомогти їм у їхніх особистих потребах, у виконанні обов'язків і вирішенні питань та у зміцненні свого свідчення. Більшість одкровень провідникам і членам Церкви приходять через враження і думки від Святого Духа. Святий Дух промовляє до нашого розуму і серця тихим лагідним голосом (див. УЗ 8:2–3). Одкровення також може прийти через видіння, сні і відвідування ангелами.



Додаткові посилання: Псалми 119:105; Ефесянам 4:11–14; 2 Тимофію 3:15–17; Якова 1:5–6; Мороній 10:4–5

## 6. Священство і ключі священства

Священство є вічною силою і владою Бога. Силою священства Бог створив небеса і землю і керує ними. Цією силою Він викупляє і підносить Своїх дітей, здійснюючи “безсмертя і вічне життя людини” (Мойсей 1:39).

Бог надає повноваження священства гідним членам Церкви чоловічої статі, щоб вони могли діяти в Його ім'я для спасіння Його дітей. Ключі священства є правами президентства або владою, даною людині Богом, щоб управляти царством Бога на землі і скеровувати його (див. Матвій 16:15–19). Завдяки цим ключам носії священства можуть отримувати повноваження проповідувати євангелію і здійснювати обряди спасіння. Усі, хто служать у Церкві, покликані під керівництвом того, хто має ключі священства. Таким чином вони отримують право на владу, необхідну для служіння і виконання обов'язків їхнього покликання.

Додаткові посилання: УЗ 121:36, 41–42

### Ааронове священство

Ааронове священство часто називають підготовчим священством. Чинами Ааронового священства є диякон, учитель, священник і єпископ. Сьогодні в Церкві гідні особи чоловічої статі можуть отримати Ааронове священство, починаючи з 12 років.

Ааронове священство “володіє ключами священнослужіння ангелів, і євангелії покаяння, і хрищення” (УЗ 13:1).

### Мелхиседекове священство

Мелхиседекове священство є вищим, або більшим, священством і потрібне для служіння в тому, що є духовним (див. УЗ 107:8). Це більше священство було дано Адаму і знаходилося на землі завжди, коли Господь відкривав Свою євангелію.

Спочатку воно називалося “Святим священством за чином Сина Божого” (УЗ 107:3). Пізніше воно стало відомим як Мелхиседекове священство, назване так на честь великого первосвященника, який жив за часів пророка Авраама.

Мелхиседекове священство має такі чини: старійшина, первосвященник, патріарх, сімдесятник і апостол. Президентом Мелхиседекового священства є Президент Церкви.

Додаткові посилання: Ефесянам 4:11–14

## 7. Обряди і завіти

### Обряди

У Церкві Ісуса Христа Святих Останніх Днів обряд є священним, офіційним актом, який має духовне значення. Кожен обряд був призначений Богом, щоб навчати духовних істин. Обряди спасіння виконуються повноваженням священства і під керівництвом тих, хто тримає ключі священства. Деякі обряди є необхідними для піднесення і називаються спасительними обрядами.

Першим спасительним обрядом євангелії є хрищення зануренням у воду тим, хто має повноваження. Хрищення є необхідним для людини, щоб стати членом Церкви і ввійти в целестіальне царство (див. Іван 3:5).

*Слово хрищення походить від грецького слова, яке означає заглиблювати або занурювати. Занурення є символом смерті грішного життя людини і її нове народження до духовного життя, присвяченого служінню Богів і Його дітям. Це також є символом смерті і воскресіння.*

Після хрищення людини один або більше носіїв Мелхиседекового священства кладуть їй на голову руки і конфірмають у члені Церкви. Під час цього обряду, який називається конфірмацією, людина отримує дар Святого Духа.

Дар Святого Духа відрізняється від впливу Святого Духа. Перед хрищенням людина може відчувати вплив Святого Духа час від часу і завдяки цьому впливу може отримати свідчення про істину (див. Мороній 10:4–5). Після отримання дару Святого Духа людина має право на Його постійний супровід, якщо вона дотримується заповідей.

Інші спасительні обряди включають висвячення у Мелхиседекове священство (для чоловіків), храмовий ендаумент і запечатання шлюбу (див. УЗ 131:1–4). Усі спасительні обряди священства супроводжуються завітами. У храмі ці спасительні обряди також можуть виконуватися за померлих. Обряди за померлих набувають чинності тільки тоді, коли померлі

особи приймають їх у духовному світі і шанують відповідні завіти.

Інші обряди, такі як благословення хворих, наречення імені і благословення дітей, також є важливими для нашого духовного розвитку.

Додаткові посилання: Дії 2:36–38

### Завіти

Завіт—це священна угода між Богом і людиною. Бог ставить умови завіту, а ми погоджуємося робити те, що Він просить нас. Після цього Бог обіцяє нам певні благословення за послух (див. УЗ 82:10).

Усі спасительні обряди священства супроводжуються завітами. Ми укладаємо завіти з Господом під час хрищення і поновлюємо ці завіти, приймаючи причастя. Брати, які отримують Мелхиседекове священство, укладають клятву і завіт священства. Подальші завіти ми укладаємо у храмі.

Додаткові посилання: Вихід 19:5–6; Псалми 24:3–4; 2 Нефій 31:19–20; УЗ 25:13

## 8. Шлюб і сім'я

Шлюб між чоловіком і жінкою встановлено Богом, і сім'я є центральною частиною Його плану спасіння і щастя. Щастя в сімейному житті найпевніше досягають, коли воно засновано на вченні Господа Ісуса Христа.

Священна сила породження має застосовуватися тільки чоловіком і жінкою, законно одруженими як чоловік і дружина. Батьки повинні народжувати дітей і наповнювати землю, виховувати своїх дітей у любові й праведності, забезпечувати їхні фізичні і духовні потреби.

Чоловік і дружина мають урочисту відповідальність любити одне одного і піклуватися одне про одного. Батько має головувати над своєю сім'єю в любові й праведності і забезпечувати всім необхідним для життя. Мати в першу чергу відповідальна за виховання їхніх дітей. Як рівноправні партнери, матері й батьки зобов'язані допомагати одне одному у виконанні цих священних обов'язків.

Божественний план щастя надає можливість продовження сімейних стосунків після смерті. Земля була створена і євангелія була відкрита, щоб сім'ї могли бути створені, запечатані і піднесені

(Адаптовано з “Сім’я: Проголошення світові”, *Ліягона, лист. 2010, с. 129*).

Додаткові посилання: Буття 2:24; Псалми 127:3; Малахія 4:5–6; УЗ 131:1–4

## 9. Заповіді

Заповіді—це закони і вимоги, які Бог дає людству. Ми виявляємо нашу любов до Нього через дотримання Його заповідей (див. Іван 14:15). Дотримання заповідей принесе благословення від Господа (див. УЗ 82:10).

Дві найголовніші заповіді такі: “Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією своєю думкою. ... Люби свого ближнього, як самого себе” (Матвій 22:36–39).

Десять заповідей є важливою частиною євангелії і вічними принципами, які необхідні для нашого піднесення (див. Вихід 20:3–17). Господь відкрив їх Мойсею в давні часи, і Він повторив їх в одкровенні останніх днів.

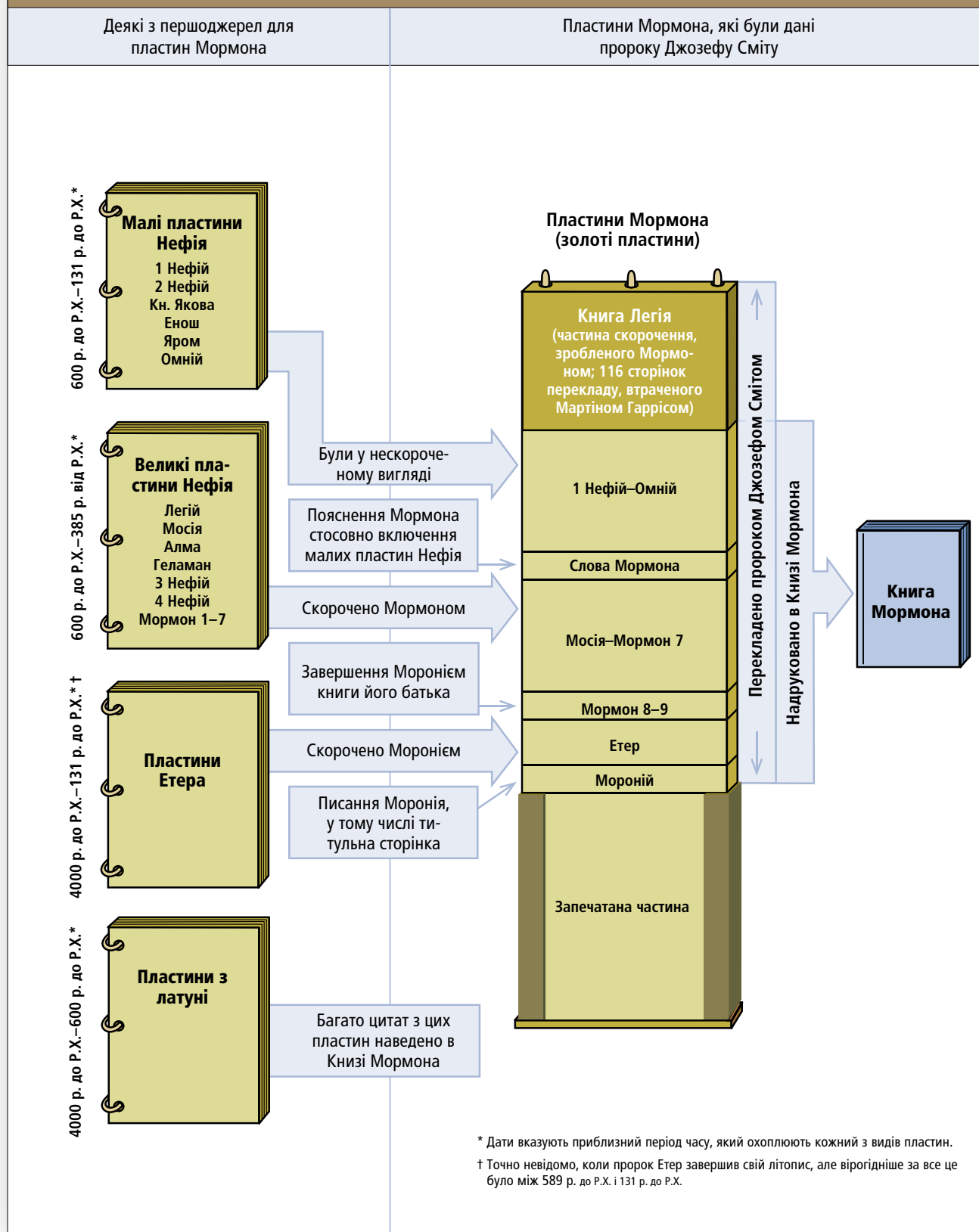
Іншими заповідями є: щоденно молитися (див. 2 Нефій 32:8–9), навчати євангелії інших (див. Матвій 28:19–20),

дотримуватися закону цнотливості (див. УЗ 46:33), сплачувати повну десятину (див. Малахія 3:8–10), поститися (див. Ісая 58:6–7), пробачати інших (див. УЗ 64:9–11), мати дух вдячності (див. УЗ 78:19) та дотримуватися Слова мудрості (див. УЗ 89:18–21).

Додаткові посилання: Буття 39:9; Ісая 58:13–14; 1 Нефій 3:7; Мосія 4:30; Алма 37:35; Алма 39:9; УЗ 18:15–16; УЗ 88:124

Для отримання більш детальної інформації стосовно цих тем відвідайте сайт [LDS.org](http://LDS.org); або див. *Стійкі у вірі: Довідник з євангелії (2005)*.

## Пластини і їхній зв'язок з надрукованою Книгою Мормона



## Огляд подорожей в Мосія 7–24

**1** Деякі нефійці прагнуть повернутися на землю Нефія. Вони б'ються одне з одним, ті, хто вижили, повертаються на землю Зарагемлі. Зениф належить до цієї групи. (Див. Омній 1:27–28; Мосія 9:1–2).

**2** Група нефійців на чолі з Зенифом поселяється серед ламанійців в землі Нефія (див. Омній 1:29–30; Мосія 9:3–5).

*Після смерті Зенифа його син Ной царює в злочестивості. Авінадій закликає людей покаятися. Алма прислухається до послання Авінадія і навчає йому інших людей поблизу вод Мормона. (Див. Мосія 11–18).*

**3** Алма і його народ втікають від царя Ноя і подорожують до землі Гелама (див. Мосія 18:4–5, 32–35; 23:1–5, 19–20).

*Ламанійці нападають на людей Ноя в землі Нефія. Поки люди жили в неволі у ламанійців, їхнім царем був Лімгій, син Ноя. (Див. Мосія 19–20).*

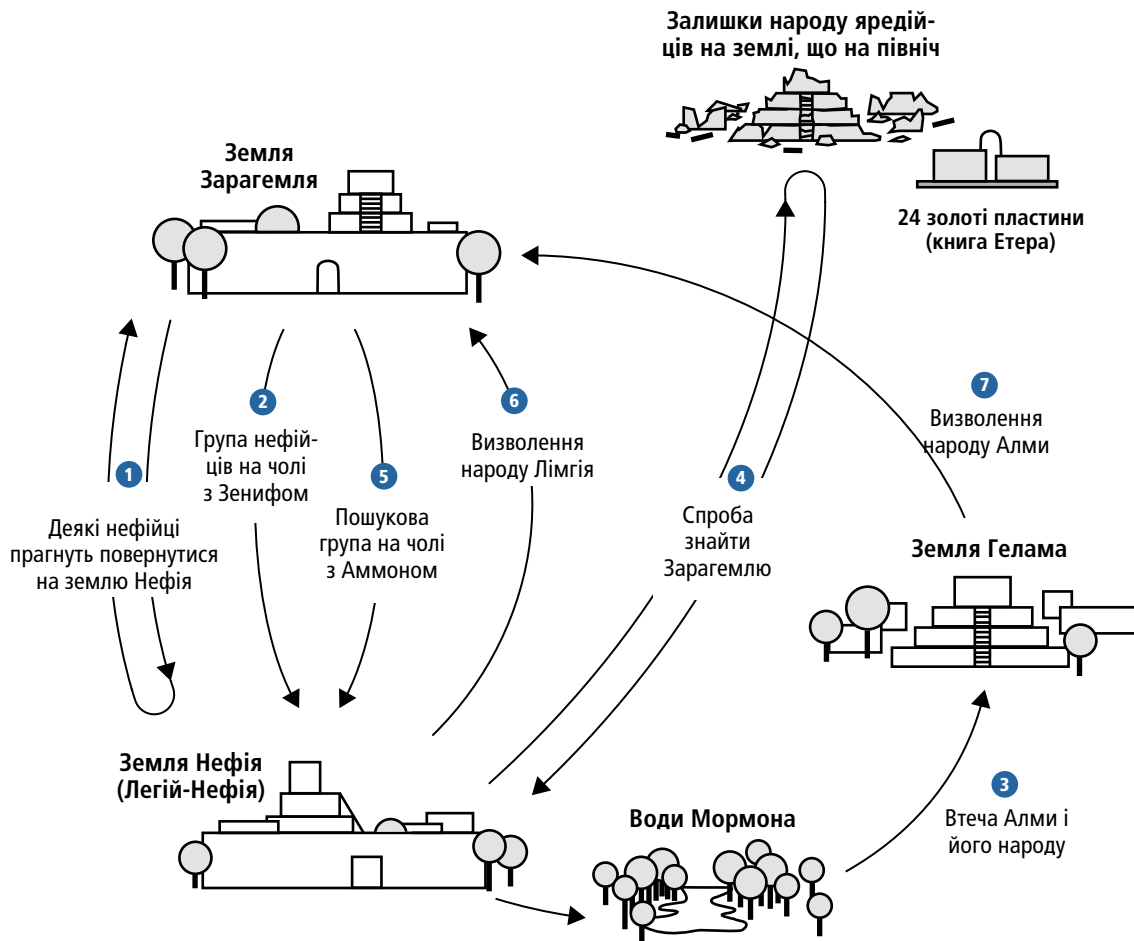
**4** Спроба знайти Зарагемлю: Лімгій відправляє групу, щоб знайти землю Зарагемлі й отримати допомогу. Ця група знаходить залишки знищеного народу і 24 золоті пластини. (Див. Мосія 8:7–9; 21:25–27.)

**5** Група пошуковців на чолі з Аммоном мандрує від Зарагемлі, щоб знайти нащадків тих, які пішли в землю Нефія (див. Мосія 7:1–6; 21:22–24).

**6** Народ Лімгія визволено з неволі, і на чолі з Аммоном вони повертаються в Зарагемлю (див. Мосія 22:10–13).

*Ламанійці відправляють військо для переслідування Лімгія і його народу. Загубившись в пустині, це військо знайшло Алму і його народ на землі Гелама. Ламанійці їх поневолюють. (Див. Мосія 22–24).*

**7** Народ Алми втікає з неволі і мандрує до Зарагемлі (див. Мосія 24:20–25).



**Можливе розташування місцевостей, про які говориться у Книзі Мормона  
(по відношенню одна до другої)\***





СЕМІНАРІЇ ТА  
ІНСТИТУТИ РЕЛІГІЇ

---

ЦЕРКВА  
ІСУСА ХРИСТА  
СВЯТИХ  
ОСТАННІХ ДНІВ

UKRAINIAN

